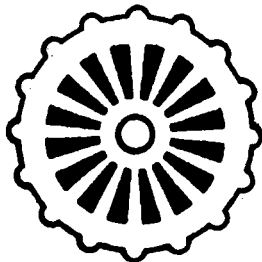

බුද්ධිජයනතිත්‍රිපිටකග්‍රන්ථමාලා: 13.

සුත්‍රානන්තරිපිටකයෙහි

07 වන ග්‍රන්ථය

සංස්‍රුතනතිකාය

ප්‍රථම භාගය

සභාථවගීය

**ලබ්භා බොද්ධමණ්ඩලයේ ආශ්‍රිතයෙන් ත්‍රිපිටක පරිවර්තන
කාරක සභාවේ**

**සංස්‍රුතනතිකාය සංරක්ෂාධික මණ්ඩලය
විසින් කරන ලද**

සිංහල පරිවර්තනයෙන් යුක්ත යි

මු. ව. 2550

ක්‍රි. ව. 2006

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume 13

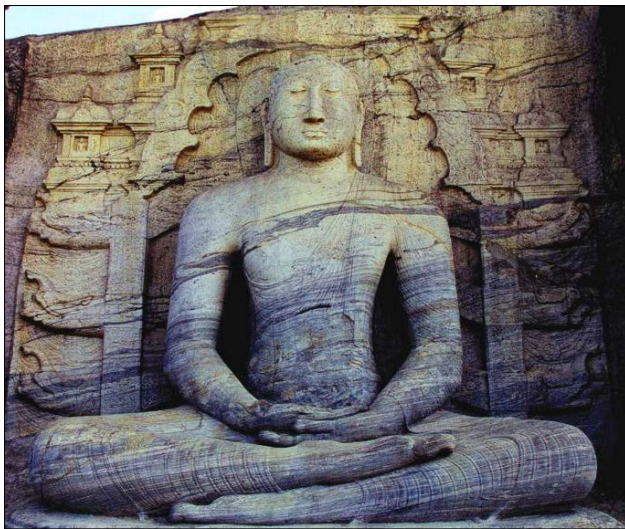
The Seventh Book in the
Suttanta-Pitaka

7

SAMYUTTANIKĀYA (I)

With the Sinhala translation by

**The Samyuttanikāya Editorial Board
of
The Tripitaka Translation Committee**

නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !
නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !!
නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !!!

මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව,
 නිවනේ සැනසීම සොයන සෑම ලොවසියෙකුටම
 පරිහරණය කළහැකි ලෙස සැකසීමට නන් අයුරින් දායකත්වය දැක්වූ
 සෑම උතුමන්ටම පළමුව ස්තූතිය පුදකරන අතරම
 යමෙක් මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව පරිහරණයෙන්,
 යම් සත් කටයුත්තක් කරන්නේනම් එහි ද,
 නිවනේ සැනසීම ලබනම් එහි ද
 සියලු ආනිසංසයෝ මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව
 මේ අයුරින් සැකසීමට දායකත්වය දැක්වූ
 ඔවුන් සෑම දෙනාටම අනුමෝදන් වෙත්වා!!!
 නිවන් දකින තුරු අභිචුර්ධියක්ම වෙත්වා!!!
 පතනා බෝධියකින් වහා වහා නිවනේ සැනසීම ම අත්වේවා!!!

ඔබ සැමට යහපතක්ම වෙත්වා!!!

| සැලකිය යුතුය :

මෙම පොතේහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත. එහි පටුන මත ඇති මාතෘකා මත click කිරීම මගින් ඊට අදාළ පිටුව වෙතට යොමුවේ. නැවත පටුන වෙතට යොමුවීමට Table of Contents හෝ පිටු අංකය (17) සටහන් කර යොමු වන්න.

සුභානන්දිපකෙ
සිංසුත්තනිකායො
පඨමො භාගො
සගාථවග්ගො

සුත්‍රානන්දිපකසෙහි
සිංසුත්තනිකාය
ප්‍රථමභාගය
සගාථවග්ගීය

“තථාගතපාවෙදීතො භික්ඛව ධම්මවිනයො විවචො විග්ගවත්තො පටිච්ඡන්තො”-

“මහණෙනි, තථාගතයන් වහන්සේ චිසින් දෙයනා කරණ ලද ධර්ම හා විනය විවෘත වූයේ බබලයි. වෘත්තන් නො බබලයි.”

(අභ්‍යුත්තරනිකාය, තිකතිපාත - භරණ්ඩුවගො, 9 සූත්‍රය.)

පටුන

CONTENTS

	පිටුව
සංස්කාරක නිවේදනය	I
ත්‍රිපිටක පරිවර්තන සංස්කාරක මණ්ඩලය	II
උත්තරීතර සංස්කාරක මණ්ඩලය	II
සංයුක්තනිකාය සංස්කාරක මණ්ඩලය	II
සංඥාපනය	III
සංකේත නිරූපණය — ABBREVIATIONS	VII
පාළිකේෂිය — PĀLI ALPHABET	VIII
සහජවග්ග විෂයසූචි	IX-XVII
පෙළ හා පරිවර්තනය	2-429
ශාථාදිපාදනුක්කමණිකා:	430-440
සඤ්ඤානාමානුක්කමණිකා:	441-445
පදනුක්කමණිකා:	446-506

සංස්කාරක නිවේදනය

ත්‍රිපිටකපාලියෙහි සුත්‍රාන්තපිටකයට අයත් සංයුත්තසූත්‍රයෙහි සභාථ-
වග්ගපාලිය සිංහලභාෂාවට පරිවර්තනය කරණු සඳහා ලංකා බෞද්ධ-
මණ්ඩලය විසින් - දැනට විද්‍යෙදය විශ්වවිද්‍යාලයෙහි බුද්ධාධිපායනෙකුයෙහි
විනේතා වූ පණ්ඩිත පලන්තොරුවේ විමලබම්ම නායකසථවිරයන්
වහන්සේ වෙත පවරණලදී. එහෙත් ඒ කායඝීය නිවහම් තොවූ බැවින්
ත්‍රිපිටකපරිවර්තනසංස්කාරකසභාවේ සංයුත්තනිකාය සංඝෝධක මණ්ඩල-
යට ඇතුළත් පණ්ඩිත භාෂොධ ධම්මිඤ්ඤ නායකසථවිරයන්වහන්සේ,
පණ්ඩිත චතුෂ්ඨදර අමරසිංහ සථවිරයන් වහන්සේ, පණ්ඩිත ගලගම
සරණඛකර සථවිරයන් වහන්සේ යන තෙතම විසින් ඒ කොටස පරිවර්තනය
කොට පෙළත් සමග මාතෘචිත් ලියා මුද්‍රණයට සකස් කරණ ලදී.

ත්‍රිපිටකපරිවර්තන සංස්කරණය පිළිබඳ උත්තරිතර මණ්ඩලය විසින්
සමූහ වූ පරිදි පණ්ඩිත කෝදුගොඩ ඤාණාලෝක නායක සථවිරයන්
වහන්සේ විසින් මුද්‍රණාවසථාවෙහි සංශෝධිත වූ මේ ග්‍රන්ථය අපගේ
සංවිධානයෙන් හා අවසාන සංස්කරණයෙන් මෙසේ මුද්‍රණයට පමුණුවන
ලදී.

ධම්මාසත්‍රවිෂයෙහි නිපුණ වූ ආගුබොධබුද්ධිප්‍රභා ඇති කෝදුගොඩ
ඤාණාලෝක ඥානිඤ්ඤයන් වහන්සේ විසින් ත්‍රිපිටකපාලාගත පඤ්චමභා
නිකායාශය සංක්ෂිප්ත කොට මෙයට ලිපු සංඥාපනය ග්‍රන්ථගෞරවනිර්ණය-
කරණු පිණිස පැමිණිවේ මැයි. එහෙයින් ග්‍රන්ථානුචය පිළිබඳ අමුතු
ප්‍රපඤ්චකථා මෙහි නොයෙදේ.

පරිවර්තක සථවිරවරුන් විසින් සමපාදිත ගාථාදිපාද-සංඥානාම - පදනු-
ක්‍රමණිකා සහිත වූ මේ ග්‍රන්ථය පිළිබඳ මූලිකශෝධාපත්‍ර බැලීමෙන් පණ්ඩිත
ගලගම ධම්මික සථවිරයන් වහන්සේ ද අතිරේක වශයෙන් සහාය වූහ.

සිංහල ජාතිය මුද්‍රණාලයෙහි අධිකාරී වූ සීමාසහිත ස්වදේශී
ප්‍රවෘත්තිපත්‍ර සමාගමේ මහතුන්ගේ උත්සාහයෙන් තො බෝකලෙකින් මුද්‍රිත
වූ සංයුත්තසූත්‍රයෙහි සභාථවග්ගය අවසන් කොට ඇති මේ ප්‍රථම භාගය බුද්ධ-
ජයනතිත්‍රිපිටකග්‍රන්ථාලාවේ 13 වන ග්‍රන්ථය වශයෙන් ප්‍රසිද්ධියට පැමිණ වූ
ලබ්‍ධා ආණ්ඩුව හා එහි සාංස්කෘතික කායඝීයයේ අධිකාරී මහතුන් ද,
මෙහි පරිවර්තන - සංශෝධන - සංස්කරණකායඝීයයන්හි යෙදුනු මහතෙරුන් ද
ශාසනසංස්ථාපනාධිකාරීවරු හා ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ධර්මදානමය පුණ්‍යමහිමයට භාගී
වන බව මෙහි ලා ප්‍රකාශ කරමිහ.

පරවාහාර වර්ජිත ඤාණ සථවිර.

ත්‍රිපිටකපරිවර්තන කාරක සභාවෙහි ද
සංස්කාරක මණ්ඩලයෙහි ද සමපාදක.

ත්‍රිපිටකපරිවර්තනසංඝකාරකමණ්ඩලය

1. වැලිපිටියේ සෝරත නායක සථවිරයන් වහන්සේ (සභාපති),
2. පරවාහාර වජීරඤ්ඤ නායක සථවිරයන් වහන්සේ (සමාදායක),
3. කෙසෙල්වතුගොඩ රතනජේෂ්ඨී නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
4. බ්‍රහ්මගොඩ ආනන්දමේත්‍රෙය මහා නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
5. හාල්දඹුවන ධම්මරක්ඛිත සථවිරයන් වහන්සේ,
6. අම්බලම්ගොඩ ධම්මකුසල සථවිරයන් වහන්සේ,
7. කඩවැද්දුව සිරිනිවාස නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
8. පලන්තොරුවේ විමලධම්ම නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
9. දෙහිගස්පේ පඤ්ඤාසාර නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
10. වේරගොඩ අමරමෝලී නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
11. පරවාහාර පඤ්ඤානන්ද සථවිරයන් වහන්සේ,
12. ගලගම සරණඛකර සථවිරයන් වහන්සේ,
13. හැගොඩ ධම්මන්ද නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
14. කවුකුරුන්දේ දේවානන්ද නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
15. ලබුගම ලඛිතානන්ද සථවිරයන් වහන්සේ,
16. කෝදුගොඩ ඤාණාලෝක නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
17. අකුරැටියේ අමරවංස නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
18. මිරිස්සේ ගුණසිරි සථවිරයන් වහන්සේ,
19. කරහම්පිටිගොඩ සුමනසාර සථවිරයන් වහන්සේ,
20. වතුගෙදර අමරසිහ සථවිරයන් වහන්සේ,
21. ඉදුරුවේ උත්තරානන්ද සථවිරයන් වහන්සේ,
22. මිහිඟේ පඤ්ඤාසීය මහානායක සථවිරයන් වහන්සේ,
23. කොස්ගොඩ ධම්මවංස සථවිරයන් වහන්සේ,
24. හලල්ලේ ධම්මානන්ද සථවිරයන් වහන්සේ,

උපානිච්ඡාරසංඝකාරකමණ්ඩලය

1. පණ්ඩිත වැලිපිටියේ සෝරත නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
2. ආවායඝී පරවාහාර වජීරඤ්ඤ නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
3. බ්‍රහ්මගොඩ ආනන්දමේත්‍රෙය මහා නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
4. පණ්ඩිත ලබුගම ලඛිතානන්ද සථවිරයන් වහන්සේ,
5. පණ්ඩිත කෝදුගොඩ ඤාණාලෝක නායක සථවිරයන් වහන්සේ,

සංඝභ්‍රාතනිකායසංඝෝධකමණ්ඩලය

1. පණ්ඩිත හැගොඩ ධම්මන්ද නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
2. පණ්ඩිත වතුගෙදර අමරසිහ සථවිරයන් වහන්සේ,
3. පණ්ඩිත ගලගම සරණඛකර සථවිරයන් වහන්සේ,

සංඥාපනය

1. සංයුත්තනිකාය:

ඒ ප බුදුන් පන්සාලිස් අවුරුද්දක් දවස් සිට දහම් අමාවහරෙ වස්වමින් සුවිසි අසඬියක් දෙවිමිනිසුන් අමාවහනිවන් දක්වා පිරිනිවිසද, මහාකාශ්‍යප මහරහතුන් ආදී සමන්තපාසාදියෝ පන්සියක් දෙනාවහන්සේ දේශ - කාල - නිදන ආදී විසින් විසිරී සිටි ඒ ඒ දහම්මල් මල්වැලුන් සෙයින් සගන්මින් පලමු වන සඬිනිතිය කලහ.

ඒ සඬයෙහි දී දිශ - මණ්ඩම - සංයුත්ත - අභිතුත්තර - බුද්ධත්ත විසින් ආගම පනෙකින් සුත්තවලා බෙදා තැබූහ. එහි දීඝිප්‍රමාණ සුත්‍රයන් මුළු කොට ගෙනු ගත් 'දීඝාගම' නම් වෙයි. මධ්‍යම ප්‍රමාණ සුත්‍රයන් මුළු කොට ගෙන ගෙනු ගත් 'මජ්ඣිමාගම' නම් වෙයි. උත්තරෝත්තරයෙහි එකකද්දකදී විසින් අභිත තැග ගත් සුත්‍රයන් මුළු කොට ගෙන ගෙනු ගත් 'අභිතුත්තරාගම' නම් වෙයි.

මෙහි පමණින් කියන තතස පිණිසැ හැදෑගත් තෙල මාතක්‍රමයට නො බැසියැහෙන සුත්‍රයෝ සන්දහස් සත්සිය දෙසැට දෙනෙක් ඇත. ඒ සුත්‍රයෝ දීඝාගමයෙහි දු මජ්ඣිමාගමයෙහි දු අභිතුත්තරාගමයෙහි දු නොබැස ගනිති. ඔවුන් එක්රැස් කොට ගෙනු ගත් සංයුත්තාගම නම් වෙයි. එ ද, සභාඵවග්ග යැ නිදනවග්ග යැ බක්කවග්ග යැ සලායතනවග්ග යැ මහාවග්ග යැ යි වග්ග විසින් පසෙක් වෙයි. සභාඵවග්ගයෙහි එකොළොස් දෙනෙකැ, නිදනවග්ගයෙහි තවදෙනෙකැ, බක්කවග්ගයෙහි තෙළෙස් දෙනෙකැ, සලායතනවග්ගයෙහි තවදෙනෙකැ, මහාවග්ගයෙහි දෙළොස් - දෙනෙකැ යි, සංයුත්තයෝ සුපතස්දෙනෙක් වෙති. ඒ සංයුත්තයෝ සුපතස් - දෙනා ගොස් අනන්තරවදී විසින් දෙසිය අටවිසිදෙනෙක් වෙති. ඒ අනන්තර - වදීයෝ දෙසිය අටවිසිදෙනා ගොස් සුත්‍ර විසින් සන්දහස්සත්සියදෙසැටදෙනෙක් වෙති. ඒ සුත්‍රයෝ සන්දහස්සත්සියදෙසැටදෙනා ගොස් අක්‍ෂර විසින් ලක්‍ෂයෝ අටදෙනෙක් වෙති. බණවරෙක් නම් අකුරු අටදහසෙක් වේ නු යි මෙ හැම බණවර විසින් සියෙකි. මේ යැ සංයුත්තාගම නම්.

“ආගමිකානන් අත්තප්පරප්පාදයො ඵතෙනා'ති ආගමො”යි අපුඵ 'ගම' බාහුයෙන් කරණසාධනයෙහි ලා නිරුක්ති කියත් මැ, ආත්මාඵපරාඵා - දිය තිලින් ලබන් නු යි මෙහි 'ආගම' ශබ්දය අභිසිද්ධියෙහි කරණය හෙළි කරන්නේ යැ. ඔහුගේණාදී සුත්‍රරූපිය වැදගෙනැ සිවුතා දෙවතා සංයුක්තාදී සංයුත්තයන් යථොක්කාඵියෙහි කරණ වන බැව්නුද, වච්චයෙන් සංයුත්ත වන බැව්නුද, දීඝාගමාදිය සෙයින් 'සංයුත්තාගම' යනු අනුච්ච - සංඥයෙකි.

“සංයුත්තනිකාය” ආදී විසින් එත යාසතව්‍යවහාර පිණිසැ මහමගම ලියු ප්‍රකාශනව බලන්නේ යැ. තෙවලායෙහි වහරද, ගණපාමොක්, ආවාය්‍ය පරවාහැර වජිරකුණ හිමිපාණෝ ඒ ඒ සසුන් වහර ගෙනැ ඒ ප්‍රකාශනා - යෙහි ලා මිසුරු ඇරැන් දක්වති. ඒ ප්‍රකාශනව පරිවෘද්ධ මථකය කරන්නේ

මතු නොවෙයි. ත්‍රිපිටකයෙහි ශ්‍රී චූළාසුත්තයෙහි පවත් ද විශද කරන්නේ ය. එයින් ලැබිය හෙන එළිය තිබිය දී තව තව කරුණු කියනු නිෂප්පයෝජන වෙයි. සහි පිණිස විසිතුරු අරුත් දනු කැමැතියන් ඒ ප්‍රකාශනය බලන්නේ ය.

2. විශිෂ්ටතා:

සංයුතතාගමයෙහි විශිෂ්ටතා කියනු කැමැතියනට බුද්ධභාෂාවාරින් වහන්සේගේ පදයෙදුම්හු උවදෙත් එළවති. ඔබ දීඝාගමයට අටුවා කරනුවෝ-

“දීඝස්ස දීඝසුත්තඛණ්ඩස්ස නිපුණස්ස ආගමවරස්ස

බුද්ධානුබුද්ධසංවණ්ණිකස්ස සද්ධාවහගුණස්ස”

යනු කියති.

මජ්ඣිමාගමයට අටුවා කරනුවෝ-

“මජ්ඣිමපාමාණ සුත්තඛණ්ඩස්ස ඉධ මජ්ඣිමාගම වරස්ස

බුද්ධානුබුද්ධ සංවණ්ණිකස්ස පරවාදමථකස්ස”

යනු කියති.

සංයුතතාගමයට අටුවා කරනුවෝ-

“සංයුත්තවග්ග පතිමණ්ඩිකස්ස සංයුත්ත - ආගමවරස්ස

බුද්ධානුබුද්ධසංවණ්ණිකස්ස ඤාණපපභෙදජනකස්ස”

යනු කියති.

අභිතුත්තරාගමයට අටුවා කරනුවෝ-

“ථකකදුකාදි පතිමණ්ඩිකස්ස අභිතුත්තරාගමවරස්ස

ධම්මකපිකප්‍රභවාරාමං විචිතතපච්ඡාණ ජනකස්ස”

යනු කියති.

මෙහි දී ප්‍රදායවහගුණය ගෙන දීඝාගමයත්, පරවාදමථකය ගෙන මධ්‍යමාගමයත්, ඥානප්‍රභේද ජනකය ගෙන සංයුත්තාගමයත්, ධම්මකපිකයනට විචිත්‍ර ප්‍රතිභාජනකය ගෙන අභේදානුකරාගමයත් වණිනා කෙරෙති.

එයින් සංයුත්තාගමය ප්‍රභේදගතඥානසම්පත් උදකරනයෙ දක්වති. ලෝකික ලෝකොත්තරාථීයත් ඇසිරි කොට සිටුනා තත් පැන පිළිවිසුම් හා විසදුම් තෙල ආගමයෙහි බෙහෙවින් එන ගෙයින් ඥානප්‍රභේද දෙනසෙ යොනු කරනු අත්‍යවශ්‍යත් මැ සිටින වෙයි. බුද්ධභාෂාවාරින් වහන්සේගේ ප්‍රඥයෙහි පාටවය විමසන්නට සිතූ මහවෙහෙර අභිවැසි තෙවලාධර මහ-තෙරහු දු සංයුත්තයෙහි ගත් ගයක් දී ඔබගේ පැනවෙසෙස් විමසූහ. තෙවලාමැදුරෙහි කො නිවෙත පහත් වන විශුද්ධිමාණීය ඒ දුන් ගයෙහි ඵලය වෙයි. මහාසඬ්ඛකාදි සප්තදශනිකායවාසීන් හා හෙමවතාදි නවතිකාය-වාසීන්ගේ ප්‍රවාදප්‍රහාර වලහමින් මහවෙහෙරට රකවල ගත් බලකොටු වන ‘විශුද්ධිමාණී’ය සංයුත්තයෙහි එක් ගයෙකින් මතුකොට දුන් ධම්මිෂ්ඨක ඥානප්‍රභේදජනකශක්තිවිශේෂයක්ගේ කියා හෙන්නේ ය. එයින් තෙල සහිතයන් උදදෙන ඥානප්‍රභේද නම් විදර්ශනා මතු නොවෙයි. එයින් තත්-තත්කාරණයෙහි විචිත්‍රප්‍රතිභා ද සහන්නේ ය. මේ සංයුත්තාගමයෙහි විශිෂ්ටතා වෙයි.

බෙහෙවින් කීම! ප්‍රථමසඟිනියෙහි ලා ප්‍රමුඛ වෑ සිටි මහසුබ්‍ර මහ-
රහත්තට 'සංයුක්තාගමය' දක්වා දුන්හ. ඔබගේ ශිෂ්‍යප්‍රශිෂ්‍යයෝ සංයුක්ත-
සඟිය වතපොත් කරමින් ඇදුරෙල් නොවිහිදු අරුත් ධරමින් රුකාගත්හ.
සඟිනිය අවසන්හි සමයාමහාසම්මානාසුච්ඡායකසංගතියෙහි පෙරට වෑ සිටි
ප්‍රථම සඟිනිය නිමනම් කළ මහාපුරුෂයාණනට ප්‍රථමභාග විසින් වෙන්
කොට හෙතැ පිරිතමනු පිණිස සංයුක්තසඟිය පමණ විය. එද මෙහි විශිෂ්ටතා
කියන්නේ යැ.

3. ප්‍රයෝජනවිශේෂ:

බුද්ධභාෂිත යැ, ශ්‍රාවකභාෂිත යැ, දේවභාෂිත යැ, සාම්භාෂිත යැ යන
මෙයින් ආඥාවචනයක් වුවමනාවක් මැ සංයුක්තසඟිය එහි නිදහසක්
වැන්නැ. ඒ ඒ කරුණෙහි ලා වතුර්භාෂිතයෝ මැ මෙහි බැසැ සිටුති.
ලෝකිකයන් හා ශාසනිකයනට ඇත්මාචාරධර්මසංසිද්ධිය පිණිසැ තැබුව මනා
උපදේශනත්තයෝ සියදහස් විසින් මෙහි ඇත. සහකාධාතුආයතන ඉන්ද්‍රිය-
බලබෝධාසභ්‍ය ආයතනික ප්‍රත්‍යයාකාර ආදී ධර්මාර්ථයන් ආගම සතරෙහිම
එතුළු සුගම උපදේශ අතින් බලත් මැ සංයුක්තාගමය ආසාද වන්නේ යැ.
තුරුවැලි සහ මුළු ගුවන්තල සෙයින් උපදේශනතර්ජනයෙන් සංයුක්තසඟිය
සැදුණේ යැ. එයින් මැ දේශකයන් කෙරෙහිද උපදේශකයන් කෙරෙහිද
තෙල සඟිය හත්සරක් විසින් තරතුරු තෙවුනේ වෙයි. ව්‍යාස වශයෙන්
පරික්ෂා කරනට නිසි ශාස්ත්‍ර ඇරුත් ගබ් කොට සිටුනා, මනෝගර පදවැළෙන්
සැදි ගාථා දේශනා විමසත් මැ, පමණින් අබැටක් සා වුවද විශ්‍යයෙන්
පැතිරැ සිටුනා භේෂජයක් සෙයින් ධර්මදේශකයනට වෙසෙසින් හැමද වැඩද
වෙයි.

4. ව්‍යාධ්‍යානය:

නිකායානතරවාසීන් සංයුක්තාගමය වෛදිකභාෂායෙන් ලියුසෙ ලොව
පළට වෙයි. ඒ මහායානවාදීන් කිසිතැනෙක අභිවිපරිත කොට ලියු
සංයුක්තයන් විනදේශවාසීන් සියබසින් අරවාගත් බවද පළට වෙයි. වින-
බසින් ලියු 'සගාථවර්ගය' අදත් එරට ඇතිබව කියති. ඒ ව්‍යාධ්‍යාන
පෙළපොත හා සසඳත් මැ අභි විසින් හේදකර තැන් ඇත යනු අසිරි නොවෙයි.
මිහිඳු මාහිමිහු බුදුකැලි අටුවා හා තෙවලා හෙළදිවට අලුත. මගබසින්
වැටෙමින් ආ බුදුකැලි අටුවා හෙළදිව ඇදුරෝ හෙළබසින් තැබූහ. ඇදුරු
බුදුගොස්මහතෙරහු දව්පානතරවාසීන්ගේ ප්‍රයෝජනය පිණිසැ ඒ අටුවා
යළිදු පෙළබසින් තැබූහ. අද හෙළටුවා තැන ද පෙළෙහි අභිවබෝධය
පිණිසැ 'පාලිඅටුවා වහල් වෙයි. ඒ වහල් නිකායානවලාසීන්ගේ අරවා-
තබන මේ දවස තෙල සංයුක්තසඟිය පිණිසැ ද ඒ වහල් මිසැ වෙන නැත.
එයින් වහල් ලැබ කරන තෙල ව්‍යාධ්‍යානය මුලැ කී නිකායානතරවාසීන්ගේ
ව්‍යාධ්‍යාන සෙයින් විපරිතාථ ඇතියේ නොවෙයි. මහාවිහාරවාසීන්ගේ
වාචනාමාර්ගය නිශ්ශ්‍රය කොට සිටියෙන් අභි විසින් මෙහි පරවපරාගුණි ඇත.

මේ වරු පළකරන 'සගාථවර්ග' යෙහි සංයුක්තයෝ එකොළොස්-
දෙනෙකි. වර්ගයෝ අටවිසිදෙනෙකි. සුත්‍රයෝ දෙසියඑක්සැත්තැ දෙනෙකි.
මේ හැම මෙහි සියබසින් අරවා තබන ලදී. යටගිය දවස සුත්‍රපිටකය
සියබසින් ලියුබව පළට වැ ඇත ද, අද ඒ කිසිදු දක්නට නැත. එයින්
එහි භාෂාප්‍රයෝග ගැන කිසිදු නොකිය හෙන්නේ යැ. තෙල ව්‍යාධ්‍යානය

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

භාවාච්ඡුධාන කොට ගෙන ව්‍යක්තභාෂායෙන් සැපයිණි. කිසි තැනෙක පැරැණි හෙළවදන් යොදනු 'සිංහලසාහිත්‍ය'ය දිවුණු කරනු පිණිස වෙයි. එයින් තෙල ව්‍යාඛ්‍යාතය ධර්මඥානය පිණිස ද සියබස සදනු පිණිස ද වෙයි.

තෙවලා දහම සියබසින් තබනුයේ හෙළදිවි වැසියනට වැඩ සඳහා මැ වෙයි. බුදුන් පිරිනිව් දෙව්දහස් පන්සියක් ගිය ද මෙතෙක් දවස් කිසිවක්නු විසිනුදු තෙල ශාසනාචාර සපුරා නොකරන ලදී. දැන් එය සම්පූර්ණ වනසේ පෙනේ. එයින් හැමදෙන මේ ව්‍යාඛ්‍යාත මාර්ගයෙන් දහම් දහ ඉගෙන කුසල්දහම්හි යෙදෙමින් උභයලෝකාච්ඡිද්ධිය හා අමාමහනිවන් සිදුකර ගනිත්වයි පතම්හ.

කෝදගොඩ ඤාණාලෝක සභවිර.

විද්‍යාවතු පිරිවෙන,
අභංගම.

සංකේතනිරූපණය

ABBREVIATIONS

- සි. 1. — ‘පැල්මඩුල්ල’ මහාවිහාර - සිහල තාලපණ්ණ පොතක.
සි. 2. — ‘ගාල්ල’ පරමානන්දවිහාර - සිහල තාලපණ්ණ පොතක.
සිඞ්. 1. — බණ්ඩරමුල්ලේ අමරසිහථෙර සංඝෝධිත-සිහලකඛර
මුද්දිත පොතක.
සිඞ්. 2. — බොඳ්ධසම්මෙලන - සිහලකඛර මුද්දිත පොතක.
සං. — සංග්ගෙකර - මුද්දිත පොතක.
මජ්. — මජ්ඣමනිකායාසූත්ත පිටක පොතක.
PTS. — Pali Text Society-Samyutta Nikāya
-

THE PĀLI ALPHABET

IN SINHALESE CHARACTERS.

VOWELS

ආ ආ̄ ඉ ඉ̄ ඊ ඊ̄ ඓ ඓ̄

CONSONANTS

කka	ඛkha	ගga	ඝgha	ඞṅa
චca	ඡcha	ජja	ඣjha	ඤṇa
ටta	ඨtha	ඩḍa	ඪḍha	ණṇa
තta	ථtha	දda	ධdha	නna
පpa	ඵpha	බba	භbha	මma
යya	රra	ලla	වva	සsa
හha	ළla	ආm		

කka	කkâ	කිki	කීkī	කුku	කූkū	කෙkē	කොkō
ඛkha	ඛkhâ	ඛිkhi	ඛීkhī	ඛුkhu	ඛූkhū	ඛෙkhē	ඛොkhō
ගga	=	=	=	=	=	=	=

Conjunct - Consonants

කකkka	කඤṅkā	ත්‍රatra	මම්mpha
කඛkkha	ඡනඤṇha	ඤddā	මඞ, මඞba
කයkya	ඤචṇca	ඤ, ඞddha	මඞmbha
කිkri	ඤඡ, ඡṇcha	ද්dra	මඞmma
කිkva	ඤඡ, ඡṇja	ඳ, ඵdva	මඞmha
කඝkgha	ඤඤඤṇjha	ධධdhva	යය, යයyya
කචkhva	චචtṭa	නනnta	යයya
යගgga	චඞ, ඞtṭha	නඞnthā	ලලlla
යඤgggha	ඞඞḍḍā	නඞnda	ලයlya
ඞකṅka	ඞඞḍḍha	කඞndha	ලඞlha
ග්grā,	ඞඞඞṇṇa	නඞnna,	වඞwha
ඞකṅkha	ඞඞṇṇa	නඞnha	යයssa
ඞඞṅga	ඞඞඞṇṇha	පපppa	සයsma
ඞඞṅgha	ඞඞ, ඞḍḍa	පඵppha	සයsva
චචcca	ඡනඤṇha	බබbbā	හඞhma
චඡccha	නනtta	බඞbbha	හඞhva
ඡජjja	නඞtṭha	බ්bra	ඞඞlha
ඡඞjjha	නඞtva	මඞmpa	

ඞ ā ඞ i ඞ ī ඞ u ඞ ū ඞ ē ඞ o ඞ ō

සංස්කෘතිකයෝ

සගාථවග්ග - විසයසූචි

විසයා:

පිටකකොෂි

1. දෙවතාසංස්කෘතං

1 - 84

1. නලවග්ගො

1 - 10

1. ඔසකරණ	සුතතං	...	...	1 - 4
2. නිමොකඛ	"	...	...	4
3. උපනීයති	"	...	...	4
4. අට්ඨෙතති	"	...	...	6
5. කතීථිඤ	"	...	...	6
6. ජාගර	"	...	...	6
7. අප්පට්ඨිදිත	"	...	...	8
8. සුසම්මුට්ඨ	"	...	...	8
9. තමානකාම	"	...	...	8
10. අරඤ්ඤ	"	...	...	10

නලවග්ගො පඨකමා.

2. නඤ්ඤවග්ගො

10 - 24

11. නඤ්ඤ	සුතතං	...	...	10
12. නඤ්ඤ	"	...	...	12
13. නඤ්ඤ	"	...	...	12
14. බතතිය	"	...	...	12
15. සතමාන	"	...	...	14
16. නිදානඤ්ඤ	"	...	...	14
17. දුක්ඛකර	"	...	...	14
18. භිජි	"	...	...	16
19. කුට්ඨකා	"	...	...	16
20. සම්මුඛි	"	...	...	18 - 24

නඤ්ඤවග්ගො දුතියො.

3. සතතිවග්ගො

24 - 32

21. සතති	සුතතං	...	...	24
22. දුක්ඛි	"	...	...	24
23. ජට්ඨා	"	...	...	26
24. මනෝනිවාරණ	"	...	...	26
25. අරහත්ත	"	...	...	26 - 28
26. පඤ්ඤාත	"	...	...	28
27. සර	"	...	...	30

28.	මහඟුත	සුභතං	...	...	30
29.	වතු වක්ක	"	...	...	30
30	එඤ්ජඛ්ඤ	"	...	...	32

සහජීවිතො නිකායො.

4. සතුලපකාසිකවග්ගො 32 - 54

31.	සබ්බි	සුභතං	...	...	32 - 34
32.	මච්ඡරි	"	...	...	36 - 38
33.	සාධු	"	...	...	38 - 40
34.	තසනති	"	...	...	40 - 42
35.	උජ්ඣානසඤ්ඤ	"	...	...	42 - 46
36.	සඤ්ඤා	"	...	...	46
37.	සමය	"	...	...	46 - 48
38.	සකලික	"	...	...	48 - 52
39.	පඤ්ඤානික	"	...	...	52 - 54
40.	පුලපඤ්ඤානික	"	...	...	54

සතුලපකාසිකවග්ගො වතුනො.

5. ආදිත්තවග්ගො 56 - 64

41.	ආදිත්ත	සුභතං	...	...	56
42.	කිංදද	"	...	...	56
43.	අත්ත	"	...	...	58
44.	එකමුල	"	...	...	58
45.	අනොම	"	...	...	58
46.	අච්ඡර	"	...	...	58
47.	වතරොප	"	...	...	60
48.	ජෙනවත	"	...	...	60
49.	මච්ඡරි	"	...	...	60 - 62
50.	සට්ඨකාර	"	...	...	62 - 64

ආදිත්තවග්ගො සඤ්ඤා.

6. ජරාවග්ගො 66-70

51.	ජර	සුභතං	...	...	66
52.	අජරසා	"	...	...	66
53.	මිත්ත	"	...	...	66
54.	වජ්ජ	"	...	...	66 - 68
55.	පඨමජනෙති	"	...	...	68
56.	දුතිස්සජනෙති	"	...	...	68
57.	තතිස්සජනෙති	"	...	...	68
58.	උප්පථ	"	...	...	70
59.	දුතිස්ස	"	...	...	70
60.	කථි	"	...	...	70

ජරාවග්ගො ජරො.

XI

7. අනිවර්තය

72 - 76

61. තාම [අනිවර්ත]	සුභං	...	...	72
62. විභං	"	...	...	72
63. තණං	"	...	...	72
64. සංයෝජන	"	...	...	72 - 74
65. බකික	"	...	...	74
66. අබ්බාහන	"	...	...	74
67. උඤ්ඤ	"	...	...	74
68. පිභික	"	...	...	74 - 76
69. ඉච්ඡා	"	...	...	76
70. ලොක	"	...	...	76

අනිවර්තය සහනමො.

8. කුසාච්ඡාය

76 - 84

71. කුසා	සුභං	...	...	76 - 78
72. රථ	"	...	...	78
73. විභං	"	...	...	78
74. වුට්ඨි	"	...	...	78
75. භික	"	...	...	80
76. තජ්ජති	"	...	...	80
77. ඉසාර	"	...	...	80 - 82
78. කාම	"	...	...	82
79. පාඨෙය්	"	...	...	82
80. පඤ්ඤාන	"	...	...	82 - 84
81. අරණ	"	...	...	84

කුසාච්ඡාය අධිකමො.

දෙවනාසංසුභං සමන්තං.

2. දෙවසුභංසංසුභං

86 - 128

1. සුභිසවගො

86 - 96

82. පඨමකස්සප	සුභං	...	...	86
83. දුතීයකස්සප	"	...	...	86
84. මාස	"	...	...	88
85. මාගධ	"	...	...	88
86. දුමච්ඡි	"	...	...	88 - 90
87. කාමද	"	...	...	90
88. පඤ්ඤාච්ඡාය	"	...	...	92
89. තාසන	"	...	...	92 - 94
90. වජ්ජිම	"	...	...	94 - 96
91. සුභිස	"	...	...	96

සුභිසවගො පඨමො.

2. අනාථපිණ්ඩිකාවගොනා

98 - 106

92.	වැදිම්ම	සුත්තං	...	...	98
93.	වෙණසු	"	...	...	98
94.	දීඝලට්ඨි	"	...	...	98
95.	තඤ්ඤ	"	...	...	100
96.	විඤ්ඤ	"	...	...	100
97.	වසුද්ධත	"	...	...	100 - 102
98.	සුමුහම	"	...	...	102
99.	කකුඛ	"	...	...	102 - 104
100.	උත්තර	"	...	...	104
101.	අනාථපිණ්ඩික	"	...	...	104 - 106

අනාථපිණ්ඩිකාවගොනා ද්විතියො.

3. නානාභිජායිකාවගොනා

108 - 128

102.	සිව	සුත්තං	...	...	108
103.	බෙම	"	...	...	110
104.	සෙරි	"	...	...	110 - 114
105.	සරිකාර	"	...	...	114 - 116
106.	ජනතු	"	...	...	116 - 118
107.	රොහිතස්ස	"	...	...	118 - 120
108.	තඤ්ඤ	"	...	...	120
109.	තඤ්ඤිසාර	"	...	...	120
110.	සුසිම	"	...	...	122 - 126
111.	නානාභිජායිකාවක	"	...	...	126 - 128

නානාභිජායිකාවගොනා ත්විතියො.

දෙවපුත්තසංසුත්තං සමිතං.

3. කොසලසංසුත්තං

130 - 188

1. ඛනිනවගොනා

180 - 144

112.	දහර	සුත්තං	...	...	130 - 132
113.	පුරිස	"	...	...	132 - 134
114.	රජ	"	...	...	134
115.	පිය	"	...	...	134 - 136
116.	අත්තරකඛිත	"	...	...	136 - 138
117.	අප්පකා	"	...	...	138 - 140
118.	අප්පකරණ	"	...	...	140
119.	මල්ලිකා	"	...	...	140 - 142
120.	සකුකු	"	...	...	142 - 144
121.	බකිත	"	...	...	144

ඛනිනවගොනා පස්මො.

XIII

2. අප්‍රත්‍යක්‍ෂවශේෂා

146 - 170

122.	සත්‍යජරිල	සුත්‍රය	...	...	146 - 148
123.	පඤ්චාස්	"	...	...	148 - 152
124.	දේශපාක	"	...	...	152
125.	පඨමසඛ්‍යාම	"	...	...	154
126.	දුතියසඛ්‍යාම	"	...	...	156 - 158
127.	ඨිතු	"	...	...	158
128.	අපමාද	"	...	...	160
129.	කල්‍යාණමිත්ත	"	...	...	160 - 164
130.	පඨම අප්‍රත්‍යක්‍ෂ	"	...	...	164 - 168
131.	දුතිය අප්‍රත්‍යක්‍ෂ	"	...	...	168 - 170

අප්‍රත්‍යක්‍ෂවශේෂා දුතියො.

3. කොසලවශේෂා

170 - 188

132.	පුග්ගල	සුත්‍රය	...	...	170 - 176
133.	අය්‍යකා	"	...	...	176 - 178
134.	ලොක	"	...	...	178 - 180
135.	ඉසස්සථ	"	...	...	180 - 184
136.	පබ්බතුපම	"	...	...	184 - 188

කොසලවශේෂා තතියො.

කොසලසංසුතනං සමන්තං.

4. මාර්ගසංසුතනං

188 - 232

1. ආයුච්ඡේෂා

188 - 200

137.	තපොකම්ම	සුත්‍රය	...	...	188
138.	තාග	"	...	...	190
139.	සුභ	"	...	...	190
140.	පඨමපාස	"	...	...	192
141.	දුතියපාස	"	...	...	192 - 194
142.	සප්ප	"	...	...	194
143.	සොප්පසි	"	...	...	196
144.	තඤ්ඤි	"	...	...	196
145.	පඨමආයු	"	...	...	198
146.	දුතියආයු	"	...	...	198 - 200

ආයුච්ඡේෂා පඨමො.

2. රජජච්ඡේෂා

200-214

147.	පාසාණ	සුත්‍රය	...	...	200
148.	සිහ	"	...	...	200 - 202
149.	සකලික	"	...	...	202
150.	පඨිරූප	"	...	...	204
151.	මාතස	"	...	...	204

XIV

152.	පත්ත	සුත්තං	...	...	204 - 206
153.	ආයතන	"	...	...	206 - 208
554.	පිණ්ඩ	"	...	...	208
155.	කසාක	"	...	...	210 - 212
156.	රජ්ජ	"	...	...	212 - 214

රජ්ජවග්ගො දුතියො.

8. මාරවග්ගො 214 - 232

157.	සම්බුද්ධ	සුත්තං	...	...	214 - 216
158.	සම්මාන	"	...	...	216 - 218
159.	ගොඨක	"	...	...	220 - 222
160.	සත්තවග්ගො	"	...	...	222 - 226
161.	මාරවග්ගො	"	...	...	226 - 232

මාරවග්ගො තතියො.

මාරසංයුතං සමන්තං.

5. හික්කුනිසංයුතං 232 - 246

1. හික්කුනිවග්ගො 232 - 246

162.	ආලුච්ඡා	සුත්තං	...	...	232 - 234
163.	කොමා	"	...	...	234
164.	ගොතමී	"	...	...	236
165.	විජයා	"	...	...	236 - 238
166.	උප්පලවග්ගො	"	...	...	238 - 240
167.	චාලා	"	...	...	240
168.	උපචාලා	"	...	...	240 - 242
169.	සිසුපචාලා	"	...	...	242 - 244
170.	සෙලා	"	...	...	244
171.	වජ්ජ	"	...	...	246

හික්කුනිවග්ගො පඨමො

හික්කුනිසංයුතං සමන්තං.

6. බ්‍රහ්මසංයුතං 248 - 284

1. කොකාලිකවග්ගො 248 - 274

172.	ආයාචන	සුත්තං	...	...	248 - 252
173.	භාරව	"	...	...	252 - 254
174.	බ්‍රහ්මදේව	"	...	...	254 - 256
175.	බ්‍රහ්මහ්ම	"	...	...	258 - 260
176.	අපරද්වික	"	...	...	260 - 264
177.	පමාද	"	...	...	264 - 268
178.	කොකාලික	"	...	...	268

179.	කතමොරකතිය	සුතනං	...	...	268
180.	තුදුමුහම	"	...	...	270
181.	දුතියකොකාලික	"	...	...	270 - 274

කොකාලිකවග්ගො පඨමො.

2. පරිතිබ්බාණවග්ගො 276 - 284

182.	සතඛිකුමාර	සුතනං	...	...	276
183.	දෙවදහත	"	...	...	276
184.	අඤ්ඤාපිඤ්ඤා	"	...	...	276 - 278
185.	අරුණවතී	"	...	...	278 - 282
186.	පරිතිබ්බාණ	"	...	...	282 - 284

පරිතිබ්බාණවග්ගො දුතියො.

මුහම්මසංසුතනං සමන්තං.

7. බ්‍රාහ්මණසංසුතනං 286 - 330

1. අරහනවග්ගො 286 - 306

187.	ධතඤ්ජාතී	සුතනං	...	...	286 - 288
188.	අකෙකාස	"	...	...	288 - 290
189.	අසුරිඤ්ඤා	"	...	...	292
190.	බිලඛිනික	"	...	...	292 - 294
191.	අභිංසක	"	...	...	294
192.	ජටා	"	...	...	294 - 296
193.	සුඤ්ඤා	"	...	...	296
194.	අග්ගික	"	...	...	296 - 298
195.	සුඤ්ඤා	"	...	...	298 - 302
196.	බහුසිතු	"	...	...	302 - 306

අරහනවග්ගො පඨමො.

2. උපාසකවග්ගො 306 - 330

197.	කපි	සුතනං	...	...	306 - 310
198.	උදය	"	...	...	310
199.	දෙවහිත	"	...	...	312 - 314
200.	මහාසාල	"	...	...	314 - 316
201.	මානසානු	"	...	...	316 - 318
202.	පච්චතීක	"	...	...	320
203.	තවකමමික	"	...	...	320 - 322
204.	කට්ඨභාර	"	...	...	322 - 324
205.	මාතුපොසක	"	...	...	324
206.	භික්කක	"	...	...	326
207.	සඛ්‍යාරව	"	...	...	326 - 328
208.	බොමදුක්ඛ	"	...	...	328 - 330

උපාසකවග්ගො දුතියො.

බ්‍රාහ්මණසංසුතනං සමන්තං.

8. වඩිසංසුතං

330 - 350

1. වඩිසංසුතං

330 - 350

209.	නිකඛන	සුතං	...	...	330 - 332
210.	අරභි	"	...	...	332 - 334
211.	පෙසලඅභිමඤ්ඤා	"	...	...	334
212.	ආනන්ද	"	...	...	336
213.	සුභාසිත	"	...	...	336 - 338
214.	සාරිපුත	"	...	...	338 - 340
215.	පචාරණ	"	...	...	340 - 342
216.	පරෙසගග්ග	"	...	...	342 - 346
217.	කොණ්ඩඤ්ඤා	"	...	...	346 - 348
218.	මොග්ගල්ලාන	"	...	...	348
219.	ගග්ගරු	"	...	...	348 - 350
220.	වඩිස	"	...	...	350

වඩිසංසුතං පඨමො.

වඩිසංසුතං සමන්තං.

9. වනසංසුතං

352 - 366

1. වනසංසුතං

352 - 366

221.	විවෙක	සුතං	...	...	352
222.	උපට්ඨාන	"	...	...	352 - 354
223.	කසපගොතන	"	...	...	354
224.	සම්මසුලා	"	...	...	356
225.	ආනන්ද	"	...	...	356
226.	අනුරුඤ්ඤා	"	...	...	356 - 358
227.	තාගදත්ත	"	...	...	358
228.	කුලකරණී	"	...	...	358 - 360
229.	වජ්ජපුත	"	...	...	360
230.	සජ්ඣාය	"	...	...	360
231.	අයෝනිසො	"	...	...	362
232.	මජ්ඣිමනික	"	...	...	362
233.	පාකතිස්සිය	"	...	...	362 - 364
234.	පදුමපුළු	"	...	...	364 - 366

වනසංසුතං පඨමො.

වනසංසුතං සමන්තං.

10. සකඛසංසුතං

366 - 384

1. ඉන්ද්‍රියසංසුතං

366 - 384

235.	ඉන්ද්‍රිය	සුතං	...	...	366
236.	සකඛ	"	...	...	368

XVII

237.	සුච්ඡේද	සුතනං	...	...	368 - 370
238.	මනිසා	"	...	...	370
239.	සාත්ත	"	...	...	370 - 372
240.	පියවිකර	"	...	...	372
241.	සුතබ්බසු	"	...	...	372 - 374
242.	සුදත්ත	"	...	...	374 - 378
243.	පඨමසුකකා	"	...	...	378
244.	විජ	"	...	...	378
245.	දුතියසුකකා	"	...	...	380
246.	ආලවක	"	...	...	380 - 384

ඉඤ්ඤාචරිතො පඨමො.

සකකසංසුතනං සමන්තං.

11. සකකසංසුතනං 384 - 428

1. සුච්චරිතො 384 - 406

247.	සුච්ච	සුතනං	...	...	384 - 386
248.	සුච්ච	"	...	...	386 - 388
249.	ධර්ම	"	...	...	388 - 392
250.	වෙපවිතති	"	...	...	392 - 396
251.	සුභාසිතජය	"	...	...	396 - 398
252.	කුලාවක	"	...	...	400
253.	නදුබ්බිය	"	...	...	400 - 402
254.	වෙරෙවනඅසුරිඤ්ඤා	"	...	...	402
255.	අරඤ්ඤාසතනඉසි	"	...	...	402 - 404
256.	ඉසයොසමුද්දක	"	...	...	404 - 406

සුච්චරිතො පඨමො.

2 සතනචරිතො 406 - 420

257.	දෙව් (සතනචරිතපද)	සුතනං	...	...	406
258.	[දුතිය] දෙව් (සතනචරිතපද)	"	...	...	408
259.	මහාලී (සතනචරිතපද)	සුතනං	...	...	408 - 410
260.	දුර්ග	"	...	...	412 - 414
261.	රුමණ්ණයක	"	...	...	414
262.	සජ්ජාන	"	...	...	414
263.	වඤ්ඤා	"	...	...	414 - 416
264.	සකකතමස්සන	"	...	...	416
265.	දුතියසකකතමස්සන	"	...	...	418
266.	තතියසකකතමස්සන	"	...	...	418 - 420

සතනචරිතො දුතියො.

3. සකකපඤ්ඤා 422 - 426

267.	කුච්ච	සුතනං	...	...	422 - 424
268.	දුබ්බණ්ණිය	"	...	...	424
269.	මායා	"	...	...	426
270.	අවටය	"	...	...	426
271.	අකෙකාධ	"	...	...	426

සකකපඤ්ඤා.

සකකසංසුතනං සමන්තං.

සගාඨචරිතො හිට්ඨිතො.

සුභගන්ධපිටකේ
සිංහසුභගන්ධිකායෝ
පඨනෝ භාගෝ
සගාථවග්ගෝ

සුභතනාපිටකෙ සිංසුතනානිකා යො

පඨමො භාගො

සභාපටගෙහො

1. දෙවනාසංසුතනං

1. නළවගෙහො

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස.

1. 1. 1.

ඛණ්ඩානුසාරං.

1. එවමෙවසුතං එකං සමයං භගවා ඤාපිණිං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො අඤ්ඤාතරු දෙවනා අභික්ඛන්තාය රතනියා අභික්ඛන්තවණ්ණං කෙවලකපං රේතවතං ඔභාසෙනා යෙන භගවා තෙහුපසඛකම්, උපසඛකම්චා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසී. එකමන්තං ඕතා ඛො සා දෙවනා භගවන්තං එතදවොච:

කථනානු තං මාරිස, ඔඝමතරිති?

[භගවා:]

අප්පතිට්ඨං ඛවාහං ආවුසො අනායුහං ඔඝමතරිති.

යථා කථං පත තං මාරිස අප්පතිට්ඨං අනායුහං ඔඝමතරිති?

[භගවා:]

යදු සවාහං ආවුසො සන්තිට්ඨාමි. තදයුහු සංසීදුමි. යදු සවාහං ආවුසො ආයුහාමි තදයුහු නිබ්බුත්තාමි¹. එවං ඛවාහං ආවුසො අප්පතිට්ඨං අනායුහං ඔඝමතරිති.

[දෙවතා:]

විරස්සං වත පස්සාමි² මුභවණං පරිනිබ්බුතං,

අප්පතිට්ඨං අනායුහං තිණ්ණං ලොකෙ විසත්තිකං.

1. නිවයගාමි—සා. 2. පස්සාමි—සි. 1. 2.

සුත්‍රාන්තපිටකයෙහි සංයුත්තනිකාය

ප්‍රථම භාගය

සංඛාථවගීය

1. දේවනාසංයුත්තය

1. නළවගීය

ඒ භාග්‍යවත් අහිත් සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට
නමස්කාර වේවා.

1. 1. 1.

බහ්‍යරණසුත්‍රය.

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි
වැඩවසන සේක. එකල්හි මනා ඡව්වණ් ඇති එක්තරු දෙවියෙක් රූ
පෙරයම ඉක්ම හිය කල්හි මුළු දෙවරම බුදුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත
එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය.
එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙවි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ
කෙළේ ය:

නිදුකාතන් වහන්ස, නුඹවහන්සේ කෙසේ ඕසය තරණය කළ හේක් ද?

[භගවත්තු:]

ඇවැත්නි, මම නො පිහිටමින් වැයම් ද නො කරමින් ඕසය තරණය
කෙළෙමි.

නිදුකාතන් වහන්ස, නුඹ වහන්සේ කෙසේ නම් නො පිහිටමින් වැයම් ද
නො කරමින් ඕසය තරණය කළ හේක් ද?

[භගවත්තු:]

ඇවැත්නි, මම යම් විටෙක පිහිටා සිටිමි ද එකල්හි හිලෙමි. ඇවැත්නි,
මම යම් විටෙක වැයම් කෙරෙමි ද එකල්හි ඉල්ප යෙමි. ඇවැත්නි, මෙසේ මම
නො පිහිටමින් වැයම් ද නො කරමින් ඕසය තරණය කෙළෙමි.

[දෙවි:]

නො පිහිටමින් වැයම් ද නො කරමින් ලෝකයෙහි තෘෂ්ණාව තරණය
කළ කෙලෙස් නැසූ සම්මාසම්බුද්ධවහන්සලා කලෙකින් දකිමි.

ඉදමවොච සා දෙවතා. සමනුඤ්ඤා සන්ථා අහොසි.

අථ බො සා දෙවතා 'සමනුඤ්ඤා මෙ සන්ථා'ති භගවතාං අභිවාදෙත්වා පදකම්භං කත්වා තපෝවතාරධාසීති.

1. 1. 2.

නිමොක්ඛසුභතං.¹

2. එවලෙම සුතං². එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤා විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ.

අථ බො අඤ්ඤාතරා දෙවතා අභිකක්ඛන්තාය රතතියා අභිකක්ඛන්තවණණා කෙවලකප්පං ජේතවනං ඕහාසෙත්වා යෙන භගවා තෙත්තපසඛකම්. උපසඛක-
ම්භා භගවතාං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ඕහා බො
සා දෙවතා භගවතාං එතදවොච:

ජාතාසි තො ත්වං මාරිස, සත්තාතං නිමොක්ඛං පමොක්ඛං විවෙකන්ති?

[භගවා:]

ජාතාමි³ බවාහං ආවුසො සත්තාතං නිමොක්ඛං පමොක්ඛං විවෙකන්ති.
[දෙවතා:]

යථා කථමපන ත්වං මාරිස ජාතාසි සත්තාතං නිමොක්ඛං පමොක්ඛං
විවෙකන්ති?

[භගවා:]

තඤ්ඤිතවපරිකම්භා සඤ්ඤාචිඤ්ඤාණසඛිංයා,
වෙදන්තාතං නිරොධා උපසමා එවං බවාහං ආවුසො ජාතාමි,
සත්තාතං නිමොක්ඛං පමොක්ඛං විවෙකන්ති.

1. 1. 3.

උපනිගති⁴සුභතං.

3. ඝාටපඨිං—

අථ⁵ බො සා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

උපනිගති ජිවිතමපපමාසු ජරුපනීතස්ස න සන්ති තාණා,
එතං භයං මරණෙ පෙක්ඛමාතො පුඤ්ඤාදී කසිරාථ සුඛාවභානීති.

[භගවා:]

උපනිගති ජිවිතමපපමාසු ජරුපනීතස්ස න සන්ති තාණා
එතං භයං මරණෙ පෙක්ඛමාතො ලොකාමිදං පජ්ඣෙ
සන්තිපෙක්ඛන්ති.

1. බුද්ධ සිහිසාද සුභතං තාමෙතං.-අට්ඨකථා. 2. ඝාටපඨිකං.-මජ්ඣ. 3. ජාතාම-සී 1, 2.

4. උපනිග- මජ්ඣ. උපතෙත්ත- ඝා, PTS 5. එකමන්තං ඕහා.-මජ්ඣ.

ඒ දෙව් තෙමේ මෙය කී ය. ආයුධාත් වහන්සේ මාතවින් අනුදත් සේක. ඉක්බිති ඒ දෙව් තෙමේ “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මාගේ වචනය අනුදත් සේකා” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වාද පාදකුණු කොට එහි ම අතුරාදන් විය.

1. 1. 3.

නිපමාකම සුත්‍රය

2. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි වූ ජේතවන නම් අනේපිටු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එකල්හි මනා වර්ෂ ඇති එක්තරා දෙවියෙක් රෑ පෙරයම් ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙව් රට බිඳුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වාද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්-පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය:

නිදුකානන් වහන්ස, නුඹ වහන්සේ සත්ත්වයන්ගේ නිමොක්ඛය ද, පමොක්ඛය ද, විවෙකය ද දන්නා සේක් ද?

[භගවත්හු:]

ඇවැත්නි, මම සත්ත්වයන්ගේ නිමොක්ඛය (=මාගීය) ද පමොක්ඛය (=එලය) ද විවෙකය (=නිවණ) ද දනිමි.

[දෙව්:]

නිදුකානන් වහන්ස, නුඹ වහන්සේ කෙසේ නම් සත්ත්වයන්ගේ නිමොක්ඛය ද, පමොක්ඛය ද, විවෙකය ද දන්නා සේක් ද?

[භගවත්හු:]

ඇවැත්නි, නාමිණාව මුල් කොට ඇති කම්භවය ක්‍ෂය කිරීමෙන් ද, සංඥ විඥනයන් ගෙවැලීමෙන් ද, වේදනාවන්ගේ නිශේධයෙන් හා සත් නිදීමෙන් ද මම මෙසේ සත්ත්වයන්ගේ නිමොක්ඛය ද, පමොක්ඛය ද, විවෙකය ද දනිමි.

1. 1. 3.

උපනිසති සුත්‍රය

3. සැවැත්නුවර—

ඉක්බිති ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

ජම්භය මරණය කර පවුණුවනු ලැබේ. ආයුෂ ස්වරූප ය. ජරාව විසින් මරණය කර පවුණුවන ලද්දහට පිහිට වීමට රක්‍ෂාසාධන නැත. මේ (ත්‍රිවිධ) භය මරණයෙහි ලා දක්නේ සුව එළවන්නා වූ පින් කරන්නේ ය.

[භගවත්හු:]

ජම්භය මරණය කර පවුණුවනු ලැබේ. ආයුෂ ස්වරූප ය. ජරාව විසින් මරණය කර පවුණුවන ලද්දහට (පිහිට වීමට) රක්‍ෂාසාධන නැත. මේ (ත්‍රිවිධ) භය මරණයෙහි ලා දක්නා නිවණ පතන පුගුල්තෙමේ ලෝකාමිෂ්‍ය දුරු කරන්නේයි.

1. 1. 4.

අවෙචනවිසූභතං

4. ආවහේයං—¹

එකමන්තං සීතා බො සා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං
අභාසි:

අවෙචනවි කාලා තරයන්ති රතනියො වයොගුණා අනුපුබ්බං ජභන්ති.
එතං භයං මරණේ පෙක්ඛමානො පුඤ්ඤාති කසිරුථ සුඛාවහානීති.

[භගවා:]

අවෙචනවි කාලා තරයන්ති රතනියො වයොගුණා
අනුපුබ්බං ජභන්ති,
එතං භයං මරණේ පෙක්ඛමානො ලොකාමිසං පජ්ඣෙ
සන්තිපෙක්ඛන්ති.

1. 1. 5.

කතිජිඤ්ඤා²සුභතං

5. ආවහේයං—

එකමන්තං සීතා බො සා දෙවතා භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:³

කති ජිඤ්ඤා කති ජභෙ කති චුත්තරි භාවයෙ,
කති සම්මානිගො 'භික්ඛු ඔක්ඛන්තොණා'ති චුට්ඨතීති.

[භගවා:]

පඤ්ච ජිඤ්ඤා පඤ්ච ජභෙ පඤ්ච චුත්තරි භාවයෙ,
පඤ්ච සම්මානිගො 'භික්ඛු ඔක්ඛන්තොණා'ති චුට්ඨතීති.

1. 1. 6.

ජාගරසුභතං

6. ආවහේයං—

එකමන්තං සීතා බො සා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං
අභාසි:

කති ජාගරතං සුත්තා කති සුත්තෙසු ජාගරා,
කතිභි රජමාදෙති කතිභි පරිසුජ්ඣන්ති.

[භගවා:]

පඤ්ච ජාගරතං සුත්තා පඤ්ච සුත්තෙසු ජාගරා,
පඤ්චභි රජමාදෙති පඤ්චභි පරිසුජ්ඣන්ති.

1. ඉදං න දික්ඛතෙ - සනා. 2. කතිජිඤ්ඤා - සනා. 3. භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි - මජ්ඣ.

1. 1. 4. අවෙචනා සූත්‍රය

4. සැවැත්නුවර--

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

(පෙරවරා ආදී) කාලයෝ ඉක්ම යෙති. රාත්‍රීහු පුද්ගලයා මරණය කරා පමුණුවති. වයෝරාශීහු අනුක්‍රමයෙන් පුරුෂයා හැර යත්. මේ (ත්‍රිවිධ) භය මරණයෙහි ලා දක්නේ සැප එළුවන පින් කරන්නේ ය.

[භගවත්තු:]

කාලයෝ ඉක්ම යති. රාත්‍රීහු (පුරුෂයා) මරණය කරා පමුණුවති. වයෝරාශීහු අනුක්‍රමයෙන් පුරුෂයා හැර යත්. මේ භය මරණයෙහි ලා දක්නේ, නිවන් පතනුයේ (භවත්‍රය සංක්‍රාන්ත) ලෝකාමිෂ්‍යය දුරු කරන්නේයි.

1. 1. 5. කතීරිඤ්ඤ සූත්‍රය

5. සැවැත්නුවර--

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථාවෙකින් සාලකල්ලේ ය:

කෙතෙක් සිදින්නේ ද? කෙතෙක් දුරු කරන්නේ ද? මත්තෙහි කෙතෙක් වඩන්නේ ද? කෙතෙක් සංඛ්‍යා (ඇලීම්) ඉක්මවූ මහණ තෙමේ 'ඔසතිණණ' ය යි කියනු ලැබේ ද?

[භගවත්තු:]

පසක් සිදින්නේ ය. පසක් දුරු කරන්නේ ය. ඉන් මතුයෙහි පසක් වඩන්නේ ය. සංඛ්‍යා පසක් ඉක්මවූ මහණ තෙමේ 'ඔසතිණණ' ය යි කියනු ලැබේ.

1. 1. 6. ජාගර සූත්‍රය

6. සැවැත්නුවර--

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

(කීදෙතකුත්) නිදි වරද්දී කීදෙතෙක් නිදි ගත්තාහු වෙත් ද? (කීදෙතකුත්) නිදිද්දී කීදෙතෙක් නිදිවරන්නෝ වෙත් ද? කෙතෙකින් (කෙලෙස්) රජස් ගණී ද? කෙතෙකින් පිරිසිදු වේ ද?

[භගවත්තු:]

පස් දෙතකුත් නිදි වරද්දී පස් දෙතෙක් නිදිගත්තාහු වෙත්. පස් දෙතකුත් නිදිද්දී පස් දෙතෙක් නිදි වරන්නෝ වෙත්. පසෙකින් කෙලෙස් රජස් ගණී. පසෙකින් පිරිසිදු වේ යි.

1. 1. 7.

අප්පට්ඨිදිගසුභතං.

7. ආවජ්ඣයං—

එකමන්තං ධීනා බො සා දෙවනා භගවතො සන්තීකෙ ඉමං ගාථං
අභාසි:

යෙසං ධම්මා අප්පට්ඨිදිනා පරවාදෙසු නීයරෙ,
සුත්තා තෙ තප්පවුජ්ඣනනී කාලො තෙසං පවුජ්ඣිතුන්ති

[භගවා:]

යෙසං ධම්මා සුප්පට්ඨිදිනා¹ පරවාදෙසු න නීයරෙ,
සම්මුද්ධා සම්මදඤ්ඤා² වරන්ති විසමෙ සමන්ති

1. 1. 8.

සුසම්මුට්ඨසුභතං.

8. ආවජ්ඣයං—

එකමන්තං ධීනා බො සා දෙවනා භගවතො සන්තීකෙ ඉමං ගාථං
අභාසි:

යෙසං ධම්මා සුසම්මුට්ඨා පරවාදෙසු නීයරෙ,
සුත්තා තෙ තප්පවුජ්ඣනනී කාලො තෙසං පවුජ්ඣිතුන්ති

[භගවා:]

යෙසං ධම්මා අසම්මුට්ඨා පරවාදෙසු න නීයරෙ,
සම්මුද්ධා සම්මදඤ්ඤා² වරන්ති විසමෙ සමං.

1. 1. 9.

නමානකාමසුභතං.

9. ආවජ්ඣයං—

එකමන්තං ධීනා බො සා දෙවනා භගවතො සන්තීකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:
න මානකාමස්ස දමො ඉධිජඨී න මොනමජඨී අසමාහිතස්ස,
එකො අරඤ්ඤෙ විහරං පමනෙතා න ච්චවුඩෙය්‍යස්ස
තරෙය්‍ය පාරන්ති.

[භගවා:]

මානං පභාය සුසමාහිතතෙතො සුවෙනසො සබ්බඛි විප්පවුනෙතො,
එකො අරඤ්ඤෙ විහරං අප්පමිනෙතො ස ච්චවුඩෙය්‍යස්ස
තරෙය්‍ය පාරන්ති.

1. සුප්පට්ඨිදිනා - ස්‍යා. 2. තෙ සම්මුට්ඨා සම්මදඤ්ඤා-මජ්ඣ. PTS. සම්මදඤ්ඤාය - සි 1.

1. 1. 7.

අපච්ඡිදිත සූත්‍රය

7. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙවි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

යම් කෙනකුත් විසින් (වතුස්සත්‍ය) ධර්මයෝ අවබෝධ නොකරණ ලද්දහු ද? (ඔහු) පරවාදයන්හි පමුණුවනු ලබන් ද? නිදිගත්තා වූ ඔහු හුපුඩුදිත්. ඔවුන්ට පිබිදීමට මේ කාලය යි.

[භගවත්හු:]

යම් කෙනකුත් විසින් (වතුස්සත්‍ය) ධර්මයෝ අවබෝධ කරණ ලද්දහු ද? (ඔහු) පරවාදයන්හි නො පමුණුවනු ලබන්. (සඵලෙඤ්ඤාදී) බුදුවරයෝ මනා කොට දැන විෂම ලෝකයෙහි සම ව හැසිරෙත්.

1. 1. 8.

සුඝමමුට්ඨ සූත්‍රය

8. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙවි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

යම් කෙනකුත්ගේ (වතුස්සත්‍ය) ධර්මයෝ වෙසෙසින් නැසුනාහු ද, (ඔහු) පරවාදයන්හි පමුණුවනු ලැබෙත්. ඔහු නිදි ගත්තාහු නො පුබුදිත්. ඔවුන්ට පිබිදීමට මේ කාලය යි.

[භගවත්හු:]

යම් කෙනකුත්ගේ (වතුස්සත්‍ය) ධර්මයෝ නො නැසුනාහු ද, (ඔහු) පරවාදයන්හි නොපමුණුවනු ලැබෙත්. (සඵලෙඤ්ඤාදී) බුදුවරු මෑතවින් දැන විෂම ලෝකයෙහි සම ව හැසිරෙත් යි.

1. 1. 9.

නමානකාම සූත්‍රය.

1. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙවි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

මෙහි මාතය කැමැත්තහුට දමයෙක් (=හිතෙහි සන්තූන් පැවැත්මෙක්) නැත. සමාධියක් නැත්තහුට මෞනියෙක් (=සිවුමග නුවණෙක්) නැත. වතයෙහි හුදෙකලා ව ප්‍රමත්ත ව වෙසෙන්නේ සසර පරතෙරට හෙවත් නිවණට නො පැමිණෙන්නේ ය.

[භගවත්හු:]

මාතය දුර ලා මෑතවින් එකඟ වූ සිත් ඇති සියලු උපසිත්ගෙන් මිදුනු අප්‍රමත්ත ව හුදෙකලා ව වෙතෙහි වෙසෙන හෙතෙමේ සසර පරතෙරට පැමිණෙන්නේ යි.

1. 1. 10.

අරඤ්ඤසුභතං

10. ඝාමන්තියං—

එකමන්තං සීතා ඛො සා දෙවතා භගවන්තං ගාථාය අර්ඛ්ඛිභාසි:

අරඤ්ඤ විහරන්තානං සන්තානං බ්‍රහ්මචාරිනං,
එකභත්තං භුඤ්ජමානානං කෙන වණේණො පසිද්ධිති,

[භගවා:]

අතීතං තානුසොචන්ති තපප්පපන්ති¹ තාගතං¹,
පච්චුපපනෙතත යාපෙන්නි තෙන වණේණො පසිද්ධිති,
අතාගතපප්පපාය අතීතසානුසොචතා,
එතෙන බාලා සුසංතති තලොව හරිතො උතොති,

නලමගෙහො පඨමො.

තමාද්දනං:

ඔසං නිමොක්ඛං උපනීයති අවෙචන්ති කතීජ්ඣි ව,²
ජාගරං අපපට්ඨිදිතා සුභමුච්ඡානමානකාමො³
අරඤ්ඤ දසමො⁴ චුත්තො වග්ගො තෙන පට්ඨවති.

2. නන්දනවගෙහො

1. 2. 1.

නන්දනසුභතං

11. එවමෙව සුතං එකං සමයං භගවා ඝාමන්තියං විහරති ජෙතවනෙ
අනාඨපිණ්ඩිකායා ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛ-
වොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු භගවතො පට්ටසොසුං. භගවා එතදවොච:

භූතසුඛං භික්ඛවෙ අඤ්ඤතරා තාවතීංසකායිකා දෙවතා නන්දනවනෙ⁵
අවජ්රාසඛසපරිවුතා දිබ්බෙති පඤ්චති කාමගුණෙති සමපටිතා සමඛිගුතා
පරිවාරයමානා⁶ තායං වෙලායං ඉමං ගාථං අභාසි:

ත තෙ සුඛං පජාතන්ති යෙ ත පසස්සන්ති නන්දනං,
ආවාසං තරදෙවතං තිදසානං යසස්සිතන්ති.

එවං චුත්තෙ භික්ඛවෙ අඤ්ඤතරා දෙවතා තං දෙවතං ගාථාය
පට්ටභාසි:

ත චං බාලෙ විජාතාසි⁷ යථා අරහතං වවො,
අතීච්චා සබ්බෙ සඬාරා⁸ උපපාදවයධම්මතො,
උපපජ්ජිතා තිරුජ්ඣන්ති ගෙසං වුපසමො සුඛොති.

1. නපප්පපමාගතං. - සො. අනපප්පපතකාගතං - සි. 2. කතී ජ්ඣුථං-කතීථි
3. සුභමුච්ඡානමානකාමිනා-කතීථි 4. දසමො අරඤ්ඤ - සි.මු. 1. 5. නන්දනෙ
වනො - මජ්ඣ. 6. පරිවාරයමානා - සො. P.T.S 7. පජාතාසි - කතීථි
8. සබ්බසඬාරා - මජ්ඣ. - P.T.S.

1. 1. 10.

අරඤ්ඤ සුත්‍රය.

10. ආවුත්තවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ආචාරෙකින් සැල කෙළේය:

වෙනෙහි වසන එක්වේලේ අහර වලදන ආනන්දවර්ණන්ගේ වණ්ණ කවරහෙයෙකින් පහදී ද?

[භගවත්හු:]

ඉකුත් දූ ගැණ ශෝක නො කෙරෙහි. නො ලත් දෙය නො පතති. පවත්නා දෙයින් යැපෙත්. එයින් ශරීරවණ්ණය පහදී.

නො ලත් දෙය පැතීමෙන් හා ඉකුත් දූ ගැණ ශෝක කිරීමෙන් දූගි යන මෙයින් බාලයෝ සිදින ලද නිලීගත් බවදඩක් සෙයින් වියලෙයි.

නල වර්ණ පලමු වැනිසි.

එහි සුත්‍රනාමාවලිය:

ඕකතරණ, නිමොක්ඛ, උපතීයති, අවේනනි, කතිරිඤ, ජාගර, අපපටි-
දිදින, සුසම්මුට්ඨ, තමානාම, දස වැනි වූ අරඤ්ඤ සුත්‍රය හි එයින් පලමු වන වර්ණ කියනු ලැබේ.

2. නන්දන වර්ණය

1. 2. 1.

නන්දන සුත්‍රය

11. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආවුත්තවර සම්පයෙහි ඡේතවන නම් වූ අනේපිමු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණෙනි’ යි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු ‘පින්වතුන් වහන්සැ’යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇත්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක.

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. තච්ඡිසා වැසි එක්තරා දෙවියෙක් දිවසරත් විසින් පිරිවරණ ලද්දේ දිව්‍යපඤ්ඤාම සම්පත්තියෙන් සම්නවිත වූයේ ඉඳුරත් පිණවත්තෙන් ඒ වෙලාවෙහි මේ ආචාර කී ය:

යම් කෙනෙක් පිරිවර ඇති තච්ඡිසා වැසි දෙවියන්ගේ වාසස්ථාන වූ තද්‍රුග්ග නො දනිද්දී? ඔහු සැපය නො දනිත්.

මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි එක්තරා දෙවියෙක් ඒ දෙවියාට ආචාරෙකින් පිළිතුරු දුන්නේ ය:

බාලය, තෝ “සියලු සංසාරයෝ අනිත්‍යයහ. ඉපදීම හා නැසීම ස්වභාව කොට ඇත්තාහ. ඉපිද නිරාඥ වෙත්. ඔවුන්ගේ සන්තිදීම සැපය” යන රහතුන්ගේ වදන ලෙස නො දන්නිසි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1. 2. 2.

නාඤ්ඤි¹සුභතං.

12. සාමන්තියං—

එකමන්තං ධීනා බො සා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

නාඤ්ඤි පුතෙනති පුතතිමා ගොමිකො² ගොති තථෙව නාඤ්ඤි,
උපධි හි තරස්ස නාඤ්ඤා ත හි සො නාඤ්ඤි යො නිරූපධිති³

[භගවා:]

සොවති පුතෙනති පුතතිමා ගොමිකො ගොති තථෙව සොවති,
උපධි හි තරස්ස සොවතා ත හි සො සොවති යො නිරූපධිති.

1. 2. 3.

නිසීදුප්පතසුභතං

13. සාමන්තියං—

එකමන්තං ධීනා බො සා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

නඤ්ඤි පුතනසමං පෙමං නඤ්ඤි ගොසමිතං ධනං,
නඤ්ඤි සුරියසමා⁴ ආභා සමුද්දායරමා සරුති.

[භගවා:]

නඤ්ඤි අතනසමං පෙමං නඤ්ඤි ධඤ්ඤසමං ධනං,
නඤ්ඤි පඤ්ඤසමා ආභා වුට්ඨි වෙ පරමා සරුති.

1. 2. 4.

බන්ධනසුභතං

14. සාමන්තියං—

එකමන්තං ධීනා බො සා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

බන්ධනයො දිපදං⁵ සෙට්ඨා බලිවඤ්ඤො⁶ වතුපදං,
කොමාරි⁷ සෙට්ඨා භරියානං යො ව පුත්තානං⁸ පුබ්බජොති.

[භගවා:]

සමුද්දායො දිපදං⁵ සෙට්ඨා ආජාතියො වතුපදං,
සුසුසුසා සෙට්ඨා භරියානං යො ව පුත්තානමස්සවොති.

1. නාඤ්ඤි-සා. 2. ගොමා-මජ්ඣ. 3. නිරූපධිති.-PTS. 4. සුරියසමා - මජ්ඣ.
5. දච්චදං - කප්ප. 6. බලිබ්බදං - මජ්ඣ. බලිබ්බදා - සා. 7. කුමාරි - PTS
8. පුත්තානං - PTS. සි. 1. 2.

1. 2. 2.

නිකුති සුත්‍රය.

12. සැවැත්තුමර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීප-
යෙහි මේ ගය කී ය:

පුතුන් ඇත්තේ පුතුන්ගෙන් සතුටු වෙයි. එසේ ම ගවහිමියා
ගවයන්ගෙන් සතුටු වෙයි. මේ කාමෝපධිහු ම මිනිසාගේ නන්දනයෝ යි.
යමෙක් උපධි තැත්තේ ද හෙතෙමේ තො ම සතුටු වෙයි.

[භගවත්හු:]

පුතුන් ඇත්තේ පුතුන්ගෙන් යෝක කෙරෙයි. එසේ ම ගවහිමියා
ගවයන්ගෙන් යෝක කෙරෙයි. මේ කාමෝපධිහු ම මිනිසාගේ යෝව-
නයෝ යි. යමෙක් උපධි තැත්තේ ද හෙතෙමේ තො ම යෝක කෙරේ යි.

1. 2. 3.

නිකුතිසුත්‍රය සුත්‍රය

13. සැවැත්තුමර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ
ගය කී ය:

ප්‍රමුඛමය හා සම ප්‍රේමයෙක් තැන. ගෝධනය හා සම ධනයෙක්
තැන. හිරු හා සම එළියෙක් තැන. විල්ලු මුහුදු පරම කොට ඇත්තාහ.
(මුහුද හා සම විලෙක් තැනැයි යු සේ යි.)

[භගවත්හු:]

ආත්මප්‍රේමය හා සම ප්‍රේමයෙක් තැන ධාන්‍ය හා සම ධනයෙක් තැන.
ප්‍රඥව හා සම ආලෝකයෙක් තැන. ඒකාන්තයෙන් වැස්ස පරම
විලයි.

1. 2. 4.

ධනනිය සුත්‍රය

14. සැවැත්තුමර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ
ගය කී ය:

දෙපා ඇත්තවුන් අතුරෙන් කෘත්‍රියයා ශ්‍රේෂ්ඨ ය. සිවුපාවුන් අතුරෙන්
ගවයා ශ්‍රේෂ්ඨ ය. භාය්‍යාවන් අතුරෙන් බාලකාලයෙහි පාවා ගන්නා ලද්දී
ශ්‍රේෂ්ඨ ය. පුතුන් අතුරෙන් වැඩිමහල්ලා ශ්‍රේෂ්ඨ ය.

[භගවත්හු:]

දෙපා ඇත්තවුන් අතුරෙන් බුදුරජානන් වහන්සේ ශ්‍රේෂ්ඨයහ.
සිවුපාවුන් අතුරෙන් ආජාතීය අභයා ශ්‍රේෂ්ඨ ය. භාය්‍යාවන් අතුරෙන්
හිමියා පිණවන්තී ශ්‍රේෂ්ඨ ය. පුතුන් අතුරෙන් කිකරා වූයේ ශ්‍රේෂ්ඨ යි.

1. 2. 5.

සනමාන¹සුතභුං

15. සාමප්‍රසිද්ධං—

[දෙවතා:]

සීතෙ මජ්ඣන්තිකෙ කාලෙ සනතිසිවෙසු² පක්ඛිසු,
සතතෙව³ චුභාරඤ්ඤං⁴ තං භයං පටිභාති මනති.

[භගවා:]

සීතෙ මජ්ඣන්තිකෙ කාලෙ සනතිසිවෙසු² පක්ඛිසු,
සතතෙව චුභාරඤ්ඤං⁴ සා රතී⁵ පටිභාති මනති.

1. 2. 6.

නිද්දානඤ්ඤානං

16. සාමප්‍රසිද්ධං—

[දෙවතා:]

නිද්දා නද්දි⁶ විජමහිකා⁷ අරතී භතතසමමදො,
එතෙන තපසකාසති අරියමග්ගො ඉධ පාණීතනති.

[භගවා:]

නිද්දා නද්දි විජමහිකං⁸ අරතීං භතතසමමදං
විරියෙන⁹ තං පණ්ණාමෙකා අරියමග්ගො විසුජ්ඣතිති.

1. 2. 7.

දුක්ඛකරසුතභුං

17. සාමප්‍රසිද්ධං—

[දෙවතා:]

දුක්ඛකරං දුතතිතිකඛඤ්ච අබ්‍යතෙනන හි¹⁰ සාමඤ්ඤං,
බහු හි තත්ථ සම්බාධා යත්ථ බාලො විසීදතිති.

[භගවා:]

කතීභං චරෙය්‍ය සාමඤ්ඤං විතතං වෙ ත නිවාරයෙ,¹¹
පදෙ පදෙ විසීදෙය්‍ය සම්ඛප්පාතං වසානුගො.

කුමමොව අඛිනාති සකෙ කපාලෙ සමොදහං භික්ඛු මනොවිතතෙක,
අතීයසිතො අඤ්ඤාමගෙථයානො පරිනිබ්බුතො ත උපවදෙය්‍ය¹²
කඤ්චිති.

1. සකමාන-සී. මු. 2. සසා PTS. 2. සනතිසිහනසු-සී.මු. 2. 3. පලාභෙව-සසා. 4. මහාරඤ්ඤං - සසා PTS. සී.මු. 2. 5. සාරති-මජ්ඣං 6. නද්දි-මජ්ඣං, සසා, PTS. 7. විජමහිකා-මජ්ඣං, විජමහිකා-සසා 8. විජමහිකා-මජ්ඣං, විජමහිකා-සසා 9. විරියෙන, -මජ්ඣං. 10. ච - මජ්ඣං PTS. 11. නිවාරෙය්‍ය-සසා. PTS. 12. උපවදෙය්‍ය-මජ්ඣං, සසා.

1. 2. 5.

සන්ධික සූත්‍රය

15. සැවැත්නුවර—

[දෙවි:]

සිටි මද්දහනෙහි පක්ෂීන් ඉසුණු ලහ කල්හි වනය (මහත් සේ) හඬ තගන්නාක් මෙනි. එය මට බියක් ව වැටහේ.

[හඟවත්හු:]

සිටි මද්දහනෙහි පක්ෂීන් ඉසුණු ලහ කල්හි මහවනය (මහත් සේ) හඬ තගන්නාක් මෙනි. එය මට සිත් පිණවන්නක් ව වැටහේ සි.

1. 2. 6.

හිඤ්ඤා සූත්‍රය

16. සැවැත්නුවර—

[දෙවි:]

තින්ද, තෙමරිය, ඇඟ මැලි කැඩීම, කුසල් දහමිහි නොඇල්ම, බත්මනය යන මෙයින් මෙලොව සත්ත්වයන්ට ආයතීමාගීය ප්‍රකට නො වේ.

[හඟවත්හු:]

තින්ද, තෙමරිය, ඇඟ මැලි කැඩීම, කුසල් දහමිහි නො ඇල්ම, බත්මනය යන මොවුන් වියතියෙන් දුරුකොට (සිටියනුව) ආයතීමාගීය පිරිසිදු වේ.

1. 2. 7.

දුක්ඛාසන සූත්‍රය

17. සැවැත්නුවර—

[දෙවි:]

බාලයා විසින් මහණදම නොකට හැක්කේ ද, නොඉවසිය හැක්කේ ද වේ. යම් මහණදමෙකිහි බාලයා පසුබසී ද, එහි මුහුට සමබාධයෝ බොහෝ වෙති.

[හඟවත්හු:]

ඉදින් සිත (වරදින්) නොවළකන්නේ නම් කී දවසක් මහණකම කරන්නේ ද? පාපවිතර්කයන්ට වසග වූයේ පියවරක් නොහොත් අරමුණක් පාසා පසු බසින්නේ ය.

ඉදිවුවා අවසව සිය කබලෙහි බහන්නාක් මෙන් මහණ තෙමේ මනෝවිතර්කයන් (භාවනාලබ්ධි නමැති කපල්ලෙහි) බහන්නේ නිශ්ශ්‍රය රහිත වූයේ අනුන් නොවෙහෙසන්නේ (කෙලෙස් පිරිනිවුමෙන්) පිරිණිවියේ කිසිවකුට උපවාද නො කරන්නේයි.

1. 2. 8.

හිමිසුතනං

18. සාවච්ඡයං—

[දෙවතා:]

හිරිනිසෙධං පුරිසො කො ටි ලොකස්මිං විජ්ජති,
යො නිජ්ඣං අපපබොධති අස්සො භද්‍රො කසාමිවාති.

[භගවා:]

හිරිනිසෙධං තනුයා යෙ චරන්ති සද්ද සතා,
අනතං දුක්ඛස්ස පපපුය්‍ය චරන්ති විසමෙ සමන්ති.

1. 2. 9.

කුටිකාසුතනං

19. සාවච්ඡයං—

[දෙවතා:]

කච්චි තෙ කුටිකා තප්චි කච්චි තප්චි කුලාවකා,
කච්චි සන්තාතකා තප්චි කච්චි මුත්තොසි ඛන්ධිතාති.

[භගවා:]

තග්ග මෙ කුටිකා තප්චි තග්ග තප්චි කුලාවකා,
තග්ග සන්තාතකා තප්චි තග්ග මුත්තො'ස්මි ඛන්ධිතාති.

[දෙවතා:]

කින්තාහං කුටිකං මුමි කිත්තෙ මුමි කුලාවකං,
කිත්තෙ සන්තාත¹කං මුමි කින්තාහං මුමි ඛන්ධිතන්ති.

[භගවා:]

මානරං කුටිකං මුමි භරියං මුමි කුලාවකං,
පුත්තෙ සන්තාතකෙ මුමි තණ්හං මෙ මුමි ඛන්ධිතන්ති.

[දෙවතා:]

සාහු තෙ කුටිකා තප්චි සාහු තප්චි කුලාවකා,
සාහු සන්තාතකා තප්චි සාහු මුත්තොසි ඛන්ධිතා'ති.

1 සන්තාතකෙ - සී මු., 2. සී. 1, 2.

1 2. 8.

හිටි සුත්‍රය

18. සැවැත්නුවර—

[දෙවි:]

ආජාතිය අශ්වයා කසය වළකන්නාක් මෙන් යමෙක් නිකු වළකා ද,
ලජ්ජාවෙන් පව් වළකන (එබඳු) කිසියම් පුරුෂයෙක් ලොව ඇත් ද?

[භගවත්තු:]

ලජ්ජාවෙන් පව් වැළැක්වූ යම් කෙනෙක් හාමකල්හි සිටි ඇති ව
හැසිරෙද්ද, දුකෙහි කෙළවරට පැමිණ විෂමලෝකයෙහි සම ව හැසිරෙද්ද,
ඔහු සචල්‍ය දෙනෙහි.

1. 2. 9.

කුමකා සුත්‍රය

19. සැවැත්නුවර—

[දෙවි:]

කිම මුඛ වහන්සේට කුටියෙක් තැද්ද? කිම (මුඛ වහන්සේට) කැදලී
තැද්ද? (කිම මුඛ වහන්සේට) කුලප්‍රවේණීහු තැද්ද? කිම බන්ධනයෙන්
මිදුනෙහි ද?

[භගවත්තු:]

එකත්තෙන් මට කුටියෙක් තැන. එකත්තෙන් මට කැදලී තැන.
එකත්තෙන් කුලප්‍රවේණීහු තැන. එකත්තෙන් මම බන්ධනයෙන් මිදුනෙමි.

[දෙවි:]

මම කුමක් මුඛ වහන්සේට කුටිය කොට කියමි ද? කුමක් මුඛ
වහන්සේට කැදුල්ල කොට කියමි ද? කුමක් මුඛ වහන්සේට කුලප්‍රවේණීය
කොට කියමි ද? මම කුමක් මුඛ වහන්සේට බන්ධනය කොට කියමි ද?

[භගවත්තු:]

මව මට කුටිය කොට කියති. බිරිඳ කැදුල්ල කොට කියති. පුත්‍රයන්
කුලප්‍රවේණී කොට කියති. තෘෂණාව බන්ධනය කොට කියති.

[දෙවි:]

මැනවි, මුඛ වහන්සේට කුටියෙක් තැන. මැනවි, කැදලී තැන. මැනවි,
කුලප්‍රවේණීහු තැන. මැනවි, බන්ධනයෙන් මිදුනෙහි යි.

1. 2. 10.

සම්භූතභග.

20. එවමෙව සුතං එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති තපොදුරුමෙ.

අථ බො ආයස්මා සම්භූ රතනියා පච්චසමයං පච්චට්ඨාය යෙන තපොදු තෙනුපසඛකම් ගතතාති පරිසිඤ්චිතුං. තපොදෙ ගතතාති පරිසිඤ්චිතා පච්චතතරිතා එකච්චරො අට්ඨාසි ගතතාති පුබ්බාපයමානො¹.

අථ බො අඤ්ඤතරු දෙවතා අභිකක්කන්තාය රතනියා අභිකක්කන්ත-වණණා කෙවලකපං තපොදං ඔභාසෙතා යෙනායස්මා සම්භූ තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්තා වෙහාසං සීතා ආයස්මන්තං සම්භූ ගාථාය² අරුඛහාසි:

අභුතා භික්ඛසි භික්ඛු න භි භුතාන භික්ඛසි,
භුතාන භික්ඛු භික්ඛස්සු මා තං කාලො උපච්චගාති

[සම්භූ:]

කාලං වො'හං න ජාතාමි ජනෙනා කාලො න දිස්සාති,
තස්මා අභුතා භික්ඛාමි මා මං කාලො උපච්චගාති.

අථ බො සා දෙවතා පඨවියං³ පතිට්ඨතිතා ආයස්මන්තං සම්භූ එතදවොච:

දහරෙ තුං භික්ඛු පබ්බජිතො සුසුකාලකෙසො හද්දෙන⁴ යොබ්බතෙන සමන්තාගතො පඨමෙන වයසා අනිකිළිතාචී⁵ කාමෙසු. භුඤ්ඤ භික්ඛු මාත්‍රස්ස කාමෙ. මා සජ්ඣට්ඨිකං තිත්වා කාලිකං අනුබාචීති.

[සම්භූ:]

ත බවාහං ආවුසො සජ්ඣට්ඨිකං තිත්වා කාලිකං අනුබාවාමි. කාලි-කඤ්ඤ බවාහං ආවුසො තිත්වා සජ්ඣට්ඨිකං අනුබාවාමි. කාලිකාති ආවුසො කාමා වුත්තා භගවතා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා ආදීතවො එත්ථ භියෙසා⁶. සජ්ඣ-ට්ඨිකො අයං ධම්මො අකාලිකො එතිපස්සිකො ඔපනයිකො⁷ පච්චන්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාතිති.

[දෙවතා:]

කථඤ්ඤ භික්ඛු කාලිකා කාමා වුත්තා භගවතා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා ආදීතවො එත්ථ භියෙසා. කථං සජ්ඣට්ඨිකො අයං ධම්මො අකාලිකො එති-පස්සිකො ඔපනයිකො පච්චන්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාතිති.

[සම්භූ:]

අහං බො ආවුසො තවො අවිරුපබ්බජිතො අවුත්තාගතො ඉමං ධම්ම විතයං. ත බවාහං⁸ සකෙකාමි විත්ථාරෙන ආචිකම්භුං. අයං සො භගවා අරහං සමමාසම්මුඤ්ඤො රාජගහෙ විහරති තපොදුරුමෙ. තං භගවන්තං උපසඛකම්තා එතමත්ථං පුච්චෙත්තාසි⁹. යථා තෙ භගවා ව්‍යාකරෙති,¹⁰ තථා තං ධාරෙත්තාසි¹¹ති.

1. පුබ්බාපයමානො - සඤ. PTS. 2. චීතා ඉමාය ගාථාය - සී 2. 3. පඨවියං - මජ්ඣ. PTS. 4. හද්දෙන - සී 1. 5. අනිකිළිතාචී - මජ්ඣ. - සඤ. PTS. 6. භියෙසා-PTS 7. ඔපනෙයයිකො - මජ්ඣ. 8. නතාහං - මජ්ඣ., සඤ. 9. පුච්ච - මජ්ඣ., සඤ. 10. බ්‍යාකරෙති - මජ්ඣ., සඤ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, 8වූ අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1. 2. 10.

සමිඤ්ඤාය

20. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර තපොදාරාමයෙහි වැඩ වසන සේක.

එකල්හි ආයුෂමත් සමිඤ්ඤා තෙරණුවෝ රූ අලුයම තැනිට ගාත්‍රයන් දෙතා පිණිස තපොදා නදිය වෙත එළඹියහ. තපොදානදියෙහි ගාත්‍රයන්-දෙවා ගොඩ තැනී ඇත නෙත සිදුවමින් එක් සිවුරක් ඇති ව සිටියහ.

එකල්හි මහා පාහැ ඇති එක්තරා දෙවිද්වක් රාත්‍රිය ඉක්ම ගිය කල්හි ඉළු තපොදාව බබුලුවා ආයුෂමත් සමිඤ්ඤා තෙරණුවන් වෙත එළඹියා ය. එළඹ අහස්හි සිටියා ආයුෂමත් සමිඤ්ඤා තෙරණුවන්ට ගාථායෙන් කීවා ය:

මහණ, නො වළඳ සිහිහි. වළඳ නො ම සිහිහි. මහණ, වළඳ සිහිව. කාලය තා තහමක් ඉක්ම යේවා.

[සමිඤ්ඤා:]

මම කාලය නො දනිමි. කාලය වැසුනේ නො පෙනෙයි. එහෙයින් 'කාලය මා තහමක් ඉක්ම යේවා'යි නො වළඳ සිහිමි.

ඉක්බිති ඒ දෙවිද්ව පොළොවෙහි පිහිටා ආයුෂමත් සමිඤ්ඤා තෙරුන්ට මෙය කීවා ය:

මහණ, තෝ තරුණ පාවිද්දෙහි මහා කපුකෙහෙ ඇතියෙහි, සොදුරු යොවුනෙන් හා පළමු වයසින් යුක්තයෙහි, කාමක්‍රියා නො කළ සුප්‍රියෙහි, මහණ, මානුෂික කාමයන් අනුභව කරණු මැනව. මෙලොව පස්කම් සැප හැර පියා පරලොව (කලෙකින් ලැබෙන) සැප තහමක් ලුහුබදුව.

[සමිඤ්ඤා:]

ඇවැත්නි, මම මෙලොව සැප හැර පියා කලෙකින් ලැබෙන සැප නො ම ලුහුබදිමි. ඇවැත්නි, මම කලෙකින් ලැබෙන සැප හැර පියා මෙලොව සැප ලුහුබදිමි. ඇවැත්නි, කාමයෝ කාලිකයහ. බොහෝ දුක් ඇත්තෝ ය. බොහෝ වෙහෙස ගෙණ දෙන්නෝ ය. මෙහි දෙෂයෝ බොහෝහ. මේ ධර්මය තමා විසින් දැක්ක යුත්තේ ය. කල් නො යවා විපාක දෙන්නේ ය. එව, බලවයි' කීමට හුදුසු ය. තම සිත්හි එළවා තැබීමට හුදුසු ය. නුවණැත්තන් විසින් තම තමන් කෙරෙහි ලා දත යුත්තේ ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලදහ.

[දෙවිද්ව:]

මහණ, කෙසේ නම් 'කාමයෝ කාලිකයහ. බොහෝ දුක් ඇත්තෝ ය. දැඩි ආයාසය ඇත්තෝ ය. මෙහි දෙෂයෝ බොහෝ ය' (කියාත්) 'කෙසේ නම්' මේ ධර්මය සන්ධිමය ය. අකාලික ය. එහිපසික ය. ඔපනයික ය. නුවණැත්තන් විසින් තම තමන් කෙරෙහි ලා දත යුතු ය. (කියාත්) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දේශනා කරණ ලද්දහු ද?

[සමිඤ්ඤා:]

ඇවැත්නි, මම තවකයෙමි. පාවිද්ද වූ නොබෝ කල් ඇත්තෙමි. මෙසේතව අලුත පැමිණියෙමි. මම විස්තර වශයෙන් කියන්නට නො පොහොසත්මි. අතින් වූ සම්මා සම්බුදු වූ මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහ නුවර තපොදාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹ මේ අරුත විවාරව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් පරිද්දෙකින් තිට ප්‍රකාශ කරණ සේක් ද? එපරිද්දෙන් එය දරවයි.

[දෙවතා:]

ත ඛො භික්ඛු සුඛරො සො භගවා අමෙහති උපසඛිකමිතුං. අඤ්ඤාති මහෙසකඛාහි දෙවතාහි පරිවුතො. සචෙ ඛො තං භික්ඛු තං භගවන්තං උපසඛිකමිතා ඵතමන්ථං පුච්චෙය්‍යාසි. මයමපි ආගච්චෙය්‍යාම ධම්මසචණ්ණා-
යාති.¹

එවමාප්‍රියොති ඛො ආයස්මා සමිද්ධි තස්සා දෙවතාය පටිස්සුතා² යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිතා භගවන්තං අභිවාදෙතා ඵකමන්තං නිසීදි. ඵකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා සමිද්ධි භගවන්තං ඵතදවොච:

ඉදං භනෙත රතතියා පච්චුසසමයං³ පච්චුට්ඨාය යෙන තපොදා තෙනුපසඛිකමි ගන්තානි පරිසිඤ්චිතුං. තපොදෙ ගන්තානි පරිසිඤ්චිතා පච්චුත්තරිතා ඵකච්චරො අට්ඨාසිං ගන්තානි පුබ්බාපයමානො. අථ ඛො භනෙත අඤ්ඤාතරා දෙවතා අභිකක්කන්තාය රතතියා අභිකක්කන්තචණ්ණො කෙවලකපං තපොදං ඔහාසෙතා යෙනාහං තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිතා වෙහාසං ඕතා ඉමාය ගාථාය අජ්ඣහාසි:

“අභුතා භික්ඛසි භික්ඛු ත භි භුතාත භික්ඛසි,
භුතාත භික්ඛු භික්ඛස්සු මා තං කාලො උපච්චගා”ති.

එවං වුත්තෙත අහං භනෙත තං දෙවතං ගාථාය පච්චහාසිං.⁴

“කාලං වොහං ත ජාතාමි ජනෙතා කාලො න දිස්සති,
තස්මා අභුතා භික්ඛාමි මා මං කාලො උපච්චගා”ති.

අථ ඛො භනෙත සා දෙවතා පඨවියං පතිට්ඨතිතා මං ඵතදවොච:
දහරො තං භික්ඛු පබ්බජිතො සුසු කාලකෙසො භද්‍රෙන යොබ්බතෙන සම්මතාගතො පඨමෙන වයසා, අනිකිප්පිතාචි කාමෙසු. භුඤ්ඤාති භික්ඛු මාත්‍රසකෙ කාමෙ. මා සඤ්චරිකං හිතා කාලිකං අනුධාවිති.

එවං වුත්තෙත හං ‘භනෙත තං දෙවතං ඵතදවොච: “ත ඛොහං ආප්‍රියො සඤ්චරිකං හිතා කාලිකං අනුධාවාමි. කාලිකඤ්ච ඛොහං ආප්‍රියො හිතා සඤ්චරිකං අනුධාවාමි. ‘කාලිකා හි ආප්‍රියො කාමො වුත්තා භගවතා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා ආදිතවො ඵන්තියෙසා.’ සඤ්චරිකො අයං ධම්මො අකාලිකො ඵහිපසසිකො ඔපතසිකො පච්චන්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාතිති.”

එවං වුත්තෙත භනෙත සා දෙවතා මං ඵතදවොච: කථඤ්ච භික්ඛු කාලිකා කාමො වුත්තා භගවතා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා ආදිතවො ඵන්තියෙසා. කථං සඤ්චරිකො අයං ධම්මො අකාලිකො ඵහිපසසිකො ඔපතසිකො පච්චන්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාතිති.

එවං වුත්තෙත’හං භනෙත තං දෙවතා ඵතදවොච: අහං ඛො ආප්‍රියො තවො අචිරපබ්බජිතො අධුතාගතො ඉමං ධම්මවිතයං. ත ඛොහං සකෙකාමි වින්දාරෙන අචිකම්භුං. අයං සො භගවා අරහං සම්මාසම්මුද්ධො රාජගහෙ විහරති තපොදරාමෙ. තා භගවන්තං උපසඛිකමිතා ඵතමන්ථං පුච්චෙය්‍යාසි. යථා තෙ භගවා ව්‍යාකරෙති තථා තං ධාරෙය්‍යාසීති.

1. ධම්මසචණ්ණායාති. - සක. මජ්ඣ. 2. පටිස්සුතා. - සක. 3. පච්චුසසමයං. - සිවු. 1, සි 1. 4. අජ්ඣහාසි. - සක. සිවු. 1, සි 1, 2 5. වුත්තාහං. - මජ්ඣ. සක.

[දෙවිදු:]

මහණ, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එළඹෙන්නට සුකර නො වෙත්. අතෙක් මහෙශ්වරයා දේවතාවන් විසින් පිරිවරණ ලදහ. මහණ, ඉදින් නුඹ වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹ මේ අරුත විවාරන්නහු තම අපි දු බණ අසන්නට එන්නෙමු.

ඇවැත්නි, එසේ ය යි ආයුෂමත් සම්මුතියටර තෙමේ ඒ දෙවිදුවට පිළිතුරු දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් සම්මුතියටර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය:

වහන්ස, මෙහි මම රු අලියම තැනිට ගාත්‍රයන් දෝතට තපොදව වෙත එළඹියෙමි. තපොදවෙහි ගාත්‍රයන් දෙවා ගෙණ ගොඩ තැනි සිරුරු තෙත සිදුවමින් එක් සිවුරක් ඇති ව සිටියෙමි. වහන්ස, එකල්හි මනා ඡත්‍රවණ් ඇති එක්තරා දෙවිදුවක් රූය ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු තපොදව බබුලුවා මා වෙත එළඹියා ය. එළඹ අහස්හි සිටියා මේ ගාථාවෙන් කීවු ය:

“මහණ, නො වළඳ සිහි. වළඳ නො ම සිහි, මහණ වළඳ සිහව. කාලය තා තහමක් ඉක්ම යේවා” යි.

වහන්ස, එසේ කී කල්හි මම ඒ දෙවිදුවට ගාථායෙන් පිළිතුරු දිනිමි.

“මම කාලය නො දනිමි. කාලය වැසුනේ නො පෙනේ. එහෙයින් කාලය මා තහමක් ඉක්ම යේවා යි නො වළඳ සිහමි.” යි.

වහන්ස, එකල්හි ඒ දෙවිදු තොමෝ පොළොවෙහි පිහිටා මට මෙය කීවු ය: “මහණ, නුඹ වහන්සේ තරුණ පාවිදි කෙතෙකි. මනා කළකෙහෙ ඇති කෙතෙකි. සොදුරු යොවුනින් හා පළමු වයසින් සමකාලතයහ. කාමක්‍රීඩා නො කළ කෙතෙකි. මහණ, මානුසිකකාමයන් අනුභව කරව. මෙලොව සැප හැර පියා කලෙකින් ලැබෙන සැප තහමක් ලුහුබදුව” යි.

වහන්ස, එසේ කී කල්හි මම ඒ දෙවිදුවට මෙය කීයෙමි: “ඇවැත්නි, මම මෙලොව සැප හැර පියා කලෙකින් ලැබෙන සැප නො ම ලුහුබදිමි. ඇවැත්නි, මම කලෙකින් ලැබෙන සැප හැර දමා මෙලොව සැප ලුහුබදිමි. ඇවැත්නි, ‘කාමයෝ කාලික යහ. බොහෝ දුක් ඇත්තෝ ය. බොහෝ වෙහෙස ගෙණ දෙන්නෝ ය. මෙහි දෙෂයෝ බොහෝහ.’ ‘මේ ධර්මය සන්ද්‍රවික ය. අකාලික ය. එහිපසික ය. ඔපතසික ය. නුවණැත්තවුන් විසින් තම තමා කෙරෙහි ලා දත යුතු ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලදී.”

වහන්ස, එසේ කී කල්හි ඒ දෙවිදු මට මෙය කීවු ය: “මහණ කෙසේ නම් ‘කාමයෝ කාලිකයහ. බොහෝ දුක් ඇත්තෝ ය.’ බොහෝ වෙහෙස ගෙණ දෙන්නෝ ය. මෙහි දෙෂයෝ බොහෝහ. (කියාත්), කෙසේ නම් මේ ධර්මය සන්ද්‍රවික ය. අකාලික ය. එහිපසික ය. ඔපතසික ය. නුවණැත්තවුන් විසින් තමතමන් කෙරෙහි ලා දත යුතු ය’ (කියාත්) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද්දහු දැ?” යි.

වහන්ස, එසේ කී කල්හි මම ඒ දෙවිදුවට මෙය කීයෙමි: “ඇවැත්නි, මම තවකයෙමි. පාවිදි වූ තොබෝ කල් ඇත්තෙමි. මේ සසුනට අලුත පැමිණියෙක්මි. මම විස්තර වශයෙන් කියන්නට නො හැක්කෙමි. අතීත් වූ සම්මාසම්බුදු වූ මේ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර තපෝදරුමයෙහි වැඩ වසන සේක. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹ විවාරව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් පරිද්දෙකින් තම ප්‍රකාශ කරණ සේක් නම් එපරිද්දෙන් එය දරව” යි.

එවං වුතෙන භනෙන සා දෙවතා මං එතදවොච: “ත ඛො භික්ඛු සුක්කරො සො භගවා අපෙඨහති උපසඛිකමීතුං, අඤ්ඤාති මහෙසකඛාති දෙවතාති පරිවුතො. සචෙ ඛො තිං භික්ඛු තං භගවනං උපසඛිකමීතිං එතමන්ථං පුච්චෙත්ඤ්‍යාසි. මයමපි අංගච්චෙත්ඤ්‍යාම ධම්මසවණ්ණං”ති. සචෙ භනෙන තස්සා දෙවතාය සච්චං වචනං, ඉධෙව සා දෙවතා අවිදුරෙති.

එවං වුතෙන සා දෙවතා අයසමනතං සමිද්ධං එතදවොච: පුච්ච භික්ඛු, පුච්ච භික්ඛු, අයමහං¹ අනුපපතතාති.

අථ ඛො භගවා තං දෙවතං ගාථාය අජ්ඣිභාසි:

අකෙඛය්‍ය සඤ්ඤාදිනො සත්තා අකෙඛය්‍යසමීං පතිට්ඨිතා,
අකෙඛය්‍යෙ අපරිඤ්ඤාය යොගමායනතී මච්චුතො.

අකෙඛය්‍යෙ ව² පරිඤ්ඤාය අකඛාතාරං ත මඤ්ඤාති,
තඤ්ඤාති තස්ස ත හොතීති යෙන තං වජ්ජා ත තස්ස අජී,
සචෙ විජාතාසි වදෙති යහබ්‍යති.

[දෙවතා:]

ත ඛවාහං භනෙන ඉමස්ස භගවතා සඛිබ්‍රිතෙන භාසිතස්ස වින්දාරෙන අන්ථං අචාතාමි. සාධු මෙ භනෙන භගවා තථා භාසතු. යථාහං ඉමස්ස භගවතා සඛිබ්‍රිතෙන භාසිතස්ස වින්දාරෙන අන්ථං අචාතෙය්‍යනතී.³

[භගවා:]

සමො විසෙසී උදවා⁴ නිසීතො යො මඤ්ඤාති සො විචදෙථ තෙන,
නිසු විධාසු අවිකම්පමානො සමො විසෙසීති ත තස්ස හොති,
සචෙ විජාතාසි වදෙති යකඛ.

[දෙවතා:]

ඉමස්සපි ඛවාහං භනෙන භගවතා සඛිබ්‍රිතෙන භාසිතස්ස ත වින්දාරෙන අන්ථං අචාතාමි. සාධු මෙ භනෙන භගවා තථා භාසතු, යථාහං ඉමස්ස භගවතා සඛිබ්‍රිතෙන භාසිතස්ස වින්දාරෙන අන්ථං අචාතෙය්‍යනතී.³

[භගවා:]

පභාසි සඛිං⁵ ත විමාන⁶ මජ්ඣගා අච්ච්චජී⁷ තණ්හං ඉධ නාම රුපෙ,
තං ජිත්තහන්ථං අජීඝං නිරුසං පරියෙසමානා තාජ්ඣගමුං
දෙවා මනුස්සා ඉධ වා හුරං වා සග්ගෙහු වා සබ්බනිවෙසනෙහු;
සචෙ විජාතාසි වදෙති යකඛාති.

[දෙවතා:]

ඉමස්ස ඛවාහං භනෙන භගවතා සඛිබ්‍රිතෙන භාසිතස්ස එවං වින්දාරෙන අන්ථං අචාතාමි.

1. යමහං. - මජ්ඣං, සා, PTS. 2. අකෙඛය්‍යඤ්ඤා - මජ්ඣං, සා PTS. 3. චාතෙය්‍යනතී - මජ්ඣං, PTS. 4. අථවා - සීලු. 2. 5. කඛිඛවා - සී 1. 6. ත ව මාන - මජ්ඣං 2. 7. අච්ච්චජී - සා, සීලු. 2.

වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි ඒ දෙව්දු මට මෙය කීවුය. “මහණ, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අප විසින් එළඹෙන්නට සුකර නො වෙයි. අනෙක් මහේශ්වරයා දේවතාවන් විසින් පිරිවරණ ලදහ. මහණ, ඉදින් නුඹ වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹ මේ අරුත විවාරන්නහු නම් අපි දු දහම් ඇසීමට එන්නෙමු” යි. වහන්ස, ඉදින් ඒ දෙව්දුවගේ වචනය ඇත්ත වේ නම් ඒ දෙව්දු මෙහි ම නුදුරෙහි ය” යි.

එසේ කී කල්හි ඒ දෙව්දු ආයුෂමත් සම්භූතෙරුන්ට “මහණ, විවාරණු මැනව. මහණ, විවාරණු මැනව. මේ මම පැමිණියෙමි” යි මෙය කීවු ය.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ දෙව්දුවට භාජායෙන් වදාළ සේක:

සතඤ්ඤා පඤ්ඤාසකකියෙහි සතඤ්ඤාදාදි සංඥා ඇත්තෝ ය. පඤ්ඤාසකකියෙහි (තාමණා දුෂ්ටිත්‍රාහ වශයෙන්) පිහිටියාහු ය. පඤ්ඤාසකකියෙන් පිරිසිදු නො දැන මාරයාගේ වසයට යෙත්.

පඤ්ඤාසකකියෙන් පිරිසිදු දැන සත්ඤ්ඤාදාදි වශයෙන් කිසිවකු නො හැකි. යම් හෙයකින් ඔහුට ඒ මඤ්ඤා නො වේ ද (එහෙයින්). යම් කරුණකින් ඔහුට රාගරත්නාදි වශයෙන් කියන්නේ නම් ඒ කරුණ ද ඔහුට තැන: එම්බා දෙව්දුව, ඉදින් (එබඳු රහතකු) දකිති නම් කියවයි.

[දෙව්දු:]

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් වදාරණ ලද මේ දේශනාවෙහි අරුත විතර විසින් මම නො ම දනිමි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් වදාරණ ලද මේ දේශනාවෙහි අරුත විතර විසින් යම්සේ මම දැන ගත්තෙමි නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එපරිද්දෙන් මට වදාරණු මැනවි යි.

[භගවත්තු:]

යමෙක් “(මම අත්‍යයන් හා) සම වෙමි” යි හෝ “විශිෂ්ටයෙමි” යි හෝ නොහොත් “හිතයෙමි” යි හෝ හඬ ද එයින් හේ (අත්‍යයන් හා) විවාද කරන්නේ ය. (යමෙක්) ත්‍රිවිධ මාතයන්හි නො සැලකෙන්නේ ද ඔහුට ‘සම ය, විශිෂ්ට ය, (හිත ය) යන හැඟීමක් නො වේ. එම්බා දෙව්දුව, ඉදින් (එබන්දකු) දකිති නම් කියව.

[දෙව්දු:]

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් වදාරණ ලද මේ දේශනාවෙහි ද අරුත විතර විසින් මම නො දනිමි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් වදාරණ ලද මේ දේශනාවෙහි අරුත මම යම්සේ විතර විසින් දැන ගත්තෙමි ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එසේ මට වදාරණු මැනවි යි.

[භගවත්තු:]

ප්‍රඥාපඤ්ඤා හළේ ය. විවිධ මාතයට (=තවවිධ හෝ ත්‍රිවිධ මාතයට) නො ගියේ ය. නොහොත් මවුකුසට නො යන්නේ ය. මේ තාමරාප සම්බන්ධතා පඤ්ඤාසකකියෙහි තාමණා ව මුලසුන් කෙළේ ය. සුන් කළ කෙළෙත් ගැට ඇති තිදුක් වූ තාමණා රහිත වූ ඒ කම්ණසුච්ඡා සොයන්නා වූ දෙව්දුරේ ද මුහුණයේ ද මෙලොව හෝ පරලොව හෝ සබ්බයන්හි හෝ සියලු සත්‍ය කිවෙසත්‍යන්හි හෝ නො දකිත්. එම්බා දෙව්දුව ඉදින් දකිති නම් කියව.

[දෙව්දු:]

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් වදාරණ ලද මේ දේශනාවෙහි අරුත විතර විසින් මම මෙසේ දනිමි.

[භගවා:]

පාපං ත කසිරු වවසා මහසා කායෙන වා කිඤ්චත සබ්බලොකෙ,
කාමෙ පහාය සතිමා සම්පජානො දුක්ඛං ත සෙවෙථ අතත්ථසංභිතනනි.

නාඤ්ඤාවග්ගො දුතියො.

නමුඤ්ඤානං:

නාඤ්ඤා නාඤ්ඤි වෙව නත්ති පුත්තසමෙන ව,
බතතියො සනමානො ව නිඤ්ඤා නාඤ්ඤි ව දුක්ඛකරං,
භිරි කුට්ඨා නවමො දසමො ථුතො සමිද්ධිතා'ති.

3. සතතිවග්ගො.

1. 8. 1.

සතතිසුත්තං.

21. ඤාපජේයං----

එකමන්තං ඕතා බො සා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං
අභාසි:¹

සතතියා විය ඔමට්ඨො ඛය්‍යමානොව² මත්ථකෙ,
කාමරුගප්පහාණය සතො භික්ඛු පරිබ්බපේ'ති.

[භගවා:]

සතතියා විය ඔමට්ඨො ඛය්‍යමානොව² මත්ථකෙ,
සකකායදිට්ඨිප්පහාණය සතො භික්ඛු පරිබ්බපේ'ති.

1. 3. 2

ථුසතිසුත්තං.

22. ඤාපජේයං----

එකමන්තං ඕතා බො සා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං
අභාසි:

තාථුසන්තං ථුසති ව ථුසන්තං ව තතො ථුසෙ,
තසමා ථුසන්තං ථුසති අප්පද්ධිප්පදෙසිතනනි.

[භගවා:]

යො අප්පද්ධිස්ස තරස්ස දුස්සති,
සුද්ධස්ස පොසස්ස අතභිග්ගස්ස,
තමෙව බාලං පච්චෙති පාපං,
සුමුමො රජො පටිච්චානංව බිත්තො'ති.

1. අජ්ඣකාසි - සිවු. 1. 2. ඛය්‍යමානෙ - ඝා, සිවු, 2. PTS.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

[භගවත්හු:]

වචනයෙන් ද සිතින් ද කසින් ද කිසි පවක් නො කරන්නේ ය. මුළු ලොවේ සියලු කාමයන් හැර සිති ඇත්තේ මනා නුවණ ඇත්තේ අතළු සතක වූ දුක නොසෙවුනේ ය.

නඤ්ඤ වර්ග දෙවෙනි යි.

එහි සුත්‍රනාමාවලිය:

නඤ්ඤ, නඤ්ඤී, නත්තිපුත්තසම, බ්‍රහ්මය, සත්තමාන, නිද්දානඤ්ඤ, දුක්ඛර, භිජ්ඣ, නව වත කුට්ඨා, දසවත සම්මානි සුත්‍රය ද වේ.

3. සත්ති වර්ගය.

1. 3. 1.

සත්ති සුත්‍රය.

21. සැවැත්තුමර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

සැතෙකින් පහර ලද්දකු මෙන් ද, හිසැ දූවෙන්නකු මෙන් ද මහණ තෙමේ කාමරාග ප්‍රභාණය පිණිස සිති ඇති ව වෙසෙන්නේ ය.

[භගවත්හු:]

සැතෙකින් පහර ලද්දකු මෙන් ද, හිසැ දූවෙන්නකු මෙන් ද මහණ තෙමේ සත්තායදුෂ්ටි ප්‍රභාණය පිණිස සිති ඇති ව වෙසෙන්නේ ය.

1. 3. 2.

සුඤ්ඤ සුත්‍රය.

22. සැවැත්තුමර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

කම්ම නො පහත්නු විපාකය තෙමේ සපයී නො කෙරෙයි. එහෙයින් කම්ම පහත්නු විපාකය තෙමේ ස්පයී කරන්නේ ය. එහෙයින් නිද්දේ පුතුලන්ට දේවික කරණ කම්ම පහත්නු විපාකය තෙමේ ස්පයී කෙරෙයි.

[භගවත්හු:]

යමෙක් නිද්දේ වූ පිරිසිදු වූ කෙලෙස් තැනි පුද්ගලයකුට දේවික කෙරේ ද, ඒ පාපය තෙමේ උඩුසුලඟට දැඩි සිසුම රජසක් මෙන් ඒ බාලයා කරා ම පෙරලා එයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1. 3. 3.

ජමාසුභතං

23. සාවකපීයං—

එකමනනං සීතා බො සා දෙවතා භගවනනං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

අනෙතා ජටා බිති ජටා ජටාය ජටිතා පජා,
තං තං ගොතම පුට්ඨාමි කො ඉමං විජටයෙ ජටනති.

[භගවා:]

සිලෙ පතිට්ඨාය තරො සපඤ්ඤා විතනං පඤ්ඤාඤච භාවයං,
ආතාපි නිපකො භික්ඛු සො ඉමං විජටයෙ ජටනති.

යෙසං රාගො ව දොසො ව අවිජ්ජා ව විරාජිතා,
බිණ්ණසවා අරහනෙතා තෙසං විජටිතා ජටා.

යත් නාමඤච රූපඤච අසෙසං උපරාජ්ඣති,
පටිසං රූපසඤ්ඤා ව එතෙසා¹ ඡිජ්ජතෙ ජටාති.

1. 3. 4.

මනොනිවාරණසුභතං

24. සාවකපීයං—

එකමනනං සීතා බො සා දෙවතා භගවතො සනතිකෙ ඉමං ගාථං
අභාසි:

යතො යතො මනො නිවාරයෙ
න දුක්ඛමෙති තං තතො තතො,
ස සබ්බතො මනොනිවාරයෙ
ස සබ්බතො දුක්ඛා පමුච්චති²

[භගවා:]

ත සබ්බතො මනො නිවාරයෙ
මනො යතතනමාගනං,³
යතො යතො ව පාපකං
තතො තතො මනො නිවාරයෙ'ති.

1. 3. 5.

අරහනසුභතං

25. සාවකපීයං—

එකමනනං සීතා බො සා දෙවතා භගවතො සනතිකෙ :ඉමං ගාථං
අභාසි:

1. එත්ථ සා - සනා, - PTS 2. පමුච්චති - මජ්ඣ, සී. මු. PTS 3. ත මනො සංයතනා -
මජ්ඣ, සංයතනා - PTS

1. 3. 3.

ජපා සූත්‍රය.

23. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙවි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

ඇතුළත අවුල් ය. පිටත අවුල් ය. සත්ති ප්‍රජාව අවුලෙන් වෙළුනි ය. එහෙයින් ගෞතමයන් වහන්ස, කවරෙක් මේ අවුල තිරවුල් කරන්නේ දැ යි? එකරුණ පුළුවන්.

[භගවත්හු:]

පිළිසඳනුවණ ඇති කෙලෙස් තවත වෙර ඇති තීරණප්‍රඥයෙන් යුත් සසර විශ දක්නාහුලු ඒ සත්ති තෙමේ ශීලයෙහි පිහිටා සමාධිය හා ප්‍රඥාව වඩමින් මේ අවුල තිරවුල් කරන්නේ යි.

යම් කෙනෙකුත් විසින් රාගයත් දොෂයත් අවිඤ්චත් දුරු කරණ ලද්දහු ද, (ඔහු) ඤාණාසාව රහත්හු ය. ඔවුන් විසින් තෘෂ්ණා නැමති අවුල තිරවුල් කරණ ලදී.

යම් තැනෙක තාමයත් රූපයත් ප්‍රතිසයත් රූපසංඥාවත් තීරව-
ශේෂයෙන් නිරුඳු වෙද්ද, මෙහි මේ තෘෂ්ණා නැමති අවුල සිඳේ යි.

1. 3. 4.

මනොනිවාරණසූත්‍රය

24. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙවි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

යමෙකින් යමෙකින් සිත වළකන්නේ ද? එයින් එයින් ඔහුට දුක් නො පැමිණෙයි. හෙතෙමේ සියල්ලෙන් සිත වළක්වන්නේ නම් හෙතෙමේ සියලු දුකෙන් මිදෙයි.

[භගවත්හු:]

සියල්ලෙන් සිත නො වළකන්නේය. සංයතභාවයට පැමිණි සිත නො වළක්වන්නේ ය. යමෙකින් යමෙකින් අකුසල් වේ නම් එයින් එයින් සිත වළක්වන්නේය යි.

1. 3. 5.

අරහත්‍යා සූත්‍රය

25. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙවි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

යො හොති භික්ඛු අරහං කතාථී
 බිණ්ණසවො අනාතිමදෙහධාරී,
 අහං වදමිතිපි සො වදෙය්‍ය
 මමං වදන්තීතිපි සො වදෙය්‍යාති.

[භගවා:]

යො හොති භික්ඛු අරහං කතාථී
 බිණ්ණසවො අනාතිමදෙහධාරී,
 අහං වදමිතිපි සො වදෙය්‍ය
 මමං වදන්තීතිපි සො වදෙය්‍ය
 ලොකෙ සමඤ්ඤං කුසලො විදිත්වා,
 වොහාරමතෙතන සො වොහරෙය්‍යාති.

[දෙවතා:]

යො හොති භික්ඛු අරහං කතාථී
 බිණ්ණසවො අනාතිමදෙහධාරී,
 මානං නු ඛො සො උපගමම භික්ඛු
 අහං වදමිතිපි සො වදෙය්‍ය
 මමං වදන්තීතිපි සො වදෙය්‍යාති.

[භගවා:]

පඨිණ්මානස්ස ත සන්ති ගන්ථා
 විබුජිතා මානගන්ථස්ස සබ්බෙ,
 සො චිතිවතො මඤ්ඤානං¹ සුමෙධො
 අහං වදමිතිපි සො වදෙය්‍ය
 මමං වදන්තීතිපි සො වදෙය්‍ය,
 ලොකෙ සමඤ්ඤං කුසලො විදිත්වා
 වොහාරමතෙතන සො වොහරෙය්‍යාති.

1. 3. 6.

පජේජාන්සුතතං.

26. භාවනීයං—

එකමන්තං සීතා ඛො සා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමිං භාටං අභාසී:

කති ලොකස්මිං පජේජාතා යෙහි ලොකො පසාසති²,
 භගවන්තං³ පුට්ඨමාගමම කථං ජානෙමු තං මයං.

[භගවා:]

වන්තාරො ලොකෙ පජේජාතා පඤ්චමෙත්ථ න විජ්ජති,
 දිවා තපති ආදිවෙවා රත්තිං ආභාති⁴ චන්ද්‍රිමා,
 අථ අහි දිවාරත්තිං තත්ථ තත්ථ පසාසති²,
 සමුද්ධො තපතං සෙට්ඨො එසා ආභා අනුත්තරාති.

1. මඤ්ඤානං-මජ්ඣිම, යමකං - සෘෂා PTS
 PTS 4. රත්තිමාභාති - මජ්ඣිම, සෘෂා

2. පසාසති - සිවු, 1. සි 1, 3. භවන්තං-

සිටුමගින් කළ කිය ඇති ආභ්‍රවයන් නැසූ පඤ්චම ශරීරය දරණ යම් රහත් මහණෙක් වේ ද? හෙතෙමේ “මම කියමි”යි කියාත් කියන්නේ ද? හෙතෙමේ “මට කියති” යි කියාත් කියන්නේ ද?

[හඟවත්හු:]

සිටුමගින් කළ කිය ඇති ආභ්‍රවයන් නැසූ පඤ්චම ශරීරය දරණ යම් රහත් මහණෙක් වේ ද? හෙතෙමේ “මම කියමි”යි කියාත් කියන්නේ ය. හෙතෙමේ “මට කියති”යි කියාත් කියන්නේ ය. දක්ෂ වූ හෙතෙමේ ලෝකයෙහි ව්‍යවහාරය දැන ව්‍යවහාර මාත්‍රයෙන් ව්‍යවහාර කරන්නේ යි.

[දෙවි:]

සිටු මගින් කළ කිය ඇති ආභ්‍රවයන් නැසූ පඤ්චම ශරීරය දරණ යම් රහත් මහණෙක් වේ ද? ඒ මහණ තෙමේ මාතයට පැමිණ හෝ “මම කියමි”යි කියාත් කියන්නේ ද? හෙතෙමේ “මට කියති”යි කියාත් කියන්නේ ද?

[හඟවත්හු:]

ප්‍රතිණ වූ මාත ඇති ඔහුට මාතග්‍රන්ථි නැත. ඔහු විසින් සියලු මාතග්‍රන්ථි වෙසෙසින් තහන ලද්දකි. මනා නුවණ ඇති හෙතෙමේ මඤ්ඤාන ඉක්ම වූයේ ය. හෙතෙමේ ‘මම කියමි’ යි කියාත් කියන්නේ ය. හෙතෙමේ ‘මට කියති’යි කියාත් කියන්නේ ය. දක්ෂ වූ ඒ රහත් තෙමේ ලෝකයෙහි ව්‍යවහාරය දැන ව්‍යවහාරමාත්‍රයෙන් ව්‍යවහාර කරන්නේ යි.

1. 3. 6.

පඤ්චාන සූත්‍රය

26. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙවි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

යමෙකින් ලොව බබලා තම් (එබඳු) එළි ලොව කෙතෙක් ද? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විවාරත්තට අවුත් (සිටින) අපි එය කෙසේ දනිමු ද?

[හඟවත්හු:]

ලොව එළි සතරෙකි. මෙහි පඤ්චාත්තෙක් නැත. තිරු දවල් බබලයි. සඳු රැ. බබලයි. තව ද, හින්ත දිවා රැ දෙකිහි ඒ ඒ තැන බබලයි. සඵඥයන් වහන්සේ බබලන්නවුන් අතුරෙන් ශ්‍රේෂ්ඨයක. මේ ආලෝකය තිරුතතර යි.

1. 3. 7.

සරසුතං.

27. සාවස්ථියං—

එකමන්තං සීතා බො සා දෙවතා භගවන්තං ගාථාය අර්ඝ්ඛාසී:

කුතො සරා නිවත්තනනී කන්ථ වට්ඨං ත වත්තනී,¹
කන්ථ තාමඤ්ච රූපඤ්ච අසෙසං උපරුර්ඝ්ඛිතී

[භගවා:]

යන්ථ අපො ව පඨවී තෙජෝ වායො ත ගාඛනී,
අතො සරා නිවත්තනනී එන්ථ වට්ඨං ත වත්තනී,¹
එන්ථ තාමඤ්ච රූපඤ්ච අසෙසං උපරුර්ඝ්ඛිතී.

1. 3. 8.

මහඤ්ච සුතං.

28. සාවස්ථියං—

එකමන්තං සීතා බො සා දෙවතා භගවන්තං ගාථාය අර්ඝ්ඛාසී:

මහඤ්චා මහාභොගා රට්ඨවන්තො¹ පි බතනීයා,
අඤ්ඤමඤ්ඤනිගිඤ්ඤනනී කාලේසු අතලඤ්ඤතා,
තෙසු උසුසකඤ්ඤතෙසු² භවසොතානුසාරීසු,
කොධි³ තණ්හං පජ්ඣිංසු කො ලොකසමිං අනුසුසකානි

[භගවා:]

භීතා අගාරං පබ්බජිතා⁴ භීතා පුත්තං පසුං පියං,
භීතා රුහඤ්ච දෙසඤ්ච අවිජ්ජඤ්ච විරුජ්ඣ
බිණ්ණසවා අරහන්තො තෙ ලොකසමිං අනුසුසකා'නි.

1. 3. 9.

චතුර්වකකසුතං.

29. සාවස්ථියං—

[දෙවතා:]

චතුර්වකකං නවදාරං පුණ්ණං ලොභෙන සංයුතං,
පඛිකජාතං භෙරිතං කථං යාත්‍රා භවිස්සති.

[භගවා:]

ජේතා තද්ධිං⁵ වරතතඤ්ච ඉච්ඡාලොභඤ්ච පාපකං,
සමුලං තණ්හං අබ්බුය්‍යා එවං යාත්‍රා භවිස්සති.

1. වට්ඨනි - සි.මු. 1. PTS සි 2. 2. උසුසකඤ්ඤතෙසු - සෘ. 3. කොධ - සෘ. ගධ - PTS.

4. පබ්බජිතවා - PTS. 5. තද්ධිං PTS.

1. 8. 7.

සර සූත්‍රය

27. සැවැත්නුවර--

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථා යෙන් කී ය:

සංසාර ප්‍රවාහයෝ කොහි තවනිද්ද? සසරවැසි කොහි නො වසී ද? නාමයත් රූපයත් කොතැන්හි නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වේ ද?

[භගවත්තු:]

යම් තැනක ආපෝ ධාතුවත් පඨවි ධාතුවත් තේජෝ ධාතුවත් වායෝ ධාතුවත් නො පිහිටා ද මෙහි සංසාරප්‍රවාහයෝ තවතිත්. මෙහි සසරවැසි නො වසී. මෙහි නාමයත් රූපයත් නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වේ යි.

1. 8. 8.

මහත්ඛන සූත්‍රය

28. සැවැත්නුවර--

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථා යෙන් කී ය:

මහත්ඛන ඇති මහත්භෝග ඇති රටවල් ඇති ඝාත්‍රියයෝ ද කාමයන්හි සැහිමට නො පාමිණියාහු ඔවුනොවුන් සැපත පතත්.

ඔවුන් (කාමයන්හි) උත්සාහවත් වූ කල්හි භවස්‍රෝතස අනු ව යන කල්හි මේ ලෝකයෙහි කවුරු තෘණාව දුරු කළාහු ද? ලෝකයෙහි කවුරු (කාමයන්හි) උත්සාහ රහිත වූවාහු ද?

[භගවත්තු:]

ගිහිගෙය හැර ප්‍රිය වූ දරුවන් ද සිවුපාවුන් ද හැර පැවිදි වූ රුහුණන් දෝෂයන් දුරු කොට අවිද්‍යාවත් තසා (සිටි) ක්ෂීණසුව වූ ඒ රහත්හු ලෝකයෙහි (කාමයන් සෙවීමෙහි) උත්සාහ රහිතයෝ ය.

1. 8. 9.

වතුචක්ක සූත්‍රය.

29. සැවැත්නුවර--

[දෙව්:]

මහාචරියන් වහන්ස, (මේ ශරීරයානග) සක් සතරක් ඇත්තේ ය. තව දෙරක් ඇත්තේ ය. (අශුචියෙන්) පිරුණේ ය. ලෝභයෙන් යුක්ත ය. මඩෙහි උපත. එහි නික්ම යෑම කෙසේ වන්නේ ද?

[භගවත්තු:]

රූභාත ද වරපට ද ලාමක ඉච්ඡාව ද ලෝභය ද සිදු තෘණාව සහමුළුව දුරු.(ලීමෙන්) මෙසේ නික්ම යෑම වන්නේ යි.

1. 3. 10.

එඤ්ජබ්බාසුතනං.

30. ඝාඨිපථියං—

[දෙවතා:]

එඤ්ජබ්බං කිසං වීරං අප්පාහාරං අලොචුපං,
සිහං චෙකවරං තාගං කාමෙසු අතපෙකඛිතං,
උපසඬකම්ම පුච්ඡාම කථං දුක්ඛා පඤ්චවතීති.

[භගවා:]

පඤ්ච කාම භුණ්ණොකෙ මනෝජට්ඨා පච්චේදනා,
එත්ථ ඡන්දං වීරාජෙත්වා එවං දුක්ඛා පඤ්චවතීති.

සතතිවග්ගො නඨිශො.

නමුඤ්ජනං:

සතතියා ථූසතී චෙව ජවා මනෝ නිවාරණා,
අරහත්තන පඤ්ඤානො සරං මහඛිත්තන ව,
වතුචකෙක්ඛන තවමං එඤ්ජබ්බෙක්ඛන තෙ දසාති.

4. සතුලලපකාසිකවග්ගො.

1. 4. 1.

සබ්බිසුතනං.

31. එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඨියං විහරති ජේතවනෙ
අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ.

අථ ඛො සම්මනුලා සතුලලපකාසිකා දෙවතායො අභික්ඛන්තාය
රතතියා අභික්ඛන්තවණ්ණො කෙවලකප්පං ජේතවනං ඕභාසෙත්වා යෙන
භගවා තෙනුපසඬකම්මසු. උපසඬකම්මා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං
අට්ඨංසු.

එකමන්තං සීතා ඛො එකා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං
අභාසි:

සබ්බිරොව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සත්ථවං,
සතං සඤ්චම්මසුද්දාය සෙයොෆා හොති න පාපියොති.

අථ ඛො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

1. 3. 10.

එඤ්ජබ්බ සූත්‍රය.

30. සැවැන්නුවර—

[දෙවි:]

එඤ්චුටකුගේ මෙන් කෙණ්ඩා ඇති කාශ වූ ස්වල්පාභාර ඇති ලොල් බැව් තැති, සිංහයකු මෙන් ඇතකු මෙන් එකලාව හැසිරෙන, කාමයන්හි තීරපේක්ෂක වූ චිරයන් වහන්සේ වෙත එළඹ කෙසේ දුකින් මිදේ දැයි විචාරමි.

[භගවත්හු:]

ලොව මහස සවැති කොට ඇති පඤ්චකාමගුණයෝ ප්‍රකාශ කරණ ලදහ. මෙහි ඇල්ම දුරු කොට ශ්‍රීමෙන් මෙසේ දුකින් මිදෙයි.

සත්තචරියා භෞවනි සී.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

සතති, ජුසති, ජටා, මහොතිවාරණ, අරහතත, පජ්ජාත, සර, මහඤ්ඤ සූත්‍ර ද, තවචැති චතුරකක සූත්‍රය ද, එඤ්ජබ්බ සූත්‍රය දැයි දසසූත්‍ර කෙනෙක් වෙත්.

4. සතුලලපකාසික වගීය.

1. 4. 1.

සබ්බි සූත්‍රය.

31. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැන්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමහි වැඩ වසන සේක.

එකල්හි මනා ජව්වණ් ඇති බොහෝ වූ සතුලලපකාසික දේවතාවෝ රැ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි ඔු එ දෙවිරම බඩුපුටා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක සිටියහ.

එකත්පසෙක සිටි එක් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කියේ ය:

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක් වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍රසංඝාවය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සඤ්චය දන (සිවියසුට) අභිවෘද්ධිය වෙයි. පිරිනිමෙක් නො වෙයි.

ඥාතිනි අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුලත් කර ඇත.

සබ්බිරෙව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සන්ථං,
සතං සද්ධම්මමඤ්ඤාය පඤ්ඤා ලබ්භති¹ තාඤ්ඤානොති.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තීකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

සබ්බිරෙව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සන්ථං,
සතං සද්ධම්මමඤ්ඤාය සොකමජේඛි හ සොවතීති.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තීකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

සබ්බිරෙව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සන්ථං,
සතං සද්ධම්මමඤ්ඤාය ඤාතිමජේඛි විරෙවතීති.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තීකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

සබ්බිරෙව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සන්ථං,
සතං සද්ධම්මමඤ්ඤාය සන්තා ගච්ඡන්ති සුග්ගතින්ති.²

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තීකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

සබ්බිරෙව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සන්ථං,
සතං සද්ධම්මමඤ්ඤාය සන්තා තිට්ඨන්ති සාතතන්ති.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවන්තං එතදවොච: කස්ස ඤු බො භගවා³
සුභාසිතන්ති.

[භගවා:]

සබ්බාසං වො සුභාසිතං පරියායෙහි. අපි ච මමාපි⁴ සුඤ්ඤා:

සබ්බිරෙව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සන්ථං,
සතං සද්ධම්මමඤ්ඤාය සබ්බදුක්ඛා පමුච්චතීති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තා දෙවතායො භගවන්තං අභිවාදෙත්වා
පදකම්මණං කත්වා තුනේවනාරාධාසිංසුති.⁵

1. පඤ්ඤාං ලභති - සතා. 2. සුග්ගතින්ති - සතා. 3. භගව - PTS. 4. මමපි - මජ්ඣං.
මමමපි - PTS. 5. ඉදමවොච - පෙර - තානේවනාරාධාසිංසුති පාදො ඝා, PTS; පොත්තෙසු
හ දිස්සතෙ

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක් වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම භික්ෂුසංඝාවය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සඤ්චය දැනීමෙන් ප්‍රඥාව ලැබේ. අනෙකකින් නො ලැබේ.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක් වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම භික්ෂුසංඝාවය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සඤ්චය දැනීමෙන් ශෝක-කාරණයන් මැද ශෝක නො කෙරේ.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක්වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම භික්ෂුසංඝාවය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සඤ්චය දැනීමෙන් නැයන් මැද වෙසෙසින් බලලගි.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක් වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම භික්ෂුසංඝාවය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සඤ්චය දැනීමෙන් සත්තියෝ පුගතියට යෙත්.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක් වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම භික්ෂුසංඝාවය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සඤ්චය දැනීමෙන් සත්තියෝ බොහෝකල් පුටු සේ සිටීන්.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය: භාග්‍යවතුන් වහන්ස, කවරකු විසින් මැනවින් කියන ලද්දේ ද?

[භගවත්හු:]

කොප සියල්ලන් විසින් කරුණු වශයෙන් මැනවින් කියන ලදී. වැළි දු මගේ (වචනය) ද අසවු:

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක් වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම භික්ෂුසංඝාවය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සඤ්චය දැනීමෙන් සියලු දුකින් මිදෙයි.

භාග්‍යවතු වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුටු සිත් ඇති ඒ දේවතාවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් වූහයි.

1. 4. 2.

මච්ඡරිසුතතං

32. එකං සමයං භගවා ඝාච්ඡායං විහරති ජෙතවනෙ අනාථ-
 පිණ්ඩිකායා ආරාමේ. අථ ඛො සම්බුද්ධා සතුලලපඤ්ඤා දෙවතායො
 අභිකක්ඛන්තාය රතතියා අභිකක්ඛන්තවණ්ණා කෙවලකප්පං ජෙතවනං ඔභා-
 සෙනා යෙන භගවා තෙත්ථපසඛිකම්සු. උපසඛිකම්භා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා
 එකමන්තං අට්ඨංසු. එකමන්තං සීතා ඛො එකා දෙවතා භගවතො සන්තීකෙ
 ඉමං ගාථං අභාසි:

මච්ඡරං ව පමාදං ව එවං දුතං න දීයති,
 පුඤ්ඤමාසඛිකමානෙන¹ දෙය්‍යං ගොති විජ්ජනාති.

අථ ඛො අපරං දෙවතා භගවතො සන්තීකෙ ඉමා ගාථායො අභාසි:

යඤ්ඤෙව භික්ඛො න දදති මච්ඡරී තදෙවාදදතො² හයං,
 ජිහ්වතං ව පිපාසා ව යඤ්ඤ භායති මච්ඡරී,
 තමෙව බාලං පුසති අගමිං ලොකෙ පරමෙ ව.

තස්මා විනෙය්‍ය මච්ඡරං දජ්ජා දුත මලාභිභු,
 පුඤ්ඤාදිති පරලොකස්මිං පතිට්ඨා ගොන්ති පාණීතන්ති.

අථ ඛො අපරං දෙවතා භගවතො සන්තීකෙ ඉමා ගාථායො අභාසි:

තෙ මනෙසු න මීයන්ති³ අභ්‍යානං⁴ ව සභබ්බරං⁵,
 අප්පසම්භං යෙ පච්චෙත්තන්ති එස ධෛර්‍යං සතන්තානො.

අප්පසම්භෙ පච්චෙත්තන්ති බහුතෙකෙ නදිවත්තරෙ,
 අප්පසම්භා දක්ඛිණා දින්නා සභස්සෙත සමං මිත්තා.

අථ ඛො අපරං දෙවතා භගවතො සන්තීකෙ ඉමා ගාථායො අභාසි:

දුග්ගදං දදමානානං දුක්ඛාරං කම්ම කුබ්බතං,
 අසනෙතා තාත්ථුකුබ්බන්ති සතං ධම්මො දුරන්තයො⁶.

තස්මා සතඤ්ච අසභඤ්ච⁷ නානා ගොති ඉතො ගති,
 අසනෙතා තීරයං යන්ති සනෙතා සග්ගපරයණාති.

අථ ඛො අපරං දෙවතා භගවන්තං⁸ එතදවොච: කස්ස නු ඛො භගවා
 සුභාසිතන්ති?

[භගවා:]

සබ්බාසං වො සුභාසිතං පරියායෙන. අපි ව මමාපි සුණාථ:

ධම්මං චරෙ යොපි සමුඤ්ඤකං⁹ වරං¹⁰ දුරඤ්ච පොසං දදමිප්පකස්මිං,
 සතං සභස්සානං සභස්සාසාහිතං කල්මසි තාණන්ති තථාච්චිධස්ස ගෙනි

1. පුඤ්ඤං ආකඤ්චමානෙන - මජ්ඣ. 2. තදෙවාදදතො - PTS 3. මීයන්ති - සො.
 4. පන්තානං-සි. 5. සභාවරං - සො, සි.මු. 2. PTS 6. දුරන්තයො - මජ්ඣ., සො. 7. අසතා.
 - මජ්ඣ., 8. භගවන්තා සන්තීකෙ - මජ්ඣ., 9. සමුඤ්ඤකං - සො. 10. වරං. කප්පි

1. 4. 2.

මධ්‍යම සූත්‍රය

32. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජේතවන නම් අනේසිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි මනා ජිවිතේ ඇති බොහෝ වූ සතුලලසකාසික දේවතාවෝ පෙරයම ඉක්ම හිය කල මුළු දෙවරම බිඳුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියාහු ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියහ. එකත්පසෙක සිටි එක් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගය කී ය:

ලෙසුරුකමින් ද ප්‍රමාදයෙන් ද මෙසේ දත් නො දෙනු ලැබේ. පින් කැමැති (දහඑල) දන්නහු විසින් දිය යුතු වේ.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථා කී ය:

ලෙසුරු පුදගල තෙමේ යමකට ම බිය වූයේ දත් නො දේ ද, නො දෙන ඔහුට එය ම බිය වේ. ලෙසුරු පුදගල තෙමේ යමකට බිය වේ ද, ඒ බඩසය ද පවස ද ඒ බාලයා ම මෙලෙවිහින් පරලෙවිහින් පහස්තේ ය.

එහෙයින් ලෙසුරුලල මැඩ ලන පුදගල තෙමේ ලෙසුරුකම දුරු කොට දන් දෙන්නේ ය. පින් පරලෙවිහි දී සතුන්ට පිහිට වේ.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථා කී ය:

යම් කෙනෙක් මහ කැටු වැ යනුවනට (ලදදෙය බෙද දෙන්නාක්) සෙයින් සවලාසක් ඇති කල්හිත් දෙත් ද, ඔහු (අදහ මරණයෙන්) මළුවත් අතර නො මියෙත්. මේ පැරණි දහමෙකි.

ඇතැම්හු සවලාසක් ඇති කල්හිත් දෙත්. ඇතැම්හු බොහෝ හෝගයෙන් සමනවාගත වූවාහු ද නො දෙත් මද දෙයින් දෙන ලද දක්ෂිණාව දහසක් (=දහසෙකින් දෙන ලද දහ) හා සම ය යි ප්‍රමාණ කරණ ලදී.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථා කී ය:

අසත්පුරුෂයෝ (සවලාසක් ඇති කල්හි දීම වූ) දුෂකර දහය දෙන දුෂකර (සුවරිත) ක්‍රියා කරණ (සත්පුරුෂයන්ට) අනුක්‍රියා නො කෙරෙත්. සත්පුරුෂයන්ගේ ධර්මය දුෂපුර ය. (එහෙයින්.)

එහෙයින් සත්පුරුෂයන්ගේත් අසත්පුරුෂයන්ගේත් මෙලොවින් පරලොව යෑම එකිනෙක වෙනස් වේ. අසත්පුරුෂයෝ නිරෑට යෙත්. සත්පුරුෂයෝ සවර්ගයන් වෙත්.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය: භාග්‍යවතුන් වහන්ස, කවරකු විසින් මෑතවත් කියන ලද ද?

[හඟවත්හු:]

තොප සියල්ලන් විසින් කරුණු විසින් මෑතවත් කියන ලදී. යළි ද මගේ (වචන) ද අසවු:

යමෙක් උඤ්ජාවරියාවෙහි හැසිරෙන්නේ (කලවිටි ශුඬ කිරීම පිදුරු පෙළීම ආදී වශයෙන් දුක සේ ජීවිතාව පවත්වන්නේ) අඹුදරුවනුත් පෝෂණ කරමින් සවලාසක් ඇති කල්හිත් දෙමින් දහමිහි හැසිරෙන්නේ ද, භහසුරාග කළ ඉක්කයක් දෙනකුන්ගේ ඒ යාගක්‍රියාවෝ එබඳු දිව්‍යින්දගේ (දහක්‍රියාවන් පිළිබඳ) ශතභාගයකුත් නො අගිත්.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුලත් කර ඇත.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො ගාථාය අජ්ඣිභාසි:

කෙනෙස යඤ්ඤා විපුලො මහග්ගතො
සමෙන දින්නස්ස න අග්ගමෙති,
කථං¹ සතං සහස්සානං² සහස්සායාගිතං
කලුමපි තාග්ගන්ති තථාච්චිධස්ස තෙති.

අථ බො භගවා තං දෙවතං ගාථාය අජ්ඣිභාසි:

දදන්ති හෙකෙ³ විසමෙ නිවිට්ඨා
ජේඤ්ඤා⁴ වහිනා අථ සොචයිනා,
සා දක්ඛිණා අසුඤ්ඤා සද්දණා
සමෙන දින්නස්ස න අග්ගමෙති.
එවං සතං සහස්සානං² සහස්සායාගිතං
කලුමපි තාග්ගන්ති තථාච්චිධස්ස තෙති.

1. 4. 3.

සායුසුභං

33. සාවච්ඡිකං—

අථ බො සම්මහුලා සතුලලපකාසිකා දෙවතායො අභික්කන්තාය
රත්තියා අභික්කන්තවණ්ණො කෙවලකපං ජෙතමනං. ඔහාසෙත්වා යෙන
භගවා තෙත්තපසඛිකම්සු. උපසඛිකමිත්වා භගවතං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං
අට්ඨංසු. එකමන්තං සීතා බො එකා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං
උදනං උදනෙසි:

සායු බො මාරිස දනං.

මච්ඡේරා ව පමාදා ව එවං දනං න දීයති,
පුඤ්ඤමාකඛිමානෙන දෙය්‍යං හොති විජානතාති.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උදනං උදනෙසි:

සායු බො මාරිස දනං. අපි ව අපපසම්මපි⁵ සායු⁶ දනං.

අපපසෙමකෙ පච්චේදනති බහුතෙකෙ න දිව්ජරේ,
අපපසමා දක්ඛිණා දින්නා සහස්සෙන සමං මිතාති.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උදනං උදනෙසි:

සායු බො මාරිස දනං. අපපසම්මපි සායු⁶ දනං. අපි ව සද්ධායපි
සායු⁶ දනං.

දුතඤ්ඤා යුග්ගඤ්ඤා සමානමාත්‍ර අපපාපි සන්තා බහුකෙ ජිනන්ති,
අපපමපි වෙ සද්දහානො දදති තෙනෙව සො හොති සුඛි පරජාති

1. 'කථං' - සි.මු. PTS පොස්කෙසු නැති. 2. සහස්සාන - සා, 3. එකෙ - PTS.
4. කාලා - සා. 5. අපපසම්මපි - සා, ඡේසා, 6. සායු - සා.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

මහත් වූ උදරබවට පැමිණි මේ දහය දහමින් සෙමෙන් දෙන ලද දහයේ වටනාකමට කුමක් හෙයින් නො පැමිණේ ද? සහස්‍රයාග කළ ලක්‍ෂයක් දෙනකුන්ගේ ඒ දහනියාවෝ එබඳු (දිව්‍යදහයේ) දහනියා පිළිබඳ ශතභාගයකුත් කෙසේ නම් නො අහික් ද?

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ දේවතාවාට ගාථායෙන් වදාළ සේක:

කෙනෙක් විෂම වූ (කායවාහිනා) කම්මෙහි පිහිටියාහු (මෙරමා) තළා මරු යළි ශෝකී කරවා දෙත් ම ය. (කඳුළු වැකුනු මුහුණු ඇති කොට මෙරමාගට දඬුවම් කොට දුන් හෙයින්) අසපුමුඛ නම් වූ සද්දණ්ඩ නම් වූ ඒ දක්ෂිණාව දහමින් සෙමෙන් දෙන ලද දහයේ වටනාකමට නො පැමිණේ. සහස්‍රයාග කළ ලක්‍ෂයක් දෙනකුන්ගේ ඒ දහනියාවෝ එබඳු (දිව්‍යදහයේ) දහනියා පිළිබඳ ශතභාගයකුත් මෙසේ නො අහික්.

1. 4. 8.

සාධු සුත්‍රය

33. සැවැත්තුමර—

එකල්හි මහා ජිව්වණී ඇති බෙහෝ වූ සතුලපකාසික දේවතාවෝ රූ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙව්‍රම බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියහ. ඒකත්පසෙක සිටි එක් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ උදහස පහළ කෙළේ ය:

නිදුකාතන් වහන්ස, දීම මැනවි.

මසුරා කමින් ද, ප්‍රමාදයෙන් ද මෙසේ දහය නො දෙනු ලැබේ. පින් කැමැති (පින්පල) දත්තහු විසින් දිය යුතු වෙයි.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ උදහස පහළ කෙළේ ය:

නිදුකාතන් වහන්ස, දීම මැනවි. තව ද, මඳක් ඇති කල්හිත් දීම මැනවි.

ඇතැම්හු මඳක් ඇති කල්හිත් දෙති. ඇතැම්හු බොහෝ හෝගයෙන් සමතවාගත වූවාහු ද නො දෙති. මඳෙකින් දෙන ලද දක්ෂිණාව දහසක් හා සම ය යි ප්‍රමාණ කරණ ලදී.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රීති-වාසාය පහළ කෙළේ ය:

නිදුකාතන් වහන්ස, දීම මැනවි. සචක්‍රයක් ඇති කල්හි දීමත් මැනවි. තව ද, ශ්‍රද්ධායෙන් දීමත් මැනවි.

දහසක් යුද්ධයක් සමාන ය යි කියත්. සචක්‍ර වූත් චිරපුරුෂයෝ බොහෝ වූ නියසුල්ලන් දිනත්. ඉදින් සැදූහැත්තේ සචක්‍රයකුත් දේ ද, එයින් ම හෙ තෙමේ පරලොව සුව ඇත්තේ වේ.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උදනං උදනෙසි:

සාධු බො මාරිස දනං. අපසස්මිපි සාධු¹ දනං. සඤ්ඤාසි සාධු¹ දනං.
අපි ව ධම්මලඤ්ඤාසි සාධු¹ දනං.

යො ධම්මලඤ්ඤා දදාති දනං උපසාදනවිරියාසිගහස්ස ජනතු,
අතික්කමම සො² වෙතරණීං යමස්ස දිබ්බානි ධානානි
උපෙති මවෙවාති.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උදනං උදනෙසි:

සාධු බො මාරිස දනං. අපසස්මිපි සාධු¹ දනං. සඤ්ඤාසි සාධු¹
දනං.. ධම්මලඤ්ඤාසි සාධු¹ දනං. අපි ව විවෙය්‍ය දනමපි සාධු.³

විවෙය්‍ය දනං සුගතපාසකං
යෙ දක්ඛිණෙය්‍යා ඉධ ජීවලොකෙ,
ඵතෙසු දින්නානි මහපථලානි
බිජානි චුත්තානි යථා සුබෙතෙතති.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උදනං උදනෙසි:

සාධු බො මාරිස දනං. අපසස්මිපි සාධු දනං. සඤ්ඤාසි සාධු¹
දනං. ධම්මලඤ්ඤාසි සාධු¹ දනං. විවෙය්‍ය දනමපි සාධු.¹ අපි ව පාණෙසුපි
සාධු සංයමො.

යො පාණ්ණෙසුපි අහෙය්‍යං වරං පරුපවාදා න කරොති පාපං,
භීරුං පසංසන්ති න හි තත් සුරං භයා හි සන්තො න
කරොන්ති පාපන්ති.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතං උතදවොච: කස්ස භු බො භගවා
සුභාසිතන්ති?

[භගවා:]

සබ්බාසං වො සුභාසිතං පරියායෙන. අපි ව මොපි සුණංථ

සඤ්ඤාසි දනං බහුධා පසකං
දනා ව බො ධම්මපදංච සෙය්‍යො.
පුබ්බෙ ව හි⁵ පුබ්බතරෙ ව සන්තො,
නිබ්බාණමෙවජ්ඣගමුං සපඤ්ඤති.

1. 4. 4.

නසන්තිසුත්තං.

34. ඵසං සමයං භගවා සාවභ්ථියං විහරති ජෙතවනෙ
අනාථසිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ.

1. සාහු - සා. 2. අතික්කමම - සා. 3. සාධුදනං - මජ්ඣ. 4. භුතානි. -
මජ්ඣ., සා. 5. පුරබ්බච හි - සා. PTS.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රීතිවාක්‍යය පහළ කෙළේ ය:

නිදුකාතන් වහන්ස, දීම මැනවි. මදක් ඇති කල්හි දීමත් මැනවි. සැදහැයෙන් දීමත් මැනවි. තව ද, දැහැමින් ලද දෙයක් දන් දහම් ඇති ආයතීපුද්ගලයකුට දීමත් මැනවි.

යම් සත්ත්වයෙක් උත්තරයෙන් හා විශ්වයෙන් ලැබූ වස්තු දන් දහම් ඇති ආයතීපුද්ගලයකුට දන් දේ ද, ඒ මිනිස් තෙමේ යමයාගේ වෙතරණී නිරය ඉක්මවා දිව්‍යස්ථානයන්ට පැමිණේ.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රීතිවාක්‍යය පහළ කෙළේ ය:

නිදුකාතන් වහන්ස, දීම මැනවි, මදක් ඇති කල්හි දීමත් මැනවි. සැදහැයෙන් දීමත් මැනවි. දැහැමින් ලද දෙය දන් දහම් ඇත්තකුට දීමත් මැනවි. තව ද, (දතවස්තුන් හා ප්‍රතිශ්‍රාහකයන්) තෝරා ගෙන දීමත් මැනවි.

තෝරා ගෙන දීම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් පසස්තා ලදී. මේ සත්ත්වලෝකයෙහි යම් දක්ෂිණාතීයෝ වෙද්ද, මොවුන් විෂයෙහි දෙන ලද්දහු සරා කෙනෙක වපුල බිජුවට මෙන් මහත්ඵල වෙත්.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රීතිවාක්‍යය පහළ කෙළේ ය:

නිදුකාතන් වහන්ස, දීම මැනවි. මදක් ඇති කල්හි දීමත් මැනවි. සැදහැයෙන් දීමත් මැනවි. දැහැමින් ලද දෙය දන් දහම් ඇත්තකුට දීමත් මැනවි. තෝරා දීමත් මැනවි. තව ද, ප්‍රාණීන් කෙරෙහි සංයමයන් (-ප්‍රාණසාහයෙන් වැලැක්මත්) මැනවි.

යමෙක් සත්ත්වයන් නො වෙහෙසමින් හැසිරෙන්නේ පරෝපවාද හේතුවෙන් පව් නො කෙරේ ද, එහි ලා (සත්පුරුෂයෝ) පවට බියසුල්ලාව පසසත්. (පවිකිරීමෙහි) සුරයා නො පසසත්. සත්පුරුෂයෝ උපවාදයන්ට බියෙන් පව් නො කෙරෙත් ම ය. එහෙයිනි.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය: භාග්‍යවතුන් වහන්ස, කවරකු විසින් මැනවින් කියන ලද ද?

[භගවත්තු:]

තොප සියල්ලන් විසින් පය්‍යායයෙන් සුභාෂිත ය. වැලි දු මාගේ (වචනය) ද අසවු:

සැදහැයෙන් දීම තත්අසුරින් පසස්තා ලදී. දහයට වඩා ධම් පදය හෙවත් නිජ්‍යාණය ම ශ්‍රේෂ්ඨ ය. පෙර ද, ඉතා පෙර ද, නුවණැති සත්පුරුෂයෝ නිවණ ම අවබෝධ කළාහු ය.

1. 4. 4.

නිසන්ති සුත්‍රය.

34. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජේෂ්වත නම් වූ අනේපිටු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක.

අථ බො සම්මන්ත්‍රා සතුල්ලපකාසිකා දෙවතායො අභිකක්කන්තාය රතනියා අභිකක්කන්තවණ්ණා කෙවලකපං ජේතවනං ඔභාසෙඤා යෙන භගවා තෙනුපසඬකමිංසු උපසඬකමිඤ්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං අට්ඨංසු. එකමන්තං සීතා බො එකා දෙවතා භගවතො සන්තියෙ ඉමා ගාථායො අභාසි:

ත සන්තී කාමා මනුජේසු නිච්චා සන්තීධි කමනීයාති යෙසු බඬො,
 යෙසු පමනො අපුනාගමනං අනාගන්තා පුරිසො මච්චුධෙය්‍යාති.
 ඡන්දරං අඝං ඡන්දරං දුක්ඛං ඡන්දවිතයා අඝවිතයො
 අඝවිතයා දුක්ඛ විතයොති.

ත තෙ කාමා යාති විත්‍රාති ලොකෙ සඬකපපරාගො පුරිසස්ස කාමො,
 තිට්ඨන්ති විත්‍රාති තපෙව ලොකෙ අපේඪ¹ ධිරා විතස්සති ඡන්දං.

කොධං ජහෙ විපජ්ඣෙය්‍ය මානං සංයෝජනං සබ්බමනික්කමෙය්‍ය,
 තං තාමරුපසම්මසජ්ජමානං² අකිඤ්චනං තානුපතන්ති දුක්ඛා.

පහාසි සඬං න ව මානමජ්ඣගා අවේජ්චි තණ්හං ඉධ තාමරුපෙ,
 තං ජිත්තගන්ථං අනීඝං නිරාසං පරියෙඝමාතා තාජ්ඣගමුං
 දෙවා මනුස්සා ඉධ වා හුරං වා සග්ගෙසු වා සබ්බනිවේසනෙසුති.

තඤ්ච භි තාදුක්ඛං තථා විමුක්තං (ඉවායස්මා මොඝරාජා:)
 දෙවා මනුස්සා ඉධ වා හුරං වා,
 තරුත්තමං අත්ථවරං තරාතං යෙ තං තමස්සන්ති පසංසියා තෙති?

පසංසියා තෙපි භවන්ති භික්ඛු (මොඝරාජා'ති භගවා:)
 යෙ තං තමස්සන්ති තථා විමුක්තං,
 අඤ්ඤාය ධම්මං විචිකිච්ඡං පහාය සඬගාතිගා තෙපි භවන්ති භික්ඛුති.

1. 4. 5.

උජ්ඣානසංකද්දියුක්තං.

35. එකං සමයං භගවා ඝාඨකීයං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩි-
 කස්ස ආරාමෙ. අථ බො සම්මන්ත්‍රා උජ්ඣානසංකද්දියුක්තා දෙවතායො
 අභිකක්කන්තාය රතනියා අභිකක්කන්තවණ්ණා කෙවලකපං ජේතවනං ඔභා
 සෙඤා යෙන භගවා තෙනුපසඬකමිංසු. උපසඬකමිඤ්ඤා වෙහාසං අට්ඨංසු.
 වෙහාසං සීතා බො එකා දෙවතා භගවතො සන්තියෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

1. අපේඪ - P.T.S. .2 රුපඤ්ඤා අසජ්ජ මානං.සි.මු. 1.

එකල්හි මනා ඡවිවණ් ඇති බොහෝ වූ සතුලලපකාසික දේවතාවෝ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල මුළු දෙවීරම බඩුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියහ. එකත්පසෙක සිටි එක් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි මේ ගාථා කී ය:

මිනිසුන් කෙරෙහි නිත්‍ය වූ කාමයෝ නැත. යම් කාම වසතුන් කෙරෙහි බැඳුනු යම් කාමවසතුන්හි ප්‍රඥාන වූ පුරුෂ තෙමේ මෘත්‍යුධෙය සංඛ්‍යාත සසරින් අප්‍රනර්ගමන සංඛ්‍යාත නිවණට නොපැමිණෙන්නේ වේ ද, (එබඳු වූ) ඉෂ්ඨාලබ්‍යයෝ මේ ලෝකයෙහි ඇත. (පඤ්චස්කන්ධ) දූෂ්ණ තෘෂ්ණාව්‍යුත්පන්නයෙන් හටගත්තේ ය. (පඤ්චාපාදනසංකල්ප) දූෂ්ණ ව්‍යුත්පන්නයෙන් හටගත්තේ ය. තෘෂ්ණාව දුරු කිරීමෙන් (පඤ්චස්කන්ධ) දූෂ්ණ දුරු කිරීම වේ. (පඤ්චස්කන්ධ) දූෂ්ණ දුරු කිරීමෙන් සියලු සංසාරදූෂ්ණ දුරු කිරීම වේ.

ලෝකයෙහි විචිත්‍ර වූ යම් (රූපාදි) අරමුණු ඇත් ද, ඔහු කාමයෝ නොවෙත්. පුරුෂයාගේ (ඉන්ද්‍රියයෙන්) සංකල්ප රාගය තෙමේ කාමය යි. ලෝකයෙහි විසිතුරු වූ (රූපාදි) අරමුණු එසේ ම සිටී. වැලිත් පණතිතයෝ මේ ආරමුණයන්හි ඡන්ද්‍රාගය දුරු කෙරෙත්.

ක්‍රෝධය දුරු කරන්නේ ය. මානස වෙසෙසින් බැහැර කරන්නේ ය. සියලු සංයෝජන ඉක්මවන්නේ ය. තාමරූප දෙකෙහි නොඇලෙන රූපාදි පළිබෝධ රහිත වූ ඒ සම්මානසුඛයා මතුයෙහි (සංසාර) දූෂ්ණයෝ නො වැටෙත්.

(යමෙක්) සත්ත්වප්‍රඥාපාතිය දුරු කෙළේ ද, මානසට නො පැමිණියේ ද, මේ තාමරූප දෙකෙහි තෘෂ්ණාව සිදු වූයේ ද, සුත් කල තෘෂ්ණාග්‍රන්ථි ඇති නිදුක් වූ ආශාරහිත වූ ඒ සම්මානසුඛයන් වහන්සේ දෙවියෝත් මනුෂ්‍යයෝත් මෙලොව ද පරලොව ද ස්වර්ගයන්හි ද සියලු සත්ත්වවිවේසනයන්හි ද සොයන්නාහු නමුත් නො ලබත්.

(මොසග්ග් සථවිර තෙමේ මෙසේ කී ය:) ඉදින් දෙවියෝත් මනුෂ්‍යයෝත් එසේ මිදුනු ඒ සඵලයන් වහන්සේ මෙලොවත් පරලොවත් නො දක්නාහු ද, මිනිසුන්ට හිතවැඩ සලසන නරඥෙෂ්ඨ වූ ඒ සඵලයන් වහන්සේට යම් කෙනෙක් තමෙකාර කෙරෙත් හම්, ඔහු පාසසිය යුත්තෝ ද?

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ: මොසග්ග්ග,) යම් කෙනෙක් එසේ මිදුනු ඒ සඵලයන් වහන්සේට තමෙකාර කෙරෙද්ද, ඒ භික්ෂුහු පාසසිය යුත්තෝත් වෙති. ඒ භික්ෂුහු ධර්ම දැන විවිධවිචාර දුරු කොට (රූපාදි) සංවිග්‍යන් ඉක්ම ගියාහු ද වෙති.

1. 4. 5.

උපකානසංකල්ප සූත්‍රය.

35. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි ජේතවන තම් වූ අනේසිමුසිමුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල මනා ඡවිවණ් ඇති බොහෝ වූ උපකානසංකල්ප දේවතාවෝ රූ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවීරම බඩුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ අභසෙහි සිටියහ. අභසෙහි සිටි එක් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අඤ්ඤථා සත්තමතතානං අඤ්ඤථා යො පච්චෙදයෙ,
නිකච්ච කිතච්ඤ්ඤ'ව භූතතං ථෙය්‍යත තස්ස තං.

[භගවා:]

යං භි කසිරු තං භි චද්දෙ යං ත කසිරු ත තං චද්දෙ,
අකරෙතතං භාසමානානං¹ පටිජානන්ති පණ්ඩිතාති.

තසිදං භාසිතමතෙතත එකත්තසචණෙන වා,
අනුකකම්මවෙ² සකකා යායං පටිපදා දලහා,
යාය ධිරු පමුච්චන්ති ක්කාසිතො මාරබ්බිතා.

ත වෙ ධිරු පකුඛඛන්ති විදිත්වා ලොකපරියායං,
අඤ්ඤාය නිබ්බුතා ධිරු තිණණා ලොකෙ විසතතිකන්ති.

අථ ඛො තා දෙවතායො පඨවියං පතිට්ඨතිත්වා භගවතො පාදෙසු
සිරසා නිපතිත්වා භගවතාං එතදවොචුං. අව්චයො තොහනෙන, අව්චගමා
යථාඛාලං යථාමුලහං යථාඅකුසලං,³ යා මයං භගවතාං අසාදෙනඛං⁴
අමඤ්ඤිමහා. තාසං තොහනෙන භගවා අව්චයං අව්චයතො පතිගණනානු⁵
ආයතිං සංවරයා'ති.

අථ ඛො භගවා සිතං පාඨාකාසි.

අථ ඛො තා දෙවතායො භියොසොමතතාය උරුකායන්තියො වෙහාසං
අබ්බුග්ගඤ්ජං.

එකා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:⁶

අව්චයං දෙසයන්තිතං යො වෙ⁷ ත පටිගණන්ති,
කොපනනරො දෙසගරා ස වෙරං පටිමුච්චති.

[භගවා:]

අව්චයො වෙ ත විජේථ තො විධාපගනං⁸ සියා,
වෙරනි ව සමෙමය්‍යං තෙනිධ කුසලො සියා.

[දෙවතා:]

කස්සච්චයා ත විජන්ති කස්ස තත්ථි අපාගතං⁹
කො සමෙමාභමාපාදි කො වා¹⁰ ධිරො සදා සකොති.

1. භාසමානා - මජ්ඣ. 2. අනුකකම්මං වෙ - PTS. 3 යථාඛාලං යථාමුලහං යථා අකුසලං - කඨ්ඨි. 4. අපසාදෙනඛං - ස්‍යා. 5. පටිගණනානු - මජ්ඣ. ස්‍යා. 6. අවොච - PTS.
7. යො වෙ - PTS. 8. තො විධි අපගතා - ස්‍යා. 9 අපාගතා - ස්‍යා. 10. කො ච - මජ්ඣ. PTS. කොධ - ස්‍යා.

යම් මහණෙක් අත් අසුරෙකින් පවත්නා නමා අත් අසුරෙකින් (ඇතිසැටි වළඟා) ප්‍රකාශ කරන්නේ ද, ලිහිණි වැද්දගේ (ලිහිණිමස් කෑම) මෙන් ඔහු විසින් ඒ සිවුපසය වඤ්චායෙන් රවටා හොරකමින් අනුභව කරණ ලද්දේ ය.

[භගවත්හු:]

යමක් කරන්නේ නම්, එය ම කියන්නේ ය. යමක් නොකරන්නේ නම්, එය නොකියන්නේ ය. කියන්නවුන් අතුරෙන් නොකරන්නහු පණ්ඩිතයෝ දැන ගනිති.

යම් මේ ප්‍රතිපදයෙක් දැකී ද, ධ්‍යාන කරණසුලු පණ්ඩිතයෝ යම් ප්‍රතිපදයෙකින් මාරබකිතයෙන් මිදෙද් ද, මේ ප්‍රතිපත්තිය කපිතමාත්‍රයෙකින් හෝ ශ්‍රවණමාත්‍රයෙකින් හෝ පිළිපදින්නට නො හැකි ය.

සංසකාරලෝකයාගේ උදයව්‍යයසාවහාවය දැන (වතුය්‍යන්‍යය) අවබෝධ කොට ලෝකයෙහි විසතරිකා නම් වූ නාමණාව තරණය කළා වූ (කෙලශ පරිනිවෘණයෙන්) පිරිනිව්‍යා වූ පණ්ඩිතයෝ ඒකාන්තයෙන් (මෙසේ) නො කෙරෙත්.

ඉක්බිති ඒ දේවතාවෝ පොළොවෙහි පිහිටා භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පා ලඟ හිසින් වැද වැටී භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, යම්බඳු අපි බාල බවට අනුරූප සේ මුසබවට අනුරූප සේ අදක්‍ෂබවට අනුරූප සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වචනයෙන් ගැටිය යුත්තකු කොට සිතුමු ද, ඒ වරද අප ඉක්ම ගියේ ය. වහන්ස, ඒ අපගේ වරද ආයතිසංවරය පිණිස වරද වශයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිගන්නා සේක්වා” යි මෙය සැළ කළහ.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිතා පහළ පළ සේක.

එකල්හි ඒ දේවතාවෝ බොහෝ සෙයින් දෙස් පහළ කෙරෙමින් අහසට නැංගහ.

එක් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

යමෙක් දෙසන්නවුන්ගේ වරද නො පිළිගනී ද, ඇතුළත කෝප ඇති ද්‍රෝෂය ගුරු කොට ගෙන වසන හෙතෙමේ ඒකාන්තයෙන් වෛරය (නමා කෙරෙහි) බැඳ තබයි.

[භගවත්හු:]

ඉදින් මෙහි වරදෙක් නැත් නම්, ඉදින් අපරාධයෙකුත් නො වන්නේ නම්, වෛරයෙන් සංසිද්දෙන්නාහු නම්, එයින් මෙහි (නිරවද්‍ය-වයභීයෙහි) දක්‍ෂයෙක් වන්නේ ය.

[දෙවි:]

කවරකුගේ වැරදි නැද්ද? කවරකුගේ අපරාධ නැද්ද? කවරෙක් මූළාවට නො පැමිණේ ද? කවරෙක් හැම කල්හි සිති ඇත්තේ ද? පණ්ඩිත ද?

[භගවා:]

තථාගතස්ස බුද්ධස්ස සබ්බභූතානුකම්පිනො,
තස්සච්චයා න විජ්ජන්ති තස්ස තඤ්ඤාදායකං,
සො ත සම්මොහමාපාදි සොච¹ ධීරො සදා සතො.

අච්චයං දෙසසන්නිතං යො වෙ ත පටිගණ්හති,
කොපනතරො දෙසගරා ස වෙරං² පටිච්චවති,
තා වෙරං තාභිතඤ්ඤා පටිගණ්හාමි වොච්චයන්ති.

1. 4. 6.

සද්ධාසුතනං.

36. එකං සමයං භගවා ඝාටිකීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩි-
කස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො සම්මහුලා සතුලලපකාසිකා දෙවතායො
අභිකක්කන්තාය රතනියා අභිකක්කන්තවණ්ණා කෙවලස්සං ජෙතවනං ඔහා-
සෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසම්බුද්ධස්ස. උපසම්බුද්ධා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා
එකමන්තං අට්ඨංසු. එකමන්තං ධීතා ඛො එකා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ
ඉමං ගාථං අභාසි:

සද්ධා දුතියා පුරිසස්ස හොති නො වෙ අස්සද්ධියං අවනිට්ඨති
යසො ච කීන්ති ච තත්තස්ස හොති.
සග්ගඤ්ඤා සො ගච්ඡති සරීරං පහායාති.³

අථ ඛො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමා ගාථායො අභාසි:

කොඨං ජහෙ විප්පජ්ජෙය්‍ය මානං සංශෝජනං සබ්බමතිකකමෙය්‍ය,
තං තාමරුපස්මිමසජ්ජමානං අකිඤ්ඤානං නානුපතන්ති සම්භාති.

පමාදමනුසුඤ්ජන්ති බාලා දුමෙමභිතො ජනා
අපාමාදඤ්ඤා චෙධාච්ච ධනං සෙට්ඨං⁴ ව⁴ රක්කති

මා පමාදමනුසුඤ්ජෙථ මා කාමරතිසත්ථං
අපාමනො හි ක්කායනො පපොති පරමං සුඛන්ති.

1. 4. 7.

සම්මසුතනං.

37. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සකෙකස්ස විහරති කපිලවස්සුසම්මං.
මහාවනෙ මහතා භික්ඛුසංඝෙහ සද්ධං පඤ්චමනෙත්ති භික්ඛුසංඝෙහි
සබ්බමහෙව අරහන්තෙහි. දසභි ව ලොකධාතුහි දෙවතා යෙභ්බයෙහන
සන්තිපතිතා හොන්ති භගවන්තං දස්සන්තාය භික්ඛුසංඝඤ්ඤා.

1. සො ච - PTS සොඨ - ස්‍යා, සිවු. 1. 2. යං වෙරං - සිවු. 1. PTS 3. මහාය - මජ්ඣ. 4. සෙට්ඨං ධී සංඝකාන ධම්මදපාඨාභි.

[හතවත්හු:]

වතුසාහසය අවබෝධ කළා වූ හැම සතුන් කෙරෙහි අනුකම්පා ඇති ඒ තථාගතයන් වහන්සේගේ වැරදි නැත. උන්වහන්සේගේ අපරාධ නැත. උන්වහන්සේ බුද්ධත්වයට නො පැමිණෙත්. මේ ලෝකයෙහි උන්වහන්සේ ම හැම කල්හි සිහි ඇති සේක. පණ්ඩිත සේක.

ඉදින් යළිත් දෙසන්නවුන්ගේ වරද නො පිළිගනී ද, ඇතුළත කෝප ඇති ද්වේෂය ගුරු කොට ගෙන වසන හෙතෙමේ වෛරය (තමා කෙරෙහි) බැඳ තබයි. ඒ වෛරය නො පිළිගනීම්. නොපගේ වරද පිළිගනීම් යි.

1. 4. 6.

සද්ධා සුත්තය.

36. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අන්තර්විහාරස්ථානයේ අරලෙහි වාසවසන සේක. එකල්හි විශිෂ්ට ජිව්වණී ඇති බොහෝ වූ සතුලලපක්‍යාසික දේවතාවෝ රූ පෙරයම ඉක්ම ගියකල්හි වූ එ දෙවරම් බඩුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක සිටියහ.

එකත්පසෙක සිටි එක් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ භාථා කී ය:

පුරාණයාට ප්‍රධාන දෙවැනි මේ. ඉදින් සැදුහැ නැති බව නො සිටී නම්, ඒ හේතුවෙන් ඔහුට පිරිවර ද කීර්තිය ද වෙයි. හෙතෙමේ සිරුර හැර පියා සමඟියට ද යෙයි.

ඉක්කිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ භාථා කී ය:

ත්‍රෝධය දුර ලත්තේ ය. භාග්‍ය වෙසෙසින් බැහැර ලත්තේ ය. සියලු සංයෝජන ඉක්මවන්නේ ය. කාමරූප දෙකෙහි නොඇලෙන කෙලෙස් පළිබෝධ රහිත වූ ඔහු මන සභ්‍යයෝ නො වැටෙත්.

බාල වූ නුවණ තැත්තා වූ ජනයෝ ප්‍රමාදයෙහි යෙදෙත්. නුවණැත්තෝ අප්‍රමාදය ශ්‍රේෂ්ඨ¹ ධර්මය මෙන් රකී.

ප්‍රමාදයෙහි නහමක් යෙදෙන්නේ ය. කාමරතියෙහි යෙදීම නො කරන්නේ ය. අප්‍රමත පුද්ගල තෙමේ වතාහි ධර්මය කරන්නේ උතුම් සුවයට පැමිණෙයි.

1. 4. 7.

සමය සුත්තය.

37. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍ය දහව්වෙහි කිඹුල්වත්පුර සමීපයෙහි වූ මහාවනාසෙහි හැම ම රහත් වූ භික්ෂූන් පන්සියක් පමණ වූ මහබික්සහන සමග වැඩ වසන සේක. දහදහසක් සක්වළින් දේවතාවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේත් භික්ෂු-සභ්‍යයාත් දකිනු පිණිස බෙහෙවින් රැස් වූවාහු ද වෙත්.

1. 'ශ්‍රේෂ්ඨ' යන්න 'සෙව්ව' හි හත හොත් 'සිව්වරයා' හි අති කීය යුතු ය.

අථ බො වතුන්තං: සුද්ධාවාසකාසිකානං දෙවතං¹ එතද්භොසි. අයං බො හභවා සන්තොසස්ස විහරති භිසිලවජ්ඣස්මිං මහාවතො මහතා භික්ඛුසංඝො න සද්ධිං පඤ්චමනොති භික්ඛුසතෙති සබ්බෙහෙව අරහන්තොති. දසති ව ලොක ධාතුති දෙවතා² යෙභුයොසත සන්තිපතිතා භොන්ති හභවන්තං දස්සනාය භික්ඛුසංඝඤ්ච. යනුත මයමපි³ යෙන හභවා තෙත්තපසංඝමෙය්‍යාම. උපසංඝමිත්වා හභවතො සන්තිකෙ පච්චෙකභාථං⁴ භාසෙය්‍යාමාති.

අථ බො තා දෙවතා² සෙය්‍යථාපි තාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ජිතං⁵ වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ජය්‍ය⁶, එවමෙවං සුද්ධාවාසෙසු දෙවෙසු අන්තර්ගතා හභවතො පුරතො පාතුරහංසු.⁷

අථ බො තා දෙවතා² හභවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨංසු. එකමන්තං සීතා බො එකා දෙවතා හභවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

මහාසමයො පවනස්මිං දෙවකායා සමාගතා,
අංගතමහ ඉමං ධම්මසමයං දක්ඛිතායෙ අපරුජතසංඝන්ති.

අථ බො අපරු දෙවතා හභවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

තත්ත භික්ඛවො සමාදහංසු වින්තං අත්තන්තො⁸ උජ්ඣකමකංසු,
සාරථිව තෙත්තාති ගහෙත්වා ඉන්ද්‍රියාති රක්ඛන්ති පණ්ඩිතාති.

අථ බො අපරු දෙවතා හභවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

ඡේත්වා බිලං⁹ ඡේත්වා පලිකං¹⁰ ඉන්ද්‍රබිලං උභවච මනෙජා,
තෙ වරන්ති සුද්ධා විලො වක්ඛුමො සුදන්තා සුසුතාගාති.

අථ බො අපරා දෙවතා හභවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

යෙ කෙවි බුද්ධං සරණං ගතා සෙ ත තෙ ගම්ඤ්ජන්ති අපායං,¹¹
පහාය මානුසං දෙහං දෙවකායං පරිපුරෙය්‍යන්තිති.

1. 4. 8.

සකලිකසුන්තං.

38. එවං මෙ සුතං එකං සමයං හභවා ගුජගහෙ විහරති මද්දකුචජස්මිං මගදයෙ.

තෙන බො පත සමයෙන හභවතො පාදෙ සකලිකාය බතො භොති. භුසා¹² සුදං හභවතො වෙදනා වත්තන්ති සාරීරිකා වෙදනා දුක්ඛා තිබ්බා බරු කට්ඨකා අසාතා අමනාපා. තා සුදං හභවා සතො සමපජාතො අධිවාසෙති අවිහඤ්ඤමානො.

අථ බො හභවා වතුගුණං සංඝාටිං පඤ්ඤපෙත්වා දක්ඛිණෙන පස්සෙත සීහසෙය්‍යං කපෙපති¹³ පාදෙ පාදං අවවාධාය සතො සමපජාතො.

1. දෙවතානං - PTS. 2. දෙවතායො - ස්‍යා. 3. මයං - සී.මු. 1. 4. පච්චෙකභාථං - ස්‍යා. පච්චෙකං ගාථං - මජ්ඣිම, සී.මු. 1. 5. සමමිඤ්ජිතං 6. සමමිඤ්ජය්‍ය - මජ්ඣිම. 7. පාතුරහෙසු - මජ්ඣිම - PTS 8. විත්තන්තන්තො - මජ්ඣිම. 9. බිලං - PTS 10. පලිකං - ස්‍යා. 11. අපායභූමි - මජ්ඣිම, - ස්‍යා PTS 12. භුසා - ස්‍යා 13. කපෙපති - සී.මු. 1, PTS.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

එකල්හි සුදුවස්වැසි සිවුදෙව්කෙනකුන්ට මේ අදහස පහළ විය: “මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාන්ත දන්තවෙහි කිවුල්වත්පුර හම්පයෙහි මහ-වෙනෙහි හැම ම රහත් වූ භික්ෂූන් පන්සියක් පමණ වූ මහබික්සහන සමග වැඩ වසන සේක. දසදහසක් සක්වලින් දේවතාවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේත් භික්ෂුසංඝයාත් දකිනු පිණිස බෙහෙවින් රැස් වුවාහු ද වෙහි. අපි ද භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ වෙත එළඹෙන්නමෝ නම්, එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි වෙත වෙත ම ගාථාවක් කියන්නමෝ නම්, ඉතා මැනවැ”යි

ඉක්බිති ඒ දේවතාවෝ, බලවත් පුරුෂයෙක් හැකිළෑ අතක් දිගු කරන්නේ යම් සේ ද, දිගු කළ අතක් හකුළුවන්නේ යම් සේ ද, එසේ සුදුවස් දෙවියන් කෙරෙහි අතුරුදන් වුවාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි පහළ වූහ.

එකල්හි ඒ දේවතාවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පසෙක සිටියහ. එකත් පසෙක සිටි එක් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

මහවන ලැහැබෙහි මහාසමුහයෙකි. දේවසමුහයෝ රැස් වූහ. අපරජිත සංඝයා දකිනු පිණිස මේ ධර්මභාවට පැමිණියමහ.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

එහි භික්ෂූහු තමන්ගේ සිත සමාධිගත කළහ. සෘජු කළහ. පණ්ඩිතයෝ රැහැන් ගෙන (අසුන් හික්මවන) රියැදුරන් වෙන් ඉදුරන් රකිත්.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

පසැස් ඇති බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් මැනවින් හික්මවන ලද පවිත්‍ර නිමිල තරුණ නාගයන් වූ උන්වහන්සේ (රුහුණෙහි මොහ නැමැති) කණුව සිද (අවිද්‍යා) කතයම සිද (කෙලෙස් නැමැති) ඉන්ද්‍රකිලය උදුර පියා නෂණාකම්පනරහිත වූවාහු හැසිරෙත්.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

යම් කිසි කෙනෙක් බුදුන් සරණ ගියාහු ද, ඔහු අපායට තොයන්නාහු මහිස්සිරුර හැර පියා දෙව්පිරිස පුරු ලත්තාහ.

1. 4. 8.

සකල්පික සූත්‍රය.

38. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි මද්දකුවහි තම් බුවවෙනෙහි වැඩවසන සේක.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාදය ගල්පතුරෙකින් පහළේ වේ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේට දුක් වූ දැඩි වූ රළු වූ තියුණු වූ නොමිහිරි වූ අමනාප වූ බලවත් ආරීරික වේදනාවෝ පවතිත්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිහි ඇති ව නො හුවණ ඇති ව නොපෙළෙමින් ඒ වේදනාවන් ඉවසන සේක.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සහල සිවුර සිවුගුණු කොට පණවා දකුණු පයෙහි වම් පය මදක් මැත් කොට තබා දකුණුපසින් සිංහශයාව කරණ සේක.

අථ බො සත්තසතා සතුලුපකාසිකා දෙවතායො අභික්කන්තාය රත්තියා අභික්කන්තවණො කෙවලකපං මද්දකුච්ඡිං මහාසෙතා යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්සු. උපසඛිකම්සා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අවංසු. එකමන්තං ඩීතා බො එසා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උදනං උදනෙසි:

නාගො වත හො සමණො ගොතමො. නාගවතා¹ ව පනුප්පන්නා² සාරීරිකා වෙදනා දුක්ඛා තිබ්බා ඛරු කට්ඨකා අසාතා අමනාපා සතො සමප්පාතො අඛිවාසෙති අවිහඤ්ඤමානොති.

අථ බො අපරු දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උදනං උදනෙසි:

සීහො වත හො සමණො ගොතමො. සීහවතා¹ ව පනුප්පන්නා² සාරීරිකා වෙදනා දුක්ඛා තිබ්බා ඛරු කට්ඨකා අසාතා අමනාපා සතො සමප්පාතො අඛිවාසෙති අවිහඤ්ඤමානොති.

අථ බො අපරු දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උදනං උදනෙසි:

ආජානියො වත හො සමණො ගොතමො. ආජානීයවතා¹ ව පනුප්පන්නා² සාරීරිකා වෙදනා දුක්ඛා තිබ්බා ඛරු කට්ඨකා අසාතා අමනාපා සතො සමප්පාතො අඛිවාසෙති අවිහඤ්ඤමානොති.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උදනං උදනෙසි:

නිසභො වත හො සමණො ගොතමො. නිසභවතා ව පනුප්පන්නා සාරීරිකා වෙදනා දුක්ඛා තිබ්බා ඛරු කට්ඨකා අසාතා අමනාපා සතො සමප්පාතො අඛිවාසෙති අවිහඤ්ඤමානොති.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උදනං උදනෙසි:

ධොරණො වත හො සමණො ගොතමො. ධොරණවතා ව පනුප්පන්නා සාරීරිකා වෙදනා දුක්ඛා තිබ්බා ඛරු කට්ඨකා අසාතා අමනාපා සතො සමප්පාතො අඛිවාසෙති අවිහඤ්ඤමානොති.

අථ බො අපරු දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උදනං උදනෙසි:

දන්තො වත හො සමණො ගොතමො. දන්තවතා ව පනුප්පන්නා සාරීරිකා වෙදනා දුක්ඛා තිබ්බා ඛරු කට්ඨකා අසාතා අමනාපා සතො සමප්පාතො අඛිවාසෙති අවිහඤ්ඤමානොති.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උදනං උදනෙසි:

1. චතාය ව - සී චූ. 1. 2. සමුප්පන්නා-මජ්ඣ, - සනා, PTS.

ඉක්බිති මනා ඡව්වණ් ඇති පන්සියක් සතුලපකාසික දේවතාවෝ රෑ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු මඳකුවණිය බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියාහු ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක සිටියහ. එකත්පසෙක සිටි එක් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රිතිවාක්‍යය පහළ කෙළේ ය:

භවත්ති, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ ඒකාන්තයෙන් නාගයෙකි. දුක් වූ දැඩි වූ කැකුළු වූ කටුක වූ නොමිහිරි වූ අමනාප වූ උපන් ශාරීරික වේදනාවන් නාග බැවින් ම සිහි ඇති ව මනා නුවණ ඇති ව නොපෙළෙමින් ඉවසයි.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රිතිවාක්‍යය පහළ කෙළේ ය:

භවත්ති, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ ඒකාන්තයෙන් සිංහයෙකි. දුක් වූ දැඩි වූ කැකුළු වූ කටුක වූ නොමිහිරි වූ අමනාප වූ උපන් ශාරීරික වේදනාවන් සිංහ බැවින් ම මනා නුවණ ඇති ව නොපෙළෙමින් ඉවසයි.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රිතිවාක්‍යය පහළ කෙළේ ය:

භවත්ති, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ ඒකාන්තයෙන් ආජාතියෙකි. දුක් වූ දැඩි වූ කැකුළු වූ කටුක වූ නොමිහිරි වූ අමනාප වූ උපන් ශාරීරික වේදනාවන් ආජාතිය බැවින් ම සිහි ඇති ව මනා නුවණ ඇති ව නොපෙළෙමින් ඉවසයි.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රිතිවාක්‍යය පහළ කෙළේ ය:

භවත්ති, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ නිසභයෙකි. දුක් වූ දැඩි වූ කැකුළු වූ කටුක වූ නොමිහිරි වූ අමනාප වූ උපන් ශාරීරික වේදනාවන් නිසභ බැවින් ම සිහි ඇති ව මනා නුවණැති ව නොපෙළෙමින් ඉවසයි.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රිතිවාක්‍යය පහළ කෙළේ ය:

භවත්ති, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ ඒකාන්තයෙන් බොරැහැයෙකි, (=බුරු ඉසිලීමෙහි සමන්විතයෙකි.) දුක් වූ දැඩි වූ කැකුළු වූ කටුක වූ නොමිහිරි වූ අමනාප වූ උපන් ශාරීරික වේදනාවන් බොරැහැ බැවින් ම සිහි ඇති ව මනා නුවණැති ව නොපෙළෙමින් ඉවසයි.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රිතිවාක්‍යය පහළ කෙළේ ය:

භවත්ති, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ ඒකාන්තයෙන් දැනෙයෙකි. දුක් වූ දැඩි වූ කැකුළු වූ කටුක වූ නොමිහිරි වූ අමනාප වූ උපන් ශාරීරික වේදනාවන් දැන බැවින් ම සිහි ඇති ව මනා නුවණැති ව නොපෙළෙමින් ඉවසයි.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රිතිවාක්‍යය පහළ කෙළේ ය:

පසු සමාධිං සුභාවිතං විතතඤ්ච සුච්ඡිතං¹ තවාහිතනං
තවාපතනං ත ව සසංඛාරනිශ්ශංගචාරිතචනං². යො ඵවරුපං පුරිසනාගං
පුරිසසීගං පුරිසාජාතීයං පුරිසනිසභං පුරිසබොරග්ගං පුරිසදන්තං අභික්කම්-
තබ්බං මඤ්ඤෙය්‍ය, කිමඤ්ඤෙත්‍ර අදස්සනාති.

පඤ්චවෙද සතං සමං
තපස්සි බ්‍රාහ්මණො වරං,
විතතඤ්ච තෙසං ත සමමා විච්ඡිතනං
භිතතතරුපා ත පාරඛගමා තෙ.

තණ්හාධිපත්තා වත සීලබ්භා
ලුබ්බං තපං වස්සසතං වරන්තා,
විතතඤ්ච තෙසං ත සමමා විච්ඡිතනං
භිතතතරුපා ත පාරඛගමා තෙ.

ත මානකාමස්ස දමො ඉධපථි
ත මොනමපථි අසමාහිතස්ස,
ඵකො අරඤ්ඤෙ විහරං පමභෙතා
ත මච්චුධෙය්‍යස්ස තරෙය්‍ය පාරන්ති

[භගවා:]

මානං පහාය සුසමාහිතභෙතා
සුවෙතසො සබ්බධි විපජ්ඣභෙතා,
ඵකො අරඤ්ඤෙ විහරං අපමභෙතා
ස මච්චුධෙය්‍යස්ස තරෙය්‍ය පාරන්ති

1. 4. 9.

පඤ්ඤානි ධිතුසුභතං

39. ඵලං මෙ සුතං ඵකං සමයං භගවා වෙසාලියං විහරති මහාවනෙ
කුටාශාරඝාලායං. අථ බො භෝකානිදා පඤ්ඤානිස්ස ධිතා අභික්කන්තාය
රතනීයා අභික්කන්තාවණ්ණො කෙවලකප්පං මහාවතං ඔහාසෙත්වා යෙන
භගවා තෙත්‍රපසඞ්කම්. උපසඞ්කම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා ඵකමන්තං
අට්ඨාසි. ඵකමන්තං ධිතා බො භෝකානිදා³ පඤ්ඤානායස්ස ධිතා භගවතො
සන්තිකෙ ඉමා ගාථායො අහාසි.

වෙසාලියං වනෙ⁴ විහරන්තං
අග්ගං සත්තස්ස සලබ්භං,
කොකනදගමිති අභිවඤ්ඤ
භෝකානිදා පඤ්ඤානායස්ස ධිතා.

සුතමෙව මෙ⁵ පුරෙ ආසි
ධමෙවා වක්ඛුමතානුබ්භො,
සාහංදනී සභතී ජාතාම්
මුතීතො දෙසස්සො සුගතස්ස.

1. විච්ඡිතනං - PTS 2. චාරිතගතං - මජ්ඣං. 3. බො සා දෙවතා කොකනද - මජ්ඣං සෘ. 4. වෙසාලිවනෙ - සාන්තරී. 5. සුතමෙව පුරෙ - මජ්ඣං, සෘ.

බල, සමාධිය මොනවට වඩන ලදී. සිත ද සුපිණ්ණක ය. (රුහානුගත-වශයෙන්) පෙරට නැමුනේ නො ද වෙයි. (දෙමානුගතවශයෙන්) විමුඛ ව නැමුනේ නො ද වෙයි. (අලාභානුසංසුච සමාධිය හෙයින්) සප්පයොගචිතත-යෙන් ප්‍රත්‍යතීකාබ්‍යයන් නිගෙන කෙලෙස් වළඟා සිටියේ ද නො වෙයි. යමෙක් මෙබඳු පුරුෂතාගයකු පුරුෂසිංහයකු පුරුෂාජාතීයකු පුරුෂනිෂ්ඨයකු පුරුෂධෛර්යයකු පුරුෂදුන්නයකු සැටියයුතු කොට හඟනේ නම් නුනුවණ හැර අන් කිමෙක.

වේද පස දරණ සියක් වසක් මුළුල්ලෙහි තපස් ඇති ව හැසිරෙන මුහුණයෝ වෙත් ද, ඔවුන්ගේ සිත ද මැනවින් නො මිදුනේ ය. ලාමක ස්වභාව ඇති ඔහු පරතෙරට නො යන්නෝ ය.

තෘෂණයෙන් මිඛතා ලද වුත ශීල දෙකින් බැඳුනු සියක් වසක් මුළුල්ලෙහි රුක්ඛ තපස් කරණ (යම් බමුණෝ වෙත් ද,) ඔවුන්ගේ සිත ද මැනවින් නො මිදුනේ ය. භික්ෂුකම්මභාව ඇති ඔහු පරතෙරට නො යන්නෝ ය.

මෙහි මාතය කැමැත්තනුව දමයෙක් නැත. සමාධියක් නැත්තනුව මෞනයෙක් නැත. වනයෙහි හුදෙකලා ව ප්‍රමතන ව වසන්නේ සසර පරතෙරට ගෙවත් නිවණට නො පැමිණෙන්නේ ය.

[හගවත්තු:]

මාතය දුර ලා මැනවින් එකඟ වූ සිත් ඇති සියලු උපධිත්තෙන් මිදුනු අප්‍රමතන ව හුදෙකලා ව වෙතෙහි වෙසෙන හෙ තෙමේ සසර පරතෙරට පැමිණෙන්නේ ය.

1. 4. 9.

පස්සුන්හිවතු සුත්‍රය.

39. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර සම්පයෙහි වූ මහවෙහෙහි කුටාභාරයාලාවෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි පඤ්ඤා (=වස්සවල්ලාහක) දෙවිහුගේ දුටු වූ මනා ජව්වණ් ඇති කොකනාද, තොමෝ මුළු මහවනය බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියා ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියා ය. එකත්පසෙක සිටි පඤ්ඤායාගේ දුටු වූ කොකනාද, තොමෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාවන් කීවු ය:

මම කොකනාද වෙමි. පඤ්ඤායාගේ දුටු වූ කොකනාද (නම් වූ මම) විසල්පුර මහවෙහෙහි වැඩ වසන සන්තියාට අග්‍ර වූ සථීඥයන් වහන්සේ සකසා වදිමි.

පසාය ඇත්තා වූ බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් ධර්මය අවබෝධ කරණ ලද්දේ ය හි මාවිසින් පෙර අසන ලද පමණෙක් ම විය. ඒ මම දැන් දහම් දෙසන සුභන් මුනිහුගේ ධර්මය ප්‍රත්‍යක්ෂ ලෙස දැනිමි.

යෙ කෙවි අරියධම්මං¹
 විගරහනා වරනති දුමේධා,
 උපෙනති රොරුචං සොරං
 විරරතං දුක්ඛමනුභවනති.

යෙ ච බො අරියධම්මෙ²
 ඛනතියා උපසමෙත උපෙන,
 පහාය මානුසං දෙහං
 දෙවකායං පරිපුරෙස්සනති³.

1. 4. 10.

චුල්ලපඤ්ඤානිවතුසුතනං

40. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා වෙසාලියං විහරති මහාවතෙ ඤාපානාරක්ඛායං. අථ බො චුල්ල³කොකනද පඤ්ඤානායං ධිතා අභිකක්ඛායාය රහතියා අභිකක්ඛනවණ්ණො කෙවලකප්පං මහාවතං ඔහාසෙඩායෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිතා භගවතනං අභිවාදෙතා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ධිතා බො චුල්ලකොකනද පඤ්ඤානායං ධිතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමා ගාථායො අභාසි:

ඉධාගමා විජ්ජාපහාසවණ්ණො
 කොකනද පඤ්ඤානායං ධිතා,
 බුද්ධඤ්ච ධම්මඤ්ච තමස්සමානා
 ගාථා වීමා අත්ථවතී අභාසි.

බුහුනාපි බො තං විහරේය්‍යං
 පරියායෙන තාදිසො ධම්මො,
 සඤ්චිතතභිතනං උපසිස්සාමි
 යාවතා මෙ මනසා පරියතනං.

පාපං ත කසිරු වචසා මනසා
 කායෙන වා කිඤ්චත සබ්බලොකෙ,
 කාමෙ පහාය සතිමා සමපරානො
 දුක්ඛං ත සෙවෙථ අනත්ථසංගිතනති.

සතුල්ලපඤ්ඤානිවතුසුතො වතුසො.

තමුද්දනං:

සබ්භි මච්ඡරිතා සාධු තස්සතුජ්ඣානසඤ්ඤිතො,
 සද්ධා සමයො සකලිකං උගො පඤ්ඤානාධිතරො⁴ති.

1 අරියං ධම්මං - මජ්ඣං, සා. 2. අරියෙ ධම්මෙ - මජ්ඣං, සා. 3. චුල්ල - මජ්ඣං,

නුවණ නැත්තා වූ යම් කිසි කෙනෙක් ආයතීධර්මය ගරහමින් හැසිරෙද්ද, ඔහු දරාණු වූ රෝරව නිරයට පැමිණෙත්. බොහෝ කලක් දුක් අනුභව කෙරෙත්.

යම් කෙනෙක් ආයතීධර්මයෙහි ඤාත්තියෙන් හා ව්‍යුපශමයෙන් යුක්ත වූවාහු ද, (ඔහු) මිනිස්සිරුර හැර පියා දෙවිපිරිස පුරා ලත්තාහ.

1. 4. 10.

මුලපජ්ජනනඛතු සූත්‍රය

40. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර සමීපයෙහි වූ මහවෙනෙහි කුටාභාරශාලාවෙහි වැඩ වසන සේක. එකල පජ්ජනායාගේ දුව වූ ඥානා ජම්බුකී ඇති මුලපකොකනද, තොමෝ රෑ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු මහවනය බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියා ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියා ය. එකත්පසෙක සිටි පජ්ජනාගේ දුව වූ මුලපකොකනද, තොමෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථා කීවු ය:

පජ්ජනා ගේ දුව වූ විදුලිය එළිය වැනි පැහැ ඇති කොකනද, තොමෝ මෙහි අවු ය. බුද්ධන් ද දහම් ද වදිමින් අභිවත් වූ මේ ගාථා ද කීවු ය.

ඒ (සබ්බවු ද) ධර්ම බොහෝ ක්‍රමයෙහුදු බෙදන්නෙමි. ඒ ධර්ම එබඳු ය. මෙයින් සිහිත් යම් තාක් පුහුණු කරණ ලද්දේ ද, (එ හැම තො කියා) සංකෘපමාත්‍රයක් කියන්නෙමි.

වචනයෙන් හෝ සිහිත් හෝ කයින් හෝ මුළුලොව කිසි පවක් නො කරන්නේ ය. සිහි ඇත්තේ මනානුවණින් දන්නේ කාමයන් හැරපියා අතභියෙන් යුක්ත වූ දුක නො සෙවුනේ යි.

සතුලලපකාසිකවර්ග සිවුවැනි යි.

එහි උද්දාය මෙසේ යි:

සබ්බ, මච්ඡරි, සාමු, තසනති, උජ්ඣානසඤ්ඤි, සඤ්ඤා, සමය, සකලික, පජ්ජනනඛතු සූත්‍ර දෙක යයි සූත්‍ර දශයෙකි.

5. ආදිත්තවග්ගො.

1. 5. 1.

ආදිත්තසුත්තං.

41. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඤාචන්ද්‍රියං විහරති ජෛතවනො
අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො අඤ්ඤාතරු දෙවතා අභික්ඛන්තාය
රත්තිසා අභික්ඛන්තවණ්ණා කෙවලකප්පං ජෛතවනං ඔහාසෙතා යෙන
භගවා තෙත්‍රපසඛකම්. උපසඛකම්භා භගවන්තං අභිවාදෙතා එකමන්තං
අට්ඨාසි. එකමන්තං ධීතා ඛො සා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමා
ගාථායො අභාසී:

ආදිත්තස්මිං අගාරස්මිං යං නීහරති භාජනං,
තං තස්ස භොති අත්ථාය තො ව යං තත්ථ ඛයගති.

එවමාදිපිතො¹ ලොකො ජරය මරණෙන ව,
නීහරෙථෙව දුතෙන දිත්තං භොති සුනීහනං.

දිත්තං සුඛඵලං භොති තාදිත්තං භොති තං තථා,
වොරු හරන්ති රුජාතො අගති ඛගති තස්සති.

අථ අනෙත්ත ජහති සරීරං සපරිග්ගහං,
එතදඤ්ඤාය මෙධාචී භුඤ්ඤෙථ ව දදෙථ ව.
දතා ව භුතා ව යථානුභාවං අනිඤ්ඤො සග්ගමුපෙති ධානන්ති.

1. 5. 2.

කිංදදසුත්තං.

[දෙවතා:]

42. කිංදදො ඛලදො භොති කිංදදො භොති වණ්ණදො,
කිංදදො සුඛදො භොති කිංදදො භොති වක්ඛුදො.
යො ව² සබ්බදදො භොති තං මෙ අක්ඛාති පුච්ඡිතොති.

[භගවා:]

අන්තදො ඛලදො භොති වත්ථදො භොති වණ්ණදො,
යානදො සුඛදො භොති දීපදො භොති වක්ඛුදො.
යො ව සබ්බදදො භොති යො දදුති උපස්සයං,
අමකංදදො ව යො භොති යො ධම්මත්‍රස්සාසතිති.

1. එවං ආදිත්තකො. - මජ්ඣිම නිකාය 2. කො ව - කාසවි.

5. ආදිතන වගීය.

1. 5. 1.

ආදිතන සූත්‍රය.

41. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෑවැත්තුවර සම්පයෙහි වූ ජේතවන තම් අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිනි වැඩ වසන සේක. එකල මනා ජව්වණී ඇති එක්තරු දෙවියෙක් රූ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙව් රම බුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙවි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ භාෂා කී ය:

ගෙය ගිනිගත් කල (ගෙහිමියා) යම් භාජනයක් බැහැර කෙරේ ද, එය ඔහුට ප්‍රයෝජනය පිණිස වෙයි. යමක් එහි දෑවේ ද, එය (ප්‍රයෝජනය පිණිස) නො වේ.

මෙසේ ලෝවැසි තෙමේ ජරායෙන් හා මරණයෙන් ද ඇවිලු ගත්තා ලද්දේ ය. (එහෙයින්) දුතයෙන් ම බැහැර කරන්නේ ය. දෙන ලද්ද මැනවින් බැහැර කරණ ලද්දේ වෙයි.

දෙනලද්ද සුචපල ඇත්තේ වේ. නො දෙන ලද්ද එසේ නො වේ. ඒ (නුදුන්) දෙය සොරු හැර ගණිත්. රජහු හෝ හැර ගණිත්. ගින්න හෝ දවයි. (තුබු තැන ම හෝ) තැසෙයි. යලි නො නැසුනු භොග සහිත ශරීරය මරණයෙන් හැර පියයි.

නුවණැත්තේ මෙ කරුණ දැන අනුභව ද කරන්නේ ය. දීම ද කරන්නේ ය. ශක්තිපරිද්දෙන් දී අනුභව ද කොට අනිඤ්ඤ වූයේ ස්වභාවික යට පැමිණේ.

1. 5. 2.

කිංදද සූත්‍රය.

[දෙවි:]

42. කුමක් දෙන්නේ බලය දෙන්නේ වේ ද? කුමක් දෙන්නේ වණිය දෙන්නේ වේ ද? කුමක් දෙන්නේ සැපය දෙන්නේ වේ ද? කුමක් දෙන්නේ ඇස් දෙන්නේ වේ ද? යමෙක් සියල්ල දෙන්නේත් වේ ද, මා විසින් විචාරණ ලද්දෙහි එය වදාළ මැනවි.

[භගවත්තු:]

ආහාර දෙන්නේ බලය දෙන්නේ වේ. වසන දෙන්නේ වණිය දෙන්නේ වේ. යාන දෙන්නේ සැප දෙන්නේ වේ. පහන් දෙන්නේ ඇස් දෙන්නේ වේ. යමෙක් ආවාස දේ ද, හෙතෙමේ සියල්ල දෙන්නේත් වේ. යමෙක් ධර්මානුශාසන කෙරේ ද, හෙතෙමේ අමාත්‍ය දෙන්නේත් වෙයි.

1. 5. 3.

අභිභසුතනං.

[දෙවතා:]

43. අනතමෙවාහිතඤ්ඤානි උභයෙ දෙවමානුසා,
අථ කො තාම සො යකෙඛා යං අනතං තාහිතඤ්ඤිති.

[භගවා:]

යෙ භං දදන්ති සඤ්ඤා විපසසන්නෙන වෙනසා,
තමෙව අනතං භජති අසම් ලොකෙ පරමති ව,
තස්මා විකෙය්‍ය මධෙරං දජ්ජා දානං මලාභිභු,
පුඤ්ඤාති පරලොකස්මිං පතිට්ඨා භොන්ති පාණිතන්ති.

1. 5. 4.

එකමුලසුතනං.

[දෙවතා:]

44. එකමුලං දව්ඨවට්ඨං තිමලං පඤ්ඤපඤ්ඤං,
සමුද්ධං ආදසාවට්ඨං පාතාලං අතරී ඉසීති.

1. 5. 5.

අනොමසුතනං.

[දෙවතා:]

45. අනොමතාමං නිපුණන්දසයිං පඤ්ඤදදං කාමාලයෙ අසතනං
තං පසංඝං සබ්බවිදං සුමෙධං අරියෙ පථෙ කම්මානං මහෙසින්ති.

1. 5. 6.

අච්ඡන්දසුතනං.

[දෙවතා:]

46. අච්ඡන්දගණසංඝසුට්ඨං පිසාවගණසෙවිතං,
වතනතං මොහතං තාම කථං යාත්‍රා භවිස්සන්ති.

[භගවා:]

උජ්ජකො තාම සො මග්ගො අභයා තාම සා දිසා,
රථො අකුජ්ජනො¹ තාම ධම්මවකෙකති සංයුතො.

භිරි තස්ස අපාලමො, සතස්ස² පරිවාරණං,
ධම්මානං සාරපිං චූම් සම්මාදිට්ඨිපුරෙරජවං.

යස්ස එතාදිසං යානං ඉච්ඡියා පුරිසස්ස වා,
ස වෙ එතෙන යතෙන නිබ්බාණස්සෙව සන්තිකෙ.

1. 5. 3.

අහන සූත්‍රය.

[දෙවි:]

43. දෙවිමිනිස් දෙකොටස වුවෝ ආහාරය ම පතත්. යම් හෙයකින් යමෙක් ආහාරය නො පතා නම්, හේ කවර නම් යකෙක් ද?

[භගවත්තු:]

යම් කෙනෙක් පහත් සිතින් සැදහැයෙන් ඒ ආහාරය දෙද්ද, මෙලෙවිහි ද පරලෙවිහි ද ආහාරය ඔහු ම සෙවුනේ ය.

එහෙයින් මසුරුමල මැඩලත සුළු වූයේ මසුරුකම දුරු කොට දන් දෙන්නේ ය. පින් සහනයන්ට පරලොව පිහිට වේ.

1. 5. 4.

එකමුල සූත්‍රය.

[දෙවි:]

44. එකමුලක් ඇති සලාවැවුම් දෙකක් ඇති මල තුණක් ඇති ප්‍රහාර පසක් ඇති ආවරී දෙළසක් ඇති අභාව වූ සමුද්‍රය මහර්ෂි තෙමේ තරණය කෙළේ ය.

1. 5. 5.

අනොම සූත්‍රය.

[දෙවි:]

45. පිරිපුත් නම් ඇති සියුම් අරුත් දක්නාසුලු නුවණ දෙන කාම-වස්තුන්හි නොඇලුනු සියල්ල දන්නා මනා නුවණ ඇති ආයතීමාගීයෙහි හියා වූ ඒ මහර්ෂිහු බලව.

1. 5. 6.

අවස්ථා සූත්‍රය.

[දෙවි:]

46. අප්සරස් සමූහයා විසින් සුසෝභිත වූ පිඤ්චයන් වැනි ඒ අප්සරස් සමූහයා විසින් සෙවුනාලද මේ වනය මෝහන නම්. (එයින්) නික්ම යෑම කෙසේ වන්නේ ද?

[භගවත්තු:]

ඒ මාගීය උජ්ජක නම් වේ. දිශාව අහයා නම් වේ. ධර්මවක්‍රයන් හෙත් යුක්ත වූ ඒ රථය අකුප්ත නම් වේ.

තිරිඔත්ප් දෙක ඒ රථයේ වැහිර ගන්නා පුවරු (ඇඳි) යි. සිහිය ඒ රථයේ පිරිකරයි (සැරැසිල්ලයි.) විදගීතා සමායද්‍යාචාර්ය පෙරවූ කොට යන ලෝකෝත්තර මාගී ධර්මය (එහි) රියැදුරු ය යි මම කියමි.

යම් සත්‍රියකට හෝ පුරුෂයකුට හෝ මෙබඳු යානයක් වේ නම්. හෙතෙමේ ඒකාන්තයෙන් මේ යානයෙන් නිවණ සම්පයෙහි ම වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1. 5. 7.

වනගේසසුතනං

[දෙවතා:]

47. කෙසං දිවා ව රතෙනා ව සද පුඤ්ඤං පවබ්බති,
ධම්මධස් සිලසම්පන්නා කෙ ජනා සග්ගගාමිනොති.

[භගවා:]

ආරාමරොපා වනරොපා යෙ ජනා සෙතුකාරකා,
පපඤ්ච උදපානඤ්ච යෙ දදන්ති උපසංයං.

කෙසං දිවා ව රතෙනා ව සද පුඤ්ඤං පවබ්බති,
ධම්මධස් සිලසම්පන්නා කෙ ජනා සග්ගගාමිනොති.

1. 5. 8.

ජෙනවනසුතනං

48. ඉදඤ්ඤි තං ජෙනවනං ඉසිසබ්බනිසෙවිතං,
ආවුත්ථං ධම්මරුජෙන පිනිසඤ්ජනනං මිම.

[භගවා:]

කම්මං විජ්ජා ව ධම්මො ව සිලං ජීවිතමුත්තමං,
එතෙන මම්මං සුඤ්ඤිතා න ගොතෙනත ධතෙන වා.

තස්මා හි පණ්ණාසො පොසො සම්පසං අත්ථමත්තනො,
යොතිසො විවිතෙ ධම්මං එවං ත්ත්ථ විසුඤ්ඤිති.

සාරිපුතෙනාව පඤ්ඤය සිලෙනුපසමෙත ව,
යොපි පාරගතො¹ භික්ඛු එතාව පරමො සියො'ති.

1. 5. 9.

මච්ඡරිසුතනං

[දෙවතා:]

49. යෙ'ධ මච්ඡරිතො ලොකෙ කදරියා පරිභාසකා,
අඤ්ඤාසං දදමානානං අන්තරායකරා තරා.

කිද්දිසො තෙසං විපාකො සම්පරායො ව කිද්දිසො,
භගවන්නං පුට්ඨිමාගම්ම කථං ජාතෙමු තං මයන්ති.

[භගවා:]

යෙ'ධ මච්ඡරිතො ලොකෙ කදරියා පරිභාසකා,
අඤ්ඤාසං දදමානානං අන්තරායකරා තරා.

¹ පාරග්ගතො. සි. මු, මජ්ඣ.

1. 6. 7.

වනශ්‍යස සුත්‍රය.

[දෙවි:]

47. කිතම් කෙනකුන්ට භෑමකල්හි දහවලුන් රැන් පින් වැඩේ ද? දහමිහි පිහිටි ශීලසම්පන්න වූ කිතම් ජනයෝ ස්වර්ගයට යෙත් ද?

[භගවත්තු:]

යම් ජන කෙනෙක් මල්පල උයන් වවන්තෝ වෙත් ද, පියවි වත වගා කොට දෙන්නෝ වෙත් ද, ඒදඩු පාලම් කරවන්නෝ වෙත් ද, යම් කෙනෙක් පාත්තලුන් පාත් පොකුණුන් ආවාසත් දෙද් ද,

ඔවුන්ට භෑමකල්හි දහවලුන් රැන් පින් වැඩේ. දහමිහි පිහිටි ශීල සම්පන්න වූ ඒ ජනයෝ ස්වර්ගයට යෙත්.

1. 6. 8.

ජේතවන සුත්‍රය.

[අනාඨපිණ්ඩක දෙවි:]

48. හික්කු සමූහයා විසින් නිතර සෙවුනා ලද ධර්මාඡ වූ බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් විසුම් ගන්නා ලද මේ ඒ ජේතවනය මව ප්‍රිති උපදවන්නේ ය.

කම්ම ද, විද්ධව ද, සමාධි ධර්ම ද, උතුම් ජිවිතය වූ ශීලය ද යන මෙයින් සත්‍යයෝ පිරිසිදු වෙත්. ගෝත්‍රයෙන් හෝ ධනයෙන් හෝ පිරිසිදු නො වෙත්.

එහෙයින් ම නුවණැති පුරුෂ තෙමේ කමාගේ අභිවාද්ධිය දක්නේ නුවණින් දහම් රැස් කරන්නේ ය. මෙසේ ඒ ආයාච්ඡාසීයෙහි පිරිසිදු වෙයි.

ප්‍රඥාවෙන් ද, ශීලයෙන් ද, ව්‍යුපශමයෙන් ද, ශාරීපුත්‍රස්ථිරයන් වහන්සේ ම (උතුම්ග) පරතෙරට (නිවණට) පැමිණී යම් මහණෙක් වේ නම්, මේ ශාරීපුත්‍රස්ථිරයන් වහන්සේ ම උතුම් කොට ඇත්තේ වන්නේ ය යි.

1. 6. 9.

මව්ජි සුත්‍රය.

[දෙවි:]

49. දැඩි මසුරුකම් ඇති, පරිභව කරණ, දන් දෙන අනුන්ට අනන්‍යය කරණ, යම් මසුරු මිනිස් කෙනෙක් මෙලොව වෙද්ද,

ඔවුන්ගේ විපාකය කෙබඳු ද? පරලොව ගතියත් කෙබඳු ද? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විමාරන්නට අවුත් (සිටින) අපි එය කෙසේ දකිමු ද?

[භගවත්තු:]

දැඩි මසුරුකම් ඇති, පරිභව කරණ, දන් දෙන අනුන්ට අනන්‍යය කරණ, යම් මසුරු මිනිස් කෙනෙක් මෙලොව වෙද්ද ද,

නිරයං නිරව්ජාතයොතිං යමලොකඤ්චුපපජ්ජරෙ,¹
සචෙ එනති මනුස්සතනං දුම්බ්බෙ ජායරෙ කුලෙ,
චොළං පිණ්ඩො රතී ඛිඩ්ධා යත්තී කිවෙජ්ජන ලබ්භති.

පරතො ආසිංසරෙ² බාලා තච්චි තෙසං තලබ්භති,
දිට්ඨො³ ධම්මෙ සපිපාකො සමපරායො⁴ ච දුග්ගතීති.

[දෙවතා:]

ඉතිහෙතං විජාතාම අඤ්ඤං පුච්ඡාම ගොතම,
යෙ'ධ ලභ්බා මනුස්සතනං වදඤ්ඤා විතමච්ඡරා,
බුද්ධො පසන්නා ධම්මෙ ව සබ්බෙස ව තිබ්බගාරවා.

කීදිසො තෙසං විපාකො සමපරායො ව කීදිසො,
භගවතනං පුට්ඨමාගමම කථං ජාතෙඤ්ච තං මයනති.

[භගවා:]

යෙ'ධ ලභ්බා මනුස්සතනං වදඤ්ඤා විතමච්ඡරා,
බුද්ධො පසන්නා ධම්මෙ ව සබ්බෙස ව තිබ්බගාරවා,
එතෙ සග්ගෙ පකාසෙනති⁵ යත්තී තෙ උපපජ්ජරෙ.

සචෙ එනති මනුස්සතනං අධෙසි ආජායරෙ කුලෙ,
චොළං පිණ්ඩො රතී ඛිඩ්ධා යත්තී කිවෙජ්ජන ලබ්භති.

පරසමහතෙසු භොගෙසු වසවතීව මොදරෙ,
දිට්ඨො³ ධම්මෙ සපිපාකො සමපරායො ව දුග්ගතීති.

1. 5. 10.

සට්ඨකාරසුභතං

[සට්ඨකාර දෙවතා:]

50. අවිභං උපපන්නා සෙ විමුත්තා සත්ත භීතඛවො,
රුගදෙසපරිකක්ඛණා තිණ්ණා ලොකෙ විසත්තිකනති.

කෙ ව තෙ අතරාං සඛිතං⁶ මච්චුධෙය්‍යං සුදුත්තරං,
කෙ භීතා මානුසං දෙහං දිබ්බං යොගං⁷ උපච්චගුං.

උපකො පලගණ්ඨො ව පුකකුසාති ව තෙ තයො,
භද්දියො භද්දදෙවො ව බාහුදනති ව පිඛිතියො.⁸
තෙ භීතා මානුසං දෙහං දිබ්බං යොගං⁷ උපච්චගුනති.

[භගවා:]

කුසලී භාසසි තෙසං මාරපාසප්පහාසිතං,
කස්ස තෙ ධම්මමඤ්ඤාය අවජ්ඣං භවබ්බකිතං.

1. යමලොකුපපජ්ජරෙ. සසා, යමලොකංඋපපජ්ජරෙ PTS 2 ආසිංසරෙ - මජ්ඣ.
3. දිට්ඨො - පි. මු. 2. 4. සමපරායො - සසා 5. සග්ගා පකාසෙනති - මජ්ඣ. 8. පඛිතං -
මජ්ඣ. සි. මු. 2, PTS. යෙ ව තෙව අතරාං සඛිතං - සසා. කෙ ව කෙ ව. - සි. මු. 1. 7. දිබ්බ-
යොගං - මජ්ඣ. සසා, PTS. 8. බණ්ඩදෙවො ව බාහුරග්ගී ව පිඛිතියො - මජ්ඣ.
පිඛිතියො - PTS. බණ්ඩදෙවො ව බාහුදනති ව පිඛිතියො - සසා

(ඔහු) තරකයට ද, තිරිසන් යෝනියට ද, යමලෝකයට ද පැමිණෙත්. ඉදින් මිනිසත්ඛවට එත් තම්, යම් කුලයෙක වසනු ආහාර කාම සම්පත් හා ක්‍රීඩා දුක සේ ලැබෙද් ද, (එබඳු) දිළිඳු කුලයෙක උපදී.

ඒ අඤ්ඤායෝ මෙරමාගෙන් (යමක්) බලාපොරොත්තු වෙත් තම්, එය ද ඔවුන්ට නො ලැබේ. මෙලොව ඒ විපාක යි. පරලොව ද දුගතිය වේ.

[දෙවි:]

ගෞතමයන් වහන්ස, මෙසේ මෙය දැනුම්හ. අනෙකක් විචාරමු. යම් කෙනෙක් මේ ලෝකයෙහි මිනිසත්ඛව ලැබ පහ වූ මසුරුමල ඇත්තාහු වූයත් දහම් සඟුන් කෙරෙහින් පැහැදුනාහු අතීශය ගෞරව ඇත්තාහු (වදනා) දන්කපු වූය ද,

ඔවුන්ගේ විපාකය කෙබඳු ද? පරලොව ගතියක් කෙබඳු ද? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විචාරන්නට අවුත් (සිටින) අපි එය කෙසේ දනිමු ද?

[භගවත්තු:]

යම් කෙනෙක් මේ ලෝකයෙහි මිනිසත්ඛව ලැබ පහ වූ මසුරුමල ඇත්තාහු වූයත් දහම් සඟුන් කෙරෙහින් පැහැදුනාහු අත්‍යන්ත ගෞරව ඇත්තාහු (වදනා) දන්සොබ වෙද්ද, ඔහු යම් තැනෙක උපදිද් ද, ඒ ස්වර්ගයෙහි මොහු බබලත්.

ඉදින් මිනිසත්ඛවට එත් තම්, යම් කුලයෙක වසනු ආහාර කාමවස්තු හා ක්‍රීඩා නිදුකින් ලැබෙද් ද (එබඳු) ආහාර කුලයෙක උපදිත්.

අනුත් විසින් රැස් කරණ ලද භෝගයන්හි එහි හිමියන් මෙන් සතුටු වෙත්. මෙලොව ඒ විපාක යි. පරලොවත් සුගතිය වේ.

1. 5. 10.

ඝට්ඨකාර සූත්‍රය

[ඝට්ඨකාර දෙවි:]

50. භික්ෂුහු සත්තමක් අවිභබ්බලොවට පැමිණියාහු මිදුනාහු රුගඳොමයන් සෞ කලාහු (පඤ්චස්කන්ධ) ලෝකයෙහි තෘණොව තරණය කලාහු ය.

තරණය කිරීමට ඉතා දුෂ්කර වූ මව්වූධෙයා තම් සංසාරයත් (වතුර්විධ) සංඛ්‍යයනුත් තරණය කලාහු කවුරු ද? කිතම් කෙනෙක් මනුෂ්‍යදේහ (සංඛ්‍යාත ඔරමනායිය සංයෝජන පස) දුරු කොට දිව්‍යයෝග (සංඛ්‍යාත උභිමනායිය සංයෝජන) පසත් ඉක්ම ගියාහු ද?

උපක පලගණක පුතකුපාති යන තිදෙන ද, හද්දිය හද්දෙව බාහුදන්ති පිඞ්ගිය යන (සිව්දෙන ද) යන ඔහු මනුෂ්‍යදේහය හැර දිව්‍යයෝගය ඉක්ම ගියාහු ය.

[භගවත්තු:]

මාරපාසයන් හැර සිටියා වූ ඔවුන්ට 'අතවද්‍යාහ'යි බෙණෙහි (පසස්තෙහි). ඔහු කවරකුගේ ධර්මය දැන භවබ්‍රහ්මය සිත්දනුද?

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

[භටිකාර:]

ත අඤ්ඤානු භගවතා තාඤ්ඤානු තථ සාසනා,
යස්ස තෙ ධම්මමඤ්ඤාය අච්ඡිද්ධං භවබ්බකිනං.

යත් තාමඤ්ඤා රූපඤ්ඤා අසෙසං උපරුජ්ඣති,
තං තෙ ධම්මං ඉධඤ්ඤාය අච්ඡිද්ධං භවබ්බකිනනති.

[භගවා:]

ගමිතීරං භාසසි වාවං දුබ්බිජානං සුදුබ්බුධං,
කස්ස නිං ධම්මමඤ්ඤාය වාවං භාසසි ජදිසනති.

[භටිකාර:]

ඤ්ඤාකාරෙ පුරෙ ආසිං වෙහලිඛෙහ¹ භටිකාණේ,
මාතෘපෙතතිහරෙ ආසිං කස්සපස්ස උපාසකො.

විරතො මෙජ්ඣා ධම්මා බ්‍රහ්මවාරී නිරුමිසො,
අනුචා තෙ සගාමෙය්‍යා අනුචා තෙ පුරෙ සධා.

සො'හං එතෙ² පජානාමි විමුතෙන සත්ත භික්ඛවො,
රුහදෙසපරික්ඛිණේ තිණේණ ලොකෙ විසත්තිකනති.

[භගවා:]

එවිමෙතං තද ආසිං යථා භාසසි භග්ගව,
ඤ්ඤාකාරෙ පුරෙ ආසිං වෙහලිඛෙහ භටිකරෙ,
මාතෘපෙතතිහරෙ ආසිං කස්සපස්ස උපාසකො.

විරතො මෙජ්ඣා ධම්මා බ්‍රහ්මවාරී නිරුමිසො,
අනුචා මෙ සගාමෙය්‍යා අනුචා මෙ පුරෙ සධාති.

[පෙරු:]

එවිමෙතං පුරුණානං සභායානං අනු³ සඛගමො,
උභින්නං භාවිතතානං සරීරනම්බාරිතනති.

ආදිහතවණො සඤ්චමො.

නිමුඤ්ඤානං:

ආදිත්තං කිංදදං අත්තං එකමුලමතොමිං,
අච්ඡරුවතජෙතෙන මච්ඡරෙන භටිකරෙ'ති.

1. වෙහලිඛෙහ - මජ්ඣං, සා. 2. සභාගමෙහ - මජ්ඣං, සා. 3. සභායානමුඛ - සා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

[සට්ඨාස:]

ඔහු යමකුගේ ධර්මය දැන භවබ්බතය සිත්දැන ද, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නොහැර සි. මුඛ වහන්සේගේ සසුන ද නොහැර සි.

යම් නිවණෙක්හි තාමයත් රූපයත් නිරවශේෂයෙන් නිරුඳා වෙද්ද, මේ සසුනෙහි ඔහු ඒ ධර්මය දැන භවබ්බතය සිත්දැන ය.

[භගවත්තු:]

ගාමුරු වූ දැන ගාණ්චෙව දුෂකර වූ අතියසින් දුරවබෝධ වූ චචත කියති. තෙපි කවරකුගේ ධර්මය දැන මේබදු චචත කියනු ද?

[සට්ඨාස:]

පෙර වෙහළුබඳු ගමහි සට්ඨාස තම් කුඹලෙකිම් වීම්. කාශ්‍යප බුදුරජා-තත් වහන්සේගේ උපාසකයකු වූයෙම් මවුපියන් පොෂණය කරන්නෙකිම් වීම්.

මෙවුන්දමින් වෙන් වූයෙම් නිරුමිස (=අනාගාමී) බ්‍රහ්මචාරියකු වූයෙම්. තොප හා එකගම වසන්නෙකිම් වීම්. පෙර තොපගේ යහළුවෙකිම් වීම්.

ඒ මම රුගඳොෂයන් ක්‍ෂය කළ ලොව තෘෂණාව තරණය කළ මිදුනු මේ හික්කුන් සත්තම දනිමි.

[භගවත්තු:]

භාගීවය, යමගේ කියති තම් එකල්හි මේ එගේ වී ය. පෙර වෙහළුබඳු ගමහි සට්ඨාස තම් කුඹලෙක් වූයේ ය. කාශ්‍යප බුදුරජාතත් වහන්සේගේ උපාසක වූයේ මවුපියන් පොෂණය කරන්නෙක් වූයේ ය.

මෙවුන්දමින් වැළකුනු නිරුමිස බබ්බර ඇත්තෙක් වූයේ ය. මා හා එක ගම වසන්නෙක් වූයේ ය. පෙර මාගේ යහළුවෙක් වී ය.

[තෙරතු:]

වබ්බත ලද සිත් ඇති අනන්ත සිරුරු දරණ පාරණී යහළුවන් දෙදෙනකුගේ මේ එක්වීම මෙසේ වී ය.

ආදිත්ත වර්ගය පස්වැනි සි.

එහි උඥානය:

ආදිත්ත, කිංදද, අනත, එකමුල, අනොම, අව්ජරු, වතරෙප, ජෙනවත, මචෙජර, සට්ඨාස සුත්‍රයෙහි දශයෙකි.

6. ජරාවගො. ¹

1. 6. 1.

ජරාසුතනං.

51. සාවජඨිං—

[දෙවතා:]

කිංසු යාව ජරා සාධු කිංසු සාධු පතිට්ඨිතං,
කිංසු තරුතං රතනං කිංසු වොරෙභි දුගරන්ති.

[භගවා:]

සීලං යාව ජරා සාධු සඤ්ඤා සාධු පතිට්ඨිතා,
පඤ්ඤා තරුතං රතනං පුඤ්ඤං වොරෙභි දුගරන්ති.

1. 6. 2.

අජරසාසුතනං.

[දෙවතා:]

52. කිංසු අජරසා සාධු කිංසු සාධු අභිට්ඨිතං,
කිංසු තරුතං රතනං කිංසු වොරෙභි¹භාරියන්ති.

[භගවා:]

සීලං අජරසා සාධු සඤ්ඤා සාධු අභිට්ඨිතා,
පඤ්ඤා තරුතං රතනං පුඤ්ඤං වොරෙභි¹භාරියන්ති.

1. 6. 3.

මිත්තසුතනං.

[දෙවතා:]

53. කිංසු පච්ඡකො² මිත්තං කිංසු මිත්තං සකෙ සරෙ,
කිං මිත්තං අත්ථජාතස්ස කිං මිත්තං සම්පරාසිකන්ති.

[භගවා:]

සඤ්ඤා පච්ඡකො² මිත්තං මාතා මිත්තං සකෙ සරෙ,
සඤ්ඤා අත්ථජාතස්ස භොති මිත්තං පුතපුත්තං,
සංඝං කතාති පුඤ්ඤාති තං මිත්තං සම්පරාසිකන්ති.

1. 6. 4.

වජ්ඣසුතනං.

[දෙවතා:]

54. කිංසු වජ්ඣ මනුස්සානං කිං සුඛ පරමො³ සඛා,
කිංසු භුතුපථ්ථන්ති⁴ යෙ පාණා පඨවිංසිතාති.

1. වොරෙභිභාරියන්ති - මජ්ඣ. වොරෙභිභාරියං - සිමු 2. 2. පච්ඡකො - ඝා. සිමු. පච්ඡකො - PTS. 3. පරමා - ඝා. PTS. සිමු 1. 4. භුතා උපථ්ථන්ති - මජ්ඣ. ඝා. PTS.

6. ජරා වගීය.

1. 6. 1.

ජග් සූත්‍රය.

51. සැවැත් නුමර—

[දෙවි:]

ජරාව තෙක් කුමක් මැනවි ද? කීමෙක් පිහිටියේ මැනවි ද? මිනිසුන්ට කුමක් රුවන වේ ද? සොරුන් විසින් කුමක් පැහැර නොගතහැකි වේ ද?

[භගවත්තු:]

ජරාව තෙක් ශීලය මැනවි. ශ්‍රද්ධාව පිහිටියා මැනවි. මිනිසුන්ට ප්‍රඥාව රුවන වේ. පිණ සොරුන් විසින් පැහැර නොගතහැකි වේ.

1. 6. 2.

අජරසා සූත්‍රය.

[දෙවි:]

52. නොදිරීමෙන් කුමක් මැනවි ද? කීමෙක් (සංසන්ධානශෙති) පිහිටියේ මැනවි ද? මිනිසුන්ට කුමක් රුවන වේ ද? කීමෙක් සොරුන් විසින් පැහැර නොගතහැකි වේ ද?

[භගවත්තු:]

නොදිරීමෙන් ශීලය මැනවි. ශ්‍රද්ධාව පිහිටියා මැනවි. ප්‍රඥාව මිනිසුන්ට රුවන වේ. පිණ සොරුන් විසින් පැහැර නොගතහැකි වේ.

1. 6. 3.

මිහභා සූත්‍රය.

[දෙවි:]

53. බැහැර වසන්තනුට මිත්‍රයා කවරෙක් ද? සිය ගෙහි මිත්‍රයා කවරෙක් ද? කටයුතු ඇත්තනුට මිත්‍රයා කවරෙක් ද? පරලොව මිත්‍රයා කවරෙක් ද?

[භගවත්තු:]

බැහැර වසන්තනුට සාත්තුව (තවලම) මිතුරු ය. සියගෙහි මිතුරු මව ය. කටයුතු ඇත්තනුට යහළුවා තැවත තැවත මිතුරු වෙයි. තමා විසින් කරණ ලද පින් ඒ පරලොව මිතුරු වෙයි.

1. 6. 4.

වජ්‍ජු සූත්‍රය.

[දෙවි:]

54. මිනිසුන්ට කුමක් පිහිට වේ ද? මෙහි උතුම් යහළුවා කවරෙක් ද? පොළොව ඇසුරු කළ යම් ප්‍රාණීහු වෙත් තම් (ඒ) සත්තයෝ කුමක් ඇසුරු කොට ජීවත් වෙද්ද?

[භගවා:]

පුතතා වදුච්ඡි මනුස්සානං භරියාව¹ පරමො² සබ්බා,
 චුට්ඨිං භුත්තපථවනනි³ යෙ පාණං පඨවිංසිතාති.⁴

1. 6. 5.

පඨමජනෙහිසුභතං.

[දෙවතා:]

55. කිංසු ජනෙති පුරිසං කිංසු තස්ස විධාවති,
 කිංසු සංසාරමාපාදි කිංසු තස්ස මහබ්බයනති.

[භගවා:]

තණ්හා ජනෙති පුරිසං විතතමස්ස විධාවති,
 සතෙතා සංසාරමාපාදි දුක්ඛමස්ස මහබ්බයනති.

1. 6. 6.

දුතීයජනෙහිසුභතං.

[දෙවතා:]

56. කිංසු ජනෙති පුරිසං කිංසු තස්ස විධාවති,
 කිංසු සංසාරමාපාදි කිසො හ පරිච්ඡවතිති.

[භගවා:]

තණ්හා ජනෙති පුරිසං විතතමස්ස විධාවති,
 සතෙතා සංසාරමාපාදි දුක්ඛා හ පරිච්ඡවතිති.

1. 6. 7.

තතීයජනෙහිසුභතං.

[දෙවතා:]

57. කිංසු ජනෙති පුරිසං කිංසු තස්ස විධාවති,
 කිංසු සංසාරමාපාදි කිංසු තස්ස පරායණනති.

[භගවා:]

තණ්හා ජනෙති පුරිසං විතතමස්ස විධාවති,
 සතෙතා සංසාරමාපාදි කල්මං තස්ස පරායණනති.

1. භරියා ව - මජ්ඣ. PTS. 2. පරමා - ඝණ. PTS. සීග්. 1. 3. භුතා උපථවනනි - මජ්ඣ. ඝණ. PTS. 4. පඨවිසිතා - මජ්ඣ.

[භගවත්තු:]

54. පුත්‍රයෝ මිනිසුන්ට පිහිට වෙත්. බිරිය ම උතුම් යහළු ය. පොළොව ඇසුරු කළ යම් ප්‍රාණීහු වෙත් තම ඒ සත්ත්වයෝ වැරැදි ඇසුරු කොට ජීවත් වෙත්.

1. 6. 5.

පඨමජනෙහි සුත්‍රය.

[දෙවි:]

55. කවරෙක් සත්ත්වයා උපදවා ද? ඔහුගේ කීමෙන් ඔබ මොබ දිවේ ද? කවරෙක් සසරට පැමිණියේ ද? කීමෙන් ඔහුට මහත් හිඟ වේ ද?

[භගවත්තු:]

තෘෂණාව සත්ත්වයා උපදවයි. ඔහුගේ සිත ඔබ මොබ දිවේ. සත්ත්වයා සසරට පැමිණියේ ය. දුක ඔහුට මහත් හිඟ ය.

1. 6. 6.

දුතියජනෙහි සුත්‍රය.

[දෙවි:]

56 කවරෙක් සත්ත්වයා උපදවා ද? ඔහුගේ කීමෙන් ඔබ මොබ දිවේ ද? කවරෙක් සසරට පැමිණියේ ද? කුමකින් නො මිදේ ද?

[භගවත්තු:]

තෘෂණාව සත්ත්වයා උපදවයි. ඔහුගේ සිත ඔබ මොබ දිවේ. සත්ත්වයා සසරට පැමිණියේ ය. දුකින් නො මිදේ.

1. 6. 7.

තෘතිය ජනෙහි සුත්‍රය.

[දෙවි:]

57 කවරෙක් සත්ත්වයා උපදවා ද? ඔහුගේ කීමෙන් ඔබ මොබ දිවේ ද? කවරෙක් සසරට පැමිණියේ ද? කීමෙන් ඔහුට පිහිට වේ ද?

[භගවත්තු:]

තෘෂණාව සත්ත්වයා උපදවයි. ඔහුගේ සිත ඔබ මොබ දිවේ. සත්ත්වයා සසරට පැමිණියේ ය. කම්ම ඔහුට පිහිට වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1. 6. 8.

උපපඨසුතනං

[දෙවතා:]

58. කිංසු උපපථො අකඛානො කිංසු රතනීඤ්චකකයො,
කිං මලං බ්‍රහ්මචරියස්ස කිං සිතාතමනොදකනති.

[භගවා:]

රාගො උපපථො අකඛානො¹ වයො රතනීඤ්චකකයො,
ඉප්පිමලං බ්‍රහ්මචරියස්ස ඵ්ඤායං සජ්ජතෙ පජා,
තපො ව බ්‍රහ්මචරියඤ්ච තං සිතාතමනොදකනති.

1. 6. 9.

දුතියාසුතනං*

[දෙවතා:]

59. කිංසු දුතියා² පුරිසස්ස හොති කිංසු වෙතං පසංසති,
කිස්ස වාභීරතො මච්චො සබ්බදුකඛා පමුච්චතීති.

[භගවා:]

සඤ්ඤා දුතියා පුරිසස්ස හොති පඤ්ඤා වෙතං පසංසති,
නිබ්බාණාභීරතො මච්චො සබ්බදුකඛා පමුච්චතීති.

1. 6. 10.

කම්මසුතනං

[දෙවතා:]

60. කිංසු නිදනං ගාථානං කිංසු තාසං විශඤ්ජනං,
කිංසු සන්තතිසසිතා ගාථා කිංසු ගාථානමාසයො.

[භගවා:]

ඡන්දො නිදනං ගාථානං අකඛරා තාසං විශඤ්ජනං,
තාමසන්තතිසසිතා ගාථා කම්ම ගාථානමාසයො.

ජග්ගමෙග්ගා ඡම්මො.

තත්තුඤ්ජනං:

ජරා අජරසා මිතනං වජ්ඣ නිණි ජනෙති ව,
උපපථො ව දුතියා ව කම්මා පුරිතො වග්ගොති.

1. අකඛාති. - සඤ. PTS. 2. දුතියං - සඤ.

* දුතිය උපපඨසුතනං. සිමු. 2.

1. 6. 8.

උපපථ සූත්‍රය.

[දෙවි:]

58. කීමෙක් නොමග යයි කියන ලද්දේ ද? කීමෙක් රු දාවල්හි ගෙවේ ද? බඹසරට කිලුට කීමෙක් ද? දිග තැනි තැම කීමෙක් ද?

[භගවත්තු:]

රුගය නොමග යයි කියන ලද්දේ ය. වයස රු දාවල්හි ගෙවේ. සත්‍රිය බඹසරට කිලුට ය. මේ සත්‍රියසමූහයා මෙහි ඇල්ලේ. තපස ද බඹසර ද (යන) එය දිග තැනි තැමයි.

1. 6. 9.

දුතියා සූත්‍රය.

[දෙවි:]

59. පුරුෂයාට කවරක් දෙවැන්නී වේ ද? කවරෙක් ඔහුට අනුශාසනා කෙරේ ද? කීමෙක මැනවින් ඇලුනු සත්‍රාව තෙමේ සියලු දුකින් මිදේ ද?

[භගවත්තු:]

ඉඬාව පුරුෂයාට දෙවැන්නී වේ. ප්‍රඥාව ඔහුට අනුශාසනා කෙරෙයි නිවහෙති මැනවින් ඇලුනු සත්‍රාව තෙමේ සියලු දුකින් මිදේ.

1. 6. 10.

කච්ඡි සූත්‍රය

[දෙවි:]

60. ගාථාවන්ට කීමෙක් මූලකාරණය වේ ද? කීමෙක් ඔවුන්ගේ අරුත් පවසා ද? ගාථාවෝ කුමක් ඇසුරු කොට පවතීද? ද කවරෙක් ගාථාවන්ට පිහිට වේ ද?

[භගවත්තු:]

ජන්ද්‍රය ගාථාවන්ට නිදහ වේ. අකුරු ඔවුන්ගේ අරුත් පවසයි. ගාථාවෝ සංඥාවන් ඇසුරු කොට පවතිත්. කච්ඡි තෙමේ ගාථාවන්ට පිහිට වේ.

ජග්ග වර්ගය සමෘතියි.

එහි උඤ්ඤාය:

ජරා, අජරසා, මිත්ත, වඤ්ඤා සූත්‍රය, ජනෙති සූත්‍ර භූතය, උපපථ සූත්‍රය, දුතියාසූත්‍රය, කච්ඡි සූත්‍රය යන මෙයින් වර්ගය පිරුණේ වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

7. අනවචනා

1. 7. 1.

නාම [අනවචන] ස්වභාවය.

61. ආවර්ණය—

[දෙවනා:]

කිංසු සබ්බං අනවචන¹ කිසමා භියො² න විජ්ජති,
කිසසස³ එකධම්මස්ස සබ්බව වසමනග්ගති.

[භගවා:]

නාමං සබ්බං අනවචන¹ නාමා භියො න විජ්ජති,
නාමස්ස එකධම්මස්ස සබ්බව වසමනග්ගති.

1. 7. 2.

විනාසස්වභාවය.

[දෙවනා:]

62. කෙනසසු නිසති ලොකො කෙනසසු පරිකස්සති,⁴
කිසසස³ එකධම්මස්ස සබ්බව වසමනග්ගති.

[භගවා:]

විනේතන නිසති ලොකො විනේතන පරිකස්සති,⁴
විනාසස්ස එකධම්මස්ස සබ්බව වසමනග්ගති.

1. 7. 3.

භික්ඛාසුභාවය.

[දෙවනා:]

63. කෙනසසු නිසති ලොකො කෙනසසු පරිකස්සති,⁴
කිසසස³ එකධම්මස්ස සබ්බව වසමනග්ගති.

[භගවා:]

භික්ඛාස නිසති ලොකො භික්ඛාස පරිකස්සති,⁴
භික්ඛාස එකධම්මස්ස සබ්බව වසමනග්ගති.

1. 7. 4.

සංයෝජනස්වභාවය.

[දෙවනා:]

64. කිංසු සංයෝජනො ලොකො කිංසු තස්ස විචාරණං,
කිසසස³ විප්පතාණේන නිබ්බාණමිති චූළවතීති.

1. අනවචන - සිමු. 2. භියො. - ඉතිපි. 3. කිසසසු - ඉත්සං. PTS. 4. පරිකිසසති -
භස. PTS.

7. අනව වගිය

1. 7. 1.

නාම [අනවහරී] සූත්‍රය

61 සැවැත්තුවර—

[දෙවි:]

කීමෙක් සියල්ල යටපත් කොට සිටියේ ද? කීමෙකින් වැඩියෙක් නැද්ද? සියල්ලෝ ම කිනම් එකදහමක් හුණේ වසයට ගියාහු ද?

නාමය සියල්ල යටපත් කොට සිටියේ ය. නාමයෙන් වැඩියෙක් නැත. සියල්ලෝ ම නාමසංකීර්ණයාන එක ම දහමිහුණේ වසයට ගියාහු ය.

1. 7. 2.

විභව සූත්‍රය

[දෙවි:]

62. ලොව කීමෙකින් පමුණුවනු ලැබේ ද? කීමෙකින් අදහා ලැබේ ද? සියල්ලෝ ම කිනම් එක් දහමක් හුණේ වසයට ගියාහු ද?

[භගවත්තු:]

සිතීන් ලොව පමුණුවනු ලැබේ. සිතීන් අදහා ලැබේ. සියල්ලෝ ම සිත් නමැති මේ එක ම දහමිහුණේ වසයට ගියාහු ය.

1. 7. 3.

තෘණා සූත්‍රය

[දෙවි:]

63. ලොව කීමෙකින් පමුණුවනු ලැබේ ද? කීමෙකින් අදහා ලැබේ ද? සියල්ලෝ ම කිනම් එක් දහමක් හුණේ වසයට ගියාහු ද?

[භගවත්තු:]

ලොව තෘණායෙන් පමුණුවනු ලැබේ. තෘණායෙන් අදහා ලැබේ. සියල්ලෝ ම තෘණා නමැති මේ එක් දහමිහුණේ වසයට ගියාහු ය.

1. 7. 4.

සංයෝජන සූත්‍රය

[දෙවි:]

64. ලොව කුමක් ඔළුම් කොට ඇත්තේ ද? එහි පාද කීමෙක් ද? කුමක් ප්‍රභාණී කිරීමෙන් නිවණ යයි කියනු ලැබේ ද?

[භගවා:]

තඤ්ඤි¹ සංයෝජනො ලොකො විතක්කස්ස විචාරණං,
තණ්හාය විපපහාණෙන නිබ්බාණමිති වුච්චතීති.

1. 7. 5.

බ්බිතසුභතං

[දෙවතා:]

65. කීංසු සම්බන්ධනො ලොකො කීංසු තස්ස විචාරණං,
කීස්සස්ස විපපහාණෙන සබ්බං ඡිඤ්ඤි බ්බිතනනි.

[භගවා:]

තඤ්ඤි¹ සම්බන්ධනො ලොකො විතක්කස්ස විචාරණං,
තණ්හාය විපපහාණෙන සබ්බං ඡිඤ්ඤි බ්බිතනනි.

1. 7. 6.

අබ්බාහතසුභතං

[දෙවතා:]

66. කෙනස්සු බ්බාහතො ලොකො කෙනස්සු පරිවාරිතො,
කෙන සලලෙන ඔතිණ්ණො කීස්ස ධුමාසිතො² සද්දති.

[භගවා:]

චච්චුතා'බ්බාහතො ලොකො ජරස්ස පරිවාරිතො,
තණ්හාසලලෙන ඔතිණ්ණො ඉච්ඡාධුමාසිතො² සද්දති.

1. 7. 7.

උඛ්ඪිතසුභතං

[දෙවතා:]

67. කෙනස්සු උඛ්ඪිතො ලොකො කෙනස්සු පරිවාරිතො,
කෙනස්සු පිඨිතො ලොකො කීස්මිං ලොකො පතිට්ඨිතොති.

[භගවා:]

තණ්හාය උඛ්ඪිතො ලොකො ජරස්ස පරිවාරිතො,
චච්චුතා පිඨිතො ලොකො දුකෙති ලොකො පතිට්ඨිතොති.

1. 7. 8.

පිඨිතසුභතං

[දෙවතා:]

68. කෙනස්සු පිඨිතො ලොකො කීස්මිං ලොකො පතිට්ඨිතො,
කෙනස්සු උඛ්ඪිතො ලොකො කෙනස්සු පරිවාරිතොති.

[භගවත්හු:]

65. ලොව රාගය බැඳුම් කොට ඇත්තේ ය. එහි පාද විතතීයෝ සි. තාෂණාව ප්‍රභාණී කිරීමෙන් නිවණ ය සි නියනු ලැබේ.

1. 7. 5.

බකින සූත්‍රය.

[දෙවි:]

ලොව කුමක් බැඳුම් කොට ඇත්තේ ද? එහි පාද කීමෙන් ද? කුමක් ප්‍රභාණී කිරීමෙන් සියලු බැඳුම් සිඳි ද?

[භගවත්හු:]

ලොව රාගය බැඳුම් කොට ඇත්තේ ය. එහි පාද විතතීයෝ සි. තාෂණාව ප්‍රභාණී කිරීමෙන් සියලු බැඳුම් සිඳි.

1. 7. 6.

අකාසන සූත්‍රය.

[දෙවි:]

66. ලොව කීමෙකින් ලුහුබඳනා ලද්දේ? කීමෙකින් පිරිවරණ ලද්දේ? කුමන හුලෙකින් බැස ගන්නා ලද්දේ? කීමෙකින් භෑමකල්හි දුමන ලද්දේ?

[භගවත්හු:]

ලොව මරනු විසින් ලුහුබඳනා ලදී. ජරයෙන් පිරිවරණ ලදී. තාෂණා- හුලෙන් බැස ගන්නා ලදී. තාෂණායෙන් භෑමකල්හි දුමන ලදී.

1. 7. 7.

උබ්බිත සූත්‍රය.

[දෙවි:]

67. ලොව කීමෙකින් තභන ලද්දේ ද? කීමෙකින් පිරිවරණ ලද්දේ ද? කීමෙකින් වසන ලද්දේ ද? ලොව කීමෙක පිහිටියේ ද?

[භගවත්හු:]

ලොව තාෂණායෙන් තභන ලද්දේ ය. ජරයෙන් පිරිවරණ ලද්දේ ය. ලොව මරනු විසින් වසන ලද්දේ ය. ලොව දුකෙහි පිහිටියේ ය.

1. 7. 8.

පිහිත සූත්‍රය.

[දෙවි:]

68. ලොව කීමෙකින් වසන ලද්දේ ද? ලොව කීමෙක පිහිටියේ ද? ලොව කීමෙකින් ඵල්බුම් ලද්දේ ද? කීමෙකින් පිරිවරණ ලද්දේ ද?

[භගවා:]

වෙවුතා පිහිතො ලොකො දුකෙබ්බ ලොකො පතිට්ඨිතො,
තණ්හාය උඬ්ඨිතො ලොකො ජරාය පරිවාරිතො.

1. 7. 9.

ඉට්ඨාසුභතං

[දෙවතා:]

69. කෙනසුඤ්ඤා ඛණ්ඩානි ලොකො කියා විනයාය මුච්චති,
කියාසා විපභාණෙන සබ්බං ජිහ්වති ඛණ්ඩානානි.

[භගවා:]

ඉට්ඨාය ඛණ්ඩානි ලොකො ඉට්ඨාචිතායාය මුච්චති,
ඉට්ඨාය විපභාණෙන සබ්බං ජිහ්වති ඛණ්ඩානානි.

1. 7. 10.

ලොකසුභතං

[දෙවතා:]

70. කියමිං ලොකො සමුප්පන්නො කියමිං කුබ්බති සජ්චං,
කියා ලොකො උපාදාය කියමිං ලොකො විහඤ්ඤාති.

[භගවා:]

ඡය්‍ය¹ ලොකො සමුප්පන්නො ඡය්‍ය¹ කුබ්බති සජ්චං,
ඡන්තමෙව උපාදාය ඡය්‍ය¹ ලොකො විහඤ්ඤාති.

අනට්ඨගො සභගමො.

නමුඤ්ඤා:

තාමං විතතඤ්ඤා තණ්හා ව සංයෝජනඤ්ඤා ඛණ්ඩා,
අබ්බාහතුඬ්ඨිතො පිහිතො ඉට්ඨා ලොකෙන තෙ දසාති.

8. කුච්ඡා²වග්ගො

1. 8. 1.

කුච්ඡාසුභතං

71. ඝාමප්ථිං—

එකමන්තං සීතා බො සා දෙවතා භගවන්තං ගාථාය අජකිභාසි.

කිං සු කුච්ඡා² සුඛං සෙති කිං සු කුච්ඡා² න සොචති,
කියාසා එකධම්මසා වධං රෙවෙසි ගොතමාති.

1. ඡය්‍ය - මජ්ඣ. සං. PTS. 2. ඡෙත්වා - මජ්ඣ. PTS. ඝාමා - සං.

[භගවත්හු]

ලොව මරණ විසින් වසන ලද්දේ ය. ලොව දුකෙහි පිහිටියේ ය. ලොව තෘණයෙන් එල්ලුම් ලද්දේ ය. ජරායෙන් පිරිවරණ ලද්දේ ය.

1. 7. 9.

ඉවතා සූත්‍රය.

[දෙවි:]

69. ලොව කීමෙකින් බැදේද? කුමක් දුරු කිරීමෙන් මිදේද? කුමක් ප්‍රභාණී කිරීමෙන් සියලු බැඳුම් සිඳී ද?

[භගවත්හු]

ලොව තෘණයෙන් බැදේ. තෘණාව දුරු ලීමෙන් මිදේ. තෘණාව ප්‍රභාණී කිරීමෙන් සියලු බැඳුම් සිඳී.

1. 7. 10.

ලෝක සූත්‍රය.

[දෙවි:]

70. කුමක් හටගත් කල්හි ලොව හටගත්තේ වේ ද? කීමෙක සත්වය කෙරේ ද? ලොව කුමක් නිසා කීමෙක පෙළේ ද?

[භගවත්හු:]

භ්‍යාසතන හටගත් කල්හි ලොව හටගත්තේ වේ. භ්‍යාසතනයෙහි සත්වය කෙරේ. භ්‍යාසතන ම නිසා භ්‍යාසතනයෙහි ලොව පෙළේ.

අනව වගීය සන්වැනිසි.

එහි උඤ්ඤාය:

තාම, චිත්ත, තණ්හා, සංයෝජන, ඛනික, අබ්‍යාහත, උඛිත, පිහිත, ඉවතා, ලෝක ය යි ඒ සුත්‍ර දශයෙකි.

8. ස්වභාව වගීය.

1. 8. 1.

ස්වභාව සූත්‍රය.

71. සැවැත්තුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙවි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය.

කුමක් තසා සුවයේ ගොවි ද? කුමක් තසා ශෝක තො කෙරේ ද? ගෞතමයන් වහන්ස, කිහිම් එක්දහමක්හුගේ තැසීම රැස්කෙහි ද?

[භගවා:]

කොධං කිත්ථා¹ සුඛං සෙති කොධං කිත්ථා¹ න සොවති,
කොධස්ස විතමුලස්ස මධුරභස්ස දෙවතෙ,
වධං අරියා පසංසනති තං හි කිත්ථා¹ න සොවතීති.

1. 8. 2.

රථසුතනං.

[දෙවතා:]

72. කිං සු රථස්ස පඤ්ඤාණං කිං සු පඤ්ඤාණමගිනො,
කිං සු රථස්ස පඤ්ඤාණං කිං සු පඤ්ඤාණමිච්චියාති.

[භගවා:]

ධජො රථස්ස පඤ්ඤාණං චූමො පඤ්ඤාණමගිනො,
රාජා රථස්ස පඤ්ඤාණං භතතා පඤ්ඤාණමිච්චියාති.

1. 8. 3.

විභාගසුතනං.

[දෙවතා:]

73. කිං සුඛ විතතං පුරිසස්ස සෙට්ඨං කිං සු සුවිණේණං සුඛමාවහාති,
කිං සු භවෙ සාදුතරං² රසානං කථංථිං ජීවිතමාහු³ සෙට්ඨනාති.

[භගවා:]

සද්ධිං විතතං පුරිසස්ස සෙට්ඨං ධම්මො සුවිණේණං සුඛමාවහාති,
සම්මං භවෙ සාදුතරං රසානං පඤ්ඤාථිං ජීවිතමාහු³ සෙට්ඨනාති.

1. 8. 4.

මුට්ඨිසුතනං.

[දෙවතා:]

74. කිං සු උප්පතතං සෙට්ඨං කිං සු නිපතතං වරං,
කිං සු පච්චමානානං කිං සු පච්චතං වරනාති.

[අපරා දෙවතා:]

බීජං උප්පතතං සෙට්ඨං මුට්ඨි නිපතතං වරං,
භාවො පච්චමානානං පුනෙතා පච්චතං වරෙති.

[භගවා:]

විජ්ජා උප්පතතං සෙට්ඨං අවිජ්ජා නිපතතං වරං,
සබ්බෙසා පච්චමානානං බුද්ධො පච්චතං වරෙති.

1. ජෙතං - මජ්ඣ. PTS. සථා - සභා. 2. සාදුතරං - සභා. 3. ජීවිතමාහු - සභා

[භගවත්හු:]

ක්‍රෝධය තසා සුවහේ හොචී. ක්‍රෝධය තසා ශෝක නො කෙරේ. දෙවිය,
විෂ වූ මුල ඇති මිහිරි අග ඇති ක්‍රෝධය නැසීම ආයතියෝ පසසත්. එය තසා
ම ශෝක නො කෙරේ.

1. 8. 2.

රථ සූත්‍රය.

[දෙවි:]

72. රියට සලකුණ කීමෙන් ද? ගින්නට සලකුණ කීමෙන් ද? රථට
සලකුණ කීමෙන් ද? සත්‍රියට සලකුණ කීමෙන් ද?

[භගවත්හු:]

බරජය රියට සලකුණ යි. දුම ගින්නට සලකුණ යි. රජ රථට සලකුණ යි.
සෑමයා සත්‍රියට සලකුණ යි.

1. 8. 3.

විග්ග සූත්‍රය.

[දෙවි:]

73. මෙලොව සත්ත්‍වයාට කීමෙන් ශ්‍රේෂ්ඨ ධනය වේ ද? කුමක් මෑතවත්
පුරුදු කරණ ලද්දේ සුව එළවයි ද? රසයන් අතුරෙන් කීමෙන් ඉතා මිහිරි ද?
කෙසේ ජීවත් වන්නහු ශ්‍රේෂ්ඨ ජීවිත ඇතිවිය යි කියද් ද?

[භගවත්හු:]

මෙලොව සත්ත්‍වයාට ශ්‍රද්ධාව ශ්‍රේෂ්ඨ ධනය වේ. දහම මෑතවත් පුරුදු
කරණ ලද්දේ සුව එළවයි. රසයන් අතුරෙන් සත්‍යය ඒකාන්තයෙන් ඉතා
මිහිරිය. නුවණින් ජීවත් වන්නහු ශ්‍රේෂ්ඨ ජීවිත ඇතිවිය යි කියත්.

1. 8. 4.

වුට්ඨි සූත්‍රය.

[දෙවි:]

74. නාභගනුවන් අතුරෙන් කීමෙන් ශ්‍රේෂ්ඨ ද? හෙතුවන් අතුරෙන්
කීමෙන් උතුම් ද? පසින් ගමන් කරන්නවුන් අතුරෙන් කවරෙක්
උතුම් ද? කථා කරන්නවුන් අතුරෙන් කවරෙක් උතුම් ද? යි

[අතෙක් දෙවියෙක්:]

නාභගනුවන් අතුරෙන් හිප්පවට ශ්‍රේෂ්ඨ යි. හෙතුවන් අතුරෙන්
වෘත්ත උතුම් ය. පසින් යන්නවුන් අතුරෙන් ගවයෝ උතුම්හ.
කථා කරන්නවුන් අතුරෙන් පුත්‍රයා උතුම් ය යි.

[භගවත්හු:]

නාභගනුවන් අතුරෙන් විද්‍යාව ශ්‍රේෂ්ඨ ය. හෙතුවන් අතුරෙන්
අවිද්‍යාව උතුම් ය. පසින් යන්නවුන් අතුරෙන් සබ්බයා උතුම් ය. කථා
කරන්නවුන් අතුරෙන් බුදුරජ උතුම් ය යි.

1. 8. 5.

යිහසුතනං.

[දෙවතා:]

75. කිං සු'ධ භිතා ජනතා අනෙකා මග්ගො ව නෙකායතනං පට්ඨන්තා,
පුට්ඨාමි තං ගොතම භූරිපඤ්ඤා කීසමිං සීතො පරලොකං න භායෙති.

හගවා:

වාචං මනඤ්ච පණ්ඩාය සමමා කායෙන පාපානි අඤ්ඤාමිතො,
බව්හත්තපානං¹ භරමාවසනො සඤ්ඤා මුද්ධ සංවිහානි වදඤ්ඤා,
එතෙසු බමෙමසු සීතො චතුසු බමෙම-සීතො පරලොකං න භායෙති.

1. 8. 6.

නජිරනිසුතනං.

[දෙවතා:]

76. කිං සු ජිරනි² කිං න ජිරනි කිං සු උපපථොති වුව්චති,
කිං සු බමමානං පරිපඤ්ඤා කිං සු රතනිඤ්චකකියො,
කිං මලං මුහවරියස්ස කිං සිතාතමනොදකං.

කති ලොකසමිං ජිද්දති යත්ථ විතනං න තිට්ඨති,
හගවතනං පුට්ඨමාගමමි කථං ජාතෙමු තං මයතති.

[හගවා:]

රූපං ජිරනි මව්චානං නාමගොතනං න ජිරනි,
රුගො උපපථොති වුව්චති ලොභො බමමානං පරිපඤ්ඤා,
වයො රතනිඤ්චකකියො ඉතිමලං මුහවරියස්ස
එත්ථායං සජ්ජතෙ පජා,
තපො ව මුහවරියඤ්ච තං සිතාතමනොදකං.

ජ ලොකසමිං ජිද්දති යත්ථ විතනං න තිට්ඨති,
ආලස්සං³ ව පමාදෙ ව අනුට්ඨානං අසංයමො,
නිද්දා තඤ්ඤි ව⁴ තෙ ජිද්දෙ සබ්බසො තං විවජ්ජයෙති.

1. 8. 7.

ඉසාරසුතනං.

[දෙවතා:]

77. කිං සු ඉසාරියං ලොකෙ කිං සු හණ්ඩානමුහතමං,
කිං සු සත්ථමලං ලොකෙ කිං සු ලොකසමිං අබ්බුදං⁵.

1 කිං සු හරතනං වාරොනති හරතො පුත්ත සො පියො,
කිං සු පුත්තපුත්තායතනං අභිතඤ්ඤානි පණ්ඩිතානි.

1. බහුතතපානං - සා. බව්හත්තපානං - මජ්ඣ. PTS. 2. කිං ජිරනි - මජ්ඣ. PTS.
3. ආලස්සං - මජ්ඣ. සා. 4. තඤ්ඤි - මජ්ඣ. සා. PTS. 5. අබ්බුදං - සිමුද්ධි

1. 8. 5.

හිත සූත්‍රය.

[දෙවි:]

75. මහාප්‍රාඥ වූ ගෞතමයන් වහන්ස, මූඛවහන්සේ විවාරම්. මාහීය ද (අටකිස් අරමුණු විසින්) නොයෙක් කරුණු ඇත්තක් කොට ප්‍රකාශ කරණ ලද්දේ ය. මේ ලෝකයෙහි නොයෙක් ජන සමූහයෝ කුමට බිය වූවාහු ද? කීමෙක සිටියේ පරලොවට බිය නොවන්නේ ද?

[භගවත්තු:]

වචනය ද හිත ද මනා කොට පිහිටුවා, කයින් පච්ඡි නොකරණ, බොහෝ ආහාරපාන ඇති ගෙහි වසන, ශ්‍රද්ධාවත්, මාදුගුණ ඇති, බෙදා දී වලඳන සුදු, දත්කළු, සිවු දහමිහි සිටි පුද්ගල තෙමේ දහමිහි සිටියේ පරලොවට බිය නොවන්නේ ය.

1. 8. 6:

නාමික සූත්‍රය.

[දෙවි:]

76. කීමෙක් දිරා ද? කීමෙක් නො දිරා ද? කීමෙක් නොමග ය සි කියනු ලැබේ ද? දහමුත්ට උවදුර කීමෙක් ද? කීමෙක් රැඳෙවෙහි ගෙවේ ද? බබසරට කිපුට කීමෙක් ද? දියරහිත තැම කීමෙක්ද?

යම් තැනක සිත නො සිටී නම් ලොව (එබඳු) සිදුරු කෙතෙක් ද? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විවාරන්නට අටුත් (සිටින) අපි ඒ කෙසේ දකිමු ද?

[භගවත්තු:]

සත්ත්වයන්ගේ රූපය දිරයි. තාමගොත්‍රය නො දිරයි. රාගය නොමග ය සි කියනු ලැබේ. ලෝභය දහමුත්ට උවදුර ය. වසස රැඳෙවෙහි ගෙවේ. සත්‍රිය බබසරට කිපුට ය. මේ සත්ත්වසමූහයා මෙහි ඇල්, තපස ද බබසර ද (යන) එය දිය රහිත නමැයි.

යම් තැනෙක සිත නො සිටී නම් ලොව එබඳු සිදුරු සයෙකි. අලසබව ද පමාව ද තැහි නො සිටීම ද අසංවරය ද නින්ද ද තෙමරිය ද ඒ සිදුරු යි. එය සම්ප්‍රකාරයෙන් දුරු කරන්නේ ය.

1. 8. 7.

ඉත්තර සූත්‍රය.

[දෙවි:]

77. ලොව අභිපති බව කීමෙක් ද? බඩු අතුරෙන් කීමෙක් උතුම් ද? ලොව මලබැඳි සැත කීමෙක් ද? ලොව උවදුර කීමෙක් ද?

හැර ගෙණ යන කවරකු වලකත් ද? හැර ගෙණ යන කවරෙක් ප්‍රිය වේ ද? පුතපුතා එක කවරකු පණ්ඩිතයෝ පිළිගනීද ද?

[භගවා:]

වසො ඉස්සරියං ලොකෙ ඉති භණ්ඩානමුත්තමං,
කොඛො සන්ධිලං ලොකෙ වොරං ලොකස්මි අබ්බදං¹
වොරං භරතං වාරෙනති භරතොසා සමණො පියො,
සමණං පුතපුත්තායතං අභිතදුතති පණ්ඩිතාති.

1. 8. 8.

කාමසුත්තං

[දෙවතා:]

78. කිම්භ්වකාමො න දදෙ කිං මවෙවා න පරිච්චරේ,
කිං සු මුඤ්චෙය්‍ය² කල්‍යාණං පාපික³ඤ්ච න මොච්ඤෙති⁴.

[භගවා:]

1 අත්තානං හු දදෙ පොතො අත්තානං හු පරිච්චරේ,
වංචිං මුඤ්චෙය්‍ය² කල්‍යාණං පාපිකඤ්ච³ හු මොච්ඤෙති⁴.

1. 8. 9.

පාථෙය්‍යසුත්තං

[දෙවතා:]

79. කිං සු ඛන්ති පාථෙය්‍යං කිං සු භොගානමාසයො,
කිං සු තරං පරිකස්සති කිං සු ලොකස්මි දුජ්ඣා,
කිස්මිං ඛද්ධා පුට්ඨි⁵ සත්තා පාසෙන සකුණී යථාති.

[භගවා:]

සද්ධා ඛන්ති පාථෙය්‍යං සිරි භොගානමාසයො,
ඉච්ඡා තරං පරිකස්සති ඉච්ඡා ලොකස්මි දුජ්ඣා,
ඉච්ඡාඛද්ධා පුට්ඨි⁵ සත්තා පාසෙන සකුණී යථාති.

1. 8. 10.

පජේජානසුත්තං

[දෙවතා:]

80. කිං සු ලොකස්මිං⁶ පජේජාතො කිං සු ලොකස්මිං⁶ ජාගරො,
කිං සු කමෙම සජ්චාතං කිමස්ස ඉරියාපථො.

කිං සු අලගං අතලසඤ්ච මාතා පුත්තංව පොසති,
කිං සු භුතූපථිවතති යෙ පාණො පඨම්භිතාති.

අබ්බද - සීඛු. 2. 2. මුඤ්චෙය්‍ය - ස්‍යා. සීඛු. 2. PTS. 3. පාපික - ස්‍යා. සීඛු. 1. PTS.
න ච මොච්ඤ - මජ්ඣ. 5. පුට්ඨි - මජ්ඣ. ස්‍යා. 6. ලොකස්මි - මජ්ඣ. ස්‍යා.

[භගවත්හු:]

ලොව වශය (අණ පැවැත්වීම) අධිපති බව යි. බඩු අතුරෙන් සක්‍රිය උතුම් ය. ලොව ක්‍රෝධය මලබැඳි සැතපී. සොරු ලොව උවදුරු.

හැර ගෙණ යන සොරහු වළකත්. හැර ගෙණ යන මහණ තෙමේ ප්‍රිය වේ. පුතපුතා එත මහණහු පණිවිඩයෝ පිළිගනිත්.

1. 8. 8.

කාම සුත්‍රය.

[දෙව්:]

78. වැඩ කැමති සත්‍යව තෙමේ කුමක් නො දෙන්නේ ද? කුමක් නො හරනේ ද? යහපත් වූ කුමක් මුදන්නේ ද? ලාමක වූ කුමක් නො මුදන්නේ ද?

[භගවත්හු:]

සත්‍යව තෙමේ තමා නො දෙන්නේ ය. තමා නො හරනේ ය. යහපත් වචන මුදන්නේ ය. ලාමක වචන නො මුදන්නේ ය යි.

1. 8. 9.

පාඨෙය්‍ය සුත්‍රය.

[දෙව්:]

79. කීමෙක් මහඋවරණ බඳි ද? කීමෙක් හෝගයන්ට පිහිට වේ ද? කීමෙක් භික්ෂු අදහේ ද? ලොව කීමෙක් දුර ලීටට දුෂකර ද? මලපුළුවෙන් බැඳුනු ශ්‍රිතිශීලක මෙන් බොහෝ සත්‍යයෝ කීමක බැඳුනාහු ද?

[භගවත්හු:]

ශ්‍රද්ධාව මහඋවරණ බඳි. ඵෙග්ගය්‍ය්‍ය හෝගයන්ට ප්‍රතිෂ්ඨාසංඛ්‍යා ය යි. තෘෂ්ණාව සත්‍යය අදහේ ය. ලොව තෘෂ්ණාව දුරලීටට දුෂකර ය. මල-පුළුවෙන් බැඳුනු ශ්‍රිතිශීලක මෙන් බොහෝ සත්‍යයෝ තෘෂ්ණායෙන් බැඳුනෝ ය.

1. 8. 10.

පරෙජාන සුත්‍රය.

[දෙව්:]

80. ලොව පහත කීමෙක් ද? ලොව නිදිවරන්තා කවරෙක් ද? සමග ජීවත්වන්නවුන්ට කවරෙක් කම්පනයෙහි (සහාය) වේ ද? කීමෙක් ඔහුගේ ඉරියව්ව (දිවිපැවැත්ම) වේ ද?

කීමෙක් අලභයාත් අනලභයාත් මව පුතකු පුත්‍රිකාත් සෙසින් පුත්තේ ද? පොළොව ඇසුරු කළ යම් ප්‍රාණීහු වෙත් තම් (ඒ) සත්‍යයෝ කුමක් ඇසුරු කොට ජීවත් වෙද් ද?

[භගවා:]

පඤ්ඤා ලොකස්මිං¹ පජේජාතො සති ලොකස්මිං¹ ජාහරො,
භාවො කමෙව සජ්ජානං සිතස්ස ඉරියාපථො.

වුට්ඨි අලසං අතලසඤ්ච මාතා සුතතංව පොසති,
වුට්ඨිං භුතුපජ්ජනති යෙ පාණො පඨවිංසිතාති.

1. 8. 11.

අරණසුභතං.

[දෙවතා:]

81. කෙ සුඛ අරණො ලොකෙ කෙසං වුසිතං ත නස්සති,
කෙඛ ඉච්ඡං පරිජානනති කෙසං භොජ්ජසියං² සදා.

කිං සු මාතා පිතා භාතා ව්‍යඤ්ඤති තං පතිට්ඨිතං,
කිං සු ඉධ ජාතිහිතං අභිවාදෙනති බතතියාති.

[භගවා:]

සමණීධ අරණො ලොකෙ සමණානං වුසිතං ත නස්සති,
සමණො ඉච්ඡං පරිජානනති සමණානං භොජ්ජසියං² සදා.

සමණං මාතා පිතා භාතා ව්‍යඤ්ඤති තං පතිට්ඨිතං,
සමණීධ ජාතිහිතං අභිවාදෙනති බතතියාති.

කුච්චාවග්ගො අට්ඨමො.

තත්තුඤ්ඤනං:

කුච්චා රථඤ්ච විතතඤ්ච වුට්ඨි භිතා ත ජීරති,
ඉස්සරං කාමං පාඨෙය්‍යං පජේජාතො අරණෙනවාති.

දෙවතාසංයුතනං සමතනං.

1. ලොකස්මි - මජ්ඣ. සෘ. 2. භොජ්ජසියං — සෘ. PTS.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

[භගවත්හු:]

හුවණ ලොව පහත ය. සිහිය ලොව නිදිවරන්තා ය. එක්ව ජීවත් වන්නවුන්ට කමිනතයෙහි ගෙවනු (සහාය) වෙයි. නිවට ඔහුගේ ඉරියව්ව (දිව්‍යවෘත්ත) යි.

වෘක්ෂ අලසයාත් අතලසයාත් මව පුතකු පුත්තෘක් සෙසින් පුත්තේ ය, පොළොව ඇසුරු කළ යම් ප්‍රාණීහු වෙත් තම ඒ සහකරයෝ වෘක්ෂ නිසා ජීවත් වෙත්.

1. 8. 11.

අරණ සූත්‍රය.

[දෙවි:]

81. මේ ලෙව්හි කවුරු කෙලෙස් නැත්තෝ ද? කවුරුන්ගේ විසීම නො නැගේ ද? මෙහි කවුරු තෘෂණාව පිරිසිදු දකිද් ද? කවුරුන්ට හැමකල්හි නිදහස්බව වේ ද?

(ශිලයෙහි) පිහිටි ඒ කවරකුට මවත් පියාත් බෑයාත් වදිද් ද? මෙලෙව්හි පහත් ජාති ඇති කවරකුට ඤාත්‍රියයෝ වදිද් ද?

[භගවත්හු:]

මෙලෙව්හි ශ්‍රමණයෝ කෙලෙස් නැත්තෝ ය. ශ්‍රමණයන්ගේ විසීම නො නැගේ. ශ්‍රමණයෝ තෘෂණාව පිරිසිදු දකිත්. ශ්‍රමණයන්ට හැමකල්හි නිදහස් බව වේ.

ශිලයෙහි පිහිටි ඒ ශ්‍රමණයාට මවත් පියාත් බෑයාත් වදිත්. මෙහි පහත් ජාති ඇති ශ්‍රමණයාට ඤාත්‍රියයෝ වදිත්.

කුසා වර්ග අට වැනියි.

එහි උද්‍යානය:

කුසා, රථ, විතත, වුට්ඨි, භීත, තජ්රහි, ඉසාර, කාම, පාඨෙය්‍ය, පජ්ජාත, අරණ ය යි සූත්‍ර එකොළොසෙකි.

දේවනා සංයුතතය නිමියේ ය.

2. දෙවපුත්තසංයුත්තං

1. සුරියවග්ගො.

2. 1. 1.

පඨමකය්‍යපසුත්තං

82. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං භගවා ඝාමපථීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ බො කය්‍යපො දෙවපුත්තො අභිකක්කන්තාය රත්තියා අභිකක්කන්තවණේණ කෙවලකපං ජෙතවනං ඔහාසෙත්වා යෙන භගවා තෙහුපසඛිකම්. උපසඛිකම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි.

එකමන්තං සීතො බො කය්‍යපො දෙවපුත්තො භගවන්තං එතදවොච: “භික්ඛුං භගවා පකාසෙසි. නො ව භික්ඛුනො අනුසාසතින්ති.”¹

[භගවා:]

තෙන හි කය්‍යප තඤ්ඤෙවෙත්ථ පටිභාතුති.

[කය්‍යපදෙවපුත්තො:]

“සුභාසිතස්ස සිකෙකථ සමණුපාසනස්ස ව,
එකාසනස්ස ව රහො වින්තවුපසමස්ස වාති.”

ඉදමවොච කය්‍යපො දෙවපුත්තො සමනුඤ්ඤෙසු සත්ථා අහොසි.

අථ බො කය්‍යපො දෙවපුත්තො සමනුඤ්ඤෙ මෙ සත්ථාති භගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදකම්ණං කත්වා තත්ථෙවන්තරධාසීති.

2. 1. 2.

දුතියකය්‍යපසුත්තං

83. ඝාමපථීයං—

එකමන්තං සීතො බො කය්‍යපො දෙවපුත්තො භගවන්තො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

භික්ඛු සියා ක්‍රියා විමුක්තවිත්තො ආකඛ්ඛි වෙ හදයස්සාහුපතති,
ලොකස්ස ඤාත්වා උදයබ්බයඤ්ච සුවෙතස්සෙ අනිස්සිතො තදුතිසංසොති.

1. අනුසාසනම් - කප්ථි.

2. දේවපුත්තසංසුත්තය

1. සුරිය වතීය

2. 1. 1.

පඨමකය්‍යප සුත්‍රය

82. මා විසින් මෙසේ අනුරුද්. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිති වැඩ වසන සේක. එකල්හි මහා ඡව්වණ් ඇති කසුප් දෙවිපුත් තෙමේ රෑ පෙරයම ඉක්මනිය කල්හි මුළු දෙව් රම බවුලු මා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක සිටියේ ය.

එකත් පසෙක සිටි කසුප් දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණහු පැවසූ සේක. මහණහට අනුශාසනාව නො ද (පැවසූ සේක) යි.”

[භගවත්හු:]

කාශ්‍යපය, එසේ වී නම් මෙහි ලා තොපට ම වැටහේවා.

“එක්සුවරිතය වඩන්නේ ය. ශ්‍රමණයන් විසින් එළඹිය යුතු අටහිත් අරමුණු ද කායවිචේකය ද (අභවසමාපත්ති වශයෙන්) සිත සංහිදුවීම ද එකලාව වඩන්නේ” යි.

කසුප් දෙවිපුත් තෙමේ මෙය කී ය. ශාය්‍යාන් වහන්සේ සමාන අදහස් ඇති වූ සේක.

ඉක්කිති කසුප් දෙවිපුත් තෙමේ ශාය්‍යාන්වහන්සේ මාගේ (වචන) අනුමත කළ සේකැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ පැදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් විය.

2. 1. 2.

දුතියකය්‍යප සුත්‍රය

83. සැවැත්නුවර:-

එකත්පසෙක සිටි කසුප් දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීප-යෙහි මේ ගාථාව කී ය:

මහණ තෙමේ ඉදින් හෘදයානුප්‍රාප්තිසංඛ්‍යාත අභිත්තිය කැමතිවන්නේ නම් ලොව පිළිබඳ උදයව්‍යය දූත ධ්‍යාන වඩන්නෙක් මිදුනු සිත් ඇත්තෙක් (එහෙයින් ම) මහා සිත් ඇත්තෙක් (තෘණොද්භවන්) අතීතප්‍රියයෙක් එ අභිත්තිය අනුසර කොට ඇත්තෙක් වන්නේ යි.

2. 1. 3.

මාසසුතනං.

84. ඤාච්ඡදීයං—

අථ ඛො මාසො දෙවපුතො අභික්ඛන්තාය රතතියා අභික්ඛන්ත-
වණේණ, කෙවලකප්පං ජේතවනං ඔභාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්.
උපසඛකම්භා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ඕතො
ඛො මාසො දෙවපුතො භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

කිං සු කිත්වා සුඛං සෙති කිං සු කිත්වා න සොචති,
කිසසස එකධම්මස්ස වධං රේවෙසි ගොතමාති.

[භගවා:]

කොඨං කිත්වා සුඛං සෙති කොඨං කිත්වා න සොචති,
කොධස්ස විසමුලස්ස මුද්ධර්ගස්ස චත්තු,
වධං අරියා පසංසනති නං හි කිත්වා න සොචති.

2. 1. 4.

මාගධසුතනං.

85. ඤාච්ඡදීයං—

එකමන්තං ඕතො ඛො මාගධො දෙවපුතො භගවන්තං ගාථාය
අජ්ඣාසාසි:

කති ලොකසමීං පඤ්ජාතා සෙති ලොකො පකාසති,
භගවන්තං පුට්ඨමාගමම කථං ජාතෙමු තං මයන්ති.

[භගවා:]

චන්තාරේ ලොකෙ පඤ්ජාතා පඤ්චමෙත්ථ න විජ්ජති,
දිවා තපති අදිවෙවා රතතිං අභාති චන්දිමා.

අථ අගති දිවාරතතිං තත්ථ තත්ථ පකාසති,
සමුද්ධො තපතං සෙට්ඨො එතං අභා අනුත්තරති.

2. 1. 5.

දුමළිසුතනං.

86. ඤාච්ඡදීයං—

අථ ඛො දුමළි දෙවපුතො අභික්ඛන්තාය රතතියා අභික්ඛන්තවණේණ
කෙවලකප්පං ජේතවනං ඔභාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛක-
ම්භා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ඕතො ඛො
දුමළි දෙවපුතො භගවන්තො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. 1. 3.

මාස සූත්‍රය

84. සැවැත්භූවර-

එකල්හි මනා ජිව්‍යේ ඇති මාස දෙවිපුත් තෙමේ රු පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවිරම බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය.

එකත්පසෙක සිටි මාසදෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථා-යෙන් කී ය:

කුමක් නසා සුවසේ ගොවී ද? කුමක් නසා ශෝක නො කෙරේ ද? ගෞතමයන් වහන්ස, කිතම් එක් දහමක්හුගේ නැසීම රුක්තෙහි ද?

[භගවත්හු:]

ක්‍රෝධය නසා සුවසේ ගොවී. ක්‍රෝධය නසා ශෝක නො කෙරේ. ශත්‍රුය, විෂ වූ මූල ඇති මිහිරි වූ අග ඇති ක්‍රෝධය නැසීම ආයතීයෝ පසසත්. එය නසා ම ශෝක නො කෙරේ.

2. 1. 4.

මාගධ සූත්‍රය.

85. සැවැත්භූවර-

එකත්පසෙක සිටි මාගධ දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

යමෙකින් ලොව බබලා තම් එබඳු එළි ලොව කෙතෙක් ද? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විවාරන්තට අවුත් (සිටින) අපි එය කෙසේ දැනීමු ද?

[භගවත්හු:]

ලොව එළි සතරෙකි. මෙහි පස්වැන්නක් නැත. දවල් හිරු බබලයි. සඳු රු බබලයි. තව ද, ගින්න රුදෙවෙහි ඒ ඒ තැන බබලයි. සපීඥයන් වහන්සේ බබලන්නවුන් අතුරෙන් ශ්‍රේෂ්ඨයහ. මේ ආලෝකය නිරුත්තර ය.

2. 1. 5.

දුමලි සූත්‍රය

86. සැවැත්භූවර-

එකල්හි මනා ජිව්‍යේ ඇති දුමලි දෙවිපුත් තෙමේ රු පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවිරම බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පසෙක සිටියේ ය. එකත් පසෙක සිටි දුමලිදෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

කරණීය මෙතං¹ බ්‍රාහ්මණෙන පට්ඨානමකිලාසුතා²,
කාමානං විප්පභාණෙන න තෙනාසිංසතෙ³ භවන්ති.

තඤ්චි කිව්වං බ්‍රාහ්මණස්ස (දුමලීති ගගමා) කතකිවෙවා හි බ්‍රාහ්මණො,
යාව න ගාධං ලභති නදීසු ආයුහති සබ්බගතෙතති ජනතු
ගාධස්ථ ලභ්වාත ඵලෙ ඨිතො සො තායුහති පාරගතො හි සොති.⁴

එසුපමා දුමලි බ්‍රාහ්මණස්ස බිණාසවස්ස නිපසස්ස කාසිතො,
පපජ්ජා ජාතිරණස්ස අනතං තායුහති පාරගතො හි සොති.

2. 1. 6.

කාමද සුභං

87. ආවහ්මියං—

එකමනං ඨිතො බො කාමදෙ දෙවපුතො භගවන්තං එතදවොච:
දුක්ඛකරං භගවා සුදුක්ඛකරං භගවාති,

දුක්ඛකරං වාපි කරුණන්ති (කාමදුති භගවා)
සෙබ්බා⁵ සිලසමාහිතා,
ඨිතතතා අනගාරිසුපෙතස්ස
තුට්ඨි හොති සුඛාවහාති.

දුලලභා භගවා යදිදං තුට්ඨිති.

දුලලභං වාපි ලභන්ති (කාමදුති භගවා)
විතතවුපසමෙ රතා,
යෙසං දිවා ච රතෙනා ච
භාවනාය රතො මතොති.

දුස්සමාදහං භගවා යදිදං විතතන්ති.

දුස්සමාදහං වාපි සමාදහන්ති (කාමදුති භගවා)
ඉන්ද්‍රියපසමෙ රතා,
තෙ ඡේතා මච්චතො ජාලං
අරියා ගච්ඡන්ති කාමදුති.

දුග්ගමො භගවා විසමො මග්ගොති,

[භගවා:]

දුග්ගමෙ විසමෙ වාපි
අරියා ගච්ඡන්ති කාමද,
අනරියා විසමෙ මග්ගෙ
පපතන්ති අවංසිරු,
අරියානං සමො මග්ගො
අරියා හි විසමෙ සමාති.

1. කරණීයමත්ත - PTS. 2. පට්ඨානං අකිලාසුතා - මජ්ඣ. 3. ත තෙනාසිංසතෙ - මජ්ඣ. PTS 4. ඡසාව - මජ්ඣ. 5. සෙබ්බා - ස්ස.

තොමැලි වූ ක්ෂිණාසුව බ්‍රාහ්මණයා විසින් මේ වීර්‍යය කටයුතු ය. වස්තුකාම කෙල්ලකාමයන් පිළිබඳ ඒ විශේෂ ප්‍රභාණීය හේතු කොට ගෙන කිසි භවයක් නො පතයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේක. දුමලි දේවපුත්‍රය, (බාහිත පාපි) බ්‍රාහ්මණයාට කියෙක් තැන. ඒ බමුණු තෙමේ කළ කිසි දැත්තේ ම ය. සත්ව තෙමේ ගඬ්භාවන්ති යම්තාක් පිහිටක් නො ලබා ද? (ඒතාක්) සියලු අවයවවලින් වැයම් කෙරෙයි. හෙ තෙමේ පිහිටක් ලැබ ගොඩ සිටියේ යම් හෙයෙකින් පරතෙරට ගියේ ද, (එහෙයින්) හෙ තෙමේ වැයම් නො කෙරෙයි.

දුමලි, බ්‍යාන කරණසුලු ප්‍රඥ ඇති ක්ෂිණාසුව බ්‍රාහ්මණයාට මේ උපමායෙකි. හෙ තෙමේ ජාතීරණ දෙකෙහි කෙළවරට පැමිණ පරතෙරට ගියේ ම වැයම් නො කෙරෙයි.

2. 1. 6.

කාමද සූත්‍රය

87. සැවැත් නුවර—

එකත්පසෙක සිටි කාමද දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය: භාග්‍යවතුන් වහන්ස, (මහණදම් පිරිම) දුෂ්කර ය. භාග්‍ය-වතුන් වහන්ස, ඉතා දුෂ්කර ය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේක:

කාමද, ශීලයෙන් සුත් සපිරසාව ආති ශෛක්‍ෂයෝ දුෂ්කරවූත් (මහණකම) කෙරෙත්. ගිහිගෙන් වෙන්බවට පැමිණියහුට සුව එළවන සතුට වේ.

භාග්‍යවතුන් වහන්ස, යම් ඒ සතුටෙක් වේ ද, (එය) දුලබ ය.

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේක: කාමද,) යම් කෙනකුත්ගේ සිත දහවලුත් රැත් භාවතායෙහි ඇළුනේ ද, සිත සංහිදුවීමෙහි ඇළුනු (මනු) දුලබ වූත් සතුට ලබත්.

භාග්‍යවතුන් වහන්ස, යම් ඒ සිතෙක් වේ ද, එය එකඟ කිරීම දුෂ්කර ය.

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේක: කාමද,) ඉදුරන් දමනය කිරීමෙහි ඇළුනෝ එකඟ කිරීම දුෂ්කර වූත් සිත එකඟ කෙරෙත්. කාමදය, ඒ ආයතීයෝ මරහුගේ දෑල සිඳි ගෙන යෙත්.

භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මාගීය විෂම ය, ගමන දුෂ්කර ය.

[භගවත්තු:]

කාමදය, ආයතීයෝ දුගීත වූත් විෂම වූත් මාගීයෙහි යෙත්. අතායතීයෝ විෂම මාගීයෙහි යටිකුරු වූ (නුවණ) හිත් ඇත්තාහු වැටෙත්. ආයතීයන්ට මාගීය සම ය. ආයතීයෝ විෂම සත්ත්වසමූහයා අතරෙහි සම වෙත් ම ය.

2. 1. 7.

පඤ්චාලවණ්ඩසුත්තං.

88. සාවකපීයං—

එකමන්තං සීතො ඛො පඤ්චාලවණ්ඩා දෙවපුත්තො භගවතො සන්තතිකෙ ඉමං ගාථං අභාසී:

සම්බොධෙ වත ඔකාසං අවිඤ්ඤාදි භූරිමෙධසො,
යො ක්කාතමවුධා¹ බුද්ධො පඤ්චාලවණ්ඩා ඉතිති.

සම්බොධෙ වාපි විඤ්ඤාති² (පඤ්චාලවණ්ඩාති භගවා)
ධම්මං නිබ්බාණපතරියා,
යෙ සතිං පච්චලන්තං පු³ සම්මා තෙ සුසමාසිතාති.

2. 1. 8.

තායනිසුත්තං.

89. සාවකපීයං—

අථ ඛො තායනො දෙවපුත්තො පුරුණතිත්ථකරො අභිකක්කන්තාය රතරියා අභිකක්කන්තවණ්ණො කෙවලකප්පං ජෙතවතං ඔභාසෙත්වා යෙන භගවා තෙත්තපසඛිකම්, උපසඛිකම්චා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසී. එකමන්තං සීතො ඛො තායනො දෙවපුත්තො භගවතො සන්තතිකෙ ඉමං ගාථායො අභාසී:

ඵඤ්ඤ සොතං පරක්කම්ම කාමෙ පනුද⁴ බ්‍රාහ්මණ,
තප්පභාය ඉති කාමෙ තෙකත්තමුපපජ්ජති.

කසිරු වෙ කසිරුපේතං දලුහමෙතං පරක්කමෙ,
සිපිලො හි පරිබ්බාපො භියො ආකීරතෙ රජං.

අකතං දුක්ඛතං⁵ සෙයොසං පච්ඡා තප්පති⁶ දුක්ඛතං,
කතඤ්ඤා සුක්ඛතං සෙයොසං යං කත්වා නාත්තපපති.

කුසො යථා දුග්ගතිතො හත්ථමෙව්‍යාත්තකන්තති,
සාමඤ්ඤං දුප්පරුමට්ඨං නිරයාසුපකඛසිති.

යං කිඤ්ඤී සිපිලං කම්මං සංකිලිට්ඨඤ්ඤා යං වතං,
සංකස්සරං බ්‍රහ්මචරියං න තං භොති මහපථලන්තී.

ඉදමෙවො ව තායනො දෙවපුත්තො ඉදං වත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදකම්මණං කත්වා තත්ථෙවන්තරට්ඨාසීති.

1. ක්කාතමවුධාසී - මජ්ඣ. ක්කාතමවුධා - සං. PTS. 2. පිච්චිට්ඨානති - සං.

3. { පච්චලන්තං - මජ්ඣ. PTS
පච්චලන්තං - සං. පච්චලන්තං - සිමු

4. පනුද-සං. 5. දුක්ඛතං - මජ්ඣ. සං. 6. 2. තප්පති - සං.

2. 1. 7.

පඤ්චාලවණ්ඩ සුත්‍රය.

88. සැවැත් නුවර—

එකත්පසෙක සිටි පඤ්චාලවණ්ඩ දෙවිපුත්තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කීය:

මාතං දුරා කළවුත්ව ශ්‍රේෂ්ඨ වූ යම් මූනිවරයෙක් ධ්‍යාන අවබෝධ කෙළේ ද, මහත් ප්‍රඥ ඇති ඒ බුදුරජ තෙමේ (නිවරණ) සම්බෝධයෙහි ඒකාන්තයෙන් (ධ්‍යාන සංකීර්ණ) අවකාශය ලැබී ය.

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේක: පඤ්චාලවණ්ඩය,) යම් කෙනෙක් නිවණට පැමිණීම පිණිස සිහිය ලැබුවාහු ද, ඔහු සම්බෝධ ඇති කල්හි ද ධ්‍යාන ලබන්. ඔහු මනා කොට සමාහිත වූවෝ ය.

2. 1. 8.

තායන සුත්‍රය.

89. සැවැත් නුවර—

එකල්හි පැරණි නිකායකරයකු වූ මනා ජර්වණේ ඇති තායන දෙවි-පුත්තෙමේ රූ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවර්ම බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වැද එකත්-පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි තායන දෙවිපුත්තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථා කී ය:

බමුණ, වීර්‍යය කොට (තෘෂණා) ශ්‍රෝතස සිදුව, කාමයන් දුරු කරව. මූනි තෙමේ කාමයන් පුහුන් නො කොට ධ්‍යානයට නො පැමිණේ.

ඉදින් කරන්නේ නම් මේ (වීර්‍යය) කරන්නේ ය. මෙය දැඩි කොට කරන්නේ ය. ඒ එසේ මැයි, ලිහිල් ව ගත් පැවිද්ද බෙහෙවින් රජස් වගුරුවයි.

දුෂ්කෘතය නොකරණ ලද්දේ උතුම්, දුෂ්කෘතය පසු ව (එය කළහු)තවයි. යමක් කොට නො කැවේ ද, (එබඳු) සුකෘතය කරණ ලද්දේ උතුම්.

යම්සේ කුසතණ පත වරදවා ගන්නා ලද්දේ අත ම කපා ද, (එසෙයින්ම) වරදවා ගන්නා ලද මහණකම නිරයට අදියි.

යමකිසි ලිහිල් කම්යෙක් වේද, සකිලිව වූ යම් ව්‍යායාමකුත් වේද, සැක කටයුතු වූ බහිරෝකුත් වේද, ඒ මහත්එල නො වේ.

තායන දෙවිපුත්තෙමේ මෙය කීය. මෙය කියා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් වූයේ ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අථ බො භගවා තස්සා රතතියා අවමයෙන භික්ඛු ආමනෙතසි: ඉමං භික්ඛවෙ රතතීං තායෙනා නාම දෙවපුතෙනා පුරාණතිස්සකරො අභික්ඛනතාය රතතියා අභික්ඛනතවණ්ණො කෙවලකප්පං ජෙතවනං ඔහාසෙත්වා යෙනාහං තෙත්ථපසඛකම්. උපසඛකම්ත්වා මං අභිවාදෙත්වා එකමනතං අට්ඨාසි. එකමනතං ඕතො භික්ඛවෙ තායනො¹ දෙවපුතෙනා මම සනතියෙ ඉමං ගාථායො අභාසි:

“ජ්ඣෙ සොතං පරක්කමම කාමෙ පඤ්ඤ මුහුමණ,
තප්පහාය මුඛි කාමෙ තෙකතත මුපපජ්ජති.

කසිරා වෙ කසිරුපේතං දලුමෙතං පරක්කමෙ,
සිපිලො හි පරිබ්බාජෙ: භියො ආකිරතෙ රජනති.

අකතං දුක්ඛතං සෙයො පච්ඡා තපති දුක්ඛතං,
කතඤ්ච සුක්ඛතං සෙයො යං කත්වා නාත්තපපති.

කුසො යථා දුග්ගහිතො හත්ථමෙව්වාත්තනති,
සාමඤ්ඤං දුප්පරාමට්ඨං තීරයාත්තපකඛ්ඛති.

යං කිඤ්චි සිපිලං කමමං සඛකිලිට්ඨඤ්ච යං වතං,
සඛකස්සරං මුහුමවරියං ත තං හොති මහපථලනති.”

ඉදමවොච තායනො දෙවපුතෙනා, ඉදං වත්වා මං අභිවාදෙත්වා පදකඛිණං කත්වා තත්ථෙවනතරධාසි.

උග්ගණ්ණාථ භික්ඛවෙ, තායනගාථා. පරියාපුණ්ථ භික්ඛවෙ, තායනගාථා. ධාරොථ භික්ඛවෙ, තායනගාථා. අත්ථසංගිතා භික්ඛවෙ, තායනගාථා. ආදිමුහුම-වරිසිකාති.²

2. 1. 9.

චජ්ඣමසුතනං.

90. ඝාචපථියං—

තෙන බො පන සමයෙන චජ්ඣමා දෙවපුතෙනා රාත්‍රතා අසුරිඤෙන ගහිතො හොති. අථ බො චජ්ඣමා දෙවපුතෙනා භගවතනං අනුස්සරමානො තායං චෙලායං ඉමං ගාථං අභාසි:

“තමො තෙ බුද්ධවීරජ්ඣ විප්පමුතෙනාසි සබ්බඛි,
සමබ්බපට්ඨතෙනාස්මි තස්ස මෙ සරණං භවාති.”

අථ බො භගවා චජ්ඣමං දෙවපුතනං ආරබ්භ ඤාත්‍රං අසුරිඤං ගාථාය අජ්ඣභාසි:

“තථාගතං අරහනතං චජ්ඣමා සරණං ගතො,
රාත්‍ර චජ්ඣං පමුඤ්ඤාසු බුද්ධා ලොකාත්‍රසමපකාති.”

1. ඕතො මො තායනො - ඕමු. සං. PTS. 2. වරියකා - ඝා.

ඉක්කිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ රැය ඇවෑමෙන් භික්ෂූන් ඇමතු සේක. මහණෙනි, මේ රැය පැරණි නිකායකරයකු වූ මහා ජම්බවණී ඇති නායන නම් දෙවිපුත් තෙමේ රැ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවරම බඩුලුවා මා වෙත එළඹියේ ය. එළඹ මට වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. මහණෙනි, එකත්පසෙක සිටි තායන දෙවිපුත් තෙමේ මා සම්පයෙහි මේ ගාථා කී ය:

බමුණ, වීර්‍යය කොට (තාමණ) ශ්‍රෝතය සිදුව, කාමයන් දුරු කරව,
මුනි තෙමේ කාමයන් ප්‍රතීණ නො කොට ධ්‍යානයට නො පැමිණේ.

ඉදින් කරන්නේ නම් මේ (වීර්‍යය) කරන්නේ ය. මෙය දැඩි කොට කරන්නේ ය. ඒ එසේ මැයි. ලිහිල් ව ගත් පැවිද්ද බෙහෙවින් රජස් වගුරුවයි.

දුෂ්කාතය නොකරණ ලද්දේ උතුම්. දුෂ්කාතය පසුව (එය කළහු) තවයි. යමක් කොට නො තැවේ ද, (එබඳු) සුකාතය කරණ ලද්දේ උතුම්.

යම්සේ කුසතණපත වරදවා ගන්නා ලද්දේ අත ම කපා ද, (එසෙයින් ම) වරදවා ගන්නා ලද මහණකම නිරයට අදියි.

යම් කිසි ලිහිල් කම්සෙක් වේද, සකිලි වූ යම් ව්‍යයෙකුත් වේද, සැක කටයුතු වූ බහිරුකුත් වේද, ඒ මහත්ඵල නො වේ.

තායන දෙවිපුත් තෙමේ මෙය කී ය: මෙය කියා මට වැද පැදකුණු කොට එහි ම අතුරැදන් වීය.

මහණෙනි, තායන ගාථා උගණ්ටු. මහණෙනි, තායන ගාථා පිරිවහවු. මහණෙනි, තායන ගාථා දරවු. මහණෙනි, තායන ගාථා අනිසතිකයහ. මහබහිරු වූ ලේවුවෝ ය.

2. 1 9.

වඤ්ච සුත්‍රය.

90. සැවැන්නුවර—

එකල්හි සඳ දෙවිපුත් තෙමේ ගිහු අසුරිඳු විසින් ගන්නා ලද්දේ වෙයි. එකල්හි සඳ දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිහි කෙරෙමින් ඒ වේලාවෙහි මේ ගාථාව කීය:

“බුද්ධචරිතත් වහන්ස, මුඛවහන්සේට තමස්කාර වේවා. සියලු තත්ති මිදුනේ වෙති (මම) පිඩාවට පැමිණියෙමි වෙමි. ඒ මට පිහිට වනු මැනවි.”

ඉක්කිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සඳ දෙවිපුතු ඇරඹ රාහු අසුරිඳුකට ගාථායෙන් වදල සේක.

“සඳ දෙවිපුත් තෙමේ අභිත් වූ තථගතයන් වහන්සේ සරණ ගියේ ය. එම්බා රාහු අසුරය, සඳ මුදව, බුදුවරු ලොවට අනුකම්පා කරන්නෝය.”

අථ බො ණු අසුරිඤ්ඤ චර්ඤ්ඤං දෙවපුත්තං මුඤ්ඤිතා තරමානරුපො
යෙන වෙපච්ඡන්ති අසුරිඤ්ඤ තෙත්තපසංකම්. උපසංකම්ඤා සංවිග්ගො
ලොමහට්ඨජාතො ඵකමන්තං අට්ඨාසි. ඵකමන්තං ඩිතං බො රුහුං අසුරිඤ්ඤ
වෙපච්ඡන්ති අසුරිඤ්ඤ ශාථාය අජ්ඣාසාසි:

කිනතු සන්තරමානොව රුහු වඤ්ඤං පමුඤ්ඤාසි,
සංවිග්ගරුපො ආගමම කිනතු භිතො ව තිට්ඨසිති.

සත්තධා මෙ ඵලෙ මුඤ්ඤා ජ්වනොතා ත සුඛං ලභෙ,
මුඤ්ඤාථාභිනිතොමිති තො වෙ මුඤ්ඤායා වර්ජිතන්ති.

2. 1. 10

සුරිය¹සුත්තං.

91. සාමප්පිං—

තෙන බො පත සමයෙන සුරියො¹ දෙවපුත්තො රුහුතා අසුරිඤ්ඤ
ගතිතො හොති. අථ බො සුරියො¹ දෙවපුත්තො භගවන්තං අනුස්සරමානො
කායං චෙලායං ඉමං ගාථං අභාසි:-

“තමො තෙ මුඤ්ඤිතා විපසමුත්තොසි සබ්බස්මි,
සම්බාධපට්ටනොසම් තස්ස මෙ සරණං භවාති.”

අථ බො භගවා සුරියං¹ දෙවපුත්තං ආරබ්භ ණුං අසුරිඤ්ඤ ශාථාසි²
අජ්ඣාසාසි:-

“තථාගතං අරහන්තං සුරියො¹ සරණං ගතො,
රුහු සුරියං¹ පමුඤ්ඤාසු මුඤ්ඤා ලොකානුකම්පකාසි.

යො අඤ්ඤාතො තමසි³ පහසිකරො වෙරොවතො මණ්ඩලී උග්ගතෙජො,
මා රුහු ගිලී වරං අත්තලිකෙකි⁴ පජං මම රුහු පමුඤ්ඤා සුරියන්ති.”

අථ බො රුහු අසුරිඤ්ඤ සුරියං¹ දෙවපුත්තං මුඤ්ඤිතා තරමානරුපො
යෙන වෙපච්ඡන්ති අසුරිඤ්ඤ තෙත්තපසංකම්. උපසංකම්ඤා සංවිග්ගො
ලොමහට්ඨජාතො ඵකමන්තං අට්ඨාසි. ඵකමන්තං ඩිතං බො රුහුං අසුරිඤ්ඤ
වෙපච්ඡන්ති අසුරිඤ්ඤ ශාථාය අජ්ඣාසාසි:

“කිනතු සන්තරමානොව රුහු සුරියං පමුඤ්ඤාසි,
සංවිග්ගරුපො ආගමම කිනතු භිතොව තිට්ඨසිති.”

“සත්තධා මෙ ඵලෙ මුඤ්ඤා ජ්වනොතා ත සුඛං ලභෙ,
මුඤ්ඤාථාභිනිතොමිති තො වෙ මුඤ්ඤායා සුරියන්ති.”

සුරියවග්ගො පඨමො

තත්තුද්දන්තං.

ඥෙ කස්සපා ව මාසො ව මාගධො දුමලි කාමදො,
පඤ්ඤාලවණොතා තායතො වර්ජිමසුරියෙන තෙ දසාති.

1. සුරිය - මජ්ඣ. 2. ශාථාය - ස්ව. 3. තමසි - මජ්ඣ. 4. වරමහකලිකෙකි - මජ්ඣ.

ඉක්බිති ශුක්‍රඅසුරිඳු තෙමේ සද්දෙව්පුත්‍ර මුදු වෙලෙවිසැඟැවි ඇත්තේ චේපවිතනි අසුරිඳු වෙත එළඹියේ ය. එළඹ සංවේගයට පැමිණියේ හට ගත් ලොමුදහ ගැණුම් ඇත්තේ එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි ශුක්‍ර අසුරිඳු හට චේපවිතනි අසුරිඳු තෙමේ ගාථායෙන් කී ය.

එම්බා ශුක්‍රඅසුරය, කුමක් හෙයින් වෙලෙවිගනි ඇතියකු මෙන් සද මිදුවෙ හි ද? සංවේගයට ගාව ඇත්තේ අවුත් කුමක් හෙයින් බියවූවකු මෙන් සිටිති ද?

බුද්ධගාථායෙන් අභිනිතයෙමි. ඉදින් සද නොමිදුයෙමි තම් මාගේ මුදුන සත්කඩකට පැළෙන්නේ ය. ජීවත් වන්නෙමි සැප නො ලබන්නෙමි.

2. 1. 10.

සුරිය සූත්‍රය.

91. සැවැත්නුවර -

එකල්හි කිරුදෙව්පුත් තෙමේ ශුක්‍රඅසුරිඳු විසින් ගන්නා ලද්දේ වෙයි. එකල්හි කිරුදෙව්පුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිහි කෙරෙමින් ඒ වේලායෙහි මේ ගාථාව කී ය.

බුද්ධවීරයන් වහන්ස, මුඛවහන්සේට තමසකාර වේවා. සියලු තන්හි මිදුනෙහි. මම පිඩාවට පැමිණියෙමි වෙමි. ඒ මට පිහිට වනු මැනව.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කිරු දෙව්පුතු ඇරබ ශුක්‍ර අසුරිඳු හට ගාථාවලින් වදාළ සේක.

එම්බා ශුක්‍රඅසුරය, කිරුදෙව්පුත් තෙමේ අභිත් වූ තථාගතයන් වහන්සේ සරණ ගියේ ය. කිරු දෙව්පුතු මුදව, බුදුවරු ලොවට අනුකම්පා කරන්නෝ ය.

එම්බා ශුක්‍රඅසුරය, යමෙක් ගතදුරෙහි එළිය කරන්නේ ද, බබලන්නේ ද, මඩුලු සටහන් ඇත්තේ ද, උග්‍රතේජස් ඇත්තේ ද, අහසෙහි හැසිරෙණ එබදු කිරු නො ගිලුව. එම්බා ශුක්‍රඅසුරය, මා දහම්පුත් කිරු මුදව.

ඉක්බිති ශුක්‍ර අසුරිඳු තෙමේ කිරු දෙව්පුතු මුදු වෙලෙවිසැඟැවි ඇත්තේ චේපවිතනි අසුරිඳු වෙත එළඹියේ ය. එළඹ සංවේගයට පැමිණියේ හට ගත් ලොමුදහගැණුම් ඇත්තේ එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි ශුක්‍රඅසුරිඳු හට චේපවිතනි අසුරිඳු තෙමේ ගාථායෙන් කී ය.

එම්බා ශුක්‍ර, කුමක් හෙයින් වෙලෙවිගනි ඇතියකු මෙන් කිරු මිදුවෙති ද? සංවේග සවහාව ඇත්තේ අවුත් කුමක් හෙයින් බිය වූවකු මෙන් සිටිති ද?

බුද්ධගාථායෙන් අභිනිත (සක්කායභාෂිත වශයෙන් වෙසෙසින් ගගන ලද්දෙමි) වෙමි. ඉදින් කිරු නො මිදුවෙමි තම් මාගේ මුදුන සත්කඩකට පැළෙන්නේ ය. ජීවත් වන්නෙමි සුච නො ලබන්නෙමි.

සුරිය වර්ග පළමුවැනි සි.

එහි උඤ්ඤාය:

කසපසූත්‍ර දෙකය, මාඝ, මාගධ, දමළි, කාමද, පඤ්චාලවණ්ඩ, තායන, වන්දිම, සුරිය සි සූත්‍ර දශයෙහි.

2. අනාථපිණිකවගො.

2. 2. 1

වෘද්ධසමුහය.

92. සාවකපියං—

අථ බො වෘද්ධසො දෙවපුතො අභිකක්කන්තාය රත්තියා අභිකක්කන්ත-
වණොණා කෙවලකප්පං ජෙනවතං ඔහාසෙතො යෙන භගවා තෙහුපසඛකම්.
උපසඛකම්භා භගවන්තං අභිවාදෙතො එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ධිතො
බො වෘද්ධසො දෙවපුතො භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

තෙ හි සොච්ඡිං ගමිස්සන්ති කචෙත්ථාමකසෙ මගා,
කුසානාති උපසම්පජ්ජ එකොදී නිපකා සත්තාති.

[භගවා:]

තෙ හි පාරං ගමිස්සන්ති ඡේතො ජාලං ව අමුඛුජො,
කුසානාති උපසම්පජ්ජ අපමන්තා රණඤ්ජභාති.

2. 2. 2.

වෙණුහු¹සුතං.

93. සාවකපියං—

එකමන්තං ධිතො බො වෙණුහු¹ දෙවපුතො භගවතො සන්තිකෙ ඉමං
ගාථං අභාසි:

සුඛිතා වත² තෙ මනුජා සුගතං පරිරුපාසිය,
සුඤ්ජ³ ගොතම සාසනෙ අපමන්තානුසික්ඛරොති.

යෙ මෙ පටුතො⁴ සත්ථපදෙ⁵ (වෙණොහාති භගවා) අනුසික්ඛන්ති
කුසාසිතො,
කාලෙ තෙ අපමජ්ජන්තා න ඔවුච්චගා⁶ සිසුන්ති.

2. 2. 3.

දීඝලඬසිසුතං.

94. සාවකපියං—

එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා ග්ජගණෙ විහරති වෙඨවනෙ
කලඤ්ඤානිවාසෙ.

අථ බො දීඝලඬසි දෙවපුතො අභිකක්කන්තාය රත්තියා අභිකක්කන්ත-
වණොණා කෙවලකප්පං වෙඨවතං ඔහාසෙතො යෙන භගවා තෙහුපසඛකම්.
උපසඛකම්භා භගවන්තං අභිවාදෙතො එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ධිතො
බො දීඝලඬසි දෙවපුතො භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣානාසි⁷:

භික්ඛු සියා කුසාසි විමුත්තවිත්තො අකඬ්ඬෙ වෙ හදයස්සානුපතති,
ලොකස්ස ඤාතො උදයබ්බයඤ්ච සුචෙතසො අනිස්සිතො තදුතිසංඝොති.

1. වෙණු - සභා. PTS. මජ්ඣ. 2. සුඛිතාව - මජ්ඣ. PTS. 3. සුඤ්ජ - සභා.
4. චුත්ත - සභා. 5. සට්ඨපදෙ - මජ්ඣ. 6. වසඬා - PTS. 7. භගවතො
සන්තිකෙ. ඉමං ගාථං අභාසි - මජ්ඣ. සභා.

2. අනාථපිණ්ඩික වගීය.

2. 2. 1.

වංශිමය සූත්‍රය.

92. සැවැත්නුවර—

එකල්හි වංශිමය දෙවිපුත් තෙමේ රූ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මහාජව්වණී ඇත්තේ, මුළු දෙවිරම් බඩුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි වංශිමය දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කීය:

ධ්‍යානයන්ට පැමිණීමෙන් එකඟසිත් ඇති වූ තීරණප්‍රඥ ඇති සිහි ඇති ඔහු මදුරුවන් තැනි කැසෙක මුවන් මෙන් සෙනට පැමිණෙන්නාහු ම ය.

[ගඟවත්තූ:]

ධ්‍යානයන් ලැබ තො පමාවන කෙලෙස් දුරලන ඔහු දැල සිඳ යන මස්කැල මෙන් පරතෙරට (නිවණට) පැමිණෙන්නාහු ම ය.

2. 2. 2.

වෙණු සූත්‍රය.

93. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි වෙණු දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කීයේ ය:

(යම්) මිනිස් කෙනෙක් බුදුරජානන් වහන්සේ පරිසූපාසනා කොට ගොසුම්සත්තෙහි යෙදෙන්නාහු තො පමාව හික්මෙත් ද, ඔහු ඒකානතයෙන් හුවපත් වූවෝ ය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළු සේක: එම්බා වෙණු දේවපුත්‍රය, ධ්‍යාන කරණ යම් කෙනෙක් මා විසින් ප්‍රකාශ කරණ ලද අනුශාසනපදයෙහි සුදුසු කල්හි තොපමාවෙමින් හික්මෙද් ද, ඔහු මරුවසග වූවෝ කොටත්තාහ සි.

2. 2. 3.

දීඝලට්ඨි සූත්‍රය.

94. සැවැත්නුවර—

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගඟනුවර කලඤ්ඤානිවාස නම් වූ චේඨවිනාශමයෙහි වැඩවසන සේක.

දීඝලට්ඨි දෙවිපුත් තෙමේ රූ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මහාජව්වණී ඇත්තේ, මුළු චේඨවනය බඩුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් (මෙසේ) කීය:

මහණ තෙමේ ඉදින් හෘදයානුප්‍රාප්තිය (අභිනන්ධය) කැමැති වන්නේ නම් ලොභ පිළිබඳ උදයව්‍යාස දැන ධ්‍යාන වඩන්නෙක්, මිදුනු සිතාත්තෙක්, (එසෙසින් ම) මොසිතාත්තෙක්, (තෘණොද්‍යවින්) අතීතයෙක්, ඒ අභිනන්ධ අනුසන්ධි කොට ඇත්තෙක් වන්නේ ය.

2. 2. 4.

නිෂ්ඨාසුභං.

95. ආවේශං—

එකමනතා සිතො බො නිෂ්ඨො දෙවපුතො භගවතං ගාථාය
අජ්ඣාසාසි:-

පුච්ඡාමි තං ගොතම භූරිපඤ්ඤා
අනාවටං භගවතො ඤාණදස්සනං
කථංවිධං සිලවතනං වදන්ති,
කථංවිධං පඤ්ඤවතනං¹ වදන්ති,
කථංවිධො දුක්ඛමත්තිව ඉරියති,²
කථංවිධං දෙවතා පූජයන්ති.

[භගවා:]

යො සිලවා පඤ්ඤවා භාවිතතො,
සමාහිතො ක්කාතරතො සනිමා,
සබ්බස්ස සොකා විගතා පභිණා
බිණාසවො අන්තිමදෙභධාරි.

තථංවිධං සිලවතනං වදන්ති
තථංවිධං පඤ්ඤවතනං³ වදන්ති,
තථංවිධො දුක්ඛමත්තිව ඉරියති
තථංවිධං දෙවතා පූජයන්ති.

2. 2. 5.

විෂ්ඨාසුභං.

96. ආවේශං—

එකමනතං සිතො බො විෂ්ඨො දෙවපුතො භගවතං ගාථාය
අජ්ඣාසාසි:-

කො සු⁴ ධ තරති ඔඝං රතතිඤ්චමතඤ්ඤො,
අපපතිට්ඨො අනාලට්ඨො කො ගමිතීරෙ ත සීදතිති.

[භගවා:]

සබ්බද්ද සිලසම්පන්නො පඤ්ඤවා සුසමාහිතො,
ආරභාවිරියො පතිතතො ඔඝං තරති දුක්ඛරං.

විරතො කාමසංකල්පය රූපසංකල්පජාතියො,
තඤ්ඤාගපරික්ඛණො⁵ සො ගමිතීරෙ ත සීදතිති.

2. 2. 6.

වසුද්දනසුභං.⁶

97. ආවේශං—

එකමනතං සිතො බො වසුද්දනො⁶ දෙවපුතො භගවතො සන්තිකෙ
ඉමං ගාථා අභාසි:-

1. භූරිපඤ්ඤා - PTS. 2. ඉරියති. - මජ්ඣ. සූ. PTS. 3. පඤ්ඤවතනං - PTS
4. කථං-සු - මජ්ඣ. සූ. PTS. 5. තඤ්ඤා - සී 1. සූ. - PTS. 6. වසුද්දනසුභං - සී 2.

2. 2. 4.

නාදන සුත්‍රය.

95. සැවැත්භූමර—

එකත්පසෙක සිටි නාදන දේවපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට භාජායෙන් කී ය:

පතුල නුවණැති ගෞතමයන් වහන්ස, මුඛවහන්සේ විවාරම්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඥානදර්ශනය ආවරණරහිත ය. කෙබන්දනු 'සිල්වතා' යි කියද්ද? කෙබන්දනු නුවණැති යැ යි කියද්ද? කෙබඳු තැනැත්තේ දුක ඉක්ම විහරණය කෙරේ ද? කෙබන්දනු දෙවියෝ පුදද්ද?

[භගවත්හු:]

යමෙක් සිල්වත් ද, නුවණැත්තේ ද, වඛන ලද සිත් ඇත්තේ ද, සමාහිත වේ ද, ධ්‍යානයෙහි ඇලුනේ ද, සිහි ඇත්තේ ද, ඔහුගේ සියලු ශෝකයෝ පහ වූවානු ද, ප්‍රතිණ වූවානු ද, කෘෂිණ වූ කෙලෙස් ඇත්තේ ද, අනතිම සිරුර දරණ-සුලු වේ ද, එබන්දනු සිල්වතා යි කියත්. එබන්දනු නුවණැතියැ යි කියත්. එබඳු තැනැත්තේ දුක ඉක්ම විහරණ කෙරේ. එබන්දනු දෙවියෝ පුදති.

2. 2. 5.

වෘද්ධ සුත්‍රය.

96. සැවැත්භූමර—

එකත්පසෙක සිටි වෘද්ධ දේවපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට භාජායෙන් කී ය:

මෙහි කවරෙක් රුද්ධවෙහි අතලස් ව වතුරෝකය තරණය කෙරේ ද? කවරෙක් (යට) පිහිටක් තැනි (මතුයෙහි) එල්බීමක් තැනි ගැඹුරෙහි නො හිලේ ද?

[භගවත්හු:]

හැම කල්හි සිල්වත් වූ, නුවණැති, එකඟසිත් ඇති, ඇරඹු වෙර ඇති, නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති පුතුල් තෙමේ තරණය කිරීමට දුෂ්කර වූ වතු-රෝකය තරණය කෙරෙයි.

කාමසංඥයෙන් වැලකුනු රූපසංයෝජන ඉක්ම සිය කෘෂිණ වූ තඤ්ජ-රාගය ඇති හෙ තෙමේ ගැඹුරෙහි නො හිලේ.

2. 2. 6.

වසුද්දන සුත්‍රය.

97. සැවැත්භූමර—

එකත්පසෙක සිටි වසුද්දන දේවපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ භාජාව කී ය:

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සතතියා විය ඔමටෙයා ඩයහමානොව¹ මන්තෙ,
කාමරාගපභාණාය සතො භික්ඛු පරිබ්බජෙති.

[භගවා:]

සතතියා විය ඔමටෙයා ඩයහමානොව මන්තෙ,
සකකායදිට්ඨිපභාණාය සතො භික්ඛු පරිබ්බජෙති.

2. 2. 7.

සුමුහමසුතනං.

98. සාවකපීයං—

එකමනනං සීතො බො සුමුහමා දෙවපුතෙනා භගවනනං ගාථාය
අජ්ඣාසාසි:-

නිව්වං උත්තරාමිදං විතනං නිව්වං උබ්බිග්ගමිදං මනො
අනුපපන්නෙසු කිවෙත්සු² අපො උප්පතීතෙසු ව
සවෙ අපි අනුත්තරං තං මෙ අකබ්බාති පුට්ඨිතො ති.

[භගවා:]

තාඤ්ඤත්‍ර බොජ්ඣංගා තපසා³ තාඤ්ඤත්‍ර ඉන්ද්‍රියසංවරා,⁴
තාඤ්ඤත්‍ර සබ්බන්තිස්සග්ගා⁵ තොප්පිං පසායාමි පාණීතනනි.⁶

2. 2. 8.

කාකුබ්බසුතනං.

99. සාවකපීයං—

එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා සාකොඨෙහි විහරති අඤ්ජන-
වනො මිගදයෙ. අථ බො කාකුබ්බො දෙවපුතෙනා අභිකක්කනාය රතතියා
අභිකක්කනාවණොණා කෙවලකපං අඤ්ජනවතං ඔහාසෙසා යෙන භගවා
තෙත්‍රපසඛකම්. උපසඛකම්භා භගවනනං අභිවාදෙසා එකමනනං අට්ඨාසි.
එකමනනං සීතො බො කාකුබ්බො දෙවපුතෙනා භගවනනං එකදවොච:

තඤ්ඤ සමණාති? කිං ලභා අට්ටසොති? තෙන හි සමණ සොචසීති?
කිං ජිසිත්ථ අට්ටසොති? තෙන හි සමණ තෙව තඤ්ඤ තෙව⁷ සොචසීති?
එවමාට්ටසොති.

කච්චි තං අතඤ්ඤා⁸ භික්ඛු කච්චි තඤ්ඤි⁹ ත විජ්ජති,
කච්චි තං එකමාසිතං අරති තාභිකිරතීති.

[භගවා:]

අනීසො⁸ වෙ අහං යකඛ අපො තඤ්ඤි ත විජ්ජති,
අපො මං එකමාසිතං¹⁰ අරති තාභිකිරතීති.

1. ඩයහමානොව - ස්‍යා 2. කිවෙත්සු - සිවු 1. ස්‍යා. PTS. 3. බොජ්ඣංගා තපසා - මුත්සං.
4. තාඤ්ඤත්‍රින්ද්‍රියසංවරා - මුත්සං. 5. සබ්බන්තිස්සග්ගා - සි 1. 6. ඉදමටොච - පෙ-
තප්පච්ඡන්තරධාසිති. මුත්සං. ස්‍යා 7. කච්චි - මුත්සං. PTS. 8. අනීසො - සිවු. 2.
9. අපො තඤ්ඤි - PTS. 10. මෙකමාසිතං - ස්‍යා.

සාතෙකිත් පහර ලද්දකු මෙන් ද, හිස දූවෙන්තකු මෙන් ද, මහණ තෙමේ කාමරාග ප්‍රභාණය පිණිස සිහි ඇති ව වෙසෙන්නේ ය.

[භගවත්හු:]

සාතෙකිත් පහර ලද්දකු මෙන් ද, හිස දූවෙන්තකු මෙන් ද මහණ තෙමේ සත්කායදූෂි ප්‍රභාණය පිණිස සිහි ඇති ව වෙසෙන්නේ ය.

2. 2. 7.

සුමුහම් සුත්‍රය.

88. සැවැත්තුවර—

එකත්පසෙක සිටි සුමුහම් දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට භාජනයක් කී ය:

නූපත් දුක් නිමිති කොට ද, යළිත්, ඉපදුනු දුක් නිමිති කොට ද, මේ සිත නිතර තැති ගත්තේ ය. මේ සිත නිතර බියෙන් සැලිවේ ය. මා විසින් විවාරණ ලද්දෙහි. ඉදින් තොතැති ගත් සිතක් ඇත් තම් එය වදාරණු මැනව.

[භගවත්හු:]

බෝධ්‍යඛ්‍ය භාවතාව හැර තපෝගුණය හැර ඉන්ද්‍රියසංවරය හැර නිවන් හැර සත්ත්වයන්ට සුවයක් නො දකිමි.

2. 2. 8.

කකුඛ සුත්‍රය.

99. සැවැත්තුවර—

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඝාණේන නුවර සමීපයෙහි අඳුන්වන තම් වූ මුවවෙතෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි මහා ජව්වණ් ඇති කකුඛ දෙවිපුත් තෙමේ රෑ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුව අඳුන්වන බවුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි කකුඛ දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය:

ශ්‍රමණයන් වහන්ස, සතුටු වහු ද? ඇවැත්ති, කුමක් ලැබ ද? එසේ තම් ශ්‍රමණයන් වහන්ස, ශෝක කරහු ද? ඇවැත්ති, කුමක් දිරා ගියේ ද? ශ්‍රමණයන් වහන්ස, එසේ තම් නො ම සතුටු වහු ද? නො ම ශෝක කරහු ද? ඇවැත්ති, එසේ ය.

ශ්‍රමණයන් වහන්ස, කිම, මුඛවහන්සේ නිදුක් ද? කිම, ඇල්මෙක් නැද්ද? කිම, අරතිය හුදෙකලා ව හුන් මුඛවහන්සේ නො මිනී ද?

[භගවත්හු:]

යක්‍ෂය, ඒකාන්තයෙන් මම නිදුක් වෙමි. ඇල්මෙකුත් නැත. තව ද, අරතිය එකලා ව හුන් මා නො මිනිසි.

[දෙවපුතො:]

කථං ණං අතඤ්ඤා¹ භික්ඛු කථං තඤ්ඤා න විජ්ජති,
කථං තං එකමාසිතං අරතී නාභිකිරතීති.

[භගවා:]

අභජාතස්ස වෙ තඤ්ඤා තඤ්ඤාතස්ස වෙ අභං,
අතඤ්ඤා අතඤ්ඤා¹ භික්ඛු එවං ජාතාහි ආට්ඨසොති.

[දෙවපුතො:]

විරහං වත පය්‍යාමි² බ්‍රාහ්මණං පරිනිබ්බුතං,
අතඤ්ඤා අතභං භික්ඛුං තිණ්ණං ලොකෙ විසතතිකතති.

2. 2. 9.

උත්තරසුතනං.

100. රාජගහෙ—

එකමනතං සීතො ඛො උත්තරො දෙවපුතො භගවතො සන්තිකෙ
ඉමං ගාථං අභාසි:

උපනීයති ජීවිතපපමායු ජරුපනීතස්ස න සන්ති තාණා,
එතං භයං මරණෙ පෙක්ඛමානො පුඤ්ඤාති කසිරාථ සුඛාවහාති.

[භගවා:]

උපනීයති ජීවිතපපමායු ජරුපනීතස්ස න සන්ති තාණා,
එතං භයං මරණෙ පෙක්ඛමානො ලොකාමිහං පජ්ඣෙ සන්තිපෙක්ඛොති.

2. 2. 10.

අනාඨපිණ්ඩකසුතනං.

101. ඤාචන්දියං—

එකමනතං සීතො ඛො අනාඨපිණ්ඩකො දෙවපුතො භගවතො
සන්තිකෙ ඉමා ගාථායො අභාසි:

ඉදං හි තං ජේතවතං ඉසිසඛකනිසේවිතං,
ආට්ඨන්ධං ධම්මරාජේන පිතීසඤ්ඤතං මම.

කම්මං විජ්ජා ව ධම්මො ව සීලං ජීවිතමුත්තමං,
එතෙන මම්මා සුඤ්ඤාති න ගොතෙතන ධතෙන වා.

තස්මා හි පණ්ඩිතො පොසො සම්පය්‍යං අත්ථමනනො,
යොනිසො විවිතෙ ධම්මං එවං තත්ථ විසුඤ්ඤති.

1. අනිත්තං - සිද්ධි. 2. පය්‍යාම - සි. 1, 2,

[දෙවිපුත්:]

ශ්‍රමණයන් වහන්ස, මූලවහන්සේ කෙසේ නිදුක් සේන් ද? ඇල්මෙන් කෙසේ නො වේ ද? අරතිය එකලා ව හුන් මූලවහන්සේ කෙසේ නො මිඳි ද?

[භගවත්හු:]

භගවත් දුක් (වටදුක්) ඇත්තනුට ඒකාන්තයෙන් ඇල්ම වේ. භගවත් ඇල්ම ඇත්තනුට ඒකාන්තයෙන් දුක වේ. ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ ඇලුම් තැත්තේ ය, දුක් තැත්තේ ය යි මෙසේ දනුව.

[දෙවිපුත්:]

ලොව තෘෂ්ණාව කරණය කළ ඇලුම් තැති දුක් තැති පිරිනිව්‍යාසි වූ මහණතු ඒකාන්තයෙන් කලෙකින් දකිමි.

2. 2. 9.

උත්තර සූත්‍රය.

100: රජගහනුවර—

එකත්පසෙක සිටි උත්තර දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

ජ්විතය (මරණය කරා) පමුණුවනු ලැබේ. ආයුෂ ස්වරූපය. ජරාව විසින් මරණය කරා පමුණුවන ලද්දනුට පිහිට විවිධ රක්‍ෂාසථාන නැත. මේ (ත්‍රිවිධ) බිය මරණයෙහි ලා දක්නේ සුව එළවන්නා වූ පින් කරන්නේ ය.

[භගවත්හු:]

ජ්විතය මරණය කරා පමුණුවනු ලැබේ. ආයුෂ ස්වරූපය. ජරාව විසින් (මරණය කරා) පමුණුවන ලද්දනුට පිහිට විවිධ රක්‍ෂාසථාන නැත. මේ (ත්‍රිවිධ) බිය මරණයෙහි ලා දක්නා වූ නිවණ පතන පුද්ගල තෙමේ ලොකාමිෂ්‍ය දුරු කරන්නේ ය.

2. 2. 10.

අනාඨපිණ්ඩක සූත්‍රය.

101. සැවැත්තුවර—

එකත්පසෙක සිටි අනාඨපිණ්ඩක දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාවන් කී ය:

භික්‍ෂුසමුග්‍රයා විසින් නිති සෙටුනාලද ධර්මජන්මුබුදුරජානන් වහන්සේ විසින් විසුම් ගන්නා ලද කෙල ප්‍රසිද්ධ ජේතවනය මැදි ප්‍රීති උපදවන්නේ ම ය.

කම්‍ය ද විදුට ද ධර්ම ද උතුම් සිල්වත් ජ්විතය ද (යන) මෙයින් සත්‍යයෝ පිරිසිදු වෙත්. හෝත්‍රයෙන් හෝ ධනයෙන් හෝ පිරිසිදු නො වෙත්.

එහෙයින් ම නුවණැති පුරුෂ තෙමේ කමාගේ අභිවාද්‍රිය දක්නේ නුවණින් සමාධිපාක්‍ෂිකධර්ම වඩන්නේ ය. මෙසේ ඒ ආයුෂීයාගේ හේතු කොට පිරිසිදු වෙයි.

සාරිපුතොව පඤ්ඤාය සිලෙන උපසමෙන¹ ව,
යොපි පාරගතො² භික්ඛු එතාව පරමො සියාති.

ඉදමවොව අනාඨපිණ්ඩිකො දෙවපුතො. ඉදං වච්ඡා භගවන්තං
අභිවාදෙඤ්ඤා පදකම්මං කඤ්ඤා තත්ත්වන්තරධායී.³

අථ බො භගවා තස්සා රතනියා අවමයෙන භික්ඛු ආමනෙතසි. ඉමං
භික්ඛවෙ රතනීං අඤ්ඤාතරෙ දෙවපුතො අභික්ඛන්තාය රතනියා
අභික්ඛන්තාවණෙනා කෙවලකපං ජෙනවනං ඔහාසෙඤ්ඤා යෙනාහං තෙත්තු-
පසඛකම්මි. උපසඛකම්මිනා මං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං අධ්‍යායී. එකමන්තං
ධීතො බො භික්ඛවෙ සො දෙවපුතො මම සන්ධිකෙ ඉමා භාටායො අහායී:

“ඉදං භි තං ජෙනවනං ඉසිසඛකිසෙවිතං,
ආවුත්ථං ධම්මරාජෙන පිතිසඤ්ජනතං මම.

කමමං විජ්ජා ව ධම්මො ව සීලං ජීවිතවුත්තමං,
එතෙන මව්ව, සුඤ්ඤානි න ගොතෙතන ධතෙන වා.

තස්මා භි පණ්ඩිතො පොසො සමපස්සං අත්ථමන්තනො,
යොනිසො විවිතෙ ධම්මං එවං තත්ථ විසුඤ්ඤාති.

සාරිපුතොව පඤ්ඤාය සිලෙන උපසමෙන ව,
යොපි පාරගතො² භික්ඛු එතාව පරමො සියා”ති.

ඉදමවොව භික්ඛවෙ සො දෙවපුතො ඉදං වච්ඡා මං අභිවාදෙඤ්ඤා
පදකම්මං කඤ්ඤා තත්ත්වන්තරධායීති.

එවං වුත්තෙ ආයස්මා ආනිකෙඤ්ඤා භගවන්තං එතදවොව: සො භි නුත
ගතෙත අනාඨපිණ්ඩිකො දෙවපුතො භවිස්සාති. අනාඨපිණ්ඩිකො ගහපඨි
ආයස්මතෙත සාරිපුතෙන අභිප්පසන්නො අගොයීති.

සාධු සාධු ආනන්ද යාවතකං බො ආනන්ද තක්කාය පත්තබ්බං
අනුප්පත්තං⁴ තයා. අනාඨපිණ්ඩිකො භි සො ආනන්ද දෙවපුතොති.

අනාඨපිණ්ඩිකවග්ගො දුභිසො.

නමුද්දනං:

1 වඤ්ඤාය ව චෙත්සු ව දීඝලට්ඨි ව නුඤ්ඤා
වඤ්ඤා වසුද්දනො ව සුමුග්ගා කකුඛෙන ව,
උත්තරෙ තවමො වුත්තො දසමො අනාඨපිණ්ඩිකොති.

1. සිලෙඋපසමෙන - PTS, සි 2.

2. පාරගතො - මජ්ඣ., PTS

3. බායීති - සි. 2. කතා.

4. අනුප්පත්තං තං - මජ්ඣ.

ප්‍රඥයෙන් ද ශීලයෙන් ද ව්‍යුපගමයෙන් ද ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ ම (උතුම්භ.) පරහෙරට (=නිවණට) පාමිණි යම් මහණෙක් වේ නම් එහි මේ ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ ම පරම චන්තාභ. (සැරියුත් තෙරනුවතට වඩා උත්තරයෙක් නැත.)

අනේපිඩු දෙවිපුත් තෙමේ මෙය කිය. මෙය කියා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ පාදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් විය. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ රැය ඇවැලෙන් හිසුන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, මේ රුහියෙහි මනා ජිවමණ් ඇති එක්තරා දේවපුත්‍රයෙක් රූ පෙරයම් ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවිරම බලිලුවා මා වෙත එළඹියේ ය. එළඹ මා වැඳ එකත්පසෙක සිටියේ ය. මහණෙනි, එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙවිපුත් තෙමේ මා සම්පයෙහි මේ ගාථා කී ය:

හිසුසමුගයා විසින් නිති සෙව්නා ලද ධර්මරජන් වූ බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් විසුම් ගත්තා ලද තෙල්ප්‍රසිද්ධ ජේතවනය මට ප්‍රීති උපදවන්නේ ම ය.

කමීය ද විදුම ද ධර්මය ද උතුම් සිල්වත් ජිවිතය ද (යන) මෙයින් සත්තයෝ පිරිසිදු වෙත්. ගෝත්‍රයෙන් ගෝ ධනයෙන් පිරිසිදු නො වෙත්.

එහෙයින් ම නුවණැති පුරුෂ තෙමේ තමාගේ අභිවෘද්ධිය දක්නේ නුවණින් සමාසිපාක්කම්ම වඩන්නේ ය. මෙසේ ඒ අයඛිමාගීය හේතු කොට පිරිසිදු වෙයි.

ප්‍රඥයෙන් ද ශීලයෙන් ද ව්‍යුපගමයෙන් ද ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ ම (උතුම්භ.) පරහෙරට (=නිවණට) පාමිණි යම් මහණෙක් වේ නම් එහි මේ ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ ම පරම චන්තාභ: (සැරියුත් තෙරනුවතට වඩා විශිෂ්ටයෙක් නැත.)

මහණෙනි, ඒ දෙවිපුත් තෙමේ මෙය කිය. මෙය කියා මා වැඳ පාදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් විය.

මෙසේ වදල කල්හි ආයුෂමත් ආනාඤ සථවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, හෙ තෙමේ ඒකාන්තයෙන් අනාඨපිණ්ඩික දෙවිපුත් වන්නේ ය. අනේපිඩු ගෑහැවි තෙමේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ කෙරෙහි බෙහෙවින් පාහැදුනේ වී ය යි මෙය සාල කෙළේ ය.

ආනාඤ, මෑතවි, මෑතවි, ආනාඤ, යම්තාක් තකියෙන් දත යුතු නම් නොප විසින් (ඒතාක්) දන්නා ලදී. ආනාඤ, හෙ තෙමේ අනාඨපිණ්ඩික දෙවිපුත් තෙමේ ම ය යි.

අනාඨපිණ්ඩිකවර්ගීය දෙවැනි යි.

එහි උද්දානය:

වන්දිතස, වෙණු, දීඝලංඝි, තඤ්ඤ, වඤ්ඤ, වසුදානත, සුමුගම, කකුධ සුත්‍රය, තවචත උතතර සුත්‍රය, දසවත අනාඨපිණ්ඩික සුත්‍රය යි කියන ලදී.

3. නානාතිපීයවග්ගො.

2. 8. 1.

සිවසුභතං.

102. එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා සාවභ්ඵියං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකායා ආරාමේ

අථ බො සිවො දෙවපුතො අභික්ඛන්තාය රතතියා අභික්ඛන්තවණො කෙවලකප්පං ජෙතවනං ඔහාසෙත්වා යෙන භගවා තෙහුපසම්බුථිං. උප-සම්බුථිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ධිතො බො සිවො දෙවපුතො භගවතො සන්තිකෙ ඉමා ගාථායො අභාසි:

සබ්භිරෙව සමාසෙථ සබ්භි කුබ්බෙථ සන්ථං,
සතං සඤ්චම්මසුඤ්ඤය සෙයොයා ගොති න පාපියො.

සබ්භිරෙව සමාසෙථ සබ්භි කුබ්බෙථ සන්ථං,
සතං සඤ්චම්මසුඤ්ඤය පසුඤ්ඤ ලබ්භති නාසුඤ්ඤො.

සබ්භිරෙව සමාසෙථ සබ්භි කුබ්බෙථ සන්ථං,
සතං සඤ්චම්මසුඤ්ඤය සොකමජේඛි න සොචති.

සබ්භිරෙව සමාසෙථ සබ්භි කුබ්බෙථ සන්ථං,
සතං සඤ්චම්මසුඤ්ඤය ඤාතිමජේඛි විරොචති

සබ්භිරෙව සමාසෙථ සබ්භි කුබ්බෙථ සන්ථං,
සතං සඤ්චම්මසුඤ්ඤය සත්තා ගච්ඡන්ති සුග්ගතිං.

සබ්භිරෙව සමාසෙථ සබ්භි කුබ්බෙථ සන්ථං,
සතං සඤ්චම්මසුඤ්ඤය සත්තා තිට්ඨන්ති සාතභන්ති.

අථ බො භගවා සිවං දෙවපුතං ගාථාය පච්චභාසි:

සබ්භිරෙව සමාසෙථ සබ්භි කුබ්බෙථ සන්ථං,
සතං සඤ්චම්මසුඤ්ඤය සබ්බදුක්ඛා පමුච්චති.

3. නානාතිත්වය වගීය.

2. 3. 1.

සිව සුත්‍රය.

102. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුමර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක.

එකල්හි මහා ජිව්‍යණී ඇති සිව දෙවිපුත් තෙමේ රූ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවිරම් බඩුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සිව දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථාවන් කී ය:

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක්වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍ර සන්ධ්‍යා කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සඤ්චය දූත (සිටියහුට) අභිවාද්ධියක් වෙයි. පිරිහීමෙන් නො වෙයි:

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක්වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍ර සන්ධ්‍යා කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සඤ්චය දූත (සිටියහුට) ප්‍රඥව ලැබෙයි. අනෙකෙකින් නො ලැබෙයි.

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක්වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍ර සන්ධ්‍යා කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සඤ්චය දූත (සිටියේ) ශෝක කාරණයන් මැද ශෝක නො කෙරේ.

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක්වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍ර සන්ධ්‍යා කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සඤ්චය දූත (සිටියේ) තැයන් මැද වෙසෙසින් බබලයි.

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක්වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍ර සන්ධ්‍යා කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සඤ්චය දූත (සිටි) සන්තයෝ සුගතියට යෙත්.

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක්වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍ර සන්ධ්‍යා කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සඤ්චය දූත (ගත්) සන්තයෝ බොහෝ කල් සුවසේ සිටිත්.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිව දෙවිපුත්හට ගාථායෙකින් වදාළ සේක.

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක්වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍ර සන්ධ්‍යා කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සඤ්චය දූත (සිටියේ) සියලු දුකින් මිදෙයි.

2. 3. 2.

බෙම්සුහතං.

103. ආවජ්ඣයං—

එකමනතං ධීතො බො බෙමො දෙවපුත්තො භගවතො සන්තිකෙ ඉමො
ගාථායො අභාසී:

වරන්ති බාලා දුමෙමධා අමිතෙතතෙව අත්තනා,
කරොන්තා පාපකං කමමං යං හොති කට්ඨකප්ථලං.

න තං කමමං කතං සාග්ගි යං කතා අනුතප්පති,
යස්ස අසුඤ්ඤා රොදං විපාකං පටිසෙවති.

තඤ්ඤා කමමං කතං සාග්ගි යං කතා නානුතප්පති,
යස්ස පතීතො සුමනො විපාකං පටිසෙවතීති.

[භගවා:]

පටිගච්චෙව¹ තං කසිරා යං ජඤ්ඤා භිතමන්තනො,
න සාකට්ඨිකචිත්තාය මන්තා ධීරො පරකකමෙ.

යථා සාකට්ඨකො පඤ්ඤා² සමං භිතා මහාපථං,
විසමං මග්ගමාරුඤ අකබච්ඡින්නොව ක්කායති.

එවං ධම්මා අපකකමම අධම්මමනුචතන්තිය,
විජ්ඣෙ මච්චුමුඛං පත්තො අකබච්ඡින්නොව ක්කායතීති.

2. 3. 3.

යෙථිසුහතං.

104. ආවජ්ඣයං—

එකමනතං ධීතො බො යෙථී දෙවපුත්තො භගවන්තං ගාථාය
අජ්ඣභාසී:

අන්තමෙවාහිතඤ්ඤාති උභයෙ දෙවමානුසා,
අථ කො නාම සො යකෙඛා යං අන්තං තාහිතඤ්ඤාති.

[භගවා:]

යෙ තං දදන්ති සඤ්ඤාය විපසසන්නෙත වෙනසා,
තමෙව අන්තං භජති අත්ථිං ලොකෙ පරමහි ව.

තස්මා විතෙය්‍ය මච්ඡෙරං දජ්ජා දතං මලාහිගු,
සුඤ්ඤාති පරලොකස්මිං පතිට්ඨා හොන්ති පාණීනන්ති.

අච්ඡරියං භනෙත අබ්භූතං භනෙත යාවසුභාසීතමිදං භනෙත භගවතා:

1 පටිත්තවච්ච-මජ්ඣිම, සසා, PTS. 2. මධ්මං-මජ්ඣිම, පසඤ්ඤා - සසා. යථා සාකට්ඨකො නාම
මිලිඤ්ඤාපඤ්ඤා.

2. 3. 2.

බෙම සුත්තය.

103 සවැන්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි බෙම දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ භාජාවන් කී ය.

නුවණ තැනි බාලයෝ යම් කම්යක් තපුරු විපාක ඇත්තේ වේ නම් එබඳු අකුශලකම් කෙරෙමින් තමනට සතුරකු වැනි වූ පඤ්චස්කකියෙන් යුක්ත ව ගැසිරෙත්.

යම් කම්යක් කොට තැවේ ද? යම් කම්යක්හුගේ විපාකය කඳුලෙන් තෙත් මුහුණු ඇති ව ගබ්මින් සෙවුනේ ද, එබඳු අකුශලකම් කරණ ලද්දේ නො මැනවි.

යම් කම්යක් කොට නො තැවේ ද? යම් කම්යක්හුගේ විපාකය පිණිස ගියේ මනාසිතානියේ සෙවුනේ ද, එබඳු කම්ය කරණ ලද්දේ මැනවි.

[භගවත්හු:]

යමක් තමනට හිතයයි දන්නේ තම එය පළමු කොට ම කරන්නේ ය. නුවණැති ධාරිසම්පන්න පුද්ගල තෙමේ සාකච්ඡාවෙතනායෙන් තැත් නො කරන්නේ ය.

ගාල්කරු තෙමේ යම්සේ සම මග වූ මහමග හැර විෂම මගට නැගී යුත් අකුරු ඇත්තේ බලවත් සිතිවිලි සිතා ද,

මද නුවණැති පුද්ගල තෙමේ එපරිද්දෙන් දහමින් ඉවත් ව අධර්මයට බැස ගෙන මරුමුවට පැමිණියේ සුත් අකුරු ඇත්තකු ලෙස සිතිවිලි සිතයි.

2. 3. 3.

සෙව් සුත්තය.

104. සැවන්නුවර—

1. එකත්පසෙක සිටි සෙව් දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට භාජායෙන් කී ය.

දෙව්මිනිස් දෙකොටස ආහාරය ම පතත්. යම්කෙසෙකින් ආහාරය නො පතා තම ඒ කවර තම සත්ත්වයෙක් ද?

[භගවත්හු:]

යම් කෙනෙක් පහත් සිතින් සැදහැයෙන් ඒ ආහාරය දෙත් ද, මෙලෙව්හි ද පරලෙව්හි ද ආහාරය ඔහු ම සෙවුනේ ය.

එහෙයින් මධුරාමල මැඩලන සුළු වූයේ ජිසුරුකම දුරු කොට දත් දෙන්නේ ය. පින් සත්ත්වයන්ට පරලොව පිහිට වේ.

වහන්ස, ආශ්වායීයෙකි. වහන්ස, අද්භූතයෙකි. වහන්ස, මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ඉතා මැනවින් වදාරණ ලද්දේ ම ය:

“යෙ තං දදන්ති සඤ්ඤා විපසසන්නෙත වෙතසා,
තමෙව අන්තං භජති අසම් ප්‍රොකෙ පරමිති ව.

තස්සා විතෙය්‍ය මචෙත්ථරං දජ්ජා දුතං ලොකිභු,
පුඤ්ඤති පරලොකස්මිං පතිට්ඨා භොන්ති පාණිනන්ති.”

භුතපුබ්බාහං භන්තො සෙසි නාම රාජා අභොසිං දයකො දුතපති දුතස්ස වණණවාදී. තස්ස මය්‍යං භන්තො වතුසු¹ ආරෙසු දුතං දීඨිථ සමණබ්‍රාහ්මණ-කපණද්ධික වණ්ඤිකයාවකානං. අථ බො මං භන්තො ඉත්ථාගාරං උපසඬ්ඛි-මිත්වා එතදවොච: දෙවස්සෙව² බො දුතං දීයති අමාකං දුතං ත දීයති, සාධු මයමිදි දෙවං නිස්සාය දුතාති දදෙය්‍යාම පුඤ්ඤති කරෙය්‍යාමාති.

තස්ස මය්‍යං භන්තො එතදභොසි: අහං බොස්මි දයකො දුතපති දුතස්ස වණණවාදී. දුතං දය්‍යාමිති වදන්තානං³ කීන්ති වදෙය්‍යන්ති. සො බ්‍රාහ්මණ භන්තො පඨමං ආරං ඉත්ථාගාරස්ස අද්දසිං. තත්ථ ඉත්ථාගාරස්ස දුතං දීඨිථ, මම දුතං පටික්කමි.

අථ බො මං භන්තො බතතියා අනුසුත්තා⁴ උපසඬ්ඛිමිත්වා මං එතදවොචුං. දෙවස්ස බො දුතං දීයති, ඉත්ථාගාරස්ස දුතං දීයති, අමාකං දුතං ත දීයති. සාධු මයමිදි දෙවං නිස්සාය දුතාති දදෙය්‍යාම, පුඤ්ඤති කරෙය්‍යාමාති.

තස්ස මය්‍යං භන්තො එතදභොසි: අහං බොස්මි දයකො දුතපති දුතස්ස වණණවාදී. දුතං දය්‍යාමිති වදන්තානං³ කීන්ති වදෙය්‍යන්ති. සො බ්‍රාහ්මණ භන්තො, දුතියං ආරං⁶ බතතියානං අනුසුත්තානං⁷ අද්දසිං. තත්ථ බතතියා: ආ-අනුසුත්තානං දුතං දීඨිථ, මම දුතං පටික්කමි.

අථ බො මං භන්තො බලකායො උපසඬ්ඛිමිත්වා එතදවොච: දෙවස්ස බො දුතං දීයති. ඉත්ථාගාරස්ස දුතං දීයති. බතතියානං අනුසුත්තානං⁷ දුතං දීයති. අමාකං දුතං ත දීයති. සාධු මයමිදි දෙවං නිස්සාය දුතාති දදෙය්‍යාම, පුඤ්ඤති කරෙය්‍යාමාති.

තස්ස මය්‍යං භන්තො එතදභොසි: අහං බොස්මි දයකො දුතපති දුතස්ස වණණවාදී. දුතං දය්‍යාමිති වදන්තානං³ කීන්ති වදෙය්‍යන්ති. සො බ්‍රාහ්මණ භන්තො තතියං ආරං බලකායස්ස අද්දසිං. තත්ථ බලකායස්ස දුතං දීඨිථ, මම දුතං පටික්කමි.

අථ බො මං භන්තො, බ්‍රාහ්මණගහපතිකා උපසඬ්ඛිමිත්වා එතදවොචුං. දෙවස්ස බො දුතං දීයති. ඉත්ථාගාරස්ස දුතං දීයති. බතතියානං අනුසුත්තානං⁷ දුතං දීයති. බලකායස්ස දුතං දීයති. අමාකං දුතං ත දීයති. සාධු මයමිදි දෙවං නිස්සාය දුතාති දදෙය්‍යාම. පුඤ්ඤති කරෙය්‍යාමාති.

තස්ස මය්‍යං භන්තො එතදභොසි: අහං බොස්මි දයකො දුතපති දුතස්ස වණණවාදී. දුතං දය්‍යාමිති වදන්තානං³ කීන්ති වදෙය්‍යන්ති. සො බ්‍රාහ්මණ භන්තො වතුත්ථා ආරං බ්‍රාහ්මණගහපතිකානං අද්දසිං. තත්ථ බ්‍රාහ්මණ-ගහපතිකානං දුතං දීඨිථ, මම දුතං පටික්කමි.

1. වතුසු. - මජ්ඣං. 2. දෙවස්ස බො-මජ්ඣං, PTS. සහා. 3. වදන්තානං කප්ථි - සිමු 2. PTS

4. අනුසුත්තා - මජ්ඣං. 5. වදන්තානං කප්ථි. 6. දුතියං ආරං. - සහා.

7. අනුසුත්තානං - මජ්ඣං.

“යම් කෙනෙක් පහන් සිතින් සාදහායෙන් ඒ ආහාරය දෙත් ද, මෙලෙවිනි ද පරලෙවිනි ද ආහාරය ඔහු ම හෙවුනේ ය.

එහෙයින් මහුරාමල මාඛලතසුලු වූයේ මහුරාකම දුරා කොට දන් දෙන්නේ ය. පින් සහකයන්ට පරලොව පිහිට වෙයි” යන මෙය භාෂාවකුත් වහන්සේ විසින් ඉතා මැනවින් වදාරණ ලද්දේ ම ය.

පෙර වූවක් නියමි. වහන්ස, මම දායක වූ දානපති වූ දීමෙහි ගුණ නියත සේරි තම් රජෙක් වීමි. වහන්ස, ඒ මාගේ (නුවර) සිටු දෙරටුවෙහි මහණ බමුණු දුනි මහි වණ්ඛක යාවකයන්ට දන් දෙනු ලැබී ය. වහන්ස, එකල්හි අනාභුරු මාවෙන එළඹ “දේවයන් වහන්සේගේ දන් ම දෙනු ලැබේ. අපගේ දන් තොදෙනු ලැබේ. අපි ද දේවයන් වහන්සේ නිසා දන් දෙන්නමෝ තම් පින් කරන්නමෝ තම් මැනවැ” යි මෙය කී ය.

වහන්ස, ඒ මට “මම වතාහි දානපති වූ දීමෙහි ගුණ නියත දායකයෙක්මි. දන් දෙන්නෙමු යි කියනුවනට කුමක් කියන්නෙමි ද” යි මේ අදහස විය. වහන්ස, ඒ මම පලමු වන දෙරටුව අනාභුරුට දිනිමි. එහි ඇතොවුරන්ගේ දන් දෙනු ලැබී ය. මාගේ දානය වැලකුණේ ය.

වහන්ස, ඉක්බිති සහකාර ඤාත්‍රියයෝ මා වෙත එළඹ “දේවයන් වහන්සේගේ දන් දෙනු ලැබේ. අනාභුරුයාගේ දන් දෙනු ලැබේ. අපගේ දන් තොදෙනු ලැබේ. අපි ද දේවයන් වහන්සේ නිසා දන් දෙන්නමෝ තම් පින් කරන්නමෝ තම් මැනවැ” යි මෙය මට කීහ.

වහන්ස, ඒ මට “මම වූ කලී දානපති වූ දීමෙහි ගුණ නියත දායකයෙක්මි, දන් දෙන්නෙමු යි කියනුවනට කුමක් කියන්නෙමි ද” යි මේ අදහස විය. වහන්ස, ඒ මම දෙවන දෙරටුව සහකාර ඤාත්‍රියයන්ට දිනිමි. එහි සහකාර ඤාත්‍රියයන්ගේ දන් දෙනු ලැබී ය. මගේ දානය වැලකුණේ ය.

වහන්ස, ඉක්බිති බලසෙනහ මා වෙත එළඹ “දේවයන් වහන්සේගේ දන් දෙනු ලැබේ. අනාභුරුයාගේ දන් දෙනු ලැබේ. සහකාර ඤාත්‍රියයන්ගේ දන් දෙනු ලැබේ. අපගේ දන් තොදෙනු ලැබේ. අපි ද දේවයන් වහන්සේ නිසා දන් දෙන්නමෝ, පින් කරන්නමෝ තම් මැනවැ” යි මෙය කීහ.

වහන්ස, ඒ මට “මම වූ කලී දානපති වූ දීමෙහි ගුණ නියත දායකයෙක් මි. දන් දෙන්නෙමු යි කියනුවනට කුමක් කියන්නෙමි ද” යි මේ අදහස විය. වහන්ස, ඒ මම තෙවන දෙරටුව බලසෙනහට දිනිමි. එහි බලසෙන්හුගේ දන් දෙනු ලැබී ය. මගේ දානය වැලකුණේ ය.

වහන්ස, ඉක්බිති බමුණු ගෘහාචාර්යෝ මා වෙත එළඹ “දේවයන් වහන්සේගේ දන් දෙනු ලැබේ. අනාභුරුයාගේ දන් දෙනු ලැබේ. සහකාර ඤාත්‍රියයන්ගේ දන් දෙනු ලැබේ. බලසෙන්හුගේ දන් දෙනු ලැබේ. අපගේ දන් තොදෙනු ලැබේ. අපි ද දේවයන් වහන්සේ නිසා දන් දෙන්නමෝ තම්, පින් කරන්නමෝ තම් මැනවැ” යි මෙය කීහ.

වහන්ස, ඒ මට “මම වූ කලී දානපති වූ දීමෙහි ගුණ නියත දායකයෙක් මි. දන් දෙන්නෙමු යි කියනුවනට කුමක් කියන්නෙමි ද” යි මේ අදහස විය. වහන්ස, ඒ මම සිවුවන දෙරටුව බමුණු ගෘහාචාර්යන්ට දිනිමි. එහි බමුණු ගෘහාචාර්යන්ගේ දන් දෙනු ලැබී ය. මගේ දානය වැලකුණේ ය.

අථ ඛො මං භනෙත පුරිසා උපසඛකමිත්වා එතදවොචුං: න ඛො දුතී දෙවස්ස කොචී දුතං දීයතිති.

එවං වුත්තො¹හං භනෙත තෙ පුරිසෙ එතදවොචං: තෙන හි භණේ යො ඛාහිරෙසු ජතපදෙසු ආයො සඤ්ජායති, තතො උපඛිං අනෙතපුරෙ² පවෙසෙථ, උපඛිං තතෙව දුතං දෙථ සමිණත්වාගමණකපණදායක වණ්ඞිකක-යාවකානන්ති.

සො ඛවාහං භනෙත එවං දීඝරතනං කතානං පුඤ්ඤතං එවං දීඝ-රතනං කතානං කුසලානං³ පරියනතං තාගිගච්ඡාමි, එතතකං පුඤ්ඤනතී වා එතතකො පුඤ්ඤවිපාකොති වා එතතකං සග්ගෙ ධාතබ්බන්ති වාති. අච්ඡරියං භනෙත, අබ්භුතං භනෙත යාවසුභාසිතමිදං භනෙත භගවතා:⁴

“යෙ තං දදන්ති සඤ්ඤාය විපසකෙනෙත වෙතසා,
තමෙව අනතං භජති අසමිං ලොකෙ පරමති ව.

තස්මා විකෙසස මචෙඡරං දජ්ජා දුතං මලාහිභු,
පුඤ්ඤනී පරලොකස්මිං පතිට්ඨා භොන්ති පාණිත”න්ති.

2. 3. 4.

ඤ්ඤාපුත්තනං.

105. ඤාච්ඡායං—

එකමනං ධිතො ඛො ඤ්ඤායෙ දෙවපුත්තො භගවතො සන්තිකෙ ඉමිං ගාථං අභාසි:

අමිහං උපපන්නාසෙ විමුත්තා සන්ත භික්ඛවො,
රුගදෙසපරිකම්භා තිණ්ණා ලොකෙ විසත්තිකන්ති.

[භගවා:]

කෙ ව කෙ ව අතරාං සඛනං මච්චුධෙය්‍යං සුදුන්නරං,
කෙ හිත්වා මොක්ඛං දෙහං දිබ්බං යොගං උපච්චගුන්ති.

[දෙවපුත්තො:]

උපකො පලගණෙඛා⁵ ව පුඤ්ඤානී ව තෙ තයො,
හඤ්ජෙය්‍ය හඤ්ජෙවො ව ඛාහුදන්ති ව පිබ්බිකො⁶,
තෙ හිත්වා මොක්ඛං දෙහං දිබ්බං යොගං උපච්චගුන්ති

[භගවා:]

කුසලී භාසසි තෙසං මාරජාසප්පායාසිතං,
කස්ස තෙ ධම්මමඤ්ඤාය අච්ඡිද්ධං භවබ්බිතන්ති.

[දෙවපුත්තො:]

න අඤ්ඤත්‍ර භගවතා තාඤ්ඤත්‍ර තව සාසනා,
යස්ස තෙ ධම්මමඤ්ඤාය අච්ඡිද්ධං භවබ්බිතං.

1. වුත්තොහං - කන්චි 2. අනෙතපුරං - කන්චි 3. කුසලානං ධම්මොහං - මජ්ඣං.
4. මිදං භගවතා - PTS. 5. එලගණෙඛා - සී1. 6. ඛාහුදන්ති ජානියො - සී1.

වහන්ස, ඉක්බිති රාජපුරුෂයෝ මා වෙත එළඹ “දේවයන් වහන්සේගේ දැනගත් දැන් කිසි තැනෙක නොදෙනු ලැබේ ය”යි මෙය කීහ.

වහන්ස, මෙසේ මම කියනලද්දේ ඒ පුරුෂයන්ට “සහයෙනි, එසේ නම් පිටත දනවුවල යම් අයෙක් උපදී ද? එසින් අඩක් ඇතොවුර කෙරෙහි යවනු. අඩකින් එහි ම හෙණ බමුණු දුහි මිහි වණ්ඛික යාවකයන්ට දන් දෙව් ය”යි මෙය කීයෙහි.

වහන්ස, ඒ මම මෙසේ දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි කළ පින්කම්වල මෙසේ දිගුකලක් කළ කුසල්වල පිණ මෙතෙකැයි කියා හෝ පුණ්‍යවිපාකය මෙතෙකැයි කියා හෝ මෙපමණ කලක් සගෙහි සිටියයුතු යයි කියා හෝ කෙළවරක් නොදනිමි.

වහන්ස, ආයුධයකි! වහන්ස, අද්‍යුතයෙකි!! වහන්ස, “යම් කෙනෙක් සැදූහැයෙන් පහන්සිතින් ඒ ආහාරය දෙද් ද? මෙලෙව්හි ද පරලෙව්හි ද ආහාරය ඔහු ම සෙවුනේ ය. එහෙයින් මසුරු මල මාඛලත සුළු වූයේ මසුරු-කම දුරු කොට දන් දෙන්නේ ය. පින් සත්කයන්ට පරලොව පිහිට වෙයි” යන මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ඉතා මාතෘපිත් වදාරණ ලද්දේ ම ය.

2. 3. 4.

ඝට්ඨකාර සුත්‍රය.

105. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඝට්ඨකාර දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

භික්ෂුහු සත්තමක් අවිහ බබ්ලොවට පැමිණියාහු මිදුනාහු රුහෙලොසයන් සෂය කලාහු (පඤ්චකකි) ලෝකයෙහි තෘෂණාව සෂය කලාහු ය.

[භගවත්හු:]

තරණය කිරීමට ඉතා දුෂකර වූ මව්වැඩෙය්‍ය නම් සංසාරයන් (වතුර්විධ) සහගයනුත් කවුරු කවුරු තරණය කලාහු ද? කිනම් කෙනෙක් මනුෂ්‍යදේහ (සංඛ්‍යාත ඔරමනාහි යංගෝජන පස) දුරු කොට දිව්‍යයෝග (සංඛ්‍යාත උඤ්චනාහි යංගෝජන පස) ඉක්ම ගියාහු ද?

[දෙවිපුත්:]

උපක, පලගණ්ඨ, පුකකුසාහි යන තිදෙන ද, හඳ්දිය, හඳ්දෙව්, බාහුදහනි, පිඬිය යන (සිව්දෙන ද) ඔහු මනුෂ්‍යදේහය හැර දිව්‍යයෝගය ඉක්ම ගියාහු ය.

[භගවත්හු:]

මාරපාසයන් හැර සිටියා වූ ඔවුන්ට අනවද්‍ය කම් ඇතියහසි පසන්නෙහි ය. ඔහු කවරකුගේ ධර්මය දැන භවබකිතය සිත්දහු ද?

[දෙවිපුත්:]

ඔහු යමකුගේ ධර්මය දැන භවබකිතය සිත්දහු ද, (ඒ) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නො හැරයි. මුඛවහන්සේගේ සසුන ද නො හැරයි.

යථ නාමඤ්ච රුපඤ්ච අසෙසං උපරුජ්ඣති,
තං තෙ ධම්මං ඉධඤ්ඤාය අවජ්ඣං භවිබ්බහන්ති.

[භගවා:]

භමභිරං වාවසි වාවං දුබ්බිජාතං සුදුබ්බධං,
කස්ස ජංචං ධම්මඤ්ඤාය වාවං භාසසි ජද්දිසන්ති.

[දෙවපුත්තො:]

කුමාකාරෙ පුරෙ ආසිං ඓච්ඡාඋච්ඡාන ඝට්ඨකණ්,
මාතෘපෙත්තිහරෙ ආසිං කායාසංඝං උපාසකො.
විරතො මෙජ්ඣා ධම්මා බ්‍රහ්මචාරී තිරුමිසො,
අනුචා තෙ සගාමෙය්‍යො අනුචා තෙ පුරෙ සඛා.
සොභං එතෙ පජාතාමි විමුත්තෙ සත්ත භික්ඛවො,
රුගදෙසපරික්ඛණේ තිණේණ ලොකෙ විසතතිකන්ති

[භගවා:]

එවමෙතං තද ආසිං යථා භාසසි භග්ගව,
කුමාකාරෙ පුරෙ ආසිං ඓච්ඡාඋච්ඡාන ඝට්ඨකණ්,
මාතෘපෙත්තිහරෙ ආසිං කායාසංඝං උපාසකො.
විරතො මෙජ්ඣා ධම්මා බ්‍රහ්මචාරී තිරුමිසො,
අනුචා මෙ සගාමෙය්‍යො අනුචා මෙ පුරෙ සඛාති.

[පේරා:]

එවමෙතං පුරුණාතං සගායාතං අනු සංඛාමො,
උභින්නං භාවිතත්තාතං සරීරන්තිධාරිතන්ති.

2. 3. 5.

ජනතු පුත්තං.

106. එවං මෙ සුතං එකං සමයං සම්බුද්ධා භික්ඛු භොග්ගලෙසු විහරන්ති
භිමවනනාසංඝෙ අරඤ්ඤාකුට්ඨකායං¹ උඤ්ඤා උත්තලා වපලා මුඛරා
විකිණණවාචා මුට්ඨාසාතිනො අසමපජාතා අසමාභිතා විබ්භන්තවිත්තා
පාකතින්ද්‍රියා.

අථ ඛො ජනතු දෙවපුත්තො තදනුපොසපේ පණණ්ණරසෙ යෙන තෙ
භික්ඛු තෙත්තපසංඝාමි, උපසංඝාමිතිං තෙ භික්ඛු ගාථාසි අජ්ඣාගාසී:

සුච්ඡිවිතො පුරෙ ආසුං භික්ඛු ගොතමසාවකා,
අනිච්ඡා පිණ්ඩමෙසතා අනිච්ඡා සයනාසනං,
ලොකෙ අනිච්චතං ඤාතො දුක්ඛස්සන්තං අකංසු² තෙ.

1. අරඤ්ඤාකුට්ඨකාය - මජ්ඣ. කුට්ඨ. - සී මු 1. සී 1. 2 දුක්ඛස්සන්තමකංසු - ස්‍යා, PTS

යම් නානෙක නාමෙත් රූපයන් නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වෙන් ද,
ඔහු මේ සසුනෙහි ඒ නිව්වාණ ධර්මය දැන හවබුද්ධතාව සිත්දනු ය.

[හඟවත්තු:]

ගැඹුරු වූ දැන ගැඹීමට දුෂකර වූ අතියසින් දුරවබෝධ වූ වචන
කියති. තෙපි කවරකුගේ ධර්මය දැන මෙබඳු වචන කියනු ද?

[දෙවිපුත්:]

පෙර චෛහළිඛා ගමහි ඝට්ඨකාර නම් කුඹලෙකිමි වීම. කාශ්‍යප බුදුරජානන්
වහන්සේගේ උපාසකයෙක් වූයෙමි මවු පියන් පොෂණය කෙළෙමි වීම.

ලෙවුන්දමින් වෙන් වූයෙමි නිරුමිෂ් (=අතාගාමි) බ්‍රහ්මචාර ඇතියෙමි
තොප හා එක්ගම විසුයෙමි වීම. පෙර තොපගේ යහළුවෙකිමි වීම.

ඒ මම රුහුණයෙන් සෞඛ කළ ලොව නාෂණාව තරණය කළ මිදුනු මේ
භික්ෂුන් සත් තම දනිමි.

[හඟවත්තු:]

භාගීව, යම්සේ කියති තම එකල්හි මෙය එසේ වී ය. පෙර චෛහළිඛා
ගමහි ඝට්ඨකාර නම් කුඹලෙක් විය. කාශ්‍යප බුදුරජානන් වහන්සේගේ
උපාසකයෙක් වූයේ මවුපියන් පොෂණය කෙළේ විය.

ලෙවුන්දමින් වැළකුනු නිරුමිෂ් බබ්බර ඇත්තෙක් වූයේ ය. මා හා
එක් ගම විසුයෙක් වූයේ ය. පෙර මාගේ යහළුවෙක් විය.

[තෙරහු:]

වඛන ලද සිත් ඇති අනන්ත සිරුර දරණ පැරැණි යහළුවන් දෙදෙනෙකු
ගේ මේ එක් වීම මෙසේ විය.

2. 3. 5.

ජනතු සූත්‍රය.

106. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක කොශාල් දතව්වෙහි
කිමවත් පෙදෙස වනකිශ්‍රියෙක උඩනු වූ තගා ගත් මාන තළ ඇති වපල වූ
රළු වචන ඇති දෙබමළු වූ බුලා වූ සිහි ඇති මනා නුවණ තැනි තොපකන
සිත් ඇති තොසන්සුන් සිත් ඇති පියවි ඉදුරන් ඇති බොහෝ භික්ෂුහු
වෙසෙත්.

එකල්හි ජනතු දෙවිපුත් තෙමේ පුණ්ණරුසි පොහොය වූ එදින ඒ භික්ෂුන්
වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ භික්ෂුන්ට ගාථාවලින් කිය:

පෙර ආශා රහිත ව පිටු සොයන ආශා රහිත ව සෙනසුන් සොයන
ගොසුමු සවි වූ මහණහු ප්‍රබර්චි වූහ ඔහු ලොව අතින් බැව් දැන දුක්
කෙළවර කළහ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

දුප්පොසං කභා අතතානං ගාමෙ ගාමෙණිකා විය,
භුතා භුතා නිපජ්ජන්ති පරිගරෙසු මුච්ඡතා.

සඛ්ඤා අඤ්ඤා කභා ඉධෙකවෙව වදාමි,
අපවිඤ්ඤා¹ අතාපා තෙ යපා පෙනා තපෙව ව.²

යෙ බො පමෙතො විහරන්ති තෙ මෙ සක්ඛාය භාසිතං,
යෙ අපමෙතො විහරන්ති තමො තෙසං කරොමිහන්ති.

2. 3. 6.

රොහිතසංක්‍රමනං.

107. සාවකීයං—

එකමන්තං සීතො බො රොහිතසංක්‍රමනං දෙවපුතො ගගවන්තං එතදවොච.
යථ භු බො හන්තො, ත ජායති ත ජයති ත මීයති ත වචති ත උපපජ්ජති³
සකකා භු බො සො හන්තො ගමනෙත ලොකස්ස අන්තො ඤාතුං වා
දවසුං වා පාපුණීතුං වාති.

යථ බො අභිසංඝො ත ජායති ත ජයති ත මීයති ත වචති ත උපපජ්ජති³
තාහං තං ගමනෙත ලොකස්ස අන්තං ඤාතෙය්‍යං දවෙය්‍යං පනෙතෙය්‍යන්ති වදාමිති.

අවජ්ජියං හන්තො, අබ්බතං හන්තො යාච සුභාසිතමිදං හන්තො, ගගවතො,
යථ බො අභිසංඝො ත ජායති ත ජයති ත මීයති ත වචති ත උපපජ්ජති³
තාහං තං ගමනෙත ලොකස්ස අන්තං ඤාතෙය්‍යං දවෙය්‍යං පනෙතෙය්‍යන්ති
වදාමිති.

භුතපුබ්බාහං හන්තො, රොහිතසංක්‍රමනං තාම ඉසි අහොසිං හොඤ්ඤානො
ඉද්ධිමා වෙතාසභිගමො. තස්ස මය්‍යං හන්තො එවරුපො ජවො අහොසිං. සෙය්‍ය-
ථාපි තාම දලහධමමා⁴ ධනුග්ගහො සිකඛිතො⁵ කතහන්තො කතයොග්ගො
කතුපාසනො ලහුකෙත අසනෙත අපසකසිරිතෙව තිරියං තාලවිජායං
අතිපාතෙය්‍ය.

තස්ස මය්‍යං හන්තො, එවරුපො පදවිතිහාරෙ අහොසිං. සෙය්‍යථාපි⁶
පුරුභිමසමුද්ධං පච්ඡිමො සමුද්ධො. තස්ස මය්‍යං හන්තො, එවරුපං ඉච්ඡාගතං
උපපජ්ජි: “අහං ගමනෙත ලොකස්ස අන්තං පාපුණීය්‍යාමි”ති.

සො බ්බාහං හන්තො එවරුපෙන ජවෙන සමන්තාගතො එවරුපෙන ව පද-
විතිහාරෙන අඤ්ඤානෙව අසිතපිතබාසිතසාසිතො අඤ්ඤානු උච්චාරපස්සාව-
කමො අඤ්ඤානු නිද්දාසිලමථපටිවිතොදතො වස්සසකායුකො වස්සසතජ්චී
වස්සසතං ගන්තො අපසාචො ව⁷ ලොකස්ස අන්තං අන්තරුච කාලකතො⁸

1. අපවිඤ්ඤා - ස්‍යා. 2. තෙ මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS. 3. උපපජ්ජති - මජ්ඣං, ස්‍යා.

4. දලහධමමො - සිමු. 2. PTS ස්‍යා. සි 1. 5. සුසිපඛිතො - මජ්ඣං. 6. සෙය්‍යථා පි
තාම - මජ්ඣං. 7. අපසාචො ව - සි. මු. PTS. 8. කාලං කතො - මජ්ඣං, PTS.

මම සඛකයාට ඇඳිලි බැඳ කියමි: මෙහි ඇතැම්හු ගම්හි නිත්දින ගම්දෙවුවන් මෙන් තවත් දුක සේ පෝෂණය කළහැක්කවුන් කොට අත්ගෙවල පුතපුතා වලඳමින් මුසපත් ව හොවිත්. සත්තෙන් බැහැර වූ ම අසරණයෝ ය. සොහොනෙහි දමන ලද මලසිරුරා බඳු වෙත්.

යම් කෙනෙක් ප්‍රමත්ත ව වෙසෙත් ද, මා විසින් ඔවුන් සඳහා කියන ලදී: යම් කෙනෙක් අප්‍රමත්ත ව වෙසෙත් ද, මම ඔවුන්ට තෑස්කාර කරමි.

2. 3. 6.

රෝගිගණප්පත්‍රය.

ඇවැත්නුවර—

107. එකත්පසෙක සිටි රෝගිගණ දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කීය:

“වහන්ස, යම්තැනෙක නූපදී ද, නො දිරු ද, නො මියේ ද, ව්‍යුත නො වේ ද, නො හට ගණී ද. වහන්ස, ඒ ලෝකයේ කෙළවර පාගමනින් දුක ගත්තට හෝ දක්නට හෝ පැමිණෙන්නට හෝ හැක්කේ දැ?”යි.

ඇවැත්නි, යම් තැනෙක නූපදී ද, නො දිරු ද, නො මියේ ද, ව්‍යුත නො වේ ද, නො හට ගණී ද ඒ ලෝකයේ කෙළවර පාගමනින් දුක හැකි ය, දුක්ක හැකි ය, පැමිණිය හැකිය යි මම නො කියමි.

වහන්ස, ආක්‍ෂය්‍යියෙකි, වහන්ස, අද්භූතයෙකි. වහන්ස, “ඇවැත්නි, යම් තැනෙක නූපදී ද, නො දිරු ද, නො මියේ ද, ව්‍යුත නො වේ ද, නො හට ගණී ද, ඒ ලෝකයේ කෙළවර පාගමනින් දුක හැකි ය දුක්ක හැකි ය පැමිණිය හැකිය යි මම නො කියමි”යි යන මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මැනවින් වදාරණ ලද්දේ මය,

පෙරවූවක් කියමි. වහන්ස, මම ගෝඨපුත්‍ර වූ සාධු ඇති අහසින් යන රෝගිගණ නම් තවුසෙක් වීම වහන්ස, ඒ මට දැනෙනු ඇති පුත්‍රණු වූ කළ පුරුදු ඇති කළ තරුණ ඇති දුක්වූ ශල්ප ඇති දුක්වූවායෙක් සැහැල්ලු ජතලයෙකින් තල්සෙය සරස නිදුකින් ම යම්සේ ඉක්මවන්නේ ද, එබඳු ජවයෙක් වී ය.

වහන්ස, ඒ මට පෙරදිග මුහුදින් අපරදිග මුහුද යම්සේ දුර ද, එබඳු පා තැබීමෙන් වී ය, වහන්ස, ඒ මට “මම පාගමනින් ලොව කෙළවරට පැමිණෙන්නෙමි”යි මෙබඳු ආශායෙක් උපත.

වහන්ස, ඒ මම මෙබඳු ජවයෙන් යුක්ත වූයෙමි මෙබඳු පදවිතීතාරයෙන් යුක්ත වූයෙමි සියවසක් ආයු ඇත්තෙමි සියවසක් ජීවත්වන පුළු වූයෙමි කත බොන බුද්ධ රස විඳින වෙලාවත් හැර මෙල මූ පහ කරණ වෙලාවත් හැර නිදන විඩා හරිණ වෙලාවත් හැර සියවසක් ගමන් කොට ලොව කෙළවරට නො පැමිණ ම අතරමගදී ම කල්පය කෙළෙමි.

අවජ්ජියං හතෙත, අබ්බුතං හතෙත, යාව සුභාසිතමිදං හතෙත, හගවතා:
“යත්ථ ඛො ආට්ඨසො න ජායති, න ජීයති, න මීයති, න වචති, න උපපජ්ජති
නාහං තං ගමනෙන ලොකස්ස අන්තං ඤාතෙය්‍යං දට්ඨෙය්‍යං පනෙතෙය්‍යන්ති-
වදාමි”ති.

ත ඛො පනාහං ආට්ඨසො, අපපඤා ලොකස්ස අන්තං දුක්ඛස්ස අන්තකිරියං
වදාමි. අපි වාහං ආට්ඨසො ඉමයමිඤ්ඤෙව බ්‍යාමමනෙත කලෙබ්බෙරෙ සසඤ්ඤෙවති
සමතකෙ ලොකඤ්ඤෙව පඤ්ඤපෙමි, ලොකසමුදයඤ්ඤෙව ලොකනිර්ධොධඤ්ඤෙව
ලොකනිර්ධොගාමිනිඤ්ඤෙව පටිපදන්ති.

ගමනෙන න පත්තබ්බො ලොකස්සනෙතා කුදවතං,
ත ව අපපඤා ලොකන්තං දුක්ඛං අපි පලොචතං.

තස්මිං හවෙ ලොකවිදු සුමෙධො ලොකන්තගු වුසිතමුග්ගවජ්ජියො,
ලොකස්ස අන්තං සමීතාපි ඤාතො නාසිංසති¹ ලොකමීමං පරඤ්ඤාති.

2. 3. 7.

නිශ්ඤ්ඤානං.

108. සාවජ්ජියං—

එකමන්තං සීතො ඛො නිසෙද, දෙවපුත්තො හගවතො සන්තිකෙ ඉමං-
ගාථං අභාසි:

අවෙවන්ති කාලා තරයන්ති රත්තියො වයොගුණා අනුපුබ්බං ජහන්ති,
එතං භයං මරණෙ පෙක්ඛමානො පුඤ්ඤාති කසිරුථ සුබාවහානීති.

[හගවා:]

අවෙවන්ති කාලා තරයන්ති රත්තියො වයොගුණා අනුපුබ්බං ජහන්ති,
එතං භයං මරණෙ පෙක්ඛමානො ලොකාමිසං පජ්ජෙ සන්තිපෙක්ඛොති:

2. 3. 8.

නිශ්චිකාලසුත්තං.

109. සාවජ්ජියං—

එකමන්තං සීතො ඛො නිශ්චිකාලො දෙවපුත්තො හගවන්තං ගාථාය
අජ්ඣන්තාසි:-

වතුචක්ඛං තවඤ්ඤං පුණ්ණං ලොහෙන සංයුතා,
පඤ්ඤාතං මග්ගවීර කථං යාත්‍රා භවිස්සතිති.

[හගවා:]

ජෙතා නද්ධිං වරත්තඤ්ඤෙව ඉවජා ලොහඤ්ඤෙව පාපකං,
සමුලං තණ්හං අබ්බුය්‍යා එවං යාත්‍රා භවිස්සතිති.

1 කාසිසති - මජ්ඣං.

වහන්ස, ආයුධයෙකි, වහන්ස, අද්භූතයෙකි. වහන්ස, “ඇවැත්නි, යම් තැනෙක නුපදී ද, නො දිරා ද, නො මියේ ද, ව්‍යුත නොවේ ද, තැවත නො හටගනී ද, ලෝකයේ ඒ කෙළවර පාගමනින් දතහැකිය, දැක්කහැකිය, පැමිණිය හැකිය යි මම නො කියමි” යි යන මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මැනවින් වදාරණ ලද්දේ මය.

ඇවැත්නි, මම ලොව කෙළවරට නො පැමිණ දුක් කෙළවර කිරීමක් නො ම කියමි. ඇවැත්නි, වැලිදු මම සංඤ සහිත සිත් සහිත බලයක් පමණ වූ මේ සිරුරෙහි ම ලෝකයත්, ලෝකසමුදයයත්, ලෝකනිර්වේදයත්, ලෝකනිර්වේදගාමිනී පරිපදාවත් පණවමි.

පාගමනින් කිසිකලෙක ලොව කෙළවර නො පැමිණිය හැක්කේ ය. ලොව කෙළවරට නො පැමිණ දුකෙන් මිදීමෙකුත් නැත.

එහෙයින් ලොව දන්තා මහනුවණැති ලොව කෙළවරට ගිය වැස නිමවූ මගබලය රැහි පව් සංසිද වූ පුද්ගල තෙමේ ලොව කෙළවර දැන මේ ලොව ද පරලොව ද නො පතයි.

2. 3. 7.

නඤ සුත්‍රය.

108. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි නඤ දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්ප-
යෙහි මේ ගාථාව කී ය:

පෙරවරා ආදී කාලයෝ ඉක්ම යෙහි. රුහිහු පුද්ගලයා මරණය කර පමුණුවති. වයොරුහිහු අනුක්‍රමයෙන් පුරුෂයා හැර යත්. මේ ත්‍රිවිධභය මරණයෙහි ලා දන්නේ සැප එළවන පින් කරන්නේ ය.

[භගවත්හු:]

කාලයෝ ඉක්ම යත්. රුහිහු පුරුෂයා මරණය කර පමුණුවත්. වයො රුහිහු අනුක්‍රමයෙන් පුරුෂයා හැර යත්. මේ භය මරණයෙහි ලා දන්නේ නිවන් පතනුයේ (භවත්‍රය සංඛ්‍යාත) ලොකාමිෂ්‍ය දුරු කරන්නේ ය.

2. 3. 8.

නඤ්චිසාල සුත්‍රය.

109. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි නඤ්චිසාල දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙකින් කී ය.

මහාචරියන් වහන්ස, (මේ ශරීරයානග) සක් සතරක් ඇත්තේ ය. නවදෙරක් ඇත්තේ ය. (අභූතියෙන්) පිරුණේ ය. ලෝභයෙන් යුක්ත ය. මඩෙහි උපත. එහි නික්ම යෑම කෙසේ වන්නේ ද?

[භගවත්හු:]

රැහැන ද වරපට ද ලාමක ඉව්‍යාව ද ලෝභය ද සිද තෘෂ්ණාව සහමුලින් උදුරු (ලීමෙන්) මෙසේ නික්ම යෑම වන්නේ ය.

2. 3. 9.

සුභිමසුතතං.

110. සාවන්තියං—

අථ ඛො ආයස්මා ආනිෂ්ඨො යෙන හගවා තෙනුපසංඛකම්. උපසංඛකම්නි හගවන්තං අභිධාදෙකො එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො ආයස්මන්තං ආනන්දං හගවා එතදවොච: තුස්සමපි තො ආනන්ද සාවිපුතො රුච්චතීති.

කස්ස හි තාම හන්තෙ, අබාලස්ස අදුට්ඨස්ස අමුලුහස්ස අවිපලුත්ථිත්තස්ස ආයස්මා සාරිපුතො න රුච්චෙය්‍ය. පණ්ණිනො හන්තෙ, ආයස්මා සාරිපුතො. මහාපඤ්ඤා හන්තෙ, ආයස්මා සාරිපුතො. පුට්ඨපඤ්ඤා හන්තෙ, ආයස්මා සාරිපුතො. හාසුපඤ්ඤා¹ හන්තෙ, ආයස්මා සාරිපුතො. ජවතපඤ්ඤා හන්තෙ, ආයස්මා සාරිපුතො. තික්ඛපඤ්ඤා හන්තෙ, ආයස්මා සාරිපුතො. නිබ්බේධිකපඤ්ඤා හන්තෙ, ආයස්මා සාරිපුතො. අපට්ඨෙජා හන්තෙ, ආයස්මා සාරිපුතො. සන්තූට්ඨො හන්තෙ, ආයස්මා සාරිපුතො. පච්චින්නො හන්තෙ, ආයස්මා සාරිපුතො. අසංසට්ඨො හන්තෙ, ආයස්මා සාරිපුතො. ආරභුමිතිස්සො හන්තෙ, ආයස්මා සාරිපුතො. චන්තා හන්තෙ, ආයස්මා සාරිපුතො. චචතකකමො හන්තෙ, ආයස්මා සාරිපුතො. වොදකො හන්තෙ, ආයස්මා සාරිපුතො. පාපගරහි හන්තෙ, ආයස්මා සාරිපුතො. කස්ස හි තාම හන්තෙ, අබාලස්ස අදුට්ඨස්ස අමුලුහස්ස අවිපලුත්ථිත්තස්ස ආයස්මා සාරිපුතො න රුච්චෙය්‍යාති.

එවමෙතං ආනන්ද, එවමෙතං ආනන්ද. කස්ස හි තාම ආනන්ද, අබාලස්ස අදුට්ඨස්ස අමුලුහස්ස අවිපලුත්ථිත්තස්ස සාරිපුතො න රුච්චෙය්‍ය. පණ්ණිනො ආනන්ද සාරිපුතො, මහාපඤ්ඤා ආනන්ද සාරිපුතො, පුට්ඨපඤ්ඤා ආනන්ද සාරිපුතො, හාසුපඤ්ඤා ආනන්ද සාරිපුතො, ජවතපඤ්ඤා ආනන්ද සාරිපුතො, තික්ඛපඤ්ඤා ආනන්ද සාරිපුතො, නිබ්බේධිකපඤ්ඤා ආනන්ද සාරිපුතො, අපට්ඨෙජා ආනන්ද සාරිපුතො, සන්තූට්ඨො ආනන්ද සාරිපුතො, පච්චින්නො ආනන්ද සාරිපුතො, අසංසට්ඨො ආනන්ද සාරිපුතො, ආරභුමිතිස්සො ආනන්ද සාරිපුතො, චන්තා ආනන්ද සාරිපුතො, චචතකකමො ආනන්ද සාරිපුතො, වොදකො ආනන්ද සාරිපුතො, පාපගරහි ආනන්ද සාරිපුතො. කස්ස හි තාම ආනන්ද අබාලස්ස අදුට්ඨස්ස අමුලුහස්ස අවිපලුත්ථිත්තස්ස සාරිපුතො න රුච්චෙය්‍යාති.

1. හාසුපඤ්ඤා - මජ්ඣිම, සා, සිටු, PTS. හාසුපඤ්ඤාහි පටිසම්භිද්දිසු ව සංයුතත අට්ඨකපාඨය ම දික්කෙහි.

2. 3. 9.

සුසිම සුත්තය.

110. සැවැත්තුමර—

එකල්හි ආයුෂමත් ආනන්ද සථවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්තේ ය. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරණුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “ආනන්දය, තොපට ද ශාරීපුත්‍ර තෙමේ නුරැස්තේ ද?” යි මෙය වදාළ හේක.

වහන්ස, බාල තො වූ දුෂට තො වූ මූලා තො වූ තො පෙරලුනු සිත් ඇති කාහට නම් ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ නුරැස්තා හු ද? වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ පණ්ඩිතය. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ මහාප්‍රාඥය. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ පාපුප්‍රාඥය. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ භාසබ්බල ප්‍රඥවෙන් යුක්තය. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ ජවනප්‍රඥවෙන් යුක්තය. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ නික්ඛණ්‍යප්‍රඥය. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ නිර්වේදිකප්‍රඥ ඇත්තා. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ අලොච්ඡය. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ සනතුෂටය. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ ප්‍රකශීව්‍යවෙක ඇත්තා. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ අසංශාසටය. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ පිරිපුත් වියදී ඇත්තා. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ වක්කා. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ වචනක්‍ෂමය. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ වොදකය. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ පාපගර්භී. වහන්ස, බාල තො වූ දුෂට තො වූ මූලා තො වූ තො පෙරලුනු සිත් ඇති කාහට නම් ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ නුරැස්තා හු ද?

ආනන්දය, එය එසේ ය. ආනන්දය, එය එසේ ය. ආනන්දය, බාල තො වූ දුෂට තො වූ මූලා තො වූ තො පෙරලුනු සිත් ඇති කාහට නම් ශාරීපුත්‍ර තෙමේ නුරැස්තේ ද? ආනන්ද, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ පණ්ඩිත ය. ආනන්ද, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ මහාප්‍රාඥ ය. ආනන්ද, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ පාපුප්‍රාඥ ය. ආනන්ද, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ භාසබ්බල ප්‍රඥ ඇත්තේ ය. ආනන්ද, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ ජවනප්‍රඥ ඇත්තේ ය. ආනන්ද, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ නික්ඛණ්‍යප්‍රඥ ඇත්තේ ය. ආනන්ද, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ අලොච්ඡ ය. ආනන්ද, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ සනතුෂට ය. ආනන්ද, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ ප්‍රකශීව්‍යවෙක—යෙන් යුක්ත ය. ආනන්ද, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ අසංශාසට ය. ආනන්ද, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ පිරිපුත් වියදී ඇත්තේ ය. ආනන්ද, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ වක්කා ය. ආනන්ද, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ වචනක්‍ෂම ය. ආනන්ද, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ වොදක ය. ආනන්ද, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ පාපගර්භී ය. ආනන්ද, බාල තො වූ දුෂට තො වූ මූලා තො වූ තො පෙරලුනු සිත් ඇති කාහට නම් ශාරීපුත්‍ර තෙමේ නුරැස්තේ ද?

අථ ඛො සුසීමො දෙවපුත්තො ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස වණේණ භඤ්ඤමානෙ මහතියා දෙවපුත්තපරිසාය පරිට්ඨතො යෙන භගවා තෙහුප-සඬකම්. උපසඬකමිතිං භගවන්තං අභිවාදෙතිං එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සීතො ඛො සුසීමො¹ දෙවපුත්තො භගවන්තං එහදවොච: එවමෙතං භගවා. එවමෙතං සුභත. කස්ස හි නාම භනෙත, අබාලස්ස අදුට්ඨස්ස අමුලාස්ස අවිපලලප්ඵිත්තස්ස ආයස්මා සාරිපුත්තො න රුලෙවෙය්‍ය? පණ්ඩිතො භනෙත, ආයස්මා සාරිපුත්තො -පෙ- පාපගරහී භනෙත, ආයස්මා සාරිපුත්තො. කස්ස හි නාම භනෙත, අබාලස්ස අදුට්ඨස්ස අමුලාස්ස අවිපලලප්ඵිත්තස්ස ආයස්මා සාරිපුත්තො න රුලෙවෙය්‍යාති.

අභමි හි භනෙත, යඤ්ඤදෙව දෙවපුත්තපරිසං උපසඬකමිං. එතදෙව ඛමුලං සඤ්ඤං සුණම්: පණ්ඩිතො ආයස්මා සාරිපුත්තො. -පෙ- පාපගරහී ආයස්මා සාරිපුත්තො. කස්ස හි නාම අබාලස්ස අදුට්ඨස්ස අමුලාස්ස අවිපලලප්ඵිත්තස්ස ආයස්මා සාරිපුත්තො න රුලෙවෙය්‍යාති.

අථ ඛො සුසීමස්ස දෙවපුත්තස්ස දෙවපුත්තපරිසං ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස වණේණ භඤ්ඤමානෙ අත්තමනා පමුදිතා පිතියොමනස්සජාතා උච්චාවචා වණණතිහා උපදංසෙති.

සෙය්‍යථාපි නාම මණ්ඩවෙථරියො සුභො ජාතියා² අට්ඨංසො සුපරිකමම-කතො පණ්ඩුකමිලෙ නිකඛිත්තො භාසතෙ ව තපතෙ ව විරොචති ව. එවමෙවං සුසීමස්ස දෙවපුත්තස්ස දෙවපුත්තපරිසං ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස වණේණ භඤ්ඤමානෙ අත්තමනා පමුදිතා පිතියොමනස්සජාතා උච්චාවචා වණණතිහා උපදංසෙති.

සෙය්‍යථාපි නාම තෙකං³ ජ්‍යෙෂ්ඨො දකඛකමමාරපුත්තෙන උකකාමුඛෙ සුකුසලසමපභට්ඨං⁴ පණ්ඩුකමිලෙ නිකඛිත්තං භාසතෙ ව තපතෙ ව විරොචති ව. එවමෙවං සුසීමස්ස දෙවපුත්තස්ස දෙවපුත්තපරිසං -පෙ- උච්චාවචා වණණතිහා උපදංසෙති.

සෙය්‍යථාපි නාම [සරදසමයෙ විද්ධො විගතවලාහකෙ දෙවෙ]⁵ රත්තියා පච්චුසසමයං ඔසඬිතාරකා භාසතෙ ව තපතෙ ව විරොචති ව. එවමෙවං සුසීමස්ස දෙවපුත්තස්ස දෙවපුත්තපරිසං -පෙ- උච්චාවචා වණණතිහා උපදංසෙති.

සෙය්‍යථාපි නාම සරදසමයෙ විද්ධො විගතවලාහකෙ දෙවෙ ආදිවෙචා තභං අබ්භුසසුකකමානො⁶ සඬබ්බං අකාසගතං තමං⁷ අභිවිභව්ව භාසතෙ ව තපතෙ ව විරොචති ව. එවමෙවං සුසීමස්ස දෙවපුත්තස්ස දෙවපුත්තපරිසං -පෙ- උච්චාවචා වණණතිහා උපදංසෙති.

අථ ඛො සුසීමො දෙවපුත්තො ආයස්මන්තං ඝාමිපුත්තං ආරබ්භ භගවතො සන්තියෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

1. සුසීමො - මජ්ඣං, ස්‍යා; PTS. 2. ජාතියා - ස්‍යා. 3. නිකං - මජ්ඣං.
4. [ලක්ඛණෙහි අත්තරිත] පාදො: සීභලපොඤ්ඤාසු වෙච PTS. පොඤ්ඤා ව න දිස්සතෙ
5. අබ්භුසසුකකමානො - මජ්ඣං, සීථු, 2. 6. තමගතං - මජ්ඣං, ස්‍යා.

ඉක්බිති සුසීමදෙව්පුත් තෙමේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ-
ගේ ගුණ කියනු ලබන කල්හි මහත් දෙව්පුත්පිරිස විසින් පිරිවරණ ලද්දේ
භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද
එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සුසීමදෙව්පුත් තෙමේ භාග්‍ය-
වතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එය එසේ ය.
සුභතයන් වහන්ස, එය එසේ ය. වහන්ස, බාල තො වූ, දුෂට තො වූ, මූලා
තො වූ තො පෙරලුනු සිත් ඇති කාහට තම ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන්
වහන්සේ තො රැස්නාහු ද? වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ
පණ්ඩිතය හ. ... වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ පාප-
ගර්භී හ. වහන්ස, බාල තො වූ දුෂට තො වූ මූලා තො වූ තො පෙරලුනු සිත්
ඇති කාහට තම ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ නුරැස්නාහු ද?

වහන්ස, මම ද යම් යම් දෙව්පුත් පිරිසකට එළඹුනෙමි ද, “ආයුෂමත්
ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ පණ්ඩිතයහ. ... ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන්
වහන්සේ පාපගර්භීහ. බාල තො වූ දුෂට තො වූ මූලා තො වූ තො පෙරලුනු
සිත් ඇති කාහට තම ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ නුරැස්නාහු ද”
යන මේ ශබ්ද ය ම බහුල වශයෙන් අසමි.

ඉක්බිති සුසීමදෙව්පුත්තුගේ දෙව්පුත්පිරිස ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර
සථවිරයන් වහන්සේගේ ගුණ කියනු ලබන කල්හි සතුටු සිත් ඇත්තාහු
ප්‍රමුදිත වූවාහු හටගත් ප්‍රීතියෝගිකත් ඇත්තාහු තත්වැදූරැම් වණියන්
පහල කෙරෙත්.

ඉහ වූ ජාතීන් වූ අටැස් වෙරළමණෙක් මැනවින් පිරිසම් කරණ
ලද්දේ රත්පලසෙක තබන ලද්දේ යම් සේ බබලා ද, දිලිසේ ද, පැහැ විහිදුවා ද,
එපරිද්දෙන් ම සුසීමදෙව්පුත්තුගේ දෙව්පුත්පිරිස ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර
සථවිරයන් වහන්සේගේ ගුණ කියනු ලබන කල්හි සතුටු සිත් ඇත්තාහු
ප්‍රමුදිත වූවාහු ප්‍රීතියෝගිකත් ඇත්තාහු තත්වැදූරැම් වණියන් පහල
කෙරෙත්.

දක්ෂණත්තරු පුතකු විසින් කෝවාමුවෙහි මොහවට පිය ගුණ කරණ
ලද දඹරත්මුවා නිකෙක් රත්පලසෙක තබන ලද්දේ යම් සේ බබලා ද, දිලිසේ ද,
පැහැ විහිදුවා ද, එසෙසින් ම සුසීමදෙව්පුත්තුගේ දෙව්පුත් පිරිස ... තත්
වැදූරැම් වණියන් පහල කෙරෙත්.

ශරත් කල රූ අලුයම පහ වූ වලාකුල් ඇති අහස පිරිසිදු වූ කල්හි
පහත්තරුව යම් සේ බබලා ද, දිලිසේ ද, පැහැ විහිදුවා ද, එසෙසින් ම සුසීම
දෙව්පුත්තුගේ දෙව්පුත් පිරිස ... තත් වැදූරැම් වණියන් පහල කෙරෙත්.

ශරත් කල පහ වූ වලාකුල් ඇති අහස පිරිසිදු වූ කල්හි තීරු අහසට
තැගෙන්නේ අහසෙහි වූ සියලු අඳුර තසා යම් සේ බබලා ද, දිලිසේ ද පැහැ
විහිදුවා ද, එසෙසින් ම සුසීම දෙව්පුත්තුගේ දෙව්පුත් පිරිස ... තත් වැදූරැම්
වණියන් පහල කෙරෙත්.

සුසීම දෙව්පුත් තෙමේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ ඇරඹ
භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කිය;

පණ්ණිකොති සමඤ්ඤානො සාරිපුත්තො අකොධනො,
අප්පිවෙජ්ඣ සොරතො දනො සත්ථවණ්ණාහනො¹ ඉසිති.

අථ බො හගවා ආයස්වතං සාරිපුත්තං ආරඛ හසිමං දෙවපුත්තං
ගාථාය අර්ඛිතාසි:²

පණ්ණිකොති සමඤ්ඤානො සාරිපුත්තො අකොධනො,
අප්පිවෙජ්ඣ සොරතො දනො කාලං කඛ්ඛති සුදනොති³.

2. 8. 10.

නානානිජ්ඣයසාවකසුත්තං.

111. එවං මෙ සුතං එකං සමයං හගවා භිජ්ඣතො විහරති වෙඨවනො
කලඤ්ඤතිවාසො.

අථ බො සම්බහුලා නානානිජ්ඣයසාවකා දෙවපුත්තා අසමො ව සහලී ව
නිඛෙකා⁴ ව ආකොටකො ව වෙට්ඨෙරි⁵ ව⁶ මාණවගාමියො ව
අභික්ඛන්තාය රත්තියා අභික්ඛන්තවණ්ණා කෙවලකපං වෙඨවනං ඔහාසෙනා
යෙන හගවා තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිකා හගවන්තං අභිවාදෙතා
එකමන්තං අට්ඨංසු. එකමන්තං සීතො බො අසමො දෙවපුත්තො සුරණං
කස්සපං ආරඛ හගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අහාසි:

ඉධ ජිජ්ඣෙතමාරිතෙ හතජානිසු කස්සපො,
පාපං⁷ න සමනුපස්සති පුඤ්ඤං වා පත අත්තනො,
ස වෙ විස්සාසමාවිකම් සන්ථා අරහති මාතත්තති.

අථ බො සහලී දෙවපුත්තො මහබලිං ගොසාලං ආරඛ හගවතො
සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අහාසි:

තපොඡ්ඡවජ්ජාය සුසංවුත්තො වාචං පහාය කලහං ජනෙන,
ස මොසවජ්ජා විරතො සච්චවාදී තහනුත තාදී පකරොති පාපනති.⁸

අථ බො නිඛෙකා දෙවපුත්තා නිගණ්ඨං නාතපුත්තං ආරඛ හගවතො
සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අහාසි:

ජෙගුවජ් නිපකො භික්ඛු වාදායාමසුසංවුතො,
දිට්ඨං සුතඤ්ච ආවිකං තහනුත නිබ්බිසී සියාති.

අථ බො ආකොටකො දෙවපුත්තො නානානිජ්ඣයෙ ආරඛ හගවතො
සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අහාසි:

පකුට්ඨකො කාතියාතො නිගණ්ඨා යෙ වාපිමෙ මකලිපුරණාසෙ,
ගණස්ස සන්ථාරො සාමඤ්ඤපපත්තා තහනුත⁹ තෙ සපුරිසෙති දුරෙති.

1. සත්ථවණ්ණාහනො - සෘ. 2. පච්චතාසි - මජ්ඣ., PTS 3. හතකො සුදනොති සිවු
හාපිතො සුදනොති - සෘ. සි. 1, 2. හතිකො සුදනොති - PTS. 4. සහලී - මජ්ඣ.
5. නිකො මජ්ඣ., නිකො සෘ. 6. වෙගමෙරි - මජ්ඣ., 7. ත පාපං - මජ්ඣ., සෘ.
8. කතිනුත තාදියං කපොති පාපනති - මජ්ඣ., PTS 9. කතිනුත - මජ්ඣ., PTS.

පණ්ඩිත යයි ප්‍රකට වූ ශාරීපුත්‍ර සඨවිරයන් වහන්සේ තො කීපෙන සුල්ලභ. අපිස්භ. මොළොක්භ. දූමුනභ යි ශාය්‍යාන් වහන්සේ විසින් වණනලද ගුණ ඇති සාමිවරයෙකි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රයන් ඇරඹ සුසීම දෙවිපුත්භට ගාථායෙකින් වදාළ සේක,

පණ්ඩිත යයි ප්‍රසිද්ධ වූ තො කීපෙන සුලු අපිස් මොළොක් දූමුණු ඉතා දූමුණු ආර්යස්සත් තෙමේ කාලය අපේක්‍ෂා කරයි.

2. 3. 10.

නානාතිස්සියසාවක සූත්‍රය.

111. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි කලාඤ්ඤානිවාස නම් වූ වේඨවනාශ්මයෙහි වැඩ වෙසෙන සේක.

එකල්හි තොයෙක් තොයෙක් නිජීකයන් ගේ ශ්‍රාවක වූ මනා ජිව්වණී ඇති අසම ද සහලී ද නිබ්බාන ද ආභොධක ද වෙට්ඨමි ද මානවශාමිය ද යන බොහෝ දෙවිපුත්තු රු පෙරයම ඉක්ම යිය කල්හි මුළු වේඨවනය බවුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියහ. එකත්පසෙක සිටි අසම දෙවිපුත් තෙමේ සුරණ්ඤාශාස ඇරඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

කසුප් ශාය්‍යා තෙමේ සිද්ධිමෙහි ද මාරිමෙහි ද පෙළීමෙහි ද ධනහානි යෙහි ද නමභට පවක් හෝ පිණක් හෝ තො දකියි. හෙ තෙමේ ඒකාන්තයෙන් විශාසය කී ය. (එහෙයින්) බුහුමනට සුදුසු ය.

ඉක්බිති සහලී දෙවිපුත් තෙමේ මකඛලිගොසාල ඇරඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

(කය පෙලන) තපසින් හා පවට පිළිකුල් කිරීමෙන් යුක්ත වූ හෙ තෙමේ ජ්‍යායා සමග කලහ වචන හැර මුසාවාදයෙන් තොර වූයේ සැබෑ තෙපුල් කියන සුලු වූයේ එබඳු ගුණ ඇත්තේ ඒකාන්තයෙන් පවක් තොම කෙරෙයි.

ඉක්බිති නිබ්බාන දෙවිපුත් තෙමේ නිගණ්ඨනාතපුත්‍ර ඇරඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

පවට පිළිකුල් කරණ නුවණැති සසර හය දක්නා වාතුයාමසංවරයෙන් යුත් (නිගණ්ඨනාතපුත්‍ර තෙමේ) දක්නා ලද්ද ද, අසන ලද්ද ද කියන්නේ එකාන්තයෙන් පව කරන්නෙක් තො ම වන්නේ ය.

ඉක්බිති ආභොධක දෙවිපුත් තෙමේ තොයෙක් නිජීකයන් ඇරඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

පකුධකානායනා තෙමේ ද නිගණ්ඨනාතපුත්‍ර තෙමේ ද යම් මේ මකඛලිගොසාල සුරණ්ඤාශාස දෙදෙනා ද යන ගණයාව ශාය්‍යා වූ මහණ-කමෙහි කෙළ පැණිණි ඔහු ඒකාන්තයෙන් සත්පුරුෂයන් ගෙන් දුර තොවෙත්

අථ බො චෙට්ඨිකි¹ දෙවපුතො ආභංගාමකං දෙවපුතනං ගාථාය පච්චහාසි:

සභාවරිතෙන ජවො සිනාලො,
ත කොඤ්ඤො සිහසමො කදුචි,
තග්ගො මුසාවාදී ගණ්ඨාස සත්ථා
සඛකායාරුවාරො ත සතං සරිකෙබ්බාති.

අථ බො මාගේ පාපිමා චෙට්ඨිකිං දෙවපුතනං අකිංචිසිනා හගවතො
සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

තපො ජ්ඣව්ඡාය ආයුතතා පාලයං පච්චෙකියං,
රූපෙ ව යෙ නිවිට්ඨාසෙ දෙවලොකාතිතඤ්ඤො,
තෙ චෙ සමමානුසාසනති පරලොකාය මාතිශාති.

අථ බො හගවා මාරො අයං පාපිමා ඉති විදිනා මාරං පාපිමනං
ගාථාය පච්චහාසි:

යෙ කෙච්චි රූපා ඉධ වා හුරං වා
යෙ අනාලිකබ්බමිං පහාසවණ්ණො,
සබ්බෙව තෙ තෙ තමුච්චපසත්ථා
ආමිසංව මිච්ඡාතං වධාය බ්බතාති.

අථ බො මාණවගාමියො¹ දෙවපුතො හගවතො ආරබ්භ හගවතො
සන්තිකෙ ඉමා ගාථායො අභාසි:

විපුලො රාජගභියානං² ගිරි සෙට්ඨො පටුච්චති,
සෙනො හිමවතං සෙට්ඨො ආදිච්චො අසගාමිතං.

සමුද්දො උදහිතං සෙට්ඨො තතඛතතාතඤ්ඤො³ චඤ්ඤො,
සදෙවකායා ලොකායා බුද්ධො අග්ගො පටුච්චතිති.

නානාත්ථකියවග්ගො තතියො.

නමුද්දානං:

සිවො බෙමො ව සෙරි ව සථි ජනනු ව රොහිතො,
තඤ්ඤො තඤ්ඤිවිසාලො ව හුසිමො නානාත්ථකියෙන තෙ දසාති.

දෙවපුතතසංයුතනං සමතනං

1. මාතවතාමියො - සි. 1. 2. රාජගභියානං. - සෘ. 3. තතඛතතානං - මජ්ඣ., PTS.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඉක්කිති වෙට්ඨෙරී දෙවිපුත්ත තෙමේ ආකොට්ඨක දෙවිපුත්තට ගාථායෙන් පෙරළා කී ය.

කොඡ්ඡක තම් වු ලාමක කථසිවල් තෙමේ එක් ව හාසිරිමෙන් කිසි කලෙකත් සිංහයකු හා සම නො වේ. එහෙයින් තනා වු බොරු කියන සුළු වු සැක කට යුතු හැසුරුම් ඇති ගණයානා තෙමේ බුද්ධාදිසත්-පුරුෂයන්ට සම නො වේ.

ඉක්කිති පව්වු මාර තෙමේ වෙට්ඨෙරී දෙවිපුත්තට ඇවිට ව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

තපසෙහි ද පවට පිළිකුල් කිරීමෙහි ද විවේක බව රකින රූපයෙහි පිහිටි යම් කෙනෙක් දෙවිලොව පතත් ද, ඒ මනුෂ්‍යයෝ ඒකාන්තයෙන් පරලොව පිණිස මැනවින් අනුශාසනා කෙරෙත්.

ඉක්කිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ පව්වු මාරයා යයි මෙසේ දැන පව්වු මාරයාගට ගාථායෙන් පෙරළා වදළු කේක:

මෙලොව හෝ පරලොව හෝ අහසෙහි හෝ පැහැපත් වණ් ඇති යම් කිසි රූපයෝ වෙද්ද, මාරය, ඒ සියල්ලෝ තා විසින් පසත්තා ලදහ. මුත්ත නැසීම පිණිස ළු ඇමක් මෙනි.

ඉක්කිති මානවශාමිය දෙවිපුත්ත තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇරබ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාවත් කී ය.

රජගහනුවර පරිත්‍යන්ට වෙට්ඨෙරාසම්භය ශ්‍රේෂ්ඨ යයි කියනු ලැබේ. නිමවන් පරිත්‍යන්ට කෙලාසය ශ්‍රේෂ්ඨ ය. අහසෙහි යන්තවුන්ට සුය්‍යයා ශ්‍රේෂ්ඨ ය.

ජලාසයතට බුහුද ශ්‍රේෂ්ඨ ය. තැකැත්තරුවලට සඳ ශ්‍රේෂ්ඨ ය. දෙවියන් සහිත ලෝකයාගට බුදුරජානන් වහන්සේ ශ්‍රේෂ්ඨයා යයි කියනු ලැබේ.

නානාතිපටිය වගීය භුන්වැහි යි.

එහි උද්දානය:

සිව, බෙම්, සෙරි, සට්ඨකාර, ජනතු, රොහිතස්ස, තඤ්ඤ, තඤ්ඤිසාල, සුසීම, නානාතිපටියාසාවක සුත්‍ර ය යි බහු දශයෙකි.

දේවපුත්තසංයුත්තය සමාප්ත ය.

3. කොසලසංයුතතං

1. බන්ධනවග්ගො

8. 1. 1.

දහරසුතතං.

112. එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා ඝාමිප්පියං විහරති ජෙතවනො අනාඨපිණ්ඩිකායං ආරාමෙ. අථ ඛො රුජා පසෙනාදි කොසලො යෙන භගවා තෙත්තපසංකම්. උපසංකම්භා භගවතා සද්ධිං සම්මොදි. සම්මොදනීයං කථං සාරණීයං¹ විතීසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීත්තො ඛො රුජා පසෙනාදි කොසලො භගවන්තං එතදවොච: භවමිධි නො ගොතමො අනුත්තරං සම්මාසම්මොධිං අභිසම්බුද්ධොති පටිජානාතී?ති.

යං හි තං මහාරුජ සම්මා වදමානො වදෙය්‍ය, අනුත්තරං සම්මාසම්මොධිං අභිසම්බුද්ධොති, මමං² තං සම්මා වදමානො වදෙය්‍ය. අහං හි මහාරුජ අනුත්තරං සම්මාසම්මොධිං අභිසම්බුද්ධොති.

යෙ'පි තෙ හො ගොතම සම්මන්ත්‍රාභමණා සංකිත්තො ගණිත්තො ගණාවරියා ඤාතා යසස්සිත්තො තිත්තකරා සංවුසම්මතා බහුජතස්ස. සෙය්‍යපීදං:³ පුරණො කායපො, මකබ්ඪි භොසාලො, නිගණේෂා නාගපුත්තො, ඝඤ්ජයො ඛෙලට්ඨපුත්තො,⁴ පකුඛො⁵ කම්මායනො, අජිත්තො කොසකම්බලො. තෙ,පි “මයං අනුත්තරං සම්මාසම්මොධිං අභිසම්බුද්ධොති* පටිජානාමා”ති පුට්ඨා සමානා අනුත්තරං සම්මාසම්මොධිං අභිසම්බුද්ධොති* ත පටිජානන්ති. නිං පන භවං ගොතමො දහරෙ වෙච ජාතියා තවො ව පබ්බජ්ජායාති.

වත්තාරෙ ඛො, මෙ මහාරුජ දහරුති ත උඤ්ඤතබ්බො, දහරුති ත පරිභොතබ්බො. කතමෙ වත්තාරෙ? බත්තියො ඛො මහාරුජ දහරෙති ත උඤ්ඤතබ්බො, දහරෙති ත පරිභොතබ්බො. උරගො ඛො මහාරුජ දහරෙති ත උඤ්ඤතබ්බො, දහරෙති ත පරිභොතබ්බො. අහං ඛො මහාරුජ දහරෙති ත උඤ්ඤතබ්බො, දහරෙති ත පරිභොතබ්බො. භික්ඛු ඛො මහාරුජ දහරෙති ත උඤ්ඤතබ්බො, දහරෙති ත පරිභොතබ්බො. ඉමෙ ඛො මහාරුජ වත්තාරෙ දහරුති ත උඤ්ඤතබ්බො, දහරුති ත පරිභොතබ්බො.

ඉදමවොච භගවා, ඉදං වත්වා⁶ සුගතො අථාපරං එතදවොච සත්ථා:

බත්තියං ජාතිසම්පන්නං අභිජානං යසස්සිතං,
දහරොති තාවජාතෙය්‍ය ත තං පරිභවෙ තරො.

1. සාරණීයං - මජ්ඣ. 2. මමම - මජ්ඣ. 3. සෙය්‍යපීදං - මජ්ඣ. 4. ඛෙලට්ඨ පුත්තො - සී.වු. 1. 5. කකුඛො - PTS. 6. වත්ථා - මජ්ඣ. PTS.
*අභිසම්බුද්ධොති - සංකප්ප.

3. කෝසල සංයුතතය

1. බන්ධන වගීය

3. 1. 1.

දහර සූත්‍රය.

112. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල පසේනදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී ය. සතුටු විය යුතු සිහි කරන්නට නිසි කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් පසේනදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය.

“භවත් ගෞතමයන් වහන්සේන් නිරුත්තර වූ සමයක් සමෛධිය අවබෝධ කෙළෙමි ය” යි ප්‍රතිඥ කරණ සේක් ද? “මහරජ, මෑතවත් කියන්නෙක් නිරුත්තර සමයක් සමෛධිය අවබෝධ කෙළේ ය” යි යමකු සඳහා කියන්නේ නම් මෑතවත් කියන්නේ ඒ මා සඳහා කියන්නේ ය. මහරජ, මම වතාහි නිරුත්තර සමයක් සමෛධිය අවබෝධ කෙළෙමි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, පෑවිදි සමූහයා ඇති පෑවිදි ගණයා ඇති ගණවෘය්‍යී වූ ප්‍රසිද්ධ වූ යසගී ඇති ලබ්ධිකර වූ (අදබල්) බොහෝදෙනා විසින් සාධු සමච්ඡන්දය වූ ඒ මහණබමුණෝ ඇද්ද ඔහු කවරහ: සුරණ්ඩකංගු ය, මකබ්බිගොසාල ය, නිගණ්ඨනාහසුත ය, සඤ්ජය බෙලව්ඨසුත ය, පකුඛකම්බායන ය, අජිත්තෙසකම්බල ය යන මොහු යි. ඔහුන් “නිරුත්තර සමයක් සමෛධිය අවබෝධ කළමිහ යි ප්‍රතිඥ කරනු දැයි මා විසින් විචාරණ ලද්දහු “නිරුත්තර සමෛධිය අවබෝධ කළමිහ” යි ප්‍රතිඥ නො කෙරෙත්. කිම? භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ උපනිච්ඡු ලද්දා වන සේක. පෑවිද්දෙහුන් නවක වන සේක.

මහරජ, මේ සිටු දෙනෙක් ලද්දා හ යි අවමන් නො කට යුත්තාහ, ලද්දා හ යි පරිභව නො කට යුත්තාහ. කවර සිටු දෙනෙක යත්: මහරජ, ඤාත්‍රිය නෙමේ ලද්දා ය යි අවමන් නො කට යුත්තේ ය, ලද්දා ය යි පරිභව නො කට යුත්තේ ය. මහරජ, සඨියා ලද්දා ය යි අවමන් නො කට යුත්තේ ය, ලද්දා ය යි පරිභව නො කට යුත්තේ ය. මහරජ, ගිනි ලද්දා ය යි අවමන් නො කට යුත්තේ ය, ලද්දා ය යි පරිභව නො කට යුත්තේ ය. මහරජ, මහණ ලද්දා ය යි අවමන් නො කට යුත්තේ ය, ලද්දා ය යි පරිභව නො කට යුත්තේ ය. මහරජ, මේ සිටු දෙන ලද්දා හ යි අවමන් නො කට යුත්තාහ, ලද්දාහ යි පරිභව නො කට යුත්තාහ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. තවද සුගත වූ ශාය්‍යාන් වහන්සේ මෙය වදාළ ඉක්බිති අත්‍ය තෙල ගය ද වදාළ සේක.

මිනිස් කෙමේ ජාතිසම්පන්න වූ විශිෂ්ට කුලයෙහි උපන් සශස්ථි වූ කාත් කුමරා ලද්දා ය යි අවමන් නො කරන්නේ ය. ඔහුට පරිභව ද නො කරන්නේ ය.

ඌතං හි සො ඔක්කුසිනේ¹ රජං ලභාත ඛතියො
සො කුඤ්ඤො රාජදණ්ඩන තසම් පක්කමතෙ භුසං,
තසමා තං පරිවජේය්‍ය රක්ඛං ජීවිතමත්තතො.

ගාමෙ වා යදි වා, රඤ්ඤෙ යත් පසෙස භුජඛතමං,
දහරොති තාවජානෙය්‍ය ත තං පරිභවෙ තරො.

උච්චාවචෙහි වණෙණ්හි උරගො වරති තෙජසි²,
සො ආසජ්ඣ ඛසෙ³ බාලං තරං තාරිඤ්ඤ ඵකද,
තසමා තං පරිවජේය්‍ය රක්ඛං ජීවිතමත්තතො.

පසුතහකඛං ජාලිතං⁴ පාවකං කණ්ණවත්තනී,
දහරොති තාවඔඤ්ඤෙය්‍ය ත තං පරිභවෙ තරො.

ලභා හි සො උපාදානං ඕසා සුචාත පාවසො,
සො ආසජ්ඣ ඛසෙ බාලං තරං තාරිඤ්ඤ ඵකද,
තසමා තං පරිවජේය්‍ය රක්ඛං ජීවිතමත්තතො.

වතං යදග්ගි ඛතති පාවසො කණ්ණවත්තනී,
ජායනති තත් පාරොභා අභොරත්තාතමච්චයෙ.

යං ව බො සිලසම්පන්නො හික්ඛු ඛතති තෙජසා
ත තසස පුත්තා පසවො දයාදා විජ්ජරෙ ධනං,
අතපච්චා අදයාදා තාලාවඤ්ඤ⁵ ගටනති තෙ.

තසමා හි පණ්ණිතො පොසො සම්පසං අත්ථෙත්තතො
භුජඛතමං පාවකඤ්ඤ ඛතතියඤ්ඤ යසසසිතං,
හික්ඛුං ව සිලසම්පන්නං සම්මදෙව සමාවරෙති.

එවං වුත්තෙ රාජා පසෙසනදි ණොසලො භගවතං එතදවොච: අභි-
ක්කන්තං භනෙත, අභික්කන්තං භනෙත, සෙය්‍යථාපි භනෙත නික්කුජ්ඣං.
වා උක්කුජ්ජය්‍ය, පරිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලුත්තං වා මග්ගං ආවිකෙඛය්‍ය,
අකිකාරෙ වා තෙලපජේය්‍යං ධාරෙය්‍ය, වක්ඛුමිත්තො රූපානි දතඛිනතී.⁶
එවමෙවං⁷ භගවතා අතෙකපරියායෙන ධම්මො පසාසිතො, එසාහං භනෙත
භගවතං සරාඤ්ඤ ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ඤ හික්ඛුසඛසඤ්ඤ. උපාසකං මං භනෙත
භගවා ධාරෙතු අජ්ජනගෙහ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතනති.

3. 1. 2.

පුට්ඨසුත්තං.

113. භාවනථීයං—

අථ බො රාජා පසෙසනදි ණොසලො යෙන භගවා තෙත්තපසඛිකම්.
උපසඛිකම්භා භගවතං අභිචාදෙභා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං
නිසීන්තො බො රාජා පසෙසනදි ණොසලො භගවතං එතදවොච:
කථි ඤු බො භනෙත පුරිසස්ස ධම්මා අජ්ඣන්තං උපපජ්ජානා උපපජ්ජනති
අභිතාය දුක්ඛාය අථාසුචිභාරායාති?

1. ඔක්කුජ්ජෙ - මජ්ඣ. 2. නෙජසා. - සීවු. 3. ඛසෙ - මජ්ඣ. 4. ජලිතං - සී. 1, 2.
5. තාලවඤ්ඤ - සභා. PTS. 6. දක්ඛනතී - මජ්ඣ. සභා. 7. එවමෙව - සභා.

තව කරුණෙක් ඇත. මිනිසුන්ට ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ඒ ඝෘත්‍රිය තෙමේ රජය ලබා
කිපියේ (තමහට අවමන් කළ) ඔහු කෙරෙහි රාජදණ්ඩයෙන් අත්‍යාවශ්‍යව
උපක්‍රම කෙරේ. එහෙයින් තමදිවි රක්තේ ඔහු නො ගවත්තේ ය.

ඉදින් මිනිස් තෙමේ ගම්හි හෝ අරණ්‍යහි හෝ යම් තැනෙක සපියකු
දක්නේ ද? ඔහු ලදරු ය යි අවමන් නො කරන්නේ ය. ඔහුට පරිභව ද නො
කරන්නේ ය.

තේජසී වූ සපී තෙමේ තන් වැදූරුම් වෙසින් හැසිරෙයි. හේ කිසි-
විටෙක (තමහට අවමන් කළ) අඟු පුරුෂයා හා සත්‍රිය කරා පැමිණ
දමා කරන්නේ ය. එහෙයින් තම දිවි රක්තේ ඔහු නො ගවත්තේ ය.

ප්‍රභූතභක්‍ෂා ඇති (බොහෝ දේ දවන) ගිනිදල් ඇති කළුමග ඇති
ගින්න ලදරු ය යි අවමන් නො කරන්නේ ය. මිනිස් තෙමේ ඊට පරිභවද
නො කරන්නේ ය.

ඒ ගින්න පසයන් ලබා විශාල ව ඇතැම් විටෙක (තමහට අවමන් කළ)
අඟු පුරුෂයා හා සත්‍රිය කරා පැමිණ බැග ගන්නේ ය. එහෙයින් තම
දිවි රක්තේ එය නො ගවත්තේ ය.

කළුමග ඇති පාවක තම වූ ගින්න යම් වනයක් බැගගන්නේ ද, දවරු ය
ඉක්ම ගිය කල්හි එහි පුරෝගයෝ (මූලින් තහින අකුරු) තට ගණිත්.

සිල්වත් මහණෙක් තෙදින් යමකු දවා ද? ඔහුට පුත්‍රයෝ ද සිවුපාවෝ
ද නො වෙත්. දයාදයෝ ධනය නො ලබත්. (මෙසේ) ඔහු දරුවන් තැත්තාහු
දයාදයන් තැත්තාහු මුදුන සුන් තල්ලුක්බඳු වෙත්. එහෙයින් නුවණැති
පුරුෂ තෙමේ තමාගේ අභිවාද්‍රිය දක්නේ සපියා ද, ගිනි ද, කීර්තිමත්
ඝෘත්‍රියයා ද, සිල්වත් මහණු ද මැනවින් ම ඇසුරු කරන්නේ ය.

මෙසේ වදාළ කල්හි පසේනදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන්
වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය: වහන්ස, ඉතා මැනවි. වහන්ස, ඉතා
මැනවි. වහන්ස, යම්සේ යටිකුරු වූවක් උඩුකුරු කරන්නේ හෝ වේ ද,
වැසුනු දෙයක් විවර කරන්නේ හෝ වේ ද, මං මූලා වුවකුට මහ කියන්නේ
හෝ වේ ද, ඇත් ඇත්තෝ රූප දක්නාහු ය යි අඳුරෙහි තෙල්පහනක්
දරන්නේ හෝ වේ ද, එසෙයින් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නොයෙක්
අයුරෙන් දහම් පවසන ලදී. වහන්ස, මේ මම භාග්‍යවතුන් වහන්-
සේත් දහමත් බික්සහනත් සරණ කොට යෙමි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ අද පටන් දිවිහිම කොට තෙරුවන් සරණ ගිය මා උපාසකයකු
කොට දරණ සේක්වා යි.

3. 1. 2.

පුරිය සුත්‍රය.

113. සැවැත්තුවර—

2. එකල්හි පසේනදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක
සුත්තේ ය. එකත්පසෙක හුන් පසේනදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන්
වහන්සේට “වහන්ස, කෙනෙක් ධර්මයෝ පුරුෂයාගේ සිය සතන්හි
ඊහදනාහු අහිත පිණිස දුක් පිණිස නොපහසු විහරණය පිණිස උපදිත්
ද” යි තෙල සැල කෙළේ ය.

තයො ඛො මහාරාජ පුරිසස්ස ධම්මො අජ්ඣිතනං උපපජ්ජමානො උපපජ්ජන්ති අභිනාය දුක්ඛාය අඵාසුචිහාරාය. කතමෙ තයො? ලොභො ඛො මහාරාජ පුරිසස්ස ධම්මො අජ්ඣිතනං උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති අභිනාය දුක්ඛාය අඵාසුචිහාරාය. දොසො ඛො මහාරාජ පුරිසස්ස ධම්මො අජ්ඣිතනං උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති අභිනාය දුක්ඛාය අඵාසුචිහාරාය. මොහො ඛො මහාරාජ පුරිසස්ස ධම්මො අජ්ඣිතනං උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති අභිනාය දුක්ඛාය අඵාසුචිහාරාය. ඉමෙ ඛො මහාරාජ තයො පුරිසස්ස ධම්මො අජ්ඣිතනං උපපජ්ජමානො උපපජ්ජන්ති අභිනාය දුක්ඛාය අඵාසුචිහාරායාති.

ලොභො දොසො ච මොහො ච පුරිසං පාපවෙනසං,
තිංසන්ති අත්තසමේඝතා තවසාරංච සමඵලා¹න්ති

8. 1. 3.

රාජසුභතං.

114. සාවජ්ජියං—

එකමන්තං නිසින්නො ඛො රාජා පසෙණදි කොසලො භගවන්තං එතදවොච: අපි භු ඛො භන්තෙ ජාතස්ස අඤ්ඤත්තු ජරාමරණා²ති?

තපි ඛො මහාරාජ ජාතස්ස අඤ්ඤත්තු ජරාමරණා. යෙපි තෙ මහාරාජ ඛතතියමහාසාලා අධිසා³ මහඤ්ඤා මහාභොගා පසුතජාතරුපරජතා පසුතච්ඡිතපකරණා පසුතධතධඤ්ඤා. තෙසමපි ජාතානං තපි අඤ්ඤත්තු ජරාමරණා. යෙපි තෙ මහාරාජ බ්‍රාහ්මණමහාසාලා -පෙ- යෙපි තෙ මහාරාජ ගහපතීමහාසාලා අධිසා මහඤ්ඤා මහාභොගා පසුතජාතරුපරජතා පසුතච්ඡිතපකරණා පසුතධතධඤ්ඤා. තෙසමපි ජාතානං තපි අඤ්ඤත්තු ජරාමරණා. යෙපි තෙ මහාරාජ භික්ඛු අරහන්තො ඛිණ්ණසවා ටුසිතවන්තො කතකරණීයා ඕතිතහාරා අනුපපත්තසද්ධො පරික්ඛිණ්ණභවසඤ්ඤාජතා සමමදඤ්ඤාච්ඡින්නො. තෙසමපායං කායො භෙදතධම්මො නිකේධපතධම්මොති.

ජීරන්ති වෙ රාජරථා සුචිත්තා අපො සරීරමපි ජරං උපෙති,
සතඤ්ච ධම්මො න ජරං උපෙති සන්තො හවෙ සබ්බි පච්චෙදයන්ති.

8. 1. 4.

පියසුභතං.

115. සාවජ්ජියං—

එකමන්තං නිසින්නො ඛො රාජා පසෙණදි කොසලො භගවන්තං එතදවොච: ඉධ මෙයං භන්තෙ, රහොගතස්ස පටිසලලීතස්ස⁴එවං වෙනසො පරිචිතකෙකා උදපාදි: කෙසං භු ඛො පියො අත්තා, කෙසං අපපියො අත්තාති.

1. සපඵලන්ති - සසා. 2. ජරාමරණං - මජ්ඣං. 3. අධිසා. - මජ්ඣං. 4. පටිසලලීතස්ස - සිවු 1.

මහරජ, දහම්පු තිදෙනෙක් පුරුෂයාගේ සිය සතන්ති උපදනානු අතිත පිණිස දුක් පිණිස නොපහසු විහරණය පිණිස උපදිත්. කවර තිදෙනෙකුගේ: මහරජ, ලෝභය පුරුෂයාගේ සිය සතන්ති උපදනේ අතිත පිණිස දුක් පිණිස නොපහසු විහරණය පිණිස උපදී. මහරජ, ද්වේෂය පුරුෂයාගේ සිය සතන්ති උපදනේ අතිත පිණිස දුක් පිණිස නොපහසු විහරණය පිණිස උපදී. මහරජ, මෝහය පුරුෂයාගේ සිය සතන්ති උපදනේ අතිත පිණිස දුක් පිණිස නොපහසු විහරණය පිණිස උපදී. මහරජ, මේ දහම්පු තුන්දෙන පුරුෂයාගේ සිය සතන්ති උපදනානු අතිත පිණිස දුක් පිණිස නොපහසු විහරණය පිණිස උපදිත්.

ලෝභය ද ද්වේෂය ද මෝහය ද සිය සතන්ති හටගත්තානු ලබු අදහස් ඇති පුරුෂයා සිය ඵලය (නුණ බට ආදී) පොතුහර ගසක් පෙලුන්නාක් මෙන් පෙලුත්.

3. 1. 3.

රාජ සූත්‍රය.

114. සැවැත්තුවර—

එකත්පසෙක සිටි සමේන්දි කොණොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, උපත්තනුට ජරාමරණ භාර අනෙකෙක් ඇද්ද” යි තෙල සැල කෙළේ ය.

මහරජ, උපත්තනුට ජරාමරණ භාර අනෙකෙක් නැත. මහරජ, ආසීය වූ මහඬුන ඇති මහත් හෝග ඇති බොහෝ රන්රිදී ඇති බොහෝ විති හා උවරණ (භික්ෂුපකරණ) බොහෝ ධනධාන්‍ය ඇති කාන්මහසල් කෙනෙකුත් වෙද්ද: උපත් ඔවුනට ද ජරාමරණ භාර අනෙකෙක් නැත. මහරජ, යම් ඒ බුදුණුමහසල් කෙනෙකුත් වෙද්ද? ... මහරජ, ආසීය වූ මහඬුන ඇති මහත් හෝග ඇති බොහෝ රන් රිදී ඇති බොහෝ වසතුපකරණ ඇති බොහෝ ධනධාන්‍ය ඇති ගැහැටිමහසල් කෙනෙකුත් වෙද්ද? උපත් ඔවුනට ද ජරාමරණ භාර අනෙකෙක් නැත. මහරජ, රහත් වූ ඝෛර කළ ආසුවයන් ඇති මහබ්බසර වාස නිම වූ කළ සිටුමහ කිසි ඇති බහා තැබූ කෙලෙස් බර ඇති පිළිවෙලින් පැමිණි රහත් බැව් ඇති ඝෛර කළ හවසංයෝජන ඇති මෑතවින් දෑත මිදුනු යම් රහත් මහණ කෙනෙකුත් වෙද්ද? ඔවුන්ගේ ද මේ කය බිඳෙන ස්වභාව ඇත්තේ ය. බැහැර ලිය යුතු ස්වභාව ඇත්තේ ය යි.

විසිතුරු වූ රාජරජයෝ ඒකාන්තයෙන් දිවත්. තවද සිරුර ද දිරිමට පැමිණේ. සත්පුරුෂයන්ගේ ධර්මය දිරිමට නො පැමිණේ. සත්පුරුෂයෝ ඒකාන්තයෙන් සත්පුරුෂයන් සමග මෙසේ ප්‍රකාශ කෙරෙත්.

3. 1. 4.

පිය සූත්‍රය

115. සැවැත්තුවර—

එකත්පසෙක හුන් සමේන්දි කොණොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය. වහන්ස: මෙහි රහසිගත වූ එකලාව හුන් මාගේ සිත්හි “කිනම් කෙනකුන්ට තෙමේ ප්‍රිය” වේ ද? කිනම් කෙනකුන්ට තෙමේ අප්‍රිය වේ ද? යි මෙබඳු විතකියෙක් පහළ විය.

තස්ස මය්‍යං භනෙන, එතද්භොසී: යෙ ච බො කෙවි කායෙන දුච්චරිතං වරනති, වාචාය දුච්චරිතං වරනති, මනසා දුච්චරිතං වරනති, තෙසං අප්පියො අත්තා, කිංඤ්චාපි තෙ එවං වදෙය්‍යං “පියො තො අත්තා”ති, අථ බො තෙසං අප්පියො අත්තා. තං කිංසං හෙතු: යං හි අප්පියො අප්පියස්ස කරෙය්‍ය, තං තෙ අත්තතාච අත්තතො කරොනති. තස්මා තෙසං අප්පියො අත්තා.

‘යෙ ච බො කෙවි කායෙන සුච්චරිතං වරනති, වාචාය සුච්චරිතං වරනති, මනසා සුච්චරිතං වරනති, තෙසං පියො අත්තා, කිංඤ්චාපි තෙ එවං වදෙය්‍යං “අප්පියො තො අත්තාති” අථ බො තෙසං පියො අත්තා. තං කිංසං හෙතු: යං හි පියො පියස්ස කරෙය්‍ය, තං තෙ අත්තතාච අත්තතො කරොනති. තස්මා තෙසං පියො අත්තා.

එවමෙතං මහාරාජ, එවමෙතං මහාරාජ, යෙ හි කෙවි මහාරාජ, කායෙන දුච්චරිතං වරනති, වාචාය දුච්චරිතං වරනති, මනසා දුච්චරිතං වරනති, තෙසං අප්පියො අත්තා. කිංඤ්චාපි තෙ එවං වදෙය්‍යං, “පියො තො අත්තා”ති. අථ බො තෙසං අප්පියො අත්තා. තං කිංසං හෙතු: යං හි මහාරාජ, අප්පියො අප්පියස්ස කරෙය්‍ය, තං තෙ අත්තතාච අත්තතො කරොනති. තස්මා තෙසං අප්පියො අත්තා.

යෙ ච බො කෙවි මහාරාජ, කායෙන සුච්චරිතං වරනති, වාචාය සුච්චරිතං වරනති, මනසා සුච්චරිතං වරනති, තෙසං පියො අත්තා. කිංඤ්චාපි තෙ එවං වදෙය්‍යං “අප්පියො තො අත්තාති”, අථ බො තෙසං පියො අත්තා. තං කිංසං හෙතු: යං හි මහාරාජ, පියො පියස්ස කරෙය්‍ය, තං තෙ අත්තතාච අත්තතො කරොනති. තස්මා තෙසං පියො අත්තාති.

අත්තානං චෙ පියං ජ්ඤාඤ්ඤා න තං පාපෙන සංයුජේ,
ත හි තං සුලභං භොති සුඛං දුක්ඛකත¹කාරිතා.

අත්තකෙතාඛිපත්තස්ස ජ්ඣතො මානුසං භවං,
කිං හි තස්ස සකං භොති කිංඤ්ච ආදාය ගච්ඡති,
කිංඤ්චස්ස අනුභං භොති ඡායාච අතපායිනී?²

උභො පුඤ්ඤාඤ්ච පාපාඤ්ච යං මචෙචා තුරුතෙ ඉධ,
තං හි තස්ස සකං භොති තඤ්ච³ ආදාය ගච්ඡති,
තං වස්ස⁴ අනුභං භොති ඡායාච අතපායිනී.

තස්මා කරෙය්‍ය කල්‍යාණං නිවයං සම්පරායිකං,
පුඤ්ඤාති පරලොකසම් පතිට්ඨා භොනති පාණිනනති.

8. 1. 5.

අභගරක්ඛිතිසුභතං.

116. සාවච්ඡිකං:—

එකමන්තං නිසින්නො බො රාජා සංඝෙනදි භොසලො භගවන්තං එතද්වොච: “ඉධ මය්‍යං භනෙන, රහොගතස්ස පරිසලථිතස්ස එවං චෙතසො පරිචිතකෙතො “උදපාදි: කෙසං හු බො රකිතො අත්තා, කෙසං අරකිතො අත්තා”ති.

1. දුක්ඛකත - මජ්ඣ. සං. 2. අනුපායිනී - සං. 3. තංච - මජ්ඣ. 4. වස්ස - මජ්ඣ.

වහන්ස, ඒ වට තෙල අදහස විය: යම් කිසි කෙනෙක් කසින් දුසිරිත් කෙරෙත් ද, වචනයෙන් දුසිරිත් කෙරෙත් ද, සිතීන් දුසිරිත් කෙරෙත් ද, ඔවුන්ට තෙමේ අප්‍රිය ය. ඔවුන් “අපට තෙමේ ප්‍රිය ය” යි මෙසේ කියනුද වැලිත් ඔවුන්ට තෙමේ අප්‍රිය ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: අප්‍රිය තැනැත්තෝ අප්‍රියයාට යමක් කරන්නේ ඔහු එය තුමු ම තමන්ට කෙරෙහි. එහෙයින් ඔවුන්ට තෙමේ අප්‍රිය ය.

යම් කෙනෙක් කසින් සුසිරිත් කෙරෙත් ද, වචනයෙන් සුසිරිත් කෙරෙත් ද, සිතීන් සුසිරිත් කෙරෙත් ද, ඔවුන්ට තෙමේ ප්‍රිය ය. ඔහු “අපට තෙමේ අප්‍රිය ය” යි මෙසේ කියන්නාහු නමුදු, වැලිත් ඔවුන්ට තෙමේ ප්‍රිය ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: ප්‍රිය තැනැත්තෝ ප්‍රියයාට යමක් කරන්නේ නම් ඔහු එය තුමු ම තමන්ට කෙරෙහි. එහෙයින් ඔවුන්ට තෙමේ ප්‍රිය ය.

මහරජ, තෙල එසේ ය. මහරජ, තෙල එසේ ය. මහරජ, යම් කිසි කෙනෙක් කසින් දුසිරිත් කෙරෙත් ද, වචනයෙන් දුසිරිත් කෙරෙත් ද, සිතීන් දුසිරිත් කෙරෙත් ද, ඔවුන්ට තෙමේ අප්‍රිය ය. කිසිසෙයෙකින් ඔහු “අපට තෙමේ ප්‍රිය ය” යි මෙසේ කියන්නාහු නමුදු, ඔවුන්ට තෙමේ අප්‍රිය ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහරජ, අප්‍රිය තැනැත්තෝ අප්‍රියයාට යමක් කරන්නේ නම් ඔහු එය තුමු ම තමන්ට කෙරෙහි. එහෙයින් ඔවුන්ට තෙමේ අප්‍රිය ය.

මහරජ, යම් කිසි කෙනෙක් කසින් සුසිරිත් කෙරෙද්ද, වචනයෙන් සුසිරිත් කෙරෙද්ද, සිතීන් සුසිරිත් කෙරෙද්ද ඔවුන්ට තෙමේ ප්‍රිය ය කිසිසේ ඔහු “අපට තෙමේ අප්‍රිය ය” යි මෙසේ කියන්නාහු නමුදු, වැලිත් ඔවුන්ට තෙමේ ප්‍රිය ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහරජ, ප්‍රිය තැනැත්තෝ ප්‍රියයාට යමක් කෙරේ නම් ඔහු එය තුමු ම තමන්ට කෙරෙත්. එහෙයින් තෙමේ තමන්ට ප්‍රිය ය.

ඉදින් ‘ආත්මය ප්‍රිය ය’ යි දන්නේ නම් ඒ ආත්මය පව හා නො යොදන්නේ ය. පථි කරන්නහු විසින් ඒ සුවය සුවසේ නො ලද හැකි ය.

මරුවා විසින් වැහිරෙන ලද, මිනිස්භවය හැර දමන ඔහුට කීමෙක් තමන්ගේ වේ ද? කීමෙක් රැගෙන ගේ ද? වෙන් නො වන සෙවනැල්ල මෙන් කීමෙක් ඔහු අනු ව යන්නේ වේ ද?

මිනිස් තෙමේ මෙලෙවිහි යම් පින්පථි දෙකක් කෙරේ ද, එය ඔහුට සිය දෑ වෙයි. එය ම රැගෙන ගෙයි. වෙන් නො වන සෙවනැල්ල මෙන් එය ම ඔහු අනු ව යන්නේ වෙයි. එහෙයින් පරලොවට හිත ද රැස් කරන්නේ පින් කරන්නේ ය. පින් පරලෙවිහි දී සන්තියන්ට පිහිට වෙයි.

3. 1. 5.

116 සැවැත්නුවර—

අහතරකතින් සූත්‍රය

එකත්පයෙක හුන් පසේනදි කොසොල්ලරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය: වහන්ස, මෙහි රහසිගත ව එකලාව හුන් මනේ සිත්හි “කවුරැත් විසින් ආත්මය රක්තා ලද්දේ ද, කවුරැත් විසින් ආත්මය නො රක්තා ලද්දේ ද” යි මෙබඳු විතකියෙක් පහළ විය.

තස්ස මය්‍යං භනෙත, එතද්‍රව්‍යොසි: යෙ ඛො¹ කෙව් කායෙන සුචරිතං වරනති, වාචාය සුචරිතං වරනති, මනසා සුචරිතං වරනති, තෙසං අරක්ඛිතො අත්තා. කිඤ්චාපි තෙ භජිකායො වා රතෙඛය්‍ය, අස්සකායො වා රතෙඛය්‍ය, රථකායො වා රතෙඛය්‍ය, පතතිකායො වා රතෙඛය්‍ය, අථ ඛො තෙසං අරක්ඛිතො අත්තා. තං කිස්ස භෙත්තු: ඛාතිරා යෙසා රතඛා, තෙසා රතඛා අර්ඞ්කිතතිකා. තස්මා තෙසං අරක්ඛිතො අත්තා. යෙ ච ඛො කෙව් කායෙන සුචරිතං වරනති, වාචාය සුචරිතං වරනති, මනසා සුචරිතං වරනති, තෙසං රක්ඛිතො අත්තා. කිඤ්චාපි තෙ තෙව භජිකායො රතෙඛය්‍ය, ත අස්සකායො රතෙඛය්‍ය, ත රථකායො රතෙඛය්‍ය, ත පතතිකායො රතෙඛය්‍ය, අථ ඛො තෙසං රක්ඛිතො අත්තා. තං කිස්ස භෙත්තු: අර්ඞ්කිතතිකා යෙසා රතඛා, තෙසා රතඛා ඛාතිරා. තස්මා තෙසං රක්ඛිතො අත්තාති.

එවමෙතං මහාරාජ, එවමෙතං මහාරාජ, යෙ භී කෙව් මහාරාජ කායෙන සුචරිතං වරනති - පෙ - තෙසං අරක්ඛිතො අත්තා. කිඤ්චාපි තෙ භජිකායො වා රතෙඛය්‍ය, -පෙ- පතතිකායො වා රතෙඛය්‍ය, අථ ඛො තෙසං අරක්ඛිතො අත්තා. තං කිස්ස භෙත්තු: ඛාතිරා හෙසා මහාරාජ රතඛා, තෙසා රතඛා අර්ඞ්කිතතිකා. තස්මා තෙසං අරක්ඛිතො අත්තා. යෙ ච ඛො කෙව් මහාරාජ, කායෙන සුචරිතං වරනති, -පෙ- මනසා සුචරිතං වරනති, තෙසං රක්ඛිතො අත්තා. කිඤ්චාපි තෙ තෙව භජිකායො රතෙඛය්‍ය, -පෙ- ත පතතිකායො රතෙඛය්‍ය, අථ ඛො තෙසං රක්ඛිතො අත්තා. තං කිස්ස භෙත්තු: අර්ඞ්කිතතිකා යෙසා මහාරාජ, රතඛා, තෙසා රතඛා ඛාතිරා. තස්මා තෙසං රක්ඛිතො අත්තාති.

කායෙන සංවරො සාධු සාධු වාචාය සංවරො,
මනසා සංවරො සාධු සාධු සබ්බත්ථ සංවරො,
සබ්බත්ථ සංවුත්තො ලජ්ඣ රක්ඛිතොති පට්ඨවතීති.

8. 1. 6.

අපසකාසුතං.

117. ඝාචජජියං—

එකමන්තං නිසින්නො ඛො රුජා පසෙන්නදි කොසලො භගවන්තං එතද්‍රව්‍යොච: ඉධ මය්‍යං භනෙත රතොගතස්ස පටිසලීනස්ස එවං චේතසො පරිචිතකෙකා උද්දාදි: “අපසකා තෙ සත්තා ලොකස්මිං යෙ උද්දාරෙ උද්දාරෙ භොගෙ ලභිත්වා ත වෙව මජ්ජනති, ත ච පමජ්ජනති, ත ච කාමේසු ගෙඛං ආපජ්ජනති, ත ච සත්තෙසු විපපට්ඨපජ්ජනති. අථ ඛො එතෙව ඛුත්තරං සත්තා ලොකස්මිං යෙ උද්දාරෙ උද්දාරෙ භොගෙ ලභිත්වා මජ්ජනති වෙව පමජ්ජනති ච, කාමේසු ච ගෙඛං ආපජ්ජනති, සත්තෙසු ච විපපට්ඨපජ්ජනති”ති

1. යෙව චො - සා.

වහන්ස, ඒ මට මේ අදහස විය: යම් කිසි කෙනෙක් කයින් දුසිරිත් කෙරෙද්ද, වචනයෙන් දුසිරිත් කෙරෙද්ද, සිතීන් දුසිරිත් කෙරෙද්ද, ඔවුන් විසින් තෙමේ තොරක්තා ලද්දේ ය. කිසියෙක් ඔවුන් ඇත්මුළු හෝ රක්තේ නම්, අස්කාල හෝ රක්තේ නම්, රියපෙල හෝ රක්තේ නම්, පාබල සෙනහ හෝ රක්තේ නම්, වැලිත් ඔවුන් විසින් තෙමේ තොරක්තා ලද්දේ ය. ඒ කවරහෙයින්: මේ රැක්ම බැහැර ය. මේ රැක්ම ඇතුළත නො වේ. එහෙයින් ඔවුන් විසින් තෙමේ තොරක්තා ලද්දේ ය. යම් කිසි කෙනෙක් කයින් සුසිරිත් කෙරෙද්ද, වචනයෙන් සුසිරිත් කෙරෙද්ද, සිතීන් සුසිරිත් කෙරෙද්ද, ඔවුන් විසින් තෙමේ රක්තා ලද්දේ ය. කිසියෙයෙකින් ඔවුන් ඇත් මුළු නො ම රක්තේ නම්, අස්කාල නො ම රක්තේ නම්, රියපෙල නො ම රක්තේ නම්, පාබලසෙනහ නො ම රක්තේ නම් වැලිත් ඔවුන් විසින් තෙමේ රක්තා ලද්දේ ය. ඒ කවරහෙයින්: මේ රැක්ම ඇතුළත ය, මේ රැක්ම බැහැර නො වේ. එහෙයින් ඔවුන් විසින් තෙමේ රක්තා ලද්දේ ය.

මහරජ, තෙල එසේ ය. මහරජ, තෙල එසේ ය. මහරජ, යම් කිසි කෙනෙක් කයින් දුසිරිත් කෙරෙද්ද, ... ඔවුන් විසින් තෙමේ තොරක්තා ලද්දේ ය. කිසියෙක් ඔවුන් ඇත්මුළු හෝ රක්තේ ද, ... පාබලසෙනහ හෝ රක්තේ නම් වැලිත් ඔවුන් විසින් තෙමේ තොරක්තා ලද්දේ ය. ඒ කවර හෙයින්: මහරජ, මේ රැක්ම බැහැර ය. මේ රැක්ම ඇතුළත නො වේ. එහෙයින් ඔවුන් විසින් තෙමේ තොරක්තා ලද්දේ ය. මහරජ, යම් කිසි කෙනෙක් කයින් සුසිරිත් කෙරෙද් ද, ... සිතීන් සුසිරිත් කෙරෙද් ද, ඔවුන් විසින් තෙමේ රක්තා ලද්දේ ය. කිසියෙක් ඔවුන් ඇත්සෙනහ නො ම රක්තේ නම් ... පාබලසෙනහ නො ම රක්තේ නම් එහෙත් ඔවුන් විසින් තෙමේ රක්තා ලද්දේ ය. ඒ කවරහෙයින්: මහරජ, මේ රැක්ම ඇතුළත ය, මේ රැක්ම බැහැර නො වේ. එහෙයින් ඔවුන් විසින් තෙමේ රක්තා ලද්දේ ය.

කයින් සංවරය මැනවි. වචනයෙන් සංවරය මැනවි. සිතීන් සංවරය මැනවි. හැම තන්හි සංවරය මැනවි. හැම තන්හි සංවෘත වූ ලජ්ජා ඇත්තේ රැකුනේ යයි කියනු ලැබේ.

3. 1. 6.

අපසකා සුත්තය.

117. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක හුන් පසේනදි කොසොල්ලරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය: වහන්ස, මෙහි රහසිගත ව එකලා ව හුන් මනේ සිත්හි මෙබඳු විතර්කයක් පහළ විය. යම් කෙනෙක් ප්‍රණීත වූත් බොහෝ වූත් මහත් මහත් හෝහයන් ලැබ නො ම මත් වෙත් ද, නො ම පමා වෙත් ද, කාමයන්හි හිඳුබවටත් නො ද පැමිණෙද්ද, සතුන් කෙරෙහින් වරදවා නො පිළිපදිද්ද, ඒ සත්ත්වයෝ ලොව සවලායහ. වැලිදු යම් කෙනෙක් ප්‍රණීත වූත් බොහෝ වූත් මහත් මහත් හෝහයන් ලැබ මත් වෙත් ද, පමාත් වෙද්ද, කාමයන්හි හිඳුබවටත් පැමිණෙද්ද, සතුන් කෙරෙහින් වරදවා පිළිපදිද්ද, මේ සත්ත්වයෝ ම ලොව ඉතා බොහෝහ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

එවතො මහාරුජ, එවතො මහාරුජ, අප්පකා තෙ මහාරුජ සත්තා ලොකස්මිං යෙ උළාරෙ උළාරෙ භොගෙ ලභික්ඛා ත වෙව මජ්ජනති, ත ව පමජ්ජනති, ත ව කාමෙසු ගෙධං ආපජ්ජනති, ත ව සත්තෙසු විපපි-පජ්ජනති. අථ ඛො එතෙව ඛහුතරු සත්තා ලොකස්මිං යෙ උළාරෙ උළාරෙ භොගෙ ලභික්ඛා මජ්ජනති වෙව පමජ්ජනති ව, කාමෙසු ව ගෙධං ආපජ්ජනති, සත්තෙසු ව විපපිපජ්ජනති.

සාරත්තා කාමභොගෙසු ගිඤ්ඤා කාමෙසු මුච්ඡිතා,
අභිසාරං ත බුජ්ඣන්ති මිභා කුටංව ඔරුක්ඛිතං,
පච්ඡාසං කට්ඨකං භොති විපාකො හිස්ස පාපකොති.

3. 1. 7.

අත්ථකරණසූතං.¹

118 සාවකපීයං—

එකමත්තං නිසින්නො ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො ගගවත්තං එතදවොච: ඉධාහං හත්තෙ අත්ථකරණෙ නිසින්නො පස්සාමි ඛත්තියමහා-සාලෙපි බ්‍රාහ්මණමහාසාලෙපි ගහපතීමහාසාලෙපි අඛෙසි මහඤ්ඤා මහා-භොගෙ පහුතරුතරුපරජතෙ පහුතරිතතුවකරණෙ පහුතරිතධිකෙසු කාමභෙසු කාමේදනං කාමාධිකරණං සමපජානමුසා භාසත්තෙ, තස්ස මය්හං හත්තෙ එතදභොසි: අලඤ්ඤා මෙ අත්ථකරණෙත, හද්‍රමුඛොද්දති අත්ථකරණෙ ත පඤ්ඤාසිස්සති.

*යෙ පි තෙ මහාරුජ ඛත්තියමහාසාලා බ්‍රාහ්මණමහාසාලා ගහපතී මහාසාලා අරුඨා මහඤ්ඤා මහාභොගා පහුතරුතරුපරජතා පහුතරිතතුවකරණා පහුතරිතධිකෙසු කාමභෙසු කාමේදනං කාමාධිකරණං සමපජානමුසා භාසත්ති, තෙසං තං හවිස්සති දීඝරත්තං අභිතාය දුක්ඛායාති.

සාරත්තා කාමභොගෙසු ගිඤ්ඤා කාමෙසු මුච්ඡිතා,
අභිසාරං ත බුජ්ඣන්ති මච්ඡා ඛිපං²ව ඔරුක්ඛිතං,
පච්ඡාසං කට්ඨකං භොති විපාකො හිස්ස පාපකොති.

3. 1. 8.

මලලිකාසූතං.

119 සාවකපීයං—

තෙන ඛො පන සමයෙත රුජා පසෙනදි කොසලො මලලිකාස දෙවියා සද්ධිං උපරිපාසාදවරගතො භොති. අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො මලලිකං දෙවිං එතදවොච: අත්ථ භු ඛො තෙ මලලිකෙ කො වඤ්ඤා අත්තතා පියතරොති?

1. අවටකරණ සූතං - මජ්ඣ. 2. ඛිපං - මජ්ඣ. සං. PTS. සි. 1, 2.

* ඉධ “එවමත්තං මහාරුජ, එවමත්තං මහාරුජ” ඉතිපාසො මරමම සාම පොඤ්ඤා දිස්සතෙ.

මහරජ, එසේ ය. මහරජ, එසේ ය. මහරජ, යම් කෙනෙක් ප්‍රණීතවූත් බොහෝ වූත් තෙල මහත් මහත් හෝගයක් ලැබ තො ම මත් වෙද්ද, තො ම පමාත් වෙද්ද, කාමයන්හි හිඳුබවට තො ද මහත් මහත් පැමිණෙද්ද, සතුන් කෙරෙහිත් තො ද වරදවා පිළිපදිද්ද, ඒ සත්ත්වයෝ ලොව ඉතා සවල්පයහ. වැලිදු යම් කෙනෙක් ප්‍රණීත වූත් බොහෝ වූත් හෝගයක් ලැබ මත් වෙද්ද පමාත් වෙද්ද, කාමයන්හි හිඳුබවටත් පැමිණෙත් ද, සතුන් කෙරෙහිත් වරදවා පිළිපදිද්ද, මේ සත්ත්වයෝ ම ලොව ඉතා බොහෝහ.

කාමවස්තුන්හි ඇලුනු කාමයන්හි හිඳු වූ මුසපත් වූ සත්ත්වයෝ කුසල් සීමාව ඉක්ම යෑම තො දනිත්. දමන ලද පාසය තො දත්තා මුවත් මෙනි. පසු ව ඔවුන්ට දුක වෙයි. එහි විපාකය ඒකාන්තයෙන් ලාමක ය යි.

8. 1. 7.

අක්කරණ සුත්‍රය.

118 සැවැත්නුවර-

එකත්පසෙක හුන් පසේනදි කොසොල්ලර් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය: වහන්ස, මෙහි මම විනිශ්චයාසනයෙහි හුන්නෙමි ආසීය වූ මහභූත ඇති මහත් හෝග ඇති බොහෝ රත්රිදී ඇති බොහෝ වූ මනවබ්‍රහ්ම ද, ඇති බොහෝ ධනධාන්‍ය ඇති කාත් මහසල්ලත් ද, බමුණු මහසල්ලත් ද, ගැහැවි මහසල්ලත් ද කාමයන් හෙතු කොට ගෙන කාමයන් නිදහ කොට ගෙන කාමයන් කරුණු කොට ගෙන දූත දූත මුසා බණන්තවූන් දකිමි. වහන්ස, ඒ මට “දූත් මා විසින් තවු විසඳීමෙන් කම් නැත. දූත් තවුහලෙහි සොදුරුවූව ඇත්තෙක් තො පෙනේ ය” යි මේ අදහස විය.

මහරජ ආසීය වූ මහභූත ඇති මහත් හෝග ඇති බොහෝ වූ රත්රිදී ඇති බොහෝ වූ මනවබ්‍රහ්ම වස්තුපකරණ ඇති බොහෝ වූ ධනධාන්‍ය ඇති යම් ඒ කාත් මහසල්ලත්, බමුණු මහසල්ලත්, ගැහැවි මහසල්ලත් කාමයන් හේතු කොට ගෙන කාමයන් නිදහ කොට ගෙන කාමයන් කරුණු කොට ගෙන දූත දූත මුසා බෙණෙද්ද, ඔවුන්ට එය බොහෝ කලක් මුළුල්ලෙහි අහිත පිණිස දුක් පිණිස වන්නේ ය.

කාමවස්තුන්හි ඇලුනු කාමයන්හි හිඳු වූ මුසපත් වූ සත්ත්වයෝ කුසල් ඉම ඉක්ම යෑම තො දනිත්. අටවන ලද කෙමිතට තමන් වදනා බව තො දත්තා මසුත් මෙනි. පසු ව ඔවුන්ට දුක වේ. එහි විපාකය ඒකාන්තයෙන් ලාමක ය.

8. 1. 8.

මල්ලිකා සුත්‍රය.

119 සැවැත්නුවර-

එකල්හි පසේනදි කොසොල්ලර් මල්ලිකාදෙවිය සමග උතුම් පහයෙහි මතුමහලට ගියේ වෙයි. ඉක්බිති පසේනදි කොසොල්ලර් මල්ලිකා දෙවියට “මල්ලිකාවෙනි, තමහට වඩා ඉතා ප්‍රිය වූ අත් කිසිවෙක් තොපට ඇද්ද” යි තෙල කී ය.

තඤ්ඤා මෙ මහාරුජ්ඣා කො වෙදෙසෙ අත්තනා පියතරෙ. තුය්‍යං පත මහාරුජ්ඣා අත්තෙසෙ කොච්ඡි අත්තනා පියතරෙති? මයාමපි බො මලලිකෙ තත්තෙසෙ කොච්ඡි අත්තනා පියතරෙති.

අථ බො රුජ්ඣා පසෙනදි කොසලො පාසාදා මරොහිත්වා¹ යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිත්තො බො රුජ්ඣා පසෙනදි කොසලො භගවන්තං එතදවොච: ඉධාහං භන්තෙ මලලිකාය දෙවියා සද්ධිං උපරිපාසාදවරගතො මලලිකා දෙවිං එතදවොච: “අඤ්ඤා මෙ මහාරුජ්ඣා කො වෙදෙසෙ අත්තනා පියතරෙ”ති. එවං චුත්තෙ භන්තෙ මලලිකාදෙවි මං එතදවොච: “තඤ්ඤා මෙ මහාරුජ්ඣා කො වෙදෙසෙ අත්තනා පියතරෙ. තුය්‍යං පත මහාරුජ්ඣා අත්තෙසෙ කොච්ඡි අත්තනා පියතරෙ”ති. එවං චුත්තොහං භන්තෙ මලලිකා දෙවිං එතදවොච: “මයාමපි බො මලලිකෙ තත්තෙසෙ කොච්ඡි අත්තනා පියතරෙ”ති.

අථ බො භගවා එතමත්තං විදිත්වා තායං වෙලායං ඉමං භාජං අභාසි:

සබ්බා දිසා අනුපරිගමම වෙතසා
තෙවජ්ඣා පියතරමත්තනා කම්භි,
එවං පියො පුත්ථ අත්තා පරෙතං
තස්මා ත භිංසෙ පරං අත්තකාමොති.²

3. 1. 9.

යසෙසෙසුත්තං.

120. ඝාමපථයං—

තෙන බො පත සමයෙන රසෙසෙසු පසෙනදිසසු³ කොසලයා මහා-
යසෙසෙසු පච්චුපට්ඨිතො භොති. පඤ්ඤා ව උසභසතාති පඤ්ඤා ව වච්ඡතරසතාති
පඤ්ඤා ව වච්ඡතරිසතාති පඤ්ඤා ව අජසතාති පඤ්ඤා ව උරබ්බසතාති
චුත්ථුපතීතාති භොන්ති යසෙසෙසුත්තං. යෙ පියා තෙ භොන්ති දුසාති වා
පෙසසාති වා කම්මකරුති වා තෙපි දණ්ඩතස්සා හයතස්සා අසුමුඛා
රුදමානා පරිකම්මාති කරෙන්නති.

අථ බො සම්මසුලා භික්ඛු පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චරමාදාය
ඝාමපථං පිණ්ඩාය පටිසිංසු.⁴ සාවස්සං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡාභන්තං පිණ්ඩ-
පාතපටිකන්තො යෙන භගවා තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්වා භගවන්තං
අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදංසු. එකමන්තං නිසිත්තො බො තෙ භික්ඛු
භගවන්තං එතදවොච: ඉධ භන්තෙ, රසෙසෙසු පසෙනදිසසු කොසලයා
මහායසෙසෙසු පච්චුපට්ඨිතො භොති, පඤ්ඤා ව උසභසතාති පඤ්ඤා ව වච්ඡතර-
සතාති පඤ්ඤා ව වච්ඡතරිසතාති⁵ පඤ්ඤා ව අජසතාති පඤ්ඤා ව උරබ්බසතාති
චුත්ථුපතීතාති භොන්ති යසෙසෙසුත්තං. යෙපියා භන්තෙ⁶ තෙ භොන්ති දුසාති
වා පෙසසාති වා කම්මකරුති වා තෙපි දණ්ඩතස්සා හයතස්සා අසුමුඛා
රුදමානා පරිකම්මාති කරෙන්නති.

1. මහාරුජ්ඣා - සිමු. 2. පරමත්තකාමො - මජ්ඣං, 3. පසෙනදි කොසලයා - සිමු. 2. සා. PTS. 4. පාටිසිංසු - PTS. 5. වච්ඡතර - මජ්ඣං, සා. 6. යෙපියා තෙ - මජ්ඣං, සා.

මහරජ, තමහට වඩා ඉතා ප්‍රිය වූ අත් කිසිවෙක් මට තැන. මහරජ, තමහට වඩා ප්‍රිය වූ අත් කිසිවෙක් නොපට ඇද්ද? මලලිකාවෙනි, තමහට වඩා ඉතා ප්‍රිය වූ අත් කිසිවෙක් මට ද තැන.

ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ පහයෙන් බැස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් පසේනදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සෑල කෙළේ ය. වහන්ස, මෙහි මම මලලිකාදෙවිය සලෙ උතුම් පභාතලමන අරා සිටියෙමි මලලිකාදෙවියට “මලලිකාවෙනි, තමහට වඩා ඉතා ප්‍රිය වූ අත් කිසිවෙක් නොපට ඇද්ද” යි තෙල කිමි. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි මලලිකා-දෙවිය මට “මහරජ, තමහට වඩා ඉතා ප්‍රිය වූ අත් කිසිවෙක් මට තැන. මහරජ, තමහට වඩා ඉතා ප්‍රිය වූ අත් කිසිවෙක් නොපට ඇද්ද” යි තෙල බස් කිවු ය. වහන්ස, මෙසේ කියන ලද මම මලලිකාදෙවියට “මලලිකාවෙනි, තමහට වඩා ඉතා ප්‍රිය වූ අත් කිසිවෙක් මටත් තැන” යි තෙල කියෙමි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ දැන ඒ වේලායෙහි මේ ගාථාව වදල සේක:

සියලු දිගුන් සිහින් අනුගමනය කොට තමහට වඩා ඉතා ප්‍රිය වූවකු කිසි තැනෙක නො ම ලදිමි. මෙසේ අත් බොහෝ දෙනාට ද තෙමේ ප්‍රිය ය. එහෙයින් තමහට වැඩ කැමැත්තේ මෙරලා නොපෙළන්නේ ය.

3. 1. 9.

සැවැත්නුවරය.

120. සැවැත්නුවර-

එකල්හි පසේනදි කොසොල් රජහට මහායාගයෙක් එළඹ සිටියේ වෙයි. පන්සියක් ගොන්නු ද, පන්සියක් තහඹුනු ද, පන්සියක් තැහැඹියෝද, පන්සියක් එළවෝ ද, පන්සියක් තිරෙළවෝ ද යාගය පිණිස වැඹ ඇර බඳනා ලද්දහු වෙත්. ඔහුගේ දසයෝ ය කියා හෝ දුතයෝ ය කියා හෝ කම්කරුවෝ ය කියා හෝ යම් ඒ කෙනෙක් වෙත් තම ඔහුන් දඩුවමින් තැනි ගත්තාහු බියෙන් තැනි ගත්තාහු කඳුළු වැකුනු මුහුණු ඇත්තාහු අඬමින් පිරියම් කෙරෙත්.

ඉක්බිති බොහෝ භික්ෂුහු පෙරවරා හැඳ පෙරෙව පාසිවුරු ගෙණ සැවැත් නුවරට පිඹු පිණිස පිවිසියහ. සැවැත්නුවර පිඹු පිණිස හැසිර පසුවන පිණිසාතයෙන් වැළකුනාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්න. එකත්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සෑල කළහ. වහන්ස, මෙහි පසේනදි කොසොල් රජහට මහායාගයෙක් එළඹ සිටියේ වෙයි. පන්සියක් ගොන්නු ද, පන්සියක් තහඹු වස්සෝ ද, පන්සියක් තහඹු වැස්සෝ ද, පන්සියක් එළවෝ ද, පන්සියක් ලදරාමැබනු ද යාගය පිණිස වැඹ ඇර බඳන ලදුවෝ වෙත්. ඔහුගේ දසයෝ ය කියා හෝ දුතයෝ ය කියා හෝ කම්කරුවෝ ය කියා හෝ යම් ඒ කෙනෙක් වෙත් තම ඔහුන් දඩුවමින් තැනි ගත්තාහු බියෙන් තැනි ගත්තාහු කඳුළු වැකුනු මුහුණු ඇත්තාහු ගඬමින් පිරියම් කෙරෙත්.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අථ බො භගවා එතමන් චිදිතා තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි:

අසාමෙධං පුරිසමෙධං සමමාපායං වාජපෙය්‍යං නිරුග්ගලං,
මහායඤ්ඤ මහාරමා¹ ත තෙ හොනති මහපථලා.

අජේලකා ව ගාවො ව විවිධා යන්ථ හඤ්ඤරේ,
ත තං සමමග්ගතා යඤ්ඤං උපයන්ති මහෙසිනො.

යෙ ව යඤ්ඤ නිරුරමා යජන්ති අනුකුලං² සදා,
අජේලකා ව ගාවො ව විවිධා තෙත්ථ හඤ්ඤරේ

එතං සමමග්ගතා යඤ්ඤං උපයන්ති මහෙසිනො,
එතං යජේථ මෙධාපී එසො යඤ්ඤ මහපථලො.

එතං හි යජමානස්ස සෙය්‍යො හොති ත පාපියො,
යඤ්ඤ ව විපුලො හොති පසීදන්ති ව දෙවතාති.

3. 1. 10.

බ්‍රහ්මාණ්ඩය.

121. ආවණ්ඩියං—

තෙත බො පත සමයෙත රඤ්ඤ පසෙතදි³කොසලෙන මහාජනකායො
බ්‍රහ්මාපිනො හොති, අපෙකකචෙව රජ්ජති අපෙකකචෙව අනුති අපෙකකචෙව
සබ්බලිකාති.

අථ බො සමබ්‍රහ්මා භික්ඛු පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙතො පත්තවිවරමාදාය
ආවණ්ඩියං පිණ්ඩාය පටිසිංසු. සාවණ්ඩියං පිණ්ඩාය වරිතො පච්ඡාභත්තං
පිණ්ඩපාතපටිකකන්තා යෙන භගවා තෙත්ථපසබ්බමංසු. උපසබ්බමිනො
භගවන්තං අභිවාදෙතො එකමන්තං නිසිදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා බො
තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොචු: ඉධ භනෙත රඤ්ඤ පසෙතදිකොසලෙන
මහාජනකායො බ්‍රහ්මාපිනො අපෙකකචෙව රජ්ජති අපෙකකචෙව අනුති
අපෙකකචෙව සබ්බලිකාතිති.

අථ බො භගවා එතමන් චිදිතා තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි:

ත තං දලහං බ්‍රහ්මාණ්ඩං ධීරා
යදායසං දාරුජං බබ්බජඤ්ඤ,⁴
සාරත්තරත්තා මණ්ඩුණ්ඩලෙසු
පුත්තෙසු දරෙසු ව යා අපෙකකා.

එතං දලහං බ්‍රහ්මාණ්ඩං ධීරා
මහාරිතං සිපිලං දුප්පමුඤ්ඤං,
එතමපි ජෙතාත පරිබ්බජන්ති
අතපෙකකිනො කාම සුඛං පහායාති.

බ්‍රහ්මාණ්ඩයෙහි පටිමො.

1. නිරුග්ගලං මහාරමා - මජ්ඣ. 2. අනුකුලං - PTS, යජන්තානුකුලං - සං. 3. පසෙතදිකා - මජ්ඣ, PTS. 4. පබ්බජඤ්ඤ - මජ්ඣ. සං., PTS.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ දැන ඒ වේලායෙහි මේ ගාථාවන් වදළු සේක:

අසකමෙධ ය, පුටිසමෙධ ය, සමමාපාස ය, වාජපෙය්‍ය ය, නිරග්ගල ය යන (කාන්‍ය වශයෙන්) වෙන් ආරම්භ ඇති ඒ මහායාගයෝ වහන්සේල නො වෙත්.

යම් යාගයෙක්හි තන්වාදුරුම් වූ එළුතිරෙළුවෝ ද, ගෙරිහු ද තසත්තු ලැබෙත් නම් ඒ යාගයට සමසක්ප්‍රතිපත්ත වූ බුද්ධාදී මහර්ෂිහු නො පාමිණෙත්.

යම් යාග කෙනෙක් අලාභාරම්භ ඇත්තාහු ද, (එබඳු යාගයන්) කුලයක් පාසා හැම කල්හි කෙරෙත්. මෙහි තන්වාදුරුම් වූ එළුතිරෙළුවෝ ද, ගෙරිහු ද නො තසත්තු ලැබෙත්.

සමසක්ප්‍රතිපත්ත වූ බුද්ධාදී මහර්ෂිහු මේ යාගයට පාමිණෙත්. නුවණැත්තෝ තෙල යාගය කරන්නේ ය. තෙල යාගය මහත්ඵල ය.

තෙල යාගය කරන්නහුට වැඩිමෙක් වේ. පිරිහීමෙක් නො වේ. යාගය ද විසුලු වේ. දෙවියෝත් පහදිති.

3. 1. 10.

බකින සුත්‍රය.

121. සැවැත්තුවර—

එකල්හි පෑස්නාදී කොසොල් රජු විසින් ඇතම්හු රැහැණින් ද, ඇතම්හු යදම්න් ද, ඇතම්හු හැකිල්ලෙන් දැ යි මෙසේ මහාජන පිරිස් බඳවන ලද්දහු වෙත්.

එකල්හි බොහෝ භික්ෂුහු පෙරවරු හැඳ පොරොවා පාසිවුරු ගෙණ සැවැත්තුවරට පිඬු පිණිස පිවිසියහ. සැවැත්තුවර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිසානගෙන් වැළකුනාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, මෙහි පස්නාදී කොසොල් රජු විසින් ඇතම්හු රැහැණින් ද, ඇතම්හු යදම්න් ද, ඇතම්හු හැකිල්ලෙන් දැ යි මෙසේ මහාජන පිරිස් බඳවන ලද්දහු ය” යි තෙල සැළ කළහ.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ දැන ඒ වේලායෙහි මේ ගාථාවන් වදළු සේක.

යමුවා වූ ද දවමුවා වූ ද බබුස්තණුවා වූ ද යම් බකිනයෙක් වේ ද, ඒ බකිනය දැ යි ය යි ප්‍රාඥයෝ නො කියත්. මිණිකොඩොල්හි ද දරුවන් කෙරෙහි ද අමුවන් කෙරෙහි ද දැඩිඇලුමින් ඇලුනු යම් අපේක්ෂායෙක් වේ ද,

යට (=සිටු අපායට) ඇඳ ලත ලිහිල් වූ මිදීමට දුෂ්කර වූ මේ බකිනය දැ යි ය යි නුවණැත්තෝ කියත්. කාමයන්හි අපේක්ෂා තැත්තාහු මේ බකිනය ද සිඳි කම්සුව හැර දමා ගිහිගෙය හැර යෙත්.

බකිනවග්ගිය පළමුවැනි යි.

නමුඤ්ඤානං:

දහරේ පුරිසො රුජාපියං අත්තාතරකඛිනො,
අපසකා අත්තකරණා මුලලිකා යඤ්ඤාබ්බිතනති.

2. අසුභාකවග්ගො

3. 2. 1.

සත්තපටිලසුභානං.

123. එකං සමයං භගවා සාවන්තියං විහරති පුබ්බාරාමෙ මිභාරමාතු-
සාසාදෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන භගවා සායන්තසමයං පටිසල්ලානා
වුට්ඨිතො බහිද්වාරකොට්ඨකෙ නිසිනො හොති. අථ ඛො රුජා පසෙනදි-
කොසලො යෙන භගවා තෙත්තපසබ්බිකම්. උපසබ්බිකම්භා භගවන්තං අභිවාදෙභා
එකමන්තං නිසීදි.

තෙන ඛො පන සමයෙන සත්ත ව ජට්ඨා සත්ත ව නිගණ්ඨා සත්ත ව
අවෙලකා¹ සත්ත ව එකසාටකා සත්ත ව පරිබ්බාජකා පරුලුක්ඛන්තවලොමා
බාරිවිට්ඨමාදය² භගවතො අවිදුරේ අභිකක්ඛනති. අථ ඛො රුජා පසෙනදි
කොසලො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරාසබ්බා කර්භා දකඛණ-
ජාණ්ටණ්ඩලං පඨවියං නිගන්භා යෙන තෙ සත්ත ව ජට්ඨා සත්ත ව නිගණ්ඨා
සත්ත ව අවෙලකා සත්ත ව එකසාටකා සත්ත ව පරිබ්බාජකා තෙනඤ්ඤා
පණ්ණමෙභා කිකඛත්තුං තාමං සාවෙසි. රුජාහං භනෙන පසෙනදි
කොසලො, -පෙ- රුජාහං භනෙන පසෙනදි කොසලොති.

අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො අවිරපක්ඛනෙනත්තු තෙත්ත සත්තත්ත ව
ජට්ඨෙත්ත සත්තත්ත ව නිගණ්ඨෙත්ත සත්තත්ත ව අවෙලකෙත්ත සත්තත්ත ව
එකසාටකෙත්ත සත්තත්ත ව පරිබ්බාජකෙත්ත යෙන භගවා තෙත්තපසබ්බිකම්.
උපසබ්බිකම්භා භගවන්තං අභිවාදෙභා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං
නිසිනො ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො භගවන්තං එතද්වොච: යෙ තෙ
භනෙන ලොකෙ අරහනො වා අරහත්තමග්ගං වා සමාපන්නා එතෙ තෙසං
අඤ්ඤාතරුඤ්ඤා.

දුජ්ජානං ඛො එතං මහාරුජ තයා ගිහිනා කාමභොගිනා පුත්තසම්බා-
ධසග්ගං අජ්ඣාචසනෙනත්ත කාසිකවඤ්ඤා පච්චත්තොනෙනත්ත මාලාගඤ්ඤා-
පනං ධාරයනෙනත්ත ජාතද්වාරජනං සාදියනෙනත්ත 'ඉමෙ වා අරහනො
ඉමෙ වා අරහත්තමග්ගං සමාපන්නා'ති.

1. අවෙලා - සා. PTS. සි. 1 2. බාරිවිට්ඨං ආදය - PTS.

එහි උඤ්ඤාය:

දහර,, පුරිස, රුජ, පිය, අතතරකකිත, අපසකා, අත්තකරණ, මෙලිකා, යඤ්ඤ, ඛකිත ය යි සුත්‍ර දශයෙකි.

2. අප්‍රත්‍යක්‍ෂ වර්ගය.

3. 2. 1.

සහතර්ථිල සුත්‍රය.

122. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි වූ පුරවරම් නම් මුවරමා පහයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස් වේලෙහි පලසමවතින් තැනි සිටිසේක් බිහිදොරකොටුවෙහි වැඩහුන් සේක. ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය.

එකල්හි වැඩුනු කාසනියලොම් ඇති ජට්ටියෝ සත් දෙනෙක් ද, නිගණ්ඨයෝ සත් දෙනෙක් ද, අවේලකයෝ සත් දෙනෙක් ද, එකසාවකයෝ සත් දෙනෙක් ද, පරිව්‍රාජකයෝ සත් දෙනෙක් ද නත් තවුස්පිරිකර ගෙණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නුදුරෙහි (එ පෙදෙස) ගෙවා යෙහි. ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ හුන්සෙන් තැනිට උතුරාසඵව එකස් කොට දකුණු දණ්ඩල පොළොවෙහි හැත ජට්ටියන් සත්දෙන ද නිගණ්ඨයන් සත්දෙන ද අවේලකයන් සත්දෙන ද එකසාවකයන් සත්දෙන ද පරිව්‍රාජකයන් සත්දෙන ද වෙත ඇදීලී බැඳ “වහන්ස, මම පසේනදි කොසොල් රජ වෙමි. ... වහන්ස, මම පසේනදි කොසොල් රජ වෙමි” යි තෙවරක් නම ඇස්වී ය.

ඉක්බිති ඒ ජට්ටියන් සත්දෙන ද නිගණ්ඨයන් සත්දෙන ද අවේලකයන් සත්දෙන ද එකසාවකයන් සත්දෙන ද පරිව්‍රාජකයන් සත්දෙන ද ගිය නොබෝ වෙලෙහි පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් පසේනදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, ලොව යම් ඒ කෙනෙක් රහත්හු හෝ රහත්මගට පිළිපත්තාහු හෝ වෙන් ද, තුළුනු ඔවුනහු එක්තරු කෙනෙකැ” යි තෙල සැළ කෙළේ ය.

මහරජ, ගිහි වූ කම්සාප විදින දරුවන්ගෙන් පළිබොධ ඇති යහන්ති වෙසෙන සිහිදු සදුන් ගල්වන මල්ගඳවිලෙවුන් දරණ රන්රිදී ඉවසන තොප විසින් ‘මොහු රහත්හු ය කියා හෝ මොහු රහත්මගට පිළිපත්තෝ ය යි’ කියා හෝ තෙල තොදන හැකි ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සංවාසෙන බො මහරාජ සීලං වෙදිතබ්බං. තඤ්ච බො දීඝෙන අද්වුතා න ඉත්තරං¹. මනසිකරොතා නො අමනසිකරොතා. පඤ්ඤවතා² නො දුපපඤ්ඤෙන. සංවොහාරෙන බො මහරාජ සොච්චයං වෙදිතබ්බං. තඤ්ච බො දීඝෙන අද්වුතා න ඉත්තරං¹. මනසිකරොතා නො අමනසිකරොතා. පඤ්ඤවතා² නො දුපපඤ්ඤෙන. ආපදසු බො මහරාජ ථාමො වෙදිතබ්බං. සො ච බො දීඝෙන අද්වුතා න ඉත්තරං¹. මනසිකරොතා නො අමනසිකරොතා. පඤ්ඤවතා² නො දුපපඤ්ඤෙන. සාකච්ඡාය බො මහරාජ පඤ්ඤ වෙදිතබ්බං. සා ච බො දීඝෙන අද්වුතා න ඉත්තරං¹. මනසිකරොතා නො අමනසිකරොතා. පඤ්ඤවතා² නො දුපපඤ්ඤෙනාති.

අව්ච්ඡිකං භනෙත අබ්බුතං භනෙත, යාව සුභාසිතමිදං භනෙත භගවතා: 'දුප්පාතං බො එතං මහරාජ තයා ගිහිතා කාමභොගිතා - පෙ - පඤ්ඤවතා නො දුපපඤ්ඤෙනා'ති.

එතෙ භනෙත මම පුරිසා වාරා³ ඔවරකා ජනපදං ඔවරිත්වා ආගච්ඡන්ති. තෙහි පඨමං ඔව්ණණං⁴ අහා පච්ඡා ඔයාසිසාමි⁵. ඉද්දති තෙ භනෙත රජොජලං පවාහෙත්වා සුත්තාතා සුච්චිතා කප්පිතකෙසමයස්ස ඔදතවත්ථ - වසතා⁶ පඤ්චති කාමගුණෙහි සමප්පිතා සම්බ්බිභුතා පරිවාරසිසානතිති.

අථ බො භගවා එතමත්ථං විදිත්වා නායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අගාමි:

න වණණරූපෙන තරො සුජාතො
න විසසසෙ ඉත්තරදස්සනෙන,
සුසඤ්ඤතානං හි විසඤ්ඤෙන
අසඤ්ඤතා ලොකමිමං වරන්ති.

පඨිරූපකො මතතිකා⁷ කුණ්ඩලොච
ලොහසිඨමාසොච සුවණණ්ණනො,
වරන්ති එකෙ⁸ පරිවාරජන්තා
අනො අසුඛා බහි සොභමානාති.

3. 2. 2.

පඤ්චග්ගසුතනං.

123. ඝාච්ඡපීයං—

තෙන බො පත සමයෙන පඤ්චන්තං රාජ්ජනං පණ්ණාදිපමුඛාතං පඤ්චති කාමගුණෙහි සමප්පිතානං සම්බ්බිභුතානං පරිවාරයමානානං අයමනතර් කථා උපදසාදි: කිනත්තු බො කාමානං අග්ගන්ති?.

1. ඉත්තරං - PTS, ස්‍යා. 2. පඤ්ඤවතා - PTS. 3. මොරා - සිඞ්. 2 වරා - මජ්. PTS. 4. ඔව්ණණං - සී ඉ2 5. ඔසාපසිසාමි - මජ්. PTS. ඔහසිසාමි - ස්‍යා. 6. ඔදත වත්ථා - මජ්. PTS. 7. මතතිකා - ස්‍යා. PTS. 8. ලොකෙ - මජ්. ස්‍යා.

මහරජ, එක් ව විසීමෙන් ශීලය දත යුතු ය. එ ද දිගුකලෙකිනි. මද කලෙකින් නො වේ. මෙනෙහි කරන්නහු විසිනි. නොමෙනෙහි කරන්නහු විසින් නොවේ. පැණැත්තහු විසිනි. පැණතැනියහු විසින් නො වේ. මහරජ, කපාව්‍යවහාරයෙන් පවිත්‍රබව දත යුතු ය. එ ද දිගුකලෙකිනි. මද කලෙකින් නො වේ. මෙනෙහි කරන්නහු විසිනි. නො මෙනෙහි කරන්නහු විසින් නොවේ. නුවණැත්තහු විසිනි. නුවණ තැනියහු විසින් නොවේ. මහරජ, විෂතෙහි දී ඥානයකර්මය දත යුතු ය. එ ද දිගුකලෙකිනි. මද කලෙකින් නො වේ. මෙනෙහි කරන්නහු විසිනි. නො මෙනෙහි කරන්නහු විසින් නොවේ. නුවණැත්තහු විසිනි. මුඛයා විසින් නො වේ. මහරජ, සාකච්ඡා යෙන් නුවණ දත යුතු ය. එ ද දිගුකලෙකිනි. මද කලෙකින් නො වේ. මෙනෙහි කරන්නහු විසිනි. නො මෙනෙහි කරන්නහු විසින් නො වේ. නුවණැත්තහු විසිනි. ඥානීතයා විසින් නො වේ.

වහන්ස, ආශ්වාසීයෙකි. වහන්ස, අද්භූතයෙකි. වහන්ස, “මහරජ ගිහි වූ කම්භූප විදිත තොප විසින් මෙය දුකගේ දතයුතුය ... නුවණැත්තහු විසිනි. නුවණැත්තහු විසින් නො වේ ය” යන මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ඉතා මැනවින් දේශනා කරණ ලදි.

වහන්ස, මොහු මාගේ පවත් විමසන වරපුරුෂයෝ ය. ජනපදය විමසා එහි. ඔවුන් විසින් පළමු කොට විමසන ලද පෙදෙසට මම පසු ව බැස ගත්තෙමි. වහන්ස, දැන් ඔහු රජස්ඳුලි සෝදා හැර මොනවට තැබූහු මොනවට සුවඳවිලෙවුන් ගැල්වූවාහු අන්දම් තබා සැරසූ කෙස්වළුළු ඇත්තාහු සුදුවත් හැඳ ගත්තාහු පස්කම්ගුණයෙන් පිණි ගියාහු යුක්ත වූවාහු ඉදුරන් හසුරු වන්නාහ.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ දැන ඒ වේලාවෙහි මේ ගාථාවන් වදලු සේක:

මිනිස් කෙමේ රූපටහනින් මැනවින් නො දත හැකි ය. ස්වරූපානු දශීතයෙන් නො අදහන්නේ ය. ඒ එසේ මැයි. සංයම තැත්තෝ මනා-සංයම ඇත්තන්ගේ පරිඡ්ඡාරභාණ්ඩලක්ෂණයන් යුක්ත ව මෙලොව හැසිරෙත්.

ඇතුලත අපිරිසිදු වූ පිටත ගොඩනා වූ ඇතැම් කෙනෙක් ස්වරූප-රූපක වූ මැටිවූවා කොඩොලක් මෙන් ද, රණින් වැසුනු ලොහොවූවා අඛණ්ඩයක් මෙන් ද පිරිවරින් වැසුනාහු හැසිරෙත්.

3. 2. 2.

පක්ඛරාජ සුත්‍රය.

123. සැවැත්තුටර—

එකල්හි පස්කම්ගුණයෙන් පිණි ගියා වූ එයින් යුක්ත වූ ඉදුරන් පිණවත්තා වූ පස්නදි කොසොල් රජුන් ප්‍රමුඛ කොට ඇති පස් රජුන් අතර “කාමවස්තු අතුරෙන් කුමක් අප්‍ර ද?” යන මේ අතුරු කතාව පහල විය.

තත්‍රෙකච්ච ඵවමාහංසු: රූපා කාමානං අග්‍ගන්ති. එකච්ච ඵවමාහංසු: සද්දා කාමානං අග්‍ගන්ති. එකච්ච ඵවමාහංසු: ගඤ්ඤා කාමානං අග්‍ගන්ති. එකච්ච ඵවමාහංසු: රසා කාමානං අග්‍ගන්ති. එකච්ච ඵවමාහංසු: පොඨබ්බා කාමානං අග්‍ගන්ති. යතො බො තෙ රුජානෝ¹ තාසකම්පු අඤ්ඤාමඤ්ඤං සඤ්ඤාපෙතුං. අථ බො රුජා පෂංකනදි කොසලො තෙ රුජානෝ එතදවොච: අයාම මාරිසා යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමයාම. උපසඤ්ඤාමා භගවන්තං එතමනං පටිපුච්ඡායාම, යථා තො භගවා ව්‍යාකරිස්සති තථා නං බාරෙස්සාමාති²

ඵවං මාරිසාති බො තෙ රුජානෝ රඤ්ඤා පෂංකනදියං කොසලස්ස පට්ටස්සායුං. අථ බො තෙ පඤ්ච රුජානෝ පෂංකනදිපසමුචා යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමයාම. උපසඤ්ඤාමා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීන්තො බො රුජා පසන්තදි කොසලො භගවන්තං එතදවොච: “ඉධ භන්තෙ අමාකං පඤ්චන්තං රුජු තං පඤ්චති කාමගුණෙති සමපට්ඨිතං සමිඤ්ඤිතුන්තං පරිවාරයමානානං අයමන්තරු කථා උද්දාදි: කිනඤ්ඤා බො කාමානං අග්‍ගන්ති? එකච්ච ඵවමාහංසු: රූපා කාමානං අග්‍ගන්ති. එකච්ච ඵවමාහංසු: සද්දා -පෙ- පොඨබ්බා කාමානං අග්‍ගන්ති. කිනඤ්ඤා බො භන්තෙ කාමානං අග්‍ග”න්ති?

මනාපපරිසන්තං බවාහං මහාරුජ පඤ්චසු කාමගුණෙසු අග්‍ගන්ති වදුමි. තෙ’ව³ මහාරුජ රූපා එකච්චස්ස මනාපා භොන්ති. තෙ’ව³ රූපා එකච්චස්ස අමනාපා භොන්ති. යෙති ව යො රූපෙති අත්තමනො භොති. පරිපුණ්ණ-සඤ්ඤාපෙසා, සො තෙති රූපෙති අඤ්ඤං රූපං උත්තරිතරං වා පණීතතරං වා න පඤ්ඤති. තෙ තස්ස රූපා පරමා භොන්ති. තෙ තස්ස රූපා අනුත්තරා භොන්ති.

තෙ’ව³ මහාරුජ සද්දා -පෙ- තෙ’ව මහාරුජ ගඤ්ඤා -පෙ- තෙ’ව³ මහාරුජ රසා -පෙ- තෙ’ව³ මහාරුජ පොඨබ්බා එකච්චස්ස මනාපා භොන්ති. තෙ’ව³ පොඨබ්බා එකච්චස්ස අමනාපා භොන්ති. යෙති ව යො පොඨබ්බෙති අත්තමනො භොති පරිපුණ්ණසඤ්ඤාපෙසා, සො තෙති පොඨබ්බෙති අඤ්ඤං පොඨබ්බං උත්තරිතරං වා පණීතතරං වා න පඤ්ඤති. තෙ තස්ස පොඨබ්බා පරමා භොන්ති. තෙ තස්ස පොඨබ්බා අනුත්තරා භොන්ති.

තෙන බො පන සමයෙන වජ්ඣනඛග්‍රීකො උපාසකො තස්සං පරිසායං නිසීන්තො භොති. අථ බො වජ්ඣනඛග්‍රීකො උපාසකො උච්චායාසනා එකංසං උත්තරාසභිං කරිත්වා යෙන භගවා තෙනඤ්ඤාමයාම පණාමෙත්වා භගවන්තං එතදවොච: පටිභාති මං භගවා, පටිභාති මං සුගතාති.

“පටිභාතු තං වජ්ඣනඛග්‍රීකාති” භගවා අවොච.

අථ බො වජ්ඣනඛග්‍රීකො උපාසකො භගවතො සමුච්චා තදනුරූපාය ගාථාය අභිත්ථි:

1. මහාරුජානෝ - සිවු 1. 2. බාරෙස්සාමාති - සිවු 2. ඤා, PTS. 3. තෙ ව - සිවු, 2. PTS. යෙ ව - ඤා.

එහි ඇතැම් කෙනෙක් කාමවස්තුන් අතුරෙන් රූපයෝ අග්‍රහ යි මෙසේ කී හ. ඇතැම් කෙනෙක් කාමවස්තුන් අතුරෙන් ශබ්දයෝ අග්‍රහ යි මෙසේ කී හ. ඇතැම් කෙනෙක් කාමවස්තුන් අතුරෙන් ගන්ධයෝ අග්‍රහ යි මෙසේ කී හ. ඇතැම් කෙනෙක් කාමවස්තුන් අතුරෙන් රසයෝ අග්‍රහ යි මෙසේ කී හ. ඇතැම් කෙනෙක් කාමවස්තුන් අතුරෙන් සප්තව්‍යයෝ අග්‍රහ යි මෙසේ කී හ. යම් හෙයකින් ඒ රජවරු ඔවුනොවුන් හඟවන්නට නො හැකි වුහ ද? එකල පණේනදි කොසොල් රජ තෙමේ ඒ රජවරුන්ට “නිදුකානෙනි, යම්හ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹෙමිහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගෙන් මේ කරුණ විවාරන්නමෝ යම් පරිද්දෙකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට විසඳන සේක් ද, එපරිද්දෙන් එය දරන්නෙමු” යි කෙල කී ය.

නිදුකානෙනි, එසේ ය යි ඒ රජවරු පණේනදි කොසොල් රජහට පිළිතුරු දුන්හ. ඉක්බිති පණේනදි කොසොල් රජ ප්‍රමුඛ කොට ඇති ඒ පස් රජහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් පණේනදි කොසොල් රජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කෙල සැළ කෙළේ ය. වහන්ස, මෙහි පස්කම්ගුණෙන් පිණිසයා වූ එයින් යුක්ත වූ ඉඳුරන් හසුරුවන්නා වූ අප පස් රජුන් අතර-කාමවස්තුන් අතුරෙන් කීමෙක් අග්‍ර ද” යන මේ අතුරු කතාව පහළ විය. ඇතැම් කෙනෙක් කාමවස්තුන් අතුරෙන් රූපයෝ අග්‍රහ යි මෙසේ කීහ. ඇතැම් කෙනෙක් ශබ්දයෝ කාමවස්තුන් අතුරෙන් සප්තව්‍යයෝ අග්‍රහ යි මෙසේ කීහ. වහන්ස, කාමවස්තුන් අතුරෙන් කීමෙක් අග්‍ර ද?

මහරජ, මම වතාහි පක්‍කාමගුණයන් අතුරෙන් මනාපය කෙළවර කොට ඇත්තේ අග්‍රය යි කියමි. මහරජ, ඒ රූපයෝ ම ඇතමකුට මනාප වෙත්. ඒ රූපයෝ ම ඇතමකුට අමනාප වෙත්. යමෙක් යම් රූපවලින් සතුටු සිත් ඇත්තේ පිරිපුන් සඛකල්‍ය ඇත්තේ වේ ද, හෙ තෙමේ ඒ රූපයන්ට වඩා ඉතා උසස් වූ හෝ ඉතා ප්‍රණීත වූ හෝ අන් රූපයක් නො පතයි. ඔහුට ඒ රූපයෝ උතුම් වෙත්. ඔහුට ඒ රූපයෝ අනුහතර වෙත්.

මහරජ, ඒ ශබ්දයෝ ම ... මහරජ, ඒ ගන්ධයෝ ම ... මහරජ, ඒ රසයෝ ම ... මහරජ, ඒ සප්තව්‍යයෝ ම ඇතමකුට මනාප වෙත්. ඒ සප්තව්‍යයෝ ම ඇතමකුට අමනාප වෙත්. යමෙක් යම් සප්තව්‍යයන්ගෙන් සතුටු සිත් ඇත්තේ පිරිපුන් සඛකල්‍ය ඇත්තේ වේ ද, හෙ තෙමේ ඒ සප්තව්‍යයන්ට වඩා ඉතා උසස් වූ හෝ ඉතා ප්‍රණීත වූ හෝ අන් සප්තව්‍යයක් නො පතයි. ඔහුට ඒ සප්තව්‍යයෝ උතුම් වෙත්. ඔහුට ඒ සප්තව්‍යයෝ අනුහතර වෙත්.

එකල්හි වඤ්ඤාභිභවන උපාසක තෙමේ ඒ පිරිස්හි හුන්නේ වේ. ඉක්බිති වඤ්ඤාභිභවන උපාසක තෙමේ හුනස්තෙන් නැගිට උතුරුසඵල එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිලි බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මට වැටහෙයි, සුගතයන් වහන්ස, මට වැටහේ ය” යි කෙල සැළ කෙළේ ය:

“වඤ්ඤාභිභවන, තොපට වැටහේවා” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.

ඉක්බිති වඤ්ඤාභිභවන උපාසක තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි ඊට සුදුසු ගාථායෙන් සතුටු කෙළේ ය.

පදුමං යථා කොකනදං සුගඤ්ඤං
පාතො සියා ඵුල්ලමේඝගඤ්ඤං,
අභිහිරසං පඤ්ඤා විරොචමානං
තපනතමාදිවමිවනතලිකෙඛති.

අථ බො තෙ පඤ්ඤා රාජානො වන්දනමග්ගලිකං උපාසකං පඤ්ඤා
උත්තරාසංඝෙහි අවජාදෙසුං. අථ බො වන්දනමග්ගලිකො උපාසකො තෙහි
පඤ්ඤා උත්තරාසංඝෙහි භගවතං අවජාදෙසීති.

3. 2. 3.

දෙණපාසාසුතනං.

124. ආවර්ණිකං—

තෙත බො පත සමයෙන රාජා පසංගාදි කොසලො දෙණපාසං සුදං¹
පරිභුංඤ්ඤාති. අථ බො රාජා පසෙනදි කොසලො භුත්තාචි මහස්සාසි
යෙන භගවා තෙහුපසංඝමි. උපසංඝමිත්වා භගවතං අභිවාදෙත්වා
ඵකමනං නිසීදි.

අථ බො භගවා තං රාජානං පසෙනදි කොසලං භුත්තාචි මහස්සාසිං
විදිත්වා තායං චෙලායං ඉමං ගාථං අභාසි:

මනුජස්ස සද්ද සනිමහො මනං ජාතනො ලඛිතොජනෙ,
තනු තස්ස²භවනති වෙදනා සනිකං ජීරති ආයුපාලයනති.

තෙත බො පත සමයෙන සුදස්සනො මාණවො රඤ්ඤා පසෙනදිස්ස
කොසලස්ස පිට්ඨිකො ජිනො භොති. අථ බො රාජා පසෙනදි කොසලො
සුදස්සනං මාණවං ආමනෙතසි: “ඵහි තිං තාත සුදස්සන, භගවතො සනතිකෙ
ඉමං ගාථං පරියාපුණිත්වා මම භත්තාභිභාරෙ භාස. අනඤ්ඤා තෙ දෙවසිකං
කපාපණසකං නිවච්ඡිකං³ පවත්තසිස්සාමිති ” ඵලං දෙවතී බො සුදස්සනො
මාණවො රඤ්ඤා පසෙනදිස්ස කොසලස්ස පටිසසුත්වා⁴ භගවතො සනතිකෙ
ඉමං ගාථං පරියාපුණිත්වා පසෙනදිස්ස කොසලස්ස භත්තාභිභාරෙ සුදං භාසති:

“මනුජස්ස සද්ද සනිමහො මනං ජාතනො ලඛිතොජනෙ,
තනු තස්ස²භවනති වෙදනා සනිකං ජීරති ආයුපාලයනති.”

අථ බො රාජා පසෙනදි කොසලො අනුපුබ්බත තාමිකොදනපරමනාය
සණ්ඨාසි. අථ බො රාජා පසෙනදි කොසලො අපරෙන සමයෙන සලලි-
ඛිතගතො⁵ පාණිනා ගතතාති අනුමජ්ජනො තායං චෙලායං ඉමං උදකං
උදකෙසි: “උභයෙන වත මං සො භගවා අනෙත අනුකම්පි, දිට්ඨධම්මකෙන
වෙච අනෙත සම්පරාසිකෙන වා”ති.

1. දෙණපාසාසුතනං - මජ්ඣ. දෙණපාසාසුතනං - සී. 2. තනුකස්ස - මජ්ඣ. සා. 3. නිවච්ඡිකං - මජ්ඣ. නිවච්ඡිකං - සා. 4. පටිසසුත්වා - සා. PTS. 5. සුසලලිඛිතගතො - මජ්ඣ. සා.

සුවද ඇති රත් පිපුම අලුයම පිපුනේ යම්කේ පහ නො වූ සුවද ඇත්තේ වන්නේ ද, එසෙයින් අහසෙහි බලලන තීරු මෙන් විරාජමාන වූ බුදුරජානන් වහන්සේ බලව.

ඉක්බිති ඒ පස් රජහු උතුරුසළු පසෙකින් ව්‍යුහගතවූ උපාසකයා හැදවූහ. ඉක්බිති ව්‍යුහගතවූ උපාසක තෙමේ ඒ උතුරුසළු පසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළි ය.

3. 2. 3.

දෙණිපාන සුත්‍රය.

124. භෑවෑන්නුවර—

එකල්හි පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ තිබ්බසාලෙහි බහ අනුභව කෙරෙයි. ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ අනුභව කෙළේ මහත් කොට සුසුම් හෙළන සුලු වූයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෑද එකත්පසෙක හුන්නේ ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ පසේනදි කොසොල් රජු, අනුභව කළහ, මහත් කොට සුසුම් හෙළන්නහු දූත ඒ වේලාවෙහි මේ ගාථාව වදාළ සේක:

භෑම කල්හි සිහි ඇති, ලද බොජුන්හි පමණ දත්තා ඒ මිනිසාගේ (දූඛ). වේදනාවෝ තුනී වෙත්. (වෑලුද අහර) සෙමෙන් දිරයි. ආයුෂ රක්තේයි.

එකල්හි සුදහසන මාණවක තෙමේ කොසොල් රජු පිටිපස සිටියේ වෙයි. ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ සුදහසන මාණවකයා ඇමතී ය. දරුව, සුදහසන, එව නෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගය පිරිවහා මා බත් වළඳන කල්හි කියව. මම ද තව දවස් පතා කහවණු සියයක නිත්‍ය-හික්කාවක් (=වෑවුපක්) පවත්වන්නෙමි යි. එසේ ය, දේවයන් වහන්සා යි සුදහසන මාණවක තෙමේ පසේනදි කොසොල් රජහට පිළිවදන් දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව පිරිවහා පසේනදි කොසොල් රජු බත් වළඳන කල්හි කියයි:

“භෑම කල්හි සිහි ඇති, ලද බොජුන්හි පමණ දත්තා ඒ මිනිසාගේ (දූඛ) වේදනාවෝ තුනී වෙත්. (වෑලුද අහර) සෙමෙන් දිරයි. ආයුෂ රක්තේයි.

ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ පිළිවෙළින් සහල් තෑවූයක බහ වෑහි ම ආහාරය කොට ඇති බාවිහි සිටියේ ය. ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ පසු කලෙක සැහැල්ලු සිරුරු ඇත්තේ අතින් ශරීරවලයවයන් පිරිමදනේ ඒ වේලාවෙහි “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භෙලොව අභිවාද්ධියෙන් ද, පරලොව අභිවාද්ධියෙන් ද යන උභයාද්ධියෙන් ම මට අනුකම්පා කළ සේකැ” යි මේ ප්‍රීති වාක්‍යය පහළ කෙළේ ය.

3. 2. 4.

පට්ඨසංඛ්‍යාමයුක්තං.

125. සාවච්ඡියං—

අථ ඛො රුජා මාගධො අජාතසත්තභු වෙදෙහිපුත්තො වතුරඛිනිති. සෙතං සන්නායකිනා රුජාතං පසෙනදිං කොසලං අඛතුය්‍යාසි යෙන කාසි.

අස්සොසි ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො “රුජා කීර මාගධො අජාතසත්තභු වෙදෙහිපුත්තො වතුරඛිනිති” සෙතං සන්නායකිනා මමං අඛතුය්‍යාතො යෙන කාසි”ති. අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො වතුරඛිනිති. සෙතං සන්නායකිනා රුජාතං මාගධං අජාතසත්තභු වෙදෙහිපුත්තං පච්චුය්‍යාසි යෙන කාසි.

අථ ඛො රුජා ච මාගධො අජාතසත්තභු වෙදෙහිපුත්තො රුජා ච පසෙනදි කොසලො සඛිතාමෙසුං. තස්මිං ඛො පත සඛිතාමෙ රුජා මාගධො අජාතසත්තභු වෙදෙහිපුත්තො රුජාතං පසෙනදිං කොසලං පරුජෙසි. පරුජෙතො ච රුජා පසෙනදි කොසලො සකමෙව රුජධානිං සාවච්ඡිං පායාසී¹.

අථ ඛො සමඛසුලා භික්ඛු පුබ්බත්තාසමයං නිවාසෙකාං පත්තච්චරමාදාය සාවච්ඡිං පිණ්ඩාය පච්චිසංසු. සාවච්ඡියං පිණ්ඩාය වරිකාං පච්ජාභතතං පිණ්ඩපාතං පටික්කතාතා යෙන භගවා තෙහුපසඛිකමිංසු. උපසඛිකමිනා භගවන්තං අභිවාදෙකාං එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා ඛො තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොචුං:

ඉධ භන්තෙ රුජා මාගධො අජාතසත්තභු වෙදෙහිපුත්තො වතුරඛිනිති. සෙතං සන්නායකිනා රුජාතං පසෙනදිං කොසලං අඛතුය්‍යාසි යෙන කාසි. අස්සොසි ඛො භන්තෙ රුජා පසෙනදි කොසලො “රුජා කීර මාගධො අජාතසත්තභු වෙදෙහිපුත්තො වතුරඛිනිති” සෙතං සන්නායකිනා මමං අඛතුය්‍යාතො යෙන කාසි”ති. අථ ඛො භන්තෙ රුජා පසෙනදි කොසලො වතුරඛිනිති. සෙතං සන්නායකිනා රුජාතං මාගධං අජාතසත්තභු වෙදෙහිපුත්තං පච්චුය්‍යාසි යෙන කාසි. අථ ඛො භන්තෙ රුජා ච මාගධො අජාතසත්තභු වෙදෙහිපුත්තො රුජා ච පසෙනදි කොසලො සඛිතාමෙසුං.

තස්මිං ඛො පත භන්තෙ, සඛිතාමෙ රුජා මාගධො අජාතසත්තභු වෙදෙහිපුත්තො රුජාතං පසෙනදිං කොසලං පරුජෙසි. පරුජෙතො ච භන්තෙ, රුජා පසෙනදි කොසලො සකමෙව රුජධානිං සාවච්ඡිං පායාසීති.

රුජා භික්ඛවෙ, මාගධො අජාතසත්තභු වෙදෙහිපුත්තො පාපමිත්තො පාපසභායො පාපජම්භවබ්බො. රුජා ච ඛො භික්ඛවෙ, පසෙනදි කොසලො කල්‍යාණමිත්තො කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසම්පවබ්බො. අජාතසත්තභු² භික්ඛවෙ රුජා පසෙනදි කොසලො ඉමං රතනිං දුක්ඛං සෙස්සති³ පරුජෙතොති.

ජයං වෙරං පසවති දුක්ඛං සෙති පරුජෙතො,
උපසන්නො සුඛං සෙති භික්ඛා ජයපරුජෙතොති.

1. පච්චුය්‍යාසි - මජ්ඣ. සං., - සිමු 1. 2. අජෙජව - මජ්ඣ. සි 1. සං., 3. සෙති, මජ්ඣ. සි 1.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

3. 2. 4.

පඨමසංඛ්‍යාම සූත්‍රය.

125. සැවැත්තුවර—

එකල්හි මගධේශවර වූ වේදේහිපුත්‍ර අජාතසත්තුරජ තෙමේ සිවුරහ සෙනහ (සත්‍යාන) සත්තඤ්ඤා කොට ගෙන පසේනදි කොසොල් රජුට විරුද්ධ ව යුද පිණිස කැසි ගම කරා ඉදිරියට ගියේ ය.

පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ “මගධේශවර වූ වේදේහිපුත්‍ර අජාතසත්තුරජ සිවුරහ සෙනහ සරසා ගෙන මට විරුද්ධ ව යුද පිණිස කැසි ගම කරා පැමිණියේ ය”යි ඇසී ය. ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ සිවුරහ සෙනහ සරසවා ගෙන මගධේශවර වූ වේදේහිපුත්‍ර අජාතසත්තුරජුට විරුද්ධ ව කැසි ගම කරා යුද පිණිස ඉදිරියට ගියේ ය.

මගධේශවර වූ වේදේහිපුත්‍ර අජාතසත්තුරජ තෙමේ ද, පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ ද යුද කළ හ. ඒ යුදෙහි දී මගධේශවර වූ වේදේහි-පුත්‍ර අජාතසත්තුරජ තෙමේ පසේනදි කොසොල් රජු පැරදවී ය. පැරදුනු පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ ස්වකීය රාජධානිය වූ සැවැත්තුවරට ම පෙරළා ගියේ ය.

ඉක්බිති බොහෝ භික්ෂූහු පෙරවරා හැඳ පොරොව පා සිවුරා ගෙන සැවැත්තුවරට පිඬු පිණිස පිවිසියහ. සැවැත්තුවර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිසානසෙන් වැළකුණාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹිණ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුත්හ. එකත්පසෙක හුත් ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කළහ.

වහන්ස, මෙහි මගධේශවර වූ වේදේහිපුත්‍ර අජාතසත්තුරජ තෙමේ සිවුරහ සෙනහ සරසා ගෙන පසේනදි කොසොල් රජුට විරුද්ධ ව යුද පිණිස කැසිගම කරා ඉදිරියට ගියේ ය. වහන්ස, පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ “මගධේශවර වූ වේදේහිපුත්‍ර අජාතසත්තුරජ තෙමේ මට විරුද්ධ ව යුද පිණිස සිවුරහ සෙනහ සරසා ගෙන කැසිගම කරා ඉදිරියට ගියේ ය”යි ඇසී ය. වහන්ස, ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ සිවුරහ සෙනහ සරසා ගෙන මගධේශවර වූ වේදේහිපුත්‍ර අජාතසත්තුරජුට විරුද්ධ ව යුද පිණිස කැසිගම කරා ඉදිරියට ගියේ ය. වහන්ස, එකල්හි මගධේශවර වූ වේදේහිපුත්‍ර අජාතසත්තුරජ තෙමේ ද, පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ ද යුද කළ හ.

වහන්ස, ඒ යුදෙහි දී මගධේශවර වූ වේදේහිපුත්‍ර අජාතසත්තුරජ තෙමේ පසේනදි කොසොල් රජු පැරදවී ය. වහන්ස, පැරදුනු පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ සිය රාජධානිය වූ සැවැත්තුවරට ම පෙරළා ගියේ ය.

මහණෙනි, මගධේශවර වූ වේදේහිපුත්‍ර අජාතසත්තුරජ තෙමේ පවිටු මිතුරන් ඇත්තේ ය. පවිටු යහළුවන් ඇත්තේ ය. පවිටන් කෙරෙහි නැඹුනේ ය. මහණෙනි, පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ කලණ මිතුරන් ඇත්තේ ය. කලණ යහළුවන් ඇත්තේ ය. කලණයන් කෙරෙහි නැඹුනේ ය. මහණෙනි, පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ පැරදුනේ අද මේ රැයත් දුක සේ හොච්ඡන්තේ ය.

දිනත්තේ වෛරී ජනයා ලබයි. පැරදුනේ දුක සේ වෙසෙයි. දිනුම් පැරදුම් දෙක හැර සන්සිදුනේ සුව සේ වෙසෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

8. 2. 5.

දුතියසංඛ්‍යාමසුත්තං.

126. ආවජ්ඣයං—

අථ ඛො රුජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො වතුරඛිනිං සෙතං සත්තායතිනා රුජාතං පසෙනදිං කොසලො අඛ්‍යායාසි යෙන කාසි.¹ අස්සොසි ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො රුජා කීර මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො වතුරඛිනිං සෙතං සත්තායතිනා මමං අඛ්‍යායාතො යෙන කාසිති.

අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො වතුරඛිනිං සෙතං සත්තායතිනා රුජාතං මාගධං අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තං පච්චුයාසි යෙන කාසි.¹ අථ ඛො රුජා ව මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො රුජා ව පසෙනදි කොසලො සංඛ්‍යාමෙසුං. තස්මිං ඛො පත සංඛ්‍යාමෙ රුජා පසෙනදි කොසලො රුජාතං මාගධං අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තං පරාජෙසි, ජීවගාහඤ්ච² නං අග්ගහෙසි.

අථ ඛො රුක්ඛෙසු පසෙනදිස්ස කොසලස්ස එතදගොසි: කිඤ්චාපි ඛො මායං රුජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො අදුබ්බානන්ත්ස දුබ්බාති. අථ ව පත මෙ භාගිනෙය්‍යො හොති. යත්තූතාහං රුක්ඛෙසු මාගධස්ස අජාතසත්තුතො³ වෙදෙහිපුත්තස්ස සබ්බං හජජිකායං පරියාදිසිනා සබ්බං අස්සකායං පරියාදිසිනා සබ්බං රථකායං පරියාදිසිනා සබ්බං පතති-කායං පරියාදිසිනා ජීවන්තමෙව නං ඔස්සජෙජ්‍යන්තී⁴.

අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො රුක්ඛෙසු මාගධස්ස අජාත-සත්තුතො වෙදෙහිපුත්තස්ස සබ්බං හජජිකායං පරියාදිසිනා -පෙ- ජීවන්ත-මෙව නං ඔස්සජජි⁵.

අථ ඛො සම්මසුලා භික්ඛු පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙති: පතනච්චරමාදාය භාවජනං පිණ්ඩාය පටිසිංසු. භාවජනං පිණ්ඩාය වරිති: පච්ජාභන්තං පිණ්ඩපාතපටිකකන්තා යෙන භගවා තෙහුපසංඛිකමිංසු. උපසංඛිකමිනා භගවන්තං අභිවාදෙති: එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා ඛො තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොදුං:

ඉධ භනෙන්, රුජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො වතුරඛිනිං සෙතං සත්තායතිනා රුජාතං පසෙනදි කොසලො අඛ්‍යායාසි යෙන කාසි. අස්සොසි ඛො භනෙන්, රුජා පසෙනදි කොසලො -පෙ- කාසිති. අථ ඛො භනෙන්, රුජා පසෙනදි කොසලො වතුරඛිනිං සෙතං සත්තායතිනා රුජාතං මාගධං අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තං පච්චුයාසි යෙන කාසි. අථ ඛො භනෙන්, රුජා ව මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො රුජා ව පසෙනදි කොසලො සංඛ්‍යාමෙසුං. තස්මිං ඛො පත භනෙන්, සංඛ්‍යාමෙ රුජා පසෙනදි කොසලො රුජාතං මාගධං අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තං පරාජෙසි. ජීවගාහඤ්ච නං අග්ගහෙසි.

1. කාසි - PTS. 2. ජීවගාහං - මජ්ඣං, PTS. 3. අජාතසත්තුස්ස - සිමු. 1. 2.
4. ඔසජෙජ්‍යං - මජ්ඣං. 5. ඔසජජි - මජ්ඣං.

3. 2. 5.

දුතිය සංඛ්‍යාම සූත්‍රය.

126. සැවැත්නුවර-

එකල්හි මගධේශ්වර වූ චේදේතිපුත්‍ර අජාතසත්තු රජ තෙමේ සිවුරහ සෙනහ සරසා ගෙණ පසේනදි කොසොල් රජුහට විරුඬ ව කසිගම කරා ඉදිරියට ගියේ ය. පසේනදි කොසොල් රජතෙමේ “මගධේශ්වර වූ චේදේති-පුත්‍ර අජාතසත්තු රජ තෙමේ සිවුරහ සෙනහ සරසා ගෙණ මට විරුඬ ව කසිගම කරා ඉදිරියට පැමිණියේ යැ යි” ඇසීය.

ඉක්කිති පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ සිවුරහ සෙනහ සරසා ගෙණ මගධේශ්වර වූ චේදේතිපුත්‍ර අජාතසත්තු රජුහට විරුඬ ව කසිගම කරා ඉදිරියට ගියේය. එකල්හි මගධාධිපති වූ චේදේතිපුත්‍ර අජාතසත්තු රජ තෙමේ ද පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ ද යුද කළහ. ඒ යුදෙහි දී පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ මගධාධිපති වූ චේදේතිපුත්‍ර අජාතසත්තු රජු පැරද විය. ජිවත්‍රාගයෙන් ද ඔහු අල්ලා ගත්තේ ය.

එකල්හි පසේනදි කොසොල් රජුහට මේ අදහස විය: මගධේශ්වර වූ චේදේතිපුත්‍ර මේ අජාතසත්තු රජ තෙමේ කිසිසේත් ද්‍රෝහ නො කරණ මට ද්‍රෝහ කෙරෙයි. එතකුළු වුවත් මාගේ බැනහුවෝ වෙති. මම මගධේශ්වර වූ චේදේතිපුත්‍ර අජාතසත්තු රජුහුගේ සියලු ඇත් සෙනහ පැහැර ගෙණ, සියලු අස්සෙනහ පැහැර ගෙණ, සියලු රිය සෙනහ පැහැර ගෙණ, සියලු පාල සෙනහ පැහැර ගෙණ ඔහු ජිවත් වන්නහු ම මුදා හරණේ නම් මැනව යි කියා යි.

ඉක්කිති පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ මගධේශ්වර වූ චේදේතිපුත්‍ර අජාතසත්තු රජුගේ සියලු ඇත් සෙනහ පැහැර ගෙණ ... ඔහු ජිවත් වන්නහු ම මුදා හළේ ය.

ඉක්කිති බොහෝ හිඤ්ඤා පෙරවරු හැඳ පොරොවා පාසිවුරු ගෙණ සැවැත්නුවරට පිඬු පිණිස පිවිසියහ. සැවැත්නුවර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිස පාතයෙන් වැළකුනාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ඒ හිඤ්ඤා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කළහ:

වහන්ස, මෙහි මගධේශ්වර වූ චේදේතිපුත්‍ර අජාතසත්තු රජ තෙමේ සිවුරහ සෙනහ සරසා ගෙණ පසේනදි කොසොල් රජුට විරුඬ ව යුද පිණිස කසිගම කරා ඉදිරියට ගියේ ය. වහන්ස, පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ ... කසිගම කරා ඉදිරියට පැමිණියේ ය යි ඇසී ය. වහන්ස, ඉක්කිති පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ සිවුරහ සෙනහ සරසා ගෙණ මගධාධිපති චේදේතිපුත්‍ර අජාතසත්තු රජුට විරුඬ ව යුද පිණිස කසිගම කරා ඉදිරියට ගියේ ය. වහන්ස, ඉක්කිති මගධේශ්වර වූ චේදේතිපුත්‍ර අජාතසත්තු රජ තෙමේ ද, පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ ද යුද කළහ. වහන්ස, ඒ යුදෙහි දී පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ මගධේශ්වර වූ චේදේතිපුත්‍ර අජාතසත්තු රජු පැරද විය. ඔහු ජිවත්‍රාගයෙන් ද අල්ලා ගත්තේ ය.

අථ බො භනෙත, රඤ්ඤ පසෙනදිස්ස කොසලස්ස එතදහොසි: නිඤ්චාපි බො ම්‍යං රුජා මාගබ්බො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො අදුබ්බන්තස්ස දුබ්බාති, අථ ච පත මෙ භාගිනෙය්‍යො හොති. යනුතාහං රඤ්ඤ මාගධස්ස අජාතසත්තුතො වෙදෙහිපුත්තස්ස සබ්බං භජිකායං පරියාදිගිත්වා සබ්බං අස්සකායං පරියාදිගිත්වා සබ්බං රථකායං පරියාදිගිත්වා සබ්බං පතතිකායං පරියාදිගිත්වා ජිවන්තමෙව නං ඔස්සපේජය්‍යන්ති. අථ බො භනෙත, රුජා පසෙනදි කොසලො රඤ්ඤ මාගධස්ස අසත්තජාතසත්තුතො වෙදෙහිපුත්තස්ස සබ්බං භජිකායං පරියාදිගිත්වා සබ්බං අස්සකායං පරියාදිගිත්වා සබ්බං රථකායං පරියාදිගිත්වා සබ්බං පතතිකායං පරියාදිගිත්වා ජිවන්තමෙව නං ඔස්සපේජි.

අථ බො භගවා එතමන්ථං විදිත්වා තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි:

විලුච්චතෙව පුරිසො යාවස්ස උපකප්පති,
යද වඤ්ඤෙ විලුච්චන්ති සො විලුතො විලුප්පති¹.

ථානං හි මඤ්ඤති බාලො යාව පාපං ත පච්චති,
යද ච පච්චති පාපං අථ² බාලො දුක්ඛං නිගච්ඡති.

භන්තා ලභති භන්තාරං ජේත්තාරං ලභතෙ ජයං,
අනෙකාසකො ච අනෙකාසං රෙසෙතාරඤ්ච රෙසකො,
අථ කම්මවිවට්ටෙත සො විලුතො විලුප්පතිති³.

3. 2. 6.

ඛිතුසුත්තං.

127. ඝාට්ඨකියං—

අථ බො රුජා පසෙනදි කොසලො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසිදි.

අථ බො අඤ්ඤතරො පුරිසො යෙන රුජා පසෙනදි කොසලො තෙනු-පසඛකම්. උපසඛකම්ත්වා රඤ්ඤ පසෙනදිස්ස කොසලස්ස උපකප්පකො අරොවෙසි: මලලිකා දෙව, දෙවී ඩිත්තරං විජාතාති. එවං වුතො රුජා පසෙනදි කොසලො අත්තමතො අහොසි.

අථ බො භගවා රුජානං පසෙනදිං කොසලං අත්තමතං³ විදිත්වා තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි:

ඉතී පි හි එකච්චියා සෙය්‍යා පොස ජතාධිප,
මෙධාමිති සිලවතී සස්සදෙවා පතිබ්බතා.

තස්සා යො ජායති පොසො සුරො හොති දිසම්පති,
තාදිසා සුභගියා⁴ පුතො රජ්ජමි අනුසාසතිති.

1. විලුච්චති - ස්‍යා, සිවු, 1. 2. සි 2, PTS. 2. අථ දුක්ඛං - මජ්ඣ. 3. අත්තමතං - මජ්ඣ, සිවු 1, PTS. 4. සුභරියා - PTS.

වහන්ස, ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ හට මේ අදහස විය: “මගබාධිපති වේදේහිපුත්‍ර මේ අජාතකතතුරුජ තෙමේ කිසිසේත් ද්‍රෝහ නො කරන්නා වූ මට ද්‍රෝහ කෙරෙයි. එතෙකුදු වුවත් මාගේ බැනනුවෝ වෙති. මම මගබෙයවර වූ වේදේහිපුත්‍ර අජාතකතතුරුජහුගේ සියලු ඇත්සෙනහ පාඨාර ගෙණ, සියලු අස්සෙනහ පාඨාර ගෙණ, සියලු රියසෙනහ පාඨාර ගෙණ, සියලු පාබල සෙනහ පාඨාර ගෙණ ඔහු ජීවත්වන්නහු ම මුදු හරණෙමි තම් මැනවැ” යි කියා යි. වහන්ස, ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ මගබෙයවර වූ වේදේහිපුත්‍ර අජාතකතතුරුජගේ සියලු ඇත්සෙනහ පාඨාර අල්ලා ගෙණ, සියලු අස්සෙනහ පාඨාර අල්ලා ගෙණ, සියලු රියසෙනහ පාඨාර අල්ලා ගෙණ, සියලු පාබලසෙනහ පාඨාර අල්ලා ගෙණ ඔහු ජීවත් වන්නහු ම මුදු හළේ ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ දූත ඒ වේලාවෙහි දී මේ ගාථා වදාළ සේක:

යම් තාක් ඔහුට හැකි වේ ද, (ඒ තාක්) පුරුෂ තෙමේ වතසා ම ය. යම් කලෙක අත්‍යයෝ (තමා) තසද්ද, එකල්හි ඒ (මෙරමා) තැසු පුද්ගල තෙමේ (මෙරමා විසින්) තසනු ලැබේ.

යම් තාක් පාපය විපාක නො දේ ද, (ඒ තාක්) අඥන තෙමේ (සතුටට) කරුණකා යි හඟී. යම් කලෙකත් පාපය විපාක දේ ද, එකල්හි අඥන තෙමේ දුකට පැමිණේ.

(මෙරමා) තසන්නා (තමා) තසන්නකු ලබයි. (මෙරමා) දිහන්නා (තමා) දිහන්නකු ලබයි. ආභ්‍රෝශ කරන්නා ආභ්‍රෝශ කරන්නකු ලබයි. කිපෙන්නා කිපෙන්නකු ලබයි. තව ද කමීය මිහි කිරීමෙන් ඒ (මෙරමා) තැසු පුද්ගල තෙමේ (මෙරමා විසින්) තසනු ලැබේ.

3. 2. 6.

බිතු සුත්‍රය.

127. සැවැත්තුවර—

ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය.

එකල්හි එක්තරා පුරුෂයෙක් පසේනදි කොසොල් රජ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි පසේනදි කොසොල් රජ හට “දේවයන් වහන්ස, මලලිකාදේවී නොමෝ දුට්ඨක වැදුවා ය” යි කණ ලඟ සැල කෙළේ ය. එසේ කී කල්හි පසේනදි කොසොල් රජ තො සතුටු සිත් ඇත්තේ විය.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පසේනදි කොසොල් රජ තොසතුටු සිත් ඇත්තහු දූත ඒ වේලාවෙහි මේ ගාථා වදාළ සේක.

රජතුමනි, ඇතැම් සත්‍රිය ද ශ්‍රේෂ්ඨ ය. (එහෙයින්) පොෂණය කරණු මැන. නුවණැති සිල්වත් තැදිමයිලන් දෙවි කොට වෙසෙන පතිවත රක්තා (යම් සත්‍රියක් වේ ද,)

දිශාවන්ට අධිපති රජතුමනි, ඇයට යම් පුතෙක් උපදී ද, (හෙ තෙමේ) දක්‍ෂයෙක් වෙයි. එබඳු යහපත් තැනැත්තියගේ පුත්‍ර තෙමේ රුජ්‍යානු-ශාසනා ද කෙරෙයි.

8. 2. 7.

අපමාදසුභානං.

128. සාවජජීයං—

එකමනනං නිසිදි, එකමනනං නිසිනො, බො රුජ, පසෙහිදි කොසලො භගවතනං එතදවොච: අඤ්ඤා භු බො භනෙන එකො ධම්මො යො උභො අනෙ සම්බුද්ධො¹ නිව්ඤ්ඤා, දිට්ඨධම්මකඤ්ඤා අනං සම්පරිකම්මකඤ්ඤා.

අඤ්ඤා භු බො රුජ එකො ධම්මො යො උභො අනෙ සම්බුද්ධො¹ නිව්ඤ්ඤා, දිට්ඨධම්මකඤ්ඤා අනං සම්පරිකම්මකඤ්ඤා.

කතමො පන භනෙන එකො ධම්මො යො උභො අනෙ සම්බුද්ධො¹ නිව්ඤ්ඤා, දිට්ඨධම්මකඤ්ඤා අනං සම්පරිකම්මකඤ්ඤා?

අපමාදො, බො රුජ එකො ධම්මො යො උභො අනෙ සම්බුද්ධො¹ නිව්ඤ්ඤා දිට්ඨධම්මකඤ්ඤා අනං සම්පරිකම්මකඤ්ඤා. සෙය්ථාපි රුජ යාති කාතිච්ඡි ජම්මානං² පාණානං පදජාතාති සම්බාති තාති හජිපදෙ සමොධානං ගච්ඡන්ති, හජිපදං තෙසං අභ්‍යන්තරායති යදිදං මහනතතෙන. එවමෙව බො රුජ අපමාදො එකො ධම්මො යො උභො අනෙ සම්බුද්ධො¹ නිව්ඤ්ඤා දිට්ඨධම්මකඤ්ඤා අනං සම්පරිකම්මකඤ්ඤා.

අයුං අරුභිසං වණ්ණං සංගං උච්චාකුලිතං,
රතියො පඤ්ඤානෙන උමාද අපරපර,
අපමාදං පසංසනති පුඤ්ඤාතිරියංසු පණ්ණිනා

අපමනො උභො අනෙ අභිගණනාති³ පණ්ණිනො,
දිට්ඨ ධම්මො ච යො අනෙ යො වනෙ සම්පරිකම්මො,
අනාතිසමයො ධරො පණ්ණිනොති පට්ඨව්චති.

8. 2. 8.

කලාණමිත්තසුභානං.*

129. සාවජජීයං—

එකමනනං නිසිනො, බො රුජ, පසෙහිදි කොසලො භගවතනං එතදවොච: ඉධ මග්ගං භනෙන රතොගතස්ස පරිසල්ලිතස්ස එවං වෙතසො පරිවිතකෙකා උදපාදි: ස්වාසනානො භගවතා ධම්මො. සො ච බො කලාණමිත්තස්ස කලාණසංඝායස්ස කලාණසම්පරිකම්මස්ස නො පාපමිත්තස්ස නො පාපසංඝායස්ස නො පාපසම්පරිකම්මස්සාති.

1. සම්බුද්ධො - මජ්ඣිම, සා, STP. 2. ජම්මානං - මජ්ඣිම, සා. 3. අභිගණනාති - මජ්ඣිම, සා.

* දුතියාපමාදසුභානං - සා, PTS

3. 2. 7.

අපමාද සුත්‍රය.

128. සැවැත්තුවර—

එකත්පසෙක හුන්තේ ය. එකත්පසෙක හුන් පණේනදි කොසොල් රජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. වහන්ස, යම් දහමෙක් මෙලොව අභිවාද්‍ධියක් පරලොව අභිවාද්‍ධියක් යන දෙවැදූරුම් අභිවාද්‍ධිය ම අත්පත් කොට ගෙන සිටී නම් එබඳු එක් දහමක් ඇද්ද?

මහරජ, යම් දහමෙක් මෙලොව අභිවාද්‍ධියක් පරලොව අභිවාද්‍ධියක් යන දෙවැදූරුම් අභිවාද්‍ධිය ම අත්පත් කොට ගෙන සිටී නම් එබඳු එක් දහමක් ඇත.

වහන්ස, යම් දහමෙක් මෙලොව අභිවාද්‍ධියක් පරලොව අභිවාද්‍ධියක් යන දෙවැදූරුම් අභිවාද්‍ධිය ම අත්පත් කොට ගෙන සිටී නම් එබඳු එක් දහම කීමෙක් ද?

මහරජ, යම් දහමෙක් මෙලොව අභිවාද්‍ධියක් පරලොව අභිවාද්‍ධියක් යන දෙවැදූරුම් අභිවාද්‍ධිය ම අත්පත් කොට ගෙන සිටී නම් එබඳු එක් දහම අප්‍රමාදය යි. මහරජ, ඇවිදින ප්‍රාණින්ගේ යම් කිසි පා සටහන්හු වෙත් නම් ඒ සියල්ලෝ යම්කෙසේ ඇත්පියෙහි ඇතුළත් වීමට යෙද්ද, යම් ඒ මහත්තයෙන් ඇත්පිය ඔවුන්ට අග්‍ර ය යි කියනු ලැබේ ද, මහරජ, එසෙයින් ම යම් දහමෙක් මෙලොව අභිවාද්‍ධියක් පරලොව අභිවාද්‍ධියක් යන දෙවැදූරුම් අභිවාද්‍ධිය ම අත්පත් කොට ගෙන සිටී නම් අප්‍රමාදය ඒ එක් දහම යි.

ආසුභ ද, නිරෝගබව ද, ශරීර වණ්ණ ද, සුවතිය ද, උසස්කුල ඇති බව ද, උදර වූ අන්‍යෝන්‍ය වූ සිත් අලවන ද ද පතත්තනු විසින් පුණ්‍ය-ක්‍රියාවන්හි නොපමාවීම නුවණැත්තෝ පසසත්.

මෙලොව යම් අභිවාද්‍ධියෙකුත් වේ ද, පරලොව යම් අභිවාද්‍ධියෙකුත් වේ ද, පණ්ණිත තෙමේ නොපමාවූයේ ඒ දෙවැදූරුම් අභිවාද්‍ධිය ම ලබයි. ධාතිසම්පන්න පුද්ගල තෙමේ අභිප්‍රතිලාභය හේතු කොට ගෙන පණ්ණිත ය යි කියනු ලැබේ.

3. 2. 8.

කල්‍යාණමිත්ත සුත්‍රය.

129. සැවැත්තුවර—

එකත්පසෙක හුන් පණේනදි කොසොල් රජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. වහන්ස, මෙහි රහසිගත ව එකලාව හුන් මා සිත්හි “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය මැනවින් වදාරණ ලදී. හෙ ද කල්‍යාණ මිත්තරන් ඇත්තහුට ය. කල්‍යාණ යහළුවන් ඇත්තහුට ය. කල්‍යාණයන් කෙරෙහි නැඹුනහුට ය. පවිටු මිත්තරන් ඇත්තහුට නො වේ. පවිටු යහළුවන් ඇත්තහුට නො වේ. පවිටින් කෙරෙහි නැඹුනහුට නො වේ” යන මෙබඳු විතත විතකියෙක් පහළ විය.

එවමෙතං මහාරුජ, එවමෙතං මහාරුජ, ස්වාක්ඛාතො මහාරුජ මයා-
ධමෙමා, සො ච බො කල්‍යාණමිත්තස්ස කල්‍යාණසභායස්ස කල්‍යාණ-
සම්පවඞ්කස්ස, තො පාපමිත්තස්ස තො පාපසභායස්ස තො පාපසම්පවඞ්කස්සාති.

එකමිදුතං මහාරුජ, සමයං සකෙකසු විහරුමි නාගරකං¹ නාම සක්ඛාතං
තිගමො. අථ බො මහාරුජ ආනන්දෙ, භික්ඛු යෙනාහං තෙත්‍රපසඞ්කමි.
උපසඞ්කමිත්වා මං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිත්තො
බො මහාරුජ ආනන්දෙ භික්ඛු මං එතදවොච: උපසඞ්කමිදං භන්තො භ්‍රම-
වරියස්ස යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසම්පවඞ්කතාති.
එවං චුත්තාහං මහාරුජ ආනන්දං භික්ඛුං එතදවොචං: මා හෙවං ආනන්ද,
මා හෙවං ආනන්ද, සකලමෙව හිදං ආනන්ද භ්‍රමවරියං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා
කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසම්පවඞ්කතා. කල්‍යාණමිත්තස්සෙතං ආනන්ද
භික්ඛුතො පාටිකඛං කල්‍යාණසභායස්ස කල්‍යාණසම්පවඞ්කස්ස අරියං
අට්ඨංඛිතිකං මග්ගං භාවෙස්සති² අරියං අට්ඨංඛිතිකං මග්ගං ඛුල්ලිකරොතිති.

කප්ඤ්ච ආනන්ද භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණ-
සම්පවඞ්කො “අරියං අට්ඨංඛිතිකං මග්ගං භාවෙති”³ අරියං අට්ඨංඛිතිකං
මග්ගං ඛුල්ලිකරොති? ඉධානන්ද භික්ඛු සම්මාදිට්ඨිං භාවෙති විචෙකතිස්සිතං
විරුහතිස්සිතං නිරුධතිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. සම්මාසඞ්කපපං
භාවෙති - සම්මාචාචං භාවෙති - සම්මාකම්මන්තං භාවෙති, - සම්මාආජීවං
භාවෙති - සම්මාචායාමං භාවෙති - සම්මාසතිං භාවෙති - සම්මාසමාධිං භාවෙති
විචෙකතිස්සිතං විරුහතිස්සිතං නිරුධතිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං බො
ආනන්ද භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසම්පවඞ්කො අරියං
අට්ඨංඛිතිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඛිතිකං මග්ගං ඛුල්ලිකරොති.

තදුමිතාපෙතං ආනන්ද පරියායෙන වෙදිතබ්බං: යථා සකලමෙච්ඤ්ඤං
භ්‍රමවරියං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසම්පවඞ්කතාති.

මමං හි ආනන්ද කල්‍යාණමිත්තං ආගමම ජාතිධම්මං සත්තා ජාතියා
පරිච්ඡෙදවන්ති. ජරාධම්මං සත්තා ජරාය පරිච්ඡෙදවන්ති. ව්‍යාධිධම්මං සත්තා
ව්‍යාධිතා⁴ පරිච්ඡෙදවන්ති. මරණධම්මං සත්තා මරණෙන පරිච්ඡෙදවන්ති. සොඛා-
පරිද්දෙවුක්කධ්‍යෙමනස්සුපායාසධම්මං සත්තා සොකපරිද්දෙවුක්කධ්‍යෙමනස්සු-
පායාසෙහි පරිච්ඡෙදවන්ති. ඉමිතා බො එතං ආනන්ද පරියායෙන වෙදිතබ්බං:
යථා සකලමෙවභිදං භ්‍රමවරියං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා
කල්‍යාණසම්පවඞ්කතාති.

තස්මාතිත තෙ මහාරුජ එවං සික්ඛිතබ්බං: කල්‍යාණමිත්තො භවිස්සාමි
කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසම්පවඞ්කොති. එවං හි තෙ මහාරුජ සික්ඛි-
තබ්බං, කල්‍යාණමිත්තස්ස තෙ මහාරුජ කල්‍යාණසභායස්ස කල්‍යාණසම්ප-
වඞ්කස්ස අයං එකො ධමෙමා උපනිස්සාය විහාතබ්බො අප්පමාදෙ කුසලෙස්ස
ධමෙමස්ස.

1. නගරකං - මජ්ඣ. සං. 2. භාවෙය්‍ය - සීචු. 3. අනාර්තපායො න දිස්සන්තෙ. PTS.
පොඤ්ඤෙ. 4. ව්‍යාධිතො - මජ්ඣ. සං. ව්‍යාධියා - PTS.

මහරජ, තෙල එසේ ය. මහරජ, තෙල එසේ ය. මහරජ, මා විසින් ධර්ම කොටසක් ය. එ ද කලාණ මිතුරන් ඇත්තනුට ය. කලාණ යහළුවන් ඇත්තනුට ය. කලාණයන් කෙරෙහි නැඹුනනුට ය. පවිටු මිතුරන් ඇත්තනුට නො වේ. පවිටු යහළුවන් ඇත්තනුට නො වේ. පවිටන් කෙරෙහි නැඹුනනුට නො වේ.

මහරජ, එක් කලෙක මම ශාක්‍ය දහමුවෙහි ශාක්‍යයන්ගේ නායකයෙක් නම් නියමිතම වෙසෙමි. මහරජ, එකල අනඳ මහණ තෙමේ මා වෙත එළඹියේ ය. එළඹ මා වාද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. මහරජ, එකත්පසෙක හුන් අනඳ මහණ තෙමේ මට “වහන්ස, යම් මේ කලාණමිත්‍රයෙක් කලාණසභායනියෙක් කලාණසම්ප්‍රවර්ධකයෙක් වේ ද, මෙය මගබ්බසර පිළිබඳ හරි අවබෝධය” යි මෙය සාද කෙළේ ය. මහරජ, එසේ කියන ලද මම අනඳ මහණනට මෙය කියමි. ආනන්ද, එසේ නො කිය, ආනන්ද, එසේ නො කිය, ආනන්ද, යම් මේ කලාණ මිතුරන් ඇතිවෙත් කලාණ යහළුවන් ඇතිවෙත් කලාණයන් කෙරෙහි නැඹුනුවෙත් වේ ද, මෙය මුළු මගබ්බසර ම ය. ආනන්ද, “අරි අට්ඨමග වඩන්නේ ය. අරි අට්ඨමග බහුල කරන්නේ” ය යන මෙය කලාණ මිතුරන් ඇති කලාණ යහළුවන් ඇති කලාණයන් කෙරෙහි නැමෙන මහණ හු විසින් කාමති විය යුතු යි.

ආනන්ද, කලාණ මිතුරන් ඇති කලාණ යහළුවන් ඇති කලාණයන් කෙරෙහි නැමෙන මහණ තෙමේ කෙසේ නම් අරි අට්ඨමග වඩා ද? අරි අට්ඨමග බහුල කෙරේ ද? යන්: ආනන්ද, මෙහි මහණ තෙමේ විවේකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවණට තමන සුදුසු සමයක් දැක්විය වඩයි. ... සමයක් සම්බන්ධය වඩයි. ... සමයක් වචනය වඩයි. ... සමයක් කමානතාව වඩයි. ... සමයක් ආර්ථය වඩයි. ... සමයක් සමාධිතාව වඩයි. විවේකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවණට තමන සුදුසු සමයක් සමාධිතාව වඩයි. ආනන්ද, කලාණ මිතුරන් ඇති කලාණ යහළුවන් ඇති කලාණයන් කෙරෙහි නැමෙන මහණ තෙමේ මෙසේ අරි අට්ඨමග වඩයි, අරි අට්ඨමග බහුල කෙරෙයි.

ආනන්ද, යම් මේ කලාණමිත්‍රයෙක් කලාණසභායනියෙක් කලාණසම්ප්‍රවර්ධකයෙක් වේ නම් මෙය යම්සේ මුළු බ්බසර වේ ද, එය මේ ක්‍රමයෙන් ද දත යුතු යි.

ආනන්ද, කලාණමිත්‍ර වූ මා නිසා ම ඉපදීම සභාව කොට ඇති සත්ත්වයෝ ඉපදීමෙන් මිදෙත්. දිරිම සභාව කොට ඇති සත්ත්වයෝ දිරිමෙන් මිදෙත්. මරණය සභාව කොට ඇති සත්ත්වයෝ මරණයෙන් මිදෙත්. ශෝකය වැලපීම දුක් දෙමිතක් දැඩිආයාස සභාව කොට ඇති සත්ත්වයෝ ශෝකපරිදෙව දුක්දෙමිතක් උපායාසයන්ගෙන් මිදෙත්. ආනන්ද, යම් මේ කලාණමිත්‍රයෙක් කලාණසභායනියෙක් කලාණසම්ප්‍රවර්ධකයෙක් වේ නම් මෙය යම්සේ මුළු බ්බසර වේ ද, එය මේ ක්‍රමයෙන් ද දත යුතු යි.

මහරජ, එහෙයින් මෙහි ලා තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු යි. “කලාණමිතුරන් ඇත්තෙක් කලාණයහළුවන් ඇත්තෙක් කලාණයන් කෙරෙහි නැමෙන්නෙක් වන්නෙමි” යි. මහරජ, මෙසේ ම තොප විසින් හික්මිය යුතු යි. මහරජ, කලාණමිතුරන් ඇති කලාණයහළුවන් ඇති කලාණයන් කෙරෙහි නැඹුනු තොප විසින් කුලඛ්‍යමයන්හි අප්‍රමාදය වූ මේ එක ම ධර්ම ඇසුරු කොට විසිය යුතු යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අපමනතස්ස තෙ මහාරාජ, විහරතො අපමාදං උපනික්ඛාය ඉන්ද්‍රා-
ගරාණා¹ එවං භවිස්සති: රාජා ඛො අපමතො විහරති අපමාදං උප-
නික්ඛාය. හන්ද මයමපි අපමනතා විහරාම අපමාදං උපනික්ඛායාති.

අපමනතස්ස තෙ මහාරාජ විහරතො අපමාදං උපනික්ඛාය ඛන්ති-
යාතමපි අනුයුතතානං² එවං භවිස්සති: රාජා ඛො අපමතො විහරති
අපමාදං උපනික්ඛාය. හන්ද මයමපි අපමනතා විහරාම අපමාදං උප-
නික්ඛායාති.

අපමනතස්ස තෙ මහාරාජ විහරතො අපමාදං උපනික්ඛාය බල-
කායස්සපි එවං භවිස්සති: රාජා ඛො අපමතො විහරති අපමාදං උප-
නික්ඛාය. හන්ද මයමපි අපමනතා විහරාම අපමාදං උපනික්ඛායාති.

අපමනතස්ස තෙ මහාරාජ විහරතො අපමාදං උපනික්ඛාය තෙගම-
ජාතපදස්සාපි³ එවං භවිස්සති: රාජා ඛො අපමතො විහරති අපමාදං
උපනික්ඛාය. හන්ද මයමපි අපමනතා විහරාම අපමාදං උපනික්ඛායාති.

අපමනතස්ස තෙ මහාරාජ විහරතො අපමාදං උපනික්ඛාය අතතාපි
ගුණො රක්ඛිතො භවිස්සති, ඉන්ද්‍රාගරමපි ගුණං රක්ඛිතං භවිස්සති,
කොසකොට්ඨාගරමපි ගුණං රක්ඛිතං භවිස්සති.

භොගෙ පත්ථයමානෙත උළාරෙ අපරාපරෙ,
අපමාදං පසංසන්ති පුඤ්ඤකිරියාසු පණ්ඩිතා.

අපමතො උභො අපේ අබිගණ්ඨාති පණ්ඩිතො,
දිට්ඨො⁴ ඛමෙම ව යො අපේ යො වපේ සමපරාධිකො,
අන්තර්ගමයාධිරො පණ්ඩිතොති පට්ටච්චති.

3. 2. 9.

පඨමං අනුතතකසුතනං.

130. සාමන්තියං—

අථ ඛො රාජා පඤ්ඤාදි ඤාණාසලො දිවාදිවස්ස යෙන හගවා තෙනුප-
සම්භවි. උපසම්භවිතො හගවතනං අභිවාදෙත්වා එකමතනං තිසිදි. එකමතනං
තිසිතනං ඛො රාජානං පසෙතදිං⁵ කොසලං හගවා එතදවොච: හන්ද කුතො
හු තුං මහාරාජ අගච්ඡති දිවාදිවස්සාති?

1. ඉන්ද්‍රාගරාණා අනුයුතතානං - මජ්ඣං, අනුයුතතානං. සා. 2. අනුයුතතානං - සා.,
මජ්ඣං. 3. ජාතපදස්සාපි - මජ්ඣං. PTS. 4. දිට්ඨො ඛමෙම - සිවු. 5. පඤ්ඤාදි - කප්ථ.

මහරජ, අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට වසන්නා වූ තොපගේ ඇතොවුරට (අනන්තපුරස්සන්ධි) ද “රජ තෙමේ අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමාදය ව වාසය කෙරෙයි. එබැවින් අපි දු අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමාදය ව වෙසෙමු” යි මෙසේ අදහස් වන්නේ ය.

මහරජ, අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමාදය ව වාසය කරන්නා වූ තොපගේ අනුසුඛතා (සහකාර) සෘණියයන්ට ද “අපගේ රජ තෙමේ අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමාදය ව වාසය කෙරෙයි. එබැවින් අපි දු අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමාදය ව වෙසෙමු” යි මෙසේ අදහස් වන්නේ ය.

මහරජ, අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමාදය ව වාසය කරන්නා වූ තොපගේ බලසෙනගට ද “රජ තෙමේ අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමාදය ව වෙසෙයි. එබැවින් අපි දු අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමාදය ව වෙසෙමු” යි මෙසේ අදහස් වන්නේ ය.

මහරජ, අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමාදය ව වෙසෙන තොපගේ නියමිගම්දත්තිවැස්සන්ට ද “රජ තෙමේ අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමාදය ව වෙසෙයි. එබැවින් අපි දු අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමාදය ව වෙසෙමු” යි මෙසේ අදහස් වන්නේ ය.

මහරජ, අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමාදය ව වෙසෙන තොප විසින් තෙමේත් ගෝපනය කරණ ලද්දේ රක්තා ලද්දේ වන්නේ ය. ඇතොවුර ද ගෝපනය කරණ ලද්දේ රක්තා ලද්දේ වන්නේ ය. ධනගබ්බා හා කොටුගුල් ද ගෝපනය කරණ ලද්දේ රක්තා ලද්දේ වන්නේ ය.

මහත් වූ තත්වදැරුම් සැපත් පනත්තනු විසින් තොපමා විශයකු යි. පණ්ඩිතයෝ කුශලක්‍රියාවන්හි අප්‍රමාදය පසසත්.

අප්‍රමාදය වූ පණ්ඩිත තෙමේ දිවුදුමියෙහි යම් අභියෝග වේ ද, පරලෝචිතියම් අභියෝග වේ ද මේ උභයාකාරීය ලබයි. මේ උභයාකාරීයෙන් නුවණැත්තෝ පණ්ඩිත යයි කියනු ලැබේ.

3. 2. 9.

පඨම අප්‍රමාදක ඉක්‍රමය.

130. සැවැත්නුවර—

එකල්හි පණ්ඩිත කොසොල්ලරජ තෙමේ දෙවෙන් දවහල්හි (මධ්‍යාහ්න-යෙහි) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් පණ්ඩිත කොසොල්ලරජගට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක: “මහරජ, දැන් තෙපි දෙවෙන් දවහල් කොහි සිට එවූ ද” යි.

ඉධ භනෙන සාවජ්ඨං සෙට්ඨි ගහපති කාලකතො.¹ නමහං අපුතතකං සාපතෙය්‍යං රාජනෙනපුරං අතිහරිතො ආගච්ඡාමි. අසිති භනෙන සතසහසාති තීරඤ්ඤායොව, කො පන වාදෙ රුපියස්ස. තස්ස ඛො පන භනෙන සෙට්ඨස්ස ගහපතීස්ස ඵවරුපො භතතභොගො අහොසි: කණාජකං භුක්ඛති බිලුඛගුද්දියං. ඵවරුපො චක්ඛොගො අහොසි: සාණං ධාරෙති තිපක්ඛවසනං. ඵවරුපො යානභොගො අහොසි: ජජ්ජරථකෙන යාති පණණ්ච්ඡතකෙන ධාරියමානෙනාති.

ඵවමෙතං මහාරාජ, ඵවමෙතං මහාරාජ, අසපුරිසො ඛො මහාරාජ උලාරෙ භොගෙ ලුභිතො තෙව අතතානං සුඛෙති පිණෙති. න මාතෘපිතරො සුඛෙති පිණෙති. න පුතතදුරං සුඛෙති පිණෙති. න දුසකමමකරපොරිසෙ සුඛෙති පිණෙති. න මිත්තාමචෙව සුඛෙති පිණෙති. න සමණ්ත්‍රාගමණෙසු උඤ්ඤාතිකං දක්ඛිණං පතිට්ඨාපෙති සොවග්ගිකං සුඛවිපාකං සග්ගසංවතනනිකං. තස්ස තෙ භොගෙ ඵවං සමමා අපරිභුක්ඛියමානො² රාජානො වා හරන්ති, වොරා වා හරන්ති. අග්ගි වා ඛහති. උදකං වා චහති. අපජියා වා දුයාද හරන්ති. ඵවං ස තෙ³ මහාරාජ භොගා සමමා අපරිභුක්ඛියමානා⁴ පරිකබ්බං ගච්ඡන්ති නො පරිභොගං.

සෙය්‍යථාපි මහාරාජ, අමනුස්සට්ඨානෙ පොකඛරණී අවෙජාදකා සිකොදකා සාකොදකා සෙනකා⁵ සුපතිත්ථා රමණීයා. තං ජනො තෙව හරෙය්‍ය, න පිවෙය්‍ය, න නහායෙය්‍ය, න යථාපච්චයං වා කරෙය්‍ය. ඵවං හි තං මහාරාජ උදකං සමමා අපරිභුක්ඛියමානං පරිකබ්බං ගච්ඡන්ති නො පරිභොගං.

ඵවමෙව ඛො මහාරාජ, අසපුරිසො උලාරෙ භොගෙ ලුභිතො තෙවතතානං සුඛෙති පිණෙති -පෙ- අපජියා වා දුයාද හරන්ති. ඵවං ස තෙ භොගා සමමා අපරිභුක්ඛියමානා පරිකබ්බං ගච්ඡන්ති නො පරිභොගං.

සපුරිසො ව ඛො මහාරාජ උලාරෙ භොගෙ ලුභිතො අතතානං සුඛෙති පිණෙති. මාතෘපිතරො සුඛෙති පිණෙති. පුතතදුරං සුඛෙති පිණෙති. දුසකමමකරපොරිසෙ සුඛෙති පිණෙති. මිත්තාමචෙව සුඛෙති පිණෙති. සමණ්ත්‍රාගමණෙසු උඤ්ඤාතිකං දක්ඛිණං පතිට්ඨාපෙති සොවග්ගිකං සුඛවිපාකං සග්ගසංවතනනිකං. තස්ස තෙ භොගෙ ඵවං සමමා පරිභුක්ඛියමානෙ තෙව රාජානො හරන්ති. න වොරා හරන්ති. න අග්ගි ඛහති. න උදකං චහති. න අපජියා දුයාද හරන්ති. ඵවං ස භො මහාරාජ භොගා සමමා පරිභුක්ඛියමානා පරිභොගං ගච්ඡන්ති නො පරිකබ්බං.

සෙය්‍යථාපි මහාරාජ ගාමස්ස වා නිගමස්ස වා අවිදුරෙ පොකඛරණී අවෙජාදකා සිකොදකා සාකොදකා සෙනකා සුපතිත්ථා රමණීයා. තං ජනො හරෙය්‍යපි පිවෙය්‍යපි නහායෙය්‍යපි යථාපච්චයමපි කරෙය්‍ය. ඵවං හි තං මහාරාජ උදකං සමමා පරිභුක්ඛියමානං පරිභොගං ගච්ඡන්ති නො පරිකබ්බං. ඵවමෙව ඛො මහාරාජ ධිරො සපුරිසො උලාරෙ භොගෙ ලුභිතො අතතානං සුඛෙති පිණෙති -පෙ- ඵවං ස තෙ භොගා සමමා පරිභුක්ඛියමානා පරිභොගං ගච්ඡන්ති නො පරිකබ්බන්ති.

1. කාලකතො - මජ්ඣං 2 අපරිභුක්ඛියමානො - සීඝ්‍ර. PIS. සී 2 3. ඵවං-හනෙන - සීඝ්‍ර. PTS. සී2. 4. අපරිභුක්ඛියමානා - සීඝ්‍ර. සහ. PTS. සී2. 5. සෙනොදකා - මජ්ඣං.

වහන්ස, මෙහි සැවැත්නුවර සිටුගැහැවි තෙමේ කළුරිය කෙළේ ය. මම අප්‍රත්‍යක්‍ය වූ ඒ ධනය ඇතුළු රජගෙට ගෙන්වා තබා එමි. වහන්ස, (එහි) රත්මල ම අසුලක්‍ෂ්‍යෙකි. රිදී ගැණ කියනු කිම? (එහෙත්) වහන්ස, ඒ සිටුගැහැවිනුගේ බත් වැලඳීම මෙබඳු විය: කාසි දෙවෙකි කොට ඇති නිටුඩුකාලේ බත් බුද්ධි. වසත්‍රපරිභෝගය මෙබඳු විය: කාබැලි තුනක් සැමැත්තු ගණවැහැරියක් දරයි. යාතපරිභෝගය මෙබඳු විය: දරණු ලබන පත්කුඩයෙකින් යුත් දුදුරා වූ කුඩාරියෙකින් යයි.

මහරජ, තෙල එසේ ය. මහරජ, තෙල එසේ ය. මහරජ, අසත් (ලාමක) පුරුෂ තෙමේ මහත් භෝග ලැබ (ද) තමා නො ම සුඛිත කෙරෙයි. නො ම පිණවයි. මවුපියන් සුඛිත නො කෙරෙයි නො පිණවයි. අඹුදරුවන් සුඛිත නො කෙරෙයි නො පිණවයි. දස්කම්කරු පුරුෂයන් සුඛිත නො කෙරෙයි. නො පිණවයි. මිත්‍රයන් හා සහකාරයන් සුඛිත නො කෙරෙයි. නො පිණවයි. මහණබමුණන් කෙරෙහි මතුමත්තෙහි සුව දෙන ස්වභාව භිත සුබවිපාක ඇති ස්වභාව පිණිස පවත්නා දක්‍ෂිණාව නො පිහිටුවයි. (නොදෙයි). මෙසේ මෑතවත් පරිභෝග නොකරණ ඔහුගේ ඒ ධනය රජහු හෝ හැර ගනිත්. සොරු හෝ පැහැර ගනිත්. ගින්න හෝ දවයි. ජලය හෝ තහයි. අප්‍රිය වූ ද්‍රව්‍යදයෝ (දුදුරු පරපුර) හෝ හැර ගනිත්. මහරජ, මෙසේ ඔහු විසින් මෑතවත් පරිභෝග නොකරණු ලබන එ භෝගයෝ විනාශයට පැමිණෙත්. පරිභෝගයට නො පැමිණෙත්.

මහරජ, යම්සේ අමනුෂ්‍යයන් විසින් අධිශාසිත වූ නානෙක පහත් දිය ඇති සිහිල්දිය ඇති මිහිරිදිය ඇති හෙළ රළුරළු ඇති මනා කොට ඇති සිත්කළු පොකුණක් වේ නම් ජන තෙමේ ඒ දිය නො ම හරණේ ය. නො බොත්තේ ය. නො තහන්නේ ය. පසුවැටෙන සෙයින් හෝ නො කරන්නේ ය. මහරජ, එසේ ඒ දිය මෑතවත් පරිභෝග නොකරණු ලබන්නේ සිදී යන්නේ ය. පරිභෝගයට නො පැමිණෙන්නේ ය.

මහරජ, එමෙන් ම ලාමක පුරුෂ තෙමේ මහත්භෝග ලැබ තමා නො ම සුඛිත කෙරෙයි නො පිණවයි. ... අප්‍රිය වූ ද්‍රව්‍යදයෝ හෝ හැර ගනිත්. මෙසේ ඔහු විසින් මෑතවත් පරිභෝග නොකරණු ලබන්නා වූ ඒ භෝගයෝ විනාශයට පැමිණෙත්. පරිභෝගයට නො පැමිණෙත්.

මහරජ, සත්පුරුෂ තෙමේ මහත් භෝග ලැබ තමා සුඛිත කෙරෙයි, පිණවයි. මවුපියන් සුඛිත කෙරෙයි, පිණවයි. අඹුදරුවන් සුඛිත කෙරෙයි, පිණවයි. දස්කම්කරු පුරුෂයන් සුඛිත කෙරෙයි, පිණවයි. මිත්‍රයන් හා සහකාරයන් සුඛිත කෙරෙයි, පිණවයි. මහණබමුණන් කෙරෙහි මතු මත්තෙහි සුව ගෙණ දෙන ස්වභාව භිත සුබවිපාක ඇති ස්වභාව පිණිස පවත්නා දක්‍ෂිණාව පිහිටුවයි. මෙසේ මෑතවත් පරිභෝග කරණු ලබන ඔහුගේ ඒ භෝගයන් රජහු නොම හැර ගනිත්. සොරු නො පැහැර ගනිත්. ගින්න නො දවයි. ජලය නො තහයි. අප්‍රිය වූ ද්‍රව්‍යදයෝ නො හැර ගනිත්. මහරජ, මෙසේ මෑතවත් පරිභෝග කරණු ලබන ඒ භෝගයෝ පරිභෝගයට යෙහි. සිදීමට නො යෙත්.

මහරජ, යම්සේ ගමක් හෝ නියමිතමක් අසල පහත්දිය ඇති සිහිල් දිය ඇති මිහිරිදිය ඇති සුදු රළුරළු ඇති මනා කොට ඇති සිත්කළු පොකුණක් වේ නම් ජන තෙමේ ඒ දිය ගෙණ යන්නේත්, බොත්තේත්, තහන්නේත් පසුවැටෙනසෙයින් හෝ කරන්නේත් වේ. මහරජ, මෙසේ පරිභෝග කරණු ලබන ඒ ජලය පරිභෝගයට යන්නේය. නොසිදී යන්නේ ය. මහරජ, එපරිද්දෙන් ම නුවණැති සත්පුරුෂ තෙමේ මහත් භෝගයන් ලැබ තමා සුඛිත කෙරෙයි. පිණවයි. ... මෙසේ ඒ භෝගයෝ මෑතවත් පරිභෝග කරණු ලබන්නාහු පරිභෝගයට යෙහි. විනාශයට නො පැමිණෙහි.

අභිනුක්ඛාමිතෙ උදකං ව සිතං තදපෙය්‍යමානං පරිසොසමෙති,
එවං ඛතං කාපුරිසො ලභිනා තෙවතතතා භුඤ්ඤති නො දදති.

සිරො ව විඤ්ඤා අභිගමම භොගෙ යො භුඤ්ඤති කිච්චකරො ව භොති,
සො ඤ්ඤතිසබ්බං නිසභො හරිනා අනිඤ්ඤො සග්ගමුපෙති ණතනාති.

3. 2. 10.

දුතියං අපුත්තකසුත්තං.

131. සාවච්ඡියං—

අථ ඛො රුජා පසෙතදි කොසලො දිවාදිවස්ස යෙන හගවා
තෙත්‍රපසබ්බමි. උපසබ්බමිනා හගවනතං අභිවාදෙතා එකමනතං නිසීදි.
එකමනතං නිසින්නං ඛො රුජානං පසෙතදිං කොසලං හගවා එතදවොච:
හඤ්ඤ කුතො නු නිං මහාරුජ අගච්ඡසි දිවාදිවස්සාති?

ඉධ හනෙන් සාවච්ඡියං සෙට්ඨි ගහපති කාලකතො. තමහං අපුත්තකං
සාපතෙය්‍යං රුජනොපුරං අභිහරිනා අගච්ඡාමි. සතං හනෙන් සත්තසග්ගා-
නං¹ භීරඤ්ඤායෙව, කොපන වාදො රුපියස්ස. තස්ස ඛො පන හනෙන්
සෙට්ඨස්ස ගහපතියස්ස එවරුපො හත්තභොගො අභොසි: කණ්ණාචකං
භුඤ්ඤති භිලුභිගුද්ධියං. එවරුපො වත්ථභොගො අභොසි: සාණං ධාරෙති
තිපක්ඛවසනං. එවරුපො යාතභොගො අභොසි: ජජ්ජරරථකෙන යාති
පණ්ණව්ඡතකෙන ධාරියමානෙනාති.

එවමෙනං මහාරුජ, එවමෙනං මහාරුජ, භුත්තබ්බං සො මහාරුජ සෙට්ඨි
ගහපති තණ්ණසිඨිං² නාම පච්චෙකසලුඛං³ පිණ්ඩපාතෙන පටිපාදෙසි.
“දෙථ සමණස්ස පිණ්ඩනති” වතා උට්ඨායාසනා පක්කාමි. දතා ව පන
පච්ඡා විපට්ඨසාරී අභොසි: “වරමෙනං පිණ්ඩපාතං දසා වා කමමකරු වා
භුඤ්ඤෙය්‍යනති.” භාභුවව පන එකපුත්තකං සාපතෙය්‍යස්ස කාරණා ජීවිතා
වොරොපෙසි.

යං ඛො සො මහාරුජ සෙට්ඨි ගහපති තගරසිඨිං² පච්චෙකසලුඛං³
පිණ්ඩපාතෙන පටිපාදෙසි, තස්ස කමමස්ස විපාකෙන සත්තකබ්බතං සුගතී-
සග්ගං ලොකං උපපජ්ජි, තස්සෙව කමමස්ස විපාකාවසෙසෙන ඉච්ඡාසායෙව
සාවච්ඡියා සත්තකබ්බතං සෙට්ඨිතතං කාරෙසි.

යං ඛො සො මහාරුජ සෙට්ඨි ගහපති දතා පච්ඡා විපට්ඨසාරී අභොසි:
“වරමෙනං පිණ්ඩපාතං දසා වා කමමකරු වා භුඤ්ඤෙය්‍යනති,” තස්ස කමමස්ස
විපාකෙන තාය්‍යුලාරුය හත්තභොගාය විතතං තමිති. තාය්‍යුලාරුය
වත්ථභොගාය විතතං තමිති. තාය්‍යුලාරුය යාතභොගාය විතතං තමිති.
තාය්‍යුලාරුතං පඤ්චනතං කාමගුණානං භොගාය විතතං තමිති.

1. සත්තසග්ගානි - කප්ඵි. 2. තණ්ණසිඨිං පච්චෙකසලුඛං - මජ්ඣ. 3. පච්චෙක
ලුඛං - සී PTS.

අමනුෂ්‍යයන් විසින් අධිගෘහිත වූ තෘතේක සිහිල් ජලයක් වේ ද, එය පානය නොකරණු ලබන්නේ විශ්ලිමට යේ ද, එසේ ලාමක පුරුෂ තෙමේ ධනය ලැබ තෙමේත් නොම පරිභෝග කෙරෙයි. අනුන්ට ද නොදෙයි. ධාතියමපන්න නුවණැති යම් පුරුෂයෙක් වේ ද, හෙ තෙමේ භොගයන් ලැබ අනුභව කෙරෙයි. කටයුතු කරන්නේ ද වෙයි. ඒ ශ්‍රේෂ්ඨ පුරුෂ තෙමේ නෑ සමූහයා පෝෂණය කොට (ලොකයා විසින්) පසස්තා ලද්දේ දෙව්-ලොවට පැමිණෙයි

3. 2. 10.

දුතියඅපුත්තක සූත්‍රය.

131. සැවැත්තුවර—

එකල්හි පස්සේනදී කොසොල්ලරජ තෙමේ දෙවෙන් දවහල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෑද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් පස්සේනදී කොසොල්ලරජට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහරජ, “දැන් තෙපි මධ්‍යාහ්‍නයෙහි කොහි සිට එවු දැ”යි මෙය වදාළ සේක.

වහන්ස, මේ සැවැත්තුවර සිටු ගැහැව් තෙමේ කාලගත විය. මම ඒ දරුවන් නැති සැපත ඇතුළුරජගෙට නඟා යවා එමි. වහන්ස, රත්මිල ම සියක්ලක්‍ෂයෙකි. ඊදී ගැණ කියනු කිම? වහන්ස, ඒ සිටුගැහැව්හුගේ බත් වැළඳීම මෙබඳු විය: කෘතී දෙවෙනි කොට ඇති නිවුඩු සහල් බත බුද්ධි. වසත්‍රපරිභෝගය මෙබඳු විය: සැමැත්තු තුන්කඩක් ඇති හණ වැහැරිවතක් දරයි. රජපරිභෝගය මෙබඳු විය: දරණු ලබන පත්තුඩයක් ඇති දූදරා වූ කුඩා රියෙකින් ගමන් කරයි.

මහරජ, තෙල එසේ ය. මහරජ තෙල එසේය. පෙර වූවක් (කියමි): මහරජ, ඒ සිටු ගැහැව් තෙමේ තහරසිව් තම් පස්සේනද රජුහු පිණිසාන-යෙන් පැවරී ය. “තෙණහුට පිඩු දෙව”යි කියා හුතස්තෙන් නැගිට ගියේ ය. දී පසුව “මේ පිණිසාහාරය දුසයෝ හෝ කම්කරුවෝ හෝ අනුභව කළාහු තම් යහපතැ”යි විපිළිසර ඇත්තේ විය. ධනස්තුටෙන් බැයාගේ එක ම කුඩාපුතු ද දිවියෙන් තොර කෙළේ ය.

මහරජ, ඒ සිටු ගැහැව් තෙමේ තහරසිව් තම් පස්සේනද රජුන් පිණිසා-පානයෙන් පැවරී යන යමක් ඇද්ද ඒ කම්පිපාකයෙන් සත්වරක් සුගති සබ්බාන සව්භිලෝකයට (උතපත්තිවශයෙන්) පැමිණියේ ය. ඒ කම්යාගේ ම විපාකාවර්ණයෙන් මේ සැවැත්තුවර ම සත්වරක් සිටුකම් කරවී ය.

මහරජ, ඒ සිටු ගැහැව් තෙමේ දී(පසුව) “මේ පිණිසාහාරය දුසයෝ හෝ කම්කරුවෝ හෝ අනුභව කළාහු තම් යහපතැයි” පසු ව විපිළිසර ඇති වී යන යමක් ඇද්ද, ඒ කම්යාගේ විපාකය හේතු කොට ගෙණ උදර වූ බත් වැළඳීම පිණිස සිත නො නැමෙයි. උදර වූ වසත්‍රපරිභෝගය පිණිස සිත නො නැමෙයි. උදර වූ රජපරිභෝගය පිණිස සිත නො නැමෙයි. උදර වූ පස්කම් සැප අනුභවය පිණිස සිත නො නැමෙයි.

යං බො සො මහාරුජ සෙට්ඨි ගහපති භාදුච්ච පන එකපුත්තකං සාපනෙය්‍යස්ස කාරණං ජීවිතා වොරොපෙසි. තස්ස කමමෙස්ස විපාකෙත ඛහුති වස්සානි ඛහුති වස්සසතානි ඛහුති වස්සසහස්සානි ඛහුති වස්සසතසහස්සානි නිරයෙ පච්චිත්ථ. තස්සෙව කමමෙස්ස විපාකාවසෙසෙන ඉදං සත්තමං අපුත්තකං සාපනෙය්‍යං රුජකොසං පටෙහෙති. තස්ස බො පන මහාරුජ සෙට්ඨිස්ස ගහපතීස්ස පුරුණස්ස පුඤ්ඤං පරික්ඛිණං, තවස්ස පුඤ්ඤං අනුපට්ඨිතං. අජ්ජ පන මහාරුජ සෙට්ඨි ගහපති මහාරොරුචං නිරයං උපපන්නොති? එවං භනෙත සෙට්ඨි ගහපති මහාරොරුචං නිරයං උපපන්නොති? එවං මහාරුජ සෙට්ඨි ගහපති මහාරොරුචං නිරයං උපපන්නොති.

ධඤ්ඤං ධනං රජතං ජාතරූපං පරිඤ්ඤා වාපි² යද්දපි කිඤ්චි,
දුසා කමමකරු පෙස්සා යෙ වස්ස අනුජීවිතො,
සබ්බං තාදය ගතතබ්බං සබ්බං නික්ඛිප්පගාමිතං³.

යස්ස කුරුති කායෙන වාචාය උද වේතසා,
තං හි තස්ස සකං භොති තස්ස ආදය ගච්ඡති,
තස්සෙස්ස අනුතං භොති ඡායාව අතපායිති.

තස්මා කරෙය්‍ය කල්‍යාණං නිවයං සමපරාධිකං,
පුඤ්ඤති පරලොකකමීං පතිට්ඨා භොතති පාණිතනති.

අපුත්තකමග්ගො දුතියො.

කත්‍රැඤ්ඤා:-

ජච්චා පඤ්ච රුජානො දෙණපාසසඛගාමා ඤේ ති ව,
ධිතරු ඤේ අපමාදා ඤේ අපුත්තකෙත වාති⁴.

3. කොසලවග්ගො.

3. 3. 1.

පුගගලසුත්තං

132. සාමවජ්ඣං—

අථ බො රුජා පසෙන්නදි කොසලො යෙන භගවා තෙක්ඛුපසඛකමී. උපසඛකමීත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තං බො රුජානං පසෙන්නදිකොසලං භගවා එතදවොච: වත්තාඤ්ඤ මෙ මහාරුජ පුගගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකකමී. කතමෙ වත්තාඤ්ඤ? තමොතමපරායණො⁵ තමොජොතිපරායණො ජොතිතමපරායණො ජොති-ජොතිපරායණොති.

1. මහාරොරුචෙ - මජ්ඣ. 2. වාපි. - සිවු. 3. නික්ඛිප්පගාමිතං - ස්‍යා.

4. ජච්චා පඤ්ච රුජානො දෙණපාසසඛගාමා ව භග්‍යාමිතා ඤේ චුත්තාහි මලලිකා ඤේ අපමාදෙත ව අපුත්තකෙත ඤේ චුත්තා වග්ගො නෙත පට්ඨවතීති. - මජ්ඣ.

5. පරායණො - සබ්බත්ථ.

මහරජ, ඒ සිටු ගාභාවී තෙමේ ධනසේනුවෙන් සොහොයුරුගේ එක ම කුඩාපුත්‍ර ද දිවියෙන් තොර කෙළේ යන යමක් ඇද්ද, ඒ කම්මිපාකයෙන් බොහෝ ගණන් හවුරුදු බොහෝ සිය ගණන් හවුරුදු බොහෝ දහස් ගණන් හවුරුදු බොහෝ සියදහස් ගණන් හවුරුදු තරකයෙහි පැයුනේ ය. ඒ කම්මාගේ ම ඉතිරිවිපාකය වශයෙන් මේ සත්වැනි දරුවන් නැති වහ්නුසමූහය රජකොථාගාරයට ඇතුළු කෙරෙයි. මහරජ, ඒ සිටු ගාභාවීපුත්‍රේ පැරණි පිණ ගෙවී ගියේ ය. අලුත් පිණක් ද රැස් නො කරණ ලද්දේය. මහරජ, අද සිටුගාභාවී තෙමේ මහාරොරව තරකයෙහි පැයේ යයි. වහන්ස, එසේ ද? සිටුගාභාවී තෙමේ මහාරොරව තරකයට (උත්තරතට්ඨයෙන්) පැමිණියේ ද? මහරජ, එසේ ය, සිටු ගාභාවී තෙමේ මහාරොරව තරකයට පැමිණියේ ය.

බ්‍රාහ්‍ය ද ඛන ද රිදී ද රත් ද තමා සතු යම් කිසි අනෙකක් ඇත් නම් එ ද දහයෝ ද කම්කරුවෝ ද මෙහෙකරුවෝද යන ඔහු අනුව ජීවත්වන යම් කෙනෙක් ඇත් නම් ඔහු ද යන සියල්ල නො ගෙණ යායුතුයි. සියල්ල (මෙහි ම) භාර දමා යන සැඟවී ඇත.

කසින් ද වචනගෙන් ද වැලි සිතින් ද යම් කම්මකුත් කෙරේ ද එය ම ඔහුට තමා සතු වස්තුව වේ. එය ම රැගෙන පරලොව ගෙයි එය ම අත් නො භාර යන සෙවනැල්ල මෙන් ඔහු අනුව ව යන්නේ වේ.

එහෙයින් පරලොවට හිතවූ ද රැස් කරන්නේ පින් කරන්නේ ය. පින් පරලොවෙහි දී සත්ත්වයන්ට පිහිට වේ.

අපුභාක වර්ග දෙවෙනි යි.

එහි උද්‍යානය:

ජවිල, පඤ්චරජ, දෙණ්ඩාක, යන සුත්‍ර ද සඛ්‍යාම සුත්‍ර දෙක ද ධිතු සුත්‍රය ද අප්පමාද සුත්‍ර දෙක ද අපුභාක සුත්‍ර දෙකෙහි සුත්‍ර දශයෙකි.

3. කෝසල වර්ගය.

3. 3. 1.

පුංකල සුත්‍රය.

132. සැවැත්තුවර—

එකල්හි පසේනදි කොසොල්ලරජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක නුන්නේ ය. එකත්පසෙක නුන් පසේනදි කොසොල්ල රජහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. මහරජ, ලෝකයෙහි මේ පුද්ගලයෝ සිටු දෙනෙක් ඇත. කවර සිටු දෙනෙක්? යත්: “අඳුරෙන් අඳුරට යන්නේ ය. අඳුරෙන් එළියට යන්නේ ය. එළියෙන් අඳුරට යන්නේ ය. එළියෙන් එළියට යන්නේ ය”යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කථකුච මහාරුජ, පුග්ගලො තමොතමපරායණො හොති? ඉධ මහාරුජ එකච්චො පුග්ගලො නීවෙ කුලෙ පච්චාජාතො හොති වණ්ඤාලකුලෙ වා වෙණකුලෙ වා තෙසාදකුලෙ වා රථකාරකුලෙ වා පුනකුසකුලෙ වා දුට්ඨෙද්දෙ අපපත්තපාතභොජනෙ කසිරවුතතිකෙ යත්ථ කසිරෙන සාසච්ඡාදෙ ලබ්භති. සො ව හොති දුබ්බණ්ණො දුද්දසිකො ඔකොට්ඨකො ඛව්භාඛාධො,¹ කාණො වා හොති කුණී වා බ්බෙඤ්ඤා වා පකබ්භතො වා ත ලාභී අත්තස්ස පාතස්ස වත්ඨස්ස යාතස්ස මාලාගකිවිලෙපතස්ස සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යස්ස. සො කායෙන දුච්චරිතං වරති. වාචය දුච්චරිතං වරති. මනසා දුච්චරිතං වරති. සො කායෙන දුච්චරිතං වරිත්ථා වාචය දුච්චරිතං වරිත්ථා මනසා දුච්චරිතං වරිත්ථා කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං චිනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති.

සෙය්‍යථාපි මහාරුජ පුරිසො අකිකාරා වා අකිකාරං ගච්චෙය්‍ය, තමා වා තමං ගච්චෙය්‍ය, ලොභිතමො වා ලොභිතමො ගච්චෙය්‍ය, තථුපමාහං මහාරුජ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. එවං ඛො මහාරුජ පුග්ගලො තමොතමපරායණො හොති.

කථකුච මහාරුජ, පුග්ගලො තමොජොතිපරායණො හොති? ඉධ මහාරුජ එකච්චො පුග්ගලො නීවෙ කුලෙ පච්චාජාතො හොති, වණ්ඤාලකුලෙ වා වෙණකුලෙ¹ වා තෙසාදකුලෙ වා රථකාරකුලෙ වා පුනකුසකුලෙ වා දුට්ඨෙද්දෙ අපපත්තපාතභොජනෙ කසිරවුතතිකෙ යත්ථ කසිරෙන සාසච්ඡාදෙ ලබ්භති. සො ව හොති දුබ්බණ්ණො දුද්දසිකො ඔකොට්ඨකො ඛව්භාඛාධො,² කාණො වා කුණී වා බ්බෙඤ්ඤා වා පකබ්භතො වා ත ලාභී අත්තස්ස පාතස්ස වත්ඨස්ස යාතස්ස මාලාගකිවිලෙපතස්ස සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යස්ස. සො කායෙන සුච්චරිතං වරති. වාචය සුච්චරිතං වරති. මනසා සුච්චරිතං වරති. සො කායෙන සුච්චරිතං වරිත්ථා වාචය සුච්චරිතං වරිත්ථා මනසා සුච්චරිතං වරිත්ථා කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.

සෙය්‍යථාපි මහාරුජ පුරිසො පඨවියා වා පලලඛකං ආරොහෙය්‍ය පලලඛකා වා අස්සපිට්ඨිං ආරොහෙය්‍ය අස්සපිට්ඨියා වා ගජචිකකිං ආරොහෙය්‍ය ගජචිකකිං වා පාසාදං ආරොහෙය්‍ය, තථුපමාහං මහාරුජ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. එවං ඛො මහාරුජ පුග්ගලො තමොජොතිපරායණො හොති.

1. වෙනකුලෙ - මජ්ඣ. PTS. 2. ඛව්භාඛාධො. - මජ්ඣ.

මහරජ, කෙසේ නම් පුද්ගල තෙමේ අඳුරෙන් අඳුරට යන්නේ වේද? මහරජ, මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් යම් කුලයෙක්හි දුකගේ කැමී හැඳීම් ලැබේ ද, එබඳු ස්වභාවිකව පැවතීමට ඇති දුකගේ දිවි පවත්වන දිගින් සැබැවින් කුලයෙහි හෝ කුලපොතු කුලයෙහි හෝ වැදි කුලයෙහි හෝ සොම්මර කුලයෙහි හෝ පුරුකු කුලයෙහි හෝ හිත කුලයෙකු උපන්නේ වෙයි. හෙ තෙමේ නොමනා පැහැ ඇතියෙක් කුරුසැහැවි ඇතියෙක් තපුරු දැකූ ඇතියෙක් බොහෝ ආබාධ ඇතියෙක් කණෙක් හෝ වකත් ඇතියෙක් පාකොරෙක් අඛණ්ඩයෙක් හෝ වේ ද, ආහාරපාන වහලු යාන මල්ගඳ විලෙවුන් යහන් ලැගුම් පහන් උපකරණ නො ලබන්නෙක් වෙයි. හෙ තෙමේ කසින් දුසිරිත් කෙරෙයි වචනයෙන් දුසිරිත් කෙරෙයි. සිතින් දුසිරිත් කෙරෙයි. හෙ තෙමේ කසින් දුසිරිත් කොට වචනයෙන් දුසිරිත් කොට සිතින් දුසිරිත් කොට කාබුන් මරණින් මතු පහ වූ සුව ඇති තපුරුගති ඇති විවහ ව පතිත වන නිරයට උත්පතති වශයෙන් පැමිණෙන්නේ ය.

මහරජ, පුරුෂයෙක් අඳුරෙකින් අඳුරකට යන්නේ හෝ වේ නම් කළුවරින් කළුවරට යන්නේ හෝ වේ නම් ලෙහෙමලින් ලෙහෙමලට යන්නේ හෝ වේ නම් මහරජ, මම මේ පුගුලා එබඳු උපමා ඇත්තකු කොට කියමි. මහරජ, මෙසේ පුගුල් තෙමේ අඳුරෙන් අඳුරට යන්නේ වේ.

මහරජ, කෙසේ නම් පුද්ගල තෙමේ අඳුරෙන් එළියට යන්නේ වේද? මහරජ, මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් යම් කුලයෙක්හි දුකගේ කැමී හැඳීම් ලැබේ ද, එබඳු ස්වභාවිකව පැවතීමට ඇති දුකගේ දිවි පවත්වන දිගින් වූ සැබැවින් කුලයෙහි හෝ කුලපොතු කුලයෙහි හෝ වැදි කුලයෙහි හෝ සොම්මර කුලයෙහි හෝ පුරුකු කුලයෙහි හෝ හිත කුලයෙකු උපන්නේ වෙයි. හෙ තෙමේ නො මනා පැහැ ඇතියෙක් තපුරු දැකූ ඇතියෙක් කුරුසැහැවි ඇතියෙක් බොහෝ ආබාධ ඇතියෙක් කණෙක් හෝ වකත්- ඇතියෙක් පාකොරෙක් පක්ෂාතයෙක් හෝ වෙයි. ආහාරපාන වහලු යාන මල් ගඳ විලෙවුන් යහන් ලැගුම් පුද්ගල පකරණ නො ලබන්නෙක් වේ. හෙ තෙමේ කසින් සුසිරිත් කෙරෙයි. වචනයෙන් සුසිරිත් කෙරෙයි. සිතින් සුසිරිත් කෙරෙයි. හෙ තෙමේ කසින් සුසිරිත් කොට වචනයෙන් සුසිරිත් කොට සිතින් සුසිරිත් කොට කාබුන් මරණින් මතු මනාගති ඇති ස්වභාවිකයට පැමිණෙයි.

මහරජ, යම්කෙසේ පුරුෂයෙක් තෙමේ සිමින් පලහකට නගින්නේ හෝ වේ නම් පලහින් අසුපිටට නගින්නේ හෝ වේ නම් අසුපිටින් ඇත්තකුකට නගින්නේ හෝ වේ නම් ඇත්තකුකට නගින්නේ හෝ වේ නම් මහරජ, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තකු කොට කියමි. මහරජ, මෙසේ පුද්ගල තෙමේ අඳුරෙන් එළියට යන්නේ වේ.

කථඤ්ච මහාරුජ, පුග්ගලො ජොතිතමපරායණො හොති? ඉධ මහාරුජ එකච්චො පුග්ගලො උච්චො කුලෙ පච්චාරාතො හොති ඛතතියමහාසාලකුලෙ වා බ්‍රාහ්මණමහාසාලකුලෙ වා ගහපතීමහාසාලකුලෙ වා අබ්බේ මහඥානෙ මහාභොගෙ පසුතජාතරුපරජතෙ පසුතච්ඡිතකුපකරණෙ පසුතධිතධිඤ්ඤා. සො ච හොති අභිරුපො දස්සනීයො පාසාදිකො පරමාය වණ්ණපොකකරතාය සමන්තාගතො ලාභී අන්තස්ස පාතස්ස වත්තස්ස යාතස්ස මාලාගනිවිලෙපතස්ස සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යස්ස. සො කායෙන දුච්චරිතං වරති. වාචාය දුච්චරිතං වරති. මහසා දුච්චරිතං වරති. කායෙන දුච්චරිතං වරිතා වාචාය දුච්චරිතං වරිතා මහසා දුච්චරිතං වරිතා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං චිතිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ පුරිසො පාසාද වා හජී-කකකිං ඔරෙහෙය්‍ය, හජීකකකිං වා අස්සපිට්ඨීං ඔරෙහෙය්‍ය, අස්සපිට්ඨීයා වා පලලඛකං ඔරෙහෙය්‍ය, පලලඛකා වා පඨවිං ඔරෙහෙය්‍ය, පඨවියා වා අකිකාරං පච්ඡෙය්‍ය¹, තදුපමාහං මහාරුජ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. එවං බො මහාරුජ පුග්ගලො ජොතිතමපරායණො හොති,

කථඤ්ච මහාරුජ, පුග්ගලො ජොතිජොතිපරායණො හොති? ඉධ මහාරුජ එකච්චො පුග්ගලො උච්චො කුලෙ පච්චාරාතො හොති ඛතතියමහාසා-ලකුලෙ වා බ්‍රාහ්මණමහාසාලකුලෙ වා ගහපතීමහාසාලකුලෙ වා අබ්බේ මහඥානෙ මහාභොගෙ පසුතජාතරුපරජතෙ පසුතච්ඡිතකුපකරණෙ පසු-තධිතධිඤ්ඤා. සො ච හොති අභිරුපො දස්සනීයො පාසාදිකො පරමාය වණ්ණපොකකරතාය සමන්තාගතො ලාභී අන්තස්ස පාතස්ස වත්තස්ස යාතස්ස මාලාගනිවිලෙපතස්ස සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යස්ස. සො කායෙන සුචරිතං වරති. වාචාය සුචරිතං වරති. මහසා සුචරිතං වරති. සො කායෙන සුචරිතං වරිතා වාචාය සුචරිතං වරිතා මහසා සුචරිතං වරිතා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ පුරිසො පලලඛකා වා පලලඛකං සඛකමෙය්‍ය, අස්සපිට්ඨීයා වා අස්සපිට්ඨීයා සඛකමෙය්‍ය, හජීකකකිං වා හජීකකකිං සඛකමෙය්‍ය පාසාද වා පාසාදො සඛකමෙය්‍ය. තදුපමාහං මහාරුජ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. එවං බො මහාරුජ පුග්ගලො ජොතිජොතිපරායණො හොති.

ඉමෙ බො මහාරුජ වතතාරො පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.

දද්විද්දො² පුරිසො රුජ අස්සඤ්ඤා හොති මච්ඡරී,
කදරියො පාපසඛකපොපා ඕච්ඡාදිට්ඨී අතාදරො.

සමණෙ බ්‍රාහ්මණෙ වාපි අඤ්ඤා වාපි වණ්ඤකො³,
අනෙකාසනී පරිභාසනී තජ්ජිකො හොති රෙහකො,
දදමානං නිවාරෙති යාවමානාන භොජනං.

තාදිසො පුරිසො රුජ මියමානො ජතාධිප,
උපෙති නිරයං සොරං තමමාතමපරායණො.

දද්විද්දො පුරිසො රුජ සඤ්ඤා හොති අමච්ඡරී,
දදති සෙට්ඨසඛකපොපා අබ්‍යග්ගමනසො⁴ තරො.

1. ඔරෙහෙය්‍ය - සිඳු. PTS 2. දලිදදා - මජ්ඣ, PTS. 3. වනිබ්බෙසක - මජ්ඣ.

4. අව්‍යග්ගමනසො - සී 2. අ.

මහරජ, කෙසේ නම් පුද්ගල තෙමේ එළියෙන් අඳුරට යන්නේ වේ ද? මහරජ, මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ආභ්‍ය වූ මහත් ධන ඇති මහත් හෝග ඇති බොහෝ රන් රිදී ඇති බොහෝ මතච්ඡිත දෑ ඇති බොහෝ ධනධාන්‍ය ඇති කාන්මහසල් කුලයෙහි හෝ බමුණුමහසල් කුලයෙහි හෝ ගෘහාචාර්ය මහසල් කුලයෙහි හෝ උසස් කුලයෙක උපන්නේ වේ. හෙ තෙමේ මනා රු ඇත්තේත් දැකුම්කල වූයේත් ප්‍රසාද එළවන්නේත් උතුම් පාලාසවහරින් යුක්තවූයේත් ආහාර පාන වස්තු යානවාහන මල්ගඳවිලෙවුන් යහන් ලැඟුම් ප්‍රදීපොපකරණ ලබන්නේත් වෙයි. හෙ තෙමේ කසින් දුසිරිත් කෙරෙයි. වචනයෙන් දුසිරිත් කෙරෙයි. සිතීන් දුසිරිත් කෙරෙයි. කසින් දුසිරිත් කොට වචනයෙන් දුසිරිත් කොට සිතීන් දුසිරිත් කොට කාබුන් මරණින් මතු පහ වූ සුව ඇති තපුරාගති ඇති විවෘත ව පතිත වන තීරයට පැමිණෙයි. මහරජ, යම්කේ පුරුෂයෙක් පහයෙකින් ඇත්කඳකට බස්නේ හෝ වේ නම් ඇත්කඳෙකින් අසුපිටකට බස්නේ හෝ වේ නම් අසුපිටෙකින් පලහකට බස්නේ හෝ වේ නම් පලහෙකින් පොළොවට බස්නේ හෝ වේ නම් පොළොවින් අඳුරකට පිවිසෙන්නේ හෝ වේ නම් මහරජ, මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තකු කොට මම කියමි. මහරජ, මෙසේ පුද්ගල තෙමේ එළියෙන් අඳුරට යන්නේ වෙයි.

මහරජ, කෙසේ නම් පුද්ගල තෙමේ එළියෙන් එළියට යන්නේ වේ ද? මහරජ, මෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ආභ්‍ය වූ මහඬුන ඇති, මහාහෝග ඇති, බොහෝ රන්රිදී ඇති, බොහෝ සිත් පිතවන දෑ ඇති, බොහෝ ධනධාන්‍ය ඇති කාන්මහසල් කුලයෙහි හෝ බමුණු මහසල් කුලයෙහි හෝ ගෘහාචාර්ය මහසල් කුලයෙහි හෝ උසස්කුලයෙක උපන්නේ වෙයි. හෙ තෙමේ මනා රු ඇත්තේත් දැකුම්කල වූයේත් ප්‍රසාද එළවන්නේත් උතුම් පාලාසවහරින් යුක්තවූයේත් ආහාර පාන වස්තු යාන වාහන මල් ගඳවිලෙවුන් යහන් ලැඟුම් ප්‍රදීපොප-කරණ ලබන්නේත් වෙයි. හෙ තෙමේ කසින් සුසිරිත් කෙරෙයි. වචනයෙන් සුසිරිත් කෙරෙයි. සිතීන් සුසිරිත් කෙරෙයි. කසින් සුසිරිත් කොට වචන-යෙන් සුසිරිත් කොට සිතීන් සුසිරිත් කොට කාබුන් මරණින් මතු මහා ගති ඇති සාමාන්‍යයට පැමිණෙයි. මහරජ, යම්කේ පුරුෂයෙක් පලහෙකින් පල-හකට යන්නේ හෝ වේ නම් අසුපිටෙකින් අසුපිටකට යන්නේ හෝ වේ නම් පහයෙකින් පහයකට යන්නේ හෝ වේ නම් මහරජ, මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තකු කොට මම කියමි. මහරජ, මෙසේ පුද්ගල තෙමේ එළියෙන් එළියට යන්නේ වෙයි.

මහරජ, මේ පුද්ගලයෝ සිවුදෙන ලොව ඇත

මහරජ, දිළිඳු පුද්ගල තෙමේ සෑදුහැ තැන්තේ වේ ද, මසුරු වේ ද, තදමසුරු වේ ද, පව්වු අදහස් ඇත්තේ මිහදිවූ වූයේ බුද්ධාදීන් කෙරෙහි ආදර තැන්තේ වේ ද,

මහණුන්ටත් බමුණන්ටත් (මෙයින්) අත්‍ය වූ වර්ණබකයන්ටත් ආක්‍රෝශ කෙරේ ද, පරිහව කෙරේ ද, තැනැති කියන්නේ වේ ද, මෙරමා ගටන්නේ වේ ද, ඉල්ලන්නවුන්ට බොජුන් දෙන්නහු වලකා ද,

ජනාධිපති මහරජ, අඳුරෙන් අඳුරට යන එබඳු පුද්ගල තෙමේ මැරෙන්නේ දරුණු තීරයට පැමිණේ.

රජතුමනි, දිළිඳු පුරිස් තෙමේ සෑදුහැත්තේ නොමසුරු වූයේ වේ ද, ශ්‍රේෂ්ඨ අදහස් ඇති ඒ මිනිස් තෙමේ එකඟ සිත් ඇත්තේ දන් දේ ද,

සමණේ බ්‍රාහ්මණේ වාපි අඤ්ඤා වාපි වණ්ඤිකකේ,
උට්ඨාය අභිවාදෙති සමවරියාය සික්කති,
දදමානං න වාරෙති¹ යාවමානාන භොජනං.

තාදිසො පුරිසො රුජ මිගමානො² ජනාධිප,
උපෙති තිදිවං ණානං තමොජොතිපරායණො.

අබ්බො වෙ පුරිසො රුජ අසාදො භොති මච්ඡරි,
කදරියො පාපසබ්බපෙයා මච්ඡාදිවති අනාදරො.

සමණේ බ්‍රාහ්මණේ වාපි අඤ්ඤා වාපි වණ්ඤිකකේ,
අකෙකාසති පරිභාසති නජීකො භොති රොසකො,
දදමානං නිවාරෙති යාවමානාන භොජනං.

තාදිසො පුරිසො රුජ මිගමානො ජනාධිප,
උපෙති තීරයං සොරං ජොතිතමිපරායණො.

අබ්බො වෙ පුරිසො රුජ සදො භොති අමච්ඡරි,
දදති තෙට්ඨසබ්බපෙයා අබ්‍යග්ගමනසො නරො.

සමණේ බ්‍රාහ්මණේ වාපි අඤ්ඤා වාපි වණ්ඤිකකේ,
උට්ඨාය අභිවාදෙති සමවරියාය සික්කති,
දදමානං න වාරෙති යාවමානාන භොජනං.

තාදිසො පුරිසො රුජ මිගමානො ජනාධිප,
උපෙති තිදිවං ණානං ජොතිජොතිපරායණොති.

3. 3. 2.

අය්‍යකාසුතනං.

133. සාවජ්ජියං—

අථ බො රුජා පසෙතදි කොසලො දිවාදිවස්ස යෙන භගවා තෙනු-
පසබ්බමි, උපසබ්බමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි.
එකමන්තං නිසීන්තං බො රුජානං පසෙතදිං කොසලං භගවා එතදවොච:
හන්ද භුක්තො භු ණං මහාරුජ, අගච්ඡසි දිවාදිවස්සාති?

1. නිවාරෙති, සිමු1.
2. මිගමාන, සෘ, සිමු1, PTS.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මහණනි ද, බමුණනි ද, මෙයින් අත්‍යවශ්‍ය වශීඛකයන් ද හුඟයෙන් නැගිට වදි ද, සමවරියයෙහි හික්මේ ද, යාවකයන්ට බොජුන් දෙන්නහු නොවළඟ ද,

ජනශ්‍රේෂ්ඨ වූ මහරජ, අඳුරෙන් එළියට යන එබඳු පුරිස් තෙමේ මැරෙණුයේ දෙවිලොවට පැමිණේ.

මහරජ, ආසා වූ පුරිස් තෙමේ ඉදින් සැදුනැ තැත්තේ මසුරු වූයේ තද මසුරු වූයේ පව්වු අදහස් ඇත්තේ මියදිවූ වූයේ (බුද්ධාදීන් කෙරෙහි) ආදර රහිත වූයේ වේ ද,

මහණන්ටත් බමුණන්ටත් මෙයින් අත්‍යවශ්‍ය වශීඛකයන්ටත් ආක්‍රෝශ කෙරේ ද, පරිභව කෙරේ ද, නැතැ'යි කියන්නේ වේ ද, මෙරමා ගටන්නේ වේ ද, ඉල්ලන්නවුන්ට බොජුන් දෙන්නහු වළඟ ද,

ජනශ්‍රේෂ්ඨ වූ මහරජ, එළියෙන් අඳුරට යන එබඳු පුරිස් තෙමේ මැරෙණුයේ දරුණු තිරයට පැමිණෙයි.

මහරජ, ආසා වූ පුද්ගල තෙමේ ඉදින් සැදුනැත්තේ නොමසුරු වූයේ වේ ද, උසස් අදහස් ඇති ඒ මිනිස් තෙමේ එකඟයින් ඇත්තේ දත් දේ ද,

මහණන් ද බමුණන් ද, මෙයින් අත්‍යවශ්‍ය වශීඛකයන් ද, හුඟයෙන් නැගිට වදි ද, සමවරියයෙහි හික්මේ ද, ඉල්ලන්නවුන්ට බොජුන් දෙන්නහු නො වළඟ ද,

ජනාධිපති වූ මහරජ, එළියෙන් එළියට යන එබඳු පුරිස් තෙමේ මැරෙණුයේ දෙවිලොවට පැමිණේ.

3. 3. 2.

අයාකා සුත්‍රය.

133. සාවන්තුවර—

එකල්හි පස්තෙදි කොසොල් රජ තෙමේ දෙවෙන් දවල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්—පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් පස්තෙදි කොසොල් රජහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක: මහරජ, දැන් දෙවෙන් දවල තෙපි කොහි සිට එවු ද?

අය්‍යකා මෙ භනෙත, කාලකතා¹ ජ්‍යෙෂ්ඨා² මහලලිකා අඛණ්ඩා වයොඅනුප්පතතා චිතංවසාසනිකා ජාතියා. අය්‍යකා ඛො පත මෙ භනෙත, පියා අහොසි³ මිතාපා. හච්චිරතතෙත වෙපභං⁴ භනෙත, ලහෙය්‍යං මා මෙ අය්‍යකා කාලමකාසිති, හච්චිරතතමප්භං දදෙය්‍යං මා මෙ අය්‍යකා කාලමකාසිති. අසාරතතෙත වෙපභං භනෙත, ලහෙය්‍යං, මා මෙ අය්‍යකා කාලමකාසිති, අසාරතතමපභං දදෙය්‍යං මා මෙ අය්‍යකා කාලමකාසිති. ගාමවරෙත වෙපභං භනෙත, ලහෙය්‍යං මා මෙ අය්‍යකා කාලමකාසිති, ගාමවරමපභං දදෙය්‍යං මා මෙ අය්‍යකා කාලමකාසිති. ජතපදෙත⁵ වෙපභං භනෙත, ලහෙය්‍යං මා මෙ අය්‍යකා කාලමකාසිති, ජතපදමපභං දදෙය්‍යං මා මෙ අය්‍යකා කාලමකාසිති.

සබ්බෙ සත්තා මහාරුජ, මරණධම්මා මරණපරියොසානා මරණං අත්තීතාති.

අවජරියං භනෙත අබ්භුතං භනෙත, යාව සුභාසිතමිදං භනෙත, හගවතා සබ්බෙ සත්තා මරණධම්මා මරණපරියොසානා මරණං අත්තීතාති.

ඵවමේතං මහාරුජ, ඵවමේතං මහාරුජ, සබ්බෙ සත්තා මරණධම්මා මරණපරියොසානා මරණං අත්තීතාති. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ, යාති කාති ටි කුමහකාරභාජතාති⁶ ආමකාති වෙව පකකාති ව, සබ්බාති තාති හෙදන-ධම්මාති හෙදනපරියොසානාති හෙදනං අත්තීතාති. ඵවමේව ඛො මහාරුජ සබ්බෙ සත්තා මරණධම්මා මරණපරියොසානා මරණං අත්තීතාති.

සබ්බෙ සත්තා මරිය්‍යන්ති මරණන්තං හි ජීවිතං,
යථාකම්මං ගමිය්‍යන්ති පුඤ්ඤපාපඵලපගා,
නිරයං පාපකම්මන්තා පුඤ්ඤකම්මා ව සුගතිං.⁸

තස්මා කරෙය්‍ය කල්‍යාණං නිවයං සම්පරාසිකං,
පුඤ්ඤති පරලොකමිං පතිට්ඨා ගොන්ති පාණිනන්ති.

3. 3. 3.

ලොකසුත්තං.

134. ඝාටිකපීඨං—

ඵකමන්තං නිසින්නො ඛො රුජා පඤ්ඤාදි කොසලො හගවන්තං ඵතදවොච: කති නු ඛො භනෙත ලොකස්ස ධම්මා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජන්ති අභිනාය දුක්ඛාය අථාසුචිභාරායාති?

1. කාලලිකා - මජ්ඣ. ඝා. PTS. 2. වුඛිං - මජ්ඣ. ඝා. 3. පියා හොති - මජ්ඣ. 4. වෙපාභං සී2. මජ්ඣ. PTS. 5. හච්චිරතතං පභං - මජ්ඣ. PTS. 6. ජතපදපදෙ-සෙත - මජ්ඣ. 7. කුමහකාරභාජතාති. - සීවු. 2. PTS. 8. සුගතීං - ඝා.

3. වහන්ස, පරුෂ්ණී වූ වශෝවාහි වූ හෙළ වූ දිගුකලක් ගෙවූ පිළි-
වෙළින් පැසුළුවයසට පැමිණි උපතින් එක්සියවිසිවයස් වූ මාගේ මිත්තනියෝ
කාලගත වූහ. වහන්ස, මිත්තනියෝ මට පිය ද මනාප ද වූහ. වහන්ස,
මාගේ මිත්තනියෝ කළුරිය නො කෙරෙත්වා යි ඇත්රැවතිනුදු ඉදින් මම
ලබන්නෙමි නම් මාගේ මිත්තනියෝ කළුරිය නො කෙරෙත්වා! යි ඇත්-
රැවන ද මම දෙන්නෙමි. වහන්ස, මාගේ මිත්තනියෝ කළුරිය නො
කෙරෙත්වා යි අස්රැවතිනුදු ඉදින් මම ලබන්නෙමි නම් මාගේ මිත්තනියෝ
කළුරිය නො කෙරෙත්වා යි අස්රැවන ද මම දෙන්නෙමි. වහන්ස,
මාගේ මිත්තනියෝ කළුරිය නො කෙරෙත්වා! යි ගම්වරෙකිනුදු ඉදින් මම
ලබන්නෙමි නම් මාගේ මිත්තනියෝ කළුරිය නො කෙරෙත්වා යි ගම්වර-
කුදු මම දෙන්නෙමි. වහන්ස, මාගේ මිත්තනියෝ කළුරිය නො කෙරෙත්වා
යි දහව්වෙකිනුදු ඉදින් මම ලබන්නෙමි නම් මාගේ මිත්තනියෝ කළුරිය
නො කෙරෙත්වා යි දහව්වකුදු මම දෙන්නෙමි.

මහරජ, සියලු සහකරුවෝ මරණය සහිතව කොට ඇත්තාහ. මරණය කෙළවර කොට ඇත්තාහ. මරණය නො ඉක්මවූවෝ ය.

වහන්ස, ආශ්චයීයෙනි. වහන්ස, අද්භූතයෙනි. වහන්ස, “සියලු සත්ත්වයෝ මරණය සාමාන්‍ය කොට ඇත්තාහ. මරණය කෙළවර කොට ඇත්තාද. මරණය තො ඉක්ම වුවෝ ය” යන මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අනුභවයෙන් මැ මැනවින් දේශනා කරණ ලද්දේ ය.

මහරජ, තෙල එකේ ය. මහරජ, තෙල එකේ ය. සියලු සතන්ඩයෝ මරණය සහිතව කොට ඇත්තෝ ය. මරණය කෙළවර කොට ඇත්තෝ ය. මරණය නොගන්නවුවෝ ය. මහරජ, අඩු වූත් පැලඳුත් යම්කිසි කුමරුවන් වේ නම්, ඒ සියල්ල යම්කිසි බිඳීම සහිතව කොට ඇත්තේ බිඳීම කෙළවර කොට ඇත්තේ බිඳීම නොගන්නවුවෝ වූයේ වේද, මහරජ, එසෙයින්ම සියලු සතන්ඩයෝ මරණය සහිතව කොට ඇත්තාහ. මරණය කෙළවර කොට ඇත්තාහ. මරණය නොගන්නවුවෝ ය.

සියලු සතන්වයෝ මැරෙන්නාහ. ජීවිතය මරණය කෙළවර කොට ඇත්තේ ය එහෙයිනි. පින්පවිපල අනුව සියානු පවිකම් ඇත්තෝ නිරයට ද පින්කම් ඇත්තෝ සුගතිට දැයි මෙසේ කම් වූ පරිද්දෙන් (පරලොව) යන්නාහු ය.

එහෙයින් පරලොවට හිත දූ රැස් කරන්නේ පින් කරන්නේ ය. පින් සහකාරයන්ට පරලොව පිහිටි වේ.

3. 3. 3.

தென் துறை.

134. **සැවැත්තු වර—**

එකත්පසෙක හුන් පසේනදී කොසොල් රජ තෙමේ භාගාවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙලේ ය. වහන්ස, කෙනෙක් ලෝකඩමීමෝ උපද-
නාහු අභිත පිණිස දුක් පිණිස අපහසු විහරණය පිණිස උපදිද්ද?

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තයො ඛො මහාරාජ ලොකස්ස ධම්මො උපපජ්ජමානා උපපජ්ජන්ති අභිතාය දුක්ඛාය අඵාසුචිහාරාය. කතමෙ තයො? ලොහො ඛො මහාරාජ ලොකස්ස ධම්මො උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති අභිතාය දුක්ඛාය අඵාසුචිහාරාය. දෙසො ඛො මහාරාජ ලොකස්ස ධම්මො උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති අභිතාය දුක්ඛාය අඵාසුචිහාරාය. මොහො ඛො මහාරාජ ලොකස්ස ධම්මො උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති අභිතාය දුක්ඛාය අඵාසුචිහාරාය. ඉමෙ ඛො මහාරාජ තයො ලොකස්ස ධම්මො උපපජ්ජමානා උපපජ්ජන්ති අභිතාය දුක්ඛාය අඵාසුචිහාරායාති.

ලොහො දෙසො ච මොහො ච පුරිසං පාපවේතනා,
හිංසනති අත්තසම්භූතා තච්ඡාරං ච සම්ඵලනති¹.

3. 3. 4.

ඉස්සකථසුභතං.

135. ඝාඨිනීයං—

එකමනතං නිසින්නො ඛො රාජා පශ්ඨෙනදි කොසලො භගවනතං එතදවොච: කථං හු ඛො භනෙත දුතං දුතබ්බනති? යථ ඛො මහාරාජ, විතතං පසීදනීති. කථං පත භනෙත දින්නං මහපථලනති. අඤ්ඤං ඛො එතං මහාරාජ කථං දුතං දුතබ්බං. අඤ්ඤං පනෙතං කථං දින්නං මහපථලනති. සීලවතො ඛො මහාරාජ දින්නං මහපථලං නො තථා දුස්සිලෙ. තෙත හි මහාරාජ තඤ්ඤවෙඨ පච්චුච්ඡස්සාමි යථා තෙ ඛමෙය්‍ය තථා තං බ්‍යාකරෙය්‍යාසි.

තං කිමඤ්ඤාසි මහාරාජ, ඉධ ත්‍යාස්ස යුද්ධං පච්චුපට්ඨිතං සඛිගාමො සමුපබ්බුලෙහා², අථ ආගචේත්ථ්‍ය බ්‍යතිග්ගකුමාරො අසිකඛිතො අකතභන්ධො අකතයොග්ගො අකතුපාසනො³ භීරුච්ඡ්ඡි උත්‍රාසී පලාසී. භරෙය්‍යාසි තා පුරිසං? අන්ධො ච තෙ තාදිසෙත පුරිසෙතාති. තාභං භනෙත භරෙය්‍යං තං පුරිසං. ත ච මෙ අන්ධො තාදිසෙත පුරිසෙතාති.

අථ ආගචේත්ථ්‍ය බ්‍රාහ්මණකුමාරො අසිකඛිතො -පෙ- අථ ආගචේත්ථ්‍ය වෙස්සකුමාරො අසිකඛිතො -පෙ- අථ ආගචේත්ථ්‍ය සුද්දකුමාරො අසිකඛිතො -පෙ- භරෙය්‍යාසි තං පුරිසං? අන්ධො ච ඛො තෙ තාදිසෙත පුරිසෙතාති? තාභං භනෙත භරෙය්‍යං තං පුරිසං. ත ච මෙ අන්ධො තාදිසෙත පුරිසෙතාති.

1. සථලං - ස්‍යා. 2. සමුපච්චුලෙහා - ස්‍යා. 3. අකතුපාසනො - සිටු 2. ස්‍යා, PTS.

මහරජ, ලෝදනම් තුනක් උපදනේ අතිත පිණිස දුක් පිණිස නොපහසු විහරණය පිණිස උපදී. කවර තුනක් ද? යත්: මහරජ, ලෝභ සංකීර්ණය ලෝකධර්මය උපදනේ අතිත පිණිස දුක් පිණිස නොපහසු විහරණය පිණිස උපදී. මහරජ, දෝෂසංකීර්ණය ලෝකධර්මය උපදනේ අතිත පිණිස දුක් පිණිස නොපහසු විහරණය පිණිස උපදී. මොහොසංකීර්ණය ලෝකධර්මය උපදනේ අතිත පිණිස දුක් පිණිස නොපහසු විහරණය පිණිස උපදී. මහරජ, මේ ලෝකධර්ම තුන උපදනේ අතිත පිණිස දුක් පිණිස නොපහසු විහරණය පිණිස උපදී.

ලෝභය ද දෝෂය ද මෝහය ද තමා තුළ හටගත්තාහු පවිටු සිත් ඇති මිනිසා පෙළක්. සිය පලය පොතුහර රූකක් (තහත්තාක්) මෙනි.

3. 3. 4.

ඉය්‍යත්තං සුත්‍රය.

136. සැවැත්තුවර—

එකත්පසෙක හුන් පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. වහන්ස, කවුරුන් විෂයෙහි දන් දියයුතු ද?

මහරජ, යමකු කෙරෙහි සිත පහදී ද (ඔහුට දියයුතුයි) වහන්ස, කවුරුන් කෙරෙහි දෙන ලද්දේ මහත්ඵල වේ ද?

මහරජ, කවුරුන් කෙරෙහි දන් දියයුතු ද? යන මෙය අතෙකෙකි. කවුරුන් කෙරෙහි දෙන ලද්ද මහත්ඵල වේ ද? යන මෙය අතෙකෙකි. මහරජ, සිල්වතාව දෙන ලද්ද මහත්ඵල වේ. දුශ්ශීලයා කෙරෙහි එසේ නොවේ. මහරජ, එසේ නම් මෙහි ලා නොපම පුළුවියිනෙමි. යම්සේ නොපට වැටහේ නම් එසේ එය පවසව.

මහරජ, ඒ කුමැයි හසිනු ද? මෙහි නොපට යුධයෙක් එළඹ සිටියේ වන්නේ ය. යුදසෙනහ රැස්වූයේ වන්නේ ය. එකල්හි දුක්ඛිජ්ඣි නුපුහුණු කාතහසන නො වූ විදීමෙහි නුපුරුදු සිප් දැක්වුම් නො කළ බියගුලු වෙටුලන කැතිගත්තා පුලු පලා යන කැත් කුමරෙක් එන්නේ නම් ඒ පුරුෂයා පෝෂණය කරවු ද, එබඳු පුරුෂයකුගෙන් නොපට වැඩ ඇත් ද? වහන්ස, මම එබඳු පුරුෂයා පෝෂණය නොකරන්නෙමි. එබඳු පුරුෂයකුගෙන් මට වැඩෙක් ද නැත.

එකල්හි නුපුහුණු බඩුණු කුමරෙක් එන්නේ නම් ... එකල්හි නුපුහුණු වෙස්කුමරෙක් එන්නේ නම් ... එකල්හි නුපුහුණු ගුද කුමරෙක් එන්නේ නම් ... ඒ පුරුෂයා පෝෂණය කරන්නනු ද, එබඳු පුරුෂයකුගෙන් නොපට වැඩෙක් ඇද්ද? වහන්ස, මම ඒ පුරුෂයා පෝෂණය නොකරන්නෙමි. එබඳු පුරුෂයකුගෙන් මට වැඩෙක් ද නැත.

තං කිම්බ්බද්ධසි මහාරාජ, ඉධ ත්‍යාසං යුඤ්ඤං පච්චුප්පට්ඨිතං සඛිතාමො සමුපබ්බුලොකා¹. අථ ආගචේත්‍ය ඛතභිකුමාරො සුසික්ඛිතො². කතභජො කතසොයො කතුපාසනො අභිරු අච්ඡිමි අනුත්‍රාසි අපලාසි. භරෙය්‍යාසි තං පුරිසං? අජො ච තෙ තාදිසෙන පුරිසෙනාති? භරෙය්‍යාහං භනෙන තං පුරිසං අජො ච මෙ තාදිසෙන පුරිසෙනාති.

අථ ආගචේත්‍ය මුහුණකුමාරො සුසික්ඛිතො² -පෙ- වෙසසකුමාරො සුසික්ඛිතො² -පෙ- සුද්දකුමාරො සුසික්ඛිතො² කතභජො කතසොයො කතුපාසනො අභිරු අච්ඡිමි අනුත්‍රාසි අපලාසි. භරෙය්‍යාසි තං පුරිසං? අජො ච තෙ තාදිසෙන පුරිසෙනාති? භරෙය්‍යාහං භනෙන තං පුරිසං, අජො ච මෙ තාදිසෙන පුරිසෙනාති.

එවමෙව බො මහාරාජ, යසො කසමා³ වෙපි කුලා අගාරසමා අනගාරිං පබ්බජිතො භොති. සො ච භොති පඤ්චඛගවිපපභිතො පඤ්චඛගසමන්තා-ගතො, තස්මිං දිනෙන මහපථලං භොති⁴.

කතමාති පඤ්ච අභිතාති පභිතාති⁵ භොනති? කාමච්ඡද්‍ය පභිතො භොති, බ්‍යාපාදෙ පභිතො භොති, චිත්තඤ්ඤං පභිතං භොති, උඤ්චිකුක්කඤ්චං පභිතං භොති, විචිකිච්ඡා පභිතා භොති. ඉමාති පඤ්ච අභිතාති පභිතාති භොනති.

කතමෙහි පඤ්චඛගෙහි සමන්තාගතො භොති? අසෙබෙන⁶ සීලකඛ්ඛෙන සමන්තාගතො භොති, අසෙබෙන⁶ සමාධිකඛ්ඛෙන සමන්තාගතො භොති, අසෙබෙන⁶ පඤ්ඤකඛ්ඛෙන සමන්තාගතො භොති, අසෙබෙන⁶ විමුත්තිකඛ්ඛෙන සමන්තාගතො භොති, අසෙබෙන⁶ විමුත්තිඤ්ඤදස්ස-තකඛ්ඛෙන සමන්තාගතො භොති. ඉමෙහි පඤ්චඛගෙහි සමන්තාගතො භොති.

ඉති පඤ්චඛගවිපපභිතෙ පඤ්චඛගසමන්තාගතො දිනනං මහපථලනි.

ඉදමවොච භගවා. ඉදං වන්තා සුගතො අථාපරං එතදවොච සන්තා:

ඉස්සන්තං⁷ බලවිරියඤ්ඤා යස්මිං විජේජථ මාණවෙ,
තං යුඤ්ඤජො භරෙ රුජා තාසුරං ජාතිපච්චයා.

තථෙව ඛතභි සොරච්චං ධම්මා යස්මිං පභිට්ඨිතා,
තමරියවුත්තං⁸ මෙධාසිං භිතජච්චමපි පුජයෙ.

කාරයෙ අස්සමෙ රමෙව වාසයෙත්ථ බහුසුසුතෙ,
පපඤ්ච විවතෙ කසිරු දුග්ගෙ සඛිකමනාති ච.

අන්තං පානං බාදනීයං වන්තසෙනාසනාති ච,
දදෙය්‍ය උජ්ඣුතෙසු විපපසනෙන වෙනසා.

1. සමුපසබ්බුලොකා - සා. 2. සික්ඛිතො - සිමු2, 3. යසො වෙපි - සිමු, සා.
4. මහපථලං - සිමු, 5. විපපභිතාති - සිමු, 6. අසෙය්‍යසංඝාත, - මජ්ඣ, සා. PTS.
7. ඉස්සන්තං - මජ්ඣ, PTS. 8. අරියවුත්තං - මජ්ඣ.

මහරජ, ඒ කුමකැයි හඟිනු ද? මෙහිනොපට පුඬායෙක් එළඹිසිටියේ වන්නේ ය. සුදසෙනහ රැස් වූයේ වන්නේ ය. එකල්හි දුනුසිප්පි මැනවින් පුහුණු වූ කාතහස්සා වූ කළපුරාද ඇති සිප් දැක්වුම් කළ බියගුලු නො වූ නොවෙවුලුන නො තැනිගන්නා පලා නො යන සුලු කැන්කුමරෙක් එන්නේ නම් ඒ පුරුෂයා පෝෂණය කරන්නනු ද? එබඳු පුරුෂයකු ගෙන් නොපට වැඩෙක් ඇද්ද? වහන්ස, මම ඒ පුරුෂයා පෝෂණය කරන්නෙමි. එබඳු පුරුෂයකුගෙන් මට වැඩෙක් ඇත.

එකල්හි මැනවින් පුහුණු වූ බමුණු කුමරෙක් එන්නේ නම්... මැනවින් පුහුණු වූ වෙස් කුමරෙක් ... මැනවින් පුහුණු වූ කාතහස්සා වූ කළපුරාද ඇති කළ සිප් දැක්වුම් ඇති බියගුලු නො වූ නොවෙවුලුන නො තැනි ගන්නා පලා නො යන සුලු සුදු කුමරෙක් ... ඒ පුරුෂයා පෝෂණය කරන්නනු ද? එබඳු පුරුෂයකුගෙන් නොපට වැඩෙක් ඇද්ද? වහන්ස, මම ඒ පුරුෂයා පෝෂණය කරන්නෙමි. එබඳු පුරුෂයකුගෙන් මට වැඩෙක් ඇත.

මහරජ, එසෙයින් ම යම් කවර කුලයෙකින් හෝ ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වූයේ වේ ද? හෙ තෙමේත් ප්‍රතිණ වූ පසහක් ඇත්තේ පසහෙකින් සමන්විත වූයේ නම් ඔහු කෙරෙහි දෙන ලද්දේ මහත්ඵල වෙයි.

කවර පසක් ප්‍රතිණ වූයේ වේ ද? යත්: කාමච්ඡදය ප්‍රතිණ වූයේ වෙයි. ව්‍යාපාදය ප්‍රතිණ වූයේ වෙයි. ජිනම්ඛය ප්‍රතිණ වූයේ වෙයි. උභාවිකුකකුචය ප්‍රතිණ වූයේ වෙයි. විවික්ච්ඡාව ප්‍රතිණ වූයේ වෙයි. මේ පසහ ප්‍රතිණ වූයේ වේ.

කවර පසහෙකින් සමන්විත වූයේ ද? යත්: අශෛෂ වූ ශීලසංකතියෙන් සමන්විත වූයේ වෙයි. අශෛෂ වූ සමාධිසංකතියෙන් සමන්විත වූයේ වෙයි. අශෛෂ වූ ප්‍රඥාසංකතියෙන් සමන්විත වූයේ වෙයි. අශෛෂ වූ විමුක්තිසංකතියෙන් සමන්විත වූයේ වෙයි. අශෛෂ වූ විමුක්තිඥාදර්ශිතසංකතියෙන් සමන්විත වූයේ වෙයි. මේ පසහින් සමන්විත වූයේ වෙයි. මෙසේ ප්‍රතිණ වූ පසහක් ඇති පසහෙකින් සමන්විත වූවහු කෙරෙහි දෙන ලද්දේ මහත්ඵල වෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සුගත වූ ශාස්ත්‍රාත් වහන්සේ මෙය වදාළ නැවත පසු ව මෙය ද වදාළ සේක.

යම් තරුණයකු කෙරෙහි ධනුශ්ලිපයත් කායික චෛතසික වීර්‍යයත් විද්‍යාමත වේ නම් රජ තෙමේ ඔහු යුද පිණිස පෝෂණය කරන්නේ ය. අදක්‍ෂයා ජාතිය හේතු කොට ගෙන පෝෂණය නොකරන්නේ ය.

එපරිද්දෙන් ම යමකු කෙරෙහි ඉවසීම ද රහත්බව ද යන ධර්මයෝ පිහිටියාහු ද ආර්‍ය පැවතුම් ඇති නුවණැති ඔහු භික්ෂුභික්ෂිකයකු වූ ව ද පුදන්නේ ය.

සිත්කලු අසපු කරවන්නේ ය. එහි බහුලාභයත් වස්වන්නේ ය. නිරුද්ධ අරණ්‍යයෙහි පැත්තොකුණු ද නොසමබ්බිති සක්මන්මලු ද කරවන්නේ ය.

අහර ද පැත් ද කැවිලි ද වත්සෙනසුන් ද රහතුන් කෙරෙහි පහත්සිතින් දෙන්නේ ය.

යථා හි මෙසො ථනං විජ්ජමාලී සතකකකු¹,
ථලං නිත්තඤ්ඤා පුරෙති අභිවසං වසුකිරං.

තථෙව සඤ්ඤා සුතවා² අභිසංඛාව භොජනං,
වණ්ණිකකෙ තප්පයති අත්තපාතෙන පණ්ණිකො,
ආමොදමානො³ පකිරෙති දෙථ දෙපාති භාගති.

තං හිසං ගජ්ජනං භොති දෙවසෙව පවසානො,
සා පුඤ්ඤාධාර විපුලා දාතාරං අභිවසානිති.

3. 3. 5.

පබ්බතූපමසුතනං.

136. සාවච්ඡිං—

ථකමනං නිසිත්තං බො රුජානං ඡංසෙනදිං කොසලං භගවා ඵතදවොච:
හන්ද කුතො නු චං මහාරුජ ආගච්ඡති දිවාදිවසානි?

යාති තාති භනෙත රඤ්ඤං බතතියානං මුඛාවසිත්තානං ඉසාරියමද-
මිත්තානං කාමගෙධපරිසුට්ඨිතානං ජතපදන්තාවරියපාතනානං මහනං
පඨමිමණ්ඩලං අභිවිජ්ජ අජ්ඣාසනානං රුජකරණීයාති සන්ති⁴, තෙසාංහං⁵
ඵතරති උසුකකං ආපනෙතාති.

තං කිමමඤ්ඤාසි මහාරුජ, ඉධ තෙ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය පුරිච්ඡිමාය
දිසාය සඤ්ඤාසිකො පච්චිසිකො. සො තං උපසංඝාමිච්ඡා ඵං වදෙය්‍ය: යග්ගෙ
මහාරුජ ජාතෙය්‍යාසි: අහං ආගච්ඡාමි පුරිච්ඡිමාය දිසාය. තන්තංසං
මහනං පබ්බතං අබ්බතං. සබ්බෙ පාණේ නිප්පොඤ්ඤො⁶ ආගච්ඡති. යං
තෙ මහාරුජ කරණීයං තං කරොහීති. අථ දුතියො පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය
දකඤ්ඤාය දිසාය -පෙ- අථ තතියො පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය පච්චිමාය දිසාය
-පෙ- අථ චතුත්තො පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය උත්තරාය දිසාය සඤ්ඤාසිකො
පච්චිසිකො. සො තං උපසංඝාමිච්ඡා ඵං වදෙය්‍ය: යග්ගෙ මහාරුජ ජාතෙය්‍යාසි:
අහං ආගච්ඡාමි උත්තරාය දිසාය තන්තංසං මහනං පබ්බතං අබ්බතං.
සබ්බෙ පාණේ නිප්පොඤ්ඤො⁶ ආගච්ඡති. යං තෙ මහාරුජ කරණීයං
තං කරොහීති. ඵවරුපෙ හෙ මහාරුජ මහති මහබ්බතෙ සමුප්පනෙත දුරුණේ
මනුස්සකයෙ දුලුභෙ මනුස්සතෙත කිමසං කරණීයන්ති?

ඵවරුපෙ මෙ භනෙත මහති මහබ්බතෙ සමුප්පනෙත දුරුණේ මනුස්ස-
කයෙ දුලුභෙ මනුස්සතෙත කිමසං කරණීයං අඤ්ඤාත්‍ර ධම්මචරියාය
සම්මචරියාය කුසලකිරියාය පුඤ්ඤාකිරියායාති.⁷

ආරොචෙමි බො තෙ මහාරුජ, පච්චෙදයාමි⁸ බො තෙ මහාරුජ, අභිවත්තති
බො තං මහාරුජ ජරුමරණං. අභිවත්තමානෙ ච තෙ මහාරුජ, ජරුමරණේ
කිමසං කරණීයන්ති?

1. සතකකකු - PTS. 2. සුචා - සා. 3. අනුමොදමානො - සා. 4. හවතති,
සා, මජ්ඣ. 5. තෙසාංහං - මජ්ඣ. 6. නිප්පොඤ්ඤො - සිවු, 2. නිප්පොඤ්ඤො -
මජ්ඣ. සා. 7. අඤ්ඤාත්‍ර සම්මචරියාය අඤ්ඤාත්‍ර කුසලකිරියාය අඤ්ඤාත්‍ර පුඤ්ඤාකිරියායාති -
මජ්ඣ. සා. 8. පරිච්ඡෙදමි - මජ්ඣ. සා. PTS. සි 1. 2.

යමකේ විදුලි පෙල ඇති සියගණන් (වලා) කුළු ඇති මේසය ගුහුරමින් පොළොව තෙමන්නේ වළ ද ගොඩ ද පුරවා ද,

එසේ ම සැදුහැනි ඇසු පිරු තැන් ඇති නුවණැත්තේ බොජුන් පිළියෙල කොට ඇසාරපාතයෙන් වණ්බකයන් සතප්වයි. සතුටු වන්නේ සජීවකාරයෙන් විසුරුවන්නාක් මෙන් දන් දෙයි. නොහොත් දන්තලෙහි හැසිරෙයි. දෙව දෙව යි කියයි.

වස්තා වැස්සෙක (ගර්ජනය) මෙන් එය ඔහුගේ ගර්ජනය වෙයි. මහත් වූ ඒ පින් දහර දෙන්නහු මැනවින් තෙමයි.

3. 3. 5.

පබ්බතාසම සුත්තය.

136. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක හුන් පසේනදී කොසොල්ලරජහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. මහරජ තෙපි දෑත් මේ දෙවෙත් දවාලෙහි කොහි සිට එවූද?

වහන්ස, ඉසුරුමෙදෙන් මන් වූ කාමයෙහි ගිජු බැවින් මැඩුනු දතවිහි තීරබවට පත් මුදුන්හි අභිෂේක කරණ ලද මහත් පොළොව්බල දිනා අභිපතීව වෙසෙන කැත් රජුන්ට යම් ඒ රජකටයුතු ඇද්ද, මම දෑත් එහි උත්සුකබවට පැමිණියෙමි වෙමි.

මහරජ, ඒ කුමකැයි හඟිනු ද? මෙහි තොප විසින් ඇදහියයුතු පිළිගත හැකි වචන ඇති පුරුෂයෙක් පෙර දිගින් එන්නේ ය. හෙ තෙමේ තොප වෙත එළඹ “දේවයන් වහන්ස, දෑත් වදාළ මැනවි. මම පෙරදිග සිට එමි. එහි අහස හා සම වූ මහපච්චක් දිටිමි. සියලු සතුන් සුණු කෙරෙමින් එයි. දේවයන් වහන්ස, නුඹවහන්සේ විසින් යමක් කටයුතු නම් එය කරණු මැනවැ”යි මෙසේ සැළ කරන්නේ ය. ඉක්බිති දෙවෙති පුරුෂයෙක් දකුණු දිග සිට එයි ඉක්බිති තෙවෙති පුරුෂයෙක් පාසුළු දිග සිට එයි. ඉක්බිති ඇදහිය යුතු පිළිගත හැකි වචන ඇති සිවුවැනි පුරුෂයෙක් උතුරු දිග සිට එයි. හෙ තෙමේ තොප වෙත එළඹ “දේවයන් වහන්ස, දෑත් වදාළ මැනවි. මම උතුරුදිග සිට එමි. එහි අහස හා සම වූ මහපච්චක් දිටිමි. සියලු සතුන් සුණු කෙරෙමින් එයි. දේවයන් වහන්ස, නුඹවහන්සේ විසින් යමක් කටයුතු නම් එය කරණු මැනවැ”යි මෙසේ සැළ කරන්නේ ය. මහරජ, දරුණු වූ මිනිසුන් නසන මහත් වූ මෙබඳු තපුරු බියක් හටගත් කල්හි දුබල මිනිසන් බැවිහි වූ තොප විසින් කීමෙක් කටයුතු වන්නේ ද?

වහන්ස, දරුණු වූ මිනිසුන් නසන මහත් වූ මෙබඳු තපුරු බියක් හටගත් කල්හි දුබල මිනිසන් බැවිහි ධර්මයභාව සමවයභාව කුලලක්‍රියාව පුණ්‍යක්‍රියාව භාර අත් කීමෙක් කටයුතු වන්නේ ද.

මහරජ, තොපට කියමි. මහරජ, තොපට දන්වමි. මහරජ, ජරාමරණ දෙක තොප මැඩ ගෙන සිටී. මහරජ, ජරාමරණ දෙක තොප මැඩ ගෙන සිටී කල්හි තොප විසින් කීමෙක් කටයුතු වන්නේ ද?

අඛිවතනමානෙ ව මෙ භනෙන ජරාමරණේ කිමස්ස කරණීයං අඤ්ඤානු ධම්මචරියාය සම්මචරියාය කුසලකිරියාය පුඤ්ඤකිරියාය.

යානි තානි භනෙන රඤ්ඤං ඛතතියානං මුද්ධාවසිත්තානං ඉසාරිය-
මිදමිත්තානං කාමගෙඛපරිවුට්ඨිකානං ජනපදභාවරියපපත්තානං මහනානං
පඨවිමණ්ඩලං අභිච්ඡේදය අප්ඤ්ඤාවසිත්තානං භජිතසුද්ධානි භවන්ති. තෙසමපි
භනෙන භජිතසුද්ධානං තජ්ඣි ගති තජ්ඣි විසයො අඛිවතනමානෙ ජරාමරණේ.

යානිපි තානි භනෙන රඤ්ඤං ඛතතියානං මුද්ධාවසිත්තානං - පෙ - අස්ස-
සුද්ධානි භවන්ති - පෙ - රථසුද්ධානි භවන්ති - පෙ - පතතිසුද්ධානි භවන්ති.
තෙසමපි භනෙන පතතිසුද්ධානං තජ්ඣි ගති තජ්ඣි විසයො අඛිවතනමානෙ
ජරාමරණේ.

ඤ්ඤානි බො පන භනෙන ඉමස්මිං රුජකුලෙ මනතිනො මහාමත්තා
යෙ පභොනති ආගතෙ පච්චජිකෙ මනෙතභි භෙදධිතුං. තෙසමපි භනෙන
මනෙතසුද්ධානං තජ්ඣි ගති තජ්ඣි විසයො අඛිවතනමානෙ ජරාමරණේ.

සංවිජ්ජති බො පන භනෙන ඉමස්මිං රුජකුලෙ පහුතං හිරිඤ්ඤාසුචණ්ණං
භූමිගතඤ්ඤෙව වෙහාසට්ඨඤ්ඤෙ. යෙන මයං පභොම ආගතෙ පච්චජිකෙ
ධනෙන උපලාපෙතුං. තෙසමපි භනෙන ධනසුද්ධානං තජ්ඣි ගති තජ්ඣි
විසයො අඛිවතනමානෙ ජරාමරණේ.

අඛිවතනමානෙ ව මෙ භනෙන ජරාමරණේ කිමස්ස කරණීයං අඤ්ඤානු
ධම්මචරියාය සම්මචරියාය කුසලකිරියාය පුඤ්ඤකිරියායාති.

එවමෙතං මහරුජ, එවමෙතං මහරුජ, අඛිවතනමානෙ ව තෙ ජරාමරණේ
කිමස්ස කරණීයං අඤ්ඤානු ධම්මචරියාය සම්මචරියාය කුසලකිරියාය
පුඤ්ඤකිරියායාති.

ඉදමවොව භගවා. ඉදං වතා සුගතො අථාපරං එතදවොව සථා:

යථාපි සෙලා විපුලා තහං ආභව්ව පබ්බතා,
සමන්තා අනුපරියෙය්‍යං¹ නිපෙපාඨෙහතා² වතුද්දිසා.

එවං ජරා ව මච්චු³ ව අඛිවතනනති පාණීනො⁴,
ඛතතියෙ බ්‍රාහ්මණේ වෙස්සෙ පුද්දෙ වණ්ඩාලපුක්කඤ්ඤෙ,
ත කිඤ්චි පරිවජෙජති සබ්බමෙවාභිමද්දති.

ත තජ්ඣි භජිතං⁵ භූමි ත රථානං ත පතතියා,
ත වාපි මනෙතසුද්ධෙත සකකා ජෙතුං ධනෙන වා.

තසමා හි පණ්ඩිතො පොසො සම්පස්සං අත්ථමත්තනො,
බුද්ධෙ ධම්මෙ ව සබ්බෙත ව ධිරො සද්ධං නිවෙසයෙ.

1 සමන්තානුපරියෙය්‍යං - මජ්ඣ. 2. නිපෙපාඨෙහතා - මජ්ඣ. 3. මරණං - සී 1.
4. පාණීනො - මජ්ඣ. 5. භජිතං - මජ්ඣ., සෘ, PTS.

වහන්ස, ජරාමරණ දෙක (අප) මැඩ ගෙන සිටි කල්හි ධර්මවය්භාව සමවර්ගාව කුසලක්‍රියාව පුණ්‍යක්‍රියාව හැර මාවිසින් අත් කීමෙන් කටයුතු වන්නේ ද.

වහන්ස, ඉසුරාමෙතෙක් මත් වූ කාමයෙහි ගිජුබැවින් මඩතාලද දතවිහි තීරබවට පත් මහත් පොළොවමඩල දිනා අභිපති ව වෙසෙන බුදුන අභිෂේක කළ කැත් රජුන්ගේ යම් ඒ ඇත්යුද වේ නම් වහන්ස, ජරාමරණදෙක (අප) මැඩ ගෙන සිටි කල්හි ඒ ඇත් යුදවලට ද වැඩෙක් නැත. සමත්බවෙක් නැත.

වහන්ස, බුදුන අභිෂේක කළ ... කැත් රජුන්ගේ යම් ඒ අත්යුද වේ නම් ... රථයුද වේ නම් පාබලයුද වේ නම් වහන්ස, ජරා මරණ දෙක අප මැඩ ගෙන සිටි කල්හි ඒ පාබල යුදවලට ද වැඩෙක් නැත. සමත් බවෙක්ද නැත.

වහන්ස, යම් කෙනෙක් අවා වූ සතුරන් මනත්‍රණයෙන් බිඳවා ලන්නට සමත් වෙත් නම් එබඳු මැති ආමතිකෙනෙක් මේ රජකුලයෙහි ඇත. වහන්ස, ජරාමරණ දෙක අප මැඩ ගෙන සිටි කල්හි ඒ මනත්‍රයුධයන්ට ද වැඩෙක් නැත. සමත් බවෙක් නැත.

වහන්ස, අවා වූ සතුරන් ධනයෙන් පොලඹවා ගන්නට යම් ධනයෙකින් අපි සමථී වලෝ නම් බිම පිහිටියා වූත් අහස සිටියා වූත් එබඳු බොහෝ රත් අමුරන් මේ රජකුලයෙහි ඇත. වහන්ස, ජරාමරණදෙක අප මැඩ ගෙන සිටි කල්හි ඒ ධනයුධයන්ට ද වැඩෙක් නැත. සමත් බවෙක් නැත.

වහන්ස, ජරාමරණදෙක මා මැඩ ගෙන සිටි කල්හි ධර්මවය්භාව, සමවය්භාව, කුසලක්‍රියාව, පුණ්‍යක්‍රියාව හැර මා විසින් අත් කීමෙන් කටයුතු වන්නේ ද.

මහරජ, තෙල එසේය. මහරජ, තෙල එසේ ය. ජරාමරණදෙක (තොප) මැඩගෙන සිටි කල්හි ධර්මවය්භාව, සමවය්භාව, කුසලක්‍රියාව, පුණ්‍යක්‍රියාව හැර තොප විසින් අත් කීමෙන් කටයුතු වන්නේ ද.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක. සුගත වූ ශාස්ත්‍රාභාස වහන්සේ මෙය වදරා වැලි අත්‍ය වූ තෙල ගාපෙල ද වදළ සේක:

යම්සේ මහත් වූ ශෛලමය වූ අහස හැපි (සිටි) පථිතයෝ හාත්පස සිටු දිගුන් සුණු කෙරෙමින් පෙරළී එන්නාහු ද,

එසේ ජරාවත් මරණයත් ක්‍ෂත්‍රියයන් ද බ්‍රාහ්මණයන් ද වෛශ්‍යයන් ද ශුද්‍රයන් ද සැබොල් පුජසම්‍ය කුලයෙහි වුවත් ද යන සියලු සතුන් යට කෙරෙත්. කිසිවක් අත් නො හරී. සියල්ල ම මරී.

එහි ඇතුන්ට ද රථයන්ට ද පාබලසෙනහට ද විෂයසථාන නො වේ. මනත්‍රයුධයන් හෝ ධනයෙන් හෝ දතන්නට නො ම හැක්කේ ය.

එහෙයින් බෙධයවත් වූ නුවණැති පුරුෂ තෙමේ තම්භට වැඩ දක්නේ බුදුන් කෙරෙහි ද ධර්මය කෙරෙහි ද සම්‍යක කෙරෙහි ද ශ්‍රද්ධාව පිහිටුවන්නේ ය.

යො ධම්මවාරී¹ කායෙන වාචාය උද වෙනසා,
ඉධෙව නං පසංසන්නි පෙච්ච සග්ගෙ පමොදනීති.

කොසලවග්ගො තතියො.

භග්වතුනං:

පුග්ගලො අය්‍යකා ලොකො ඉස්සන්ථං පබ්බතූපමං,
දෙසිතං බුද්ධසෙවෙසිත ඉමං කොසලපඤ්චකන්ති.

කොසලසංයුතනං සමන්තං.

4. මාරසංයුතනං

1. ආයුචග්ගො.

4. 1. 1.

තපොකම්මසුතනං.

137. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා උරුමෙලායං විහරති තජ්ජා
නෙරඤ්ජයීති තීරෙ අජපාලනිග්‍රොධමුලෙ පඨමාභිසම්බුද්ධො. අථ බො
භගවතො රහොගතස්ස පටිසල්ලීතස්ස එවං වෙනසො පරිචිතකෙකා උදපාදි:
මුත්තො වතමති තාය දුක්ඛාරකාරිකාය. සාධු මුත්තො වතමති තාය අනන්ථ-
සංභිතාය දුක්ඛාරකාරිකාය. සාධු ධීතො සතො බොධිං සමජ්ඣගන්ති².

අථ බො මාරෙ පාපිමා භගවතො වෙනසා වෙනොපරිචිතකමඤ්ඤය
යෙන භගවා තෙහුපසම්බුද්ධා. උපසම්බුද්ධා භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාමාසි.

තපොකම්මා අපකම්මෙ යෙන සුජ්ඣන්ති මානවා,
අසුද්ධො මිඤ්ඤසි සුද්ධො සුද්ධිමග්ගමපරද්ධොති³.

අථ බො භගවා මාරෙ අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමන්තං ගාථාති
පච්චමාසි:

අනන්ථසංභිතං ඤ්ඤා යං නිඤ්ඤි අමරං තපං,
සබ්බං නන්ථවහං භොති පියාරිත්තං⁴ ව ධම්මති.

සීලං සමාධිං පඤ්ඤාද්ධා⁵ මග්ගං බොධාය භාවයං,
පනෙතාසම් පරමං සුද්ධිං නිහන්තො කම්මසි අනාකාති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා ජාතාති මං භගවා, ජාතාති මං සුගතොති දුක්ඛි
දුම්මතො තජෙවන්තාරධාසීති.

1. ධම්මං වරී - මජ්ඣං. 2. සාධු වතමති සතො බොධිසමජ්ඣගාමී. ස්‍යා. සාධු වතමති
මුත්තො බොධිං සමජ්ඣගන්ති, මජ්ඣං. 3. සුද්ධිමග්ගො අපරපදධාමී - මජ්ඣං. 4. ථීයා -
මජ්ඣං. 5. පමාසිපඤ්ඤාද්ධා. මජ්ඣං, PTS.

යමෙක් කසින් ද වචනයෙන් ද යළි සිතින් ද ධර්මයෙහි හැසිරෙණ සුළු ද (නුවණැත්තෝ) ලොව ම ඔහු පසසත්. පරලොව ස්වර්ගයෙහි සතුටු වෙයි.

කෝසල වර්ගය තුන් වැනියි.

එහි උද්දාය:

පුග්ගල, අය්‍යකා, ලොක, ඉස්සන්, පබ්බතූපම සුත්‍රය යන මේ කෝසලපඤ්චකය ශ්‍රේෂ්ඨ වූ බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් දේශනා කරණ ලදී.

කෝසලසංයුතය නිමයේ ය.

4. මාරසංයුතය.

1. ආයුධවර්ගය.

4. 1. 1.

තපොකම්ම සුත්‍රය.

137. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බුදුව පළවූ කොට උරුවෙල්දැව්වෙහි නේරෙකුත්තර තෙර අප්පල් නුගරුක්කුල වැඩවසන සේක. එකල්හි එකලා වූ විතතවිවේකයෙන් වැඩහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “ඒ දුෂකරත්‍රියායෙන් ඒකාන්තයෙන් මිදුනෙමි වෙමි. ඒ තොවැඩ ඇසුරු කළ දුෂකරත්‍රියායෙන් ඒකාන්තයෙන් මැනවින් මිදුනෙමි වෙමි. සරි ව එළඹසිටි සිහි ඇත්තෙමි මැනවින් සත්‍යාවබෝධය කෙළෙමි”යි මෙබඳු විතතවිතකියෙක් පහළ විය.

ඉක්බිති පවිටු මරු තෙමේ තමසිතින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ විතතවිතකිය දැන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

යම් තපසෙකින් මනුෂ්‍යයෝ පිරිසිදු වෙද්ද, ඒ තපස්කමයෙන් ඉවත් ව අශුඬ වූයේ ම ශුඬමාගීය වැරදවූයේ ශුඬ යයි හඟිති ද,

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ පවිටු මාරයා යි දැන පවිටු මාරයාහට ගාථාවලින් පෙරලා වදාළ සේක:

අමර තම් වූ යම්කිසි තපසෙක් වේ ද, (ඒ සියල්ල) අනභිසංඝිත යයි දැන (අත්හළෙමි.) ඒ සියල්ල වැඩ සිදුකරන්නේ නො වේ. (කෙසේ ද? යත්:) මරාකතරෙහි රිපිපලපත් මෙකි. (මරාකතරෙහි වූ නැවක් රිපිපලපත් ගෙණ පදවන්නට නො හැක්කාක් මෙකි.)

සීලය ද සමාධිය ද ප්‍රඥාව ද යන අය්‍යමාගීය සත්‍යාවබෝධය පිණිස වඩමින් පරමශුඬයට පැමිණියෙමි වෙමි. මාරය, තෝ තවුදෙකි.

ඉක්බිති පවිටු මරු තෙමේ භාග්‍යවත් තෙමේ මා දැනී, පුග්ග තෙමේ මා දැනී යයි දුකට පැමිණියේ නොසතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 1. 2.

නාගසුතනං.

188. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා උරුමෙලායං විහරති තජ්ජා නොරක්කස්සය නිරෙ අජපාලනිත්‍රොධමුලෙ පඨමාභිසම්මුඛො. තෙන ඛො පන සමයෙන භගවා රත්තකකාරතිමිසායං අජෙක්ඛාකාසෙ¹ නිසිනොතා හොති. දෙවො ව එකමෙකං චුසායති.

අථ ඛො මාරෙ පාපිමා භගවතො භයං ජවතිතතතං ලොමහංසං උපපාදෙතුකාමො මහනතං හත්තිරජවණ්ණං අභිනිවමිතිනා යෙන භගවා තෙක්ඛුපසංඛිකම්. සෙය්‍යථාපි තාම මහාඅරිට්ඨකො මණ්ඨි, එවමෙය්‍ය සිසං හොති. සෙය්‍යථාපි තාම සුඛං රුපිං, එවමෙය්‍ය දනො හොනත්. සෙය්‍යථාපි තාම තඛ්ඛලීසා², එවමෙය්‍ය සොණෙකා හොති.

අථ ඛො භගවා මාරෙ අයං පාපිමා ඉති විදිනා මාරං පාපිමනතං ගාථාය අජ්ඣාහාසි:

සංසාරං³ දීඝමඤ්ඤානං වණ්ණං කනා සුභාසුභං,
අලං තෙ තෙන පාපිම නිහතො තමසි අනතකාති.

අථ ඛො මාරෙ පාපිමා ජාතාති මං භගවා, ජාතාති මං සුගතොති දුක්ඛි දුමමනො තතෙවනතරධාසිති.

4. 1. 3.

සුභසුතනං.

189. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා උරුමෙලායං විහරති -පෙ- පඨමාභිසම්මුඛො. තෙන ඛො පන සමයෙන භගවා රත්තකකාරතිමිසායං අජෙක්ඛාකාසෙ⁴ නිසිනොතා හොති. දෙවො ව එකමෙකං චුසායති.

අථ ඛො මාරෙ පාපිමා භගවතො භයං ජවතිතතතං ලොමහංසං උපපාදෙතුකාමො යෙන භගවා තෙක්ඛුපසංඛිකම්. උපසංඛිකම්නා භගවතො අවිදුරෙ උච්චාවචා වණ්ණනිහා උපදංසෙති සුභා වෙව අසුභා ව.

අථ ඛො භගවා මාරෙ අයං පාපිමා ඉති විදිනා මාරං පාපිමනතං ගාථාය අජ්ඣාහාසි:

සංසාරං දීඝමඤ්ඤානං වණ්ණං කනා සුභාසුභං,
අලං තෙ තෙන පාපිම නිහතො තමසි අනතක.

යෙ ව කායෙන වාචාය මනසා ව සුසංවුතා,
ත තෙ මාරවසාසුගා ත තෙ මාරස්ස බඬ්ඬගුති⁵.

අථ ඛො මාරෙ පාපිමා ජාතාති මං භගවා, ජාතාති මං සුගතොති දුක්ඛි දුමමනො තතෙවනතරධාසිති.

1. අජෙක්ඛාකාසෙ - මජ්ඣ. 2. තඛ්ඛලීසා - PTS. 3. සංසාරං - සස. PTS. සි 1, 2.
4. අජෙක්ඛාකාසෙ - මජ්ඣ. 3. 5. පච්චගුති - සිමු, සස. PTS. සි 1' 2.

4. 1. 2.

නාම සූත්‍රය.

138. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වුදු ව පළමු කොට උරුමෙල් දතව්වෙහි නේරසුත්ත නෙර අප්පල්ලුගරුක්වුල වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රු දැඩිගතදුරෙහි එළිමහ-
නෙක වැඩහුන් සේක. වැස්ස ද එක්එක් පොද හෙළයි.

ඉක්කිති පව්ව මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට බිය වෙවුළුම ලොවු දහගැන්ම උපදවනු කැමැත්තේ මහත් ඇත්රජවෙසක් මවා ගෙණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. ඔහුගේ හිස මහකළුගෙක් වැන්න. ඔහුගේ දත් පිරිසිදු රිදී වැන්න. ඔහුගේ සොඬය තතුලින්දඩක් වැන්න.

ඉක්කිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ පව්ව මාරයා සි දන පව්ව මාරයාගට ගාථායෙන් වදාළ සේක. දීඝිකාලයක් මුළුල්ලෙහි සැරිසරන්නේ ශුභාශුභ වෙශවිලාස කොට (මා වෙත) පැමිණියෙහි ය. මාරය, එයින් තට කම් තැන. මාරය, තෝ නටුයෙහි.

ඉක්කිති පව්ව මාර තෙමේ භාග්‍යවත් තෙමේ මා දනී. සුගත තෙමේ මා දනී යයි දුකට පැමිණියේ නොසතුටුසිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 1. 3.

සුභ සූත්‍රය.

139. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමෝච්ඡියෙන් පළමුවලා උරුමෙල් දතව්වෙහි ... වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රු දැඩිගතදුරෙහි අඛවස වැඩහුන් සේක. වැස්ස ද එක්එක් පොද හෙළයි.

එකල්හි පව්ව මරා තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට බියවෙවුළුම ලොවුදහගැන්ම උපදවනු කැමැත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි ප්‍රිය වූත් අප්‍රිය වූත් විසිතුරු සටහන් දක්වයි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ පව්ව මරා යයි දන පව්ව මරාගට ගාථාවලින් වදාළ සේක:

දීඝිකාලයක් මුළුල්ලෙහි සැරිසරන්නේ ශුභාශුභවෙශ විලාස කොට (මා වෙත ආයෙහි ය.) එම්බල පව්ව මරුව, තට එයින් කම් තැන. මරුව තෝ නටුයෙහි.

යම් කෙනෙක් කසින් ද වචනයෙන් ද සිතින් ද සංවාත වෙද්ද, මරුව, ඔහු තට වසන නොවෙත්. ඔහු මාරයාගේ බැම්මට අසු (-අතැවැස්සෝ) නො වෙත්.

එකල්හි පව්ව මරා තෙමේ “භාග්‍යවත් තෙමේ මා දනී, සුගත තෙමේ මා දනී ය”යි දුකට පත් වූයේ නොසතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 1. 4.

පඨමපාසසුතනං.

140. එවං මෙ සුතං එකං සමයං හගවා ඛණ්ණසියං විහරති ඉසිපතනෙ ඕඤ්ඤෙ. තත්‍ර බො හගවා භික්ඛු ආමනෙතසි: භික්ඛවොති, හදනෙතති තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චිකොසො. හගවා එතදවොච:

මහං බො භික්ඛවෙ යොතිසො මනසිකාරා යොතිසො සමමප්පධානා අනුත්තරං විමුත්ති අනුප්පත්තා, අනුත්තරං විමුත්ති සච්ඡිකතා. තුලෙනපි භික්ඛවෙ යොතිසො මනසිකාරා යොතිසො සමමප්පධානා අනුත්තරං විමුත්තිං අනුපාපුණාථ. අනුත්තරං විමුත්තිං සච්ඡිකරොථාති.

අථ බො මාරො පාපිමා යෙන හගවා තෙත්‍රපසඛකම්. උපසඛකම්කා හගවතං ගාථාය අර්ඛිතාසි:

බඤ්ඤා'සි¹ මාරපාසෙන යෙ දිබ්බා යෙ ච මානුසා,
මාරබකිතබඤ්ඤාසි¹ න මෙ සම්ඤ්ඤා මොක්ඛසීති.

[හගවා:]

මුත්තොහං² මාරපාසෙන යෙ දිබ්බා යෙ ච මානුසා,
මාරබකිතමුත්තොමිති නිහතො නිමසි අනතකාති.

අථ බො මාරො පාපිමා ජානාති මං හගවා, ජානාති මං සුගතොති දුක්ඛි දුමමතො තඤ්චන්තරධාසීති.

4. 1. 5.

දුතියපාසසුතනං.

141. එවං මෙ සුතං එකං සමයං හගවා ඛණ්ණසියං විහරති ඉසිපතනෙ ඕඤ්ඤෙ. තත්‍ර බො හගවා භික්ඛු ආමනෙතසි: භික්ඛවොති, හදනෙතති තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චිකොසො. හගවා එතදවොච:

මුත්තොහං² භික්ඛවෙ සබ්බපාසෙහි යෙ දිබ්බා යෙ ච මානුසා. තුලෙනපි භික්ඛවෙ මුත්තා සබ්බපාසෙහි යෙ දිබ්බා යෙ ච මානුසා. වර්ථ භික්ඛවෙ වාරිකං බහුජනහිතාය බහුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය³ අන්ධාය හිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානං. මා එකෙන දො අගම්ථ⁴. දෙසෙථ භික්ඛවෙ ධම්මං ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාන්ධං සබ්බඤ්ඤානං කෙවලපරිපුර්ණං පරිපුර්ණං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙථ. සන්ති සත්තා අපාරජකච්ඡාතිකා අස්සවණ්තා ධම්මස්ස පරිභායනති. හවිස්සන්ති ධම්මස්ස අඤ්ඤාතාරො. අහමි භික්ඛවෙ යෙන උරුවෙලා සෙතානිතිගමො⁵ තෙත්‍රපසඛකම්ස්සාමි ධම්මදෙසනායාති.

1. බඤ්ඤා'සි - සහ. 2. මුත්තොහං, මජ්ඣං, සහ. 3. ලොකානුකම්පාය, සිවුද, PTS.
4. අගමථ සිවුද 5. පසතානිගමො - මජ්ඣං, සහ, PTS.

4. 1. 4.

පටිමසාස සූත්‍රය.

140. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බරණැස්තුර සමීපයෙහි ඉසිපතන නම් වූ මුවවෙතෙහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙකි සි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු පින්වතුන් වහන්සැ සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, මා විසින් නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් නුවණින් ප්‍රධන්විසෘය කිරීමෙන් නිරුත්තර විමුක්තිය ලබන ලද්ද, නිරුත්තර විමුක්තිය ප්‍රත්‍යක්ෂ කරණ ලද්ද. මහණෙනි, තෙපි දු නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් නුවණින් ප්‍රධන්විසෘය වැඩීමෙන් නිරුත්තර විමුක්තියට පැමිණෙම. නිරුත්තර විමුක්තිය ප්‍රත්‍යක්ෂ කරම.

එකල්හි පවිටු මරු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

මාරපාශයෙන් බඳනා ලද්දෙහි: දිව්‍ය වූ යම් බක්කනයෝ වෙද්ද, මිනිසුන් පිළිබඳ වූ යම් බක්කනයෝත් වෙද්ද, (ඒ සියලු) මාරබක්කනයෙන් බැඳුනෙහි. මහණ, මා කෙරෙත් තො මිඳෙත්තෙහි ය.

[භගවත්හු:]

මාරබක්කනයෙන් මිදුනෙම් වෙමි. දෙවියන් පිළිබඳ වූ යම් බක්කනයෝ වෙද්ද, මිනිසුන් පිළිබඳ වූ යම් බක්කනයෝත් වෙද්ද, (ඒ සියලු) මාර බක්කනයෙන් මිදුනෙම් වෙමි. මරුව තෝ නටුවෙහි.

ඉක්කිත් පවිටු මරු භාග්‍යවත්තෙමේ මා දැනී, සුගත තෙමේ මා දැනී ය සි දුකට පත් වූයේ නොසතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 1. 5.

දුතියපාස සූත්‍රය.

141. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බරණැස්තුර සමීපයෙහි ඉසිපතන නම් වූ මුවවෙතෙහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙකි සි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු “පින්වතුන් වහන්සැ” සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක.

මහණෙනි, දෙවියන් පිළිබඳ වූ යම් බක්කනයෝ වෙද්ද, මිනිසුන් පිළිබඳ වූ යම් බක්කනයෝත් වෙද්ද (ඒ) සියලු බක්කනයන් ගෙන් ම මිදුනෙමි වෙමි. මහණෙනි, තෙපි දු දෙවියන් පිළිබඳ වූ යම් බක්කනයෝත් මිනිසුන් පිළිබඳ වූ යම් බක්කනයෝත් වෙන් නම් (ඒ) සියලු බක්කනයන් ගෙන් මිදුනහු ය. මහණෙනි, බොහෝ දුකහට හිත පිණිස, බොහෝ දුකහට සුව පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස දෙවිමිනිසුන්ට වැඩ පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස වාරිකායෙහි භාසිරුව. එක් මහෙකින් දෙදෙනෙක් තො යම. මහණෙනි, මූල යහපත් වූ මැද යහපත් වූ අග යහපත් වූ අරුත් සහිත වූ ව්‍යඤ්ඤනයෙන් පිරිපුන් දහම් දෙසම. කේවල පරිපුණ් පිරිසුදු මහබ්බසර හෙළි කොට දක්වම. පැණැසෙහි සාල වූ කෙලෙස් රජය ඇති සාත්‍යයෝ ඇත. ධර්මය නොඇසීමෙන් (ඔහු) පිරිහෙත්. ධර්මය අවබෝධ කරන්නෝ වත්තාහ. මහණෙනි, මම ද දහම් දෙසනු පිණිස උරාවෙල්-දහව්වෙහි ඡන්දානි තියම්ගමට එළඹෙන්නෙමි.

අථ ඛො මාරෙ පාපිමා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භා භගවන්තං ගාථාය අර්ඛ්ඛාසි:

බඳ්ධොසි සබ්බපාසෙහි යෙ දිබ්බා යෙ ව මානුසා,
මහාබ්ඛිතබඳ්ධොසි න මෙ සමණ මොක්ඛසීති.

[භගවා:]

මුත්තොනං සබ්බපාසෙහි යෙ දිබ්බා යෙ ව මානුසා,
මහාබ්ඛිතමුත්තොමහි නිගන්තො භිමසි අත්තකාති.

අථ ඛො මාරෙ පාපිමා ජානාති මං භගවා ජානාති මං සුගතොති දුක්ඛි දුමමතො තජෙවන්තරධාසීති.

4. 1. 6.

සප්පසුත්තං.

142. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං භගවා ඤජග්ගෙ විහරති වෙඨවනො කලාඤ්ඤකනිවාපෙ. තෙන ඛො පත සමයෙන භගවා රත්තකිකාරුඡිසායං අපේක්ඛාකාසෙ¹ නිසින්නො හොති. දෙවො ව එකමෙකං පුසායති.

අථ ඛො මාරෙ පාපිමා භගවතො භයං ඡම්ඛිත්තතං ලොමහංසං උපාදෙතුකාමො මහන්තං සප්පර්චණ්ණං අභිනිවම්නිභා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. සෙය්‍යථාපි තාම මහතී එකරුහ්ඛිකා නාවා, එවමස්ස කායො හොති. සෙය්‍යථාපි තාම මහන්තං සොණ්ඨිකාතිලඤ්ඤං, එවමස්ස එණො හොති. සෙය්‍යථාපි තාම මහතී කොසලිකා කංසපාතී, එවමස්ස අක්ඛිති භවන්ති. සෙය්‍යථාපි තාම දෙවෙ ගලගලායතෙන විජ්ජලලතා නිව්ඡරන්ති, එවමස්ස මුඛතො ජිව්‍යා නිව්ඡරති. සෙය්‍යථාපි තාම කමොර-ගහනරියා ධම්මානාය සඤ්ඤා හොති, එවමස්ස අස්සාසපස්සාසානං සඤ්ඤා හොති.

අථ ඛො භගවා මාරෙ අයං පාපිමා ඉති විදිතා මාරං පාපින්නං ගාථාහි අර්ඛ්ඛාසි:

යො සුඤ්ඤගෙහාති සෙවති සෙය්‍යා සො මුනි අත්තසඤ්ඤානා,
වොස්සාඤ්ඤ වරෙය්‍ය තත්ථ සො පතිරුපං හි තථාපිධස්ස තං.

වරකා බහු හෙරවා බහු අපො ඩංසසිරිංසපා² බහු,
ලොමමි න තත්ථ³ ඉඤ්ඤෙය්‍ය සුඤ්ඤගාරගතො මහාමුනි.

තහං ඵලෙය්‍ය පඨවී වලෙය්‍ය සබ්බෙ ව පාණං උද සන්නසෙය්‍යං,
සලලමි වෙ උරසි පකප්පයෙය්‍යං⁴ උපබ්බ තාණං ත කරෙන්නි බුද්ධාති.

අථ ඛො මාරෙ පාපිමා ජානාති මං භගවා, ජානාති මං සුගතොති දුක්ඛි දුමමතො තජෙවන්තරධාසීති.

1. අප්ඛාකාසෙ - මජ්ඣ. 2. ඩංසසිරිංසපා - මජ්ඣ. 3. තත්ථ භ - මජ්ඣ. සං. 4. පකප්පයෙය්‍යං - සී.මු. 2.

ඉක්බිති පවිටු මරු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය.

දෙවියන් පිළිබඳ යම් පාසයෝත් මිනිසුන් පිළිබඳ යම් පාසයෝත් වෙන් නම් ඒ සියලු පාසයන් ගෙන් බැඳුනෙහි. මහකෙලෙස්බාමිමෙන් බඳනා ලද්දෙහි. මහණ, මා කෙරෙන් නො මිදෙන්නෙහි ය.

[භගවත්හු]:

දෙවියන් පිළිබඳ යම් පාසයෝත් මිනිසුන් පිළිබඳ යම් පාසයෝත් වෙන් නම් ඒ සියලු පාසයන්ගෙන් මම මිදුනෙමි වෙමි. මහාකෙලෙස්-
බකිතයෙන් මිදුනෙමි වෙමි. මරාව, තෝ නටුයෙහි.

ඉක්බිති පවිටු මරු භාග්‍යවත් තෙමේ මා දැනී, සුගත තෙමේ මා දැනී යයි දුකට පැමිණියේ නොසතුටුසිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් වී ය.

4. 1. 6.

සප සුත්‍රය.

142 මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි කලඤ්ඤානිවාප නම් වේළුවනාශ්මයෙහි වැඩවසන සේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රු බොල්අඳුරෙහි අබවස වැඩහුන්-
නාහු වෙති. වැස්ස ද එකිඑකි පොද හෙළයි.

එකල පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට බිය නැතිගැන්ම ලොවුදහගැන්ම උපදවනු කැමැත්තේ මහත් කාර්මවෙසක් මවාගෙණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. ඔහුගේ සිරුර එක්රැක්කෙන් මැවූ මහ මරුවක් බඳු වෙයි. ඔහුගේ පෙණය රුකරුවන්ගේ රා පෙරණ මහත් වෙදිලිකස්සක් බඳු වෙයි. ඔහුගේ ඇස් කොසොල්ලුපුරේ මහත් කස්ත-
ලියක් (භුඤ්ජනාපාතියක්) බඳු වෙයි. මේසය ගිහිරි කරණ කල යම්සේ විදුලිය නික්මේ ද, එපරිද්දෙන් ඔහුගේ මුවෙන් දිව නික්මෙයි. කඹුරුසම වසින් පුරණ කල්හි ශබ්දය යම්සේ ද, ඔහුගේ ආශ්වාසප්‍රශ්වාස ශබ්දය ද එබඳු වෙයි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ පවිටු මරු ය යි දැන පවිටු මරුගට ගාථාවන්ගෙන් වදල සේක:

යමෙක් ශයනය පිණිස ශුන්‍යාගාරයන් සෙවුනේ ද, ඒ බුද්ධිමති තෙමේ සංයත වූ ආත්මභාව ඇත්තේ වේ. හෙ තෙමේ ඒ ආත්මභාවයෙහි (ආලය) ගැරපියා ගැසිරෙන්නේ ය. එය එබඳු බුද්ධිමතිගට සුදුසු මැයි.

(සිංහව්‍යාඝාද) බිහිසුනු ජඩගම සත්තු ද බොහෝහ. බිහිසුනු ස්ථාවර අරවුණු ද බොහෝහ. වැලි බැහැ ලේ බොන මැස්සෝ ද සපියෝ ද බොහෝහ. ශුන්‍යාගාරයට වත් සම්මුඛව තෙමේ ඒ අරවුණු නිවෙහි කොට ලෝම මාත්‍රයකුදු කම්පන නො කරන්නේ ය.

අහස පාළෙන්තේ නම්, පොළොව සැලෙන්තේ නම්, වැලින් සිඳු සත්තු නැතිගන්නාහු නම්, ඉදින් ලෙහි තියුණු හුල් ගසන්නාහු නම්, බුදුවරයෝ උපසිත් කෙරෙහි පරිත්‍රාණයක් නො කෙරෙහි.

එකල්හි පවිටු මරු භාග්‍යවත් තෙමේ මා දැනී, සුගත තෙමේ මා දැනී යයි දුකට පැමිණියේ නො සතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 1. 7.

සොපපසිසුත්තං.

143. එකං සමයං භගවා ඤජගහෙ විහරති චෛථවනො කලඤ්ඤකතිවාපෙ. අථ බො භගවා ඛහුදෙවරතතිං අජ්ඣාකාසෙ වඩකමිත්වා රතතියා පච්චුසසමයං පාදෙ පක්ඛාලෙත්වා විහාරං පවිසිත්වා දක්ඛිණෙන පසොන සිහසෙය්‍යං කපෙපසි, පාදෙ පාදං අච්චාධාය සතො සම්පජානො උට්ඨානං සඤ්ඤං මෙන සි කරිත්වා.

අථ බො මාරො පාපිමා යෙන භගවා තෙහුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා භගවත්තං ගාථාය අජ්ඣාතාසි:

කිං සොපපසි කීනහු සොපපසි කිමිදං සොපපසි දුබ්භගො¹ විය,
සුඤ්ඤමගාරතති සොපපසි කිමිදං සොපපසි සුරියෙ² උග්ගතෙ.

[භගවා:]

යස්ස ජාලිතී විසතතිකා තණ්හා තප්ථි කුභිඤ්චි තෙතවෙ,
සඛ්ඛුපඨිතං³ පරික්ඛයා චුඤ්චා සොපපති කිං තවෙත්ථ මාරාති.

අථ බො මාරො පාපිමා ජානාති මං භගවා, ජානාති මං සුගතොති දුක්ඛි දුම්මතො තත්ථෙවනතරධාසීති.

4. 1. 8.

නඤ්ඤිසුත්තං.

144. එවං මෙ සුතා: එකං සමයං භගවා ඤාච්ඤ්ඤං විහරති ජෙතවංසන අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. අථ බො මාරො පාපිමා යෙන භගවා තෙහු-පසඛකමි. උපසඛකමිත්වා භගවතො සන්තකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

තඤ්ඤි පුතෙනති පුතතිමා ගොමිකො⁴ ගොති තථෙව තඤ්ඤි,
උපඨි ති තරස්ස තඤ්ඤා ත ති සො තඤ්ඤි යො⁵ නිරුපඨිති.

[භගවා:]

සොචති පුතෙනති පුතතිමා ගොමිකො ගොති තථෙව සොචති,
උපඨි ති තරස්ස සොචතා ත ති සො සොචති යො නිරුපඨිති.

අථ බො මාරො පාපිමා ජානාති මං භගවා -පෙ- තත්ථෙවනතරධාසීති.

1. දුබ්භතො-සා. දුබ්භායා-PTS. 2. සුරියෙ-මජ්ඣ. 3. සඛ්ඛුපඨිපරික්ඛයා - මජ්ඣ.

4. නගාවා - මජ්ඣ. 5. පයාසි-සීඉ. 1.

4. 1. 7.

භාෂාසම්මුතිය.

143. එක්කලෙක භාෂාවකුත් වහන්සේ රජහමනුවර කලකකනිවැස නම් වූ චේට්ඨනාත්මයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාෂාවකුත් වහන්සේ රැ බොහෝ වේලාවක් අබවස සක්මන් කොට රැ පහන් වේලෙහි පා දෙව වෙහෙරට පිවිස (දකුණු) පස මත (වම්) පස මදක් හැඳූ තබා සිටි නුවණ ඇති ව නැගී සිටුනා වේලාව මෙනෙහි කොට දකුණුපසින් සිංහගයා ව කළ සේක.

එකල්හි පවිටු මරු භාෂාවකුත් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාෂාවකුත් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

කිම නිදසි ද? කුමක් හෙයින් නිදසි ද? මළ එකකු මෙන් කුමකට නිදසි ද? ශුන්‍යාගාරයක් මා විසින් (ලද) සි නිදසි ද? කුමක් හෙයින් හිරු නැගී කල්හි නිදසි ද?

[ගඟවත්හු:]

යමකුගේ ජාලිනී නම් වූ විසතරිකා නම් වූ නාමයා තොමෝ කිසි භවයෙකහි පවුණුවන්නට නැද්ද, ඒ සථිඤ තෙමේ සියලු උපයින් ක්‍ෂය කිරීමෙන් හොඳී. මරුව, මෙහිලා තට කිම?

ඉක්බිති පවිටු මරු භාෂාවක් තෙමේ මා දනී, සුගත තෙමේ මා දනිය සි දුකට පැමිණියේ නොසතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 1. 8.

නාදනී සූත්‍රය.

144. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාෂාවකුත් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි වූ ජේතවන නම් වූ අනේපිටු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි පවිටු මාර තෙමේ භාෂාවකුත් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාෂාවකුත් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කීය:

දරුවන් ඇත්තේ දරුවන් හේතු කොට ගෙණ සතුටු වෙයි. එසේ ම ගෙරින් ඇත්තේ ගෙරින් හේතු කොට ගෙණ සතුටු වෙයි. උපයිනු මිනිසාගේ නාදනයෝ ය යමෙක් උපයි රහිත වේ නම් හෙ තෙමේ සතුටු නො වෙයි.

[ගඟවත්හු:]

දරුවන් ඇත්තේ දරුවන් හේතු කොට ගෙණ ශෝක කෙරෙයි. එසේ ම ගෙරින් ඇත්තේ ගෙරින් හේතු කොට ගෙණ ශෝක කෙරෙයි. උපයිනු මිනිසාගේ ශෝචනයෝ ය යමෙක් උපයි රහිත නම් හෙ තෙමේ ශෝක නො කෙරේ මැයි.

ඉක්බිති පවිටු මරු භාෂාවක් තෙමේ මා දනී. ... එහි ම අතුරුදන් වී ය.

4. 1. 9.

පඨමආයු සුතනං.

145. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ග්‍රීෂ්මගෙ විහරති වෙළඬවනෙ කලඤ්ඤකනිවාපෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතාසී, භික්ඛවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොස්සං. භගවා එතදවොච:

අපමිදං භික්ඛවෙ මනුස්සානං ආයු, ගමනීයො සම්පර්යො, කතනබ්බං ඝුසලං, වර්තබ්බං බ්‍රහ්මවර්යං, තස්සි ජාතස්ස අමරණං. යො¹ භික්ඛවෙ චිරං ජීවති, සො වස්සසතං අපං වා භියෙසාති.

අථ ඛො මාරෙ පාපිමා යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්නා භගවනං ගාථාය අප්ඤ්ඤාසී:

දීඝමායු මනුස්සානං ත නං භිලෙ සුපොරිසො,
වරෙය්‍ය ඩිරතෙනොව තස්සි චෙට්ඨස්ස ආගමොති.

[භගවා:]

අපමායු මනුස්සානං භිලෙය්‍ය තං සුපොරිසො,
වරෙය්‍යාදිත්තසීසොව තස්සි චෙට්ඨස්ස නාගමොති.

අථ ඛො මාරෙ පාපිමා -පෙ- තත්ථෙවනතරාධායීති.

4. 1. 10.

දුතියආයු සුතනං.

146 එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ග්‍රීෂ්මගෙ විහරති වෙළඬවනෙ කලඤ්ඤකනිවාපෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතාසී, භික්ඛවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොස්සං. භගවා එතදවොච:

අපමිදං භික්ඛවෙ මනුස්සානං ආයු, ගමනීයො සම්පර්යො, කතනබ්බං ඝුසලං, වර්තබ්බං බ්‍රහ්මවර්යං, තස්සි ජාතස්ස අමරණං. යො භික්ඛවෙ චිරං ජීවති, සො වස්සසතං අපං වා භියෙසාති².

අථ ඛො මාරෙ පාපිමා යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්නා භගවනං ගාථාය අප්ඤ්ඤාසී:

තාවමයනති අභොරතතා ජීවිතං නොපරාජ්ඣති,
ආයු අනුපරියාති³ චෙට්ඨාතං තෙමිච රථඝුබ්බරං.

[භගවා:]

අවමයනති අභොරතතා ජීවිතං උපරාජ්ඣති,
ආයු ඩියති චෙට්ඨාතං ඝුණාදිතංව ඔදකනති.

1. යො හි-සි. 1. 2. භියෙති-PTS. 3. අනුපරියායති-මු. 4. අනුචරියායති-සො, ආයු පරියෙති - සි. 1, 2.

4. 1. 9.

පඨම ආයුසුත්‍රය.

145. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහ නුවර සමීපයෙහි කලාඤ්ඤානිවාස නම් වූ වේදවනාශ්මයෙහි වැඩ වසන සේක එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි යි හිඤ්ඤාත් ඇමතු සේක. ඒ හිඤ්ඤා පින්වතුන් වහන්සැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, මිනිසුන්ගේ මේ ආයුෂ්‍ය අරු ය, පරලොව යා යුතු ය, කුසල් කටයුතු ය, බලිසර හැසිරිය යුතු ය, උපන්නුට නොමැරීමෙන් තැන. මහණෙනි, යමෙක් බොහෝ කලක් ජීවත් වේ නම් හෙතෙමේ සියක් වසක් ජීවත් වෙයි. බෙහෙවෙක් වේ නම් අරුයෙක් හෝ වෙයි.

එකල්හි පවිටු මාරා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

මිනිසුන්ගේ ආයුෂ්‍ය දිග ය. සතපුරුෂ හෙමේ එය හෙලා දක්නේ ය. තතපා මතුයෙන් වැටෙන (සාතකකාය) ලදරුවකු මෙන් හැසිරෙන්නේ ය. මරණයාගේ ජමෙක් තැන.

[භගවත්තු:]

මිනිසුන්ගේ ආයුෂ්‍ය අරු ය. සතපුරුෂ හෙමේ එය හෙලා දක්නේ ය. හිස ගිනි ගත්තකු මෙන් හැසිරෙන්නේ ය. මරණයාගේ නොජමෙක් තැන.

ඉක්බිති පවිටු මාරයා ... එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 1. 10.

ද්විතීය ආයුසුත්‍රය.

146 මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි කලාඤ්ඤානිවාස නම් වූ වේදවනාශ්මයෙහි වැඩ වසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි යි හිඤ්ඤාත් ඇමතු සේක. ඒ හිඤ්ඤා පින්වතුන් වහන්සැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, මිනිසුන්ගේ මේ ආයුෂ්‍ය ස්වරු ය, පරලොව යා යුතු ය, කුසල් කටයුතු ය, බලිසර හැසිරිය යුතු ය, උපන්නුට නො මැරීමෙන් තැන. මහණෙනි, යමෙක් බොහෝ කල් ජීවත් වේ ද, හෙතෙමේ සියක් වසක් ජීවත් වෙයි. බෙහෙවෙක් වේ නම් අරුයෙක් හෝ වෙයි.

එකල්හි පවිටු මාරයා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කීය:

ඌ දාවල්ල ඉක්ම නොයෙත්. ජීවිතය නිරුඳ්ධ නොවේ. මිනිසුන්ගේ ආයුෂ්‍ය (ඔවුන්) අනුව ම යේ. රියෙහි කිඹුල්ලුව අනුව යන රියනිම්-වල්ල මෙනි.

[භගවත්තු:]

ඌ දාවල්ල ඉක්ම යෙත්. ජීවිතය නිරුඳ්ධ වේ. මිනිසුන්ගේ ආයුෂ්‍ය ගෙවේ. කුඩා තදින්ගේ දිය මෙනි.

අථ බො මාරො පාපිමා ජානාති මං හගවා, ජානාති මං සුගතොති දුක්ඛි දුම්මතො තජ්ඣවන්තරධාසීති.

ආයුච්ඡො පඨමො.

තත්ත්වං:

හපොකම්මස්ථ තාගො ච සුභං පාසෙන තෙ දුච්ඡෙ,
සපෙසා සොපසි තඤ්ඤං ආයුතා අපරෙ දුච්ඡෙති.

2. රජ්ජවග්ගො.

4. 2. 1.

පාසාණසුත්තං.

147. එවං මෙ සුතා: එකං සමයං හගවා ගජඤ්ඤා විහරති ගිජ්ඣකුටං පබ්බතෙ. තෙන බො පන සමයෙන හගවා රත්තකිකාරතිමිසායං අජේඤ්ඤාසං¹ තිසින්නො හොති. දෙවො ච එකමෙකං උසායති.

අථ බො මාරො පාපිමා හගවතො හයං ජම්බවත්තං ලොමහංසං උපාදෙභුකාමො යෙන හගවා තෙත්තපසිකම්. උපසිකම්භා හගවතො අවිදුරෙ මහනෙත මහනෙත පාසාණො² පදෙලෙසි³

අථ බො හගවා මාරො අයං පාපිමා ඉති විදිචා මාරං පාපිමන්තං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

සවෙමං⁴ කෙවලං සබ්බං ගිජ්ඣකුටං චලෙයාසි,⁵
තෙව සම්මා විමුත්තානං බුද්ධානං අභි ඉඤ්ජන්තති.

අථ බො මාරො පාපිමා ජානාති මං හගවා, ජානාති මං සුගතොති දුක්ඛි දුම්මතො තජ්ඣවන්තරධාසීති.

4. 2. 2.

සිහසුත්තං⁶

148. එකං සමයං හගවා ඤාචන්ද්‍රියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථං පිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තෙන බො පන සමයෙන හගවා මහතියා පරිසාය පරිවුතො ධම්මං දෙසෙති.

අථ බො මාරස්ස පාපිමතො එතදගොසි: අයං බො සමණො නොනමො මහතියා පරිසාය පරිවුතො ධම්මං දෙසෙති. යනත්තාහං යෙන සමණො ගොනමො තෙත්තපසිකමෙයං විවක්ඛුකම්මායාති. අථ බො මාරො පාපිමා යෙන හගවා තෙත්තපසිකම්. උපසිකම්භා හගවත්තං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

1. අජ්ඣාසායං. - මජ්ඣං. 2. මහනෙත පාසාණං - මජ්ඣං. 3. පච්චෙලෙසි - ඤා. පදලෙසි - සිමු. 1. 2. මජ්ඣං. PTS. 4. සවෙමං-කප්පි. 5. වසලෙසි - කප්පි 6. කිංකුඤ්ඤා-සුත්තං. - මජ්ඣං.

ඉක්බිති පවිටු මාර්ගයෙන් භාග්‍යවත් නෙමේ මා දැනී. සුගත නෙමේ මා දැනී යයි දුකට පත් වූයේ නො සතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

ආයුධමය පළමුවැනි යි.

එහි උද්‍යානය:

තපො කම්ම සුත්‍රය ද තාග සුත්‍රය ද සුභ සුත්‍රය ද ඒ පාස සුත්‍ර දෙක ද සප්ප, කොපසි, නඤ්ඤි සුත්‍ර ද, අනෙක් ආයුධ සුත්‍ර දෙක ද සි සුත්‍ර දෙකකි.

2. රජ්ජ වර්ගය.

4. 2. 1.

පාසාණ සුත්‍රය.

147. මා විසින් මෙසේ අත ලදි: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි ගිජුකුළු පටුවෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රු බොල්අඳුරුයෙහි අබවස වැඩහුන්නා වූ වෙති. වැස්ස ද එකී එකී පොදු හෙළයි.

එකල්හි පවිටු මාර්ගය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ඩා නැතිගැණුම ලොමු-දහගැණුම උපදවනු කැමැත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නොදුරෙහි මහත් මහත් ගල් විහිටි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ පවිටු මාර්ගය සි දැන පවිටු මාර්ගයට ගාථායෙන් වදාළ සේක:

ඉදින් මේ මුළු ගිජුකුළුපටුව ම සලකෙහි තම්, මොනොවට මිදුනු බුදුරජාණන්ට කම්පනයක් තහමක් ඇත් මැ ය.

ඉක්බිති පවිටු මාර්ගය භාග්‍යවත් නෙමේ මා දැනී. සුගත නෙමේ මා දැනී යයි දුකට පත් වූයේ නො සතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 2. 2.

සිහ සුත්‍රය.

148. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිටු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත් පිරිසක් විසින් පිරිවරණ ලද්දහු දහම් දෙසන සේක.

එකල්හි පවිටු මාර්ගයට “මේ මහණ ගොයුම් නෙමේ මහත් පිරිසක් විසින් පිරිවරණ ලද්දේ දහම් දෙසයි. (බණ අසන්නවුන්ගේ) නුවණැස වනසන්නට මහණ ගොයුම්හු වෙත මම එළඹෙන්නෙමි තම් මනා මැ නු”යි මේ අදහස වී ය. ඉක්බිති පවිටු මාර්ගය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කීනත්‍ර සිතොව තදසි පරිසායං විසාරදො,
පටිමලො හි තෙ අත්ථි විජ්ඣාමි නු මඤ්ඤාසිති.

[භගවා:]

තදන්ති වෙ මහාචීර පරිසායු විසාරදො,
තථාගතා බලපපතතා තිණණො ලොකෙ විසතතිකන්ති.

අථ බො මාඤ්ඤෙ පාපිමා ජානාති මං භගවා, ජානාති මං සුගතොති දුක්ඛි
දුමමතො තත්ථෙවනතරධාසිති.

4. 2. 3.

සකලිකසුභං

149. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඤජගහෙ විහරති මද්දකුච්ඡස්මි.
මිගදයෙ. තෙන බො පන සමයෙන භගවතො පාදෙ සකලිකාය බතො
හොති. භුසා¹ සුදං භගවතො වෙදනා වත්තනනති සාරීරිකා දුක්ඛා තිබ්බා
බර කට්ඨකා අසාකා අමනාපා. තා සුදං භගවා සතො සමපජානො අභිවාසෙති
අවිහඤ්ඤාමානො. අථ බො භගවා විතුගුණං සංඝාටිං පඤ්ඤාපෙත්වා
දක්ඛිණෙන පසෙක සිත්ඤ්ඤාං කපෙසසි පාදෙ² පාදං අච්චාධාය සතො
සමපජානො.

අථ බො මාඤ්ඤෙ පාපිමා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිතා
භගවතං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

මඤ්ඤා නු බො³ සෙසි උදත්ත කාවෙය්‍යමතොනා,
අත්ථා නු තෙ සමපච්චිතං න සන්ති,
එකො විවිතො සයනාසතමහි
නිද්දාමො⁴ කිම්දං සොපපසෙවති.

[භගවා:]

න මඤ්ඤා සයාමි තාපි කාවෙය්‍යමතොනා,
අත්ථං සමෙච්චාහ මපෙතසොකො,
එකො විවිතො සයනාසතමහි
සයාමහං සබ්බභූතානුකමිමි.

යෙසමපි සලලං උරසි පට්ඨං.
මුහුං මුහුං හදයං වෙධමානං,
තෙට්ඨි⁵ සොපපං ලබ්භාරො⁶ සසලලා
කසපො⁷ අහං න සුපෙ චිත්තසලො.

ජග්ගං න සංඛෙත නපි හෙමි සොතතුං
රතතිඤ්ඤා තානුතපනති මා මං,
හානිං න පසාමි කුභිඤ්ඤා ලොකෙ
තසමා සුපෙ සබ්බභූතානුකමිමි.

අථ බො මාඤ්ඤෙ පාපිමා ජානාති මං භගවා -පෙ- තත්ථෙවනතරධාසිති.

1. භුසා - සා. 2. පාදො - සා. 3. මඤ්ඤා නු සෙසි - සා. PTS. 4. නිද්දාමි මො - සි 1, 2 5. හෙමිමි - PTS. 6. ලභාර - සබ්බත්ථ. 7. හසපො - ජෙසා,

කීම? පිරිස්හි සිංහයකු මෙන් විශාරද ව (=නො බිය පත් ව) තාද කෙරෙහි හු? දුනු විජය ඇතියෙමි යි හඟිති ද? මුඛට ප්‍රතිමල්ලයෙක් (=සතුරෙක්) ඇත් ම ය.

[හඟවත්හු:]

ලොව තෘෂ්ණාව තරණය කළ බලයට පැමිණි මහාවීර වූ තථාගතයෝ ඒකාන්තයෙන් පිරිස්හි විශාරද වූවාහු තාද කෙරෙත්.

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ තථාගත තෙමේ මා දනී. සුභත තෙමේ මා දනී යයි දුකට පත්වූයේ නොසතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 2. 3.

සකලික සුත්‍රය.

149. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි මද්දකුච්ඡී නම් මුවවෙතෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාදය ගල්කඩෙකින් පහරණ ලද්දේ වෙයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ශරීරයේ හටගත් දැඩි රළු කුළු නොමිනිති නොකල් මහත් දුක් වේදනාවෝ පවතිත්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිති නුවණ ඇති ව නොපෙළෙමින් ඒ වේදනාවන් ඉවසන සේක. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සහළ සිටුර සිටුගුණ කොට පණවා දකුණු පා මත වම් පා මදක් හයා තබා සිති නුවණ ඇති ව දකුණුපසෙන් සිංහයායාව කළ සේක.

එකල්හි පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

මූලා බැවින් හෝ කවිභාවයෙන් මත්වූයේ හෝතෙහි හු? මුඛට බොහෝ වූ වැඩ තැන් ද? ජනසාගෙන් වෙන් වූ සෙනසුන්හි නිදිබර මුහුණු ඇති ව හුදෙකලාව ම කුමක් හෙයින් හෝතෙහි ද?

[හඟවත්හු:]

මූලා බැවින් නො නිදමි. කවිභාවයෙන් මත්වූයෙමි නො නිදමි. මම පරමාභීයට මැනවින් පැමිණ පහ ව ගිය ශෝක ඇත්තෙමි වෙමි. මම සචිතුකතිතානුකම්පි ව ජනසාගෙන් වෙන් වූ සෙනසුන්හි හුදෙකලාව හෝතෙමි.

යම් කෙනකුන්ගේත් ලෙහි කියුණු හුලෙක් පිටිසියේ ද, හෘදය ක්ෂණ ක්ෂණයෙහි සැලෙන්නේ වේ ද, මේ ලෝකයෙහි (ඒ රුහාදි) හුල් ඇති ඕහු ද නිදි ලබත්. පහට ගිය (රුහාදි) හුල් ඇති මම කුමක් හෙයින් නො නිදමි ද!

නිදි වරන්නෙමි ද සැක නො කරමි. නිදන්තටත් නොබමි. රුදුවල්හු මා තහමක් තවත්. ලොව කිසිතැනෙක (මාගේ) පිරිහීමක් නො දකිමි. එහෙයින් සියලු සතුන් කෙරෙහි අනුකම්පා කරණ සුළු වූයෙමි හෝතෙමි.

එකල්හි පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවත් තෙමේ මා දනී ... එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 2. 4.

පථිරූපසුත්තං.

150. එකං සමයං භගවා භක්ඛාසලසු විහරති එකඛාලායං බ්‍රාහ්මණිකාමෙ. තෙන බො පත සමයෙන භගවා මහනිසා පරිසාය පරිවුතො ධම්මං දෙසෙති.

අථ බො මාරස්ස පාපිමතො එතදභොසි: අයං බො සමණෝ ගොතමො මහනිසා පරිසාය පරිවුතො ධම්මං දෙසෙති. යනනුභාහං යෙන සමණෝ ගොතමො තෙනුපසඛිකමෙය්‍යං විවක්ඛුකම්මායාති. අථ බො මාරෙ පාපිමා යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්මා භගවන්තං ගාථාය අර්ඛ්ඛාසි:

තෙනං තච පථිරූපං යදඤ්ඤමනුසාසති,
අනුරෙධවීරෙධෙසු මා සජ්ජෙතො¹ තදවරන්ති.

[භගවා:]

භිනානුකම්පි සමුච්ඡො යදඤ්ඤමනුසාසති,
අනුරෙධවීරෙධෙති² විපමුත්තො තථාගතොති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා -පෙ- තන්තෙවන්තරධාසිති.

4. 2. 5.

මානසසුත්තං.

151. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං භගවා ඝාච්ඡ්ඤායං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ.

අථ බො මාරෙ පාපිමා යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්මා භගවන්තං ගාථාය අර්ඛ්ඛාසි:

අන්තලිකවිරෙ පාසො යොයං³ වරති මානසො,
තෙන තං බාධයිස්සාමි න මෙ සමණ මොක්ඛසිති.

[භගවා:]

රූපා සද්දා රසා ගන්ධා ඵොට්ඨබ්බා ච මනොරමා,
එත්ත මෙ විගතො ඡන්දො නිභතො ඤාමසි අන්තකාති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා -පෙ- තන්තෙවන්තරධාසිති.

4. 2. 6.

පතහසුත්තං.

152. ඝාච්ඡ්ඤායං—

තෙන බො පත සමයෙන භගවා පසඤ්ඤානං උපාදානකකිංකාරං උපාදාය භික්ඛු⁴ ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙති සමාදායෙති සමුදානපෙති සමපහාසෙති. තෙ ව භික්ඛු අට්ඨි කන්තා⁵ මොසි කන්තා සබ්බවේදකසා⁶ සමන්තාගරිකා ඔභිකස්සානා ධම්මං සුණන්ති.

1. සජ්ජෙතො - සන්ධා. 2. විපමුත්තො - සි 1, 2. 3. යොයං - මජ්ඣං. සන්ධා. 4. භික්ඛුකං - මජ්ඣං. 5. අට්ඨි - කන්තා - මජ්ඣං. 6. සබ්බවේදකසා - සිමු. 1, 2.

4. 2. 4.

පතිරූප සූත්‍රය.

150. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල් දහව්වෙහි ඒකසාල නම් බුදුණුගමිහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හෙත් පිරිසක් විසින් පිරිවරණ ලද්දහු දහම් දෙසන සේක.

ඉක්බිති පවිටු මාරුහට මේ මහණ ගොසුම් තෙමේ මහත් පිරිසක් විසින් පිරිවරණ ලද්දේ දහම් දෙසයි. (බණ අසන්නවුන්ගේ) පැණැස වනසන්නට මහණ ගොසුම්හු වෙත මම එළඹෙන්නෙමි නම් මොවුන් හු යි! මේ අදහස වි ය. ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කීය.

යම් හෙයෙකින් මෙරමාහට අනුශාසනා කෙරෙහි ද, එය මුඛට සුදුසු නො වේ. එය කෙරෙමින් රුග ප්‍රතිස දෙකිහි නො ලැගව

[භගවත්හු:]

යම් හෙයෙකින් සථිඤ්ඤා තෙමේ නිත්‍යානුකූලපා ඇති ව මෙරමාහට අනුශාසනා කෙරේ ද, (ඒ) තථාගත තෙමේ රුග ප්‍රතිස දෙකින් විශේෂයෙන් මිදුනේ වේ.

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ ... එහි ම අභුරුදන් විය.

4. 2. 5

මානස සූත්‍රය.

151. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිටු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක.

එකල්හි පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය.

අනාරික්ඛවර වූ (අහස හැසිරෙන්නවුන් පවා බඳනා වූ) සිත්හි හටගත්තා වූ යම් මේ (රාග) පාශයෙක් හැසිරේ ද, එයින් මුඛ පෙළන්නෙමි. මහණ, මාගේ විෂයයෙන් නො මිදෙන්නෙහි ය.

[භගවත්හු:]

සිත්කලු වූ රූපයෝ ය, ශබ්දයෝ ය, රසයෝ ය, ගන්ධයෝ ය, ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයෝ ය, යන මේ පඤ්චකාමවස්තුන් කෙරෙහි වූ මාගේ රාගය පහවූයේ ය. මරුව තෝ නටුයෙහි.

ඉක්බිති පවිටු මාර ... එහි ම අභුරුදන් විය.

4. 2. 6.

පතති සූත්‍රය.

152. සැවැත්තුවර—

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උපාදානසනඤ්ඤා පස පිළිබඳ දෘෂ්ටි කථායෙන් භික්ෂූන්ට කරුණු දක්වන සේක. සමාදන් කරවන සේක. සමාදානසන උත්තාහවත් කරණ සේක. නිහ නම් ගන්වන සේක. ඒ භික්ෂූහු ද වැඩ ඇත්තක් කොට ගෙණ මෙතෙහි කොට ගෙණ මුළු සිතින් එක් කොට ගෙණ යොමු කළ කන් ඇති ව බණ අසන්.

අථ බො මාරස්ස පාපිමනො ඵතදහොසි: අයං බො සමණො ගොතමො පඤ්චන්තං උපාදානතඛිකානං උපාදාය භික්ඛු ධම්මො කථාය සඤ්ඤාසෙති සමාදපෙති සමුත්තෙතජෙති සම්පහංසෙති. තෙ ව භික්ඛු අට්ඨි කචා මනසි කචා සබ්බවෙතසා¹ සමන්තාහරිචා ඔභිතසොභා ධම්මං සුණන්ති. යනත්ත-තාහං යෙන සමණො ගොතමො තෙත්තපසඛිකමෙයං විවක්ඛුකම්මායාති.

තෙන බො පන සමයෙන සම්බුද්ධා පත්තා අජේඤ්ඤාසෙ නික්ඛිත්තා හොන්ති. අථ බො මාරෙ පාපිමා, බ්ලිවද්දවණණං අභිනිමිතිචා යෙන තෙ පත්තා තෙත්තපසඛිකම්. අථ බො අඤ්ඤාතරෙ භික්ඛු අඤ්ඤාතරං භික්ඛුං ඵතදවොච: භික්ඛු භික්ඛු ඵසො බ්ලිවද්දෙ පත්තෙ භික්ඛුයාති.

ඵවං වුත්තෙ හගවා තං භික්ඛුං ඵතදවොච: න සො භික්ඛු බ්ලිවද්දෙ මාරෙ ඵස පාපිමා, භූමායං විවක්ඛුකම්මායාගතොති. අථ බො හගවා මාරො අයං පාපිමා ඉති විදිචා මාරං පාපිමන්තං ගාථාති² අජ්ඣිහාසි:

රූපං වෙදධිතං සඤ්ඤං විඤ්ඤාණං යඤ්ච සඤ්ඤං,
තෙසො හමිසම් තෙනාං මෙ ඵවං තත්ථ විරජ්ජති.

ඵවං විරතනං³ බෙමන්තං සබ්බසංයෝජනාතිගං,
අනෙසං සබ්බඥානෙසු මාරසෙනාපි තාජ්ඣගාති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා - පෙ - තජෙචන්තතර්ඛාසිති.

4. 2. 7.

ආයතනසුභංගං.

153. ඵකං සමයං හගවා. චෙසාඋයං විහරති මහාවතෙ කුට්ඨාගාර-සාලායං. තෙන බො පන සමයෙන හගවා ඡන්තං ඵස්සායතනානං උපාදාය භික්ඛු ධම්මො කථාය සඤ්ඤාසෙති සමාදපෙති සමුත්තෙතජෙති සම්පහංසෙති. තෙ ව භික්ඛු අට්ඨි කචා මනසි කචා සබ්බවෙතසා සමන්තාහරිචා ඔභිත-සොභා ධම්මං සුණන්ති.

අථ බො මාරස්ස පාපිමනො ඵතදහොසි: අයං බො සමණො ගොතමො ඡන්තං ඵස්සායතනානං උපාදාය භික්ඛු ධම්මො කථාය සඤ්ඤාසෙති සමාද-පෙති සමුත්තෙතජෙති සම්පහංසෙති. තෙ ව භික්ඛු අට්ඨි කචා මනසි කචා සබ්බවෙතසා සමන්තාහරිචා ඔභිතසොභා ධම්මං සුණන්ති. යනත්තාහං යෙන සමණො ගොතමො තෙත්තපසඛිකමෙයං විවක්ඛුකම්මායාති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා යෙන හගවා තෙත්තපසඛිකම්. උපසඛිකම්චා හගවතො අවිදුරෙ මහන්තං භයභොරවසද්දං අකාසි. අපිසුද්දං⁴ පඨවි මඤ්ඤද උද්දියති.⁵

1 සබ්බවෙතසා - සිවු 1, 2. සබ්බං වෙතසා - කාළවි. 2. ගාථාය - මජ්ඣං සූ. PTS. 3. විවිසා - සි 1, 2. 4. අපිසුද්දං - සිවු. 1. අපිසුද්දං - PTS. 5. උද්දියති - මජ්ඣං.

එකල්හි පවිටු මරුහට මේ අදහස වී ය මේ මහණ ගොයුම් උපදානසකකාසී පස පිළිබඳ දූහාමි කථායෙන් භික්ෂුන්ට කරුණු දක්වයි. සමාදන් කරවයි. තෙද ගන්වයි. සිත හම් ගන්වයි. ඒ භික්ෂුහු ද වැඩ ඇත්තක් කොට ගෙණ මෙනෙහි කොට ගෙණ මුළු සිතින් සමනා ගෙණ යොමු කළ කන් ඇති ව බණ අසත්. (බණ අසන්නවුන්ගේ) පැණැස වනයන්හට මහණ ගොයුම්හු වෙත මම එළඹෙන්නෙමි තම මනා මැ නු යි!

එකල්හි බොහෝ පාත්‍රයෝ එළියෙහි බහන ලද්දහු වෙත්. එකල්හි පවිටු මාර තෙමේ ගොන්වෙසක් මවා ගෙණ ඒ පාත්‍රයන් වෙත එළඹියේ ය. එකල්හි එක්තරා මහණෙක් එක්තරා මහණකුට “මහණ, මහණ, මේ ගොණා පාත්‍රයන් බිඳුනේ ය”යි මෙය කී ය.

මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එ මහණහට “මහණ, හේ ගොණෙක් නො වේ. මේ පවිටු මරු ය. තොපගේ පැණැස වනයන්හට පැමිණියේ ය”යි මෙය වදාළ සේක. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ පවිටු මරු ය යි දැන පවිටු මරුහට ගාථාවන්ගෙන් වදාළ සේක :

රූපය හා වේදනාව හා සංඥාව හා විඤ්ඤාන හා යම් සංස්කාරධර්මයක් වේ නම් එය හා මේ පස්කඳු මම නො වෙමි. කෙල මා ගැත්තේ නොවේ යයි මෙසේ එහි නො ඇල්.

මෙසේ නො ඇළුනු ක්ෂේමප්‍රාජා අත්බැව් ඇති සියලු බවබැඳුම් ඉක්මවා සිටි රහත්හු කොහිදැයි සියලු තන්හි සොයන මරපිරිස් ද නො දැක්කේ ය.

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ ... එහි ම අනුරාදන් වී ය.

4. 2. 7.

ආයතන සූත්‍රය.

153. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර සම්පයෙහි වූ මහ-වෙනෙහි කුමාරාශ්‍රයෙහි වැඩවසන සේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඡරිසංඝායනසන් පිළිබඳ දූහාමි කතාවෙන් භික්ෂුන්ට කරුණු දක්වන සේක. සමාදන් කරවන සේක. තෙද ගන්වන සේක. හිත හම් ගන්වන සේක. ඒ මහණහු ද වැඩ ඇත්තක් කොට ගෙණ මෙනෙහි කොට ගෙණ මුළු සිතින් එක් කොට ගෙණ යොමු කළ කන් ඇත්තාහු බණ අසත්.

එකල පවිටු මරුහට මේ අදහස විය: “මේ මහණගොයුම් ඡරි සංඝායනසන් පිළිබඳ දූහාමි කතාවෙන් භික්ෂුන්ට කරුණු දක්වයි. සමාදන් කරවයි. උත්සාහවත් කරයි. හම් ගන්වයි. ඒ මහණහු ද වැඩ ඇත්තක් කොට ගෙණ මෙනෙහි කොට ගෙණ මුළු සිතින් එක් කොට ගෙණ යොමු කළ කන් ඇත්තාහු බණ අසත්. පැණැස වනයන්හට මහණගොයුම් වෙත මම එළඹෙන්නෙමි තම මනා මැ නු යි”

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මහත් බියජනන හඬක් කෙළේ ය. පොළොව පෙරළන්නාක් සෙයින්.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අථ බො අඤ්ඤාතරෙ භික්ඛු අඤ්ඤාතරං භික්ඛුං එතදවොච: භික්ඛු භික්ඛු එසා පඨවී මඤ්ඤා උද්දියති.

එවං වුත්තෙ හගවා තං භික්ඛුං එතදවොච: තෙසා භික්ඛු පඨවී උද්දියති¹. මාරෙ එසො පාපිමා තුමහාකං විවක්ඛුකමාය ආගතොති. අථ බො හගවා මාරෙ අයං පාපිමා ඉති විදිතො මාරං පාපිමනං ගාථාති¹ අජ්ඣගාසි:

රූපා සද්දා රසා ගන්ධා එස්සා ධම්මා ච කෙවලා,
එතං ලොකාමිසං සොරං එඨ ලොකො'ධිමුච්ඡිකො.²

එතඤ්ච සමතික්කමම සතො බුද්ධස්ස සාවකො,
මාරධෙය්‍යමෙතික්කමම³ ආදිවොච විරෙච්ඡති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා -පෙ- තජෙවනතරධාසීති

4. 2. 8.

පිණ්ඩසුතනං.

154. එකං සමයං හගවා මහධෙසු විහරති පඤ්චසාලායං බ්‍රාහ්මණගාමෙ. තෙන බො පත සමයෙන පඤ්චසාලායං බ්‍රාහ්මණගාමෙ කුමාරකානං පාත්‍රණකාති භවන්ති. අථ බො හගවා පුබ්බතහසමයං නිවාසෙතො පතන-විවරමාදය පඤ්චසාලං බ්‍රාහ්මණගාමං පිණ්ඩය පාවිසී. තෙන බො පත සමයෙන පඤ්චසාලෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා මාරෙන පාපිමනා අනිවිට්ඨා භවන්ති මා සමණො ගොතලො පිණ්ඩලෙජ්ඣති.

අථ බො හගවා යථාධොතෙන පතෙන පඤ්චසාලං බ්‍රාහ්මණගාමං පිණ්ඩය පාවිසී. තථාධොතෙන පතෙන පටික්කමි.

අථ බො මාරෙ පාපිමා යෙන හගවා හෙනුපසඛිකමි උපසඛිකමිතො හගවනං එතදවොච: අපි සමණ⁴ පිණ්ඩලෙජ්ඣති?

තථා භු ඩං පාපිම අකාසි, යථා'හං පිණ්ඩං න ලභෙය්‍යන්ති.

තෙන හි හතෙන හගවා දුතියමපි පඤ්චසාලං බ්‍රාහ්මණගාමං පටිසතු. තථා'හං කරියාමි, යථා හගවා පිණ්ඩං ලච්ඡති.

[හගවා:]

අපුඤ්ඤං පසවී මාරෙ ආසජ්ජ තං තථාගතං,
කිනත්‍ර මඤ්ඤාසි පාපිම න මෙ පාපං විපච්චති?

සුසුඛං චත ජ්වාම යෙසං නො තත්ති කිඤ්චනං,
පිතිහකනා හවිස්සාමි දෙවා ආහස්සරු යථාති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා -පෙ- තජෙවනතරධාසීති.

1. ගාථාය - මජ්ඣ. සා. 2. ලොකො'ධිමුච්ඡිකො - මජ්ඣ. සා. 3. මාරධෙය්‍යං අභික්කමම - මජ්ඣ. 4. අපි ඩං සමණ - මජ්ඣ.

ඉක්බිති එක්තරා මහණෙක් එක්තරා මහණකුට “මහණ, මහණ, මේ පොළොව (‘පටත් පටත්’ යන අනුකරණ දෙමින්) පෙරෙළෙන්නාක් මෙනැයි මෙය කී ය.

මෙසේ කීකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ මහණකුට මහණ, මේ පොළොව පෙරෙළෙන්නේ නොවේ. මේ පව්ව මරා ය. නොපහේ පැණැස ව්‍යාප්තව අයෙක් යයි මෙය වදාළ සේක. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ පව්ව මරා ය යි දැන පව්ව මරාහට නාථාවන්ගෙන් වදාළ සේක:

සියලු රූපයෝ ද ශබ්දයෝ ද රසයෝ ද ගන්ධයෝ ද ස්පර්ශයෝ ද ධර්මයෝ ද යන මෙය දරුණු ලෝකාභිෂෙක වේ. ලෝ වැස්සා මෙහි දැකී ලෙස ඇවුණේ ය.

බුදුරජානන් වහන්සේගේ සිහි ඇති ශ්‍රාවක තෙමේ මේ ඡායාපාතය ද ඉක්මවා මරාට ස්ථාන වූ භවත්‍රය ද පසු කොට තීරු මෙන් බබලයි.

ඉක්බිති පව්ව මරා තෙමේ ... එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 2. 8.

පිණ්ඩ සුත්‍රය.

154. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මගද දතව්වෙහි පඤ්චශාලා නම් බමුණුගමහි වාසවසන සේක. එකල්හි පඤ්චශාලා බමුණුගමෙහි කුමරුන්ගේ (ඔවුනොවුන් යවන) තුටුපඬුරු කෙනෙක් වෙත්. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පා සිවුරු ගෙණ පඤ්චශාලා නම් බමුණුගමට පිඩු පිණිස පිවිසි සේක. එකල්හි පඤ්චශාලා වැසි බමුණු ගැහැවියෝ පව්ව මරා විසින් “මහණගොසුම් තෙමේ පිඩු නොලබාවා!” යි ආවිභට වෙත්.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යථාධෛත පාත්‍රයෙන් (සිස්පයින්) සුක්ක ව පඤ්චශාලා බමුණුගමට පිඩු පිණිස පිවිසි සේක් ද, තථාධෛත පාත්‍රයෙන් (සිස්පයින්) සුක්ක ව පෙරලා වැසි සේක.

ඉක්බිති පව්ව මරා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය: ශ්‍රමණය, පිඩු ලැබුවෙහි ද?

පව්ව, මම යම්සේ පිඩු නො ලබන්නෙමි නම් කෝ එසේ කෙළෙහි නො?

වහන්ස, එසේ නම් භගවත් තෙමේ දෙවනවට දු පඤ්චශාලා බමුණුගමට පිවිසේවා. භගවත් තෙමේ යම්සේ පිඩු ලබන්නේ නම් මම එසේ කරන්නෙමි.

[භගවත්හු:]

මාර තෙමේ ඒ තථාගතයන් ගටා පව් රැස් කෙළේ ය. පව්ව, “මාගේ පව් නොපැසෙයි”යි කීම සිතයි ද?

යම්බල වූ අපට (රුහාදි) කෙල්ලජානයෙක් තැද්ද (එසේ වූ අපි) එකානන්තයෙන් ඉතා සැපයේ ජීවත් වමුන. ආභාසාර බලිලොව වැසි දෙව්-යන් මෙන් ප්‍රීතිය ම ආහාර කොට ඇත්තමෝ වමුන.

එකල්හි පව්ව මාර තෙමේ ... එහි ම අතුරුදන් විය.

4 2. 9.

කය්‍යකසුභතං.

155. ඝාවතජීයං—

තෙන බො පත සමයෙන භගවා භික්ඛු නිබ්බාණපටිසංයුතතාය ධම්මයා කථාය සංදසෙය්‍යති සමාදපෙති සමුත්තෙතජෙති සමපහංසෙති. තෙ ච භික්ඛු අට්ඨි කන්තා මනසි කන්තා සබ්බවේතසා සමනතාහරිත්වා ඔතිතසොත්තා ධම්මං සුභන්තති.

අථ බො මාරය්‍ය පාපිමතො ඵතදහොසි: අයං බො සමණො ගොතමො භික්ඛු නිබ්බාණපටිසංයුතතාය ධම්මයා කථාය -පෙ- සමපහංසෙති. තෙ ච භික්ඛු -පෙ- ධම්මං සුභන්තති. යත්තූනාහං යෙන සමණො ගොතමො තෙනුප-සබ්බකමෙය්‍යං විචක්ඛුකම්මායාති.

අථ බො මාණෙ පාපිමා කය්‍යකවණණං අභිනිමිතිත්වා මහත්තං තඛගලං බන්ධෙ කරිත්වා දීඝං පාවතගට්ඨිං¹ ගහෙත්වා හට්ඨටකෙසො සාණසාරී තිව්ඤ්ඤා² කදුමමකඛිතෙති පාදෙහි යෙන භගවා තෙනුපසබ්බකම්. උපසබ්බක-මිත්වා භගවත්තං ඵතදවොච: අපි සමණ බලිවද්දෙ අද්දසාති.

කිමපත පාපිම තෙ බලිවද්දෙහිති?

මමෙව සමණ වක්ඛු, මම රූපා, මම වක්ඛුසල්ථස්සවිඤ්ඤාණායතනං. කුභිං මෙ සමණ ගන්ත්වා මොකබ්බිති? මමෙව සමණ සොතං, මම සද්දා, මම සොතසල්ථස්සවිඤ්ඤාණායතනං. මමෙව සමණ සාණං, මම ගඤ්ඤා, මම සාණසල්ථස්සවිඤ්ඤාණායතනං. මමෙව සමණ ජීවහා, මම රසා, මම ජීවහාසල්ථස්සවිඤ්ඤාණායතනං. මමෙව සමණ කායො, මම ථොට්ඨබ්බා, මම කායසල්ථස්සවිඤ්ඤාණායතනං. මමෙව සමණ මනො, මම ධම්මා, මම මනොසල්ථස්සවිඤ්ඤාණායතනං. කුභිං මෙ සමණ ගන්ත්වා මොකබ්බිති?

තවෙව පාපිම වක්ඛු, තව රූපා, තව වක්ඛුසල්ථස්සවිඤ්ඤාණායතනං. යත්ථ ව බො පාපිම තත්ථි වක්ඛු, තත්ථි රූපා, තත්ථි වක්ඛුසල්ථස්සවිඤ්ඤාණායතනං. අගති තව තත්ථ පාපිම.

තවෙව පාපිම සොතං, තව සද්දා, තව සොතසල්ථස්සවිඤ්ඤාණායතනං. යත්ථ ව බො පාපිම තත්ථි සොතං, තත්ථි සද්දා, තත්ථි සොතසල්ථස්සවිඤ්ඤාණායතනං. අගති තව තත්ථ පාපිම.

තවෙව පාපිම සාණං, තව ගඤ්ඤා, තව සාණසල්ථස්සවිඤ්ඤාණායතනං. -පෙ- අගති තව තත්ථ පාපිම.

තවෙව පාපිම ජීවහා, තව රසා, තව ජීවහාසල්ථස්සවිඤ්ඤාණායතනං. -පෙ- අගති තව තත්ථ පාපිම.

1. දීඝපාවතගට්ඨිං - මජ්ඣිම. 2. සාණසාවකතිව්ඤ්ඤාණායතනං. -

4. 2. 9.

කායාන සුත්තය.

155. සැවැත්තුවර—

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිවණ පිළිබඳ දෑහැමි කථායෙන් හිඤ්ඤාත්මක රුහුණ දක්වන සේක. සමාදන් කරවන සේක. තෙද ගන්වන සේක. සිත හම් ගන්වන සේක. ඒ හිඤ්ඤා ද වැඩ ඇත්තක් කොට ගෙන මෙනෙහි කොට ගෙන මුළු සිතින් එක් කොට ගෙන යොමු කළ කන් ඇත්තාහු බණ අසත්.

එකල්හි පවිටු මරුහට මේ අදහස විය. “මේ මහණ ගෝසුම් නිවණ පිළිබඳ දෑහැමි කථායෙන් හිඤ්ඤා ... හම් ගන්වයි ඒ හිඤ්ඤා ද ... බණ අසත්. පැණැය වනයන්හට මහණ ගෝසුම් වෙත මම එළඹෙන්නෙමි නම් මනා මැ හු යි!

ඉක්කිති පවිටු මාර තෙමේ ගොවිවෙසක් මවා ගෙන මහ නතුලක් කර තබාගෙන දික් කෙවිටියක් ගෙන භාතාභාත කෙස (බබ්බොබ විසිර ගිය කෙස) ඇත්තේ හණ වනය ඇඳ ගත්තේ මම වැඩුණු පසින් යුක්තව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කීය. ශ්‍රමණය, ගොණුන් දැක්කෙහි ද?

පවිට, තට ගොණුන්ගෙන් කවර වැඩෙක් ද?

ශ්‍රමණය, ඇස මාගේ ම ය. රූප මාගේ ම ය. වක්‍රුසම්ප්පාය හා විඤ්ඤාණායතනය ද මාගේ ම ය. ශ්‍රමණය, කොහි ගොස් මාකෙරෙන් මිදෙන්නෙහි ද? ශ්‍රමණය, කණ මාගේ ම ය. ශබ්දයෝ මාගේ ම ය. සොතසම්ප්පාය හා විඤ්ඤාණායතනය ද මාගේ ම ය. ශ්‍රමණය, නැහැය මාගේ ම ය, ගක්ඛයෝ මාගේ ම ය, සංඝසම්ප්පාය හා විඤ්ඤාණායතනය ද මාගේ ම ය. ශ්‍රමණය, දිව මාගේ ම ය, රස මාගේ ම ය, ජීවහාසම්ප්පාය හා විඤ්ඤාණායතනය ද මාගේ ම ය. ශ්‍රමණය, කය මාගේ ම ය, ස්ප්‍රෂටව්‍ය මාගේ ම ය, කායසම්ප්පාය හා විඤ්ඤාණායතනය ද මාගේ ම ය. ශ්‍රමණය, සිත මාගේ ම ය, දහම් මාගේ ම ය, මනෝසම්ප්පාය හා විඤ්ඤාණායතනය ද මාගේ ම ය. ශ්‍රමණය, කොහි ගොස් මාකෙරෙන් මිදෙන්නෙහි ද?

පවිට, ඇස තාගේ ම ය, රූප තාගේ ම ය, වක්‍රුසම්ප්පාය හා විඤ්ඤාණායතනය ද තාගේ ම ය. එවිට, යම් තැනෙක ඇස නැද්ද, රූප නැද්ද, වක්‍රුසම්ප්පාය හා විඤ්ඤාණායතනය නැද්ද, එවිට එහි තාගේ ගමනෙක් නැත.

කණ තාගේ ම ය, ශබ්ද තාගේ ම ය, සෝතසම්ප්පාය හා විඤ්ඤාණායතනය තාගේ ම ය. පවිට, යම් තැනෙක කණ නැද්ද, ශබ්ද නැද්ද, සෝතසම්ප්පාය හා විඤ්ඤාණායතනය නැද්ද, එවිට එහි තාගේ ගමනෙක් නැත.

පවිට, නැහැය තාගේ ම ය, ගක්ඛයෝ තාගේ ම ය, සංඝසම්ප්පාය හා විඤ්ඤාණායතනය ද තාගේ ම ය. ... පවිට, එහි තාගේ ගමනෙක් නැත.

පවිට, දිව තාගේ ම ය, රස තාගේ ම ය, ජීවහාසම්ප්පාය හා විඤ්ඤාණායතනය ද තාගේ ම ය. ... පවිට, එහි තාගේ ගමනෙක් නැත.

තවෙව පාපිම කායො, තව ඵොට්ඨබ්බො, තව කායසල්ඨස්සවිඤ්ඤාණො-
යතනං -පෙ- අගති තව තත්ථ පාපිම.

තවෙව පාපිම මනො, තව ධම්මො, තව මනොසල්ඨස්සවිඤ්ඤාණොයතනං.
යත්ථ ච බො පාපිම නත්ති මනො, නත්ති ධම්මො, නත්ති මනොසල්ඨස්සවිඤ්ඤාණො-
යතනං. අගති තව තත්ථ පාපිමාති.

[මාරුඳො:]

යං වදන්ති මම ඉදන්ති¹ යෙ වදන්ති මමන්ති ව,
එත්ථ වෙ ගෙ මනො අත්ති න මෙ සමණ මොක්ඛයිති.

[භගවා:]

යං වදන්ති න තං මයං යෙ වදන්ති න තෙ අහං,
එවං පාපිම ජාතාහි න මෙ මගගමි දකඛයිති.

අථ බො මාරුඳො පාපිමො -පෙ- තත්ථෙවනන්තරධායිති.

4. 2. 10.

රජ්ජසුතනං.

156. එකං සමයං භගවා භොගලෙසු විහරති හිමවනතපස්සො²
අරඤ්ඤාකුට්ඨිකායං. අථ බො භගවතො රහොගතස්ස පටිසල්ලීතස්ස එවං
වෙනසො පරිචිතකෙකා උදපාදි. සක්කා භු බො රජ්ජං කාරෙතුං අහනං
අභ්‍යායං අජිතං අජාපයං අසොචං අසොචාපයං ධම්මෙතාති.

අථ බො මාරුඳො පාපිමො භගවතො වෙනසා වෙනොපරිචිතකකමඤ්ඤා
යෙත භගවා තෙහුපසඛකම්. උපසඛකමිත්වා භගවතනං එතදවොච:
කාරෙතු භනෙත භගවා රජ්ජං, කාරෙතු සුගතො රජ්ජං, අහනං අභ්‍යායං
අජිතං අජාපයං අසොචං අසොචාපයං ධම්මෙතාති.

[භගවා:]

කිම්පන නං පාපිම, පස්සයි, යං ටං නං එවං වදෙයි: කාරෙතු භනෙත
භගවා රජ්ජං, කාරෙතු සුගතො රජ්ජං, අහනං අභ්‍යායං අජිතං අජාපයං
අසොචං අසොචාපයං ධම්මෙතාති.

[මාරුඳො:]

භගවතා බො භනෙත වතතාරෙ ඉද්ධිපාද භාවිතා ඛහුලීකතා යානීකතා
වජ්ඣිකතා අනුට්ඨිතා පරිචිතා සුසමාරඬා. අකඛිමානො ච පත භනෙත
භගවා හිමවනනං පබ්බතරුපං සුවණ්ණතෙතව අධිච්ඡවෙචයස සුවණ්ණපබ්බ-
තස්සාති.³

[භගවා:]

පබ්බතස්ස සුවණ්ණස්ස ජාතරූපස්ස කෙවලො⁴,
ද්විතතාව නාලලෙකස්ස ඉති විදා සමඤ්ඤරෙ.

1. මමඤ්ඤාති - මජ්ඣං. සං. PTS.

2. හිමවනතපසස්ස - මජ්ඣං. සං. PTS.

3. සුවණ්ණසෙව පබ්බතාරු-මජ්ඣං. සුවණ්ණසෙව පබ්බතස්සාති - PTS. 4. කෙවලා-සං.

පට්ඨ, කය තාගේ ම ය, සුප්පට්ඨය තාගේ ම ය, කායසම්ප්පාදන හා විඤ්ඤාණායතනය ද තාගේ ම ය. ... එහි තාගේ ගමනෙක් නැත.

පට්ඨ, සිත තාගේ ම ය, දහම් තාගේ ම ය, මනෝසම්ප්පාදන හා විඤ්ඤාණායතනය ද තාගේ ම ය. පට්ඨ, යම් තැනෙක සිත තැද්ද, දහම් තැද්ද, මනෝසම්ප්පාදනය හා විඤ්ඤාණායතනයත් තැද්ද, එට්ඨ එහි තාගේ ගමනෙක් නැත.

[මරු:]

මේ මාගේ ය සි යමක් කියද්ද, යම් කෙනෙක් මා ගැත්තේ ය සි කියද්ද, ඉදින් එහි ළා මුඛගේ සිතෙක් ඇත් නම් ශ්‍රමණය, මා කෙරෙත් නොමිඳෙත්තෙහි ය.

[භගවත්තු:]

(මාගේ ය සි) යමක් කියද්ද, එය මාගේ නොවෙයි. යම් කෙනෙක් මා ගැත්තේ ය සි කියද්ද, මම 'ඔහු'ද නොවෙමි. පට්ඨ, මෙසේ දනුව. මා සිය මහත් නොදත්තෙහි ය.

ඉක්කිති පට්ඨ මරු තෙමේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 2. 10.

රජ්ජනුය.

156. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල් දනව්වෙහි නිමවත් පෙදෙසෙහි වත කිළියෙක වැඩ වසන සේක. එකල්හි එකලා වූ විතත-විවෙකයෙහි යෙදුනු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “තො තස්මින් තො තස්මින් පරස්වර්ණය (ධනහානිය) නො කරමින්-තො කරවමින් ශෝක නො කරමින් තො කරවමින් දහමින් රජය කරවන්නට හැක්කේ ද?”යි මෙබඳු විතත-විතකියෙක් පහල විය.

ඉක්කිති පට්ඨ මාරු තෙමේ තම සිතින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිත්හි පරිවිතකීය දූත භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කිය: වහන්ස, භගවත් තෙමේ නො තස්මින් තො තස්මින් ධනහානි නො කරමින්-තො කරවමින් ශෝක නො කරමින් ශෝක නො කරවමින් දහමින් රජය කෙරේවා. සුගත තෙමේ රජය කෙරේවා යි.

[භගවත්තු:]

පට්ඨ, “වහන්ස, භගවත් තෙමේ නො තස්මින් තො තස්මින් ධනහානි නො කරමින් තො කරවමින් ශෝක නො කරමින් තො කරවමින් දහමින් රජය කෙරේවා, සුගත තෙමේ රජය කෙරේවා”යි යම්හෙයෙකින් තෝ මට මෙසේ කියති ද, තෝ කුමක් දකිති ද?

[මරු:]

වහන්ස, භගවත්තු විසින් සතර සාධුපාදයෝ වඩන ලද්දහ. බහුල කරණ ලද්දහ. සාතයක් මෙන් කරන ලද්දහ. වාසනාවක් මෙන් කරණ ලද්දහ. නිතර තමා කෙරෙහි පිහිටුවන ලද්දහ. පුරුදු කරණ ලද්දහ. භාවනායෙන් සම්පූර්ණ කරණ ලද්දහ. වහන්ස, ඉදින් භගවත් තෙමේ කැමති වන්නේ නිමවත් මහපට්ඨ රත් ම යයි සිතන්නේ තම රත්පච්චෙක් වන්නේ ය.

[භගවත්තු:]

සාධුසංඛ්‍යාත ජාතරූපයෙන් නිමි හුදු පච්චෙක් වේ නම් එමෙන් දෙගුණයක් මහත් පච්චක් වුව ද එක් පුරුෂයකුගේ සිහට නොසැහේ. මෙසේ දන්නා නුවණැත්තේ සම ව හැසිරෙන්නේ ය.

යො දුක්ඛමද්දකම් යතො නිදනං කාමෙසු සො ජනතු කථං තමෙය්‍ය,
උපධිං විදිතො සබ්බොති ලොකෙ තස්සෙව ජනතු විනයාය සිකෙති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා ජානාති මං භගවා, ජානාති මං සුභතොති දුක්ඛි
දුමමතො තජෙවනතරොසිති.

රජජවණො දුතිසො.

තමුඤ්ඤනං:

පාසාණො සිමො සකලිකා පඨිරුපං ව මාතසං,
පතනං ආයතනං පිණ්ඩං කසසකං රජේත තෙ දසාති.

3. මාරවග්ගො.

4. 3. 1.

සබ්බෙහුලසුතනං.

157. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සකෙකසු විහරති
සිලාවතීයං. තෙන බො පත සමයෙන සබ්බෙහුලා භික්ඛු භගවතො අවිදුරෙ-
අපමනතා ආතාපිතො පතිතතා විහරන්ති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා බ්‍රාහ්මණවණ්ණං අභිනිමිතිචා මහනෙතන
ජටණ්ඩුවෙත අජනකම්පනිවත්තො ජණ්ණො ගොපාතසිවබ්බො සුරාසුරා-
පය්‍යාසි උදුමිරදණ්ඩං ගහෙතො යෙන තෙ භික්ඛු තෙහුපසඛිකම්. උප-
සඛිකම්චා තෙ භික්ඛු එතදවොච: දහර භවනො පබ්බජ්ජා සුසුකාල-
කෙසා හද්දෙන යොබ්බතෙන සමනනාගතා පඨමෙන වයසා අනිකීළිතාවිතො,¹
කාමෙසු, භුඤ්ජනතු භොනො,² මානුසකෙ කාමෙ, මා සඤ්චිකං හිතා
කාලිකං අනුධාවිත්තාති.

ත බො මයං බ්‍රාහ්මණ සඤ්චිකං හිතා කාලිකං අනුධාවාම, කාලිකඤ්ච
බො මයං බ්‍රාහ්මණ හිතා සඤ්චිකං අනුධාවාම. කාලිකා හි බ්‍රාහ්මණ කාමා
වුත්තා භගවතා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා ආදීතවො එත්ථ භියෙසා. සඤ්චිකො
අයං ධම්මො අකාලිකො එහිපසසිකො ඔපතගිකො,³ පච්චනනං වෙදිතබ්බො
විඤ්ඤාතිති.

එවං වුත්තෙ මාරෙ පාපිමා සීසං ඔකමෙපචා ජවහං නිලාලෙචා
තිවිසාඛං,⁴ තලාවෙන ලාවිකං උට්ඨාපෙචා දණ්ඩමොලුබ්බ පකකාමි.

1. අනිකීළිතාවිතො - මජ්ඣං. 2. භවනො - මජ්ඣං. 3. ඔපතෙසසිකො - මජ්ඣං.
4. නිවිසාඛං - සී 1, 2.

යම් පක්ෂයක කෙනෙකුන්ගේ හේතුවෙන් දුක පහළ වේ යයි යමෙක් දුක දිවි තම ඒ තනතුර තෙමේ කෙසේ පක්ෂයක පුළුල් කළාද (නුවණැති) සතුව තෙමේ ලෝකයෙහි පක්ෂයක 'සමගාමී'යි දැන පක්ෂය දුර්වල පිණිස ම හික්මෙන්නේ ය.

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ හඟවත් තෙමේ මා දැනී, සුභත තෙමේ මා දැනී යයි දුකට පත් වූයේ නො සතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

රජ්‍යවර්ග දෙවෙනි යි.

එහි උදාහරණය:

පාසාණ, සීග, සකලිකා, පතිරූප, මානස, පතන, ආයතන, පිණ්ඩ, කසක, රජ්‍ය ය යි සූත්‍ර දශයෙකි.

3. මාර වර්ගය

4. 3. 1.

සමබලසූත්‍රය.

157. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍යදතව්වෙහි සිලාවන් ගමහි වැඩවසන සේක. එකල්හි බොහෝ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නුදුරෙහි නොපමා ව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව තිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වෙසෙත්.

එකල්හි පවිටු මාර තෙමේ බමුණු වෙසක් මවා ගෙණ මහත් දළසුළුපයෙන් සුකත ව හැඳි පෙරෙව් අඳුන්දුවසම් ඇතිගේ ජරායෙන් දිරාගේ ගොවකාස්සක් මෙන් වක් වූයේ කුරු කුරු හඬින් ප්‍රඥාස කරණසුළු වූයේ දිගුල්දඩක් අතින් ගෙණ ඒ භික්ෂූන් වෙත එළඹිගේ ය. එළඹ ඒ භික්ෂූන්ට “භවත් පාවිද්දෙ දගරයහ. මනා අභිනීල කෙහෙ ඇතියහ. සොරුරු යොවිතෙන් පළමු වයසින් සුකතයහ. කම්කෙළියෙහි කෙළුම් නොකළසුල්ලහ. භවත්හු මිනිස් කම්සුව විඳිත්වා. මේ අත්බැවිහි වින්ද යුතු සුව හැර කල් ගෙවා වින්ද යුතු වූ සුව කරු නුදුරන් වා” යි කී.

බමුණ, අපි මේ අත්බැවිහි වින්ද යුතු සුව හැර කල් ගෙවා වින්ද යුතු සුව කරු නොදුටුවු. බමුණ, අපි කල් ගෙවා වින්ද යුතු සුව හැර මේ අත්බැවිහි වින්ද යුතු සුව කරු දුටුවු. බමුණ, කාමයෝ කාලිකයහ. බොහෝ දුක් ඇතියහ. දැඩි ආයාස ඇතියහ. මෙහි දෙස් බොහෝහ. මේ ලොවුතුරු දහම මේ අත්බැවිහි තමන් විසින් ම වින්ද යුතු ය. කල් නොයවා විපාක දෙන සුළු ය. එව බලව යි කීමට සුදුසු ය. තමසිත්හි පමුණුවා ලිමට සුදුසු ය. නුවණැත්තන් විසින් තමන් තමන් කෙරෙහි ලා දනසූතු ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද්දේ ය.

මෙසේ කී කල්හි පවිටු මාර තෙමේ හිස යටිකුරු කොට සලා දිව තෙරු ලෙළවා තළලෙහි තුන් රැළි ඇති බැමිබිඳුම් තංවා දණ්ඩ එල්බ ගෙණ ගියේ ය.

අථ බො තෙ භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිඤ්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසිදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා බො තෙ භික්ඛු භගවන්තා එතදවොචුං: ඉධ මයං භනෙත භගවතො අවිදුරෙ අපමන්තා ආකාපිතො පභිතන්තා විහරාම. අථ බො භනෙත අඤ්ඤාතරෙ බ්‍රාහ්මණො මහනෙතන ජට්ඨෙවෙන අජිතකම්පනිවන්තො ජණෙණො ගොපානසිවඤ්ඤා සුරාසුරාපස්සාසී උදුම්බරදණ්ඩං ගභෙඤ්ඤා යෙන මයං¹ තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිඤ්ඤා අලොභ එතදවොච:

දහරු භවන්තො පබ්බජ්ඣා සුසුකාලකෙසා හද්‍රෙන යොබ්බතෙන සමන්තාගතා පඨමෙන වයසා අනිකීට්‍රිකාවිතො කාමෙසු, භුඤ්ජන්තු භොනෙතා මානුසකෙ කාමෙ මා සන්දිට්ඨිකං හිඤ්ඤා කාලිකං අනුධාවිත්තාති. එවං චුතො මයං භනෙත නං බ්‍රාහ්මණං එතදවොචුමිත: න බො මයං බ්‍රාහ්මණ සන්දිට්ඨිකං හිඤ්ඤා කාලිකං අනුධාවාම, කාලිකඤ්ඤා බො මයං බ්‍රාහ්මණ හිඤ්ඤා සන්දිට්ඨිකං අනුධාවාම. කාලිකා හි බ්‍රාහ්මණ කාමො චුතො භගවතා බහුදුකඛා බහුපායාසා ආදීතවො එත්ථ භියෙසා. සන්දිට්ඨිකො අයං ධම්මො අකාලිකො එහිපසිකො ඔපතසිකො පච්චන්තං වෙදිතඤ්ඤා විඤ්ඤාහිති. එවං චුතො භනෙත සො බ්‍රාහ්මණො සීසං ඔකමෙපඤ්ඤා ජට්ඨං නිලාලෙඤ්ඤා කිවිසාබං කලාටෙ තලාටිකං චුට්ඨාපෙඤ්ඤා දණ්ඩමොලුභ්භ පකකන්තොති.

තෙසො භික්ඛවෙ බ්‍රාහ්මණො. මාගෙ එස² පාපිමා. නුඛාසං විවක්ඛු-කම්මාය ආගභොති. අථ බො භගවා එතමත්ථං විදිඤ්ඤා නායං වෙලායං ඉමං ගාථං අභාසි:

යො දුක්ඛමඤ්ඤා යතො නිදහං කාමෙසු සො ජන්තු කථං තමෙය්‍ය,
උපධිං විදිඤ්ඤා සඤ්ඤාති ලොකෙ තස්සො ජන්තු විතයාය සික්ඛෙති.

4. 3. 2.

සම්භුත්තං.

158. එකං සමයං භගවා සකෙකාසු විහරති සිලාවතීයං. තෙන බො පන සමයෙන ආයස්සා සම්භුත්තං භගවතො අවිදුරෙ අපමන්තො ආකාපි පභිතන්තො විහරති.

අථ බො ආයස්සා සම්භුත්තං රහොගතස්ස පටිසල්ලිතස්ස එවං වෙනසො පටිවිතකෙසා උදපාදි. ලාභා වත මෙ සුලඤ්ඤා වත මෙ යස්ස මෙ සත්ථා අරහං සම්මාසමුද්ධො. ලාභා වත මෙ සුලඤ්ඤා වත මෙ යො'හං³ එවං ස්වාක්කාතෙ ධම්මවිතයෙ පබ්බජිතො. ලාභා වත මෙ සුලඤ්ඤා වත මෙ යස්ස මෙ සමුග්ගවාරයො.⁴ සීලවන්තො කලාණ්ඩමමාති.

1. යෙන අමන - PTS. 2. එසා - මජ්ඣ. සං., PTS. 3. ස්වාහං - මජ්ඣ.
4. බ්‍රහ්මවාරයො - මජ්ඣ. සං.

ඉක්බිති ඒ මහණනු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පසෙක හුන්හ. එකත් පසෙක හුන් ඒ භික්ෂුනු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සෑල කළහ: වහන්ස, මෙහි අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නුදුරෙහි නො පමාව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයන ලද සිත් ඇති ව වෙසෙමු. වහන්ස, එකල්හි එක්තරා බමුණෙක් මහත් දළඹුළුවයෙකින් යුක්තව අපුන් දිවිසම් හැඳ පෙරෙ-වියේ ජරයෙන් දිරියේ ගොවනාස්සක් මෙන් වක් වූයේ සුරා සුරා යන හඬින් ප්‍රශංසා කරණ සුදු වූයේ දිගුල් දණ්ඩක් අතින් ගෙන අප වෙත එළඹියේ ය. එළඹ අපට මෙය කී ය.

“භවත් පාවිද්දේ දහරයහ. කළුකෙහෙ ඇතියහ. සොදුරු යොව්නෙන් පළමු වයසින් යුක්තයහ. කාමයෙහි ක්‍රියා නොකළහ. භවත්හු මිනිස් කම්පුව විදිත් වා. මේ අත්බැවිහි වින්ද යුතු සුවය හැර කලෙකින් ලැබෙන සුවය කර නො දුවත්වා”යි. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි ඒ බමුණාට අපි මෙය කිමු. “බමුණ, අපි මේ අත්බැවිහි වින්ද යුතු සුව හැර කල් ගෙවා ලැබෙන සුව කර නො දුවමු. බමුණ, අපි කල් ගෙවා ලැබෙන සුව අත් හැර මේ අත්බැවිහි වින්ද යුතු සුව කර දුවමු. බමුණ, කාමයෝ කාලිකයහ. බොහෝ දුක් ඇතියහ. දැඩි ආයාස ඇතියහ. මෙහි ආදීනව බොහෝය. මේ ලොවුතුරා දහම මේ අත්බැවිහි තමා විසින් ම වින්ද යුතුය. කල් නො යවා විපාක දෙන සුලු ය. එව, බලවසි කීවට සුදුසු ය. තම සිත්හි පමුණුවා ලීමට සුදුසු ය. නුවණැත්තන් විසින් තමන් තමන් කෙරෙහි ලා දතයුතු යයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද්දේ ය”යි. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි ඒ බමුණු තෙමේ හිස යටිකුරා කොට සලා දිව තෙරු ලෙළවා තලලෙහි තුන්රැළි ඇති බැව්විසුම් නංවා දණ්ඩ එල්බ ගෙන ගියේ ය.

මහණෙනි, මේ බමුණෙක් නො වේ. මේ පව්වු මරා ය. නොපගේ නුවණැස ව්‍යාප්ත පිණිස පාවිණියේ ය යි. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ දැන ඒ වේලායෙහි මේ භාවාව වදල සේක:

යමෙක් දුක යම් පක්‍යකාම ගුණයක් නිදන කොට ඇතැයි දුටුයේ ද, ඒ සත්‍ය තෙමේ කාමයන්හි කෙසේ නැමෙන්නේ ද, (නො නැමේ මැ යි) ඒ සත්‍ය තෙමේ ලෙවිහි කාමගුණොපධිය (රහාදි) සමග යි දැන ඒ කාම-ගුණොපධිය ම දුරලනු පිණිස හික්මෙන්නේ ය.

4. 3. 2.

සමිද්ධි සූත්‍රය.

158. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍යදනව්වෙහි සිලාවනි ගමහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නුදුරෙහි ආයුෂමත් සමිද්ධි තෙරණුවෝ නොපමාව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වෙසෙති.

ඉක්බිති එකලා වූ විත්තවිවේකයෙන් යුක්ත වූ ආයුෂමත් සමිද්ධි තෙරණු-වන්ට මෙබඳු විත්තවිවේකයක් පහළ විය. ඒ මාගේ ශාක්‍යා තෙමේ අතීත් ය. සමයක් සම්බුද්ධ ය. ඒ මට එකතින් මහත් ලාභයෙකි. එකතින් මනා ලැබීමෙකි. ඒ මම මෙසේ සවාක්‍යාන වූ ශාසනයෙහි පාවිදි වූයෙමි. ඒ මට එකතින් මහත් ලාභයෙකි. එකතින් මනා ලැබීමෙකි. ඒ මට සිල්වත් කලණ දහම් ඇති සමුම්භරහු වෙති. ඒ මට එකතින් මහත් ලාභයෙකි. එකතින් මනා ලැබීමෙකි.

අථ බො මාරෙ පාපිමා ආයසමනො සමිද්ධිස්ස වෙතසා වෙතොපරි-
චිතකකමඤ්ඤාය යෙනායසමා සමිද්ධි තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්නි,
ආයසමනො සමිද්ධිස්ස අවිදුරෙ මහනතං භයහෙරවසද්දං අකාසි, අපිසසුදං
පඨවි මඤ්ඤා උද්දියතීති.¹

අථ බො ආයසමා සමිද්ධි යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්නි,
භගවනතං අභිවාදෙතො එකමනතං නිසීදි. එකමනතං නිසිනො බො
ආයසමා සමිද්ධි භගවනතං එතදවොච: ඉධාහං භනොති භගවතො අවිදුරෙ
අපපමනො ආතාපි පභිතනොති විහරාමි. තස්ස මය්හං භනොති රහොග-
තස්ස පටිසල්ලිතස්ස එවං වෙතසො පරිචිතකෙකා උදපාදි: ලාභා වත
මෙ, සුලභං වත මෙ, යස්ස මෙ සත්ථා අරහං සමමාසමුද්ධො. ලාභා වත මෙ,
සුලභං වත මෙ, යො'හං එවං සාධකානෙ ධම්මවිතයෙ පබ්බජිතො. ලාභා
වත මෙ, සුලභං වත මෙ, යස්ස මෙ සබ්බභවාරයො සීලවනොති,
කල්යාණධම්මාති. තස්ස මය්හං භනොති අවිදුරෙ මහාභයහෙරවසදෙද අහොසි,
අපිසසුදං පඨවි මඤ්ඤා උද්දියතීති.¹

[භගවා:]

තෙසා සමිද්ධි පඨවි උද්දියති. මාරෙ එසො පාපිමා. තුය්හං විචක්ඛු-
කම්මාය ආගතො. භවිත් තං සමිද්ධි තතෙව අපපමනො ආතාපි
පභිතනොති විහරාමිති.

එවමහනොති බො ආයසමා සමිද්ධි භගවතො පටිසසුතො² උට්ඨායාසනා
භගවනතං අභිවාදෙතො පදකම්ඤං කතො පකකාමි. දුතියමපි බො ආයසමා
සමිද්ධි තතෙව අපපමනො ආතාපි පභිතනොති විහාසි. දුතියමපි බො
ආයසමනො සමිද්ධිස්ස රහොගතස්ස පටිසල්ලිතස්ස එවං වෙතසො පරිචි-
තකෙකා උදපාදි. ලාභා වත මෙ, සුලභං වත මෙ -පෙ- යස්ස මෙ
සබ්බභවාරයො සීලවනොති, කල්යාණධම්මාති. දුතියමපි බො මාරෙ පාපිමා,
ආයසමනො සමිද්ධිස්ස වෙතසා වෙතොපරිචිතකකමඤ්ඤාය -පෙ- අපිසසුදං
පඨවි මඤ්ඤා උද්දියතීති.¹

අථ බො ආයසමා සමිද්ධි මාරෙ අයං පාපිමා ඉති විදිතො මාරං
පාපිමනතං ගාථාය අජ්ඣහාසි:

සද්ධායාහං පබ්බජිතො අගාරස්මා අතගාරියං,
සති පඤ්ඤා ව මෙ බුද්ධා විතතඤ්ච සුසමාහිතං,
කාමං කරස්සු රූපානි තෙව මං බ්‍යාධිසියාසිති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා ජානාති මං සමිද්ධි භික්ඛුනි දුකම් දුමමනො
තතෙවනතරධායිති.

1. උද්දියතීති. - මජ්ඣ. 2. පටිසසුතො. - PTS.

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ (තම) සිතින් ආයුෂමත් සම්ඳ්‍රි තෙරණුවන්ගේ විතතපරිච්ඡේදය දූත ආයුෂමත් සම්ඳ්‍රි තෙරණුවන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂමත් සම්ඳ්‍රි තෙරණුවන් නුදුරෙහි මහත් බිය ජනන හඬක් කෙළේ ය. තවද එය පොළොව පෙරළන්නාක් සෙයින් වෙයි.

ඉක්බිති ආයුෂමත් සම්ඳ්‍රි තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂමත් සම්ඳ්‍රි තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කළහ: වහන්ස, දෙසි මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නුදුරෙහි නොපමා ව කෙළෙස් තවත වෙර ඇතිව තිබින් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇතිව වෙසෙමි. වහන්ස, එකලා වූ විතතවිචේකයෙන් හුන් ඒ මට ලේබදු විතතවිචේකයක් පහළ විය. ඒ මාගේ ශාක්‍යා තෙමේ අතීන් ය. සමාස් සබ්බුද්ධ ය. එය මට ඒකාන්තයෙන් මහත් ලාභයෙකි. ඒකාන්තයෙන් මනා ලැබීමෙකි. ඒ මම මෙසේ සාක්‍යයා වූ ශාක්‍යයෙහි පැවිදි වූයෙමි. එය මට ඒකාන්තයෙන් මහත් ලාභයෙකි. එකතින් මනා ලැබීමෙකි. ඒ මට සිල්වත් කලණ දහම් ඇති සබ්බුසරත්‍ර වෙති. එය මට එකතින් මහත් ලාභයෙකි. එකතින් මනා ලැබීමෙකි. වහන්ස, ඒ මාගේ නුදුරෙහි පොළොව පෙරළන්නාක් සෙයින් බිය ජනන හඬක් විය.

[භගවත්හු:]

සම්ඳ්‍රි, මේ පොළොව නො පෙරෙළෙයි. මේ පවිටු මරා ය. නොපගේ නුවණැස වතසා ලත්තට පැමිණියේ ය. සම්ඳ්‍රි, තෙපි යව. නොපමා ව කෙළෙස් තවත වෙර ඇතිව තිබින් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇතිව එහි ම වසව.

වහන්ස, එසේ ය යි ආයුෂමත් සම්ඳ්‍රි තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා හුනස්තෙන් තැහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට ගියහ: දෙවතවට දු ආයුෂමත් සම්ඳ්‍රි තෙරණුවෝ නොපමා ව කෙළෙස් තවත වෙර ඇතිව තිබින් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇතිව එහි ම විසුහ. දෙවතවට දු එකලා ව විතතවිචේකයෙන් හුන් සම්ඳ්‍රි තෙරණුවන්ට මෙබදු විතතවිචේකයක් පහළ විය. ... ඒ මට සිල්වත් කලණදහම් ඇති සබ්බුසරත්‍ර වෙති. එය මට එකතින් මහත් ලාභයෙකි. එකතින් මට මනා ලැබීමෙකි. දෙවතවට දු පවිටු මාර තෙමේ (තම) සිතින් ආයුෂමත් සම්ඳ්‍රි තෙරණුවන්ගේ විතතපරිච්ඡේදය දූත ... තවද, පොළොව පෙරළන්නාක් සෙයින්.

ඉක්බිති ආයුෂමත් සම්ඳ්‍රි තෙරණුවෝ මේ පවිටු මරා ය යි දූත පවිටු මරානට ගාථායෙන් කීහ.

මම සැදහැසෙන් ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වීම. මා විසින් සිහිය හා නුවණ අවබෝධ කරණ ලදී. සිත ද මොනොවට පිහිටුවන ලද්දේ ය. (එහෙයින් බිහිසුණු) රූපයන් කැමති පරිද්දෙන් කරව. මා නොම පෙළන්නෙහි ය.

ඉක්බිති පවිටු මරා තෙමේ සම්ඳ්‍රි මහණ තෙමේ මා දැනී යයි දුකට පැමිණියේ නො සතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරාදන් විය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

4. 3. 3.

ගොධිකපුතනං

159. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා රුජගහෙ විහරති වෙඨවනො කලඤ්ඤතිවාපෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා ගොධිකො ඉසිගිලී-පයො විහරති කාලසිලායං. අථ ඛො ආයස්මා ගොධිකො අප්පමනො ආතාපි පභිතනො: විහරනො: සාමයිකං¹ වෙතොවිමුත්තිං ඵුසි. අථ ඛො ආයස්මා ගොධිකො තාය² සාමයිකාය වෙතොවිමුත්තියා පරිහාසි.

දුතියමපි ඛො ආයස්මා ගොධිකො අප්පමනො -පෙ- විහරනො: සාමයිකං¹ වෙතොවිමුත්තිං ඵුසි. දුතියමපි ඛො ආයස්මා ගොධිකො තාය² සාමයිකාය වෙතොවිමුත්තියා පරිහාසි. තතියමපි ඛො ආයස්මා ගොධිකො -පෙ- පරිහාසි. චතුස්මපි ඛො ආයස්මා ගොධිකො -පෙ- පරිහාසි. පඤ්චමපි ඛො ආයස්මා ගොධිකො -පෙ- පරිහාසි. ඡට්ඨමපි ඛො ආයස්මා ගොධිකො - පෙ - පරිහාසි.

සත්තමමපි ඛො ආයස්මා ගොධිකො අප්පමනො ආතාපි පභිතනො: විහරනො: සාමයිකං වෙතොවිමුත්තිං ඵුසි අථ ඛො ආයස්මනො ගොධිකස්ස එතදගොසි: යාච ඡට්ඨං බ්බාහං සාමයිකාය වෙතොවිමුත්තියා පරිහිනො. යනානුතාහං සත්ථං ආහරෙය්‍යන්ති.

අථ ඛො මාරො පාපිමා ආයස්මනො ගොධිකස්ස වෙතස්ස වෙහො-පරිවිතකකමඤ්ඤාය යෙන භගවා තෙනුපසංඝිකම්. උපසංඝිකම්චා භගවතනං ගාථාති අජ්ඣගාසි:

මහාචීර මහාපඤ්ඤ ඉද්ධියා රසසා ජලං³,
සබ්බවෙරහයානින පාදෙ වන්දමි වන්ඛමි.

සාචකො තෙ මහාචීර මරණං මරණානිභූ,
ආකඝ්ඛති වෙතස්ස නං නිසෙධි පුත්තිකර.

කථං හි භගවා තුය්‍යං සාචකො සාසනෙ රතො,
අප්පත්තමානස්ස ඥෙබ්බො කාලං කසිරු ජනෙසුතාති.

තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා ගොධිකෙන උත්ථං ආහරිතං ගොති.

අථ ඛො භගවා මාරො අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමනං ගාථාය අජ්ඣගාසි:

එවං හි ධිරු කුබ්බන්ති නාචකඝ්ඛන්ති ජිවිතං,
සමුලං තණ්හං අබ්බියන්ත¹ ගොධිකො පරිනිබ්බුතොති.

1. සාමයිකං - PTS, සාමයිකං - සා. 2. තය්‍යා. 3. ජලං මජ්ඣං. සා.

4. තණ්හෙබ්බියන්ත - මජ්ඣං.

4. 3. 3.

ගොඩනැගිලි සූත්‍රය

159. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වූ වේදිකාගාරයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි ආයුෂමත් ගෝඨික තෙරණුවෝ ඉසිහිලි පටු ඇළයෙහි කළුගල් තලයෙහි වැඩ වෙසෙති. එකල්හි ආයුෂමත් ගෝඨික තෙරණුවෝ තො පමා ව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව තිවත් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වසන්තාහු ලෝකික සම්මතක් ලැබූහ. එකල්හි ආයුෂමත් ගෝඨික තෙරණුවෝ ඒ ලෝකික සම්මතයින් පිරිනුතහ.

දෙවනවට ද ආයුෂමත් ගෝඨික තෙරණුවෝ තො පමා ව ... වසන්තාහු ලෝකික සම්මත ලැබූහ. දෙවනවට ද ආයුෂමත් ගෝඨික තෙරණුවෝ ඒ ලෝකික සම්මතයින් පිරිනුතහ. තෙවනවට ද ආයුෂමත් ගෝඨික තෙරණුවෝ ... පිරිනුතහ. සිවුවනවට ද ආයුෂමත් ගෝඨික තෙරණුවෝ ... පිරිනුතහ. පස්වනවට ද ආයුෂමත් ගෝඨික තෙරණුවෝ ... පිරිනුතහ. සවනවට ද ආයුෂමත් ගෝඨික තෙරණුවෝ ... පිරිනුතහ.

සත්වනවට ද ආයුෂමත් ගෝඨික තෙරණුවෝ තො පමා ව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව තිවත් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වසන්තාහු ලෝකික සම්මත ලැබූහ. ඉක්බිති ආයුෂමත් ගෝඨික තෙරණුවන්ට “මම සවනවට තෙක් ලෝකික සම්මතයින් පිරිනිනිමි. මම සැත් අරතෙමි තමි, මනා නො!” යි මේ සිත විය.

ඉක්බිති පවුල මාර තෙමේ තම සිතින් ආයුෂමත් ගෝඨික තෙරණුවන් ගේ විහ්‍යාපරිච්ඡේදය දැක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථාවලින් කී ය.

මහාචාර්යෙහි, මහපාණ්ඩුයෙහි, සාද්ධියෙන් හා පිරිවරින් බලනු වෙති, සියලු (පාණ්ඩුපාතාදී) වෙර හා බිය ඉක්ම වූ තැනැත්තෙහි, පසැස් ඇති යෙහි, පා වදිමි.

මරණය මැඬලන සුලු මහාචාර්යෙහි, මුඛගේ සවිවෙක් මරණය කැමති වෙයි. පියෝ කෙරෙයි. මහතෙදුහියෙහි, එය වළක්වනු ලැබේ.

ජනකා කෙරෙහි ප්‍රසිද්ධ වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ, සස්තෙහි ඇලුනු නොපත් රහත්ඵල ඇති ශෛක්‍ෂ වූ මුඛ සවිවෙක් කෙසේ නම් කළුරිය කරන්නේ ද?

එකල්හි ආයුෂමත් ගෝඨික තෙරණුවන් විසින් සැත් අරතලද්දේ වෙයි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ පවුල මරායයි දැක පවුල මරාහට ගාථායෙන් වදල සේක.

නුවණැත්තෝ මෙසේ ද කෙරෙත්. දිවි නොපතත්. ගෝඨික තෙමේ මුල්සතික කාමණ්ඩුව උපුටා හැර පිරිනිවියේ ය. (සමසිසි වැ පිරිනිවියෙන් සිතකුපරිනිවිණයෙන් පිරිනිවියේ ය.)

අථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි: ආයාම භික්ඛවෙ යෙන ඉසිහිලීපස්සං කාලසීලා තෙත්තපසඛිකම්භස්සාම, යත් ගොධිකෙත කුලපුත්තෙන සත්ථං ආයාරිතනති. එවං භනෙතති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සායාං. අථ ඛො භගවා සම්මත්තලෙහි භික්ඛුහි සද්ධං යෙන ඉසිහිලීපස්සං කාලසීලා තෙත්තපසඛිකම්. අද්දසා ඛො භගවා ආයසමනනං ගොධිකං දුරතොව මඤ්ඤෙ විවත්තකකකිං සෙමානං.¹

තෙන ඛො පඤා සමයෙන බුමාසිතතනං තිමිරසිතතනං ගච්ඡෙව පුරිමං දිසං, ගච්ඡති පච්ඡිමං දිසං, ගච්ඡති උත්තරං දිසං, ගච්ඡති දක්ඛිණං දිසං, ගච්ඡති උද්ධං, ගච්ඡති අධො, ගච්ඡති අනුදිසං.

අථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි: පස්සථ තො තුලෙහ භික්ඛවෙ එතං බුමාසිතතනං තිමිරසිතතනං. ගච්ඡෙව පුරිමං දිසං, ගච්ඡති පච්ඡිමං දිසං, ගච්ඡති උත්තරං දිසං, ගච්ඡති දක්ඛිණං දිසං, ගච්ඡති උද්ධං, ගච්ඡති අධො, ගච්ඡති අනුදිසනති. එවං භනෙත. එතො ඛො භික්ඛවෙ මාරො පාපිමා ගොධිකස්ස කුලපුත්තස්ස විඤ්ඤාණං සමනෙතසති², කත්ථ ගොධිකස්ස කුලපුත්තස්ස විඤ්ඤාණං පතිට්ඨිතනති. අප්පතිට්ඨිතෙන ව භික්ඛවෙ විඤ්ඤාණෙන ගොධිකො කුලපුත්තො පරිනිබ්බතොති.

අථ ඛො මාරො පාපිමා බෙලුවපණ්ඩුවීණමාදය යෙන භගවා තෙත්තපසඛිකම්. උපසඛිකම්භා භගවතනං ගාථාය අජ්ඣානාසි:

උද්ධං අධො ව තිරිසඤ්ච දිසා අනුදිසායවහං,
අනෙසං තාධිගච්ඡාමි ගොධිකො සො කුහිං ගතොති?

[භගවා:]

සො ධීරො ධිතිතමනො ක්කාසි ක්කාතරතො සදා,
අගොරතනං අනුසුඤ්ඤං ජිවිතං අනිකාමයං.

ජේත්වාන මච්චුතො සෙනං අනාගතචා පුතබ්භවං,
සමුලං තණ්හමඛුය්හ ගොධිකො පරිනිබ්බතොති.

[ථෙරු:]

තස්ස සොකපරෙතස්ස විණා කච්ඡා අහස්සථ,
තතො සො දුමවතො යකෙඛා තතේවත්තාරධායථාති³.

4. 3. 4.

සත්තවස්ස සුත්තං.

160. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා උරුමෙලායං විහරති නජ්ජ තෙරඤ්ඤරුය තීරෙ අජපාලනිග්‍රොධෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන මාරෙ පාපිමා සත්තවස්සාහි භගවතනං අනුබ්බෙසී⁴ තොති ඔතාරුපෙකෙඛා ඔතාරං අලභමානො. අථ ඛො මාරෙ පාපිමා යෙන භගවා තෙත්තපසඛිකම්. උපසඛිකම්භා භගවතනං ගාථාය අජ්ඣානාසි:

සොකාවතිණෙණා හු වතමති⁵ ක්කායසි විත්තං හු ජිනො උද පත්ථයානො,
ආගුං හු ගාමෙසමිමකාසි කිඤ්චි කසමා ජනෙන න කරෙසි සකඛිං
සකඛි ත සමපජ්ජති කෙන වි තෙති.

1. භෙය්‍යමානං - ස්‍යා, භෙය්‍යමානං - සීග්‍ර. 1. 2. සමනෙවසති - මජ්ඣං, PTS. 3. තතේවත්තාරධායථාති - ස්‍යා. 4. අනුබ්බෙසාම ජ්‍යෙෂ්ඨ. ස්‍යා, සීග්‍ර. 5. වතසමි - ස්‍යා, PTS.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක. මහණෙනි, යම්හ, යම්තැනකෙහි දී ගෝධික කුලපුත්‍ර විසින් සැත් අරන ලද්දේ තම් ඒ ඉසිහිලි ඇළය කළුගල්ලාව වෙත එළඹෙන්නෙමු. වහන්ස, එසේ යයි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බොහෝ භික්ෂූන් සමග ඉසිහිලිපටුපස කළුගල්ලාව වෙත එළඹ සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරළනු කඳ ඇති ඇඳෙහි උඩුකුරුව හෝනා ආයුෂමත් ගෝධික තෙරුන් දුර දී ම දුටු සේක.

එකල්හි බ්‍රහ්මාදික බවෙන් තිමිරසිත බවෙන් (දුමක්හු, අඳුරක්හු සෙයින් හැසිරෙන සෙයක් = මාරුවෙහි අවතාර රූප) පෙරදිගට යේ ම ය. පැළුදිගට යේ ම ය. උතුරුදිගට යේ ම ය. දකුණුදිගට යේ ම ය. උඩට යේ ම ය. යටට යේ ම ය. අනුදිගට යේ ම ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක. මහණෙනි, තෙපි තෙල දකිවු ද? බ්‍රහ්මාදික බවෙන් තිමිරසිත බවෙන් (දුමක්හු, අඳුරක්හු සෙයින් හැසිරෙන සෙයක් = මාරුවෙහි අවතාර රූප) පෙරදිගට යේ ම ය. පැළුදිගට යේ ම ය. උතුරුදිගට යේ ම ය. දකුණුදිගට යේ ම ය. උඩට යේ ම ය. යටට යේ ම ය. අනුදිගට යේ ම ය. වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, මේ පව්වු මාර තෙමේ “ගෝධික කුලපුත්‍රගේ විකුණුණය සොහි පිහිටියේ දැයි ගෝධික කුලපුත්‍රගේ විඥානය සොයයි. මහණෙනි, ගෝධික කුලපුත්‍ර තෙමේ නොපිහිටි විඥානයෙන් පිරිනිව්‍යේ ය.

ඉක්බිති පව්වු මාර තෙමේ බෙලුවපණ්ඩු (විලිකුන් බෙල්පක් පැහැබදු පැහැ ඇති රන් මුළු) මහවෙණ ගෙණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කීය:

මම උඩ ද, යට ද, සරස ද, සිවුදිග හා අනුදිග ද ඒ ගෝධික තෙමේ සොහි ගියේ දැයි සොයන්නෙමි තොලබමි.

[හඟවත්හු:]

නුවණැති ධාරිමත් වූ ධ්‍යානකරණ සුලු හැමකල්හි ධ්‍යානයෙහි ඇලුනු ඒ ගෝධික තෙමේ දිවි නොතකමින් දවරු දෙකෙහි පිළිවෙත් කරනුයේ මරසෙනහ සිදු පුනභිවයට නො පැමිණ තෘණාව සහමුලු සොට උපුටා හැර පිරිනිව්‍යේ ය.

[තෙරහු:]

ශෝකයෙන් මැඩුනු ඒ මාරයාගේ කැසින් විණාව හිලිනුන්නේ ය. එයින් නොසතුටු සිත් ඇති ඒ මාර තෙමේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 3. 4.

සතතවයා සුත්‍රය.

160. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උරුමෙල්ලනව්වෙහි තේරණ්ණු ගංතෙර අස්පල්ලුගරුකමුල වැඩවසන සේක. එකල්හි පව්වු මරු සිදුරු සොයන්නේ සිදුරු නො විලිමින් සත්වසත් මුළුල්ලෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ලුහුබැන්දේ වේ. ඉක්බිති පව්වු මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

වෙනෙහි සිතිවිලි සිතයි ද? ශෝකයට බටුයෙහි ද? ධනයක් පැරදු-තෙහි ද? වැලි, පතමින් (හිඳිති ද?) ගමෙහි කිසියම් අපරාධයක් කෙළෙහි ද? කුමක්හෙයින් මහජනයා සමග මිත්‍රභාවය නො කෙරෙහි ද? කිසිවද හා මුඛගේ මිත්‍රභාවයක් නො සැපයේ ද,

[භගවා:]

සොකස්ස මූලං පලිබාය ආබ්බං අනාගා ක්කාමාමි අසොචමානො,
 ඡේතාන සබ්බං භවත්ථොභජ්ජං අනාසවො ක්කාමාමි පමනතබ්බු.

[මොඤ:]

යං වදන්ති මමෙදන්ති යෙ වදන්ති මමන්ති ව,
 එත්ථ වෙ තෙ මනො අත්ථි ත මෙ සමණ මොක්කසීති.

[භගවා:]

යං වදන්ති න තං මය්හං යෙ වදන්ති න තෙ අහං,
 එවං පාපිම ජාතාති න මෙ මග්ගමපි දකසීති.

[මොඤ:]

සවෙ මග්ගං අනුමුද්ධං බෙමං අච්ඡෙදාමිතං,
 අපෙති ගච්ඡ ඩම්මෙවෙකො කිම්ඤ්ඤමනුසාසයීති.

[භගවා:]

අච්චවුබ්බෙය්හං පුච්ඡන්ති යෙ ජනා පාරගාමිනො,
 තෙසාහං පුට්ඨො අකාමාමි යං සච්චං තං¹ තීරුපයින්නි.

සෙය්හොපි භනෙතා ගාමස්ස වා නිගමස්ස වා අවිදුරෙ පොකරණී,
 තත්ත්වස්ස කතකටකො. අථ බො භනෙතා සම්බුද්ධා කුමාරකා වා කුමාරිකායො
 වා තමා ගාමා වා නිගමා වා නිකම්භො යෙත සා පොකරණී තෙත්තපසඝන-
 මෙය්හං උපසම්භවිතො තං කතකටකං උදකා උච්චිතො එලෙ පතිට්ඨාපෙය්හං,
 යං යදෙව හි සො භනෙතා කතකටකො අලං අභිනින්නාමෙය්හ, තං තදෙව
 තෙ කුමාරකා වා කුමාරිකායො වා කට්ඨික වා කථුලාය වා සඤ්ඤෙය්හං
 සම්භාසෙය්හං. එවං හි සො භනෙතා කතකටකො සබ්බෙහි අලෙහි සඤ්ඤානෙහි
 සම්භාගෙහි සම්පසිභගෙහි අභබ්බො තං පොකරණීං පුන² ඔතරිතුං
 සෙය්හොපි පුබ්බො.³

එවමෙව බො භනෙතා යාති⁴ විසුකාසිකාති¹ විසෙවිතාති විපථඤ්ඤාති
 කාතිවි කාතිවි සබ්බාති⁵ තාති භගවතා සඤ්ඤානාති, සම්භග්ගාති සම්පසි-
 භග්ගාති. අභබ්බො දුතාහං⁶ භනෙතා පුත භගවතනං උපසම්භවිතං යදිදං
 ඔතාරුපෙකෙතාති. අථ බො මොඤ පාපිමා භගවතො සන්නිකෙ ඉමා
 තිබ්බෙජ්ජිකා ගාමායො අහාසි:

මෙදවණ්ණඤ්ච පාසාණං වාසසො අනුපරියගා,
 අපෙත්ථ මුද්⁷ විඤ්ඤම අපි අසාදනා සිසා.

අලඤ්ඤා තත්ථ අසාදං වායසෙත්තො⁸ අපකකමෙ,
 කාකොච සෙලමාසජ්ජ තිඤ්ඤාපම ගොතමාති.

1. සබ්බතනං - සි.පු. 2. PTS. 2. "පුත" ඉති ව "සෙය්හොපි පුබ්බො" ඉති ව
 කදිසසෙන - මජ්ඣ. 3. යාති කාතිවි - මජ්ඣ. 4. විසුකාසිකාති - ස්ථා.
 5. විපථඤ්ඤාති සබ්බාති - මජ්ඣ. ස්ථා. 6. අභබ්බො වී දුතාහං - සි.පු. 2.
 අතඤ්ඤාචදුතාහං - PTS. 7. මුද් - මජ්ඣ. 8. වායසෙත්තං - ස්ථා.

[භගවත්හු:]

මාරය, ශෝකමූල හැම සාර දමා ශෝක නොකරමින් නිරපරාධ ව සිටි ධර්ම කරමි. සියලු භවලොභසංඛ්‍යාත කෘතෘත්ව සිදු ආසුරවර්තිත වූයෙමි ධර්ම කරමි.

[මරු:]

මේ මාගේ යයි යමක් කියද්ද ද, යම් කෙනෙකුත් මාගේත් යයි කියද්ද ද, ඉදින් මෙහි මුඛගේ සිතෙක් ඇත් නම් ශ්‍රමණය, මාගෙන් නොමිඳෙන්නෙහි ය.

[භගවත්හු:]

මාගේ යයි යමක් කියද්ද ද, එය මාගේ නො වේ. යම් කෙනෙක් (මාගේ යයි) කියද්ද ද මම හේ කො වෙමි. පට්ට, මෙසේ දනුව. මා ගිය මග ද තෝ නොදන්නෙහි ය.

[මරු:]

ඉදින් නිභ්බිය වූ නිවණට යන මග අවබෝධ කරණ ලද්දේ නම් (මාගේ විෂයයෙන්) පහවනු මැනව. මුඛ ම ඵකලා ව (ඒ මග) යනු මැනව. කුමක් හෙයින් මෙරමානට අනුශාසනා කෙරෙහිදැයි.

[භගවත්හු:]

පරතෙර යන සුලු යම් ජන කෙනෙක් මරුහට විෂය කො වූ නිවණ විවා-රද්ද ද, ඔවුන් විසින් විවාරණ ලද්දේම මම යමෙක් සත්‍ය වේ ද, උපග්ග රකින ද, එය කියමි.

[මරු:]

වහන්ස, ගමකට හෝ නියමගමකට නුදුරෙහි පොකුණක් වේ. එහි කකුළුවෙක් වන්නේ ය. වහන්ස, එකල්හි බොහෝ කුමරුවෝ හෝ කුමරියෝ හෝ ඒ ගමින් හෝ නියමගමින් නික්ම ඒ පොකුණ වෙත එළඹෙත්-නාහු ය. එළඹ ඒ කකුළුවා ජලයෙන් තභා ගොඩ තබන්නාහු ය. වහන්ස, ඒ කකුළුවා යම් යම් අලක් ඉදිරියට නමන්නේ ය. ඒ කුමරුවෝ හෝ කුමරියෝ හෝ ඒ ඒ අල ම ලියෙකින් හෝ කැබිලිත්තෙකින් හෝ සිඳින්නාහු ය. බිඳින්නාහු ය. වහන්ස, මෙසේ ඒ කකුළුවා සිඳින ලද බිඳින ලද කැබැලි කැබැලි කොට බිඳින ලද සියලු අල කරණ කොට ගෙණ පෙර මෙන් නාවන ඒ පොකුණට බස්නට අහස් වන්නේ ය.

වහන්ස, එසෙයින් ම කිසියම් විසුකයෝ (මරවිසුළු) ඇද්ද, කිසියම් විලොම ද ඇද්ද, කිසියම් කිසියම් සලන සුලු දකුම් ඇද්ද, ඒ සියල්ල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සිඳින ලදී. බිඳින ලදී. කැබැලි කැබැලි කරණ ලදී. වහන්ස, දැන් මම සිදුරු සොයන්නෙමි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත නාවන එළඹන්නට නුසුදුස්සෙමි වෙමි යි. ඉක්බිති පට්ට මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි උකට්ටියට කරුණු වූ මේ ගාථා කී ය:

කට්ටිඛෙක් මේද තෙල්පාභා ඇති ගලක් (දක) එහි මොළොක් බව විඳිමි තම් මැනව, රජා විඳ ගැනීමෙන් වන්නේ නම් මැනව යි ඒ සිසාරන්නෝ වෙ ද,

ඒ කට්ටි තෙමේ එහි ආස්වාදයක් නො ලැබ (යම්සේ) එයින් පහ වන්නේ ද, (මේද තෙල් පාභා ඇති) ගල වෙත පැමිණ (ආස්වාදයක් නො-ලත් මේ) කට්ටි මෙන් කළකිරී ගෙනමයන් වහන්සේ කෙරෙන් පහව යමිහ.

අථ බො මාරෙ පාපිමා භගවතො සන්නිකෙ ඉමා නිබ්බේජනීයා ගාථායො අභාසිනා තමාං ධානා අපකකම්ම භගවතො අවිදුරෙ පඨවියං පලලඛිකත නිසිදි තුණ්හිභුතො භික්ඛුභුතො පතතකඛකො අබොවුබො පඤ්ඤායන්තො. අපාටිභානො කට්ඨන භුමිං විලිඛන්තොති.

4. 3. 5.

මාරධිතුසුත්තං

161. උරුවෙලායං—

අථ බො තණ්හා ව අරතී¹ රගා ව මාරධිතරෙ යෙන මාරෙ පාපිමා තෙත්තපසඛිකමිංසු. උපසඛිකමිනා මාරං පාපිමනං ගාථාය අඤ්ඤාසිංසු:

කෙනාසි දුම්මතො තාත පුරිසං කනත්ත සොවසි?
මෙං තං රුගපාසෙන ආරඤ්ඤමිව² කුඤ්ජරං,
බන්ධිනා ආතසිසාම චසගො තෙ භවිසානීති.

[මාරෙ:]

අරහං සුගතො ලොකෙ න රුගෙන සුවාතයො,
මාරධෙය්‍යමතිකතනො, තසාං සොවාමහං භුසන්ති.

අථ බො තණ්හා ව අරතීරගා ව මාරධිතරෙ යෙන භගවා තෙත්තප-
සඛිකමිංසු. උපසඛිකමිනා භගවනං එතදවොද්ධිං: පාදෙ තෙ සමණ
පරිවාරෙමාති. අථ බො භගවා න මනසාකාසි යථා තං අනුත්තරෙ උපධි-
සඛිකයෙ විමුක්තො.

අථ බො තණ්හා ව අරතීරගා ව මාරධිතරෙ එකමනං අපකකම්ම
එවං සම්චින්නෙත්තො: උච්චාවචා බො පුරිසානං අධිපායා. යනත්ත මයං
එකසතං එකසතං කුමාරිචණ්ණසතං අභිනිමමිතෙය්‍යමාති.

අථ බො තණ්හා ව අරතීරගා ව මාරධිතරෙ එකසතං එකසතං
කුමාරිචණ්ණසතං අභිනිමමිතිනා යෙන භගවා තෙත්තපසඛිකමිංසු.
උපසඛිකමිනා භගවනං එතදවොද්ධිං: පාදෙ තෙ සමණ පරිවාරෙමාති.
තමපි භගවා න මනසාකාසි යථා තං අනුත්තරෙ උපධිසඛිකයෙ විමුක්තො.

අථ බො තණ්හා ව අරතීරගා ව මාරධිතරෙ එකමනං අපකකම්ම
එවං සම්චින්නෙත්තො: උච්චාවචා බො පුරිසානං අධිපායා. යනත්ත මයං
එකසතං එකසතං අවිජාතචණ්ණසතං අභිනිමමිතෙය්‍යමාති.

අථ බො තණ්හා ව අරතීරගා ව මාරධිතරෙ එකසතං එකසතං
අවිජාතචණ්ණසතං අභිනිමමිතිනා යෙන භගවා තෙත්තපසඛිකමිංසු.
උපසඛිකමිනා භගවනං එතදවොද්ධිං: පාදෙ තෙ සමණ පරිවාරෙමාති.
තමපි භගවා න මනසාකාසි යථා තං අනුත්තරෙ උපධිසඛිකයෙ විමුක්තො.

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි උකටලියට කරැණු වූ මේ ගාථාවන් කියා එතැනින් පහ ව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නුදුරෙහි නිහඬ වූයේ තෙද තැනි වූයේ බහාලූ කර ඇතියේ යවිනුරු මුහුණු ඇතියේ සිහිවිලි සිතමින් කිසිත් වටහා ගත නො හැකි වූයේ ලී කැබැල්ලෙකින් බිම ඉරි අදිමින් බිම පලක් බැඳ ගෙන හුන්නේ ය.

4. 3. 5.

මාරධිතු සුත්‍රය.

[61. උරුවේලාවෙහි—

ඉක්බිති තණහා අරති රගා ද යන මාරකතෘයාවෝ පවිටු මරා වෙත එළඹියහ. එළඹ පවිටු මරාහට ගාථායෙන් කියුහ:

පියාණෙනි, කවරහෙයින් තොසතුටු සිත් ඇත්තෙහි ද? කිතම් පුරුෂයකු සිතයි ද? අපි මුහු වතආතකු මෙන් රුගපාශයෙන් බැඳ ගෙන එන්නමු. එවිට නොපට වසන වන්නේ යයි.

[මරා:]

සුගත තෙමේ ලෝකයෙහි අතීත් ය. රුගයෙන් (බැඳ) සුවසේ ගෙන ඉය නොහැක්කේ ය. මාරවිෂය ඉක්ම වූයේ ය. එහෙයින් මේ අතීතයින් සිහිවිලි සිතමි.

ඉක්බිති තණහා අරති රගා ද යන මාරකතෘයාවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “මහණ, මුළු පා හමුසෙහි මෙහෙවර කරමෝ ව”යි මෙය කියුහ. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් සෙයින් අනුතතර නිවණෙහි ලා මිදුනෙක් (නිවන්හි ඇලුනු පලසමවත් ඇතියෙක්) මෙනෙහි නොකෙරේ ද එසෙයින් එද නොමෙනෙහි කළ සේක.

ඉක්බිති තණහා අරති රගා ද යන මරදුහු එකත්පසකට ඉවත් ව පුරුෂයන්ගේ අදහස් විසිතුරු ය. (එහෙයින්) අපි සියක් සියක් කොට කුමරිවෙස් සියක් මවා ගන්නමෝ නම් යෙහෙකැයි මෙසේ සිතූහ.

ඉක්බිති තණහා අරති රගා ද යන මාරකතෘයාවෝ (එකක් එකක්) සියක් සියක් කොට කුමරිවෙස් සියක් (තුන්සියක් විලස්) මවා ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “මහණ, මුළු පා හමුසෙහි මෙහෙ කරමෝ ව”යි මෙය කියුහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් සෙයින් අනුතතර නිවණෙහි ලා මිදුනෙක් (නිවන්හි ඇලුනු පලසමවත් ඇතියෙක්) මෙනෙහි නො කෙරේ ද එසෙයින් එද නොමෙනෙහි කළ සේක.

ඉක්බිති තණහා අරති රගා ද යන මරදුහු එකත්පසකට ඉවත් ව පුරුෂයන්ගේ අදහස් විසිතුරු ය. අපි සියක් සියක් නොවැඩු ඉතිරින් වෙස් සියක් මවා ගන්නමෝ නම් මැනවැයි මෙසේ සිතූහ.

ඉක්බිති තණහා අරති රගා ද යන මරදුහු එකත්පසකට එකත්පසකට නොවැඩු ඉතිරින්වෙස් සියක් මවා ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “මහණ, මුළු පා හමුසෙහි මෙහෙවර කරමෝ ව”යි මෙය කියුහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් සෙයින් අනුතතර නිවණෙහි ලා මිදුනෙක් (නිවන්හි ඇලුනු පලසමවත් ඇතියෙක්) මෙනෙහි නො කෙරේ ද එසෙයින් එද නො මෙනෙහි කළ සේක.

අථ බො තණ්හා ව -පෙ- සම්මේනෙත්තං: යනනුත මයං එකසතං එකසතං සකිං විජාතවණණසතං අභිනිමිතෙත්තංයාමාති.

අථ බො තණ්හා ව -පෙ- සකිං විජාතවණණසතං අභිනිමිතීති: යෙන භගවා -පෙ- අනුත්තරෙ උපධිසංඛියෙ විමුක්තො.

අථ බො තණ්හා ව -පෙ- යනනුත මයං -පෙ- දුට්ඨාතවණණසතං අභිනිමිතෙත්තංයාමාති.

අථ බො තණ්හා ව -පෙ- දුට්ඨාතවණණසතං අභිනිමිතීති: යෙන භගවා -පෙ- අනුත්තරෙ උපධිසංඛියෙ විමුක්තො.

අථ බො තණ්හා ව -පෙ- යනනුත මයං -පෙ- මජ්ඣිමිප්පිවණණසතං අභිනිමිතෙත්තංයාමාති.

අථ බො තණ්හා ව -පෙ- මජ්ඣිමිප්පිවණණසතං අභිනිමිතීති: යෙන භගවා -පෙ- අනුත්තරෙ උපධිසංඛියෙ විමුක්තො.

අථ බො තණ්හා ව -පෙ- යනනුත මයං -පෙ- මහිප්පිවණණසතං අභිනිමිතෙත්තංයාමාති.

අථ බො තණ්හා ව -පෙ- මහිප්පිවණණසතං අභිනිමිතීති: යෙන භගවා -පෙ- අනුත්තරෙ උපධිසංඛියෙ විමුක්තො.

අථ බො තණ්හා ව අරතීරගා ව මාරසීතරෙ එකමනතං අපකතමම එතදවොචු: සච්චං කීර තො පිතා අවොච:

“අරහං සුභතො ලොකෙ න රුහෙන සුවාතයො
මාරධෙය්‍යං අභිකක්කන්තො තස්මා සොචාමහං භූත”න්ති.

යා හි මයං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා අචීතරුගං ඉමිනා උපකක්කමෙන උපකක්කමෙත්තංයාම හදයං වාසං ඵලෙය්‍ය. උණං වා ලොභිතං මුඛතො උග්ගවේරිය්‍ය. උමාදං වා පාපුණෙය්‍ය විතතවිකකපං වා. සෙය්‍යථා¹ වා පත තළො හරිතො ලුතො උසුසුසුති විසුසුසුති මිලායති, එවමෙව උසුසුසුසුසුසුසුසුසු මිලායෙය්‍යාති.

අථ බො තණ්හා ව අරතීරගා ව මාරසීතරෙ යෙන භගවා තෙනු පසඛකමිංසු. උපසඛකමිතො එකමනතං අධංසු. එකමනතං සීතා බො තණ්හා මාරසීතා භගවන්තං භාථාය අඤ්ඤාමාසි:

1 සෙය්‍යථාපි - සිමු 1. ඡා.

ඉක්බිති තණහා ... අපි සියක් සියක් කොට එක්වර වැදූ ඉතිරිත්වෙස් සියක් මවා ගන්නමෝ නම් මැනවැයි සිතූහ.

ඉක්බිති තණහා ... එක්වර වැදූ ඉතිරිත්වෙස් සියක් මවා ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ... යම් සෙයින් අනුතතර නිවණෙහි ලා මිදුනෙක් (නිවන්හි ඇලුනු පලසමවන් ඇතියෙක්) මෙනෙහි නො කෙරේ ද එසෙයින් එ ද නොමෙනෙහි කළ හේක.

ඉක්බිති තණහා ... අපි ... දෙවර වැදූ ඉතිරිත්වෙස් සියක් මවා ගන්නමෝ නම් මනාමැනුයි.

ඉක්බිති තණහා ... දෙවර වැදූ ඉතිරිත්වෙස් සියක් මවා ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ... යම් සෙයින් අනුතතර නිවණෙහි ලා මිදුනෙක් (නිවන්හි ඇලුනු පලසමවන් ඇතියෙක්) මෙනෙහි නො කෙරේ ද එසෙයින් එ ද නොමෙනෙහි කළ හේක.

ඉක්බිති තණහා ... අපි ... මැදුම්විය ඉතිරිත්වෙස් සියක් මවා ගන්නමෝ නම් මනාමැනුයි.

ඉක්බිති තණහා ... මැදුම්විය ඉතිරිත්වෙස් සියක් මවා ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ... යම් සෙයින් අනුතතර නිවණෙහි ලා මිදුනෙක් (නිවන්හි ඇලුනු පලසමවන් ඇතියෙක්) මෙනෙහි නො කෙරේ ද එසෙයින් එ ද නොමෙනෙහි කළ හේක.

ඉක්බිති තණහා ... අපි ... වයසින් වැඩුනු ඉතිරිත්වෙස් සියක් මවා ගන්නමෝ නම් මැනවැයි.

ඉක්බිති තණහා ... වයසින් වැඩුනු ඉතිරිත්වෙස් සියක් මවා ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ... යම් සෙයින් අනුතතර නිවණෙහි ලා මිදුනෙක් (නිවන්හි ඇලුනු පලසමවන් ඇතියෙක්) මෙනෙහි නො කෙරේ ද එසෙයින් එ ද නොමෙනෙහි කළ හේක.

ඉක්බිති තණහා අරති රහා ද යන මරදුනු එකත්පසකට ඉවත්ව මෙසේ කියූහ. අපගේ පිය තෙමේ සැබැවක් කීයේ ම ය.

“සුගත හෙමේ ලෝකයෙහි අතීත් ය. රාගයෙන් බැඳ නොගෙනිය හැක්කේ ය. මාර වීෂය ඉක්ම වූයේ ය. එසෙයින් මම අතීතයින් සිතිවිලි සිතමි”යි.

අපි පහ නොවූ රාග ඇති යම් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ වෙත මේ උපසුඛයෙන් එළඹෙන්නමෝ නම් ඔහුගේ ලග හෝ පැළෙන්නේ ය. ඔවුන් උණුලේ හෝ නැගෙන්නේ ය. උමතුටට හෝ සිත් පෙරළියට හෝ පැමිණෙන්නේ ය. සිඳින ලද නිල්වන් බටහසෙක් යම්සේ වියළේ ද, වෙසෙයින් වියළේ ද, මැලවේ ද, එසෙයින් ම වියළෙන්නේ ය වෙසෙයින් විඤ්ඤෙන්නේ ය මැලවෙන්නේ ය යි.

ඉක්බිති තණහා අරති රහා ද යන මරදුනු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ එකත්පසක සිටියහ. එකත් පසක සිටි තණහා මර දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ශාථායෙන් කීවුය:

සොසාවතීණේණු හු වතමති කියාසි විතතං හු ජතො උද පඤ්ඤානො
ආගුං හු ගාච්ඤ්ඤාසි කීඤ්ඤි කසවා ජතෙන න කරොසි සකඛිං
සකඛි න සමපජ්ජති කෙනවි තෙති.

[භගවා:]

අඤ්ඤා පතතිං හදයසා සතතිං ඡෙත්තාන සෙනං පියසානුරූපං
ඵකාහං කියාසං සුඛච්ඤ්ඤාසිං තසවා ජතෙන න කරොමි සකඛිං
සකඛි න සමපජ්ජති කෙනවි මෙති.

අථ ඛො අරහි මාරධීතා භගවතතං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

කථං විහාරී බහුලොධ භික්ඛු පඤ්ඤාසතිණේණු අතරි ධ ඡට්ඨං,
කථං කියාසිං බහුලං කාමසඤ්ඤා පරිබාහිරා ගොනති අලභා යො තතති.

[භගවා:]

පසාදාකායො සුච්ඡිතතවිභෙතා අසඤ්ඤාසතො සතිමා අතොකො,
අඤ්ඤාස ධම්මං අවිතකකාසාසි න කුපපති න සරති න පිනො.

ඵවං විහාරී බහුලොධ භික්ඛු පඤ්ඤාසතිණේණු අතරි ධ ඡට්ඨං,
ඵවං කියාසිං බහුලං කාමසඤ්ඤා පරිබාහිරා ගොනති අලභා යො තතති.

අථ ඛො රහා මාරධීතා භගවතො සතතිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

අච්ඡෙදිඡ් තණ්හං ගණසඤ්ඤාසතො අභා වරිසානති බහු ව සතතා,
බහු වතායං ජතතං අතොකො අච්ඡෙජ්ජ තෙසාති මච්ඡාරාජසා පාරතති.

[භගවා:]

තසනති වෙ මහාචරි සභාමෙමන තථාගතා
ධම්මෙන තසමාතාතං කා උසුයා විජාතතතති.

අථ ඛො භණ්ණා ව අරහිරගා ව මාරධීතරෙ යෙන මාරෙ පාපිමා
තෙත්තපසඤ්ඤාසි. අද්දසා ඛො මාරෙ පාපිමා තණ්හාඤ්ඤා අරහිඤ්ඤා රගඤ්ඤා
මාරධීතරෙ දුරතොව ආගච්ඡතතියො දිසවාන ගාථාසි අජ්ඣාසාසි:

බාලා කුඤ්ඤාසලෙහි පබ්බතං අභිච්ඡෙදං
හිරිං තබෙන බණ්ඨ අයො දනෙනති බාදථ.

සෙලංව සිරසුහච්ච² පාතාලෙ ගාඛමෙසථ
බාණ්ණංව උරසාසජ්ජ නිබ්බිජ්ජාපෙථ ගොතමාති.³

1. අභිච්ඡෙදං - මජ්ඣ. PTS. 2. සිරසි උභෙව - සිමු. 3. “ඉදමච්ඡෙදාච්ඡි” සඛිනිකාරා
පදසං නිබ්බිජ්ජතී - අට්ඨකථා.

ශෝකයට බඩුගෙහි ද? වෙනෙහි සිතිවිලි සිතති ද? චක්කුවක් පැරදුනෙහි ද? වැලි පතමින් (හිඳහි ද?) ගමිනි කිසියම් අපරාධයක් කෙළෙහි ද? කුමක් හෙයින් මහජනයා සමග මිත්‍රතාවය නොකෙරෙහි ද? කිසිවකු හා බ්‍රබ්බේ මිත්‍රභාවයක් නොසැපයේ ද?

[භගවත්හු:]

මම ප්‍රියසාරූප සාතසාරූප ඇති කෙලශසේනාව දිනා හුදෙකලාව ධ්‍යාන කෙරෙමින් අභිමතාධීයාගේ පෑමකීම වූ ද, හෘදයශාන්තිය වූ ද රහත්පල සුවය අවබෝධ කෙළෙමි. එබැවින් මහජනයා සමග මිත්‍රතාවය නොකරමි. කිසිවකු හා මාගේ මිත්‍රතාවයක් නොසැපයේ.

ඉක්බිති අරහි මරදු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කිවුය.

මෙසත්තෙහි කෙබඳු විහරණයක් බහුල කොට ඇති මහණ තෙමේ තරණය කළ පඤ්චාචාරික කෝලාභික ඇත්තේ (මනෝචාරික වූ) සවන කෝලාභිකය තරණය කෙළේ ද? කාමසංඥාවෝ කෙබඳු ධ්‍යානයක් බහුල කොට ඇත්තා වූ ඔහු නොලබා භාත්පසින් බැහැර වෙද් ද?

[භගවත්හු:]

සත්තත්ත කය ඇති මොනවට මිදුනු සිත් ඇති කමී රැස් නොකරණ සිති ඇති ආලය නැති (රහත් තෙමේ) දහම් දැන විතතී රහිත ධ්‍යානයෙහි යෙදුනේ නො කීපෙයි. (රාග වශයෙන්) සිති නොකෙරෙයි. (මොහ වශයෙන්) හැකුළුනේ නොවෙයි

මෙහි එබඳු විහරණ බහුල කොට ඇති මහණ තෙමේ තරණය කළ පඤ්චාචාරික කෝලාභික ඇත්තේ මේ ලෝකයෙහි (මනෝචාරික වූ) සවන කෝලාභිකය තරණය කෙළේ ය. කාම සංඥාවෝ මෙසේ ධ්‍යාන බහුල කොට ඇති ඔහු නොලැබ භාත්පසින් බැහැර වෙත්.

ඉක්බිති රහා මර දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කිවුය.

ගණයා කෙරෙහිත් සමුහයා කෙරෙහිත් හැසිරෙණ මේ ශාය්‍යා තෙමේ තෘෂ්ණාව සිත්දේ ය. බොහෝ සත්ත්වයෝ ද එකතින් තෘෂ්ණාව සිදින්නාහ. ආලය නැති මේ ශාය්‍යා තෙමේ බොහෝ ජන සමුහයක් මාරයා අතින් පැහැර ගෙන පරතෙරට පමුණුවන්නේ ය.

[භගවත්හු:]

මහාචීර වූ තපාගතවරයෝ සඤ්චිතයෙන් සත්ත්වයන් එතෙර කෙරෙත්. නුවණැතියන් ධර්මයෙන් එතෙර කරණ කල්හි කවර ඊෂ්ඨායෙක් ද?

ඉක්බිති තණ්හා අරහි රහා ද යන මරදුනු කෘෂ්ණ මාරයා වෙත එළඹියහ. කෘෂ්ණ මාර තෙමේ දුරදී ම එන්නා වූ තණ්හාව හා අරහිය හා රහා ද යන මරදුන් දැක්කේ ය. දැක ගාථාවන්ගෙන් කී ය.

බල්දරායෙහි, හෙළරජුල්දඹුගෙන් පථිතයක් අළලවූ ද? මහගලක් නියෙන් කණිවූ ද? දහින් යකඩ කවු ද?

මහගලක් හිසමතුයෙහි තබා ගෙන ගැඹුරෙහි පිහිටක් සොයවූ ද? ලයෙහි හුලක් හැතගෙන මේත් ගොතමයන් කෙරෙන් කළකිරි පහ ව අවු ය?

[පෙරු:]

දඤ්ඤාමානා ආගක්ඡං තණ්හා ව අරතීරගා
තා තස්ස පනුදී සස්සා තුලං හට්ඨංව මාර්ථකොති.

මාරවග්ගො තනිසො.

නිත්‍රුද්දානං:

සම්මහුලා සම්මද්ධි ව ගොඨිකං සත්තවස්සානී ධිතරං
දෙසිතං බුද්ධිසෙට්ඨන ඉමං මාරපඤ්ඤාකතනි.

මාරසංයුතනං සමන්තං.

5. භික්ඛුනීයංයුතනං.

1. භික්ඛුනීවග්ගො.

5. 1. 1.

ආලවිකාසුතනං.

162. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා ඝාච්ඡපීයං විහරති ජෙතවනේ
අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ.

අථ බො ආලවිකා භික්ඛුනී පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවිවරමාදය
ඝාච්ඡපී පිණ්ඩිය පාවිසි. සාච්ඡපීයං පිණ්ඩිය වරිත්වා පච්ඡාහතනං පිණ්ඩි-
පාතපටිකක්කන්තා යෙන අක්ඛමනං තෙනුපසඬකම් විවෙකච්ඡිති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා ආලවිකාය භික්ඛුනීයා භයං ඡමතිතතනං
ලොමහංසං උප්පාදෙතුකාමො විවෙකමහා වාචෙතුකාමො යෙන ආලවිකා
භික්ඛුනී තෙනුපසඬකම්. උපසඬකමිත්වා ආලවිකං භික්ඛුනීං ගාථාය
අජ්ඣගාසි:

නච්ඡි නිස්සරණං ලොකෙ කිං විවෙකෙන කාහසි,
භුඤ්ජස්ස කාමරතියො මාත්‍ර පච්ඡානුතාපිතීති.

අථ බො ආලවිකාය භික්ඛුනීයා එතද්දායොසි: 'කො නුඛවායං¹ මනුස්සො
වා අමනුස්සො වා ගාථං භාසතී'ති? අථ බො ආලවිකාය භික්ඛුනීයා එතද්-
දායොසි: 'මාරෙ බො අයං පාපිමා මෙ භයං ඡමතිතතනං ලොමහංසං උප්පා-
දෙතුකාමො විවෙකමහා වාචෙතුකාමො ගාථං භාසතී'ති. අථ බො ආලවිකා
භික්ඛුනී මාරෙ අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමන්තං ගාථාහි පච්චනාසි:²

1. බො අයං - සත්ථා 2. අජ්ඣගාසි - සත්ථා.

[තෙරහු:]

නණ්ණා අරති රහ ද යන මරදුහු අතිශයින් දිලිසෙමින් ආවාහු ය. එහි දී ශාස්ත්‍රාත් වහන්සේ ඔවුන් තෙරු සේක. කෙසේ ද යත්: වාහය තෙමේ ගිලිහුනු පිලිනක් තෙරෙන්තාක් සෙයිති.

මාර වර්ගය තෙවෙනි යි.

එහි උඤ්ඤා:

සමනුල, සමිඳ්ධි, ගොඨක, සත්තවස්ස, ධීතර ය යි මේ මාර පක්‍ෂවකය ශ්‍රේෂ්ඨ වූ බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් දෙශනා කරන ලදී.

මාරසංස්කෘතිය නිමිසේ ය.

5. නිකුන්තිසංස්කෘතිය.

1. නිකුන්ති වර්ගය.

5. 1. 1.

ආලවිකාසුත්‍රය.

162. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිති වැඩ වසන සේක.

එකල්හි ආලවිකා මෙහෙණ පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පාසිවුරු ගෙණ සැවැත්තුවරට පිඬු පිණිස පිවිසියා ය. සැවැත්තුවර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිසානසෙන් වැලකුනී විවේකය කැමැත්ති අකුමනය වෙත එළඹියා ය.

එකල පවිටු මරු ආලවිකා මෙහෙණට බිය තැති ගැණුම් ලොඹුදහගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ විවේකයෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ ආලවිකා මෙහෙණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආලවිකා මෙහෙණට ගාථායෙන් කී ය:

ලොව නිවහෙක් නැත. විවේකයෙන් කුමක් කරන්නෙහි ද, කාමරනීන් විද්‍රව, තහමක් පසුකැවිලි වව.

ඉක්බිති ආලවිකා මෙහෙණහට 'මේ කවරෙක් ඥා මිනිසෙක් හෝ නොමිනිසෙක් හෝ ගාථාව කියා දෑ'යි මේ අදහස විය. ඉක්බිති ආලවිකා මෙහෙණහට 'මේ පවිටු මාර තෙමේ මට බිය තැති ගැණුම් ලොඹුදහ ගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ විවේකයෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ ගාථා කියා'යි මේ අදහස විය එකල්හි ආලවිකා මෙහෙණ මේ පවිටු මරු යයි දැන පවිටු මරුට ගාථාවක්ගෙන් පෙරලා කිවුය:

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අපි නිසාරණං ලොකෙ පඤ්ඤය මෙ සුඵසිතං,¹
පමත්තබ්බු පාපිම න තං ජානාපි තං පදං.

සත්තිසුළුපමා කාමා බ්බාසං අභිකුට්ඨතා,
යං තුං කාමරතීං බ්බුහි අරති මය්ගං² සා අසුති.

අඵ බො මාඤ්ඤ පාපිමා ජානාති මං ආලම්බා භික්ෂුනීනි දුක්ඛි දුමමනො
තස්සෙවනතරධාසිති.

5. 1. 2.

සොමාසුතනං.

163. සාට්ඨේයං—

අඵ බො සොමා භික්ෂුනී පුබ්බන්තග්ගමයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චරමාදය
සාට්ඨේයං පිණ්ඩය පාවිසි. සාවචේයං පිණ්ඩය වරිත්වා පච්ඡාහත්තං පිණ්ඩපාන-
පටිකකන්තා යෙන අස්සවන්තං තෙනුපසඛකම් දිවාචිතාරං. අස්සවන්තං අපේක්ඛා-
ගහෙත්වා අඤ්ඤතරසම් රුක්ඛමුලෙ දිවාචිතාරං³ නිසිදි.

අඵ බො මාඤ්ඤ පාපිමා සොමාය භික්ෂුනියා හයං ජලහිත්තතා,
ලොමහංසං උප්පාදෙතුකාමො සමාඛිමා වාටෙතුකාමො යෙන සොමා
භික්ෂුනී තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ත්වා සොමං භික්ෂුනීං ගාථාය අප්ඤ්ඤාසි:

යන්තං ඉසිති පත්තබ්බං සානං දුරභිසම්චං,
න තං ආබ්බුලපඤ්ඤය සකකා පපොතූමිජිජාති.

අඵ බො සොමාය භික්ෂුනියා එතදගොසි: 'කො භුබ්බායං⁴ මනුස්සො වා
අමනුස්සො වා ගාථං භාසති'ති. අඵ බො සොමාය භික්ෂුනියා එතදගොසි:
'මාඤ්ඤ බො අයං පාපිමා මම හයං ජලහිත්තතං ලොමහංසං උප්පාදෙතුකාමො
සමාඛිමා වාටෙතුකාමො ගාථං භාසති'ති. අඵ බො සොමා භික්ෂුනී මාඤ්ඤ
අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමන්තං ගාථාහි අප්ඤ්ඤාසි:

ඉපිභාවො නිං කසිණ විතුත්තමති සුසමාහිතෙ,
ඤ්ඤමහි වත්තමානමහි සමමා ධමමං විපස්සන්තො.

යස්ස භුත්ත සියා එවං ඉත්ථාහං⁵ පුරිසොති වා,
නිඤ්ඤි වා පන අඤ්ඤසම්. තං මාඤ්ඤ වත්තුමරගතිති.

අඵ බො මාඤ්ඤ පාපිමා ජානාති මං සොමා භික්ෂුනීනි දුක්ඛි දුමමනො
තස්සෙවනතරධාසිති.

1. සුළුසිතං - මජ්ඣ. සං. PTS. 2. මය්ග - මජ්ඣ. සං. සි 1. 3. දිවාචිතාරණං -
සිමු. 2. PTS. 4. භු බො අයං - සං. 5. ඉත්ථාහං - සං. 6. අප්ඤ්ඤාසි - සත්ථි.

ලොව නිවහෙක් ඇත. මා විසින් (පස්විසත) නුවණින් දන්නා ලදී. පව්වු මරුව, තෝ ඒ නිවන්පදය නොදනිති.

සාමයෝ අඛයවි හුල් වැන්නහ. සකකියෝ මොවුන්ට මස්ලොඹු වැන්නහ. නෝ යම් සාමරතියක් කියති ද, එය මව අරතියෙන් වී ය.

ඉක්බිති පව්වු මරු අභවිකා මෙහෙණ මා දනිති සි දුකට පැමිණියේ නොසතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් වී ය.

5. 1. 2.

සොමාසුත්තය.

163. සැවැත්නුවර—

එකල්හි සෝමා මෙහෙණ පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පාසිවුරු ගෙණ සැවැත්නුවරට පිඬු පිණිස පිවිසියා ය. සැවැත්නුවර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිසානයෙන් වැලකුණි දිව්‍යවිහරණය පිණිස අකුට්ඨනය වෙත එළඹුණි ය. අකුට්ඨනයට පිවිස එක්තරා ගසක්වුල දිව්‍යවිහරණය පිණිස හුන.

ඉක්බිති පව්වු මරු සෝමා මෙහෙණට බිය නැතිගැණුම් ලොමු-දහගැණුම් උපදවනු සැවැත්තේ සමාධියෙන් භාර කරණු සැවැත්තේ සොමා මෙහෙණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි සොමා මෙහෙණට ගාථායෙන් කී ය:

ඉඬවැත් විසින් ලාබියසුතු දුලබ වූ යම් ඒ පදවියෙන් වේ ද, එය දඟල්නුවණ ඇති සත්‍රිය විසින් නොලාබිය හැක්ක.

ඉක්බිති සෝමා මෙහෙණට ‘මේ කවරෙක් දේ මිනිසෙක් හෝ නොමිනිසෙක් හෝ ගාථාව කියා දෑ’යි මේ අදහස වී ය. එකල්හි සෝමා මෙහෙණට ‘මේ පව්වු මරු ය. මට බිය නැතිගැණුම් ලොමුදහගැණුම් උපදවනු සැවැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු සැවැත්තේ ගාථාව කියා’යි මේ අදහස වී ය.

සිහ මැනවින් සමාධිගත වූ කල්හි නුවණ පවත්නා කල්හි මනා කොට දහම දක්නුට ඉතිරිබව කුමක් කරන්නේ ද? මම සත්‍රියක් වූ සි හෝ පුරුෂයෙක් මිසි හෝ අන් කිසිවෙකිම් වෙමි සි හෝ යමකුට මෙසේ අදහස් වන්නේ නම් මාර නෙමේ ඔහුට නියන්තට සුදුසු වෙයි.

ඉක්බිති පව්වු මාර නෙමේ සෝමා මෙහෙණ මා දනිති සි දුකට පැමිණියේ නොසතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් වී ය.

5. 1. 3.

ගොතමීසුතතං.

164. ඝාචන්දියං—

අථ බො කිසාගොතමී භික්ෂුනී පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්ත-
වීරමාදය ඝාචන්දී. පිණ්ඩාය පාවිසී. සාවච්ඡියං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡා-
භත්තං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තා යෙන අක්ඛන්තං තෙනුපසඤ්ඤාමි දිවාවිහාරය.
අක්ඛන්තං අජේඤාගහෙත්වා අඤ්ඤාතරස්මිං රුක්ඛමුලෙ දිවාවිහාරං නිසීදි.

අථ බො මාරෙ පාපිමා කිසාගොතමියා භික්ෂුනියා භයං ඡමහිත්තතං
ලොමහංසං උපපාදෙතුකාමො සමාධිමනා වාවෙතුකාමො යෙන කිසාගොතමී
භික්ෂුනී තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා කිසාගොතමී භික්ෂුනීං ගාථාය
අජ්ඣානාසී:

කීන්ත්‍ර ත්වං භතපුත්තාව එකමාසී¹ රුදමුඛි,
චන්දෙජ්ඣගතා එකා පුරිසං තු ගවෙසසීති.

අථ බො කිසාගොතමියා භික්ෂුනියා එතදභොසී: කො නුබ්බායං
මනුසොවා අමනුසොවා ගාථං භාසතී තී. අථ බො කිසාගොතමියා භික්ෂුනියා
එතදභොසී: මාරෙ බො අයං පාපිමා මම භයං ඡමහිත්තතං ලොමහංසං
උපපාදෙතුකාමො සමාධිමනා වාවෙතුකාමො ගාථං භාසතීති. අථ බො
කිසාගොතමී භික්ෂුනී මාරෙ බො අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමෙත්තං
ගාථාහි පච්චගාසී:²

අච්චන්තං මතපුත්තා'මහි³ පුරිසා එතදන්තිකා,
ත සොවාමි ත රෙදුමි ත තං භායාමි ආටුසො.

සබ්බත්ථ විහතා⁴ තන්දි තමොක්කකො පදුලිතො,
ජෙත්වාන මච්චුතො⁵ සෙනං විහරාමි අතාසවාහි.

අථ බො මාරෙ පාපිමා ජාතාහි මං කිසාගොතමී භික්ෂුනීති දුක්ඛි
දුමමතො තත්ථෙවන්තරධාසීති.

5. 1. 4.

විජයා සුතතං.

165 ඝාචන්දියං—

අථ බො විජයා භික්ෂුනී පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවීරමාදය
ඝාචන්දී. පිණ්ඩාය පාවිසී. සාවච්ඡියං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡාභත්තං
පිණ්ඩපාතපටික්කන්තා යෙන අක්ඛන්තං තෙනුපසඤ්ඤාමි දිවාවිහාරය.
අක්ඛන්තං අජේඤාගහෙත්වා අඤ්ඤාතරස්මිං රුක්ඛමුලෙ දිවාවිහාරං නිසීදි.

අථ බො මාරෙ පාපිමා විජයා භික්ෂුනියා භයං ඡමහිත්තතං
ලොමහංසං උපපාදෙතුකාමො සමාධිමනා වාවෙතුකාමො යෙන විජයා භික්ෂුනී
තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා විජයා භික්ෂුනීං ගාථාය අජ්ඣානාසී:

1. එකමාසී - සීග්‍ර. 1. සො. 2. අජ්ඣානාසී - සො. 3. භතපුත්තමහි - සො. PTS සී 1
4. විහිතා - සො. 5. ජෙත්වා තච්චුතො - සීග්‍ර. 1

5. 1. 3.

ගොතමිසුත්‍රය.

164. සැවැත්නුවර—

එකල කිසාගොතමි මෙහෙණ පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පා සිටුරු ගෙණ සැවැත්නුවරට පිඬු පිණිස පිවිසිනි ය. සැවැත්නුවර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිසානසෙන් වැලකුනි දිවාවිහරණය පිණිස අකුචනය වෙත එළඹිනි ය. අකුචනයට වැද එක්තරා ගසක්මුල දිවාවිහරණය පිණිස හුන.

එකල්හි පවිටු මාර තෙමේ කිසාගෝතමි මෙහෙණට බිය තැනිගැණුම ලොමුදහගැණුම උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ කිසාගෝතමි මෙහෙණ වෙත එළඹින. එළඹ කිසාගෝතමි මෙහෙණට ගාථායෙන් කීය:

කිම, තෝ මලපුතුන් ඇති කළු එ මුසු මුහුණැතියක සෙයින් එකලා ව හිඳිනි ද? කිම, එකලා ව වතමැදට පැමිණි තෝ පුරුෂයකු සොයයි ද?

එකල කිසාගෝතමි මෙහෙණට 'මේ කවරෙක් දෝ, මිනිසෙක් හෝ නො මිනිසෙක් හෝ ගාථාව කියා දෑ'යි මේ අදහස විය. ඉන්බිති කිසා-ගොතමි මෙහෙණට 'මේ පවිටු මරු ය. මට බිය තැනිගැණුම ලොමු දහගැණුම උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ ගාථාව කියා' යි මේ සිත විය. ඉන්බිති කිසාගෝතමි මෙහෙණ මේ පවිටු මරු යයි දැන පවිටු මරුහට ගාථාවන්ගෙන් පෙරලා කිටු ය.

අත්‍යන්ත කොට මලපුතුන් ඇත්තියකිම් වෙමි. සාමිපුරුෂයෝ ද එත දන්තයහ. (පුත්‍රාන්තය සේ ම හෙලෙකින් පුරුෂයන්ගේ අන්තය ද ඇත.) ගෝක නොකරමි. නො හඬමි. ඇවැත්නි, තට නො බමි.

හැමතන්හි තෘෂ්ණාව තසත ලදු. අදුරුකද බිඳින ලදී. මරසෙන් දිනා නිකෙලෙස් ව වෙසෙමි.

ඉන්බිති පවිටු මරු කිසාගෝතමි මෙහෙණ මා දනිතිසි දුකට පැමිණියේ නොසතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

5. 1. 4.

විජයා සුත්‍රය.

165. සැවැත්නුවර—

එකල්හි විජයා මෙහෙණ පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පා සිටුරු ගෙණ සැවැත්නුවරට පිඬු පිණිස පිවිසිනි ය. සැවැත්නුවර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිසානසෙන් වැලකුනි දිවාවිහරණය පිණිස අකුචනය වෙත එළඹුනු. අකුචනයට පිවිස එක්තරා රුකක්මුල දිවාවිහරණය පිණිස හුන.

ඉන්බිති පවිටු මරු විජයා මෙහෙණට බිය තැනිගැණුම ලොමු දහගැණුම උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ විජයා මෙහෙණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ විජයා මෙහෙණට ගාථායෙන් කී ය:

දහරු තුමා රූපවතී අභිඤ්ඤා දහරු සුසු,
පඤ්ඤාබ්‍යාපිතා තුරියෙත ඵලයොපරිමාමසෙති¹

අථ ඛො විජයාය භික්ෂුනීයා ඵතදහොසි: 'කො භු ඛවායං² මනුස්සො
වා අමනුස්සො වා ගාථං භාසතී'ති අථ ඛො විජයාය භික්ෂුනීයා ඵතදහොසි:
'මාරො ඛො අයං පාපිමා මම හයං ඡලතිතතතං ලොමහංසං උප්පාදෙතුකාමො
සමාධිමා වාචෙතුකාමො ගාථං භාසතී'ති. අථ ඛො විජයා භික්ෂුනී මාරො
අයං පාපිමා ඉති විදිතො මාරං පාපිමනං ගාථාහි පච්චහාසි:³

රූපා සද්දං රසා ගන්ධා ඵොට්ඨබ්බා ච මනොරමා,
නියතානාමි තුයොව⁴ මාර නාහා තෙනච්ඡිකා⁵.

ඉමිනා පුත්තියෙත භිඤ්ඤාතෙත පහඬුනා,
අට්ඨියාමි⁶ හරියාමි කාමතණ්හා සමුග්ගා.

යෙ ව රූපුපගා සත්තා යෙ ව අරූපපඨාසිනො⁷,
යා ව සත්තා සමාපතති සබ්බස්මිමතො නමොති.

අථ ඛො මාරො පාපිමා ජාතාති මං විජයා භික්ෂුනීති දුක්ඛි දුමමතො
තස්මෙවනතරධාසීති.

5. 1. 5.

උප්පලවණ්ණාසුතං.

166. ඝාචජ්ඣියං—

අථ ඛො උප්පලවණ්ණා භික්ෂුනී පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙත්වා
පත්තවිවරමාදය ඝාචජ්ඣියං පිණ්ඩය පාච්ඤි. සාවජ්ඣියං පිණ්ඩය වරිත්වා පච්ඡා-
හතතං පිණ්ඩපාතපටිකකතනා යෙන අකච්ඡා තෙනුපසඤ්ඤාමි දිවාචිතාරාය.
අකච්ඡා අජෙඤ්ඤාගහෙත්වා අඤ්ඤාතරාසමි. සුපුප්ඵිතසාලරාක්කමුලෙ අට්ඨාසි.

අථ ඛො මාරො පාපිමා උප්පලවණ්ණාය භික්ෂුනීයා හයං ඡලතිතතතං
ලොමහංසං උප්පාදෙතුකාමො සමාධිමා වාචෙතුකාමො යෙන උප්පලවණ්ණා
භික්ෂුනී තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිනා උප්පලවණ්ණං භික්ෂුනීං ගාථාය
අජ්ඣහාසි:

සුපුප්ඵිතග්ගං උපගමම භික්ෂුනී ඵකා තං තිට්ඨසි සාලමුලෙ,
ත වසී තෙ දුතියා වණ්ණධාතු ඉධාගතා තාදිසිකා හවෙය්‍යං
බාලෙ න තං භායසි බුත්තකාතනති.

අථ ඛො උප්පලවණ්ණාය භික්ෂුනීයා ඵතදහොසි: 'කො භු ඛවායං
මනුස්සො වා අමනුස්සො වා ගාථං භාසතී'ති. අථ ඛො උප්පලවණ්ණාය
භික්ෂුනීයා ඵතදහොසි: 'මාරො ඛො අයං පාපිමා මම හයං ඡලතිතතතං
ලොමහංසං උප්පාදෙතුකාමො සමාධිමා වාචෙතුකාමො ගාථං භාසතී'ති. අථ
ඛො උප්පලවණ්ණා භික්ෂුනී මාරො අයං පාපිමා ඉති විදිතො මාරං පාපිමනං
ගාථාහි පච්චහාසි:⁸

1. එහි අයස රමාමසෙ - සිමු 1. රමාමසෙ - සසා. 2. ඛො අයං - PTS. 3. අජ්ඣහාසි -
සිමු 1. සි1.2. 4. තුයොව. - PTS. 5. තාහි තෙන අජ්ඣිකා - සසා. STP 6. අට්ඨියාමි -
සිමු 2. සසා, PTS. 7. අරූපඨාසිනො - මජ්ඣිම. අරූපනාසිනො. - සසා. අරූපාට්ඨාසිනො - PTS.
8. අජ්ඣහාසි - සසා

අරිදුවන්යෙති, තෙපි සුරුපි ලදුරියහු. මම ද යොවිතෙහි සිටුනා ලදරියෙමි. එව පහනතුරුයෙන් අභිරමණය කරමු.

එකල විජයා මෙහෙණට 'මේ කවරෙක් දෙ මිනිසෙක් හෝ නොමිනිසෙක් හෝ ගාථාව කියා දු සි' මේ අදහස විය. ඉක්බිති විජයා මෙහෙණහට 'මේ පවිටු මරු ය. මට බිය තැනිගැණුම් ලොබුදහගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ ගාථාව කියා' යි මේ සිත විය. එකල විජයා මෙහෙණ පවිටු මරු යයි දැන පවිටු මරුහට ගාථාවන්ගෙන් පෙරළා කිවු ය:

මරාව, සිත්කලු රූපයෝ ද ශබ්දයෝ ද ගන්ධයෝ ද රසයෝ ද සප්තව්‍යයෝ ද (වෙන් තම ඒ සියල්ල) තට ම දක්වා දෙමි. මම එයින් වැඩ ඇතියකිමි නො වෙමි.

බිදෙනසුලු වැනසෙනසුලු මේ කුණකසින් පිහින වෙමි. ලය්තයෙමි. කාමතෘණාව (මා විසින්) තසන ලද්දී ය.

රූපභවයට (උපතනති වශයෙන්) එළඹී යම් සත්ත්ව කෙනෙක් වෙද්ද, අරූපභවයෙහි සිටුනා යම් සත්ත්ව කෙනෙකුත් වෙද්ද, යම් ශාන්ත වූ ලෝකික සමාපතියෙකුත් වේද, ඒ සියල්ලෙහි (මුළුබව තමාහි) අඳුර (මා විසින්) තසන ලදී.

එකල්හි පවිටු මරු විජයා මෙහෙණ මා දනිති සි දුකට පත් වූයේ නො සතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

5. 1. 5.

උප්පලවණණාසූත්‍රය.

166. සැවැත්නුවර—

එකල්හි උප්පලවණණා මෙහෙණ පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පාසිවුරු ගෙණ සැවැත්නුවරට පිවු පිණිස පිවිසිනි ය. සැවැත්නුවර පිවු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිසාතයෙන් වැලකුනි දිව්‍යවරණස පිණිස අකුචනයට එළඹුන. අකුචනයට පිවිස එක්තරා සුපිපි සල්ලාකක්මුල සිටියා. ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ උප්පලවණණා මෙහෙණට බිය තැනිගැණුම් ලොබුදහගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ උප්පලවණණා මෙහෙණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ උප්පලවණණා මෙහෙණට ගාථායෙන් කී ය:

මෙහෙණ, නො අග පටන් සුපිපි සල්ලාකක් වෙත එළඹ ඒ සල්ලාක මුල එකලා ව සිටිති. තිගේ පැහැසටහන් සා දෙවන පැහැසටහනෙන් ද නැත. මෙහි පැමිණි අන්ත්‍ර ද නොප වැන්නාහුය. (නොපසෙසින් සසභ හා සෙනෙහස නැතියහ) බාලාවෙති. හෝ සලෙලුනට නොබිති ද?

ඉක්බිති උප්පලවණණා මෙහෙණට 'මේ කවරෙක් දෙ මිනිසෙක් හෝ නොමිනිසෙක් හෝ ගාථාව කියා දු' යි මේ සිත විය. එකල්හි උප්පලවණණා මෙහෙණට 'මේ පවිටු මරු ය. මට බිය තැනිගැණුම් ලොබුදහ ගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ ගාථාව කියා' යි මේ අදහස විය. එකල්හි උප්පලවණණා මෙහෙණ මේ පවිටු මරු යයි දැන පවිටු මරුහට ගාථාවන්ගෙන් පෙරළා කිවු ය:

සතං සභස්සානපි ධුතනස්සාතං ඉධාගතා තාදිසිකා¹ භවෙය්සං,
ලොමං න ඉඤ්ජාමි න සනතස්සාමි න මාර භායාමි තථෙකිකාපි.

එසා අතතරධායාමි කුච්ඡං වා පටිස්සාමි තෙ,
පබ්බතනරිකායමපි තිට්ඨනතිං මං න දකඛ්ඛි.

විතතස්මිං වසිභුතාමධි ඉද්ධිපාද සුභාවිතා,
සබ්බබ්බකිත්ඛුතතාමති න තං භායාමි ආට්ටිසොති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා ජාතාති මං උපපලවණණා භික්ඛුනීති දුක්ඛි
දුමමතො තත්ථෙවනතරධායීති.

5. 1. 6.

වාලාසුතනං.

167. සාවකපීයං—

අථ බො වාලා භික්ඛුනී පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙකො පත්තවිවරමාදය
සාවකපීයං පිණ්ඩාය පාවිසී. සාවකපීයං පිණ්ඩාය වරිතො පච්ජාභතතං
පිණ්ඩපාතපටික්කනතා යෙන අකිචනං තෙනුපසඛකමි දිවාචිහාරය. අකිචනං
අජේඛාගභෙකො අඤ්ඤතරස්මිං රුක්ඛමුලෙ දිවාචිහාරං නිසීදි.

අථ බො මාරෙ, පාපිමා යෙන වාලා භික්ඛුනී තෙනුපසඛකමි.
උපසඛකමිතො වාලං භික්ඛුනිං එතදවොච:

කිත්තු² තිං භික්ඛුනී න රෙවෙසීති.

[වාලාභික්ඛුනී:]

ජාතීං ඛවාහං ආට්ටිසො න රෙවෙසීති.

[මාරො:]

කිත්තු ජාතීං න රෙවෙසි ජාතො කාමානි භාඤ්ජති,
කො හු තං ඉදමාදපසි ජාතීං මාරෙව³ භික්ඛුනීති.

[වාලාභික්ඛුනී:]

ජාතස්ස මරණං හොති ජාතො දුක්ඛානි පුස්සති⁴,
බ්බං වධං පරිඤ්ඤාසං තස්මා ජාතීං න රෙවෙසෙ.

බුද්ධො ධම්මමදෙසෙසි ජාතියා සමතික්කමං,
සබ්බදුක්ඛපභාණාය යො මං⁵ සචෙව නිවෙසසි.

යෙ ව රුපුපගා සත්තා යෙ ච ආරුපපදාසිනො,
නිරෙධං අපපජානන්තා ආගන්තාරෙ පුත්ඛන්වන්ති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා -පෙ- තත්ථෙවනතරධායීති.

5. 1. 7.

උපවාලාසුතනං.

168. සාවකපීයං—

අථ බො උපවාලා භික්ඛුනී පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙකො පත්තවිවරමාදය
සාවකපීයං පිණ්ඩාය පාවිසී. සාවකපීයං පිණ්ඩාය වරිතො පච්ජාභතතං
පිණ්ඩපාතපටික්කනතා යෙන අකිචනං තෙනුපසඛකමි දිවාචිහාරය. අකිචනං
අජේඛාගභෙකො අඤ්ඤතරස්මිං රුක්ඛමුලෙ දිවාචිහාරං නිසීදි.

1. තාදිසිකා - මජ්ඣිම. 2. කිත්තු බො තිං - සභා. 3. මාරෙවසි-සිවු 2. 4 පසස්සති-
සිවු. 1. සභා. 5 පසස්සති - මජ්ඣිම. සභා.

තා වානි බුද්ධියන් සියදහස්සු මෙහි පාමණියානු වෙන් ද, ලොමයකුත් නොසලකයි. නො ම බානි ගනිමි. මාරය, එකලා වූ ද මම නට නො බිමි.

තෙල මම අතුරුදන් වෙමි. කොප කුසට හෝ පිවිසෙමි. දෙආස අතුරෙහි නැගැවසටෙහි සිටුනා ද මා නො දකිති.

සිතෙහි ලා වගි වෙමි. සාද්ධිපාදයෝ මානවින් වඩන ලදහ. සියලු බැමිමෙන් මිදුනිම වෙමි ඇවැහ, මම නට නො බිමි.

ඉක්කිති පවිටු මරු නෙමේ උපලවණණා මෙහෙණ මා දනී යයි දුකට පත් වූයේ නො සතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

5. 1. 6.

මාලාසූත්‍රය.

167. සැවැත්නුවර—

එකල්හි මාලා මෙහෙණ පෙරවරු හැඳ පෙරෙ ව පාසිටුරු ගෙන සැවැත්නුවරට පිඬු පිණිස පිවිසිනි ය. සැවැත්නුවර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිසානගෙන් වැලකුනී දිවාචිහරණය පිණිස අකුචනය වෙත එළඹුන. අකුචනයට පිවිස එක්කරු රාක්ඛලෙක දිවාචිහරණය පිණිස හුන.

ඉක්කිති පවිටු මරු මාලා මෙහෙණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ මාලා මෙහෙණට මෙය කී ය.

මෙහෙණ, තෝ කුමක් තොරැස්තෙහි ද?

[මාලා මෙහෙණ:]

ඇවැත්නි, මම ජාතිය තො රැස්තෙමි.

[මරු:]

කුමක් හෙයින් ජාතිය තො රැස්තෙහි ද? උපන් තැනැත්තේ කම්භූප විදී. මෙහෙණ, ජාතිය නුරැස්ව යන මේ දූෂිත කවර අදබලෙක් කිට ගැන්වී ද?

[මාලා මෙහෙණ:]

උපන්නත්‍රට මරණය වෙයි උපන් තැනැත්තේ බැදුම් වද උවදුරු යන දුක් විදී. එහෙයින් ජාතිය තො රැස්තෙමි.

යමෙක් මා සත්‍යයෙහි පිහිට වී ද, ඒ සම්මයන් වහන්සේ ජාතිය ඉක්මවන දහම සියලු දුක් නැසීම පිණිස දෙසූ සේක.

රූපභවයට පාමණි යම් සත්‍ය කෙනෙක් වෙද්ද, අරූපභවයෙහි සිටින යම් සත්‍ය කෙනෙකුත් වෙද්ද, නිවණ නො දන්නා ඔහු පුනර්භවයට පාමණෙන සුලු වෙති.

ඉක්කිති පවිටු මරු නෙමේ ... එහි ම අතුරුදන් වී ය.

5. 1. 7.

උපමාලාසූත්‍රය.

168. සැවැත්නුවර—

එකල්හි උපමාලා මෙහෙණ පෙරවරු හැඳ පෙරෙ ව පාසිටුරු ගෙන සැවැත්නුවරට පිඬු පිණිස පිවිසුන. සැවැත්නුවර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිසානගෙන් වැලකුනී අකුචනය වෙත දිවාචිහරණය පිණිස එළඹිනි ය. අකුචනයට පිවිස එක්කරු රාක්ඛලෙක දිවාචිහරණය පිණිස හුන.

අථ ඛො මාරො පාපිමා යෙන උපවාලා භික්ඛුනී නෙත්තපසඛක්ඛිමි.
උපසඛක්ඛිමා උපවාලං භික්ඛුනිං එතදවොච:

කත්ත භු නිං භික්ඛුනී උපපජ්ජතුකාමාති?

[උපවාලා:]

ත ඛවාහං ආවුසො කත්ති උපපජ්ජතුකාමාති.

[මාරො:]

තාවතිංසා ව යාමා ව තුසිතා වාපි දෙවතා,
නිම්මාණරතීනො දෙවා යෙ දෙවා වසවතතීනො,
තත්ත චිත්තං පණ්ඨෙති රතිං පච්චන්තොස්සපීති.

[උපවාලා:]

තාවතිංසා ව යාමා ව තුසිතා වාපි දෙවතා,
නිම්මාණරතීනො දෙවා යෙ දෙවා වසවතතීනො,
කාමබ්බිතඛද්ධා¹ තෙ එනති මාරවසං පුත.

සබ්බො ආදිපිතො² ලොකො සබ්බො ලොකො පබ්බපිතො,
සබ්බො පජ්ජලිතො ලොකො සබ්බො ලොකො පකම්පිතො.

අකම්පිතං අජලිතං³ අපුප්පජ්ජතසෙවිතං,
අගති යත්ත මාරස්ස නත්ත මෙ තීරතො මනොති.

අථ ඛො මාරො පාපිමා -පෙ- නත්තෙවන්තරධාසීති.

5. 1. 8.

සීඝ්‍රපවාලාසුතතං*.

169. සාවඤ්ඤියං—

අථ ඛො සීඝ්‍රපවාලා භික්ඛුනී පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙඛා පත්තච්චර-
මාදාය සාවඤ්ඤියං පිණ්ඩාය පාවිසී සාවඤ්ඤියං පිණ්ඩාය චරිතො පච්ජාභ්‍යන්තං
පිණ්ඩාපතපටිකකන්තා යෙන අකම්පනං නෙත්තපසඛක්ඛිමි දිවාචිඤ්ඤාය. අකම්පනං
අජෙකාගගෙනා අඤ්ඤාතරසමං රුකකම්මලෙ දිවාචිඤ්ඤාය නිසීදි.

අථ ඛො මාරො පාපිමා යෙන සීඝ්‍රපවාලා භික්ඛුනී නෙත්තපසඛක්ඛිමි.
උපසඛක්ඛිමා සීඝ්‍රපවාලං භික්ඛුනිං එතදවොච:

කස්ස භු නිං භික්ඛුනී පාසණ්ඩං රොචෙසීති?

[සීඝ්‍රපවාලා:]

ත ඛවාහං ආවුසො කස්සාපි පාසණ්ඩං රොචෙමිති,

[මාරො:]

කිනත්ත උද්දස්ස මුණ්ඩාසි සමණේ විය දිස්සාසි,
ත ව රොචෙසි පාසණ්ඩං කිම්ච¹ චරසි මොමුගාති.

* සීඝ්‍රපවාලා - සී 1, 2.

1. බන්ධා - ස්‍යා. 2. ආදිපිතො - සී 1, ආදිපන්නා - ස්‍යා. 3. අපජ්ජලිතං - මජ්ඣ. ස්‍යා. PTS. 4. කිම්දං - ස්‍යා.

ඉක්කිති පවිටු මරු උපවාලා මෙහෙණ වෙත ඵලිඤ්ඤා ය. ඵලම උපවාලා මෙහෙණට-

මෙහෙණ, නො කොති උපදිනු කැමැත්තති දු සි මෙය නි ය.

[උපවාලාවෝ:]

ඇවැත්ති, මම කොතිද උපදිනු නො කැමැත්තෙමි.

[මරු:]

තච්ඡිකා දෙවියෝ ය, යාම දෙවියෝ ය, තුමික දෙවියෝ ය, නිමාණරති දෙවියෝ ය, යම් වශවතීති දෙවි කෙනෙක් වෙත් තම් ඔහු ය යන චොට්ඨත් කෙරෙහි සිත පිහිටුව, පඤ්චකාමරතිය විදුනෙහි ය.

තච්ඡිකා දෙවියෝ ය, යාම දෙවියෝ ය, තුමික දෙවියෝ ය, නිමාණරති දෙවියෝ ය, යම් වශවතීති දෙවි කෙනෙක් වෙත් තම් ඔහු ය යන ඒ සියල්ලෝ පඤ්චකාමබ්බතයෙන් බැලුනාහු නැවත මාර වශයට පාමිණෙත්.

මුළුලොව ඇවිදින මුළුලොව නැවින. මුළුලොව දිලිසින. මුළුලොව වෙසෙසින් සැලින.

යමෙක් අකම්පිත ද, අවලිත ද, පුහුදුන් විසින් නො සෙවුනා ලද ද, යම් කැනෙක මරුට පිහිටෙක් නැද්ද, එහි (නිවණෙහි) මාගේ සිත ඇපුනේ ය.

ඉක්කිති පවිටු මාර නෙමේ ... එහි ම අතුරුදන් විය.

6. 1. 8.

සිසුපවාලා සුත්තය.

169. සැවැත්තුවර-

එකල්හි සිසුපවාලා මෙහෙණ පෙරවරු හැඳ පෙරෙ ව පාසිටුරු ගෙණ සැවැත්තුවරට පිඩු පිණිස පිවිසුන. සැවැත්තුවර පිඩු පිණිස හැසිර පසුබිත පිණිස පාතයෙන් වැලකුනී ද්වාපිහරණය පිණිස අකම්පනය වෙත ඵලසුත. අකම්පනයට බැසගෙන එක්තරා රුකක්මුල ද්වාපිහරණය පිණිස හුන.

ඉක්කිති පවිටු මරු සිසුපවාලා මෙහෙණ වෙත ඵලිඤ්ඤා ය. ඵලම සිසුපවාලා මෙහෙණට මෙය නිස:

මෙහෙණ නො කවරකුගේ පාමාණිකය (දූෂිතය) ක් රුස්තෙහි ද?

[සිසුපවාලාවෝ:]

ඇවැත්ති, මම කිසිවකුගේ පාමාණිකයක් නො ම රුස්තෙමි.

[මරු:]

මෙහෙණක මෙන් පෙනෙහි. කවරකු උදෙසා මුඩු වූ යෙහි ද? පාමාණිකයක් හුරුස්තෙහි ද? කුමක් හෙයින් මුලා වූවක මෙන් හැසිරෙහි ද?

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

[සිසුපොලා:]

ඉතො ඛනිඬා පාසණ්ඨා දිට්ඨිසු පසිදන්ති තෙ,
න තෙසං ධම්මං රොවෙමි න තෙ ධම්මස්ස කොවිදා.

අඤ්ඤා සකාසකුලෙ ජාතො බ්‍රහ්මා අප්පට්ඨානලො,
සබ්බාභිභූ මාරනුදෙ සබ්බත්ථපරාජිතො,
සබ්බත්ථ මුත්තො අසිතො¹ සබ්බං පස්සති චක්ඛමා.

සබ්බකම්මකරු²ප්පත්තො විමුත්තො උපධිසංහිංසෙ,
සො ඥානං භගවා සත්ථා භස්ස රොවෙමි සාසනනති.

අථ බො මාරො පාපිමා -පෙ- නත්ථවන්තරධාසීති.

6. 1 9.

සෙලාසුතනං.

170. සාවජ්ජියං—

අථ බො සෙලා භික්ෂුනී පුබ්බන්‍යසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවිවරමාදය
සාවජ්ජියං පිණ්ඩාය පාවිසි. සාවජ්ජියං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡාභ්‍යන්තං පිණ්ඩපාන-
පටික්කන්තා යෙන අකම්මනා තෙනුපසංඝමි දිවාචිකාරාය. අකම්මනං
අඤ්ඤාගහෙත්වා අඤ්ඤාභරණමි රුක්ඛමුලෙ දිවාචිකාරං නිසීදී.

අථ බො මාරො පාපිමා සෙලාය භික්ෂුනීයා භයං ඡමහිතන්තං
ලොච්ඡංසං උප්පාදෙතුකාමො සමාධිමා වාවෙතුකාමො යෙන සෙලා
භික්ෂුනී තෙනුපසංඝමි. උපසංඝමිත්වා සෙලං භික්ෂුනීං ගාථාය අඤ්ඤාහාසී:

කෙතිදං පකහං බිම්බං කුන්ත්‍රා³ බිම්බස්ස ඤාතො,
කුන්ත්‍රා⁴ බිම්බං සමුප්පන්නං කුන්ත්‍රා³ බිම්බං නිරුඤ්ඤාතීති.

අථ බො සෙලාය භික්ෂුනීයා එතදහොසි: කො හු ඛොයං මනුස්සො
වා අමනුස්සො වා ගාථං භාසතීති. අථ බො සෙලාය භික්ෂුනීයා එතදහොසි:
මාරො බො අයං පාපිමා. මම භයං ඡමහිතන්තං ලොච්ඡංසං උප්පාදෙතුකාමො
සමාධිමා වාවෙතුකාමො ගාථං භාසතීති අථ බො සෙලා භික්ෂුනී මාරෙ
අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමන්තං ගාථාය පච්චහාසී:

නසිදං අත්තකහං⁵ බිම්බං නසිදං පරකහං⁶ අඤ්ඤා,
හෙතුං පටිච්ච සමුදායං හෙතුහමිතා නිරුඤ්ඤාතීති.

යථා අඤ්ඤාභරං බිජං බෙත්තෙ චුත්තං විරුහති,
පඨවීරසඤ්ඤා⁷ ආගමම සිත්තෙඤ්ඤා භද්දහං.

එවං ඛක්ඛා ව ධාතුයො ඡ ව ආයත්තා ඉමෙ,
හෙතුං පටිච්ච සමුදායං හෙතුහමිතා නිරුඤ්ඤාතීති.

අථ බො මාරො පාපිමා -පෙ- නත්ථවන්තරධාසීති.

1 අසිතො - සභා. 2 සබ්බ කම්මකරු - මෙසං, සභා, PTS. 3 සමුත්තං - මෙසං.
4 සමුත්තං - සිමු. සමු - සභා. 5 නසිදං පකහං - සභා. 6 පකහං - සභා. 7 පඨවීර-
සඤ්ඤාගමි - මෙසං.

[සිසුපාලාචෝ:]

පාෂාණකයෝ මේ සස්තෙන් පිටත්හ. ඔහු මිත්තාදූෂිත්ති ගාලෙන්. ඔවුන්ගේ දහම නුරැස්තෙමි. ඔහු දහමිති අදක්කයහ.

ශාක්‍යවංශයෙහි උපන් සමාන පුද්ගලයන් තැනි සියලු සහකාදීන් මැඩ සිටියා වූ මරුන් තෙරුපු සියලු තන්ති තො පාරදුනු සියලු තන්ති ඉදුනු (පාෂණා දූෂිත්) අනිශ්‍රිත වූ සඵලයන් වහන්සේ ඇති සේක. සියලු කමියන් ක්‍යය කිරීමට පැමිණි උපතිසභිය සභිකාන නිජාණයෙහි ලා මිදුනු පසාඨ ඇති ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සියල්ල දක්නා සේක. ඒ මාගේ ශාක්‍යයන් වහන්සේ ය. උන්වහන්සේගේ සස්ත රැස්තෙමි.

ඉක්බිති පව්වු මරු තෙමේ ... එහි ම අතුරුදන් විය.

5. 1. 9.

සේලා සුත්‍රය.

170. සැවැත්තුමර—

එකල්හි සේලා මෙහෙණ පෙරවරු හැද පෙරෙව පාසිවුරු ගෙණ සැවැත්තුමරට පිටු පිණිස පිවිසුනා ය. සැවැත්තුමර පිටු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිස පාසායෙන් වැලකුනි දිවාචිතරණය පිණිස අකුමනාය වෙත එළඹුනා ය. අකුමනායට පිවිස එක්තරු රුක්වූලෙක දිවාචිතරණය පිණිස හුන.

ඉක්බිති පව්වු මරු සේලා මෙහෙණහට බිය තැනිගැණුම් ලොමු-දහ ගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ සේලා මෙහෙණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි සෙලා මෙහෙණට ගාථායෙන් කී ය:

මේ අත්බව කවරකු විසින් කරණ ලද ද? මේ අත්බැවිති කාරකයා කවරේ ද? මේ අත්බව කුමක් නිසා උපන්නේ ද? මේ අත්බව කෙසේ නිරුද්ධ වේ ද?

එකල්හි සේලා මෙහෙණට 'මේ කවරෙක් ද' මිනිසෙක් යෝ නොමිනි-සෙක් හෝ ගාථාව කියා දූ"යි මේ අදහස විය. එකල්හි සෙලා මෙහෙණට 'මේ පව්වු මරු ය. මට බිය තැනි ගැණුම් ලොමුදහගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ ගාථාව කියා'යි මේ අදහස විය. ඉක්බිති සෙලා මෙහෙණ මේ පව්වු මරු යයි දැන පව්වු මරුහට ගාථාවන්ගෙන් පෙරලා කීවුය:

මේ අත්බැව තමා විසින් කරණලද්දෙක් නොවේ. මේ දුකට පිහිට වූ අත්බව මෙරමා විසින් කරණලද්දෙක් ද නොවේ. හේතුව නිසා හට ගන්නේ ය. හේතුව බිඳීමෙන් නිරුද්ධ වේ.

කෙතෙහි වජ්‍ර යම්කිසි බිජුරුවෙක් පොළෝරැසය ද ජලය ද යන ඒ දෙක ලැබගෙන යම්සේ අකුරු තගා ද?

එසෙයින් ම සහකයෝ ද, ධාතුහු ද, ඡායාතනයෝ ද යන මොහු හේතුව නිසා හට ගන්නෝ ය. හේතුවහරහයෙන් නිරුද්ධ වෙත්.

ඉක්බිති පව්වු මරු තෙමේ ... එහි ම අතුරුදන් විය.

5. 1. 10

වජිරාසුතනං.

171. ඝාච්ඡථියං.¹—

අථ බො වජ්ඣ භික්ඛුනී පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙත්වා පහනවීවරමාදය ඝාච්ඡථිං පිණ්ඩාය පාවිසි. සාවච්ඡියං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡානතං පිණ්ඩපාතපටික්කතතා යෙන අකුච්ඡනං තෙනුපසඤ්ඤාමි දිවාචිහාරය. අකුච්ඡනං අපේක්ඛාගහෙත්වා අඤ්ඤාතරස්මිං රුක්ඛමුලෙ දිවාචිහාරං නිසීදි.

අථ බො මාඤ්ඤ පාවිමා වජිරය භික්ඛුනියා හයං ඡමහිතතනං ලොමහංසං උපපාදෙතුකාමො සමාධිමා වාවෙතුකාමො යෙන වජිර භික්ඛුනී තෙනුප-සඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා වජිරං භික්ඛුනීං ගාථාය අරුක්ඛිතාසි:

කෙනායං පකතො සතො කුචං² සත්තස්ස කාරකො,
කුචං සතො සමුපපතො කුචං සතො නිරුරුක්ඛිතීති.

අථ බො වජිරය භික්ඛුනියා එතදගොසි: ‘කො හු බ්වායං මනුස්සො වා අමනුස්සො වා ගාථං භාසතී’ති. අථ බො වජිරය භික්ඛුනියා එතදගොසි: ‘මාඤ්ඤ අයං පාවිමා මම හයං ඡමහිතතනං ලොමහංසං උපපාදෙතුකාමො සමාධිමා වාවෙතුකාමො ගාථං භාසතී’ති. අථ බො වජිර භික්ඛුනී මාඤ්ඤ අයං පාවිමා ඉන් විදිත්වා මාරං පාවිමන්තං ගාථාහි පච්චනාසි:

කිනත්තු සතොති පච්චෙසි මාරද්විගගනත්තු හෙ,
සුඛසඤ්ඤාරුපුඤ්ඤායං නසිධි සත්තුපලබ්භතී.

යථා හි අභිගසමාරාධ හොති සඤ්ඤා රථො ඉති,
එවං ඛකේසු සතොසු හොති සතොති සමමුතී³.

දුක්ඛමෙව හි සමොති දුක්ඛං තිට්ඨති වෙති ව,
නාඤ්ඤත්තු දුක්ඛා සමොති නාඤ්ඤත්තු දුක්ඛා නිරුරුක්ඛිතීති.

අථ බො මාඤ්ඤ පාවිමා ජානාති මං වජිර භික්ඛුනීති දුක්ඛි දුමමනො තස්ථවන්තරධාසීති.

භික්ඛුනීවග්ගො පඨමො.

තත්තුඤ්ඤානං:

අභ්‍රවිකා ව සොමා ව ගොතමී චිරයා සහ
උපලවණ්ණා ව මාලා උපමාලා සිසුපමාලා
සෙලා වජිරය තෙ දසාති.

භික්ඛුනීසංයුතනං සමන්තං.

1. එවං මෙ සුතං - පෙ - අනාථපිණ්ඩකස්ස අරාමමි. සිද්ධි. 2. 2. කිවී - ස්වා, 3. සමමති - ස්වා.

5. 1. 10.

වජ්‍රා සූත්‍රය.

171. සැවැත්නුවර—

එකල්හි වජ්‍ර මෙහෙණ පෙරවරා හැඳ පෙරෙව පාසිවුරා ගෙණ සැවැත්නුවරට පිටු පිණිස පිවිසුනා ය. සැවැත්නුවර පිටු පිණිස නැගිර පසුබත පිණිසානගෙන් වැලකුනී දිවාපිහරණය පිණිස අකුමනය වෙත එළඹුනා ය. අකුමනයට පිවිස එක්තරා රුක් මූලෙක දිවාපිහරණය පිණිස හුන.

ඉක්බිති පවිටු මරා වජ්‍ර මෙහෙණට බිය නැති ගැණුම් ලොමුදහ ගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ වජ්‍ර මෙහෙණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ වජ්‍ර මෙහෙණට ගාථායෙන් කී ය:

මේ සත්ත්වයා කවරකු විසින් කරණ ලද්දේ ද? මේ සත්ත්වයා කළ නැතැත්තා කොහි ද? මේ සත්ත්වයා කොහි ගවගත්තේ ද? මේ සත්ත්වයා කොහි නිරුඳි වේ ද?

ඉක්බිති වජ්‍ර මෙහෙණට 'මේ කවරෙක් ඥා' මිනිසෙක් හෝ නොමිනිසෙක් හෝ මේ ගාථාව කියා දැයි මේ අදහස විය. එකල්හි වජ්‍ර මෙහෙණට 'මේ පවිටු මරා ය. මට බිය නැති ගැණුම් ලොමුදහගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ ගාථාව කියා'යි මේ සිත විය. ඉක්බිති වජ්‍ර මෙහෙණ මේ පවිටු මරා ය යි දැන පවිටු මරාගට ගාථාවන් ගෙන් පෙරළා කිටු ය:

මරුව, කිම සත්ත්වයෙකා යි අදහන්නෙහි ද? නාගේ මාරදූෂ්ටයෙක් නො වේ ද? මේ හුදු සංසාරාට පිණිසයෙකි. මෙහි සතෙක් නො ලැබේ.

අවයව සමූහය හේතු කොට ගෙන යම්යේ රථය යන ශබ්දයෙක් වේ ද? එසේ ම පක්ඛයකකියත් ඇති කල්හි සත්ත්වයා ය යන ලොකව්‍යවහාරය වේ.

දුක ම ලැබේ. දුක ම පවතී. දුක ම විඳී. දුක හැර අනිකෙක් නො ලැබේ දුක හැර අනිකෙක් නිරුඳි නො වේ.

ඉක්බිති පවිටු මාරයා වජ්‍ර මෙහෙණ මා දැනී ය යි දුකට පැමිණියේ නොසතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

හික්කුණි වහිස පළමුවැනියි.

එහි උඤ්ඤාය:

ආලවිකා, සොමා, ගොතමී, විජයා, උපපලවණණා, වාලා, උපවාලා, සිසුපවාලා, සෙලා, වජ්‍ර යයි ඒ සුත්‍ර දසයෙකි.

හික්කුණිසංයුත්තය නිමයේ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

6. බ්‍රහ්මසංස්ථානං

1. කොකාලිකවග්ගො

6. 1. 1.

ආයාචනසුත්තං

172. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං භගවා උරුමෙලායං විහරති තස්ස චන්ද්‍රකේශය නිරේ අජපාලනිත්‍රොධිමුලෙ පඨමාභිසම්බුද්ධො.

අථ බො භගවතො රහොගතස්ස පටිසල්ලිතස්ස එවං වෙනසො පරිචිතකෙකා උදපාදි. අභිගතො බො මයායං ධම්මො ගමිතේ දුග්ගසො දුරනුබොධො සන්තො: පණීතො අතකකාවචරො නිපුණො පණ්ඩිතවෙදනීයො. ආලයරුමා බො පනායං පජා: ආලයරතා ආලයසම්මුදිතා¹ ආලයරුමාය බො පන පජාය ආලයරතාය ආලයසම්මුදිතාය දුග්ගසං ඉදං ණං යදිදං ඉදපච්ච-යතා පටිච්චාසම්පාදො. ඉදම්බි බො ණං යදිදං සබ්බසංකාරසමපො සබ්බපටිපටිනීයාගො: වණ්ණකකියො² විරුගො නිරුධො නිබ්බාණං. අභ්‍යෙච්ච බො පන ධම්මං දෙසෙය්‍යං. පරෙ ව මෙ න ආජාතෙය්‍යං. සො මමස්ස කිලමපො සා මමස්ස විහෙසාති.

අපිසුද්ධං³ භගවතනං ඉමා අනවජ්ජියා ගාථායො පටිභංසු. පුබ්බෙ අයසුතපුබ්බා:

කිචෙජ්ඣ මෙ අභිගතං හලිඤ්ඤා පකාසිතුං,
රුගදෙසපරෙතෙති නායං ධම්මො සුසම්බුද්ධො.

පටිසොතගාමිං නිපුණං ගමිතීරං දුග්ගසං අණ්ණං,
රුගරතතා න දකඛිනනි⁴ වමොකකිකේන ආට්ටිතාති.⁵

ඉති⁶ භගවතො පටිසංඝවිකිකිතො අපෙසායසුක්කතාය විතතං නමති නො ධම්මදෙසනාය.

අථ බො බ්‍රහ්මුතො සහම්පතිස්ස භගවතො වෙනසා වෙනො පරිචිතකක-මඤ්ඤය එතද්දොසි: නස්සති වත භො ලොකො. විතස්සති වත භො ලොකො යනු හි නාම තථාගතස්ස අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස අපෙසායසුක්ක-නාය විතතං නමති නො ධම්මදෙසනායාති. අථ බො බ්‍රහ්මා සහම්පති සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සම්මිඤ්ඤිතං⁷ වා බාහං පසාරෙය්‍ය. පසාරිතං වා බාහං සම්මිඤ්ඤෙය්‍ය, එවමෙව බ්‍රහ්මලොකෙ අනන්තරිතො භගවතො පුරතො පාභුරතොසි.

1. සමුදිතා - ස්‍යා. PTS. 2. තණ්හාකකියො - මජ්ඣ. 3. අපිසුද්ධ - මජ්ඣ. 4. දකඛිනනි. - මජ්ඣ. 5. ආට්ටිතා - මජ්ඣ. 6. ඉතිහ - මජ්ඣ. 7. සම්මිඤ්ඤිතං - මජ්ඣ.

6. බ්‍රහ්මසංයුතතය

1. කෝකාලිකවගීය

6. 1. 1.

ආයාචනසූත්‍රය

172. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බුදු ව පළමු කොට උරුමෙල්දනව්වෙහි තේරඤ්ඤා ගංතොර අපචල් නුගරාකමුල වැඩ වසන සේක.

එකල්හි එකලාව විතතවිවේකයෙන් හුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේබුදු විතතපරිචිතකීයෙක් පහළ විය. මා විසින් අවබෝධ කළ මේ ධර්මය ගැඹුරුය. දුකසේ දුක්ක යුතු ය. දුකසේ අවබෝධ කටයුතු ය. ශාන්ත ය. ප්‍රණීත ය. තකීයෙන් බැසගත නොහැක්ක. සියුම් ය. පණ්ඩිතයන් විසින් දුක්ක යුතු ය. මේ සත්ත්ව සමූහයා (පඤ්චකාමගුණ නමැති) ආලයෙහි බැඳුනේ ය. ආලයෙහි ඇලුනේ ය. ආලයෙහි සතුටු විය. ආලයෙහි බැඳුනු ආලයෙහි ඇලුනු ආලයෙහි සතුටු වූ මේ සත්ත්ව සමූහයා විසින් ඉදප්පච්චයතා පරිච්ච-සමුප්පාද නම් වූ යම් මේ දහමක් වේ ද, එය දුකසේ දුක්ක යුතු ය. සියලු සංසාරයන්ගේ සංසිද්ධි වූ සියලු උපසිධ්ධිවලින් දුරලී වූ තෘෂ්ණාව ඝය කිරීම වූ විරූගය වූ නිරෝධය වූ යම් මේ නිවැණෙක් වේ නම් මේ දහම ද දුකසේ දුක්ක යුතුය. මම ද දහම් දෙසන්නෙමි නම් පරනුදු මාගේ ධර්මය දූත නොගන්නාහු නම් ඒ මට කළකිරිණු වෙයි. ඒ මට වෙහෙසෙක් වෙයි.

තව ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අතච්ඡරිය වූ (තාවන තාවන ආඤ්ඤාචාරාම) පෙර නො ඇසුරු මේ ගාථාවෝ වැටහුනහ.

මා විසින් දුකසේ අවබෝධ කරණ ලද ධර්මය දුක් පැවසීම නිෂ්පල ය. රූග ඥේෂයෙන් මැඩුනවුන් විසින් මේ දහම සුවසේ අවබෝධ නො කට හැක්ක.

රූගයෙන් රත් වූ මොහදුරෙන් වැසුනු සත්ත්වයෝ උඩුහොයට යන සියුම් ගැඹුරු දුකසේ දතයුතු ඉතා සියුම් මේ දහම නොදකිත්.

මෙසේ සලකන භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිත මනෙක්ඛායයට, දහම් නො දෙසීමට නැමෙයි.

එකල්හි තමසිතින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිත පිරිසිදු දත් සහමානී බව්හට මේ අදහස විය. යම් ලොවෙක තථාගත වූ අතීන් වූ සමමාසම්බුදු-රජානන් වහන්සේගේ සිත මනෙක්ඛායයට, දහම් නො දෙසීමට නැමේ ද, පින්වත්නි, ඒ ලොව ඒකාන්තයෙන් නැසේ. පින්වත්නි, ඒ ලොව ඒකාන්තයෙන් වැනසේ යි. ඉක්බිති සහමානී බ්‍රහ්ම නෙමේ යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළු අත දිගු කරන්නේ හෝ, දිගු කළ අත හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එසෙසින් ම බම්බ්ලොව අතුරුදන් වූයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි පහළ විය.

අථ බො චුග්ගා සහමපති එකංසං උත්තරසඛගං කර්තෘ දන්තිණ්-
ජාණුමණ්ඩලං පඨවියං නිගන්තූං යෙන භගවා භෙතඤ්ජලිං පණාමේත්ථි
භගවතං එතදවොච: “දෙසෙතු භතෙන භගවා ධම්මං දෙසෙතු සුගතො
ධම්මං. සන්ති සත්තා අප්පරජකඛජාතිකා. අස්සවණතා ධම්මස්ස පරිභායනති
භවිස්සන්ති ධම්මස්ස අඤ්ඤාතාරො”ති. ඉදමවොච චුග්ගා සහමපති. ඉදං වතා
අථාපරං එතදවොච:

පාචුරෙතොසි මගධෙසු පුබ්බෙ ධම්මො අසුඤ්ඤා සමලෙභි වින්තිතො,
අවාපුරෙතං¹ අමතස්ස ආරං සුණන්තු ධම්මං විමලෙනානුබුද්ධං.

සෙලෙ යථා පබ්බතමුද්ධතිට්ඨිතො යථාපි පස්සෙ ජතතං සමන්තතො,
තථුපමං ධම්මමයං සුමෙධ පාසාදමාරුක්ඛා සමන්තවකුට්ඨ,
සොකාවතීණණං² ජතතමපෙතසොකො අවෙකඛස්ස ජාතිජරුතිභූතනති.

උට්ඨති විර විජ්ඣසඛයාම සත්ථවාහ අතණ් විවර ලොකෙ,
දෙසස්සු³ භගවා ධම්මං අඤ්ඤාතාරො භවිස්සන්තිති.

අථ බො භගවා චුග්ගුතො ව අජේකිත්තං විදිත්වා සතොසු ව
කාරුඤ්ඤතං පටිච්ච බුද්ධවකුට්ඨා ලොකං වොලොකෙසි. අද්දතා බො
භගවා බුද්ධවකුට්ඨා ලොකං වොලොකෙතො සතො අප්පරජකෙව මහා-
රජකෙව තිකඛිත්ථියෙ මුදිත්ථියෙ ස්වාකාරෙ ආකාරෙ සුවිඤ්ඤාපයෙ
දුට්ඨිඤ්ඤාපයෙ අප්පෙකච්චෙ පරලොකවජ්ඣගදස්සාවිතො විහරන්ත
[අප්පෙකච්චෙ ත පරලොකවජ්ඣගදස්සාවිතො⁴ විහරන්ත]. සෙය්‍යථාපි
තාම උප්පලිනියං වා පදුමානියං වා පුණ්ඩරිකිනියං වා අප්පෙකච්චාති උප්පලාති
වා පදුමානි වා පුණ්ඩරිකානි වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවඤ්ඤාති
උදකානුගතාති⁵ අතො නිමුග්ගපොසිති. අප්පෙකච්චාති උප්පලාති වා
පදුමානි වා පුණ්ඩරිකානි වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවඤ්ඤාති සමොදකං
සීතාති. අප්පෙකච්චාති උප්පලාති වා පදුමානි වා පුණ්ඩරිකානි වා උදකෙ
ජාතාති උදකෙ සංවඤ්ඤාති උදකා අවුග්ගමං සීතාති⁶ අනුපලිතනාති
උදකෙන. එවමෙවං භගවා බුද්ධවකුට්ඨා ලොකං වොලොකෙතො අද්දස
සතො අප්පරජකෙව මහාරජකෙව තිකඛිත්ථියෙ මුදිත්ථියෙ ස්වාකාරෙ
ආකාරෙ සුවිඤ්ඤාපයෙ දුට්ඨිඤ්ඤාපයෙ අප්පෙකච්චෙ පරලොකවජ්ඣගද
ස්සාවිතො විහරන්ත [අප්පෙකච්චෙ ත පරලොකවජ්ඣගදස්සාවිතො
විහරන්ත]. දිස්වාන චුග්ගානං සහමපතිං ගාථාය පච්චගාසි:

1. අවාපුරෙතං - මජ්ඣ. සෘ. 2. දෙසෙතු - සෘ. PTS. 3. ගදස්සාවිතො - මජ්ඣ.
4. උදකානුගතාති - සෘ. 5. තිකඛිනති - සී.බු 2. සෘ. PTS.

[-] අතර්ග ටාපො සිහලපොථකෙසු හ දිස්සංත.

ඉන්බිති සහමයනි බ්‍රහ්ම තෙමේ උතුරුසඵව එකස්කොට දකුණු දණ්ඩල බිම් හැන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදීලී බැද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය. “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දහම් දෙසන සේක්වා. සුගතයන් වහන්සේ දහම් දෙසන සේක්වා. පැණැසෙහි මදකෙලෙස් රජස් ඇති සහ්‍යයෝ ඇත. දහම් නො අසනබැවින් ඔහු පිරිහෙත්. දහම් අවබෝධ කරනුවෝ වන්නාහ”යි සහමයනි බ්‍රහ්ම තෙමේ මෙය කී ය. මෙය කියා වැලිදු මෙය කී ය.

පෙර මගධදනව්වෙහි මල සහිතයන් විසින් සිතන ලද අඟුඳුබ්බමී-යෙක් පහළ වී ය. මේ නිවන්දොර අරිණු මැනවි. නිමිලයන් වහන්සේ විසින් අවබෝධ කරණ ලද බමිය අසත්වා!

සෙල්මුවා පවුළුදුනෙක්හි සිටියෙක් හාත්පස ජනසමූහයා යම්සේ දක්තේ ද, ප්‍රාඥයන් වහන්ස, සඵඤ්චු පහ වූ ශෝක ඇති මුඛවහන්සේ ද එබඳු දහම්මුවා පහසට නැග ජාතිජරාදුකෙන් වැඩුනු ශෝකයට බට ජනසමූහයා බලන සේක්වා!

දුග්‍ර සුද ඇති වීරයන් වහන්ස, නැගී සිටිනු මැනව. අනාණ සාහැවි ඇති සාථාභයන් වහන්ස, ලොව හැසිරෙණු මැනව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දහම් දෙසන සේක්වා. අවබෝධ කරන්නෝ වන්නාහ.

ඉන්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බිම්හුගේ ඇරසුම් ද ලැබ සහනයන් කෙරෙහි කරුණාවන් බවත් නිසා බුදුඇසින් ලොව බලා වදාළ සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බුදුඇසින් ලොව බලන සේක් නුවණැස්හි මද-කෙලෙස් රජස් ඇති සහනයන් ද බොහෝ කෙලෙස් රජස් ඇති සහනයන් ද තිසුණු (ශ්‍රද්ධා ආදී) ඉදුරන් ඇති සහනයන් ද මෘදු ඉදුරන් ඇති සහනයන් ද, (ශ්‍රද්ධා ආදී) උතුම් ආකාර ඇති සහනයන් ද නපුරු ආකාර ඇති සහනයන් ද පහසුවෙන් අවබෝධ කරවිය හැකි සහනයන් ද පහසුවෙන් අවබෝධ කරවිය නොහැකි සහනයන් ද පරලොව හා වරද හය විසින් දක්නාසුලු ව වසන ඇතැම් සහනයන් ද පරලොව හා වරද හය විසින් නොදක්නාසුලු ව වසන ඇතැම් සහනයන් ද දැක වදාළ සේක. යම්සේ උපුල්බෙතෙක හෝ පියුම්එසෙක හෝ හෙළපියුම්එසෙක හෝ ඇතැම් උපුල්හු හෝ පියුම්හු හෝ හෙළපියුම්හු හෝ දියෙහි හටගත්තාහු දියෙහි වැඩුනාහු දියෙන් මතු නොවූවාහු දිය ඇතුළත ගිලී වැඩෙන්නාහු වෙද්ද? ඇතැම් උපුල්හු හෝ පියුම්හු හෝ හෙළපියුම්හු හෝ දියෙහි හටගත්තාහු දියෙහි වැඩුනාහු දිය-මතුපිට සම ව සිටියාහු වෙද්ද, ඇතැම් උපුල්හු හෝ පියුම්හු හෝ හෙළපියුම්හු හෝ දියෙහි හටගත්තාහු දියෙහි වැඩුනාහු දියෙන් උඩට නැගී දියෙන් නො නැවැරුණාහු සිටීද ද, එපරිද්දෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බුදුඇසින් ලොව බලනසේක් අපපරජකම් සහනයන් ද, මහාරජකම් සහනයන් ද, තිකඛිඤ්ඤ සහනයන් ද, මුදිඤ්ඤ සහනයන් ද, සාධාර ඉන්ද්‍රියයන් ද, ආකාර සහනයන් ද, සුච්ඤ්ඤපය සහනයන් ද, දුච්ඤ්ඤපය සහනයන් ද, පරලොකවර්ජහයදසාඨී ව වසන ඇතැම් සහනයන් ද, පරලොකවර්ජහයදසාඨී නො ව වසන ඇතැම් සහනයන් ද දැක වදාළ සේක. දැක සහමයනි බ්‍රහ්මට ගාථායෙන් පෙරළා වදාළ සේක.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අපාරාතා තෙසං¹ අමතස්ස ආරාය යෙ සොතවනො පමුඤ්චනත්ථිද්ධං,
විහිංසකඤ්ඤා පගුණං න භාසිං ධම්මං පණිතං චන්ද්‍රජෙසු චුහෙවති.

අථ බො චුහවා සහවපති කතාවකාසො බොවන් භගවතා ධම්මදෙස-
නායාති භගවතතං අභිවාදෙවා පදකඛිණං කවා නන්දෙවනතරධාසිති.

6. 1. 2.

ගාරවසුතතං.

173. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා උරුමෙලායං විහරති නජ්ජා
නොරඤ්ඤාය තීරෙ අජපාලනිත්‍රොධිමුලෙ² පසමාභිසම්බුද්ධො.

අථ බො භගවතො රහොගතස්ස පතිසලලිකස්ස එවං වෙනසො පරි-
විතකෙකා උදපාදි: දුක්ඛං බො අගාරවො විහරති අපපතියො. කනත්‍රු බ්‍යාභං
සමිණං වා බ්‍රාහ්මණං වා සකකඛා ගරු කවා³ උපතියාය විහරෙය්‍යන්ති.

අථ බො භගවතො එතදනොසි: අපරිපුණ්ණස්ස බො සීලකකිකස්ස
පාරිපුරියා අඤ්ඤං සමිණං වා බ්‍රාහ්මණං වා සකකඛා ගරු කවා උප-
තියාය විහරෙය්‍යං, න බො පනාහං පස්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ
සමුහවකෙ, සස්සමිණබ්‍රාහ්මණීයා පජාය සදෙවමත්‍රුස්සාය අත්තතා සීල-
සම්පන්නතරං අඤ්ඤං සමිණං වා බ්‍රාහ්මණං වා යමිහං සකකඛා ගරු කවා³
උපතියාය විහරෙය්‍යන්ති.

අපරිපුණ්ණස්ස බො සමාධිකකිකස්ස පාරිපුරියා -පෙ- අත්තතා සමාධි-
සම්පන්නතරං අඤ්ඤං සමිණං වා බ්‍රාහ්මණං වා, යමිහං සකකඛා ගරු කවා³
උපතියාය විහරෙය්‍යන්ති.

අපරිපුණ්ණස්ස බො පඤ්ඤාකකිකස්ස පාරිපුරියා -පෙ- අත්තතා පඤ්ඤා-
සම්පන්නතරං අඤ්ඤං සමිණං වා බ්‍රාහ්මණං වා, යමිහං සකකඛා ගරු කවා³
උපතියාය විහරෙය්‍යන්ති.

අපරිපුණ්ණස්ස බො විමුත්තිකකිකස්ස පාරිපුරියා -පෙ- අත්තතා
විමුත්තිසම්පන්නතරං අඤ්ඤං සමිණං වා බ්‍රාහ්මණං වා, යමිහං සකකඛා
ගරු කවා උපතියාය විහරෙය්‍යන්ති

අපරිපුණ්ණස්ස බො විමුත්තිඤ්ඤාදස්සනකකිකස්ස පාරිපුරියා⁴ අඤ්ඤං
සමිණං වා බ්‍රාහ්මණං වා සකකඛා ගරු කවා³ උපතියාය විහරෙය්‍යං, න
බො පනාහං පස්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුහවකෙ සස්සමිණ-
බ්‍රාහ්මණීයා පජාය සදෙවමත්‍රුස්සාය අත්තතා විමුත්තිඤ්ඤාදස්සනසම්පන්නතරං
අඤ්ඤං සමිණං වා බ්‍රාහ්මණං වා යමිහං සකකඛා ගරු කවා⁵ උපතියාය
විහරෙය්‍යං. යනත්‍රුතාහං යවායං ධම්මො මයා අභිසම්බුද්ධො නමෙව ධම්මං
සකකඛා ගරු කවා⁵ උපතියාය විහරෙය්‍යන්ති.

1. හෙ - සභා. 2. නිත්‍රොධෙ - සිමු. 1. සභා. PTS. සි 1, 2. 3. ගුරු කවා - මජ්ඣ. 4. පරිපුරියා - අ. 5. ගරු කවා, - සි 1.

ඔවුන්ට අමාදෙර නොවැසින. යම් කෙනෙක් කන් ඇත්තාහු නම් ප්‍රකාශ වූදත්වා. බ්‍රහ්මය, මිනිසුන් අතර වෙනෙහිම පමණකැයි යන හැඟීම් ඇත්තෙමි ප්‍රගුණ වූ ප්‍රණීත ධර්මය නො කියෙමි.

ඉක්බිති සහවපති බ්‍රහ්ම තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මදේශනාව පිණිස කරණ ලද අවකාශ ඇත්තෙමි වෙමි යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් විය.

6. 1. 2.

ගාරවසුක්‍රිය.

173. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බුදුව පළවූ කොට උරුමෙල්ලදනව්වෙහි නේරසූඤ්ඤ ගංතෙර අපපල්-නුගරුකවූල වැඩවසන සේක.

එකල්හි එකලා ව විත්තවිවේකයෙන් හුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කිසිවකු ගුරුකන්හි නො තබා කිසිවකු දෙටු තන්හි නො තබා වසන්නේ දුකසේ වෙසෙයි. මම කවර මහණකු හෝ බමුණකු හෝ සත්‍යකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වසන්නෙමි දැ යි මෙබඳු විත්තවිවේකයක් පහළ විය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ අදහස විය. නොපිරිපුන් සිලකක්‍ෂකය පිරිම පිණිස අත් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ සත්‍යකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වසන්නෙමි ද, (එසේ) මම යමකු සත්‍යකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වසන්නෙමි නම් තමහට වැඩිතරම් සිලසම්පන්න වූ එබඳු අත් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුණක් සහිත ලෝකයෙහි මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත පුරුෂයෙහි මම නො දකිමි.

නො පිරිපුන් සමාධිකක්‍ෂකය පිරිම පිණිස ... මම යමකු සත්‍යකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වසන්නෙමි නම් තමහට වැඩි තරම් සමාධි-සම්පන්න වූ එබඳු අත් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ ...

නො පිරිපුන් පඤ්ඤාකක්‍ෂකය පිරිම පිණිස ... මම යමකු සත්‍යකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වසන්නෙමි තමහට වැඩි තරම් ප්‍රඥ සම්පන්න වූ එබඳු අත් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ ...

නොපිරිපුන් විමුක්තිසංකක්‍ෂකය පුරුලීම පිණිස ... මම යමකු සත්‍යකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වසන්නෙමි නම් තමහට වැඩිතරම් විමුක්තිසංකක්‍ෂක සම්පන්න වූ එබඳු අත් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ ...

නොපිරිපුන් විමුක්තිසංකක්‍ෂකය පුරුලීම පිණිස අත් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ සත්‍යකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වෙසෙන්නෙමි (එසේ) මම යමකු සත්‍යකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වසන්නෙමි නම් තමහට වැඩිතරම් විමුක්තිසංකක්‍ෂක සම්පන්න වූ එබඳු අත් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුණක් සහිත ලෝකයෙහි මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත පුරුෂයෙහි මම නොදකිමි. යම් ඒ ධර්මය මා විසින් මනාකොට අවබෝධ කරණ ලද්දේ ද, ඒ ධර්මය ම සත්‍යකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වෙසෙන්නෙමි නම් මැනවැ යි.

අථ බො චුහවා සහමපති හගවනො වෙනසා වෙනො පරිචිතකකමිඤ්ඤාය සෙය්‍යථාපි තාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ඤිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ඤාය, එවමෙව චුහවලොකෙ අනතරගිකො හගවනො පුරුචො පාතුරහොසි.

අථ බො චුහවා සහමපති එකංසං උත්තරසඛ්‍යං කරුනා යෙන හගවා තෙනඤ්ඤිං පණාමෙකා හගවනං එතදවොච: එවමෙකං හගවා, එවමෙකං සුගතං. යෙපි තෙ හනෙන අනෙසුං අතීතමධ්‍යානං අරහනො සමමාසලුඤ්ඤා තෙපි හගවනො ධම්මඤ්ඤාව සකකානා ගරු කානා උපනිස්සාය විහරිංසු. යෙපි තෙ හනෙන හවිස්සනති අනාගතමධ්‍යානං අරහනො සමමාසලුඤ්ඤා තෙපි හගවනො ධම්මඤ්ඤාව සකකානා ගරු කානා උපනිස්සාය විහරිස්සනති. හගවාපි හනෙන එතරගි අරහං සමමාසලුඤ්ඤා ධම්මඤ්ඤාව සකකානා ගරු කානා උපනිස්සාය, විහරතුති. ඉදමවොච චුහවා සහමපති, ඉදං වනා අථාපරං එතදවොච:

යෙ වබ්බතීතා¹ සලුඤ්ඤා යෙ ච බුඤ්ඤා අනාගතා,
යො වෙතරගි සලුඤ්ඤා බහුතනං² සොකතාසනො.

සබ්බෙ සඤ්ඤාගරානො විහංසු³ විහරන්ති ච,
අථොපි⁴ විහරිස්සනති එසං බුඤ්ඤාන ධම්මතා.

තස්මා හි අත්තකාමෙන⁵ මහත්ත ඓතිකසිතා,
සඤ්ඤාමො ගරු කාතබ්බො සරං බුඤ්ඤානසංසතං.

6. 1. 3.

චුහමදෙවසුතනං.

174. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා ඤාච්ඡජීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ, තෙන බො පත සමයෙත අඤ්ඤාතරිස්සා බ්‍රාහමණීයා චුහමදෙවො තාම පුතෙනා හගවනො සන්තිකෙ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති.

අථ බො ආයස්මා චුහමදෙවො එකො වුපකට්ඨා අපමනො ආතාපි පතිතනො විහරනො ත විරස්සොව යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සමමදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති හදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨො ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සමපිකානා උපසම්පජ්ජි විහාසි. බිණා ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරුණීයං තාපරං ඉත්තනායාති අබ්බාඤ්ඤාසි. අඤ්ඤාතරෙ ව පතායස්මා චුහමදෙවො අරගතං අහොසි.

1. යෙ ච අතීතා — මජ්ඣිම, සං, PTS. 2. බුදුතා — මජ්ඣිම. 3. විහරිංසු — සං, PTS. සි 1, 2,
4. අථොපි — සං, තථාපි-මජ්ඣිම. 5. අනතරාමෙක—සං, මජ්ඣිම.

ඉක්බිති සහමයනී බ්‍රහ්ම තෙමේ නමයිතින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ විත්තපරිච්ඡාදය දැන යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළු අත දිගු කරන්නේ හෝ, දිගු කළ අත හකුළුවන්නේ හෝ වේද, එසෙයින් ම බඩලොව අතුරුදහන් වූයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි පහළ විය.

ඉක්බිති සහමයනී බ්‍රහ්ම තෙමේ උතුරුසළුව එකක් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදීලී බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය: භාග්‍යවතුන් වහන්ස, හෙල එසේ ම ය. සුගතයන් වහන්ස, හෙල එසේ ම ය. වහන්ස, අතීත කාලයෙහි යම් ඒ අතීත් සමමාසම්බුදු කෙනෙක් වූ සේක් තම් ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේත් ධර්මය ම සත්‍යකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට විසූ සේක. වහන්ස, අනාගත කාලයෙහි යම් ඒ අතීත් සමමාසම්බුදු කෙනෙක් වන සේක් තම් ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේත් ධර්මය ම සත්‍යකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වාසය කරණ සේක. වහන්ස, දැන් භාග්‍යවත් අතීත් සමමාසම්බුදුරජානන් වහන්සේත් ධර්මය ම සත්‍යකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වෙසෙන සේක්වායි. සහමයනී බ්‍රහ්ම තෙමේ මෙය සැළ කෙළේ ය. මෙය සැළ කොට යළිත් මෙය ද කිය:

අතීතකාලික වූ යම් සම්බුදු කෙනෙක් වූ සේක්ද, අනාගතකාලික වූ යම් සම්බුදු කෙනෙක් වන සේක්ද, බොහෝ දෙනාගේ ශෝකය නසන යම් සම්බුදු කෙනෙකුත් දැන් ඇත්ද,

ඒ සියලු බුදුරජානන් වහන්සේ ම සඟ්ගය ම ගරු කොට ගත්තාහු විසූ සේක. දැන් වසන සේක. වැලිත් (මතුද) වසන සේක. මේ බුදුවරුන්ගේ සටහාව යි.

එහෙයින් වැඩ කැමැති මහත්ම ව පතත්තහු විසින් බුදුසසුන සිහි කරමින් සදහම ගුරු කටයුත්තේ ය.

6. 1. 8.

බ්‍රහ්මදේවසූත්‍රය.

174. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුවුනේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි එක්තරා බ්‍රාහ්මණයෙක් බ්‍රහ්මදේව නම් පුතෙක් ගිහිගෙන් නික්ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි.

එකල්හි ආයුෂමත් බ්‍රහ්මදේව තෙමේ එකලා ව ගණයා කෙරෙන් වෙන් ව නොපමා ව කෙලෙස් නවන වෙර ඇති ව තිවන් පිණිස මෙහෙයු සින් ඇති ව වසන්නේ යමක් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මැනවින් ම ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙද්ද, සසුන් බිහිකරට අවසන් වූ ඒ නිරුහකර රහත්ඵලය මේ අත්බැවිහි ම හෙමේ විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන පසක් කොට පැමිණ විසි ය. ජාතිය සමිණ වූවා ය. මගබ්බසර වැස තිවෙත ලදී. සොළොස් කරණි කොට තිවෙත ලදී. තෙල කරණි පිණිස නොහොත් රහත්බව පිණිස කළසුහු අත් කරණි නැතැයි වෙසෙයින් දැනගත්තේ ය. ආයුෂමත් බ්‍රහ්මදේවයෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක් වූහ.

අථ බො ආයසමා චුහමදෙවසා පුබ්බතභසමයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චර-
මාදග්ග සාවතීං පිණ්ඩාය පාවිසි. සාවතීයං සපදනං පිණ්ඩාය චරමානො
යෙන සකමාතුතිවෙසනං තෙත්තපසඛිකම්. තෙන බො පත සමයෙන.
ආයසමතො චුහමදෙවසා මාතා බ්‍රාහ්මණී චුහමුතො ආහුතීං නිච්චං
පග්ගණන්තාති. අථ බො චුහමුතො සහමපතිස්ස එතදහොසි: අයං බො
ආයසමතො චුහමදෙවසා මාතා බ්‍රාහ්මණී චුහමුතො ආහුතීං නිච්චං
පග්ගණන්තාති, යනත්තාහං තං උපසඛිකමිත්වා සංවෙජ්ජෙය්‍යන්ති.

අථ බො චුහමා සහමපති සෙය්‍යථාපි තාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ජිතං
වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ජෙය්‍ය. එවමෙවං චුහමලොකෙ
අනතරහිතො ආයසමතො චුහමදෙවසා මාතුතිවෙසනෙ පාතුරහොසි. අථ
බො චුහමා සහමපති වෙහාසං සීතො ආයසමතො චුහමදෙවසා මාතරං
බ්‍රාහ්මණීං ගාථාහි අජ්ඣිභාසි:

දුරෙ ඉතො බ්‍රාහ්මණී චුහමලොකො යස්සාහුතීං පග්ගණන්තාසි නිච්චං,
තෙනාදිසා බ්‍රාහ්මණී චුහමහකෙබ්බා කිං ජපසි චුහමපථං අජාතන්ති.¹

එසො හි තෙ බ්‍රාහ්මණී චුහමදෙවො නිරුපසිකො² අතිදෙවපසතො,
අකිඤ්චතො හිකඬු අතඤ්ඤපොසි³ යො තෙ සො පිණ්ඩාය ඝරං පවිට්ඨො.

ආහුතෙය්‍යා⁴ වෙදගු භාවිතතො තරුතං දෙවානඤ්ච⁵ දඬුකිණ්ණෙය්‍යා,
බාතිත්වා පාපානි අනුපලිතො⁶ ඝාසෙය්‍යනං ඉරියති⁷ සීතිගුතො.

ත තස්ස පච්ඡා ත පුරුභ්ථමච්චි සනොතා විටුමො අතිඝො නිරුසො,
නිකඬුතතදණ්ණො තසථාවරෙසු සො ත්‍යාහුතීං භුඤ්ජතු අග්ගපිණ්ඩං.

විසෙතිගුතො උපසන්නච්චොතො තාගොව දනොතා චරති අනෙජො,
හිකඬු සුසිලො සුචිත්තච්චොතො සොත්තාහුතීං භුඤ්ජතු අග්ගපිණ්ඩං.

තසමිං පසන්නා අවිකමපමාතා පතිට්ඨපෙසි දඬුකිණ්ණං දඬුකිණ්ණෙය්‍ය,
කරොති පුඤ්ඤං සුබමායතිකං දිස්වා මුතීං බ්‍රාහ්මණී ඔසතිණ්ණන්ති.

තසමිං පසන්නා අවිකමපමාතා පතිට්ඨපෙසි දඬුකිණ්ණං දඬුකිණ්ණෙය්‍ය,
අකාසි පුඤ්ඤං සුබමායතිකං දිස්වා මුතීං බ්‍රාහ්මණී ඔසතිණ්ණන්ති.

1. අජාතා: - මජ්ඣ. සං. 2. නිරුපසිකො - මජ්ඣ. සං. 3. අතඤ්ඤපොසියො -
PTS. 4. ආහුතිසො - සං. 5. දෙවාන ව. - සං. 6. අනුපලිතො - මජ්ඣ. සං.
7. ඉරියති - සු. 2.

ඉක්බිති ආයුෂමත් බ්‍රහ්මදේව හෙමේ පෙරවරා හැඳ පෙරෙව පාසිවුරා ගෙන සාවාත්තුවර පිටු පිණිස පිවිසියේ ය. සාවාත්තුවර ගෙපිළිවෙළින් පිටු පිණිස හැසිරෙන්නේ සිය මවුනිවස වෙත එළඹියේ ය. එකල්හි ආයුෂමත් බ්‍රහ්මදේව හෙරුන්ගේ මවු බැමිණි හොමෝ බබ්භට නිරන්තරයෙන් හෝමෙපුරා කෙරෙයි. එකල්හි සහමපති බබ්භට ආයුෂමත් බ්‍රහ්මදේව හෙරුන්ගේ මේ මවුබැමිණි හොමෝ නිරන්තරයෙන් බබ්භට හෝමෙපුරා කෙරෙයි. මම ආය වෙත එළඹ සංවේග දනවන්නෙමි නම් යෙහෙකැයි මේ සිත විය.

ඉක්බිති සහමපති බ්‍රහ්ම හෙමේ යමිසේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළු අත දිගු කරන්නේ හෝ, දිගු කළ අත හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එපරිද්දෙන් ම බබ්ලොව අතුරුදන් වූ යේ ආයුෂමත් බ්‍රහ්මදේව හෙරුන්ගේ මවු නිවසෙහි පහළ විය. ඉක්බිති සහමපති බ්‍රහ්ම හෙමේ අහසෙහි සිටියේ ආයුෂමත් බ්‍රහ්මදේව හෙරුන්ගේ මවු බැමිණියට ගාථාවන්ගෙන් කිය.

බැමිණිය, යම් බබ්භට නිහර හෝම කිරීම දැකි කොට ගණිති ද, (මහුගේ ඒ) බබ්ලොව වෙසින් දුරය මෙබඳු පායාසයෙක් බ්‍රහ්මයන් විසින් අනුභව කළ යුත්තෙක් නො වේ. බ්‍රහ්මපථය නො දන්නී කිම තන් දෙඩවති ද?

බැමිණිය, තිගේ (පුත් වූ) මේ බ්‍රහ්මදේව තෙරණුවෝ උපසි රහිතයහ. දේවාතිදේව භාවයට පැමිණියහ. රුහුදු පලිබොධ රහිතයහ (තෙල අත්බව පියා) අත් අත්බාවක් හෝ අඹුදරුවන් හෝ පෝෂණය නො කරන්නෙකි. ඒ රහතුන් වහන්සේ තිගේ ගෙට පිටු පිණිස පිවිසි සේක.

(ඒ රහත් හෙමේ) ආනුනපිණ්ඩය හා පානුන පිණ්ඩය ද පිළිගැනීමට සුදුසු ය. වතුරමානී සංඛ්‍යාත වේදයෙහි කෙළවරට පැමිණියේ ය. වඩන ලද සිත් ඇත්තේ ය. මිනිසුන්ගේ ද දෙවියන්ගේ ද දක්ෂිණාවට සුදුසු ය. පච්චාසාර කොට නො තැවරුණේ සිහිල් වූයේ අහර සෙවීම කෙරෙයි.

උත්තරාත්තේට අතීත සකකියන්ති ද ඡන්දරගයෙක් නැත. අනාගත සකකියන්ති ද ඡන්දරගයෙක් නැත. ශාන්තය. ක්‍රොධද්‍රව්‍ය රහිත ය. දුක් රහිත ය. ආශා නැත. අසිරි සිරි සත්ත්වයන් (පාඨශ්‍රවණ ක්ෂණසුඛයන්) කෙරෙහි බහා තැබූ දඩු ඇතියෙක. හෙ තෙමේ තිගේ ආනුති සංඛ්‍යාත අග්‍ර පිණ්ඩය වළඳවා.

කෙල්ලසේනා රහිත වූයේ මොනවට පත්වූත් සිත් ඇත්තේ දඹුනු හසරියකු මෙන් හැසිරෙයි. වාෂණ නැති මනාසිල් ඇති මැනවින් මිදුනු සිත් ඇති ඒ රහත් හෙමේ තිගේ ආනුති සංඛ්‍යාත අග්‍ර පිණ්ඩය වළඳවා.

බැමිණිය, පහත්සිත් ඇති ව අවලලුඬා ඇතිව දක්ෂිණාව වූ උත්තරාත්තේ කෙරෙහි දක්ෂිණාව පිහිටුව. වතුරෝස වරණය කළ ඒ රහතුන් වහන්සේ දැක මතු සැප එළවන පින් කරව.

ඒ බැමිණි හොමෝ උත්තරාත්තේ කෙරෙහි පහත්සිත් ඇති ව අවලලුඬා ඇතිව දක්ෂිණාවට සුදුසු වූ උත්තරාත්තේ කෙරෙහි දක්ෂිණාව පිහිටුවාලී ය. වතුරෝස වරණය කළ ඒ රහතුන් වහන්සේ දැක මතු සැප එළවන පින් කළා ය.

6. 1. 4,

බකබ්‍රහ්මසුතං.

175. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඤාච්ඤායං විහරති ජෙතවනෙ අනුච්චිකායාං ආරාමෙ. තෙන බො පත සමයෙන බකස්ස චුහබ්‍රහ්මො එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උපපන්නං හොති: ඉදං නිව්චං, ඉදං ධූවං, ඉදං සස්සතං, ඉදං කෙවලං, ඉදං අව්චනධම්මං. ඉදං හි ත ජායති ත ජීයති ත මියති ත වචති ත උපපජ්ජති. ඉතො ව පතඤ්ඤං උත්තරිං නිස්සරණං¹ තජ්ජිති.

අඵ බො භගවා බකස්ස චුහබ්‍රහ්මො චෙතසා චෙතොපරිචිතකතමඤ්ඤාය සෙය්‍යථාපි තාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ජෙය්‍ය, එවමෙව ජෙතවනෙ අනතරභිතො තස්මිං චුහචලොකෙ පාතුරහොසි. අද්දසා බො බකො චුහවා භගවන්තං දුරතොව ආගච්ඡන්තං. දිස්වාත භගවන්තං එතදවොච: එහි බො මාරිස. ස්වාගතං තෙ මාරිස. විරස්සං බො මාරිස ඉමං පරියාය මකාසි යදිදං ඉධාගමනාය. ඉදං හි මාරිස නිව්චං, ඉදං ධූවං, ඉදං සස්සතං, ඉදං කෙවලං, ඉදං අව්චනධම්මං. ඉදං හි ත ජායති ත ජීයති ත මියති ත වචති ත උපපජ්ජති. ඉතො ව පතඤ්ඤං උත්තරිං නිස්සරණං තජ්ජිති.

එවං වුත්තෙ භගවා බකබ්‍රහ්මානං ඉදමවොච²: අවිජ්ජාගතො වත හො බකො බ්‍රහ්මා, අවිජ්ජාගතො වත හො බකො බ්‍රහ්මා. යනු හි තාම අභිච්චඤ්ඤාව³ සමානං නිව්චන්ති වතඛති. අඤ්චවඤ්ඤාව⁴ සමානං ධූවන්ති වතඛති. අසස්සතඤ්ඤාව සමානං සස්සතන්ති වතඛති. අකෙවලඤ්ඤාව සමානං කෙවලන්ති වතඛති. වචනධම්මඤ්ඤාව සමානං අව්චනධම්මන්ති වතඛති. යත්ථ ව පත ජායති ව ජීයති ව මියති ව වචති ව උපපජ්ජති⁵ ව. තඤ්ච තථා වතඛති: ඉදං හි ත ජායති ත ජීයති ත මියති ත වචති ත උපපජ්ජති. සත්තඤ්ච පතඤ්ඤං උත්තරිං නිස්සරණං, තත්ඤ්ඤං උත්තරිං නිස්සරණන්ති වතඛතිති.

[බකො චුහවා:]

ආසන්නති ගොතම පුඤ්ඤකම්මා වසවන්තිතො ජාතිජරං අනිතා,
අයමන්තිමා වෙදගු චුහබ්‍රහ්මපතති අසමාභිජ්ජන්ති ජතා අතෙකාසි.

[භගවා:]

අප්පං හි එතා ත හි දීඝමායු යං ත්වං බක මඤ්ඤසි දීඝමායුං.
සතං සහස්සාතං තීරබ්බුද්දතං ආයුං⁶ පජානාමි තවාහං බ්‍රහෙවති.

1. උත්තරි නිස්සරණං - මජ්ඣ. 2. එතදවොච - මජ්ඣ. සෘ. 3. යෙව - මජ්ඣ. සෘ. PTS. 4. අඤ්චවඤ්ඤාව - මජ්ඣ. සෘ. 5. උපපජ්ජති - මජ්ඣ. සෘ. 6. ආයු - PTS

6. 1. 4.

බ්‍රහ්මවිමුක්තිය.

175. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිට්ඨිවුහුගේ අරභීති වැඩවසන සේක. එකල්හි බ්‍රහ්මයාහට “මෙය (බ්‍රහ්මසංයුතය) නිත්‍ය ය. මෙය සඨිරය, මෙය ශාශ්වත ය. මෙය කේවලය. මෙය ව්‍යුත නො වන ස්වභාව ඇත්තේ ය. මෙය නූපදී යි. නො දිරයි. නො මියෙයි. ව්‍යුත නො වේ. නො හටගනී. මෙයින් මතු අන් නිසාරණයෙක් නැතැ”යි මෙබඳු ලාමක මිත්‍යාදූෂටියෙක් උපත.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නමසිතින් බ්‍රහ්මයාගේ විහ්‍රාසවිචිතය දැන යමිසේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළු අත දිගු කරන්නේ හෝ වේ ද, දිගු කළ අත හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එසෙයින් ම දෙවීරමිති අතුරුදන් වූයේත් ඒ බ්‍රහ්මයාට පහළ වූ සේක. බ්‍රහ්මයා තෙමේ එක්තරා වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුරදී ම දැක්කේ ය. දැක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී ය: “නිදුකානෙති, එනු මැනව. නිදුකානෙති, මුඛට ස්වාගත වේවා. නිදුකා-නෙති, මෙහි පැමිණීම පිණිස බොහෝ කලෙකින් මේ පටිය කෙළෙහි ය. නිදුකානෙති, මෙය නිත්‍යය, මෙය සඨිරය, මෙය ශාශ්වත ය, මෙය කේවලය. මෙය ව්‍යුත නොවන ස්වභාවය ඇත්තේ ය, මෙය නූපදී, නො දිරයි, නො මියේ, ව්‍යුත නො වේ, නො හටගනී. මෙයින් මතු අනිත් නිසාරණයෙක් ද නැතැයි.

මෙසේ කීකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බ්‍රහ්මයාට මෙය වදළ සේක: “යමෙක් නම් අනිත්‍ය වූවක් ම නිත්‍ය යයි කියා ද, අසඨිර වූවක් ම සඨිර යයි කියා ද, අශාශ්වත වූවක් ම ශාශ්වත යයි කියා ද, බණ්ඩ වූවක් ම අබණ්ඩ යයි කියා ද, ව්‍යුතවන ස්වභාව ඇත්තක් ම ව්‍යුත නො වන ස්වභාව ඇත්තෙකැයි කියා ද, යමක් හටගනී ද, දිර ද, මියේ ද, ව්‍යුත වේ ද, නො හටගනී ද, එයත් මෙය නූපදී, නො දිරයි, නො මියෙයි, ව්‍යුත නො වෙයි, නො හටගනීයයි එසේ කියා ද, ඇත්තා වූ ම මත්තෙහි වූ අතෙක් නිසාරණයෙක් වේ ද, (එසේ වතුදු) මතු අතෙක් නිසාරණයෙක් නැතැයි කියා ද පින්වත්නි, ඒ බ්‍රහ්මයා තෙමේ ඒකාන්තයෙන් අවිද්‍යාවෙන් අකු වූයේ ය. පින්වත්නි, ඒ බ්‍රහ්මයා තෙමේ ඒකාන්තයෙන් අවිද්‍යාවෙන් අකු වූයේ ය”යි.

[බ්‍රහ්මයා:]

ගෞතමයෙනි, (අපි) දෙසැත්තැදෙනෙක් (කළ) පින්කම් ඇත්තමේ ජාතිය හා ජරාව හා ඉක්ම වූමහ. අනුන් නමන් විසිය ලා වැටෙමහ. වෙදසංඝිකාන ඥානයෙහි කෙළවරට පැමිණියමහ. මේ අනතිම බ්‍රහ්ම-ලෝකෝත්තරතී යයි නොයෙක් ජනයෝ අප ප්‍රාණීනා කෙරෙත්.

[භගවත්තු:]

බ්‍රහ්මවත, තෝ යම් දිඝ්ඝ්‍රයක් සිතයි ද, තෙල දිඝ්ඝ්‍රයෙක් නො වේ. තගේ (ඉතිරිවූ) ආයුෂ නිරිඛුද ලක්‍ෂයෙකැ යි මම දනිමි.

[බකො භ්‍රමවා:]

අනන්තදස්සි භගවාහමස්මි ජාතිජරං සොකමුපාභිවනො,
කිං මෙ පුරුණං වත සිලවතනං ආවිඤ්ඤා මෙනං යමහං විජ්ඣෙය්‍යති.

[භගවා:]

යං කිං අපායෙසි බහු මනුස්සෙ පිපාසිතෙ සමමනි සමපරෙතෙ,
තං තෙ පුරුණං වත සිලවතනං සුත්තප්පබුද්ධොව අනුස්සරුමි.

යං එණිකුලස්මිං ජනං ගතිතං අමොවසි ගය්‍යකං නිමමානං,
තං තෙ පුරුණං වත සිලවතනං සුත්තප්පබුද්ධොව අනුස්සරුමි.

ගඬ්භාය තොතස්මිං ගතිතතාවං ලුද්දෙත නාගෙන මනුස්සකමසා,
පමොවසිත්ථ¹ බලසා පසස්ස තං තෙ පුරුණං වත සිලවතනං
සුත්තප්පබුද්ධොව අනුස්සරුමි.

කප්පො ව තෙ බඬුවරෙ අහොසිං සමුද්ධිමනනං² වතිනං අමසුද්දං³
තං තෙ පුරුණං වත සිලවතනං සුත්තප්පබුද්ධොව අනුස්සරුමිති.

[බකො භ්‍රමවා:]

අඬා පජානාසි මමෙහමාසුං අසුද්දමපි⁴ ජානාසි නථා හි බුද්ධො,
නථා හි ත්‍යායං ජලිතානුභාවො ඔභාසයං තිට්ඨති භ්‍රමවලොකනාති.

6. 1. 5.

අපග්ගිට්ඨිසුතනං.

176. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඝාටජ්ඣිකං විහරති ජෙතවනෙ
අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තෙත බො පන සමයෙන අසුද්දතරස්ස භ්‍රමමුතො
එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං හොති. තස්සි සො සමණො වා
බ්‍රාහ්මණො වා යො ඉධ ආගචේය්‍යාති.

අථ බො භගවා තස්ස භ්‍රමමුතො වෙතසා වෙතොපරිවිතකක මසුද්දය
සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමමිසුජ්ඣිකං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං
වා බාහං සමමිසුජ්ඣය්‍ය එවමෙව ජෙතවනෙ අනන්තරිතො තස්මිං බ්‍රහ්මලොකෙ
පානුරහොසි. අථ බො භගවා තස්ස භ්‍රමමුතො උපරි වෙහාසං පලලභිකත
නිසිදි තෙජොධාතුං සමාපජ්ඣති.

1. පට්ඨරො - ස්‍යා. 2. සමුද්ධිමනනං - සිවු PTS. 3. අමසුද්ද - මජ්ඣ. 4. අසුද්දපි
- මජ්ඣ. ස්‍යා.

[ඕක බ්‍රහ්ම:]

භාග්‍යවත්තී, (හෙපි) මම අතනාදර්ශී වෙමි යි, ජාතිය හා ජරාව ද, ශෝකය ද ඉක්ම සිටියෙමි වෙමි යි (කියව). මාගේ පුරුෂතා කමය කිම, ව්‍යාපාරාධිපතිය කිම? ශීලය කිම? යමක් (නොප අතින් අසා) මම දන්නෙමි නම් එය මට කියනු මැනව.

[භගවත්තු:]

ශ්‍රීමොකාලයෙහි පිහිත පිපාසිත වූ බොහෝ මිනිසුන්ට තෝ යම් හෙයකින් පැත් පෙවුයෙහි ද, තාගේ ඒ පුරුෂතා වූ ව්‍යාපාර හා ශීලය හා නිදා පිබිදියක්නු මෙන් (මම) සිහි කරමි.

ගංඉට්‍රිකෙරි (සොරැත් විසින්) අල්ලා ගන්නා ලද අත්පා බැඳ ගෙන යනු ලබන ජනයා යම් හෙයකින් මිදී ද, තාගේ ඒ පුරුෂතා වූ ව්‍යාපාර හා ශීලය නිදා පිබිදියක්නු මෙන් (මම) සිහි කරමි.

මිනිසුන් තසනු කැමැත්තෙන් රෝද වූ තාගයා විසින් ගත සලා මැද දී ගන්නා ලද තැව බලාත්කාරයෙන් මැඩ මිදුවෙහි ය. ඒ පුරුෂතා වූ තාගේ ව්‍යාපාර හා ශීලය නිදා පිබිදියක්නු මෙන් සිහි කරමි.

තට කප්ප තම් අතැවැස්සෙකිම් වීම්. (ඒ තා) නුවණැත්තකු කොට ද ව්‍යාපාරාධිපතියක්නු කොට ද (මම) සිතුවෙමි. ඒ පුරුෂතා වූ තාගේ ව්‍යාපාර හා ශීලය නිදා පිබිදියක්නු මෙන් සිහි කරමි.

[බක බ්‍රහ්ම:]

මාගේ මේ ආයුෂය ඒකාන්තයෙන් දැනිනි, සෙස්ස ද දැනිනි, එහෙයින් (මුඛ) බුද්ධි වව. එහෙයින් ම මුඛයේ මේ දිලියෙන අනුභාවය මුඛබලොව බබුලුවමින් සිටී.

6. 1. 5.

අපරිදිට්ඨිසුත්තය.

176. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැමැත්තුමර සම්පයෙහි සේතවතා නම් වූ අනේපිඬු මහසිටුහුගේ අරමිනි වැඩවසන සේක එකල්හි එක්තරා බඩකුට යමෙක් මෙහි පැමිණෙන්නේ නම් එබඳු භික්ෂුන් හෝ බමුණෙක් හෝ තැනැත්තෙක් මෙබඳු ලාභය මිථ්‍යා-දූෂිතයෙන් උපන්නේ වෙයි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ බඩකුටේ විහතපරිවිතකීය (තම) සිහිත් දැන යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළු අතක් දිගු කරන්නේ හෝ මේ ද, දිගු කළ අතක් හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එපරිද්දෙන් දෙවරමිනි අතුරුදන් වූ සේක් ඒ බඩලොවිනි පහල වූ සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භේරෝධානු සම්මතව සම්මතව ඒ බඩකුටේ එක්තරා අහස පලක් බැඳ වැඩ හුන් සේක.

අථ බො ආයසමනො මහාමොක්ඛලානං ඵතදහොසි: කහං නු භො භගවා ඵතරති විහරතීති. අද්දසා බො ආයසමා මහාමොක්ඛලානො භගවතං දිබ්බෙත වකචුතා විසුද්ධෙත අතික්කන්තමානුසකෙත නස්ස භ්‍රමචුතො උපරිවෙහාසං පලලඛෙකත නිසින්නං තෙජොධාතුං සමාපන්නං. දිස්සාන සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමම්ඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සමම්ඤ්ජෙය්‍ය, ඵවමෙව ජෙනවතෙ අන්තරගිනො නස්මිං භ්‍රමලොකෙ පාචුරහොසි.

අථ බො ආයසමා මහාමොක්ඛලානො පුරජම්. දිසං නිස්සාය¹ නස්ස භ්‍රමචුතො උපරිවෙහාසං පලලඛෙකත නිසිදි, තෙජොධාතුං සමාපජ්ඣා නිවතරං භගවතො.

අථ බො ආයසමනො මහාකස්සපස්ස ඵතදහොසි: කහං නු බො භගවා ඵතරති විහරතීති. අද්දසා බො ආයසමා මහාකස්සපො භගවතං දිබ්බෙත වකචුතා විසුද්ධෙත අතික්කන්තමානුසකෙත නස්ස භ්‍රමචුතො උපරිවෙහාසං පලලඛෙකත නිසින්නං තෙජොධාතුං සමාපන්නං. දිස්සාන සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමම්ඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සමම්ඤ්ජෙය්‍ය, ඵවමෙව ජෙනවතෙ අන්තරගිනො නස්මිං භ්‍රමලොකෙ පාචුරහොසි. අථ බො ආයසමා මහාකස්සපො දඤ්ඤං දිසං නිස්සාය නස්ස භ්‍රමචුතො උපරිවෙහාසං පලලඛෙකත නිසිදි, තෙජොධාතුං සමාපජ්ඣා නිවතරං භගවතො.

අථ බො ආයසමනො මහාකප්පිනස්ස ඵතදහොසි: කහං නු බො භගවා ඵතරති විහරතීති. අද්දසා බො ආයසමා මහාකප්පිනො භගවතං දිබ්බෙත වකචුතා -පෙ- භ්‍රමචුතො උපරිවෙහාසං පලලඛෙකත නිසින්නං තෙජොධාතුං සමාපන්නං. දිස්සාන සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො -පෙ- ඵවමෙව ජෙනවතෙ අන්තරගිනො නස්මිං භ්‍රමලොකෙ පාචුරහොසි. අථ බො ආයසමා මහාකප්පිනො පච්ඡිමං දිසං නිස්සාය නස්ස භ්‍රමචුතො උපරිවෙහාසං පලලඛෙකත නිසිදි, තෙජොධාතුං සමාපජ්ඣා නිවතරං භගවතො.

අථ බො ආයසමනො අනුරුද්ධස්ස ඵතදහොසි: කහං නු බො භගවා ඵතරති විහරතීති. අද්දසා බො ආයසමා අනුරුද්ධො භගවතං දිබ්බෙත -පෙ- අථ බො ආයසමා අනුරුද්ධො උත්තරං දිසං නිස්සාය නස්ස භ්‍රමචුතො උපරිවෙහාසං පලලඛෙකත නිසිදි, තෙජොධාතුං සමාපජ්ඣා නිවතරං භගවතො.

අථ බො ආයසමා මහාමොක්ඛලානො තං භ්‍රමාහං ගාථාය අජ්ඣිහාසි:

අජ්ජාපි තෙ ආවුසො සා දිට්ඨි යා හෙ දිට්ඨි පුරෙ අහු,
පස්සයි ඵිතිවත්තනං භ්‍රමලොකෙ පහස්සරන්ති.²

1. උපනිස්සාය - ඕවු. 2. පරස්සහති - ස්‍යා.

ඉක්බිති ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරුන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් කොභි වැඩවසන සේක් දැයි මේ සිත විය. ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරුන්ට ඒ බඩහුගේ චන්දෙහි අහස තේජෝධාතු සමවතට සමවැද පලතින් වැඩ හුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මිනිසාස ඉක්මවා පැවැති පිරිසිදු දිවැසින් දුටහ. දැක යම් සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළු අතක් දිගු කරන්නේ හෝ වේ ද; දිගු කළ අතක් හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එපරිද්දෙන් දෙවර්මි අතුරුදන් වූවාහු ඒ බඩලොව පහළ වූහ.

ඉක්බිති ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරුන්ට තේජෝධාතු සමවතට සමවැද පෙරදිග ඇසුරු කොට, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට යටත් සේ ඒ බඩහුගේ චන්දෙහි අහස පලතින් වැඩ හුන්හ.

ඉක්බිති ආයුෂමත් මහාකස්සප තෙරුන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් කොභි වැඩවසන සේක් දැයි මේ සිත විය. ආයුෂමත් මහාකස්සප තෙරුන්ට තේජෝධාතු සමවතට සමවැද ඒ බඩහුගේ චන්දෙහි අහස පය්ඝිකයෙන් වැඩහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මිනිසාස ඉක්මවා පැවැති පිරිසිදු දිවැසින් දුටහ. දැක යම් සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළු අතක් දිගු කරන්නේ හෝ වේ ද, දිගු කළ අතක් හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එපරිද්දෙන් දෙවර්මි අතුරුදන් වූවාහු ඒ බඩලොව පහළ වූහ. එකල්හි ආයුෂමත් මහපුත් තෙරුන්ට දකුණු දිග ඇසුරු කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේට යටත් සේ ඒ බඩහුගේ චන්දෙහි අහස තේජෝධාතු සමවතට සමවැද පය්ඝිකයෙන් වැඩ හුන්හ.

ඉක්බිති ආයුෂමත් මහාකප්පින තෙරුන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් කොභි වැඩවසන සේක් දැයි මේ සිත විය. ආයුෂමත් මහාකප්පින තෙරුන්ට තේජෝධාතු සමවතට සමවැද බඩහුගේ චන්දෙහි අහස පලතින් වැඩහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... දිවැසින් දුටහ. දැක යම් සේ බලවත් පුරුෂයෙක් ... එපරිද්දෙන් දෙවර්මි අතුරුදන් වූවාහු ඒ බඩලොව පහළ වූහ, ඉක්බිති ආයුෂමත් මහාකප්පින තෙරුන්ට පැසුළු දිග ඇසුරු කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේට යටත් සේ ඒ බඩහුගේ චන්දෙහි අහස තේජෝධාතු වට සමවැද පලතින් වැඩ හුන්හ.

ඉක්බිති ආයුෂමත් අනුරුද්ධ තෙරුන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් කොභි වැඩවෙසෙන සේක් දැයි මේ සිත විය. ආයුෂමත් අනුරුද්ධ තෙරුන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... දිවැසින් දුටහ. ... ඉක්බිති ආයුෂමත් අනුරුද්ධ තෙරුන්ට උතුරු දිග ඇසුරු කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේට යටත් සේ ඒ බඩහුගේ චන්දෙහි අහස තේජෝධාතු සමවතට සමවැද පලතින් වැඩ හුන්හ.

ඉක්බිති ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරුන්ට ඒ බඩහට ගාථායෙන් වදාළහ.

ඇවැත්නි, පෙර තාගේ යම් දූෂටයෙක් වී ද, තාගේ ඒ දූෂටය අදත් තිබේ ද, බඩලොව (ප්‍රභා) මැඩ පවත්වමින් බබලන බුදුරජානන් වහන්සේ දැකීහි.

[බ්‍රහ්මා:]

ත මෙ මාරිස සා දිට්ඨි යා මෙ දිට්ඨි පුරෙ අහු,
පසායාමි චිතීවතනනාං බ්‍රහ්මලොකෙ පහස්සරං,
සාහං අජ්ජ කථං වජ්ජං අහං නිවේවාමිති සස්සනොති

අථ බො භගවා නං බ්‍රහ්මානං සංවෙජ්ඣා සෙය්‍යථාපි නාම බලවා
පුරිසො සමමිඤ්ජිතා වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ජෙය්‍ය
ඵවමෙව තස්මිං බ්‍රහ්මලොකෙ අනතරගිනො ජෙනවනෙ පාදුරහොසි.

අථ බො සො බ්‍රහ්මා අඤ්ඤාචාරං බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජං ආමනෙතසි: ඵගි
කිං මාරිස යෙනායස්මා මහාමොග්ගලානො නෙත්‍රපසංඝාමි. උපසංඝා-
මිකා ආයස්මිතනං මහාමොග්ගලානං ඵවං වදෙති: අහි භු බො මාරිස
මොග්ගලාන අඤ්ඤාපි තස්ස භගවතො සාවකා ඵවං මිහිද්ධිකා ඵවං මහානු-
භාවා, සෙය්‍යථාපි නාම¹ භවං මොග්ගලානො කස්සපො කපටිනො
අනුරුඤ්ඤාති. ඵවා මාරිසාති බො සො බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජං තස්ස බ්‍රහ්මනො
පටිසස්සකා² යෙනායස්මා මහාමොග්ගලානො නෙත්‍රපසංඝාමි. උපසංඝා-
මිකා ආයස්මිතනං මහාමොග්ගලානං ඵතදවොච: අහි භු බො මාරිස
මොග්ගලාන අඤ්ඤාපි තස්ස භගවතො සාවකා ඵවං මිහිද්ධිකා ඵවං
මහානුභාවා, සෙය්‍යථාපි නාම භවං මොග්ගලානො කස්සපො කපටිනො
අනුරුඤ්ඤාති

අථ බො ආයස්මා මහාමොග්ගලානො නං බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජං ගාථාය
අජ්ඣනාසි:

නෙවිජ්ජා ඉද්ධිප්පත්තා³ ව චෙතොපරිසායකොවිද,
විණාසවා අරහතො බහු බුද්ධස්ස සාවකාති.

අථ බො සො බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජො ආයස්මා මහාමොග්ගලානස්ස
භාසිතං අභිතඤ්ඤා අනුමොදිතා යෙන සො බ්‍රහ්මා නෙත්‍රපසංඝාමි.
උපසංඝාමිකා නා බ්‍රහ්මානං ඵතදවොච: ආයස්මා මාරිස මහාමොග්ගලානො
ඵවමාහ:

“නෙවිජ්ජා ඉද්ධිප්පත්තා ව චෙතොපරිසායකොවිද,
විණාසවා අරහතො බහු බුද්ධස්ස සාවකා”ති.

ඉදමිවොච සො බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජො අනාමිනො ව සො බ්‍රහ්මා තස්ස
බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජස්ස භාසිතං අභිතඤ්ඤාති.

6. 1. 6

පමාදස්සනං

177. “ඵකං සමයං භගවා සාවභජීයං විහරති ජෙනවනෙ අනාථ-
පිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ.

1. නාම ඉති න දිශ්‍යතෙ - මජ්ඣිම - PTS. 2. පටිසස්සකා - සො. 3. ඉද්ධිප්පත්තා - මජ්ඣිම - සො.

* සාවභජීදායා - මජ්ඣිම

[චූළසංයුත්තය:]

නිද්දකානෙනි, පෙර මානේ යම් දෘෂ්ටියෙක් වී ද, ඒ දෘෂ්ටිය (දැන්) නැත. මේ බහිලොව (ප්‍රභා) මැඩ සිටුවීන් බබලන බුදුරජානන් වහන්සේ දකිමි. ඒ මම අද නිත්‍ය වෙමිසි ශාශ්වත චෛතිසි කෙසේ කියමි ද.

ඉක්කිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ බහිහට සංවේග දනවා යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුවා අනක් දිගු කරන්නේ හෝ වේ ද, දිගු කළ අනක් හකුවන්නේ හෝ වේ ද, එසෙයින් ම ඒ බහිලොව අතුරාදන් වූ සේක් දෙවිරම්භි පහළ වූ සේක.

ඉක්කිති ඒ චූළසංයුත්තයෙහි එක්තරා අතාවාසි චූළසංයුත්ත ඇතිකිය. “නිද්දකානෙනි, එව හෝ ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරුන් වෙත එළඹෙව. එළඹ මහමුගලන් තෙරුන්ට නිද්දකානෙනි, මොග්ගල්ලානසෙනි, හවත් මොග්ගල්ලාන, කසුප, කප්පින අනුරාධා තෙරවරුන් වැනි මෙසේ මහත් සංඥා ඇති මහත් අනුභාව ඇති ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වෙතත් සම්මාන ඇද්දැයි මෙසේ කියව”යි. ඒ අතාවාසි බහි තෙමේ නිද්දකානෙනි, එසේ යයි ඒ බහිහට පිළිතුරු දී ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරුන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරුන්ට “නිද්දකානෙනි, මොග්ගල්ලානසෙනි, හවත් මොග්ගල්ලාන කසුප කප්පින අනුරාධා තෙරවරුන් මෙන් මෙසේ මහත් සංඥා ඇති මෙසේ මහත් අනුභාව ඇති භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වෙතත් සම්මාන ඇද්දැයි”යි මෙය කී ය.

ඉක්කිති ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරවුවෝ ඒ අතාවාසි බහිහට ගාථායෙන් වදාළහ

ත්‍රිවිද්‍යා ඇති සංඥාවිබඝ්නසට පාමණි පරසින් දැනීමෙහි දක්‍ෂ වූ ක්‍ෂය කළ ආසුර ඇති රහත් වූ බුදුරජානන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකයෝ බොහෝ හ.

ඉක්කිති ඒ අතාවාසි බහි තෙමේ ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරුන්ගේ චරිතය පිළිගෙන අනුමෝදන් ව ඒ බහු වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ බහුහට මෙය කීය. නිද්දකානෙනි, ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරවුවෝ මෙසේ කීහ.

“ත්‍රිවිද්‍යා ඇති සංඥාවිබඝ්නසට පාමණි පරසින් දැනීමෙහි දක්‍ෂ වූ ක්‍ෂය කළ ආසුර ඇති රහත් වූ බුදුරජානන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකයෝ බොහෝ හ”යි.

ඒ අතාවාසි බහි තෙමේ මෙය කීය. සතුටු සිත් ඇති ඒ බහි තෙමේ ඒ අතාවාසි බහිහුගේ භාෂිතය පිළිගත්තේ ය.

6. 1. 6.

පමාදක්‍ෂණය.

177. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජීවත්වන නම් වූ අනේපිටු සිටුවුනේ අරමිහි වැඩ වසන සේක.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තෙන බො පත සමයෙන භගවා දිවාචිහාරගතො හොති පටිසලලීභො,
අථ බො සුමුභමා ව පචේකමුභමා සුඤ්ඤාමාසො ව පචේකමුභමා යෙන
භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමිංසු. උපසඤ්ඤාමිනා පචේකං¹ ආරාමං උපනිසාය
අට්ඨංසු. අථ බො සුමුභමා පචේකමුභමා සුඤ්ඤාමාසං පචේකමුභමානං
එතදවොච: අකාලො බො නාච මාරිස භගවන්තං පයිරුපාසිතුං දිවා-
චිහාරගතො භගවා පටිසලලීභො ව. අසුකො ව චුභවලොකො ඉඤ්ඤා වෙච්චි
ජිකො ව. චුභමා ව තත්‍ර පමාදචිහාරං චිහරති. ආයාම මාරිස සෙන සො චුභම-
ලොකො තෙනුපසඤ්ඤාමිංසු උපසඤ්ඤාමිනා තං චුභමානං සංවෙජ්ජයාමා²ති.
එවං මාරිසාති බො සුඤ්ඤාමාසො පචේකමුභමා සුමුභමුකො පචේකමුභමුකො
පට්ඨස්සොසි.

අථ බො සුමුභමා ව පචේකමුභමා සුඤ්ඤාමාසො ව පචේකමුභමා
සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරුසො සමමිඤ්ඤිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා
බාහං සමමිඤ්ඤෙය්‍ය එවමෙව භගවතො පුරුතො අන්තර්ගතා තස්මිං චුභම-
ලොකෙ පාතුරුහෙසුං³.

අඤ්ඤා බො සො චුභමා තෙ චුභමානො දුරතොච ආගච්ඡන්තො. දිස්වාත
තෙ චුභමානො එතදවොච: හඤ්ඤා කුතො නු තුලෙහ මාරිසා ආගච්ඡාති.

අථ බො මයං මාරිස ආගච්ඡාමි⁴ තස්ස භගවතො සන්තතිකා අරහතො
සමමාසලුඤ්ඤාසා. ගච්ඡෙය්‍යාසි පත තිං මාරිස තස්ස භගවතො උපට්ඨානං
අරහතො සමමාසලුඤ්ඤාසාති.

එවං චුතො⁵ බො සො චුභමා තං වචනං අනඛිවාසෙන්නො
සහස්සකඛිතං අන්තානං අභිනිවමිතිනි, සුමුභමානං පචේකමුභමානං
එතදවොච: පස්සාසි මෙ තො තිං මාරිස එවරුපං ඉඤ්ඤානුභාවන්ති.

පස්සාමි බො ත්‍යාගං මාරිස එවරුපං ඉඤ්ඤානුභාවන්ති.

සො බවාහං මාරිස එවං මහිඤ්ඤාමො එවං මහානුභාවො කස්ස අඤ්ඤාසා
සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා උපට්ඨානං ගමිස්සාමිති.

අථ බො සුමුභමා පචේකමුභමා දවසගස්සකඛිතං අන්තානං අභි-
නිවමිතිනි, තං චුභමානං එතදවොච: පස්සාසි මෙ තො තිං මාරිස එවරුපං
තං⁶ ඉඤ්ඤානුභාවන්ති.

පස්සාමි බො ත්‍යාගං මාරිස එවරුපං ඉඤ්ඤානුභාවන්ති.

තස්ස ව බො මාරිස මයා ව සෙවච භගවා මහිඤ්ඤාකතරො වෙච්ච මහානු-
භාවකරො ව. ගච්ඡෙය්‍යාසි තිං මාරිස තස්ස භගවතො උපට්ඨානං අරහතො-
සමමාසලුඤ්ඤාසාති.

අථ බො සො චුභමා සුමුභමානං පචේකමුභමානං ගාථාය අර්ඤ්ඤාසි:

1. පචේකමුභමාරාමං - PTS. 2. සංවෙජ්ජයාමාති - සී 1. 2. 3. පාතුරුහෙසු - සී 1. 2.
4. ආගතා ඤා මයං මාරිස අහං - මජ්ඣ. 5. චුතො - සන. 6. 'තං' ඉති නදිස්සතෙ -
මජ්ඣ. PTS.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිව්‍යවිහරණයට පැමිණියේත් විහරා-
විවේකයෙන් වැඩිනුත් සේක. ඉක්බිති පළවකලුහට වූ සුබ්‍රහ්ම ද පළවක-
ලුහට වූ සුද්ධාමාස ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ වෙත
වෙත ම දොර බා ඇසුරු කොට සිටියහ. ඉක්බිති පළවකලුහට වූ
සුබ්‍රහ්ම තෙමේ පළවකලුහට වූ සුද්ධාමාස හට “නිදුකානෙනි, භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ දිව්‍යවිහර ගත වූ සේක් විහරාවිවේකයෙන් වැඩිනුත් සේක.
(එහෙයින් ඒ) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇසුරු කරන්නට නව කල් නොවේ.

“අසුවල් බ්‍රහ්මලොව (ධ්‍යානසුඛයෙන්) සමාධිවූයේත් (අභිඥ පුෂ්පයෙන්)
පිපිසේත් වෙයි. බ්‍රහ්ම තෙමේ ද එහි ප්‍රමාදවිහරණයෙන් වාසය කෙරෙයි
නිදුකානෙනි, යම්හ. ඒ බ්‍රහ්මලොව කරු එළඹෙන්නෙමු. එළඹ ඒ බ්‍රහ්මට
සංවේග දනවන්නෙමු”යි මෙය කීය. පළවකලුහට වූ සුද්ධාමාස තෙමේ
නිදුකානෙනි, එසේය යි පළවකලුහට වූ සුබ්‍රහ්ම හට පිළිවදන් ඇස්වීය.

ඉක්බිති පළවකලුහට වූ සුබ්‍රහ්ම තෙමේ ද පළවකලුහට වූ සුද්ධාමාස
තෙමේ ද යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුවා අතක් දිගු කරන්නේ හෝ
වේ ද, දිගු කළ අතක් හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද එසෙයින් භාග්‍යවතුන්
වහන්සේගේ ඉදිරියෙහි අතුරුදන් වූවාහු ඒ බ්‍රහ්මලොව පහළ වූහ.

ඒ බ්‍රහ්ම තෙමේ එන්නා වූ ඒ බ්‍රහ්මයන් දුරදී ම දැක්කේය. දැක ඒ
බ්‍රහ්මයන්ට “නිදුකානෙනි, දැන් හෙපි කොහි සිට එවූ දෑ”යි මෙය කීය.

එකල්හි නිදුකානෙනි, අපි ඒ භාග්‍යවත් අභීත් සමාසම්බුද්ධරජානන්
වහන්සේ සම්පයෙහි සිට එමු. නිදුකානෙනි, හෙපි ඒ භාග්‍යවත් අභීත්
සමාසම්බුද්ධරජානන් වහන්සේට උවටැත් කිරීමට යන්නහු ද?

මෙසේ කීයහ ලද ඒ බ්‍රහ්ම තෙමේ ඒ වදන නොඉවසමින් දහස් වරක්
නමා මවා ගෙන පළවකලුහට වූ සුබ්‍රහ්ම හට නිදුකානෙනි, හෙපි මාගේ
මෙබඳු වූ සාද්ධානුභාවය නොදකිවූ දෑ යි මෙය කීය.

නිදුකානෙනි, මම නොපගේ මෙබඳු සාද්ධානුභාවය දකිමි ම ය.

නිදුකානෙනි, ඒ මම මෙබඳු මහත් සාද්ධි ඇත්තෙමි මෙබඳු මහත්
අනුභාව ඇත්තෙමි අන් කවර මහණකුට හෝ බමුණකුට හෝ උවටැත්
කිරීමට යන්නෙමි ද?

ඉක්බිති පළවකලුහට වූ සුබ්‍රහ්ම තෙමේ දෙදහස් වරක් නමා මවා
ගෙන ඒ බ්‍රහ්මට නිදුකානෙනි, හෙපි මාගේ මෙබඳු සාද්ධානුභාවය නො
දකිවූ දෑ”යි මෙය කීය.

නිදුකානෙනි, මම නොපගේ මෙබඳු සාද්ධානුභාවය දකිමි ම ය.

නිදුකානෙනි, නොපට ද අපට ද වඩා ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම
මහත් සාද්ධිත් ඇති සේක. මහත් අනුභාවත් ඇති සේක. නිදුකානෙනි,
හෙපි ඒ භාග්‍යවත් අභීත් සමාසම්බුද්ධරජානන් වහන්සේගේ උවටැත්ට යවු.

ඉක්බිති ඒ බ්‍රහ්ම තෙමේ පළවකලුහට වූ සුබ්‍රහ්ම හට ගාථායෙන් කීය.

තයො සුපණ්ණො චතුරේ ව හංසා බ්‍යග්ගිනියා පඤ්චසතා ව ක්‍ඛාසිතො,
තසිදං විමානං ජලතෙ¹ ව චූළභව ඕභාසයං උත්තරස්සං දිසායනති.

කිඤ්චාපි තෙ තං ජලතෙ විමානං ඕභාසයං උත්තරස්සං දිසායං,
රූපෙ රණං දිසවා සද්‍ය පච්චේධිතං තස්මා ත රූපෙ රමනී සුමෙධොති.

අථ බො සුමුහමා ව පච්චේකමුහමා සුඤ්චාචාසො ව පච්චේකමුහමා තං
මුහමානං සංවෙජේතා තතේවත්තරධාසීංසු. අගමාසි ව බො සො මුහමා
අපරෙත සමයෙත හගවතො උපට්ඨානං අරහතො සමමාසමුද්ධස්සාති.

6. 1. 7.

කොකාලිකසුතනං.

178. සාවඤ්ඤියං—

තෙත බො පත සමයෙත හගවා දිවා විහාරගතො හොති පටිසල්ලිතො.
අථ බො සුමුහමා ව පච්චේකමුහමා සුඤ්චාචාසො ව පච්චේකමුහමා යෙත
හගවා තෙත්‍රපසඛකමිංසු. උපසඛකමිතා පච්චේකං ආරාමාහං නිස්සාය
අට්ඨංසු. අථ බො සුමුහමා පච්චේකමුහමා කොකාලිකං භික්ඛුං ආරාම
හගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

අප්පමෙය්‍යං පමිතනෙතා කො'ඛ විද්වා විකප්පයෙ,
අප්පමෙය්‍යං පමාසිතං නිවුතං² තං³ මඤ්ඤෙ පුපුර්ජනනති.

6. 1. 8.

කතමොරකනිස්සසුතනං.

179. සාවඤ්ඤියං—

තෙත බො පත සමයෙත හගවා දිවා විහාරගතො හොති පටිසල්ලිතො.
අථ බො සුමුහමා ව පච්චේකමුහමා සුඤ්චාචාසො ව පච්චේකමුහමා යෙත
හගවා තෙත්‍රපසඛකමිංසු. උපසඛකමිතා පච්චේකං ආරාමාහං නිස්සාය
අට්ඨංසු. අථ බො සුඤ්චාචාසො පච්චේකමුහමා කතමොරකනිස්සං භික්ඛුකං
ආරාම හගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

අප්පමෙය්‍යං පමිතනෙතා කො'ඛ විද්වා විකප්පයෙ,
අප්පමෙය්‍යං පමාසිතං නිවුතං තං මඤ්ඤෙ අනිස්සවනති.

1. ජලති - ස්‍යා සි 2 2. නිවුතං - ස්‍යා, නිවුතං මඤ්ඤෙ - PTS. 3. කතමොරකනිස්ස - මජ්ඣ.

තුන්සියක් ගුරුඵරු නොහොත් ගුරුඵපඩිකති ද, හාරසියක් හංසරුප නොහොත් හංසපඩිකති ද, පන්සියක් ව්‍යාසුතදාය මාගරුප නොහොත් වගවැල ද ධ්‍යායී වූ මාගේ (විලානයෙහි වෙත්) චූළසංයුක්තය, ඒ මේ විමන උතුරුදික්හි ආලෝක කරමින් බබලයි. (මෙසේ ඉසුරුමත් මම අත්-කවරකුට නම් උවටින් කරන්නෙමි ද?)

වැලි තොපගේ මේ විමන උතුරුදික්හි ආලෝක කෙරෙමින් බබලා ද (එහෙත්) රූපයෙහි දොෂය ද, හැමකල්හි කම්පිත බවද දැක එහෙයින් මහා නුවණැත්තෝ රූපයෙහි තො අලෙයි.

ඉක්බිති පච්චෙකක්‍රමය වූ සුක්‍රමය ද පච්චෙකක්‍රමය වූ සුද්ධාචාය ද ඒ බලිතට සංවේග දත්වා එහි ම අතුරුදන් වූහ. පසු කලෙක ඒ බලි තෙමේ භාග්‍යවත් අතීත් සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේගේ උවටිනට ගියේ ද විය.

6. 1. 7.

කොකාලිකසූත්‍රය.

178. සැවැත්නුවර—

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිවාච්ඡාරය පිණිස වැහිසේක් විවෙකී වූ සේක. එකල්හි පච්චෙකක්‍රමය වූ සුක්‍රමය තෙමේ ද පච්චෙකක්‍රමය වූ සුද්ධාචාය තෙමේ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹීය හ. එළඹ වෙන් වෙන් දොරබා ඇසුරු කොට සිටියහ. ඉක්බිති පච්චෙකක්‍රමය වූ සුක්‍රමය තෙමේ කොකාලික මහණ ඇරබ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය.

මේ ලෝකයෙහි කවර නම් නුවණැත්තෙක් අප්‍රමේය වූ ස්වභාවිකයා පමණ කෙරෙමින් කලාතා කරන්නේ ද, අප්‍රමේය වූ ස්වභාවිකයන් පමණ කරන්නාවූ ඒ පාඨග්‍රන්ථය අවකුල්පඤ්ඤා පුද්ගලයෙකැයි හඟිමි.

6. 1. 8.

කතමොරකතියසූත්‍රය.

179. සැවැත්නුවර—

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිවාච්ඡාරය පිණිස වැහිසේක් විවෙකී වූ සේක. එකල්හි පච්චෙකක්‍රමය වූ සුක්‍රමය තෙමේ ද පච්චෙකක්‍රමය වූ සුද්ධාචාය තෙමේ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹීය හ. එළඹ වෙන් වෙන් දොරබා ඇසුරු කොට සිටියහ. ඉක්බිති පච්චෙකක්‍රමය වූ සුද්ධාචාය තෙමේ කතමොරකතියක මහණු ඇරබ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය.

මේ ලෝකයෙහි කවර නම් නුවණැත්තෙක් අප්‍රමේය වූ ස්වභාවිකයා පමණ කෙරෙමින් කලාතා කරන්නේ ද, අප්‍රමේය වූ ස්වභාවිකයන් පමණ කරන්නාවූ ඔහු අවකුල්පඤ්ඤා වූ අභ්‍යන්තරයෙකැයි හඟිමි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

6. 1. 9

භුදුමුහම¹සුතනං.

180. සාවජ්ඣයං—

තෙන බො පන සමයෙන කොකාලිකො භික්ඛු ආබාධිකො හොති දුක්ඛිතො බාලහගිලානො. අථ බො භුදුපථෙවකමුහමා අභික්ඛන්තාය රත්තියා අභික්ඛන්තවණ්ණො කෙවලකපං ජෙනවතං ඔහාසෙත්වා යෙන කොකාලිකො භික්ඛු තෙනුපසඛකම්. උපසඛකමිත්වා වෙහාසං ථිතො කොකාලිකං භික්ඛුං එතදවොච: පසාදෙහි කොකාලික සාරිපුත්ත-මොග්ගලානෙසු විත්තං. පෙසලා සාරිපුත්තමොග්ගලානාති.

කොසි චං ආවුසොති? අහං භුදුපථෙවකමුහමාති. න භු² චං ආවුසො හගවතා අතාගාමි බ්‍යාඝානො. අථ කිඤ්චරති³ ඉධාගතො⁴, පසාය යාවඤ්ච තෙ ඉදං අපරද්ධන්ති.

පුරිසස්ස හි ජාතස්ස භුදා⁵ ජායතෙ මුඛෙ,
යාය ජිඤ්චි අත්තානං බාලො දුබ්බාසිතං හණං.

යො නිඤ්චං පසංසති නං වා නිඤ්චි යො පසංසියො,
විචිතාති මුඛෙන සො කලිං කලිතා තෙන සුඛං න විඤ්චි.

අප්පමනො⁶ අයං කලි යො අකෙසු ධනපරාජයො,
සබ්බස්සාපි සභාපි අත්තනා අයථෙව භික්ඛන්තවණ් කලි
යො සුගතෙසු මහං පදෙසයෙ.

සතං සහස්සානං නිරබ්බුද්ධං ඡන්තිංසති පඤ්ච ව අබ්බුද්ධති,
යමරියගරති⁷ නිරයං උපෙති වාචං මනඤ්ච පණ්ඩාය පාපකන්ති.

6. 1. 10.

දුභිසකොකාලික සුතනං.

181. සාවජ්ඣයං—

අථ බො කොකාලිකො⁸ භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකමිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො බො කොකාලිකො භික්ඛු හගවන්තං එතදවොච: පාපිච්ඡා හන්තො සාරිපුත්තමොග්ගලානා පාපිකානං ඉච්ඡානං වසඛන්තාති.

එවං වුත්තො හගවා කොකාලිකං භික්ඛුං එතදවොච: මාගෙවං කොකාලික අවච. මා ගෙවං කොකාලික අවච. පසාදෙහි කොකාලික සාරිපුත්ත-මොග්ගලානෙසු විත්තං. පෙසලා සාරිපුත්තමොග්ගලානාති.

1. භුදුමුහම - මිජසා. 2. භික්ඛු - සසා. 3. කථාමරසි - සසා. 4. ඉධාගතොති - සසා. 5. භුදාරි - සසා. 6. අප්පමනො - මිජසා. PTS. 7. යමරියෙ ගරති - සසා. 8. කොකාලිකො - සි 1, 2.

6. 1. 9.

තුදුබ්‍රහ්මසුත්‍රය.

180. සැවැත්නුවර—

එකල්හි කෝකාලික මහණ තෙමේ හටගත් ආබාධ ඇත්තේ දුකට පැමිණියේ අතිමාත්‍ර කොට හිලන් වූයේ වේ. ඉක්බිති මනා ඡව්වණී ඇති තුදු නම් පවේච්ඡක්‍රමය තෙමේ රූ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවිරම බිබුළුවා කොකාලික මහණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ අහස සිටියේ කොකාලික මහණහට මෙය කී ය. කොකාලික, සැරියුත් මූගලන් දෙනම කෙරෙහි සිත පහදව. සැරියුත් මූගලන් දෙදෙනා වහන්සේ ප්‍රියභිලි හ සි.

ඇවැත්නි, තෝ කවරෙහි ද? මම තුදුපවේච්ඡක්‍රමය වෙමි. ඇවැත්නි, තෝ අනාගාමී යයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් පවසන ලද්දේ නො වේ ද? එසේ ඇති කල්හි කුමකට මෙහි ආයෙහි ද? නා විසින් මේ කොතරම් අපරාධයෙක් කරණ ලද්දේ දැයි බලව.

අඤ්ඤා තෙමේ දුබ්බි බෙණෙමින් යමෙකින් තමා සිද්ධි ද? උපත් (එබඳු) මිනිසා හේ මූවෙහි (ඒ තමා නසන) කෙටේරිය හට ගණී.

යමෙක් නිද්දු කටයුත්තා පසසා ද, යමෙක් පැසසිය යුත්තේ නම් ඔහුට නිද්දු හෝ කෙරේ ද, හෙ තෙමේ මූවෙන් පව් රැස් කෙරේ. ඒ පව් යුග්ගයක් නො වීදී.

දුකෙළීමී අද්දෙහි යම් වස්තු පරුජයෙක් වේ ද, තමන්ගේ සමග සියලු දේ සමබක (යම් පරිභාණියෙකුත් වේ ද,) ඒ අපරාධය ඉතා සව්‍ය ය. යමෙක් ශෝභන ගති ඇත්තවුන් කෙරෙහි සිත දුෂට කරන්නේ ද, මෙය ම ඉතා මහත් අපරාධ යයි.

ආඤ්ඤාට ගරහන පුද්ගල තෙමේ ලාමක වූ වචන ද, සිත ද පිහිටුවා (ඒ හෙතුවෙන්) යම් නිරයකට පැමිණේ ද, (එහි ආයුෂ) නිරබ්බද ලක්ෂයෙක් ද සතිසෙක් ද, අබ්බද පසෙක් ද වෙත්.

6. 1. 10.

දුතියකොකාලිකසුත්‍රය.

181. සැවැත්නුවර—

එකල්හි කෝකාලික මහණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් කොකාලික මහණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. වහන්ස, සැරියුත් මූගලන් තෙරහු ලාමක ආශා ඇත්තෝ ය. ලාමක ආශාවන්ට වසන වූවෝ ය.

මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෝකාලික මහණහට මෙය වදල සේක. කෝකාලික, එසේ නො කියව. කෝකාලික, එසේ නො කියව. කෝකාලික, සැරියුත් මූගලන් දෙනම කෙරෙහි සිත පහදව. සැරියුත් මූගලන් දෙනම ප්‍රියභිලි.

දුතියමපි බො කොකාලිකො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: නිඤ්චාපි මෙ භනෙන භගවා සඤ්ඤායිකො පච්චයිකො. අථ බො පාපිච්ඡාව සාරිපුත්තමොග්ගලානා පාපිකානං ඉවජ්ඣනං වසං ගතාති.

දුතියමපි බො භගවා කොකාලිකං භික්ඛුං එතදවොච: මා හෙවං කොකාලික අවච. මා හෙවං කොකාලික අවච. පසාදෙහි කොකාලික සාරිපුත්තමොග්ගලානෙසු විත්තං. පෙසලා සාරිපුත්තමොග්ගලානාති.

තතියමපි බො කොකාලිකො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච -පෙ- පාපිකානං ඉවජ්ඣනං වසං ගතාති.

තතියමපි බො භගවා කොකාලිකං භික්ඛුං එතදවොච -පෙ- පෙසලා සාරිපුත්තමොග්ගලානාති.

අථ බො කොකාලිකො භික්ඛු උට්ඨායාසනා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්ච පදනඤ්ඤං කඤ්චා පකායාමි. අවිරපකකන්තායා ව කොකාලිකායා භික්ඛුනො සාසපමනනීති පිළකාහි¹ සබ්බො කායො ජුට්ඨො² අයොයි. සාසපමනනීයො හුඤ්චා මුග්ගමනනීයො අහෙසුං. මුග්ගමනනීයො හුඤ්චා කලායමනනීයො³ අහෙසුං. කලායමනනීයො⁴ හුඤ්චා කොලට්ඨිමනනීයො අහෙසුං. කොලට්ඨි- මනනීයො හුඤ්චා කොලමනනීයො අහෙසුං. කොලමනනීයො හුඤ්චා ආලෙක- මනනීයො අහෙසුං. ආලෙකමනනීයො හුඤ්චා බෙලුව⁴සලාධුකමනනීයො අහෙසුං. බෙලුවසලාධුකමනනීයො හුඤ්චා බිලලමනනීයො අහෙසුං. බිලලමනනීයො හුඤ්චා පභිජ්ජිංසු. පුබ්බඤ්ච ලොහිතඤ්ච පග්ගරංසු. අථ බො කොකාලිකො භික්ඛු තෙනෙව අබාධෙන කාලමකායි. කාලකතො ව කොකාලිකො භික්ඛු පදුමතිරයං⁵ උපපජ්ජි. සාරිපුත්තමොග්ගලානෙසු විත්තං ආඝාතෙඤ්චා.

අථ බො චුහමා සහමපති අභිකකන්තාය රත්තියා අභිකකන්තවණ්ණො කෙවලකපං ජේතවතං ඔහාසෙඤ්චා යෙන භගවා තෙහුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤා- මිඤ්චා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්ච එකමන්තං අට්ඨායි. එකමන්තං ධීතො බො චුහමා සහමපති භගවන්තං එතදවොච: කොකාලිකො භනෙන භික්ඛු කාලමකායි⁶. කාලකතො ව භනෙන කොකාලිකො භික්ඛු පදුමං නිරයං උපපන්නො සාරිපුත්තමොග්ගලානෙසු විත්තං ආඝාතෙඤ්චාති. ඉදමවොච චුහමා සහමපති ඉදං වඤ්චා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්චා පදනඤ්ඤං කඤ්චා තනෙවන්තරධායිති.

අථ බො භගවා තස්සා රත්තියා අවමයෙන භික්ඛු ආමනෙතයි: ඉමං භික්ඛුවෙ රත්තියං චුහමා සහමපති අභිකකන්තාය රත්තියා අභිකකන්තවණ්ණො කෙවලකපං ජේතවතං ඔහාසෙඤ්චා යෙනාහං තෙහුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤා- මිඤ්චා මං අභිවාදෙඤ්ච එකමන්තං අට්ඨායි. එකමන්තං ධීතො බො භික්ඛුවෙ චුහමා සහමපති මං එතදවොච: කොකාලිකො භනෙන භික්ඛු කාලමකායි. කාලකතො ව භනෙන කොකාලිකො භික්ඛු පදුමතිරයං උපපන්නො සාරි- පුත්තමොග්ගලානෙසු විත්තං ආඝාතෙඤ්චාති. ඉදමවොච භික්ඛුවෙ චුහමා සහමපති. ඉදං වඤ්චා මං අභිවාදෙඤ්චා පදනඤ්ඤං කඤ්චා තනෙවන්තරධායිති.

1. පිළකාහි - මුලකං. සහ 2. ජුට්ඨො - සහ 3. කලායමනනීයො - සිඬු. සහ
4. බෙලුව - සහ 5. පදුමං නිරයං - මුලකං. 6. කාලමකතො - මුලකං.

දෙවනවට දු කෝකාලික මහණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය: වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා විසින් ඇදහියයුතු වචන ඇත්තානු ම ය. විශ්වාස කටයුතු වචන ඇත්තානු ම ය. එතෙකුදු ධ්‍රැවත් සැරියුත්මුගලත්තෙරුනු ලාමක ආශා ඇත්තානු ම ය. ලාමක ආශාවන්ගේ වශයට ගියානු ම යයි.

දෙවනවට දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෝකාලික මහණහට මෙය වදනු සේක: "කෝකාලික, එසේ නොකියව. කෝකාලික, එසේ නොකියව. කෝකාලික, සැරියුත් මුගලන් දෙනම කෙරෙහි සිත පහදව. සැරියුත්මුගලන් තෙරුනු ප්‍රියශීලීන්" යි.

තෙවනවට දු කෝකාලික මහණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය ... ලාමක ආශාවන්ගේ වශයට ගියානු යි.

තෙවනවට දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෝකාලික මහණහට මෙය වදනු සේක. ... සැරියුත්මුගලන් තෙරුනු ප්‍රියශීලීන්" යි.

ඉක්බිති කෝකාලික මහණ තෙමේ හුතස්තෙන් නැගිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ පාදකුණු කොට ගියේ ය. ගිය නොබෝකල් ඇති කෝකාලික මහණහුගේ මුළුකය අඛ පමණ වූ ගවුසෙන් පතුළේ විය. අඛ පමණ ව මුළු පමණ වූහ. මුළු පමණ ව මාගා පමණ වූහ. මාගා පමණ ව බෙබරඇට පමණ වූහ. බෙබරඇට පමණ ව බෙබර පමණ වූහ. බෙබර පමණ ව ඇඹුළුපක් පමණ වූහ. ඇඹුළුපක් පමණ ව බෙලිබොබොළු පමණ වූහ. බෙලිබොබොළු පමණ ව බෙලි පමණ වූහ. බෙලි පමණ ව බිදුනානු ය. පුයාව ද ලේ ද වැගුරුණහ. ඉක්බිති කෝකාලික මහණ තෙමේ ඒ රෝග-යෙන් ම කලුරිය කෙළේ ය. කලුරිය කළ කෝකාලික මහණ තෙමේ සැරියුත්-මුගලන් දෙනම කෙරෙහි සිත වෙර බැඳ පද්ම නිරයට පැමිණියේ ය.

ඉක්බිති මනා ඡට්ඨංඝී ඇති සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ රු පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවීරම බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය. වහන්ස, කෝකාලික මහණ තෙමේ කලුරිය කෙළේ ය. වහන්ස, කලුරිය කළ කෝකාලික මහණ තෙමේ සැරියුත් මුගලන් දෙනම කෙරෙහි සිත වෙර බැඳ පද්මනිරයට පැමිණියේ යයි. සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ මෙය කී ය. මෙය කියා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ පාදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් විය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ රු ඉක්ම යාමෙන් හිසුන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, මේ රු මනා ඡට්ඨංඝී ඇති සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ රු පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවීරම බබුලුවා මා වෙත එළඹියේ ය. එළඹ මට වැඳ එකත්පසෙක සිටියේ ය. මහණෙනි, එකත්පසෙක සිටි සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ මට මෙය කී ය. වහන්ස, කෝකාලික මහණ තෙමේ කලුරිය කෙළේ ය. වහන්ස, කලුරිය කළ කෝකාලික මහණ තෙමේ සැරියුත් මුගලන් දෙනම කෙරෙහි සිත වෙර බැඳ පද්මනිරයට පැමිණියේ යයි. මහණෙනි, සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ මෙය කී ය. මෙය කියා මට වැඳ පාදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් විය.

එවං චුතෙන අඤ්ඤතරෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: ක්චිද්දිසං නු
බො භනෙන පදුමනිරයෙ ආයුප්පමාණනති. දීසං බො භික්ඛු පදුමනිරයෙ
ආයුප්පමාණං, තං න සුකරං සකිංචං— එතතකාති වය්සාති ඉත්ති වා,
එතතකාති වය්සසතාති ඉති වා, එතතකාති වය්සසහය්සාති ඉති වා, එතත-
කාති වය්සසතසහය්සාති ඉති වානි. සකකා පන භනෙන උපමං¹ කාතුන්ති
සකකාති භික්ඛුති භගවා අවොච.

සෙය්සථාපි භික්ඛු විසතිබාරිකො කොසලකො තිලවාහො, තභො පුරිසො
වය්සසතස්ස වය්සසතස්ස² අවටයෙන එකමෙකං තිලං උඤ්ඤරොය්ස. බ්භ්පතරං
බො සො භික්ඛු විසතිබාරිකො කොසලකො තිලවාහො ඉමිනා උපකකමෙන
පරිකකියං පරියාදනං ගවේජය්ස, තඤ්ච එකො අබ්බුදෙ නිරයො. සෙය්සථාපි
භික්ඛු විසති අබ්බුද නිරයා,³ එවමෙකො නිරබ්බුදෙ නිරයො⁴. සෙය්සථාපි
භික්ඛු විසති නිරබ්බුද නිරයා, එවමෙකො අබ්බො නිරයො. සෙය්සථාපි
භික්ඛු විසති අබ්බො නිරයා, එවමෙකො අට්ටො නිරයො. සෙය්සථාපි භික්ඛු
විසති අට්ටා නිරයා, එවමෙකො අහහො නිරයො. සෙය්සථාපි භික්ඛු විසති
අහහා නිරයා, එවමෙකො කුම්බුදෙ නිරයො. සෙය්සථාපි භික්ඛු විසති
කුම්බුද නිරයා, එවමෙකො සොගභිකො නිරයො. සෙය්සථාපි භික්ඛු විසති
සොගභිකා නිරයා, එවමෙකො උප්පලො නිරයො. සෙය්සථාපි භික්ඛු විසති
උප්පලා⁵ නිරයා, එවමෙකො පුණ්ඩරිකො නිරයො. සෙය්සථාපි භික්ඛු විසති
පුණ්ඩරිකා නිරයා, එවමෙකො පදුමො නිරයො. පදුමං බො පන භික්ඛු
නිරයං කොකාලිකො භික්ඛු උපපන්නො සාරිපුත්තමොග්ගල්ලානෙසු විත්තං
ආඝාතෙච්ඡාති. ඉදමවොච භගවා. ඉදං වනිා සුගතො අථාපරං එතදවොච
සත්ථා:

පුරිසස්ස හි ජාතස්ස කුඨාරි ජායතෙ මුබ්බෙ,
යාය ජිඤ්ඤති අත්තාතං බාලො දුබ්භාසිතං භණං.

යො නිඤ්ඤං පසංසති තං වා නිඤ්ඤති යො පසංසියො,
විචිතාති මුබ්බෙන සො කලිං කලිතා තෙන සුබං තා විඤ්ඤති.

අප්පමන්නො⁶ අයං කලි යො අකෙබ්බු ධනපරුජයො,
සබ්බස්සාපි සහාපි අත්තාතා අයමෙව මහත්තතරෙ කලි
යො සුගතෙසු මනං පදෙසියෙ.

සතං සහය්සාතං නිරබ්බුදනං ඡන්තිංසති පඤ්ච ව අබ්බුදති,
යමරියගරති නිරයං උපෙති වාවං මනඤ්ච පණ්ඩාය පාපකාන්ති.

කොකාලිකාවගෙගා පඨමො.

තමුඤ්ඤනං:

ආරාමිකං ගාරවො චුහවදෙවො බකො ව චුහවා අපරං ව දිට්ඨි,
පමාද කොකාලිකතිස්සකො ව තුදු ව චුහවා අපරෙ ව කොකාලිකොති.

1. උපමා - සිමු 2. වය්සසහය්සාස - ස්‍යා, සි 1 2. 3. අබ්බුදෙ නිරයො - ස්‍යා.
4. නිරබ්බුදනිරයො - මජ්ඣං. 5. උප්පලකා - සිමු 2 6. අප්පමන්නො - මජ්ඣං.

මෙසේ වදාළ කල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. වහන්ස, පදුමනිරයෙහි ආයුෂ්‍යමාණය කොපමණ දිග ද? මහණනි, පදුමනිරයෙහි ආයුෂ්‍යමාණය දිග ම ය. එය වම් මෙනෙකාසි කියා හෝ වම් මෙනෙක් සියෙකාසි කියා හෝ වම් මෙනෙක් දහසෙකාසි කියා හෝ වම් මෙනෙක් ලක්ෂයෙකාසි කියා හෝ ගණන් කරන්නට පහසු නොවේ. වහන්ස, උපමාවක් කරන්නට හැක්කේ ද? මහණ හැකි යයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

මහණ, යම්සේ කොසොල්ලට ගණනින් විංශන්බාරියක් ගන්නා තලයාළෙක් වේ ද, පුරුෂයෙක් සියවසක් සියවසක් ඇවෑමෙන් එයින් එක් එක් තලඇටය ඉවත දමන්නේ නම්, මහණ, කොසොල්ලට ගණනින් විසි-බාරියක් ඇති ඒ තලයාළ මේ උපක්‍රමයෙන් වහා ගෙවීමට අවසන් වීමට යන්නේ ය. (එහෙත්) එක් අඛණ්ඩ නිරයක ආයුෂ්‍යමාණය නොගෙවන්නේ ම ය. මහණ, අඛණ්ඩ නිරය විස්සෙක ආයුෂ්‍යමාණය යම් බඳු ද, එක් නිරඛණ්ඩ නිරයෙක ආයුෂ්‍යමාණය එබඳු ය. මහණ, නිරඛණ්ඩ නිරය විස්සෙක් යම් බඳු ද, එක් අඛණ්ඩ නිරයෙක් එබඳු වෙයි. මහණ, අඛණ්ඩ නිරය විස්සෙක් යම් බඳු ද, එක් අට්ට නිරයෙක් එබඳු වෙයි. මහණ, අට්ටනිරය විස්සෙක් යම්සේ ද. එක් අහස නිරයෙක් එසේ ය. මහණ, අහස නිරය විස්සෙක් යම් සේ ද, එක් කුමුදු නිරයෙක් එසේ ය. මහණ, කුමුදු නිරය විස්සෙක් යම්සේ ද එක් සොගභික නිරයෙක් එසේ ය. මහණ, සොගභික නිරය විස්සෙක් යම්සේ ද, එක් උප්පලනිරයෙක් එසේ ය. මහණ, උප්පලනිරය විස්සෙක් යම්සේ ද, එක් පුණ්ඩරික නිරයෙක් එසේ ය. මහණ, පුණ්ඩරික නිරය විස්සෙක් යම්සේ ද, එක් පදුම නිරයෙක් එසේ ය. මහණ, කොසාලික මහණ තෙමේ සැරියුත් මුගලන් දෙතම කෙරෙහි සිත වෛර බැඳ (ඒ) පදුම නිරයට පැමිණියේයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සුගත වූ ශාස්ත්‍රාත් වහන්සේ මෙය වදාළ නැවත ද මෙය වදාළ සේක.

අභ්‍යුත තෙමේ දුබ්බි බෙණෙමින් යමෙකින් තමා සිදි ද, උපන් (එබඳු) මිනිසාගේ මුවෙහි (ඒ තමා තසන) කෙටේරිය හටගනී,

යමෙක් තිත්ද කටයුත්තා පසසා ද, යමෙක් පාසසිය යුත්තේ තම් ඔහුට තිත්ද හෝ කෙරේ ද, හෙ තෙමේ මුවෙන් පව් රැස් කෙරෙයි. ඒ පව්න් සුවයක් නොවිදී.

දුකෙළීම ආදියෙහි යම් වස්තු පරුෂයෙක් වේ ද, තමනුත් සමග සියලු දෙය සමබක (යම් පරිහානියකුත් වේද,) ඒ අපරාධය ඉතා ස්වල්ප ය. යමෙක් සෝභන ගති ඇත්තවුන් කෙරෙහි සිත දුෂ්ට කරන්නේ ද, මෙය ම ඉතා මහත් අපරාධ යයි.

ආයාසීයන්ට ගරහන පුද්ගල තෙමේ ලාභක වූ වචන ද සිත ද, පිහිටුවා (ඒ හෙතුවෙන්) යම් නිරයකට පැමිණේ ද, එහි ආයුෂ්‍යමාණය නිරඛණ්ඩ ලක්ෂයෙක් ද සතිසෙක් ද අඛණ්ඩ පසෙක් ද වේ.

කොසාලික වර්ග පළමු වැනියි.

උද්දාය:

ආයාචන, ගාරව, බ්‍රහ්මදෙව, බ්‍රහ්මහව, අපරාදිට්ඨි, පමාද, කොසාලික, නිසාක, වුද්ධගම, අතෙක් කොසාලික සුත්‍ර යයි සුත්‍ර දශයෙකි.

2. පරිනිබ්බාණවග්ගො.

6. 2. 1.

සත්ඛකුමාරස්සනං.

182. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඤජග්ගෙහ විහරති සප්පිනීතිරෙ අථ බො චුභවා සත්ඛකුමාරෙහි අභික්කන්තාය රතතියා අභික්කන්තවණේණා කෙවලකප්පං සප්පිනීතිරං ඔභාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කම්. උපසඞ්කම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසී. එකමන්තං ඩීතො බො චුභවා සත්ඛකුමාරෙ භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසී:

බතතිසො සෙට්ඨො ජතෙනසම්. යෙ ගොන්තපට්ඨාරිනො,
විජ්ජාචරණසම්පන්නො සො සෙට්ඨො දෙවලොනුසෙති.

ඉදමවොච චුභවා සත්ඛකුමාරෙ, සමනුසෙද්ද්ද සත්ථා අභොසී. අථ බො චුභවා සත්ඛකුමාරෙ සමනුසෙද්ද්ද මෙ සත්ථාති භගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදක්ඛිණං කත්වා තත්ථෙවන්තරධාසීති.

6. 2. 2

දෙවදත්තස්සනං.

183. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඤජග්ගෙහ විහරති ගිජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ අවිරපක්කන්තො දෙවදත්තෙ. අථ බො චුභවා සහම්පති අභික්කන්තාය රතතියා අභික්කන්තවණේණා කෙවලකප්පං ගිජ්ඣකුටං පබ්බතං ඔභාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කම්. උපසඞ්කම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසී. එකමන්තං ඩීතො බො චුභවා සහම්පති දෙවදත්තං ආරබ්භ භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසී:

එලං වෙ කදලිං හන්ති එලං වෙඑං එලං තලං¹
සක්කායෙ කාපුරිසං හන්ති ගබ්භො අස්සාහරිං යථාති.

6. 2. 3.

අඤ්ඤාචාරියස්සනං.

184. එකං සමයං භගවා මග්ගබ්බස්ස² විහරති අඤ්ඤාචාරියො. තෙන බො පන සමයෙන භගවා රත්තකුකාරතිසායං අපේඤ්ඤාසො³ තිසින්නො භොති. දෙවො ව එකමෙකං ථුසායති.

අථ බො චුභවා සහම්පති අභික්කන්තාය රතතියා අභික්කන්තවණේණා කෙවලකප්පං අඤ්ඤාචාරියො ඔභාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කම්. උපසඞ්කම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසී. එකමන්තං ඩීතො බො චුභවා සහම්පති භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථායො අභාසී:

1 නලං - PTS. 2. මාග්ගබ්බස්ස - මජ්ඣ. 3. අපේඤ්ඤාසො - මජ්ඣ.

2. පරිනිබ්බාණ වගීය.

6. 2. 1.

සනඬකුමාරසූත්‍රය.

182. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි සප්පිනී ගංතෙර වැඩවසන සේක. එකල්හි මනා ඡවිවණ් ඇති සනඬකුමාර බ්‍රහ්ම තෙමේ රෑ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු සප්පිනී ගංතෙර බිබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සනඬකුමාර බ්‍රහ්ම තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථාව කී ය.

පුජ්‍යයෙහි යම් කෙනෙක් වංශය සලකන්නාහු ද (ඔවුන් අතුරෙන්) සෞත්‍රිය තෙමේ ශ්‍රේෂ්ඨ යි. ත්‍රිවිද්‍යාවෙන් හා පසළොස්වරණ ධර්මයන් ගෙන් යුක්ත වූ ඒ කම්ණාසුව බ්‍රාහ්මණ තෙමේ දෙවි මිනිසුන් අතරෙහි ශ්‍රේෂ්ඨ වේ.

සනඬකුමාර බ්‍රහ්ම තෙමේ මෙය කී ය: ශාක්‍යාන් වහන්සේ අනුමෝදන් වූ සේක. ඉක්බිති සනඬකුමාර බ්‍රහ්ම තෙමේ ශාක්‍යාන් වහන්සේ මාගේ වචනය අනුමෝදන් වූ සේකැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පාදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් විය.

6. 2. 2.

දෙව්දහනසූත්‍රය.

183. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙව්දන් සස්තෙන් බැහැර ගිය නො බොහෝ කලැ ම රජගහනුවර සමීපයෙහි ගිජුකුළුපව්වෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි මනා ඡවිවණ් ඇති සහම්පනී බ්‍රහ්ම තෙමේ රෑ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු ගිජුකුළුපව්ව බිබුලුවා භාග්‍යවතුන්වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සහම්පනී බ්‍රහ්ම තෙමේ දෙව්දහ ඇරඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථාව කී ය,

යම්සේ එලය තෙමේ ඒකාන්තයෙන් කෙසෙල්ගස තසා ද, එලය තෙමේ මහනුණ තසා ද, එලය රතනුණ තසා ද, දරුගැබ (ගද්‍රහයාටදව උපන් තහඹු) වෙළෙඳු තසා ද, එසෙසින් ම සහකාරය තෙමේ නිඤ්ඤ පුරුෂයා තසයි.

6. 2. 3.

අකුකච්ඡදසූත්‍රය.

184. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහදරට අකුකච්ඡද ගමහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රෑ බොල් අඳුරෙහි අබවස වැඩ හුන් සේක. මෙකය ද එකී එකී පොදු හෙළයි.

එකල්හි මනා ඡවිවණ් ඇති සහම්පනී බ්‍රහ්ම තෙමේ රෑ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු අකුකච්ඡද බිබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සහම්පනී බ්‍රහ්ම තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථා කී ය.

සෙවෙථ පනතානි සෙනාසනානි¹ වරෙය්‍ය සංඝේඤ්ඤාජනවිප්පමොක්ඛා;
සවෙ රතීං නාධිගච්ඡෙය්‍ය තත් සබ්බෙ වසෙ රක්ඛිතතොනා සනීමා².

කුලාකුලං පිණ්ඩිකාය වරතොනා ඉන්ද්‍රියගුණොනා නිපකො සනීමා³,
සෙවෙථ පනතානි සෙනාසනානි භයා පමුතොනා අභයෙ විමුතොනා.

යත් හෙරවා සිරිංසපා⁴ විජ්ජ සංඝවරතී ඵතෙති⁵ දෙවො,
අකිකාරහිමිසාය රතතියා නිසිදි තත් භික්ඛු විගතලොමහංසො.

ඉදං හි ජාතු මෙ දිට්ඨං තසිදං ඉතිහිතිහං,
ඵකස්මිං බ්‍රහ්මවරියස්මිං සහස්සං ට්වෙවුතාසිතං.

භියො⁶ පඤ්චසනා සෙධා දසා ව දසධා දසා,
සබ්බෙ සොතසමාපනතා අතිරච්ඡානගාමිනො.

අථායං ඉතරු පජා පුඤ්ඤභාගාති මෙ මනො,
සසිධාතුං තොපි සනෙකාම මුසාවාදස්ස ඔතතපෙති⁷.

6. 2. 4.

අරුණවනිසුතනං.

185. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඤාට්ඨකීයං විහරති ඡජ්ඣවජ්ඣ
අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරුමෙ. නානු බො භගවා භික්ඛු ආමනොසි. හදනොති
තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොස්සං භගවා එතදවොච:

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ රුජා අහොසි අරුණවා නාම. රඤ්ඤෙ බො පන
භික්ඛවෙ අරුණවතො අරුණවතී නාම රුජධාතී අහොසි. අරුණවතීං¹ බො
පන භික්ඛවෙ රුජධාතීං² සිඛි භගවා අරහං සමමාසලේඛුඥො උපනිස්සාය
විහාසි. සිඛිස්ස බො පන භික්ඛවෙ භගවතො අරහතො සමමාසලේඛුඥස්ස
අභිතුස්මභවං නාම සාවකසුගං අහොසි. අග්ගං හදදසුගං.

අථ බො භික්ඛවෙ සිඛි භගවා අරහං සමමාසලේඛුඥො අභිතුං භික්ඛු
ආමනොසි: ආයාම මුහවණ යෙන අඤ්ඤතරෙ බ්‍රහ්මලොකො තෙනුපසංඝිත-
මිස්සාම, යාච භතතස්ස කාලො භවිස්සති. එවං හනොති බො භික්ඛවෙ
අභිතු භික්ඛු සිඛිස්ස භගවතො අරහතො සමමාසලේඛුඥස්ස පච්චස්සොස්සි.

අථ බො භික්ඛවෙ සිඛි භගවා අරහං සමමාසලේඛුඥො අභිතු ව භික්ඛු
සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං
වා බාහං සමමිඤ්ජෙය්‍ය එවමෙව අරුණවතියා රුජධාතියා අනාරභිතා
තස්මිං බ්‍රහ්මලොකෙ පාතුරහෙස්සං.

1. සයනාසනානි - සනා. 2. සනීමා - සිද්ධි 1. PTS. 3. සරිසපා - මජ්ඣ. 4. ඵකයති - මජ්ඣ. 5. භියො - කඤ්ඤ. 6. ඔතතපනි - මජ්ඣ. සසා 7. අරුණවතියා - PTS. 8. රුජධාතියං - PTS.

ගැඹුරු වල සෙනසුන් සෙවුනේ ය. සංයෝජනයන් ගෙන් මිදීම පිණිස හැසිරෙන්නේ ය. එහි ඉදින් ඇල්මක් තොලබන්නේ තම රක්තා ලද සිත් ඇතිව (සමුම්සරාන් නො ගටා) සිති ඇති ව සහසයා අතර වෙසෙන්නේ ය.

හෝපනය කරණ ලද ඉදුරන් ඇති ව තීරණප්‍රඥ ඇති ව සිති ඇති ව කුලයෙන් කුලයට පිඩු පිණිස හැසිරෙමින් ප්‍රාණා වූ වතසෙනසුන් සෙවුනේ ය. සසරබියෙන් මිදුනේ නිවණෙහි අභිමුක්ත ව (වසන්නේ ය.)

යම් තානෙක බිහිසුනු අරමුණින් සපියෝත් වෙද්ද ද. විදුලිය ලෙලෙයි ද, මෙසය ගිහිරි කෙරේ ද, මහණ තෙමේ එහි රැ ගණදුරෙහි පහවූ ලොමුදහ ගැණුම් ඇතිව හුන්නේ ය.

මෙය වූ කලී මා විසින් ඒකාන්තයෙන් දක්තා ලද්දේ ය. මම මෙය මෙසේ මෙසේ යයි (තකීදි වශයෙන්) නො කියමි. එක් දහම් දෙසුමෙක මරා පරයා සිටි රහතුන් දහසෙක් ද (වෙයි.)

බොහෝ සේ ශෛක්‍ෂයෝ පන්සියයෙක් ද දශයෙක් ද සියයෙක් ද (වෙති) සියල්ලෝ මාගීශ්‍රොතසට පාමිණියාහු අවිනිපාත සවභාව ඇත්තෝ වෙති. යළි මේ අත්‍යප්පරා නොමෝ පිණට හිමි යයි මාගේ අදහසයි. (ඔවුන්) ගණිත්තට නො හැක්කෙමි. බොරුවට (මා අසුවෙතැයි) බමි.

6. 2. 4.

අරුණවතීසුත්තය.

185. මා විසින් මෙසේ අසන ලදි: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවත්තුමර සම්පයෙහි ජේතවන තම් වූ අනේපිඩුසිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්‍ෂූන් ඇමතු සේක. ඒ භික්‍ෂූහු පින්වතුන් වහන්සැයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක:

පෙරවූවක් කියමි. මහණෙනි, අරුණවත් තම් රජෙක් විය. මහණෙනි, අරුණවත් රජහට අරුණවතී තම් රාජධානියෙක් විය. මහණෙනි, භාග්‍යවත් අතීත් සිබි සමමාසම්බුදුරජානන් වහන්සේ අරුණවතී රාජධානිය ඇසුරු කොට වැඩවිසූ සේක. මහණෙනි, භාග්‍යවත් අතීත් සිබි සමමාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට අභිභූසමභව තම් අග්‍ර වූ හදුසුහලය වූ ශ්‍රාවක යුගලයෙක් වී ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවත් අතීත් සිබි සමමාසම්බුදුරජානන් වහන්සේ අභිභූ මහණ ඇමතු සේක. “බමුණ, යමු බත් වේලාව යම්කාක් වේ ද, එක්තරා බඹලොවකට එළඹෙන්නෙමු”යි. මහණෙනි, අභිභූ මහණ තෙමේ වහන්ස, එසේ යයි භාග්‍යවත් අතීත් සිබි සමමාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වී ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති භාග්‍යවත් අතීත් සිබි සමමාසම්බුදුරජානන් වහන්සේ ද අභිභූ මහණ තෙමේ ද යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළා-අතක් දිගු කරන්නේ හෝ වේ ද, දිගු කළ අතක් හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එසේයින් ම අරුණවතී රාජධානියෙන් අතුරුදන් වූවාහු ඒ බඹලොව පිහළ වූහ.

අථ බො භික්ඛවෙ සිඛි භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො අභිභුං භික්ඛුං ආමනෙතසි: පටිභාතු තං බ්‍රාහ්මණ චුභමුතො ව චුභවපරිසාය ව චුභව-පාරිසර්ජනස්ස ධම්මි කථාති. එවං භනෙතති බො භික්ඛවෙ අභිභු භික්ඛුං සිඛිස්ස භගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස පටිස්සුත්වා චුභමානස්ස චුභවපරිසර්ජන චුභවපාරිසර්ජෙජ්ඣ ව ධම්මිතා කථාය සංදස්සෙසි සමාදපෙසි සමුත්තෙජෙසි සමපහංසෙසි.

තත්‍ර සුදං භික්ඛවෙ චුභවා ව චුභවපරිසා ව චුභවපාරිසර්ජා ව උජ්ඣා-යන්ති ඛියන්ති! විපාවෙනති: අවජරියං වත හො අබ්බුතං වත හො, කථං හි නාම සත්ථරි සමමුඛිභුතෙ සාවකො ධම්මං දෙසෙස්සතිති.

අථ බො භික්ඛවෙ සිඛි භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො අභිභුං භික්ඛුං ආමනෙතසි: උජ්ඣායන්ති බො තෙ බ්‍රාහ්මණ චුභවා ව චුභවපරිසා ව චුභවපාරිසර්ජා ව. අවජරියං වත හො අබ්බුතං වත හො, කථං හි නාම සත්ථරි සමමුඛිභුතෙ සාවකො ධම්මං දෙසෙස්සතිති. තෙත හි තිං බ්‍රාහ්මණ භියොසොමනතාය චුභමානස්ස චුභවපරිසර්ජන චුභවපාරිසර්ජෙජ්ඣ ව සංවෙජෙහීති.

එවං භනෙතති බො භික්ඛවෙ අභිභු භික්ඛු සිඛිස්ස භගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස පටිස්සුත්වා දිස්සමානෙතපි කායෙන ධම්මං දෙසෙසි. අදිස්ස-මානෙතපි කායෙන ධම්මං දෙසෙසි. දිස්සමානෙතපි හෙට්ඨිමෙන උපසිඤ්ඤායෙන අදිස්සමානෙතපි උපරිමෙන උපසිඤ්ඤායෙන ධම්මං දෙසෙසි. දිස්සමානෙතපි උපරිමෙන උපසිඤ්ඤායෙන අදිස්සමානෙත පි² හෙට්ඨිමෙන උපසිඤ්ඤායෙන ධම්මං දෙසෙසි.

තත්‍ර සුදං භික්ඛවෙ චුභවා ව චුභවපරිසා ව චුභවපාරිසර්ජා ව අවජරි-යබ්බුතවිත්තජාතා අනෙසු: අවජරියං වත හො අබ්බුතං වත හො, සමණස්ස මහිඤ්ඤායා මහානුභාවකාති.

අථ බො භික්ඛවෙ අභිභු භික්ඛු සිඛිං භගවතං අරහතං සමමා-සමුද්ධං එතදවොච: අභිජාතාමි ඛවාහං භනෙත භික්ඛුසම්ඝස්ස මජ්ඣෙ ඵවරුපං වාවං භාසිතා, පභොමි ඛවාහං ආට්ඨසො චුභවලොකෙ ඕතො සහස්සිලොකධාතුං⁴ සරෙත විඤ්ඤපෙතුන්ති.

එතස්ස බ්‍රාහ්මණ කාලො එතස්ස බ්‍රාහ්මණ කාලො යං තිං බ්‍රාහ්මණ චුභවලොකෙ ඕතො සහස්සිලොකධාතුං සරෙත විඤ්ඤපෙය්‍යාසි.

එවං භනෙතති බො භික්ඛවෙ අභිභු භික්ඛු සිඛිස්ස භගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස පටිස්සුත්වා චුභවලොකෙ ඕතො ඉමා ගාථායො අභාසි:

ආරහථ⁴ නික්ඛමථ⁵ සුඤ්ජථ බුද්ධසාසනෙ,
බුතාථ චෙට්ඨතො සෙනා නලාගාරංව කුඤ්ජරෙ.

1. ඛියන්ති - මජ්ඣ. 2. අදිස්සමානෙත - මජ්ඣ. 3. සහස්සි - මජ්ඣ. 4. ආරහථ - මජ්ඣ, යනා, PTS. 5. නික්ඛමථ - මජ්ඣ.

මහණෙනි, ඉක්බිති භාග්‍යවත් අතීන් සිඛි සමමාසම්බුදුරජානන් වහන්සේ අභිභූ මහණ ආමනු සේක: බමුණ, බමහට ද බමපිරිසට ද අනාවැසි බමුන්ට ද දූහාමි කථාවෙන් භොජට වැටහේවා”යි. මහණෙනි, අභිභූ මහණ තෙමේ වහන්ස එසේ යයි භාග්‍යවත් අතීන් සිඛි සමමාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා බමු ද බම පිරිස ද අනාවැසි බමුන් ද දූහාමි-කථායෙන් කරුණු දූක්ඛි ය සමාදන් කරවී ය. උත්තංගවත් කරවී ය සතුටු කරවී ය.

මහණෙනි, එහි දී බමු ද බමුපිරිස ද අතැවැසි බමුනු ද “පින්වත්නි, එකානතයෙන් ආයුධයීයෙකි! පින්වත්නි, එකානතයෙන් අද්දුතයෙකි. ශාස්තෘන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි ඇති කල්හි කෙසේ නම් සවිවෙත් දහම් දෙසා දු සි අවමන් කෙරෙත්, ගරහත්, දෝෂ පහළ කෙරෙත්.

මහභේති, ඉන්ද්‍රිය බාහ්‍යවත් අතීත සිසි සමාසම්බුද්ධරාතත් වූයත් සේ අනිභූ මහණ ඇමතු සේක. බමුණ, බමු ද බමිපිරිස ද අනාචාරි බමුණ ද “පින්-
 චන්ති, එකානායෙන් ආයුධස්සෙති පින්වත්ති, එකානායෙන් අදහ්‍යයෙති. ශාස්තෘන් වූයත් සේ ඉදිරියෙහි ඇති කල්හි කෙසේ නම් සම්මෙත් දහම්
 දෙසා දු”යි කොළට අවමන් කෙරෙත්. බමුණ, එසේ වී නම් තෙපි බමු ද
 බමිපිරිස ද අනාචාරි බමුණ ද බොහෝ සෙයින් සංවෙගයට පමුණුවේ”යි.

ඔහුගේ, අනිත්‍ර මහණ තෙමේ වහන්ස, එසේ යයි භාග්‍යවත් අතීන් සම්මාසම්මුද්‍රරාජාන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා පෙනෙන කයින් සුඤ්ඤා ව ද දහම් දෙයි ය. නොපෙනෙන කයින් සුඤ්ඤා ව ද දහම් දෙයි ය. පෙනෙන යටිඅඩකයින් සුඤ්ඤා ව ද නොපෙනෙන උඩ අඩකයින් සුඤ්ඤා ව ද දහම් දෙයි ය. පෙනෙන උඩ කයින් සුඤ්ඤා ව ද නොපෙනෙන යටි අඩකයින් සුඤ්ඤා ව ද දහම් දෙයි ය.

මහණෙනි, එහි දී බමුණ බලපිරිස ද අතාවැසි බමුණ ද මහණනුගේ හෙත් සාද්ධි ඇතිබව මහත් අනුභාව ඇති බව පින්වත්නි, ඒකාන්තයෙන් ආයුධසීයෙහි පින්වත්නි, ඒකාන්තයෙන් අද්දුතයෙකි”යි ආයුධසීඤ්ඤාන සිත් ඇත්තෝ වූහ.

වෙහෙරැ, ඉක්බිති අභිභූ වෙහෙරැ තෙමේ පාශ්‍යවන් අරීන් සම්මා-
සම්මුදුරජාණන් වහන්සේට වහන්ස, මම බික්කනන දෑද ඇවැත්ති, මම
බඩලොව සිරිසෙම් සහජිලෝකඩාවු ව සරයෙන් හනවන්තට (කටහඬ
පහුරු වන්නට සලේමි"යි මෙබඳු වචනයක් කීයෙම් දුනිමි ම යයි මෙය කී ය.

බිමුණ, තෙව් යම් ගෙයෙකින් බිමලොව සිටියාහු සහප්පිලොකයාදුව සරසෙන් ගඟවත්තහු නම් බිමුණ, ලෙසට කාලය යි. බිමුණ, ලෙසට කාලය යි.

මහනෙති, අතින් මහණ තෙමේ වනන්ස, එසේ යයි භාග්‍යවත් අතීන් සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා බබලොව සිටියේ මේ ආචාරා කී ය.

ආරම්භවීය කවර, නිෂ්ක්රමණවීය කවර, බුද්ධසුතෙහි යෙදෙව්,
අනෙක් බවදම්යෙන් කළ ගෙයක් වසන්තාක් මෙන් මරසෙන නසව්

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

යො ඉමස්මිං ධම්මචිතයෙ අපපමනෙනා විහෙස්සති¹
පහාය ජාතිසංසාරං දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ සිතී ව භගවා අරහං සම්මාසම්මුද්ධො අභිභු ව භික්ඛු චුභවානඤ්ඤා චුභවපරිසඤ්ඤා චුභවපරිසඤ්ඤා ව සංවෙජ්ඣා සෙය්-
ථාපි තාම බලවා පූරිසො සම්මිඤ්ඤිතං වා බාහා පසාරෙය් පසාරිතං වා බාහා සම්මිඤ්ඤෙය් එවමෙව තස්මිං චුභවලොකෙ අන්තර්ගතා අරුණෙවතියා රුජ්ඣානියා පාතුරහෙත්තං.

අථ ඛො භික්ඛවෙ සිතී භගවා අරහං සම්මාසම්මුද්ධො භික්ඛු ආමනෙතස්සි: අස්සුඤ්ඤා නො තුමෙහ භික්ඛවෙ අභිභුස්ස භික්ඛුනො චුභවලොකෙ සීතස්ස ගාථායො භාසමානස්සාති. අස්සුමහ ඛො මයං භනෙත අභිභුස්ස භික්ඛුනො චුභවලොකෙ සීතස්ස ගාථායො භාසමානස්සාති. යථා කථං පන තුමෙහ භික්ඛවෙ අස්සුඤ්ඤා අභිභුස්ස භික්ඛුනො චුභවලොකෙ සීතස්ස ගාථායො භාසමානස්සාති. එවං ඛො මයං භනෙත අස්සුමහ² අභිභුස්ස භික්ඛුනො චුභවලොකෙ සීතස්ස ගාථායො භාසමානස්සාති.

“අරහථ නික්ඛම්ථ සුඤ්ඤථ බුද්ධසාසනෙ,
බුතාථ චිච්චුනො සෙතං තද්‍රාගාරංව කුඤ්ඤේර.
යො ඉමස්මිං ධම්මචිතයෙ අපපමනෙනා විහෙස්සති,
පහාය ජාතිසංසාරං දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සති”³ති.

එවං ඛො මයං භනෙත අස්සුමහ² අභිභුස්ස භික්ඛුනො, චුභවලොකෙ සීතස්ස ගාථායො භාසමානස්සාති.

සාධු සාධු භික්ඛවෙ. සාධු ඛො තුමෙහ භික්ඛවෙ අස්සුඤ්ඤා අභිභුස්ස භික්ඛුනො චුභවලොකෙ සීතස්ස ගාථායො භාසමානස්සාති. ඉදමවොච භගවා අත්තමතා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

6. 2. 5.

පරිනිබ්බාණසුතනං.

186. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා කුසිනාග්ගං විහරති උප-
වත්තනෙ මල්ලානං සාලවනෙ අන්තරෙත යමකසාලානං පරිනිබ්බාණසමයෙ.
අථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතස්සි: හඤ්ඤ දුතී භික්ඛවෙ ආමන්තරාමි වො
වයධම්මා සතිධාරා අප්පමාදෙන සම්පාදෙථාති. අයං තථාගතස්ස පච්ඡිමා වාචා.

අථ ඛො භගවා පඨමඤ්ඤානං³ සමාපජ්ජී. පඨමඤ්ඤානා වුට්ඨාභිඤ්ඤා
දුතිය⁴ඤ්ඤානං සමාපජ්ජී. දුතියඤ්ඤානා වුට්ඨාභිඤ්ඤා තතිය⁵ඤ්ඤානං සමාපජ්ජී.
තතියඤ්ඤානා වුට්ඨාභිඤ්ඤා චතුස්ථ⁶ඤ්ඤානං සමාපජ්ජී.

චතුස්ථඤ්ඤානා වුට්ඨාභිඤ්ඤා ආකාසානඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජී. ආකාසා-
නඤ්ඤායතනා වුට්ඨාභිඤ්ඤා විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජී. විඤ්ඤාණඤ්ඤා-
යතනා වුට්ඨාභිඤ්ඤා ආකිඤ්ඤාඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජී. ආකිඤ්ඤාඤ්ඤායතනා
වුට්ඨාභිඤ්ඤා තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජී. තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤා-
යතනා වුට්ඨාභිඤ්ඤා සඤ්ඤාචේදසිතනිර්දේශං සමාපජ්ජී.

1. විහෙස්සති - මජ්ඣ. 2. අස්සුමහා සහා. 3. පඨමං ඤ්ඤානං - මජ්ඣ. PTS.
4. දුතියං - මජ්ඣ. PTS. 5. තතියං - මජ්ඣ. PTS. 6. චතුස්ථං - මජ්ඣ. PTS.

යමෙක් මේ සස්තෙනි අප්‍රමතත ව වෙසෙන්නේ ද (හෙ තෙමේ) ජාතිය හා සංසාරය දුරු කොට දුක් කෙළවර කරන්නේ ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති භාග්‍යවත් අතීන් සිඛි සමමාසම්බුදුරජානන් වහන්සේ ද, අභිතු මහණ හෙමේ ද බ්‍රහ්මත් බ්‍රහ්මපිටිසත් අකාලාසිබ්බුත්තත් සංවෙගයට පමුණුවා යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළා අතක් දිගු කරන්නේ හෝ මේ ද, දිගු කළ අතක් හකුළුවන්නේ හෝ මේ ද, එසෙයින් ම ඒ බ්‍රහ්මලොව අතුරුදන් වුවාහු අරුණවතී රුජධානියෙහි පහළ වූහ.

මහණෙනි, ඉක්බිති භාග්‍යවත් අතීන් සිඛි සමමාසම්බුදුරජානන් වහන්සේ භික්ෂුන් ඇමතු සේක. මහණෙනි, තෙපි බ්‍රහ්මලොව සිට අභිතු මහණ ගාථා කියද්දී තොඇසුහු ද? වහන්ස, අපි අභිතු මහණ බ්‍රහ්මලොව සිට ගාථා කියද්දී ඇසුමිහ. මහණෙනි, තෙපි අභිතු මහණ බ්‍රහ්මලොව සිට ගාථා කියද්දී ඒ කෙසේ තම් ඇසුහු ද? වහන්ස, අපි අභිතු මහණ බ්‍රහ්මලොව සිට ගාථා කියද්දී මෙසේ ඇසුමිහ.

ආරම්භවීයීය කරව්, නිෂක්‍රමණවීයීය කරව්. බුදුසසුන්හි යෙදෙව්. ඇතකු බටදමුගෙයක් වතසන්නාක් මෙන් මරසෙනත තසව්.

යමෙක් මෙසස්තෙනි අප්‍රමතත ව වෙසෙන්නේ ද (හෙ තෙමේ) ජාතිය හා සංසාරය දුරු කොට දුක් කෙළවර කරන්නේ ය.

වහන්ස, අපි අභිතු මහණ බ්‍රහ්මලොව සිට ගාථා කියද්දී මෙසේ ඇසුමිහ.

මහණෙනි, මෑතව්, මෑතව්. මහණෙනි, තෙපි අභිතු මහණ බ්‍රහ්මලොව සිට ගාථා කියද්දී ඇසුහු ය. මෑතව්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුටුසිත් ඇති ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගත්හ.

6. 2. 5.

පටිභිබ්බාණසුත්‍රය.

186, මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිවන් සමයෙහි කුසිනායුත්තර උපවතනන තම් වූ මලලරජුන්ගේ සල්ලයතෙහි සල්ලාක්සුවල අතරෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂුන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, දැන් වතාහි තොප අමතමි. සංසාරයෝ තාසෙන සුල්ලන. අප්‍රමාදයෙන් සමපාදනය කරව්. මෙය තථාගතයන් වහන්සේගේ අනන්ත වචනයයි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ප්‍රථමධ්‍යානයට සමවත් සේක. ප්‍රථමධ්‍යානයෙන් නැගිට ද්විතීයධ්‍යානයට සමවත් සේක. ද්විතීයධ්‍යානයෙන් නැගිට තෘතීයධ්‍යානයට සමවත් සේක. තෘතීයධ්‍යානයෙන් නැගිට චතුර්ථධ්‍යානයට සමවත් සේක.

චතුර්ථධ්‍යානයෙන් නැගිට ආකාසානඤ්ඤායතනයට සමවත් සේක. ආකාසානඤ්ඤායතනයෙන් නැගිට විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයට සමවත් සේක. විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයෙන් නැගිට ආකිඤ්ඤායතනයට සමවත් සේක. ආකිඤ්ඤායතනයෙන් නැගිට තේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයට සමවත් සේක. තේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙන් නැගිට සඤ්ඤාචෙදසිභානිරෝධයට සමවත් සේක.

සඤ්ඤාවේදයිතනිදේධං වුට්ඨිතිභා තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජි. තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනං වුට්ඨිතිභා ආකිඤ්ඤාසඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජි. ආකිඤ්ඤාසඤ්ඤායතනං වුට්ඨිතිභා විඤ්ඤානඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජි. විඤ්ඤානඤ්ඤායතනං වුට්ඨිතිභා ආකාසානඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජි. ආකාසානඤ්ඤායතනං වුට්ඨිතිභා චතුර්ථකානං සමාපජ්ජි. චතුර්ථකානං වුට්ඨිතිභා තනිඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජි. තනිඤ්ඤායතනං වුට්ඨිතිභා දුතීඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජි. දුතීඤ්ඤායතනං වුට්ඨිතිභා පඨමඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජි.

පඨමඤ්ඤායතනං වුට්ඨිතිභා දුතීඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජි. දුතීඤ්ඤායතනං වුට්ඨිතිභා තනිඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජි. තනිඤ්ඤායතනං වුට්ඨිතිභා චතුර්ථකානං සමාපජ්ජි. චතුර්ථකානං වුට්ඨිතිභා සමනන්තරං භගවා පරිනිබ්බාසි.

පරිනිබ්බුතෙ භගවති සහ පරිනිබ්බාණං බ්‍රහ්මා ඝණමිපති ඉමං¹ ගාථං අභාසි:

සබ්බෙව නික්ඛිපිසානති භූතා ලොකෙ අමුසාසං,
යථා² එතාදිසො සථා ලොකෙ අප්පට්ඨුග්ගලො,
තථාගතො බලප්පතො සම්මුද්ධො පරිනිබ්බුතොති.

පරිනිබ්බුතෙ භගවති සහ පරිනිබ්බාණං ඝණකා දෙවානම්ඤ්ඤ ඉමං ගාථං අභාසි:

අතිව්වා වත සඤ්ඤා උප්පාදවයධම්මිනො,
උප්පජ්ජිතා නිරුජ්ඣානති තෙසං වුපසමො සුඛොති

පරිනිබ්බුතෙ භගවති සහ පරිනිබ්බාණං ආයසමා ආනඤ්ඤ ඉමං ගාථං අභාසි:

තදාසි යං භිංසනකං තදාසි ලොමහංසනං,
සබ්බාකාරවරුපෙන සම්මුද්ධො පරිනිබ්බුතොති.

පරිනිබ්බුතෙ භගවති සහ පරිනිබ්බාණං ආයසමා අනුරුද්ධො ඉමං ගාථායො අභාසි:

තාහු අසාසපසාසො ඕතචිතතස්ස තාදිනො,
අතෙජො සනතිමාරබ්බ වක්ඛුමා පරිනිබ්බුතො.
අසුලුභිතෙත විතෙතන වේදනං අඤ්ඤාසාසි,
පඤ්ඤාතස්සෙව නිබ්බාණං විමොහෙනා වේතසො අනුති.

පරිනිබ්බාණ වග්ගො දුතීයො

තහුඤ්ඤානං:

බ්‍රහ්මාසනං³ දෙවදත්තො අකුකුචිඤ්ඤ අරුණවතී,
පරිනිබ්බාණෙන ව දෙසිධං ඉදං බ්‍රහ්මපඤ්ඤානති.*

බ්‍රහ්මසංඝ්‍රහනං සමනං.

1. සමන නතරං - මජ්ඣං. 2. යථා - මජ්ඣං - සහ 3. බ්‍රහ්මායාචනා - සිමු 2

* බ්‍රහ්මායාචනං අභාරවඤ්ඤ බ්‍රහ්මදෙව්වා බ්‍රහ්මා ව බ්‍රහ්මා, අඤ්ඤාතරො ව බ්‍රහ්මා සොකාලිකාඤ්ඤ නිසසාඤ්ඤා තුරු ව, බ්‍රහ්මා සොකාලිකාඤ්ඤ සහබ්‍රහ්මාතරො දෙවදත්තො, අසුලුභිතං අරුණවතී පරිනිබ්බාණෙන පඤ්ඤාතසාසි. අහු ඉමං ගාථායො දිසාසනන - මජ්ඣං.

සඤ්ඤාවෙදසිත නිරුධයෙන් නැගිට තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයට සමවන් සේක. තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙන් නැගිට ආකිඤ්ඤායතනයට සමවන් සේක. ආකිඤ්ඤායතනයෙන් නැගිට විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයට සමවන් සේක. විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයෙන් නැගිට ආකාසානඤ්ඤායතනයට සමවන් සේක. ආකාසානඤ්ඤායතනයෙන් නැගිට චතුර්ථිධ්‍යානයට සමවන් සේක. චතුර්ථිධ්‍යානයෙන් නැගිට තෘතීයධ්‍යානයට සමවන් සේක. තෘතීයධ්‍යානයෙන් නැගිට ද්විතීයධ්‍යානයට සමවන් සේක. ද්විතීයධ්‍යානයෙන් නැගිට ප්‍රථමධ්‍යානයට සමවන් සේක.

ප්‍රථමධ්‍යානයෙන් නැගිට ද්විතීයධ්‍යානයට සමවන් සේක. ද්විතීයධ්‍යානයෙන් නැගිට තෘතීයධ්‍යානයට සමවන් සේක. තෘතීයධ්‍යානයෙන් නැගිට චතුර්ථිධ්‍යානයට සමවන් සේක. චතුර්ථිධ්‍යානයෙන් නැගිට ධ්‍යානයෙන් නැගිටීම සමග ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිවී සේක.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිවී කල්හි පිරිනිවණ සමග ම සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ මේ ගාථාව කී ය.

ලෝකයෙහි අප්‍රතිප්‍රභූල වූ තථාගත වූ බලයට පෑමිණියා වූ සියලු ධර්මයන් අවබෝධ කළා වූ මෙබඳු වූ ශාත්තෘන් වහන්සේ (පවා) යම් සේ පිරිනිවීසේක් ද (එසෙයින්) ලෝකයෙහි සියලු සත්‍යයෝ සිරුර බැහැර දමන්නාහු ය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිවී කල්හි පිරිනිවණ සමග ම සක්දෙව්‍රජ මේ ගාථාව කී ය.

සංසකාරයෝ එකානනයෙන් අනිත්‍යය හ. ඉපදීම හා නැසීම සවභාව කොට ඇත්තාහ. ඉපද නිරුඳි වෙත්. ඔවුන්ගේ සංසිදීම සුව ය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිවී කල්හි පිරිනිවණ සමග ම ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරවුවෝ මේ ගාථාව කීහ:

සියලු ආකාර උතුම් කරුණුවලින් සමන්විත වූ බුදුරජානන් වහන්සේ පිරිනිවී කල්හි එකෙණෙහි බිහිසුණු සිදුවීමක් විය. එකෙණෙහි ලොවු-දහගැණුමෙන් විය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිවී කල්හි පිරිනිවණ සමග ම ආයුෂමත් අනුරුඳි තෙරණුවෝ මේ ගාථා කීහ:

සමාහිතසිත් ඇති තාදී ගුණවත් බුදුරජානන් වහන්සේගේ ආශාස-ප්‍රශාසය නො වූයේ ය. අතෙජ (තෘණො රහිත) වූ පසැස් ඇති බුදුරජානන් වහන්සේ නිවණ ඇරඹ පිරිනිවී සේක.

නොහැකුළු සිතින් වේදනාව ඉවසූ සේක. සිත පිළිබඳ මිදීම පහත නිවීම මෙන් විය.

පරිනිබ්බාණ වර්ග දෙවෙනි සි.

එහි උද්භය:

සතසිකුමාර, දෙවදහත, අකිකච්ඡද, අරුණවතී, පරිනිබ්බාණ යයි මේ බ්‍රහ්මපඤ්චකය දෙයනා කරණ ලදී.

බ්‍රහ්මසංයුතතය නිමිසේය.

7. බ්‍රාහ්මණසංස්කෘතං.

1. අරහතචගො.

7. 1. 1.

බ්‍රහ්මද්‍රාහිස්තං.

187. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඤජ්ඣනෙ විහරති චෙඵවනෙ කලඤ්ඤතිවාපෙ. තෙන බො පත සමයෙන අඤ්ඤකරස්ස භාරදාජ-ගොතතස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස බ්‍රහ්මද්‍රාහී නාම බ්‍රාහ්මණී අභිප්පසන්නා හොති චුද්ධෙ ව ධම්මෙ ව සබ්බෙ ව.

අඵ බො බ්‍රහ්මද්‍රාහී බ්‍රාහ්මණී භාරදාජගොතතස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස භතතං උපසංහරන්ති උපකඛලිනා¹ තිකඛතඤ්ඤං උද්භං උද්භෙසි: 'තමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්මුද්ධස්ස. තමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්මුද්ධස්ස. තමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්මුද්ධස්සාති.

එවං චුතෙන භාරදාජගොතතො බ්‍රාහ්මණො බ්‍රහ්මද්‍රාහීං බ්‍රාහ්මණීං එතද්වොච: 'එවමෙවං පතායං වසලී යස්මිං වා තස්මිං වා තස්ස බ්‍රහ්මකස්ස සමණස්ස වණණං භාසති. ඉද්දති ත්‍යාගං වසලී තස්ස සඤ්ඤානො වාදං ආරොපෙස්සාමිති.

ත බවාහං තං බ්‍රාහ්මණ පස්සාමි සද්දෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුභවකෙ සස්සමණබ්‍රාහ්මණීයා පජාය සද්දෙවමනුස්සාය යො තස්ස භගවතො වාදං ආරොපෙය්‍ය අරහතො සම්මාසම්මුද්ධස්ස. අපි ව නිං බ්‍රාහ්මණ ගච්ඡ ගන්තා විජානිස්සාමිති²

අඵ බො භාරදාජගොතතො බ්‍රාහ්මණො කුපිතො අතතතමතො යෙන භගවා තෙහුපසඛකම්. උපසඛකම්නා භගවතා සද්ධිං සම්මොද්දි, සම්මොද්දතීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙතා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො බො භාරදාජගොතතො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

කිං සු කුචා³ සුඛං සෙති කිං සු කුචා ත සොචති,
කිස්සස්ස එකධම්මස්ස වධං රොචෙසි ගොතමාති.

කොඛං කුචා සුඛං සෙති කොඛං කුචා ත සොචති,
කොඛස්ස විසමුලස්ස මධුරගස්ස බ්‍රාහ්මණ,
වධං අරියං පසංසන්නි තං හි කුචා ත සොචතීති.

1. උපකඛලිනා - පිටු. ස්‍යා, PTS. 2 ගන්තාපි ජානිස්සාමිති - ස්‍යා. 3. ජෙඤ්ඤා - මජ්ඣිම, ස්‍යා, PIP.

7. බ්‍රාහ්මණසංස්කෘතිය.

1. අරහත්තවර්ගය.

7. 1. 1.

ධනාසූත්‍රය.

187. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වූ වේච්චනාදර්ශයෙහි වැඩ-වසන සේක. එකල්හි භාරදාජ ගෝත්‍රයෙහි උපන් එක්තරා බමුණකුගේ ධනාසූත්‍ර නම් බැමණිය බුදුන් කෙරෙහි ද දහම් කෙරෙහි ද සතුන් කෙරෙහි ද බෙහෙවින් පහත් වූවා වෙයි.

ඉක්බිති ධනාසූත්‍ර නම් බැමණිය භාරදාජගෝත්‍රබමුණාට බත් එළවන්නී පැකිලී “ඒ භාග්‍යවත් අතීන් සමාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට තමසකාර වේවා! ඒ භාග්‍යවත් අතීන් සමාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට තමසකාර වේවා! ඒ භාග්‍යවත් අතීන් සමාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට තමසකාර වේවා!”යි තෙවරක් උදන් ඇතී ය.

මෙසේ කී කල්හි භාරදාජගෝත්‍ර බමුණු ධනාසූත්‍ර නම් බැමණියට මෙසේ ම මේ සැබොලිය යම් ඒ තැනක දී හෝ යම් ඒ මුඩුමහණහුගේ ගුණ කියයි. සැබොලිය, දන් මම තිගේ ඒ ශාස්ත්‍රානට වාද නගන්නෙමි යි මෙය කී ය.

බමුණ, යමෙක් භාග්‍යවත් අතීන් ඒ සමාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට වාද නගන්නේ නම් මම එබන්දකු දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොවිහි මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජායෙහි නො ම දකිමි. එහෙත් බමුණ තෙපි යවු. ගොස් දැනගන්නහු යයි.

ඉක්බිති භාරදාජගෝත්‍ර බමුණු කිපියේ නොසතුටුසිත් ඇත්තේ භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්වේ ය. එකත්පසෙක හුන් භාරදාජගෝත්‍ර බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය.

ගෞතමගෙනී, කුමක් නසා සුවසේ හොඳී ද? කුමක් නසා ශෝක නො කෙරේ ද? කිනම් එක් දහමක් නාසීම රුක්තෙහි ද?

බමුණ, ක්‍රෝධය නසා සුවසේ හොඳී. ක්‍රෝධය නසා ශෝක නො කෙරෙයි. විෂසංකප්පාන දුඛවිපාකයට මුල් වූ මිනිරි අග ඇති ක්‍රෝධය නාසීම ආයාසයෝ පසසත්. ඒ ක්‍රෝධය නසා (සිටියේ) ශෝක නො කෙරේ මැයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

එවං චුතො භාරද්‍රාජගොතො බ්‍රාහ්මණො භගවතං එතදවොච; අභික්කන්තං හො ගොතම, අභික්කන්තං හො ගොතම. සෙය්‍යථාපි හො ගොතම නික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජය්‍ය පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය මුද්‍රහස්ස වා මග්ගං ආවිකේධය්‍ය, අක්කිකාරෙ වා තෙලපජ්ජාතං ධාරෙය්‍ය චක්ඛුතො රූපානි දුක්ඛිනතීති. එවමෙවං¹ නොතා ගොතමෙන අතෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මස්ස භික්ඛුසංඝස්සථ. උභෙය්‍යාහං හොතො ගොතමස්ස සන්තියෙ පබ්බජ්ජං, උභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති.

අලඪ්ඨ ඛො භාරද්‍රාජගොතො බ්‍රාහ්මණො භගවතො සන්තියෙ පබ්බජ්ජං, අලඪ්ඨ උපසම්පදං, අචිරුපසම්පන්නො ඛො පනායසමා භාරද්‍රාජො එකො චූපකධොං අපමනෙනා ආතාපි පතිතෙනා විහරන්තො ත චීරස්සෙව යස්සන්තාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අභාරසමා අභාරියං පබ්බජන්ති, තදනුහතරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභික්ඛස්ස සච්ඡිකක්ඛා උපසම්පජ්ජ විහාසි. ඩිණො ජාති, චූසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං. තාපරං ඉන්ධනායාති අබ්බාස්සස්සි. අස්සස්සතරො ව පනායසමා භාරද්‍රාජො අරහතං අහොසිති.

7. 1. 2.

අකෙකාසසුතනං.

188. එකං සමයං භගවා ශ්‍රත්ථගෙන විහරති චෙට්ඨමනෙ කලඤ්ඤානිවාපෙ. අස්සොසි ඛො අකෙකාසසුතනාරද්‍රාජො බ්‍රාහ්මණො භාරද්‍රාජගොතො කීර බ්‍රාහ්මණො සමණස්ස ගොතමස්ස සන්තියෙ ආභාරසමා අභාරියං පබ්බජිතොති. කුටිනො අනත්තමනො ඤෙත භගවා තෙනුපසඬකමි, උපසඬකමිතා භගවතං අසඬහාති එරුසාති වාමාති අකෙකාසනි පරිභාසති.

එවං චුතො භගවා අකෙකාසසුතනාරද්‍රාජං බ්‍රාහ්මණං එතදවොච: තං කිං මස්සස්සි බ්‍රාහ්මණ අපි නු තෙ ආගච්ඡන්ති මිහ්‍යාමච්චා සද්ධිසාලොභිතා අතිථයොති². අපොසද්ධ මෙ හො ගොතම ආගච්ඡන්ති මිහ්‍යාමච්චා සද්ධිසාලොභිතා අතිථයොති.

තං කිං මස්සස්සි බ්‍රාහ්මණ, අපි නු තෙසං අනුප්පදෙසි බාදනීයං වා හොජනීයං වා සායනීයං වාති?

අපොසද්ධ තෙසාහං හො ගොතම අනුප්පදෙමි බාදනීයං වා හොජනීයං වා සායනීයං වාති.

සචෙ ඛො පන තෙ බ්‍රාහ්මණ නප්පට්ඨගණන්තති කස්ස තං හොතීති.

සචෙ තෙ හො ගොතම නප්පට්ඨගණන්තති අඬහාකමෙව තං හොතීති

1. එවමෙව - ස්‍යා, සිවු. 2. අභිජියො - මජ්ඣ. ස්‍යා. PTS.

මෙසේ වදාළ කල්හි භාරදාපගෝත්‍රබමුණා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාළ කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම්සේ යටිහුරා වූවක් උඩුහුරා කරන්නේ හෝ වේ ද? වැසුනු දෙයක් වැසුම් හරින්නේ හෝ වේ ද? මං මූලා වූවකුට මහ කියන්නේ හෝ වේ ද? ඇත් ඇත්තෝ රූප දක්නාහු යයි අපුරෙහි තෙල් පහනක් දරන්නේ හෝ වේ ද? එසෙයින් ම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් නියායෙන් දහම් පවසන ලදී. මේ මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද, දහම ද බික්සහන ද සරණ යෙමි. මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සම්පයෙහි පැවිද්ද ලබමිවා උපසප්පව ලබමිවා යි.

භාරදාපගෝත්‍රබමුණා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි පැවිද්ද ලද්දේ ය, උපසප්පව ලද්දේ ය. උපසපත් වූ නොබෝකල් ඇති ආයුෂමත් භාරදාප තෙමේ එකලා වගණයා කෙරෙන් වෙන් වූයේ නොපමාව කෙලෙස් තවනවෙර ඇතිව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇතිව වෙසෙමින් යමක් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මැනවින් ම ගිහිගෙන් තික්ම සත්තට පැමිණෙද් ද, මගබ්බසර කෙළවර කොට ඇති ඒ අතීත්තිය නොබෝ කලෙකින් ම මේ අත්බැවිහි ම තෙමේ ම මැනවින් දහ සාක්‍ෂාත් කොට ඊට පැමිණ විසි ය. ජාතිය ඝෘය වූවා ය. බ්බසර වැස නිවෙත ලදී. සිවුමග කටයුතු කරණ ලදී. මේ රහත්බව පිණිස අතෙකක් තැබූ දහනත්තේ ය. ආයුෂමත් භාරදාප තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක් වූහ.

7. 1. 2.

අනෙකාස සුත්‍රය.

188. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ජෛගහනුවර සම්පයෙහි කලාදකනිවාට නම් වෙච්චතාරුමයෙහි වැඩවසන සේක. අනෙකාසක භාරදාපබමුණු තෙමේ භාරදාපගෝත්‍රබමුණා ගිහිගෙන් තික්ම ශ්‍රමණ ගෞතමයන් සම්පයෙහි සත්තෙහි පැවිදි වී යයි ඇසී ය. කිපියේ නොසතුටු සිත් ඇත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අසන වූ පරාම වචනයෙන් ආත්‍රොශ කෙරෙයි. පරිභව කෙරෙයි.

මෙසේ ආත්‍රොශ පරිභව කළ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනෙකාසක-භාරදාපබමුණාහට මෙය වදාළ සේක. බමුණ, ඒ කුමැයි හගිහි ද? ආගතතුක වූ තාගේ මිත්‍රාමාත්‍යයෝ සහලේ නැයෝ (තෘතිවසට) පැමිණෙද්ද? භවත් ගෞතමයෙනි, ආගතතුක වූ මාගේ මිත්‍රාමාත්‍යයෝ සහලේ නැයෝ ඇතැම් දිනෙක පැමිණෙති.

බමුණ, ඒ කුමැයි හගිහි ද? ඔවුන්ට කැයුත්තක් හෝ බුදියයුත්තක් හෝ රහ විදියයුත්තක් හෝ දෙන්නෙහි ද?

භවත් ගෞතමයෙනි, මම ඔවුන්ට කැයුත්තක් හෝ බුදියයුත්තක් හෝ රහ විදියයුත්තක් හෝ ඇතැම් දිනෙක දෙමි.

බමුණ, ඉදින් ඔහු නො පිළිගණිත් නම් එය කාට වේ ද?

භවත් ගෞතමයෙනි ඉදින්, ඔහු නො පිළිගණිත් නම් එය අපට ම වෙයි.

එවෙලෙව බො බ්‍රාහ්මණ යං නිං අලෙහ අනකෙකාසනෙන අකෙකාසීසි,
අරෙසෙනෙන¹ රෙසෙසී, අහණිනෙන හණ්ඩි, තං තෙ මයං තප්පට්ඨහණ්ණාම.
තවෙවෙනං බ්‍රාහ්මණ හොතීති. යො බො බ්‍රාහ්මණ අකෙකාසනං පට්ටකෙකාසනී,
රෙසෙනං පට්ටරෙසෙනී, හණ්ඩනං පට්ටහණ්ඩනී, අයං වුච්චති බ්‍රාහ්මණ
සම්මුඤ්ඤති චිතිහරති. තෙ මයං තයා තෙව සම්මුඤ්ඤාම න චිතිහරාම.
තවෙවෙනං බ්‍රාහ්මණ හොති, තවෙවෙනං බ්‍රාහ්මණ හොතීති.

[බ්‍රාහ්මණෝ:]

හවනනං බො ගොතමිං සරුජිකා පරිසං එවං ජාතාති: අරහං සමණො
ගොතමොති. අථ ච පත හවං ගොතමො කුජ්ඣතීති.

[හහවා:]

අකෙකාසියං කුතො කොධො දනතස්ස සමජ්චිනො,
සමමදඤ්ඤ විමුත්තස්ස උපසන්නස්ස තාදිනො.

තස්සෙව තෙන පාපියො යො කුඛං පටිකුජ්ඣති,
කුඛං අපපට්ටිකුජ්ඣනො සමිහාමං ජෙති දුජ්ජයං.

උභින්නමත්ථං වරති අත්තතො ව පරස්ස ව,
පරං සමිකුපිතං ඤාතො යො සතො උපසමමති.

උභින්නං තිකිච්ඡන්නං² අත්තතො ව පරස්ස ව,
ජතා මඤ්ඤනති බාලොති යෙ ධම්මස්ස අකොවිද්දති.

එවං වුත්තෙ අකෙකාසකභාරථාජො බ්‍රාහ්මණො හහවනනං එතදවොච:
අභිකක්කන්නං හො ගොතම, -පෙ- එසාහං හවනනං ගොතමං සරණං
ගච්ඡාමි, ධම්මඤ්ච භික්ඛුසමිසඤ්ච. ලභෙය්‍යාහං හොතො ගොතමස්ස
සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං ලභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති.

අලුත් බො අකෙකාසකභාරථාජො බ්‍රාහ්මණො හහවනො සන්තිකෙ
පබ්බජ්ජං, අලුත් උපසම්පදං. අචිරුපසම්පන්නො බො පතායසමා අකෙකා-
සකභාරථාජො එකො වුපකට්ඨො අපමනො ආතාපී පතිතනො
විකරනො න විරසෙසව යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සමමදෙව අගාරස්මා
අනගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ
සයං අභිඤ්ඤා සමජිකත්වා උපසම්පජ්ජා විහාසී. බිණ්ණ ජාති, වුසිතං
බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්තතායාති අබ්බඤ්ඤාසී. අඤ්ඤ-
තරො ව පතායසමා භාරථාජො අරහනං අනොසීති.

1. ආරොසනන - මජ්ඣ. සං. 2. තිකිච්ඡන්නාහං - සිවු.

බමුණ, එසෙයින් ම යම් හෙයකින් තෝ ආත්‍යෝග්‍ය නොකරණ අපට ආත්‍යෝග්‍ය කෙරෙහි ද? නොකිපෙන අපට කීපෙහි ද? හණ්ඩිත නොතහන අපට හණ්ඩිත තහනි ද? තාගේ ඒ ආත්‍යෝග්‍යාදිය අපි නො පිළිගනිමු. බමුණ තෙල තට ම වෙයි. බමුණ, යමෙක් ආත්‍යෝග්‍ය කරන්නහුට පෙරළා ආත්‍යෝග්‍ය කෙරේ ද, කීපෙන්තහුට පෙරළා කීපේ ද, හණ්ඩිත තහන්නහුට පෙරළා හණ්ඩිත තහා ද, බමුණ, මේ තෙමේ එකතු ව අනුභව කෙරේ. උනුතට සමචලා කරතියි කියනු ලැබේ. ඒ අපි තා සමග එකතුව නො වලඳමු. උනුතට සමචලා නොකරමු. බමුණ, තෙල තට ම වෙයි. බමුණ තෙල තට ම වෙයි.

[බමුණ:]

රජු සහිත පිරිස මහණගොයුම්හු රහත්හ සි මෙසේ හවත් ගෞතමයන් දනී. එහෙත් හවත් ගොයුම්හු කීපෙහි.

[හහවත්හ:]

දැමුනු සම්ඳිවි පාවතුම් ඇති මොනවට දැන මිදුනු සත්ත්වන් වූ නාදී ගුණ ඇති නොකීපෙන රහත්හට ක්‍රොධයෙක් කොයින් ද,

යමෙක් කිපුනහුට පෙරළා කීපේ ද, එයින් ඒ පුතුලටාම පව වේ. කිපියහුට පෙරළා නොකීපෙන්නේ දිනීමට දුෂකර වූ (ක්‍රොධ) සංක්‍රාමය දිනයි.

යමෙක් මෙරමා කිපියහු දැන සිහි ඇතිව ඉවසා ද, (හෙ තෙමේ) තමහට ද මෙරමාහට ද (යහ) දෙදෙනාහට ම වැඩ සාදයි.

තමහට ද මෙරමාහට ද (යහ) දෙදෙනාට ම පිළියම් කරනුවහු බාලයහ සි ධර්මයෙහි අදක්‍ෂ වූ ඒ ජනයෝ හඟිත්.

මෙසේ වදල කල්හි අකේකාසකභාරආච්ඡ බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. මේ මම හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද දහම ද ඕක්සහන ද සරණ යෙමි. මම හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සම්පයෙහි පාවිද්ද ලබමි වා. උපසපුව ලබමි වා. අකේකාසකභාරආච්ඡ බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි පාවිද්ද ලැබී ය. උපසපුව ලැබීය. උපසපත් නොබෝ කල් ඇති ආයුෂමත් අකේකාසකභාරආච්ඡ තෙමේ එකලාව ගණ්‍යා කෙරෙත් වෙන්ව නොපලාව කෙලෙස් තවන වෙර ඇතිව නිවණෙහි මෙහෙයු සිත් ඇතිව වෙසෙමින් කුලපුත්‍රයෝ යමක් පිණිස මැනවින් ම ගිහිගෙන් නික්ම පාවිද්දට යෙත් ද, මගබ්බසර කෙළවර කොට ඇති ඒ නිරුත්තර වූ රහත් බව නොබෝකලෙකින් දුටුදම්මෙහි ම තෙමේ ම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ විසී ය. ජාතිය ක්‍ෂය වූවාය. බහිසර වැස නිමවන ලදී. කටයුතු කරණ ලදී. මේ බැව් පිණිස අතෙකෙක් තැනැයි දැන ගත්තේ ය. ආයුෂමත් භාරආච්ඡ තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක් වූහ.

7. 1. 3.

අසුරිඤ්ඤාසුභං.

189. එකං සමයං භගවා ග්‍රීෂ්මග්‍රීෂ්ම විහරති චෙට්ඨවනේ කලඤ්ඤානිවාපෙ.
අස්සොසි බො අසුරිඤ්ඤාසුභං ආරාධායාමා ආරාධායාමා ආරාධායාමා කීර්ති
මූලාශ්‍රණා සමණස්ස ගොතමස්ස සන්තිකෙ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බ-
ජිතොති. කුපිතො අනතතමතො යෙන භගවා තෙහුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤා-
මිතො භගවන්තං අසඤ්ඤාති එරාසාති වාසාති අස්සොසිති පරිභාසති. එවං
වුත්තෙ භගවා තුණ්හි අගොසි.

අථ බො අසුරිඤ්ඤාසුභං ආරාධායාමා ආරාධායාමා ආරාධායාමා කීර්ති
මූලාශ්‍රණා සමණස්ස ගොතමස්ස සන්තිකෙ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බ-
ජිතොති. කුපිතො අනතතමතො යෙන භගවා තෙහුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤා-
මිතො භගවන්තං අසඤ්ඤාති එරාසාති වාසාති අස්සොසිති පරිභාසති. එවං
වුත්තෙ භගවා තුණ්හි අගොසි.

[භගවා:]

ජයං වෙ මඤ්ඤාති බාලො වාසාය එරාසං භණං,
ජයං වෙ වස්ස තං හොති යා තිතිකතා විජාතතො.

තස්සෙව තෙන පාපියො යො කුඤ්ඤං පටිකුප්ඤ්ඤාති,
කුඤ්ඤං අපටිකුප්ඤ්ඤාතො සඤ්ඤාමං ජෙති දුර්ජයං.

උභික්ඛාමිතං වරති අනතතො ව පරස්ස ව,
පරං සංකුපිතං ඤ්ඤා යො සතො උපසමෙති.

උභික්ඛාමිතං තිකිච්ඡන්තං² අනතතො ව පරස්ස ව,
ජනා මඤ්ඤාතී බාලොති යෙ ධම්මස්ස අස්සොසිති.

එවං වුත්තෙ අසුරිඤ්ඤාසුභං ආරාධායාමා ආරාධායාමා ආරාධායාමා කීර්ති
මූලාශ්‍රණා සමණස්ස ගොතමස්ස සන්තිකෙ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බ-
ජිතොති. කුපිතො අනතතමතො යෙන භගවා තෙහුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤා-
මිතො භගවන්තං අසඤ්ඤාති එරාසාති වාසාති අස්සොසිති පරිභාසති. එවං
වුත්තෙ භගවා තුණ්හි අගොසි.

7. 1. 4.

බිලබ්භිකසුභං.

190. එකං සමයං භගවා ග්‍රීෂ්මග්‍රීෂ්ම විහරති චෙට්ඨවනේ කලඤ්ඤා-
නිවාපෙ. අස්සොසි බො බිලබ්භිකසුභං ආරාධායාමා ආරාධායාමා ආරාධායාමා කීර්ති
මූලාශ්‍රණා සමණස්ස ගොතමස්ස සන්තිකෙ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බ-
ජිතොති. කුපිතො අනතතමතො යෙන භගවා තෙහුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤා-
මිතො භගවන්තං අසඤ්ඤාති එරාසාති වාසාති අස්සොසිති පරිභාසති. එවං
වුත්තෙ භගවා තුණ්හි අගොසි.

අථ බො භගවා බිලබ්භිකසුභං ආරාධායාමා ආරාධායාමා ආරාධායාමා කීර්ති
මූලාශ්‍රණා සමණස්ස ගොතමස්ස සන්තිකෙ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බ-
ජිතොති. කුපිතො අනතතමතො යෙන භගවා තෙහුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤා-
මිතො භගවන්තං අසඤ්ඤාති එරාසාති වාසාති අස්සොසිති පරිභාසති. එවං
වුත්තෙ භගවා තුණ්හි අගොසි.

යො අපදුට්ඨස්ස තරස්ස දුස්සති සුඤ්ඤාය පොසස්ස අනඤ්ඤාය,
තමෙව බාලං පච්චෙති පාපං සුමුමො රජො පටිච්චානංව ඛින්නොති.

1. මූලාශ්‍රණා කීර්ති - මජ්ඣ. PTS. 2. බිලබ්භිකසුභං ආරාධායාමා - මජ්ඣ. PTS.
බිලබ්භිකසුභං ආරාධායාමා - සී. 1. 2. තිකිච්ඡන්තං - සී. 1. 2. 4. බිලබ්භික-
සුභං - මජ්ඣ. PTS.

7. 1. 3.

අසුරිකසුත්‍රය.

189. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි කලඤ්ඤානිවාප නම් වූ චේඨවනාශමයෙහි වැඩ වසන සේක. අසුරිකසු-
භාරද්වාජ බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාරද්වාජගෝත්‍ර බමුණා ගිහිගෙන් නික්ම ප්‍රමණ
ගෞතමයන් සම්පයෙහි පැවිද්දට ගියේ ය යි ඇසීය. කිපියේ නො සතුටු
සිත් ඇත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍ය-
වතුන් වහන්සේට අසභ්‍ය පරුෂ වචනයෙන් ආක්‍රොශ කෙරෙයි. පරිභව
කෙරෙයි. එසේ ආක්‍රොශ පරිභව කළ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
නිශ්ශබ්ද වූ සේක.

ඉක්බිති අසුරිකසුභාරද්වාජ බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට
මෙය කී ය. මහණ, දිනුයෙහි ද, මහණ දිනුයෙහි ද.

[භගවත්තු:]

අඤ්ඤාන තෙමේ වචනයෙන් පරුෂ බෙණෙමින් ඒකාන්තයෙන් තමන්ට
ජයෙකැයි හඟී. (ඉවසීමෙහි ගුණ) දන්නහුගේ යම් ඉවසීමක් වේ ද, ඒ
ඔහුට ජයෙක් ම වේ.

යමෙක් කිපියහුට පෙරළා කීපේ ද, එයින් ඔහුට ම පව වේ. කිපියහුට
පෙරළා නො කීපෙන්නේ දුකසේ දිනියහැකි ක්‍රෝධ සම්ප්‍රාමය දිනයි.

යමෙක් මෙරළා කිපියහු දැන සිටි ඇතිව ඉවසා ද, (හෙතෙමේ)
තමහට ද මෙරළාහට ද (යන) දෙදෙනාහට ම වැඩ සාදයි.

තමහට ද මෙරළාහට ද යන දෙදෙනාහට ම පිළියම් කරනුවහු බාල-
යහසි බලියෙහි අදක්‍ෂ වූ ඒ ජනයෝ හඟිත්.

මෙසේ වදාළ කල්හි අසුරිකසුභාරද්වාජ බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන්
වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා
මැනවි ... දැනගත්තේ ය. ආයුෂ්මත් භාරද්වාජ තෙරණුවෝ රහතුන්
අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක් වූහ.

7. 1. 4.

බිලබ්බිකසුත්‍රය.

190. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි
කලඤ්ඤානිවාප නම් වූ චේඨවනාශමයෙහි වැඩ වසන සේක. බිලබ්බික-
භාරද්වාජ බමුණු තෙමේ භාරද්වාජගෝත්‍ර බමුණා ගිහිගෙන් නික්ම ප්‍රමණ
ගෞතමයන් වෙත පැවිද්දට ගියේ ය යි ඇසී ය. කිපියේ නොසතුටුසිත්
ඇත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ නිහඬ ව එකත්
පසෙක සිටියේ ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තමසිහිත් බිලබ්බිකසුභාරද්වාජ බමුණාගේ
විත්තපරිච්ඡිතය දැන බිලබ්බිකසුභාරද්වාජ බමුණාට ගාථායෙන් වදාළ සේක:

යමෙක් නිරපරාධ වූ පිරිසිදු වූ නිකේශී වූ පුරුෂපුද්ගලයකුට අපරාධ
කෙරේ ද, ඒ පව උඩුසුලඟට දමන ලද සිසුම් රජසක් මෙන් ඒ අඤ්ඤා-
තරා ම පෙරළා එයි.

එවං චුතෙන බිලඞ්ඛිකභාරථාප්පො මුග්ගල්ලො හගවන්තං එතදවොච:
අභික්කන්තං හො ගොතම -පෙ- අඤ්ඤාතරො ව පතායසමා භාරථාප්පො
අරහතං අහොසිති

7. 1. 5.

අභිංසකසුන්තං.

191. සාවස්ථියං¹—

අථ බො අභිංසකභාරථාප්පො මුග්ගල්ලො යෙන හගවා තෙනුපසඞ්කමි.
උපසඞ්කමිති හගවතා සද්ධිං සමෙමාදි. සමෙමාදනීයං කථං සාරුඤ්ඤං
විහිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නො බො අභිංසක-
භාරථාප්පො මුග්ගල්ලො හගවන්තං එතදවොච: අභිංසකාහං හො ගොතම
අභිංසකාහං හො ගොතමාති.

[හගවා:]

යථා නාමං තථා වස්ස සියා බො තිං අභිංසකො,
යො ව කායෙන වාචාය මනසා ව න භිංසති,
ස වෙ අභිංසකො භොති යො පරං න විහිංසතිති.

එවං චුතෙන අභිංසකභාරථාප්පො මුග්ගල්ලො හගවන්තං එතදවොච:
අභික්කන්තං හො ගොතම -පෙ- අඤ්ඤාතරො ව පතායසමා භාරථාප්පො
අරහතං අහොසිති.

7. 1. 6.

ජටාසුන්තං.

192. එකං සමයං හගවා සාවස්ථියං විහරති ජෙතවනෙන අනාථ-
පිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ, අථ බො ජටාභාරථාප්පො මුග්ගල්ලො යෙන හගවා
තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිති හගවතා සද්ධිං සමෙමාදි. සමෙමාදනීයං කථං
සාරුඤ්ඤං විහිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නො බො
ජටාභාරථාප්පො මුග්ගල්ලො හගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

අනෙකා ජටා බති ජටා ජටාය ජටිතා පජා,
තං තං ගොතම පුච්ඡාමි කො ඉමං විජටයෙ ජටන්ති.

[හගවා:]

පිලෙ පතිට්ඨාය තරො සපඤ්ඤා වින්තං පඤ්ඤාඤච භාවයං,
ආකාපි නිපකො භික්ඛු සො ඉමං විජටයෙ ජටං.

යෙසං රුගො ව දෙහො ව අවිජ්ජා ව විරුජ්ජිතා,
බිණ්ණසවා අරහන්තො තෙසං විජටිතා ජටා.

1. එකං සමයං -පෙ- අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ - සිවු. 1. 2.

මෙසේ වදාළ කල්හි බ්ලබ්බිකභාරදාජ බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. භවත් භෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. ... ආයුෂමත් භාරදාජ තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක් වූහ.

7. 1. 5.

අභිංසකසුත්‍රය.

191. සෑවෑන්නුවර—

එකල්හි අභිංසකභාරදාජ බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී ය. සතුටුවියයුතු සිහිකටයුතු කථාව කොට තිමවා, එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් අභිංසකභාරදාජ බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “භවත් භෞතමයෙනි, මම අභිංසක වෙමි. භවත් භෞතමයෙනි, මම අභිංසක වෙමි”යි මෙය කීයේ ය.

[භගවත්හු:]

තාමය යමිසේ ද, ඉදින් එසේ වන්නෙහි තමි තෝ අභිංසක ම වෙහි. යමෙක් කයින් වචනයෙන් හා සිතින් ද, හිංසා නො කෙරේ ද, යමෙක් මෙරලා නො වෙහෙසා ද, හෙ තෙමේ එකාත්තයෙන් අභිංසකයෙක් වේ යි.

මෙසේ වදාළ කල්හි, අභිංසකභාරදාජ බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. භවත් භෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. ... ආයුෂමත් භාරදාජ තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක් වූහ.

7. 1. 6.

ජපාසුත්‍රය.

192. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෑවෑන්නුවර සම්පයෙහි වූ ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු මහසිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එකල්හි ජපාභාරදාජ බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී ය. සතුටුවියයුතු සිහිකටයුතු කථාව කොට තිමවා, එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ජපාභාරදාජ බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

ආතුලික අවුල් ය, පිටත අවුල් ය. ප්‍රජාව අවුලෙන් වළඳනා ලද්දේ ය. භෞතමයන් වහන්ස, එය මුඛ විවාරමි: කවරෙක් මේ අවුල නිරවුල් කරන්නේ දැයි.

[භගවත්හු:]

ප්‍රතිසංකප්පඥ ඇති කෙලෙස් තවන වීර්‍යය ඇති පාරිභාරිය නුවණ ඇති (සසර) සිය දක්නාසුලු ඒ සත්ත්ව තෙමේ ශීලයෙහි පිහිටා සමාධිය හා ප්‍රඥාව ද වඩමින් මේ (තෘෂණ) අවුල නිරවුල් කරන්නේ ය.

යම් කෙනකුත් විසින් රාගයත් දෝෂයත් අවිද්‍යාවත් දුරු කරණ ලද්දෙකු ද, (ඔහු) සමුදාය වර්තමාන. ඔවුන් විසින් (තෘෂණ) අවුල නිරවුල් කරණ ලදී.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

යථ කාමඤ්ච රූපඤ්ච අසෙසං උපරුජ්ඣති,
පටිසං රූපසඤ්ඤා ව එතෙසා¹ ඒජජතෙ ජට්ඨාති.

එවං චූතො ජට්ඨාරථාජො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොචා-
අභිකක්කන්තං හො ගොතම -පෙ- අඤ්ඤාතරො ව පනායස්මා භාරථාජො
අරහතං අහොසිති.

7. 1. 7.

සුද්ධිකසුභතං.

193. ඝාමස්මයං—

අථ ඛො සුද්ධිකභාරථාජො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්.
උපසඛකම්භා භගවතා සද්ධිං සමොද්දි. සමොද්දහීයං කථං සාධුණීයං
චිතිසාරෙභා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීතො ඛො සුද්ධිකභාරථාජො
බ්‍රාහ්මණො භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි.²

න බ්‍රාහ්මණො සුජ්ඣති කොච ලොකෙ සිලවාපි තපොකරං,
විජජාචරණසම්පන්නො සො සුජ්ඣති න අඤ්ඤා ඉතරං පජාති.

[භගවා:]

බහුමි පලපං ජපං න ජට්ඨා හොති බ්‍රාහ්මණො,
අන්තො කසම්බුසංකිලිට්ඨො කුහතං උපනිස්සිතො.

බතහීයො බ්‍රාහ්මණො වෙස්සො සුඤ්ඤා වණ්ඩාලසුභකුසො,
ආරභවිට්ඨො පභිතතො නිව්චං දලහපරක්කමො,
පපොති පරමං සුද්ධිං එවං ජානාති බ්‍රාහ්මණාති.

එවං චූතො සුද්ධිකභාරථාජො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොචා:
අභිකක්කන්තං හො ගොතම. -පෙ- අඤ්ඤාතරො ව පනායස්මා භාරථාජො
අරහතං අහොසිති.

7. 1. 8.

අභිකසුභතං.

194. එකං සමයං භගවා ඤජගතො විහරති චෙට්ඨනො කලඤ්ඤා-
නිවාපො. තෙන ඛො පන සමයෙන අභිකභාරථාජස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස
සප්පිතා පායාසො සන්තිතිතො හොති අග්ගිං ජුභිස්සාමි. අග්ගිහුන්තං
පරිවරිස්සාමිති.

අථ ඛො භගවා සුබ්බසාසමයං නිවාසෙභා පනාවිචරමාදාය රුජගහං
පිණ්ඩාය පාවිසි. රුජගහෙ සපද්ධතං පිණ්ඩාය වරමානො යෙන අග්ගික-
භාරථාජස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භා එකමන්තං
අට්ඨාසි.

1. එත සා - PTS. 2. අජ්ඣාසාසි - මජ්ඣ. PTS.

යම් තැනෙක තාමය ද රූපය ද ප්‍රතිඝය ද රූපසංඥාව ද (යන මොහු) තීරවයේමයෙන් තීරුඛ වෙන් ද, එහි මේ තෘෂණා අවුල සිදෙයි.

මෙසේ වදල කල්හි ජට්ඨාභාරථාර්ථ ඛණ්ණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි ... ආයුෂමත් භාරථාර්ථ තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරු කෙනෙක් වූහ.

7. 1. 7.

සුඤ්ඤාසුත්‍රය.

193. සැවැත්නුවර—

එකල්හි සුඤ්ඤාසාරද්වාර්ථ ඛණ්ණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී ය. සතුටුවියයුතු සිහිකටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් සුඤ්ඤාසාරථාර්ථ ඛණ්ණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය.

ලෝකයෙහි කිසි ඛණ්ණෙක් සිල්වත් ද, තපස්කම් කරන්නේ ද, (එපමණින්) පිරිසිදු නො වේ. ඒ ඛණ්ණ තෙමේ විද්‍යායෙන් හා වරණධර්මයන්ගෙන් යුක්ත වූයේ පිරිසිදු වේ. මෙයින් අත්‍ය වූ සෙසු ප්‍රජාව පිරිසිදු නො වේ.

[භගවත්හු:]

බොහෝ ප්‍රලාප බෙණෙන්නේ ඇතුළත (කෙලෙසින්) කුණු වූයේ කිලිටි වූයේ කොහොත් බැව් ඇසුරු කෙළේ ජාතිමාත්‍රයෙන් ඛණ්ණෙක් නො වේ.

පටන් ගන්නා ලද වියඞ් ඇති නිවන් පිණිස මෙහෙසු සිත් ඇති නිති දැඩි පැරකුම් ඇති කෘත්‍රියයා ද බ්‍රාහ්මණයා ද වෛශ්‍යයා ද ශුද්‍රයා ද සැබොලා ද පුජ්‍යවූවා ද උභතම සුඤ්ඤාසාරථාර්ථ නිවණට පැමිණෙත්. ඛණ්ණ, මෙසේ දනුවයි.

මෙසේ වදල කල්හි සුඤ්ඤාසාරථාර්ථ ඛණ්ණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි, ... ආයුෂමත් සුඤ්ඤාසාරථාර්ථ තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරු කෙනෙක් වූහ.

7. 1. 8.

අභිකසුත්‍රය.

194. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි කලාදකනිවාප තම් වූ විවිධනාග්‍රමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි අභිකසාරද්වාර්ථ ඛණ්ණා විසින් ගිනි පුදන්තෙමිසි අභිකොමය කරන්-තෙමිසි ගිතෙලින් මුසු කිරිබතක් පිළියෙල කරණ ලද්දේ වෙයි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු හැඳ පෙරෙ ව පාසිවුරු ගෙන රජගහනුවරට පිබු පිණිස පිවිසි සේක. රජගහනුවර ගෙපිළිවෙළින් පිබු පිණිස හැසිරෙණ සේක් අභිකසාරද්වාර්ථ ඛණ්ණාගේ නිවෙස් වෙත එළඹි සේක. එළඹ එකත්පසෙක වැඩ සිටි සේක.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අඤ්ඤා ඛො අග්ගිකභාරදාපො චූළචණො හගවනනං පිණ්ඩාය ජිනං¹
දිස්වාන හගවනනං භාජාය අජ්ඣිගාසි:

නිභි විජ්ජාති සමපනෙනා ජාතිමා සුතවා බහු,
විජ්ජාවරණසමපනෙනා සො මං භුඤ්ඤාය පායසනනි².

[හගවා:]

බහුමපි පලපං ජපං ත ජව්වා හොති චූළචණො,
අනෙතා කසලවුසංකිලිවේඨා කුහතා පරිවාරිතො.

පුබ්බෙ නිවාසං යො වෙදී සග්ගාපායඤ්ච පස්සති,
අපො ජාතිකඛයං පනෙනා අභිඤ්ඤා වොසිතො මුනි.

එතාති නිභි විජ්ජාති කෙවිජ්ජා හොති චූළචණො,
විජ්ජාවරණසමපනෙනා සො මං භුඤ්ඤාය පායසනනි³.

[චූළචණො:]

භුඤ්ඤා භවං⁴ ගොතමො. චූළචණො හවනනි.

[හගවා:]

භාජාතිනිතං මෙ අභොජනෙය්‍යං⁴ සමපස්සතං චූළචණං තෙස ධම්මො,
භාජාතිනිතං පනුදනති බුද්ධා ධම්මෙ සති චූළචණං චුතතිරෙජා.

අඤ්ඤාන ව කෙවලීනං මහෙසිං බිණ්ණසමං කුහකුචවට්ඨපසනනං,
අනෙතන පානෙන උපට්ඨහස්ස ඛෙතනං හි තා පුඤ්ඤාපෙකඛස්ස
හොතිති.

එවං චුතෙන අග්ගිකභාරදාපො චූළචණො හගවනනං එතදවොච:
අභිකක්කනං හො ගොතම -පෙ- අඤ්ඤානරො ව පතායසමා භාරදාපො
අරහතං අහොසිති.

7. 1. 9.

සුඤ්ඤිකසුතනං.

195. එකං සමයං හගවා කොසලෙසු විහරති සුඤ්ඤිකාය නදියා තීරෙ.
තෙන ඛො පත සමයෙන සුඤ්ඤිකභාරදාපො චූළචණො සුඤ්ඤිකාය
නදියා තීරෙ අග්ගි ජුහති. අග්ගිහුතනං පරිවරති. අථ ඛො සුඤ්ඤික-
භාරදාපො චූළචණො අග්ගිං ජුහිති; අග්ගිහුතනං පරිවරිතො උට්ඨායාසනා
සමනතා චතුර්ඤ්ඤා අනුචිලොකෙසි: කොහු ඛො ඉමං හව්‍යසෙසං භුඤ්ඤායාති.
අඤ්ඤා ඛො සුඤ්ඤිකභාරදාපො චූළචණො හගවනනං අඤ්ඤාචාරසම්-
රුකකමුලෙ සසීසං⁵ පාරුතං නිසිනං. දිස්වාන වාමෙන හතේන හව්‍යසෙසං
ගහෙතා දඬුණෙන හතේන කම්ණ්ඩුලං ගහෙතා යෙන හගවා හෙතුවසඛිකම්.

1. වරතනං - PTS. 2. පාසාසනනි - PTS. 3. භවං ඡභා ගොතමො - PTS.
4. අභොජනීයං - PTS. 5. සීසං - PTS.

අභ්‍යන්තරභාවය බ්‍රහ්මා, පිඬු පිඬු වැඩිපිටි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්කේ ය. දැක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය.

(යම් බ්‍රහ්මඤ්ඤානං) ත්‍රිවිද්‍යායෙන් සමන්විත ද (හත්වන පිතෘමහ යුගය දක්වා පිවිතුරා) ජාති ඇත්තේ ද, බොහෝ ග්‍රන්ථයන් හදුන්වා ද, ත්‍රිවේද සංඛ්‍යාත විද්‍යායෙන් හා ගෝත්‍රසංඛ්‍යාත වරණයෙන් යුක්ත ද, ඒ බ්‍රහ්මඤ්ඤානෙ ම මේ පාඨාසය වලදන්නේ ය. (ඒ මිස මොබ් මෙය නුසුදුසු යයි කී නිසායි.)

[භගවත්හු:]

බොහෝ ප්‍රජාප බෙණෙන්නේ ඇතුළත (කෙලෙසින්) කුණු වූයේ කිලිටි වූයේ කොහොත් බැවින් පිරිවරණ ලද්දේ ජාතිමාත්‍රයෙන් බ්‍රහ්මඤ්ඤානෙ නො වේ.

යමෙක් පෙර විසූ කදපිට්‍රිවේල දැනී ද, සංගීය හා අපායන් දකී ද, වැලි ජාතිසමය සංඛ්‍යාත අතීත්තයට පැමිණියේ ද, (මාගීඤ්ඤානෙන් වතුසායනය) දැන නිමවන ලද (සොළොස්) කිස ඇත්තේ ද, (කායාදී) මොහොත් යුක්ත ද,

මේ ත්‍රිවිද්‍යායෙන් බ්‍රහ්මඤ්ඤානෙ නෙවිණ් වෙයි. විද්‍යායෙන් හා වරණධර්මයෙන් යුක්ත වූ නෙ නෙමේ මේ පාඨාසය වලදන්නේ ය. (වැලිදීමට සුදුසු යයි වදන නිසායි.)

[බ්‍රහ්මඤ්ඤාන:]

භවත් ගෞතම තෙමේ වලදවා. භවත් තෙමේ බ්‍රහ්මඤ්ඤානි.

[භගවත්හු:]

බ්‍රහ්ම, මා විසින් ගාථාගීතින මේ පාඨාසය වැලිදීම සුදුසු නො වේ. ආජිවගුණය දක්නටත් මේ සංභාවයෙන් නොවේ. බුදුවරයෝ ගාථාගීතින බොජුන් බැහැර කෙරෙත්. බ්‍රහ්ම, ආයාසධර්මය ඇති කල්හි මේ පාවැච්ඡෙයි. (අකාප දෙය දුර ලා කාප දෙය ම වැලිදීම ආයාසයෙන් සංභාව යයි.)

සියලු ගුණයෙන් යුත් මහර්ෂි වූ සත්හුත් කුකුළු ඇති රහත්හු මෙයින් අන්‍ය වූ ආකාරයෙන් ද, පාතයෙන් ද උවටත් කරව. පින් කැමැත්තකට ඒ කෙත වේ.

මෙසේ වදන කල්හි අභ්‍යන්තරභාවය බ්‍රහ්මඤ්ඤානෙ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය: භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මානවි. ... ආයුමෙත් භාරදාප් තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තර කෙනෙක් ද වූහ.

7. 1. 9.

සුඤ්ඤිකාසුත්තය.

195. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල් දනව්වෙහි සුඤ්ඤිකා ගංතෙර වැඩවසන සේක. එකල්හි සුඤ්ඤිකාභාරදාප් බ්‍රහ්මඤ්ඤානෙ සුඤ්ඤිකා ගංතෙර ගිනි පුදයි. අභ්‍යන්තරභාවය කෙරෙයි. ඉක්බිති සුඤ්ඤිකාභාරදාප් බ්‍රහ්මඤ්ඤානෙ පුද අභ්‍යන්තරභාවය කොට හුන්සෙත්ත තැනට “කවරෙක් මේ යාග්‍රව්‍යයෙහි වලදන්නේ වේ ද” යි භාත්පස සිටිද්දෙන් බැලී ය. සුඤ්ඤිකා භාරදාප් බ්‍රහ්මඤ්ඤානෙ එක්තර දැක්මලෙක හිස වටා පෙරෙව් වැඩිහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුටුයේ ය. දැක වමනින් යාග්‍රව්‍යයෙහි ගෙන දකුණතින් කෙණ්ඩිය ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අථ ඛො භගවා සුඤ්ඤිකභාරද්වාරස්ස මුහුණස්ස පදසඤ්ඤානං සිසං විවරි.

අථ ඛො සුඤ්ඤිකභාරද්වාරස්ස මුහුණො මුණො අයං භවං මුණොකො අයං භවනති තතොව පුත නිවහතිතුකාමො අහොසි. අථ ඛො සුඤ්ඤික-භාරද්වාරස්ස මුහුණස්ස එතදහොසි: මුණොපි හි ඉධෙකධෙව මුහුණො භවනති. යත්තුතාහං තං උපසඛිකමිතිං ජාතීං පුච්ඡෙය්‍යනාති. අථ ඛො සුඤ්ඤිකභාරද්වාරස්ස මුහුණො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිතිං භගවනතං එතදවොච: කිංජචො, භවනති.

[භගවා:]

මා ජාතීං පුච්ඡ වරණඤ්ච පුච්ඡ කට්ඨා භවෙ ජායති ජාතවෙදො,
නිවා කුලීනොපි මුනී ධිතීමා අජාතියො හොති හිරිනිසෙධො.

සචෙචත දතො දමසා උපෙතො වෙදනාගු පුඬිතමුභවවරියො,
යඤ්ඤාපනීතො තමුපව්‍යයෙථ කාලෙත සො ජුහති දක්ඛිණෙය්‍යාති.

[මුහුණො:]

අභා සුසිට්ඨං සුහුතං මමසිදං යං තාදිසං වෙදගුමදුසාමි,
තුමහාදිසාතං හි අදස්සතෙන අඤ්ඤා ජතො භුඤ්ජති භව්‍යසෙසනාති.

[මුහුණො:]

භුඤ්ජතු භවං ගොතමො. මුහුණො භවනති.

[භගවා:]

ගාථාභිනිතං මෙ අහොජ්ඣෙය්‍යං සම්පස්සතං මුහුණං තෙසධම්මො,
ගාථාභිනිතං පනුදනති මුඛා ධම්මෙ සති මුහුණං පුතතිරෙසා.

අඤ්ඤාන ව¹ කෙවලිතං මහෙසිං ඛිණාසවං කුකකුචවට්ඨපසනං,
අනෙතන පානෙන උපට්ඨහස්ස ඛෙතතං හි තං පුඤ්ඤපෙකඛස්ස හොතිති.

[මුහුණො:]

අථ කස්ස වාහං හො ගොතම ඉමං භව්‍යසෙසං² දමමිති.

[භගවා:]

ත ඛවාහනතං³ මුහුණං පස්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුභවකෙ සස්සමිණමුහුණො, පජාය සදෙවමනුස්සාය යස්සෙසො භව්‍යසෙසො⁴ භුතො සමා පරිණාමං ගච්ඡෙය්‍ය අඤ්ඤාන මුහුණං⁴ තථාගතස්ස වා තථාගතසාවකස්ස වා. තෙන හි නිං මුහුණං තං භව්‍යසෙසං² අප්පහරිතෙ වා ඡඬෙධිති අප්පාණකෙ වා උදෙක ඔපිලාපෙතිති.

1. වෙ - PTS. 2. භව්‍යසෙසං - මජ්ඣං, ස්‍යා. 3. ත ඛවාහං - මජ්ඣං, PTS.
4. මුහුණොති - නාළී, ස්‍යා.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සුඤ්ඤිකාරද්වෘත්ත බමුණාගේ පියහඬින් හිස විවර කළ හේක.

ඉක්කිති සුඤ්ඤිකභාරද්වෘත්ත බමුණු මේ හවත් මුඩු වූවෙක. මේ හවත් මුණකියෙකැ යි. එතැනින් ම පෙරළා යනු කැමැති විය. එකල්හි සුඤ්ඤික-භාරද්වෘත්ත බමුණාහට “මෙහි මුඩු වූ ද ඇතැම්හු බමුණු වෙති. මම ඔහු වෙත එළඹ ජාතිය විවාරත්තෙමි තම් මැනවැ” යි මේ සිත විය. ඉක්කිති සුඤ්ඤික-භාරද්වෘත්ත බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “හඬන් නිතම් ජාති ඇත්තෙක් වේ ද” යි තෙල කී ය.

[භගවත්හු:]

ජාතිය තහමක් විවාරව (සිලාදි) වරණය ම විවාරව. කෘතවයෙන් ඒකාන්තයෙන් ගිහි හටගණි. එමෙන් ම පහත් කුලයෙහි උපන්නේ ද, උසස්කුලයෙහි උපන්නේ ද, වියඳිවත් වූයේ කරුණු නො කරුණු දන්නේ උපජායෙන් පව් වළකා සිටියේ (කෂිණසුව) මුහුණ වෙයි.

යමෙක් (පරමාච්ච) සත්‍යයෙන් දැමුනේ ද, ඉන්ද්‍රිය දමනයෙන් යුක්ත ද, වතුමාගී සම්බන්ධ වේදයෙහි පරතෙරට ගියේ ද, වාස නිම වූ බ්‍රහ්මර ඇත්තේ ද, යුතු කළ දන් ඇතිවේ සුදුසු කල්හි ඔහු කැඳවන්නේ ය. හෙ තෙමේ (ඔහු කැඳවා දන් දෙන තැනැත්තේ) දක්ෂිණාගීයා කෙරෙහි යාග කෙරෙයි.

[බමුණු:]

වේදයෙහි පරතෙරට පැමිණි එබන්දකු යම් හෙයෙකින් දකිමි ද, මා විසින් ඒකාන්තයෙන් මෙය මොනවට පුදන ලද්දේ වෙයි. මනා කොට (එහෙයින්) හෝම කරණ ලද්දේ වෙයි. මුඛ වහන්සේ වැන්නවුන් නො දක්මෙන් අන්දන හුතාවශේෂය වළඳයි.

හවත් ගෞතම තෙමේ වළඳවා. හවත් තෙමේ බ්‍රාහ්මණයෙකි.

[භගවත්හු:]

බමුණ, මා විසින් භාජනික පායාසය වැළඳීම නිසි නො වේ. ආජීවශුද්ධිය දක්නවුන්සේ මේ සවභාවයෙක් නො වේ. බුදුවරයෝ භාජනිකය බැහැර කෙරෙත්. බමුණ, ආර්ඝ්ඨිය ඇතිකල්හි මේ පැවත්ම යි.

සියලු ගුණයෙන් යුත් මහර්ෂි වූ සත්හුත් කුකුළු ඇති රහත්හු මෙයින් අන්‍ය ආභාරයෙන් ද පානයෙන් ද උවටත් කරව. පින් කැමැත්තහුට ඒ කෙත වේ.

[බමුණු:]

හවත් ගෞතමයෙනි, එසේ තම් මම කවරකුට මේ හුතාවශේෂය දෙමි ද?

[භගවත්හු:]

බමුණ, තථාගතයන්ගේ හෝ තථාගතශ්‍රාවකයකුගේ හෝ පරිණාමය හැරපියා අන් යමකු විසින් මේ හුතාවශේෂය වළඳන ලද්දේ මැනවින් පැයීමට යන්නේ තම්, බමුණ, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බ්‍රහ්මන් සහිත ලොවහි මහණ බමුණන්සියෝ දෙවිමනිසුන් සහිත පුජායෙහි එබන්දකු මම නො ම දකිමි. බමුණ, එසේ වී තම් හෙපි ඒ හුතාවශේෂය තණ නැති කීමෙක හෝ දමව. පණුවන් නැති දියෙක හෝ පා කොට හරව.

අථ ඛො සුඤ්චිකභාරථාථො ව්‍යාභිමාණො තං භව්‍යසෙසං¹ අප්පාණ්ණෙ උදකෙ ඔපිලාපෙසි. අථ ඛො සො භව්‍යසෙසො උදකෙ පක්ඛිනෙතො විච්චිට්ඨායති, විච්චිට්ඨායති, සක්ඛුපායති, පමපට්ඨායති. සෙය්‍යථාපි නාම ථාලො දිවස¹⁻² සන්තතොදා, උදකෙ පක්ඛිනෙතො විච්චිට්ඨායති, විච්චිට්ඨායති, සක්ඛුපායති, පමපට්ඨායති, එවමෙව සො භව්‍යසෙසො උදකෙ පක්ඛිනෙතො විච්චිට්ඨායති, විච්චිට්ඨායති, සක්ඛුපායති, පමපට්ඨායති.

අථ ඛො සුඤ්චිකභාරථාථො ව්‍යාභිමාණො සංවිග්ගො ලොමහට්ඨජානො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්ඤ්ඤා ඵකමන්තං අධ්‍යාසි, ඵකමන්තං ඤීතං ඛො සුඤ්චිකභාරථාථො ව්‍යාභිමාණො භගවා ගාථාහි අජ්ඣිභාසි:

මා ව්‍යාභිමාණ දුරුසමාදහානො සුද්ධිං අමඤ්ඤාදි ඛතිධ්‍යා හි එතං,
ත හි තෙන සුද්ධිං කුසලා වදන්ති යො බාහිරෙන පරිසුද්ධිමිවෙජ්.

හිඤ්ඤා අහං ව්‍යාභිමාණ දුරුද්ධං අජ්ඣිකතමෙව ජලයාමි² ජොතිං,
නිව්චග්ගිනි³ නිව්චසමාහිතතෙනා අරහං අහං බ්‍රහ්මචරියං වරුමි.

මානො හි තෙ ව්‍යාභිමාණ බාරිභාරෙ කොධො ධුමො භසමනි මොසවජ්ජං,⁴
ජීව්හා සුජ්ඣ හදයං ජොතිධ්‍යානං අත්තා සුදුනෙතා පුරිසස්ස ජොති.

ධම්මො රහදො ව්‍යාභිමාණ සීලතිකේථො අනාවිලො සබ්බි සතං පසකේථො,
යජ්ඣ භවෙ වෙදගුනො සිතානා අතලලගන්තා⁵ව තරන්ති පාරං.

සච්චං ධම්මො සංයමො බ්‍රහ්මචරියං මජ්ඣෙසිකා ව්‍යාභිමාණ බ්‍රහ්මපතනි,
සතුජ්ජභුතෙසු තමො කඳෙහි තමහං තරං ධම්මසාරීති බ්‍රුමිති.

එවං චුතෙන සුඤ්චිකභාරථාථො ව්‍යාභිමාණො භගවන්තං ඵතදවොච:
අභිකක්ඛන්තං හො හොතමි -පෙ- අඤ්ඤාතරෙ ව පනායස්මි භාරථාථො
අරහතං අහොසිති.

7. 1. 10

බහුධිතුසුභතං.*

196. එකං සමයං භගවා කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤාතරස්මිං වතසණේධි.
තෙන ඛො පන සමයෙන අඤ්ඤාතරස්ස භාරථාථොජගොතභාසා ව්‍යාභිමාණස්ස
චතුද්දස බලිවද්දා¹ තධ්‍යා හොන්ති. අථ ඛො භාරථාථොජගොතෙනා ව්‍යාභිමාණො
තෙ බලිවද්දො² ගවෙසනො යෙන සො වතසණේධි, තෙනුපසඛිකම්.
උපසඛිකම්ඤ්ඤා අද්දස භගවන්තං තස්මිං වතසණේධි නිසින්නං පලලඛිකං.
'අභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ණිධිය පරිමුඛං සතිං උපධ්‍යාපෙඤ්ඤා. දිස්වාන
යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්ඤ්ඤා භගවතො සන්තිකෙ ඉමො
ගාථායො අභාසි:

1. දිවසං - මජ්ඣං ගාථාය, සීමු. PTS. 2. අජ්ඣිකතමෙව ජලයාමි - මජ්ඣං. 3. නිව්චග්ගිනි
සාසිති, 4. භසමනිමොසමජ්ජං - සං. 5. අතලලිත ගන්තාච - PTS. 6. බලිවද්දා -
මජ්ඣං.

* බහුධිති සුභතං - සීමු 1. 2.

ඉක්බිති සුදුරිකභාරදාය ඛණ්ඩය ඒ හුතාවශේෂය පණුවන් තැනි දියෙහි පා කොට හැරියේ ය. එකල්හි ඒ හුතාවශේෂය දියෙහි බහා ලන ලද්දේ විච්චි යන අනුකරණ ශබ්දය පවත්වයි. විච් විච් යන අනුකරණශබ්ද පවත්වයි. දුමයි. බෙහෙවින් දුමයි. යම්කෙසේ දහවල් තැවුන හිමැල දියෙහි බහාලන ලද්දේ විච්චි යන අනුකරණශබ්ද පවත්වා ද, විච් විච් යන අනුකරණ ශබ්ද පවත්වා ද, දුමා ද, බෙහෙවින් දුමා ද, එසෙයින් ම ඒ හුතාවශේෂය දියෙහි බහා ලන ලද්දේ විච්චි යන අනුකරණශබ්ද පවත්වයි. විච් විච් යන අනුකරණශබ්ද පවත්වයි. දුමයි. බෙහෙවින් දුමයි. ඉක්බිති සුදුරිකභාරදාය ඛණ්ඩය තෙමේ සංවේගයට පැමිණියේ හටගත් ලොබුදහභානුම් ඇත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සුදුරිකභාරදාය ඛණ්ඩයට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භාෂායෙන් වදාළ සේක:

බමුණ, දර දවමින් ශුද්ධියක් තහමක් හඟුව. යම් හෙයකින් මේ දර දූවීම ආයතීබ්‍රමයෙන් බැහැර ද (එහෙයින්). බාහිර වූ දර දූවීමෙන් පිරිසිදුව යමෙක් කැමැති වන්නේ නම් ඒ දර දූවීමෙන් පිරිසිදු බවක් දක්‍ෂ වූ ආයතීයෝ නොම කියත්.

බමුණ, මම දර දූවීම අත්හැර සවසනාතයෙහි ම ඥානාත්‍යය දල්වමි. අතීත් වූ මම නිති (දැල් වූ) ගිනි ඇත්තෙමි නිති සංයතයින් ඇත්තෙමි බබ්සර කෙරෙමි.

බමුණ, තාගේ මාතය තවුත්පිරිකරබර වේ. ක්‍රෝධය දුම වේ. මුසා බිණීම හලු වේ. දිව හැන්ද ය. හෘදය ගිනි දැල්වෙන තැන ය. පුරාණයාගේ මොනවට දැමුණු සිත ගින්න වේ.

වේදයෙහි පරතෙරට ගිය ආයතීයෝ යම් තැනෙක ස්නානය කළාහු නොතෙත් සිරුරැ ඇත්තෝ නිවන් නමැති පරතෙරට ඒකාන්තයෙන් යෙද්ද, බමුණ, බිමිය තෙමේ සිල්ලතමැති තොටු ඇති වෙසෙසින් පහන් වූ උතුම් සත්පුරාණයන් විසින් පසස්නා ලද (එබඳු) ජලාසයෙකි.

බමුණ, වෘක්කතය ද, (දිට්ඨි, සඛකපා, වායාම, සති, සමාධි සම්බන්ධ) බිමිය ද, (කම්මනන ආර්ථි සම්බන්ධ) සංයමය ද (යන මේ) බබ්සර නම් වේ. මැද ඇසුරැ කලා ශ්‍රේයී ප්‍රතිපත්ති ය යි. ඒ (තෙපි) සෘජු වූ රහතුන්ට තමසකාර කරව. මම ඒ භික්ෂා දහමිහි හැසිරෙන්නෙකැ යි කියමි.

මෙසේ වදාළ කල්හි සුදුරිකභාරදාය බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි.... ආප්‍රමේත් භාරදාය තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තර කෙනෙක් වූහ.

7. 1. 10.

බහුධිතුසුත්‍රය.

196. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල් දහවීමෙහි එක්තර වනලාභාබේක වැඩ වසන සේක. එකල්හි එක්තර භාරදාය ගෝත්‍ර බමුණු තෙතතුන්ගේ ගොන්හු තුදුස් දෙනෙක් තටුවාහු වෙත්. ඉක්බිති ඒ භාරදාය ගෝත්‍ර බමුණු තෙමේ ඒ ගොණුන් සොයමින් ඒ වනලාභාබේක පැමිණියේ ය. එළඹ ඒ වනලාභාබේක උඩු කය කෙලින් තබා (කම්මහන්=) අභිමුඛ කොට සිටි එළවා පලක් බැඳ වැඩහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැක්කේ ය. දැක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ භාෂා කිය

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

න හි¹ නුනිමෙය්‍ය සමණෙය්‍ය බලිවඤ්චතුද්දස,
අජ්ජ සට්ඨි න දිස්සන්ති තෙනායං සමණො සුඛි.

න හි නුනිමෙය්‍ය සමණෙය්‍ය නිලා බෙතතස්මිං² පාපකා³,
ඵකපණණා දුපණණා⁴ ච තෙනායං සමණො සුඛි.

න හි නුනිමෙය්‍ය සමණෙය්‍ය තුවජ්ජකොට්ඨස්මිං⁵ මුසිකා,
උස්සොලභිකාය නච්චන්ති තෙනායං සමණො සුඛි.

න හි නුනිමෙය්‍ය සමණෙය්‍ය සන්ථාරෙ සත්තමාසිකො,
උප්පාටකෙහි⁶ සංජනෙතා තෙනායං සමණො සුඛි.

න හි නුනිමෙය්‍ය සමණෙය්‍ය විධිවා සත්ත⁷ධීතරෙ,
ඵකපුත්තා දුපුත්තා ච තෙනායං සමණො සුඛි.

න හි නුනිමෙය්‍ය සමණෙය්‍ය පිඞ්ගලා නිලකාගතා,
සොත්තං පාදෙන බොධෙති⁸ තෙනායං සමණො සුඛි.

න හි නුනිමෙය්‍ය සමණෙය්‍ය පච්චුසවති ඉණ්ඤාසිකා,
දෙථ දෙථාති වොදෙනති තෙනායං සමණො සුඛිති.

[භගවා:]

න හි මෙය්‍යං බ්‍රාහ්මණ බලිවඤ්චතුද්දස,
අජ්ජ සට්ඨි න දිස්සන්ති තෙනාහං බ්‍රාහ්මණා සුඛි.

න හි මෙය්‍යං බ්‍රාහ්මණ නිලා බෙතතස්මිං පාපකා
ඵකපණණා දුපණණා ච තෙනාහං බ්‍රාහ්මණා⁹ සුඛි.

න හි මෙය්‍යං බ්‍රාහ්මණ තුවජ්ජකොට්ඨස්මිං මුසිකා,
උස්සොලභිකාය නච්චන්ති තෙනාහං බ්‍රාහ්මණා⁹ සුඛි.

න හි මෙය්‍යං බ්‍රාහ්මණ සන්ථාරෙ සත්තමාසිකො,
උප්පාටකෙහි සංජනෙතා තෙනාහං බ්‍රාහ්මණා⁹ සුඛි.

න හි මෙය්‍යං බ්‍රාහ්මණ විධිවා සත්තධීතරෙ,
ඵකපුත්තා දුපුත්තා ච තෙනාහං බ්‍රාහ්මණා⁹ සුඛි.

න හි මෙය්‍යං බ්‍රාහ්මණ පිඞ්ගලා නිලකාගතා,
සොත්තං පාදෙන බොධෙති⁸ තෙනාහං බ්‍රාහ්මණා⁹ සුඛි.

1. නහ - සබ්බජා සිවු. ස්‍යා සි 2. 2. බෙතතස්මිං - මජ්ඣ. ස්‍යා 3. පාපිකා - සිවු PTS, ස්‍යා. සි 2 4. දථිපණණා - සිවු. PTS. 5. තුවජ්ජකොට්ඨස්මිං - මජ්ඣ. ස්‍යා. 6. උප්පාටකෙහි - සිවු ස්‍යා. 7. පුත්ත - සිවු ස්‍යා 8. වොදෙති - ස්‍යා. 9. බ්‍රාහ්මණ - ස්‍යා, PTS.

(මාගේ) ගොන්හු තුළස්දෙනෙක් අදට සදවසක් මුළුල්ලෙහි නො දක්නා ලැබෙත්. මේ මහණහට ඒකාන්තයෙන් (එබන්දෙක්) නැත. එහෙයින් මේ මහණ තෙමේ සුව ඇත්තෙකි.

යම් හෙයෙකින් මේ මහණහට ලාමකවූ තල ද කොළ එකක් දෙකක් පමණ ඉතිරි වූ තල ද ඒකාන්තයෙන් තැන් ද, එහෙයින් මේ මහණ තෙමේ සුව ඇත්තෙකි.

(මාගේ) හිස් වූ බාහ්‍යාගාරයෙහි මියෝ අධිකෝත්සාහයෙන් තටත්. මේ මහණහට ඒකාන්තයෙන් (එබන්දෙක්) නො ම ඇත. එහෙයින් මේ මහණ තෙමේ සුව ඇත්තෙකි.

සත්ඵසක් පමණ වූ (මාගේ) තණ ඇතිරිය එහි ම හටගත් ප්‍රාණීන්-ගෙන් ගැවසී ගත්තේ ය මේ මහණහට ඒකාන්තයෙන් (එබන්දෙක්) නො ම ඇත. එහෙයින් මේ මහණ තෙමේ සැප ඇත්තෙකි.

එක පුතකු ඇත්තාවූ ද පුතුන් දෙදෙනකුත් ඇත්තාවූ ද, වැන්දඹු වූ දුහු සත් දෙනෙක් (මට මෙන්) මේ මහණහට ඒකාන්තයෙන් නො ම ඇත. එහෙයින් මේ මහණ තෙමේ සුව ඇත්තෙකි.

පිඟුවන් වූ තලකැලලින් ගැවසී ගත් සිරුරු ඇති (මාගේ බැමිණියෝ) නිදිගත් මා පසින් ගසා පුබුදුවයි. මේ මහණහට ඒකාන්තයෙන් එබන්දෙක් නො ම ඇත. එහෙයින් මේ මහණ තෙමේ සුව ඇත්තෙකි.

අලුයම්හි තය හිමියෝ දෙවු, දෙවු යයි මේ මහණහට (මට මෙන්) ඒකාන්තයෙන් වොදනා නො ම කෙරෙත්. එහෙයින් මේ මහණ තෙමේ සුව ඇත්තෙකි.

[හඟවත්හු:]

බමුණ, (තාගේ) ගොන්හු තුළස්දෙනෙක් අදට සදවසක් මුළුල්ලෙහි නො දක්නා ලැබෙත්. මට (එබන්දෙක්) නො ම ඇත. බමුණ, එහෙයින් මම සුව ඇත්තෙමි.

බමුණ, කෙනෙහි ලාමක වූ තල ද එකක් දෙකක් කොළ ඉතිරි වූ තල ද මට නොම ඇත. බමුණ, එහෙයින් මම සුව ඇත්තෙමි.

බමුණ, (තාගේ) හිස් වූ බාහ්‍යාගාරයෙහි මියෝ මහත් උත්සාහයෙන් තටත්. මට එබන්දෙක් නො ම ඇත. බමුණ, එහෙයින් මම සුව ඇත්තෙමි.

බමුණ, සත්ඵසක් වූ (තාගේ) තණඇතිරිය එහි ම උපන් ප්‍රාණීන්ගෙන් ගැවසී ගත්තේ ය. මට (එබන්දෙක්) නො ම ඇත්තේ ය. බමුණ, එහෙයින් මම සුව ඇත්තෙමි.

බමුණ, එක් පුතකු ඇත්තාවූ ද, දෙපුතු කෙනකුත් ඇත්තාවූ ද වැන්දඹු වූ දුහු සත්දෙනෙක් (තට මෙන්) මට නොම ඇත. බමුණ, එහෙයින් මම සුව ඇත්තෙමි.

පිඟුවන් වූ තලකැලලින් ගැවසී ගත් සිරුරු ඇති (තාගේ බැමිණියෝ) නිදි ගත් තා පසින් ගසා පුබුදුවයි. මට එබන්දෙක් නො ම ඇත. බමුණ, එහෙයින් මම සුව ඇත්තෙමි.

ත භි මග්ගං බ්‍රාහ්මණ පච්චුසලෙ ඉණ්ඩකා,
දෙථ දෙථාති වොදෙනති තෙනාහං බ්‍රාහ්මණා සුඛිති.

එවං වුත්තෙ භාරද්වාජගොතො බ්‍රාහ්මණො හගවන්තං එතදවොචා:
අභික්කන්තං හො ගොතම අභික්කන්තං හො ගොතම. සෙය්‍යථාපි හො
ගොතම නික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජෙය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය
මුළුභස්ස වා මග්ගං ආවිකෙඛෙය්‍ය අකිකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය
වක්ඛුමනො රුපානි දක්ඛිනති, එවමෙවං හොතා ගොතමෙන අනෙක-
පරියායෙන ධම්මො පසාසිතො. එසාහං හවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි
ධම්මඤ්ච භික්ඛුසම්ඝඤ්ච. උභෙය්‍යාහං හොතො ගොතමස්ස සන්තිකෙ
පබ්බජ්ජං උභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති.

අලස්ථ ඛො භාරද්වාජගොතො බ්‍රාහ්මණො හගවන්තො සන්තිකෙ
පබ්බජ්ජං අලස්ථ උපසම්පදං. අවිරුපසම්පන්නො ච පතායස්මා භාරද්වාජො
එකො වූපකට්ඨො අපපමන්තො ආනාපි පභිතන්නො විහරන්තො ත වීරස්සෙව
යස්සන්ධාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති,
තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා
උපසම්පජ්ජා විහාසි ඛිණ්ණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං නාපරං
ඉත්තතායාති අබ්බඤ්ඤාසි. අඤ්ඤානරො ච පතායස්මා භාරද්වාජො අරහතං
අගොසීති.

අරහන්තවග්ගො පඨමො.

තමුඤ්ඤානං:

ධනඤ්ජානී¹ව අනෙකාසං අසුඤ්ඤං නිලබ්බිකං,
අභිංසකං ජටා වෙව සුඤ්ඤානඤ්ච ව අග්ගිකා,
සුඤ්ඤිකං බ්‍රහ්මචුකෙත² ව තෙ දසාති.

2. උපාසකවග්ගො.

7. 2. 1.

කසිසුත්තං.

197. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං හගවා මග්ගබෙසු විහරති දක්ඛිණා-
ගිජිසම්මං එකනාළායං බ්‍රාහ්මණගාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන
කසිනාරද්වාජස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පඤ්චමන්තාති තඛගලසතාති පසුත්තාති
හොන්ති වපසකාලෙ.

අථ ඛො හගවා පුබ්බකහසමයං නිවාසෙත්වා පන්තව්වරදාය යෙන
කසිනාරද්වාජස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස කම්මන්තො තෙනුපසඛිකම්. තෙන ඛො පන
සමයෙන කසිනාරද්වාජස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පරිවෙසනා වත්තති. අථ ඛො හගවා
යෙන පරිවෙසනා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්ත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි.

1. ධානඤ්ජානි - සිමු. 2. ධිජිසෙත - සසා, PTS. ධිතජරත - මජ්ඣ.

බමුණ, අලුයම තයහිමියෝ දෙවු දෙවු යයි (තට) වෝදනා කෙරෙත්. මට එබන්දෙක් නොම ඇත. බමුණ, එහෙයින් මම සුව ඇත්තෙමි.

මෙසේ වදල කල්හි භාරආචාර්යගොත්‍ර බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම්සේ යටිහුරු වූවක් උඩුහුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැසුනු දෙයක් විවර කරන්නේ හෝ වේ ද, මං මූලාවූවකුට මහ කියන්නේ හෝ වේ ද, ඇස් ඇත්තෝ රූප දකින්නාහ යි අදුරෙහි තෙල් පහතක් දරන්නේ හෝ වේ ද, එපරිද්දෙන් ම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොසෙක් නියායෙන් දහම් පවසන ලදී. මේ මම භවත් ගොසුම්හු ද දහම ද බික්සහන ද සරණ යෙමි. මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සම්පයෙහි පැවිද්ද ලබමි වා. උපසප්පව ලබමි වා.

භාරආචාර්යගොත්‍ර බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි පැවිද්ද ලැබීය. උපසප්පව ලැබීය. උපසප්පව වූ නොබෝ කල් ඇති ආයුෂ්මත් භාරආචාර්ය තෙරණුවෝ එකලාව ගණයා කෙරෙත් වෙන් ව නොපමා ව කෙලෙස් තවත වෙර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වෙසෙමින් කුලපුත්‍රයෝ යමක් පිණිස මැනවින් ම ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට යෙත් ද, මහබඩුසර කෙළවර කොට ඇති ඒ නිරුතතර වූ රහත්ව ව නොබෝ කලෙකින් ම දුටුදුමයෙහි තමා විසින් ම විසිතුරු නුවණින් පසක් කොට එයට පැමිණ විසූහ. ජාතිය සෂය වූවා ය. බබ්බර වැස නිමවන ලදී. කටයුතු කරණ ලදී. මේ බැව් පිණිස අතෙකෙක් නැතැයි දැන ගත්තේ ය. ආයුෂ්මත් භාරආචාර්ය තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරු කෙනෙක් ද වූ හ.

අරහත්තවතීය පළමුවැනි සි.

එහි උද්දාය:

ධනස්සානි, අකෙකාස, අසුඤ්ඤ, බිලබ්බික, අහිංසක, ජට්ඨා, සුද්ධික, අග්ගික, සුඤ්ඤික, බ්‍රහ්මිකු සුත්‍රය සි ඒ දසයෙකි.

2. උපාසකවර්ගය.

7. 2. 1.

කසිසුත්‍රය.

197. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මගධ දනව්වෙහි දකුණුතිගියෙහි ජිකනාලා තම් බමුණුනමිති වැඩ වසන සේක. එකල්හි කසිභාරදාප් බමුණා විසින් වජ්‍රරණ කාලයෙහි පත්සියක් පමණ තගුල්හු යොදන ලද්දහු වෙති.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පාසිටුරු ගෙන කසිභාරදාප් බමුණාගේ කමානතසථානය වෙත එළඹිසේක. එකල්හි කසිභාරදාප් බමුණාගේ බොජුන් දීම පවතී. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බොජුන් දෙන තැනට එළඹි සේක. එළඹ එකත්පසෙක වැඩිහිටි සේක.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අද්දසා බො කසිහාරථාපො මූහමණ්ණො භගවන්තං පිණ්ඩාය ධීනං. දිස්වාන භගවන්තං එතදවොච: අහං බො සමණ් කසාමි ව වපාමි ව. කසිත්වා ව වපිත්වා ව භුඤ්ජාමි. තවපි සමණ් කසය්සු ව, වපය්සු ව කසිත්වා ව වපිත්වා ව භුඤ්ජාමි.

[භගවා:]

අහවපි බො මූහමණ් කසාමි ව වපාමි ව කසිත්වා ව වපිත්වා ව භුඤ්ජාමිති

[මූහමණ්ණො:]

ත බො පන ටිසං¹ පසාමි හොතො ගොතමස්ස යුගං වා තඛහලං ව: එලං වා පාවතං වා ඛලිව්ඤ්ඤ වා. අථ ව පන භවං ගොතමො එවමාහ. අහවපි බො මූහමණ් කසාමි ව වපාමි ව කසිත්වා ව වපිත්වා ව භුඤ්ජාමිති.

අථ බො කසිහාරථාපො මූහමණ්ණො භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣහාසි:

කසාකො පටිජානාසි ත ව පසාමි තෙ කසිං,
කසාකො පුච්ඡිතො මුඛි කථං ජාතෙමු තං කසිනති?.

[භගවා:]

සඤ්ඤානිජං තපො වුට්ඨි පඤ්ඤා මෙ යුගතඛහලං,
හිරි² ඊසා මතො යොත්තං සති මෙ ඵාලපාවතං.

කායගුණො වච්ඡිගුණො ආහාරෙ උදරෙ යතො,
සචං කරොමි නිද්දානං සොරචං මෙ පමොචතං.

විරියං මෙ ධුරධොරයාං යොගකෙඛමාඛිවාහනං,
ගච්ඡති අනිවත්තනතං යත්ථ ගන්ත්වා ත සොචති.

එවමෙසා කසි කට්ඨා සා හොති අමතපථලා,
එතං කසිං කසිත්වාන සබ්බදුක්ඛා පමුච්චති.

[මූහමණ්ණො:]

භුඤ්ජා භවං ගොතමො. කසාකො භවං³, යඤ්ඤි⁴ භවං ගොතමො අමතථලං කසිං⁵ කසතිති.

[භගවා:]

ගාථාභිනිතමෙම අභොජනෙය්‍යං සමපය්‍යතං මූහමණ්ණ තෙසධමෙමා,
ගාථාභිනිතං පනුදන්ති බුද්ධා ධම්මෙ සති මූහමණ්ණ වුත්තිරෙසා.

අඤ්ඤාන ව කෙවලිතං මහෙසිං බිණ්ණසචං කුකඤ්චව වුපසනතං,
අනෙතන පානෙන උපට්ඨාසය්‍ය බෙත්තඤ්ඤි තං
පුඤ්ඤපෙකඛය්‍ය⁶ හොතිති.

1. තබොමසං - මජ්ඣං. PTS. 2. හිරි - මජ්ඣං. PTS. 3. භවංගොතමො - PTS.
4. යංඛි - මජ්ඣං. PTS. 5. කසිත්ති කසි - ඤා. 6. පුඤ්ඤපෙකඛය්‍ය - සිමු 1. 2.

කසිභාරදාජ බමුණු තෙමේ පිඬු පිණිස වැඩවිටි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්කේය. දක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කීය. මහණ, මම වතාහි සැම ද කරමි. වැපිරීම ද කරමි. සැම ද කොට වැපිරීම ද කොට වළඳමි. මහණ, තෙපි ද සැම ද කරව. වැපිරීම ද කරව. සැම ද කොට වැපිරීම ද කොට වළඳව.

[භගවත්තු:]

බමුණ, මමත් සැම ද කරමි. වැපිරීම ද කරමි. සැම ද කොට වැපිරීම ද කොට වළඳමි.

[බමුණු:]

අපි භවත් ගෝසුමිහුගේ වියදණකි හෝ තඟුල හෝ ගිවැල හෝ කෙටිට හෝ ගෝසුත් හෝ තො ම දකුම්භ. එහෙත් භවත් ගෝසුමි තෙමේ “බමුණ, මමත් සැම ද කරමි. වැපිරීම ද කරමි. සැම ද කොට වැපිරීම ද කොට වළඳමි” යි මෙසේ කියයි.

ඉන්කිසි කසිභාරදාජ බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කීය:

ගොවියෙකැ යි පිළින කෙරෙහි. බුබුගේ සිසුමක් තොම දකිමි. ගොවියෙක් ද යි (අප විසින්) විවාරණ ලද (මොබ) කියනු මැනව. ඒ සිසුම කෙසේ දනුමෝ ද?

[භගවත්තු:]

සැදහැ බිජුවට ය. තප්ප වැස්ස ය. නුවණ මාගේ වියදණකි හා තඟුලය. ලජ්ජාව තඟුලියය. සිත යොත ය. සිතිය මාගේ ගිවැල හා කෙටිට ය.

කායසුවරිතයෙන් ගෝපිත වූයෙමි වාක්සුවරිතයෙන් ගෝපිත වූයෙමි ආහාරයෙහි ද උදරයෙහි ද සංයත වූයෙමි සත්‍යයෙන් තෙළිම කරමි. අභිත්ථල විමුක්තිය මාගේ මිදීම යි.

බුර ඉයිලීමෙහි සමත් වූ මාගේ ඒ වියතිය යම් තැනකට ගොස් ශෝක නො, කෙරේ තම් ඒ නිවණට අභිමුඛ කොට පමුණුවනු ලබන්නේ නො තවතිමින් යෙයි.

මෙසේ මේ ගිය සාත ලදී. ඒ ගිය අමාපල ඇති වෙයි. මේ ගිය සා සියලු දුකින් මිදෙයි.

[බමුණු:]

භවත් ගෝසුමි තෙමේ වළඳවා. යම් හෙයකින් භවත් ගෝසුමි තෙමේ අමාපල ඇති ගියත් සා ද, එහෙයින් භවත් තෙමේ ගොවියෙකි.

[භගවත්තු:]

බමුණ, මා විසින් ගාථාගීතිත ආහාරය වැළඳීම නිසි නොවේ. ආජීව-සුද්ධිය දක්නවුන්ගේ මේ ස්වභාවයෙක් නො වේ. බුදුවරයෝ ගාථාගීතිත බොජුත බැහැර කෙරෙත්. බමුණ, අයතියම අති කල්හි මේ පැවැත්ම යි.

සියලු ගුණයෙන් යුත් මහර්ෂි වූ සත්ත්‍වන් කුකුස් ඇති රහත්හු මෙයින් අත්‍ය වූ ආහාරයෙන් ද පානයෙන් ද උවටින් කරව. පින් කැමැත්තහුට ඒ කෙත වේ.

එවං වුතෙන කසිභාරඤාජො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: අභිකක්කන්තං හො ගොතම අභිකක්කන්තං හො ගොතම. සෙය්‍යථාපි හො ගොතම නිකකුජ්ඣං වා උකකුජේය්‍ය පටිච්ඡන්තං වා ජිවරොය්‍ය මූලුක්කං වා මග්ගං ආවිකෙඛය්‍ය අකිකාරෙ වා තෙලපජේය්‍යං ධාරොය්‍ය වක්ඛු-මනො රූපානි දහබ්බන්ති, එවමෙවං හොතා හොතමෙන අනෙකපරියායෙන ධරෙවං පකාසිතො. එසාහං භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මස්සථ භික්ඛුසඛ්ඤාඤා. උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ඣත්තො පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

7. 2. 2.

උදයසුතං.

198. සාවද්දියං—

අථ බො භගවා පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චරමාදය යෙන උදයස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙත්තපසඛිකම් අථ බො උදයො බ්‍රාහ්මණො භගවතො පත්තං ඔදනෙන පුරෙසි. දුතියමපි බො භගවා පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චරමාදය යෙන උදයස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙත්තපසඛිකම්. දුතියමපි බො උදයො බ්‍රාහ්මණො භගවතො පත්තං ඔදනෙන පුරෙසි. තතියමපි බො භගවා පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චරමාදය යෙන උදයස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙත්තපසඛිකම්. තතියමපි බො උදයො බ්‍රාහ්මණො භගවතො පත්තං ඔදනෙන පුරෙත්වා භගවන්තං එතදවොච: පකට්ඨකොයං¹ සමණො ගොතමො පුත්තපුතං ආගච්ඡන්ති.

[භගවා:]

පුත්තපුතං වෙච්ච වපන්ති ඩිජං. පුත්තපුතං වස්සති දෙවරුජා,
පුත්තපුතං බෙත්තං කසන්ති කස්සකා පුත්තපුතං ධක්ඛෙත්ථිපෙති රට්ඨං.

පුත්තපුතං යාවකා² යාවසන්ති පුත්තපුතං දුතපතී දදන්ති,
පුත්තපුතං දුතපතී දදිත්වා පුත්තපුතං සග්ගමුපෙතති ණං.

පුත්තපුතං ඩිරනිකා³ දුගන්ති පුත්තපුතං වචෙජා උපෙති⁴ මාතරං,
පුත්තපුතං කිලමති එඤ්ඤා ව පුත්තපුතං ගබ්බමුපෙති මඤ්ඤා.

පුත්තපුතං ජායති මීයති ව පුත්තපුතං සිවරිකං හරන්ති,
මග්ගස්සථ ලඤ්ඤා අපුත්තඛවාය ත පුත්තපුතං ජායති භූරිපඤ්ඤාසුති.

එවං වුතෙන උදයො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: අභිකක්කන්තං හො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ඣත්තො පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

1. පකට්ඨකං - සහ. පගබ්බත්තසමයං. - සි. 2 2 යාවකා - සිමු 1, 2. අ. 3. ඩිරනිකා - සිමු. 1. 2. අ. 4. වච්ඡා උපෙතති - සි 1, 2.

මෙසේ වදාළ කල්හි කසිනාරථාර්ථ ඛණ්ඩය තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාල කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම්සේ යටිහුරු වූවක් උඩුහුරු කරන්නේ හෝ වේද, වාසුහු දෙයක් විවර කරන්නේ හෝ වේද, මං මූලාඩුවකුට මග කියා දෙන්නේ හෝ වේද, ඇස් ඇත්තෝ රු දක්නාහ සි අපුරෙහි තෙල් පහතක් දරන්නේ හෝ වේද, එසෙසින් ම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් තොයෙක් නියායෙක් දහම පවසන ලදී. මේ මම භවත් ගොසුම්හු ද දහම ද බික්සහණ ද සරණ යෙමි. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය මා උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා සි.

7. 2. 2.

උදයසුත්‍රය.

198. සැවැත්තුවර—

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පා සිටුරු ගෙණ උදය ඛණ්ඩයෙන් නිවෙස්න වෙත එළඹී සේක. එකල්හි උදය ඛණ්ඩය තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාත්‍රය බිහිත් පුරුලිය. දෙවන දිනෙහි ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පා සිටුරු ගෙණ උදය ඛණ්ඩයෙන් නිවෙස්න වෙත එළඹී සේක. දෙවන දිනෙහි ද උදය ඛණ්ඩය තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාත්‍රය බිහිත් පුරුලිය. තෙවන දිනෙහි ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පා සිටුරු ගෙණ උදය ඛණ්ඩයෙන් නිවෙස්න වෙත එළඹී සේක. තෙවන දිනෙහි ද උදය ඛණ්ඩය තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාත්‍රය බිහිත් පුරවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “රහයෙහි ගිජු වූ මේ මහණ ගොසුම් තෙමේ පුතපුතා ඒ ය”යි මෙය කීය.

[භගවත්හු:]

(ගොවියෝ) පුතපුතා බිජුවට වපුරක් ම ය. වැස්ස පුතපුතා වයි. ගොවියෝ පුතපුතා කෙත සාත්. ධාන්‍ය පුතපුතා රටට පැමිණේ.

යදියෝ පුතපුතා ඉල්ලන්. දහපතීහු පුතපුතා දන් දෙත්. දහපතීහු පුතපුතා දන් දී පුතපුතා සාවිසානසට පැමිණෙත්.

කිරි දෙවත්තෝ පුතපුතා දෙවත්. වස්සා මව කරු පුතපුතා එළඹේ. (සත්ත වෙමේ) පුතපුතා කලානත ද, කම්පිත ද වෙයි. බාල තෙමේ පුතපුතා ගැබට පැමිණේ.

පුතපුතා උපදිති. මියෙති. පුතපුතා සොහොනට ගෙණ යෙත්. නුවණැත්තෝ නිවණ ලැබ පුතපුතා නූපදී.

මෙසේ වදාළ කල්හි උදය ඛණ්ඩය තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාල කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා සි.

7. 2. 3.

දෙවතිතසුත්තං.

199. ඝාවන්දියං—

තෙන ඛො පන සමයෙන භගවා වාතෙහි ආබාධිකො හොති. ආයස්මා ව උපවානො භගවතො උපට්ඨාකො හොති.

අථ ඛො භගවා ආයස්මන්තං උපවානං ආමනෙතස්සි: ඉධස් මෙ ඩුං උපවාණ උණ්හාදකා ජාතාහි ති.

එවං භනෙතති ඛො ආයස්මා උපවානො භගවතො පටිස්සුඤ්ඤා නිවාසෙත්වා පත්තච්චරමාදාය යෙන දෙවතිතස්ස චූහවණස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා තුණ්හිභුතො එකමන්තං අට්ඨාසි.

අද්දසා ඛො දෙවතිතො චූහවණො ආයස්මන්තං උපවානං තුණ්හිභුතං එකමන්තං සීතං. දිස්වාන ආයස්මන්තං උපවානං ගාථාය අර්ඤ්ඤාසි:

තුණ්හිභුතො භවං තිට්ඨං මුණ්ඤ්ඤා සඤ්ඤාපිපාථතො,
කීං පඤ්ඤානො කීං එසං කීනානු සාචිභුමාගතොති?.

[උපවාතො:]

අරහං සුගතො ලොකෙ වාතෙහාබාධිකො මුනී,
සථෙ උණ්හාදකං අපි මුනීතො දෙති චූහවණ.

පුරිතො පුරිතෙය්‍යානං සකකරෙය්‍යාන¹ සකකතො,
අපචිතො අපචෙය්‍යානං² තස්ස ඉට්ඨාමි හාතවෙති.

අථ ඛො දෙවතිතො චූහවණො උණ්හාදකස්ස කාර්පුරිකෙත ගාතාපෙත්වා³ එණ්හිතස්ස ව පුටං ආයස්මතො උපවාතස්ස පාදස්සි.

අථ ඛො ආයස්මා උපවානො යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා භගවන්තං උණ්හාදකෙන නභාපෙත්වා උණ්හාදකෙන එණ්හිතං ආලොලෙත්වා භගවතො පාදස්සි. අථ ඛො භගවතො සො⁴ ආබාධො පටිපසස්සමිති.

අථ ඛො දෙවතිතො චූහවණො යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා භගවතා සද්ධිං සමමොද්දි සමමොද්දතීයං කථං සාරණීයං වීතිසානො එකමන්තං නිසීදි.

එකමන්තං නිසිනොතො ඛො දෙවතිතො චූහවණො භගවන්තං ගාථාය අර්ඤ්ඤාසි.

කඤ්ඤා දර්ජා දෙය්‍යධම්මං කඤ්ඤා දින්නං මහපථලං,
කථං හි යජමානස්ස කඤ්ඤා ඉර්ඤ්ඤාති දකඤ්ඤාති?

[භගවා:]

පුබ්බෙතිවාසං යො වෙදී සග්ගාපායඤ්ඤා පස්සාති,
අපො ජාතිකඛයං පතොතො අභිඤ්ඤාචොසිතො මුනී.

1. සකකරෙය්‍යානං - සිවු. PTS සකකරෙය්‍යානං හි 1, 2. 2. අපචතෙය්‍යානං - සිවු. අපචිතෙය්‍යානං ස්‍යා. 3. භාගපෙත්වා - මජ්ඣ. ස්‍යා. 4. 'සො' ඉති භාෂී, මජ්ඣ. 5. කථං - මජ්ඣ. PTS.

7. 2. 3.

දේවහිත සූත්‍රය.

199. සැවැත්භූවර—

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වාතයෙන් හටගත් ආබාධ ඇති සේක. ආයුෂමත් උපවාන තෙමේ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට උපස්ථායක වෙයි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂමත් උපවාන ඇමතු සේක. උපවාන, බලව, තෙපි මට උණුදිය (ලැබෙන සැරියක්) දනිවු යි.

වහන්ස, එසේ ය යි කියා ආයුෂමත් උපවාන තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා හැඳ පෙරෙට පා සිවුරු ගෙණ දේවහිත බමුණාගේ නිවෙස් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ නිශ්ශබ්ද ව එකත්පසෙක සිටියේ ය.

දේවහිත බමුණු තෙමේ නිශ්ශබ්ද ව එකත්පසෙක සිටි ආයුෂමත් උපවාන තෙරුන් දැක්කේ ය. දැක ආයුෂමත් උපවාන තෙරුන්ට ගාථායෙන් කීය:

හිස මුඩු කළ සඟල සිවුරු පෙර වූ හවත් තෙමේ කුමක් පතමින් කුමක් සොයමින් නිශ්ශබ්ද ව සිටිනෙහි ද, කුමක් ඉල්ලන්නට ආයෙහි ද?

[උපවාන:]

බමුණ, ලොව අතීත් වූ සුගත වූ මුනීන්ද්‍රයන් වහන්සේ වාතයෙන් වූ ආබාධ ඇති සේක. ඉදින් උණුදිය ඇත් තම් මුනීන්ද්‍රයන් වහන්සේට දෙව.

පිදිය යුක්තත් විසින් පුදන ලද සත්‍යායාර කටයුත්තත් විසින් සත්‍යායාර කරණ ලද අපවිති (අපවායනා) කටයුත්තත් විසින් අපවිති කරණ ලද ඒ බුදුරජානන් වහන්සේට ගෙණ යන්නට (උණුදිය) කැමැත්තෙමි.

ඉක්බිති දේවහිත බමුණු තෙමේ උණුදිය කදක් පුරුෂයකු ලවා ගත්වා සකුරුපිබක් ද ආයුෂමත් උපවාන තෙරුන්ට පිදී ය.

ඉක්බිති ආයුෂමත් උපවාන තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උණුදියෙන් නාවා උණුදියෙන් සකුරු දිය කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිදී ය. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඒ ආබාධය සංසිදුනේ ය.

එකල්හි දේවහිත බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටුවිය යුතු සිහි කටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් දේවහිත බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

දෙයධර්මය කවරකුට දෙන්නේ ද? කවරකුට දෙන ලද්දේ මහත්ඵල වේ ද? කෙබඳු අයුරකින් කවරකුට දෙන්නහුගේ දක්ෂිණාව සමෘද්ධි වේ ද?

[හගවත්හු:]

යමෙක් පෙර විසූ කදපිළිවෙළ දනී ද, සවර්ග හා අපායන් දකී ද, වැලි ජාතිකයසඛිතාන අතීත්තයට පැමිණියේ ද, මාග්ගිකයෙන් (වතුසා-
නය) දැන නිම වූ කිසි ඇත්තේ ද, කාර්මෙහතවාදි මෞනගුණ යුක්ත ද,

එත් දජ්ජා දෙය්ඛමමං එත් දින්නං භෙදපථං,
එවං හි යජ්ජානස්ස එවං ඉජ්ඣති දක්ඛිණාති.

එවං වුත්තෙ දෙවහිතො මූහමණ්ණො භගවන්තං එතදවොච: අභික්ඛන්තං.
භො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙත්ථ අජ්ජකය්‍යෙහි
පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

7. 2. 4.

මහාසාලස්සනං.

200. සාවකස්සං—

අථ බො අසුඤ්ඤානෙ මූහමණ්ණමහාසාලො පුබ්බො¹ පුබ්බාපුරුණො යෙන
භගවා තෙත්ථපසඤ්ඤාති. උපසඤ්ඤාතිඤ්ඤා භගවතා සද්ධිං සම්මොදං,
නිසං කථං සාරණීයං වීතිසාරෙත්ථා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තං
බො තං මූහමණ්ණමහාසාලං භගවා එතදවොච. කිත්ථු තං මූහමණ්ණ පුබ්බො¹
පුබ්බාපුරුණොති.

[මූහමණ්ණො:]

ඉධ මෙ භො ගොතම චිත්තාරෙණ පුත්තං. තෙ මං දුරෙහි සම්පූර්ණ
සර්ව නික්ඛාමෙන්නිති.

[භගවා:]

තෙන හි තං මූහමණ්ණ ඉමං ගාථායො පරියාපුණ්ණිඤ්ඤා සභායං
මහාජනකායෙ සන්තිපතිතෙ පුත්තොස්ස ච සන්තිසින්නොස්ස භාසස්ස:

යෙහි ජාතෙහි තජ්ඣස්සං යෙසසුඤ්ඤා භවමිච්ඡං,
තෙ මං දුරෙහි සම්පූර්ණ සාව වාරෙන්නි සුකරං.

අසන්නා කිරිමං ජම්මං තාන තාතාති භාසරෙ,
රක්ඛස්ස පුත්තරුපෙන පජ්ඣන්ති² වයොගතං.

අස්සොච ජණ්ණො නිබ්බාගො බාදතා අපනීයති,
බාලකානං³ පිතා ථෙරෙ පරගාරෙස්ස භික්ඛති.

දුක්ඛොච කිරි මෙ සෙය්‍යො යෙසුඤ්ඤා පුත්තා අනස්සවා,
වණ්ඨමපි ගොණං වාරෙහි අපො වණ්ඨමපි කුක්කරං.

අක්කාරෙ පුරෙ භොති ගමිතරෙ ගාධ මේධති,
දණ්ඩස්ස අනුභාවෙන බලිත්ථා පටිතිට්ඨන්ති⁴.

අථ බො සො මූහමණ්ණමහාසාලො භගවතො සන්තිතෙ ඉමං ගාථායො
පරියාපුණ්ණිඤ්ඤා සභායං මහාජනකායෙ සන්තිපතිතෙ පුත්තොස්ස ච
සන්තිසින්නොස්ස අභාසි.

1 'පුබ්බො,' උභං - මජ්ඣං. 2. තෙ ජහන්ති - මජ්ඣං සහ. PTS 3. බාලං - සී 1, 2.
4. පටිතිට්ඨන්ති - මජ්ඣං.

මොහුට දේශධර්මය දෙන්නේ ය. මොහුට දෙන ලද්ද මහත්ඵල වේ. මෙසේ දේවතාවුන් දක්ෂිණාව මෙසේ සමාදාය වේ.

මෙසේ වදාළ කල්හි දේවතික බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මෑතහි. ... හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවියෙන් ගත් සරණ ගිය මා උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා යි.

7. 2. 4.

මහාශාල සූත්‍රය.

200. සැවැත්තුවර—

ඉක්කිති ජරාවට පත් වූ දිර ගිය වසුරු ඇති එක්තරා බමුණු-මහසලෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කළාව කොට නිමවා එකත් පසෙක හිඳගත්තේ ය. එකත්පසෙක හුන් ඒ බමුණු මහසඵල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක: බමුණ, කුමක්හෙයින් කෝ ජරාවට පත්වූයෙහි දිර ගිය වසුරු ඇත්තෙහි ද?

[බමුණ:]

හවත් ගෞතමයෙනි, මෙහි මාගේ පුත්තු සතර දෙනෙහි. ඔහු අශ්‍රුවන් හා සාකච්ඡා කොට ගෙණ මා ගෙයින් තෙරනි යි.

[හගවත්ත:]

බමුණ, එසේ වී නම් තෝ මේ ගාථා ඉගෙන සභාවක මහජනසමූහයා රැස්වූ කල්හි පුතුන් ද හිඳගත් කල්හි කියව:

(මට දව) උපත්තා වූ යම් කෙනකුත් කරණ කොට ගෙණ සතුටු වූයෙම් ද, යම් කෙනකුත්ගේ අභිවාද්ධිය පාත්‍රයෙම් ද, ඔහු අශ්‍රුවන් හා සාකච්ඡා කොට ගෙණ බල්ලෝ හුරකු (වළකන්නාක්) මෙන් මා වළකති.

අසත්පුරුෂ වූ ලාමක වූ රකුසෝ පුත්‍රයන් මෙන් (පෙණේ සිටිමින්) මට පියානෙහි පියානෙහි යි කියත්. ඔහු ඉක්ම ගිය වයස් ඇති මා දුරු කෙරෙත්.

පරිභෝගයට නුසුදුසු වූ ජරපත් අසකු මෙන් දිර ගියා වූ පරිභෝග ධනය නැත්තා වූ බාලයන්ගේ පියා වූ මහල්ලා කෑමෙන් පහ කරණු ලැබේ. (එහෙයින් හෙ තෙමේ) පරගෙවල සිහසි.

මාගේ යම් ඒ පුත්‍රයෝ තොකිකරා ද, (ඔවුන්ට වඩා) මට මේ සැරයටිය ම ශ්‍රේෂ්ඨ ය. (මේ සැරයටිය) සැබහොණකුදු වළකයි. වැලි සැබබල්ලකුත් (වළකයි.)

අඳුරෙහි පෙරවූ වෙයි. ගැඹුරෙහි (ගැඹුරැදියෙහි) පිහිට ලබයි. පැකිලි දණ්ඩෙහි අනුභාවයෙන් තැවත පිහිටා සිටියි. (එහෙයින්.)

ඉක්කිති ඒ බමුණු මහසල් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථා ඉගෙන සභාවෙහි මහාජනයා රැස් වූ කල්හි පුතුන් ද හිඳගත් කල්හි කිය ය.

“යෙහි ජාතෙහි නන්දියං යෙසංඤ්ච භවමිවර්තං,
තෙ මං දුරෙහි සමපුච්ඡ සාව වාරෙන්නී සුකරං.

අසන්නා කිර මං ජලමා තාහ තාතාහි භාසරෙ,
රක්ඛසා පුත්තරුපෙන පජ්ඣන්නී වයොගතං.

අසොසාව ජිණේණා නිබ්බාගො බාදනා අපනීයති,
බාලකාතං පිතා ථෙරො පරාගාරෙසු භික්ඛති.

දණ්ඩාව කිර මෙ සෙය්‍යො යඤ්ච පුත්තා අතස්සවා,
වණ්ඩමි ගොණං වාරෙහි අපො වණ්ඩමි කුක්කුරං.

අකිකාරෙ පුරෙ හොති ගමහිරෙ ගාම මෙධති,
දණ්ඩස්ස අනුභාවෙන බලිතා පරිතිට්ඨති”ති.

අථ බො නං බ්‍රාහ්මණමහාසාලං පුත්තා සරං තෙච්ඡා තාහාපෙච්ඡා
පච්චෙකං දුස්සයුගෙන අච්ඡාදෙසුං.

අථ බො සො බ්‍රාහ්මණමහාසාලො එකං දුස්සයුගං අදාය යෙන
භගවා නෙත්‍රපසඛකම්. උපසඛකම්චා භගවතා ඤාතිං සම්මොදි. සම්මොදනීයං
කථං සාරණීයං චිතිසාරෙච්ඡා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නො
බො සො බ්‍රාහ්මණමහාසාලො භගවන්තං එතදවොච: ටියං හො ගොතම
බ්‍රාහ්මණා තාම ආචරියස්ස ආචරියධනං පරියෙසාම. පරිගණ්හානු මෙ
භවං ගොතමො ආචරියො ආචරියධනන්ති.¹ පරිගණ්හෙසි භගවා අනුකම්පං
උපාදාය.

අථ බො සො බ්‍රාහ්මණමහාසාලො භගවන්තං එතදවොච: අභික්ඛන්තං
හො ගොතම. -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතගො
පාණ්ණපෙන සරණං ගතන්ති.

7. 2. 5.

මානස්සද්ධස්සන්තං.

201. සාවන්තියං—

තෙන බො පන සමයෙන මානස්සද්ධා නාම බ්‍රාහ්මණො සාවන්තියං
පටිවසති. සො තෙව මාතරං අභිවාදෙති. න පිතරං අභිවාදෙති. න ආචරියං
අභිවාදෙති. න ජෙට්ඨභාතරං අභිවාදෙති.

තෙන බො පන සමයෙන භගවා මහතියා පරිසාය පරිවුත්තො ධම්මං
දෙසෙති. අථ බො මානස්සද්ධස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස එතදගොසි: අයං බො සමණො
ගොතමො මහතියා පරිසාය පරිවුත්තො ධම්මං දෙසෙති. යනනුතාහං යෙන
සමණො ගොතමො නෙත්‍රපසඛකමෙය්‍යං. සචෙ මං සමණො ගොතමො
ආලපියස්සති, අහමිපි නං ආලපියස්සාමි. තො චෙ මං සමණො ගොතමො
ආලපියස්සති අහමිපි නං නාලපියස්සාමිති.

1. ආචරියභාගන්ති - සිවු. 1.2.

(මට ද ව) උපත්තානු යම් කෙනකුත් කරණ කොට ගෙන සතුටු වූයෙහි ද, යම් කෙනකුත් ගේ අභිවාද්ධිය පැතුයෙහි ද, ඔහු ද අනුවත් හා සාකච්ඡා කොට ගෙන බල්ලෝ හුරකු (වලකන්නාක්) මෙන් ම වලකති.

අසත්පුරුෂ වූ ලාමක වූ රකුසෝ පුත්‍රයන් මෙන් (පෙනී සිටිමින්) මට පියානෙති, පියානෙති යි කියත්. ඔහු ඉක්ම ගිය වයස් ඇති මා දුරු කෙරෙත්.

පරිභෝගයට නුසුදුසු වූ ජරපත් අසකු මෙන් දිරා ගියා වූ පරිභෝග ධනය තැත්තා වූ බාලයන්ගේ පියා වූ මහල්ලා කෑමෙන් පහ කරණු ලැබේ. (එහෙයින් හෙ තෙමේ) පරගෙහි සිහසි

මාගේ යම් ඒ පුත්‍රයෝ නොකිකරා ද, (ඔවුන්ට වඩා) මට මේ සාරයටිය ම ශ්‍රේෂ්ඨ ය. (මේ සාරයටිය) සැබගොණකුදු වලකයි. වැලි සැබබල්ලකුත් (වලකයි.)

අදුරෙහි පෙරවූ වෙයි. හැබුරෙහි පිහිට ලබයි. පැකිලි දණ්ඩෙහි අනුභාවයෙන් තැවත පිහිටා සිටියි. (එහෙයින්.)

ඉක්බිති පුත්‍රයෝ ඒ බමුණු මහසල්ලා ගෙට පමුණුවා නවා වෙත වෙත වසත්‍රයුග්මයෙන් පිදුහ. එකල ඒ බමුණු මහසල්ලා තෙමේ එක් වසත්‍රයුග්මයක් රැගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී ය. සතුටු වියයුතු සිහිකටයුතු කථාව කොට නිව්වා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ඒ බමුණු මහසල්ලා තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය:

හවත් ගෞතමයෙනි, අපි බමුණෝ වෙමු. ඇදුරහුට ඇදුරුධනය සොයමිහ. මාගේ ඇදුරු වූ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ඇදුරුධනය පිළිගන්නා සේක්වා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනුකම්පාව නිසා පිළිගෙන වදල සේක.

ඉක්බිති ඒ බමුණු මහසල්ලා තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය: හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. ... හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මා අද පටන් දිව් යෙන් හත් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා යි.

7. 2. 5.

මානසාදානසුත්තය.

201. සැවැත්තුවර—

එකල්හි මානසාදාන නම් බමුණෙක් සැවැත්තුවර වෙසෙයි. හෙතෙම මට නො ම වදී. පියා නො ම වදී. ඇදුරු නො ම වදී. දෙටු බැයා නො ම වදී.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත් පිරිස විසින් පිරිවරණ ලද්දහු දහම් දෙසන සේක. ඉක්බිති මානසාදාන බමුණාහට මේ මහණගොස්‍රම් තෙමේ මහත් පිරිස විසින් පිරිවරණ ලදු ව දහම් දෙසයි. මම මහණගොස්‍රම් වෙත එළඹෙන්නෙමි නම් මැනව. ඉදින් මහණගොස්‍රම් තෙමේ මට කථා කරන්නේ නම් මමත් ඔහුට කථා කරන්නෙමි. ඉදින් මහණගොස්‍රම් තෙමේ මට කථා නො කරන්නේ නම් මමත් ඔහුට කථා නො කරන්නෙමි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අථ ඛො මානස්සො චායො චායො යෙන භගවා තෙහුපස්සිකම්.
උපස්සිකම්භා තුණ්හිභුතො¹ එකමනනං අට්ඨාසි අථ ඛො භගවා තං තාලපි².
අථ ඛො මානස්සො චායො චායො තායං සමණො ගොතමො කිසිචි ජාතාතීති.
තතොච පුත නිවතතිතුකාමො අනොසි.

අථ ඛො භගවා මානස්සො චායො චායො වෙනසා වෙනොපරිචිතකක-
මසද්දය මානස්සො චායො චායො ගාථාය අර්ථකතාසි:

ත මාන මුහුණතං සංයු^{*} අනිකසසිධ මුහුණතං,
යෙන අනෙත අගසද්ද³ තමෙවමහුමුහුණතෙති†.

අථ ඛො මානස්සො චායො චායො විතනං මෙ සමණො ගොතමො
ජාතාතීති තතොච භගවතො පාදෙසු සිරසා නිපතීති භගවතො පාදානි
මුඛෙන⁴ පරිවුලෙති, පාණිනි ව පරිසලිඛායති, තාමසද්ද පාවෙති: 'මානස්සොගං
හො ගොතම මානස්සොගං හො ගොතමා'ති.

අථ ඛො සා පරිසා අභිභුතවිතනජාතා අනොසි. අච්ඡරියං වත හො
අභිභුතං වත හො අයං හි මානස්සො චායො චායො තෙව මාතරං අභිවාදෙති.
ත පිතරං අභිවාදෙති ත අච්ඡරියං අභිවාදෙති ත ජෙට්ඨභාතරං අභිවාදෙති
අථ ව පත සමණො ගොතමෙ එවරුපං පරමනිපට්ඨාකාරං⁵ කුරුනිති.

අථ ඛො භගවා මානස්සො චායො චායො එතදවොච: අලං මුහුණතං උට්ඨාසි,
සකෙ අසකෙ නිසිද්ද, යතො තෙ මසි විතනං පසන්නතති.

අථ ඛො මානස්සො චායො චායො සකෙ අසකෙ නිසිද්දිභා භගවතනං
ගාථාය අර්ථකතාසි:

කෙසු ත මානං කසිරුථ⁶ කෙසු වසස⁷ සගාරවො,
කසසස අපචිතා අසසු කසසස⁸ සංයු පුජ්ජතා.

[භගවා:]

මාතරි පිතරි වාපි⁹ අපො ජෙට්ඨමහි භාතරි,
අච්ඡරියෙ වතුන්මි† තෙසු ත මානං කසිරුථ.
තෙසු අසස සගාරවො තසසසු¹⁰ අපචිතා අසසු තෙවසසු සංයු පුජ්ජතා,¹¹

අරහතො සිතිභුතෙ¹² කතනිචෙව අනාසවෙ,
නිහව්ව මානං අනස්සො තෙ තමසස¹³ අනුතතරෙ.

එවං වුතො මානස්සො චායො චායො භගවතනං එතදවොච අභිකකනනං
හො ගොතම, - පෙ - උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අර්ථකගො
පාණ්ණපෙතං සරණං ගතතති.

1. 'තුණ්හිභුතො' ඉති නසී, සා. 2. තාලපි - සිමු, සා. 3. අගච්ඡි - මජ්ඣ. PTS.
4. මුඛෙන ව - මජ්ඣ. PTS. 5. නිපට්ඨකාරං - මජ්ඣ. සා. 6. මාතං හ - සිමු. 1.
7. පසසු අසස - PTS. කපංගසස - සා. 8. තසසසු - මජ්ඣ. PTS. 9. ධාරි - මජ්ඣ.
10. තසසසු - සිමු 2. 11. තසසසු සංයු පුජ්ජතා - මජ්ඣ. PTS. 12. සිතිභුතෙ - සා.
13. කමසස - මජ්ඣ.

* හ මානං මුහුණතං සංයු - සිමු 2. මජ්ඣ. සා. PTS. හ මානං මුහුණතං සංයු - සි 1, 2.
† අනුමුඛසි - සි 1, 2. ‡ වතුන්මි. - සිමු 1.

ඉක්කිති මානස්සංඛාරා ඛණ්ඩානුසාරිනි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ නිශ්ශබ්ද ව එකත්පතෙක සිටියේ ය. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඔහුට කථා නොකළ සේක. ඉක්කිති මානස්සංඛාරා ඛණ්ඩානුසාරිනි තෙමේ මේ මහණගොසුම් තෙමේ කිසිත් නො දනියයි එතැනින් ම නැවත පෙරළා එනු කැමැත්තේ විය.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තම සිතින් මානස්සංඛාරා ඛණ්ඩානුසාරිනි විතතපරිච්ඡාදය දූත මානස්සංඛාරා ඛණ්ඩානුසාරිනි ගාථායෙන් වදාළ සේක:

බමුණ, මෙහි ප්‍රයෝජනයක් අපේක්ෂා කරන්නුට මානය වැඩිම නො මැනවි. යම් ප්‍රයෝජනයක් හේතු කොට ගෙන පැමිණියේ නම් එය ම සිදුකර ගන්නේ ය.

ඉක්කිති මානස්සංඛාරා ඛණ්ඩානුසාරිනි තෙමේ මහණගොසුම් තෙමේ මාගේ සිත දනී යයි එහි ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාමුල හිසින් වැටී භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පා මුවෙන් සිඹි. අතින් ද පිරිමදී. “භවත් ගෞතමයෙනි, මම මානස්සංඛාරා යෙමි. භවත් ගෞතමයෙනි, මම මානස්සංඛාරා යෙමි” යි තම ද අත්වයි.

ඉක්කිති ඒ පිරිස “පින්වත්නි, ආයුධයකි. පින්වත්නි, අද්භූතයකි. මේ මානස්සංඛාරා ඛණ්ඩානුසාරිනි තෙමේ මව් නො ම වදී. පියා නො ම වදී. ඇදුරනු නො ම වදී. දෙවුබැයා නො ම වදී. එහෙත් ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙබඳු ඉතා ම යටත් පහත් පැවැත්ම ඇති බවක් කෙරේ ය යි අද්භූත සිත් ඇති වූවා ය.

ඉක්කිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මානස්සංඛාරා ඛණ්ඩානුසාරිනි මෙය වදාළ සේක: බමුණ, පමණි. නැගිටුව. සිය අසුනෙහි හිඳ ගනුව. යම් හෙයකින් තාගේ සිත මා කෙරෙහි පහත් ද, (එහෙයින්).

ඉක්කිති මානස්සංඛාරා ඛණ්ඩානුසාරිනි සිය අසුනෙහි හිඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථාවකින් කී ය:

කවර කෙනකුත් කෙරෙහි මානය නො කරන්නේ කවරකෙනකුත් කෙරෙහි ගෞරව සහිත වන්නේ ද? ඔහු විසින් කවර කෙනෙක් අපවිති කටයුත්තෝ වන්නාහු ද? ඔහු විසින් කවර කෙනෙක් මැනවින් පිදියයුත්තෝ වන්නාහු ද?

[භගවත්තු:]

මම කෙරෙහි ද, පියා කෙරෙහි ද, වැලි දෙවුබැයා කෙරෙහි ද, සිවුවැනි ව ඇදුර කෙරෙහි ද යි යන මොවුන් කෙරෙහි මානය නො කරන්නේ ය. මොවුන් කෙරෙහි ගෞරව සහිත වන්නේ ය. ඔහු විසින් මොහු අපවිති කටයුත්තෝ වන්නාහ. ඔහු විසින් මොහු මැනවින් පිදියයුත්තෝ වන්නාහ.

සිහිල් වූ කලකිස ඇති ආසුව රහිත වූ නිරාභතර වූ ඒ රහතුන් (මානසෙන්) තද නො වී මානය නසා වදුව.

මෙසේ වදාළ කල්හි මානස්සංඛාරා ඛණ්ඩානුසාරිනි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් දිවියෙන් ගත් සරණ හිස උපාසකයකු කොට දරණ සේකවා.

7. 2. 6.

පව්වනීකසුතනං.

202. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවච්ඡීයං විහරති ඡෙතවනො අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරුලො.

තෙන බො පන සමයෙන පව්වනීකසානො නාම බ්‍රාහ්මණො සාවච්ඡීයං පටිවසති. අප් බො පව්වනීකසානස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස එතදහොසි, යනනුතාහං යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඛිකමෙය්‍යං යං යදෙව සමණො ගොතමො භාසිස්සති, තං තදෙවස්සාහං පව්වනීකාස්සනති.

තෙන බො පන සමයෙන භගවා අජේඛාකාසෙ වඩ්ඛමති. අප් බො පව්වනීකසානො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිථා භගවනතං වඩ්ඛමනතං අනුච්ඛිකමමානො¹ භගවනතං එතදවොච: භණ් සමණ ධම්මනති

[භගවා:]

න පව්වනීකසාතෙන සුචිත්තං සුභාසිතං,
උපකක්ඛිත්‍රිට්ඨවිතෙතන සාරඞ්ඛබ්බලෙත ව.

යො ච විතෙය්‍ය සාරඞ්ඛං අප්පසාදඤ්ච වෙතසො,
ආඝාතං පටිනිස්සර්ජ්‍ය වෙ² ජඤ්ඤා සුභාසිතනති.

එවං චුතොත පව්වනීකසානො බ්‍රාහ්මණො භගවනතං එතදවොච: අභික්ඛනතං හො ගොතම -පෙ- උපාසිකං මං භවා ගොතමො ධාරෙත්තු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතනති.

7. 2. 7.

නවකමම්ඤ්ඤාසුතනං.

203. එකං සමයං භගවා කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤාභරයම්. වනසණ්ඨො.

තෙන බො පන සමයෙන නවකමම්ඤ්ඤාභාරද්වාරො³ බ්‍රාහ්මණො තස්මිං වනසණ්ඨො කමමනතං කාරුපෙති. අද්දසා බො නවකමම්ඤ්ඤාභාරද්වාරො බ්‍රාහ්මණො භගවනතං අඤ්ඤාභරයම් සාලරුකබ්බලෙ නිසින්නං පලලඛකං ආභුජ්ථා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිච්ඡිං සතිං උපට්ඨපෙත්වා, දිස්වාතස්ස එතදහොසි: අහං බො පන⁴ ඉමස්මිං වනසණ්ඨො කමමනතං කාරුපෙනොතා රමාමි. අයං සමණො ගොතමො කිං කාරුපෙනොතා රමෙතිති.

අප් බො නවකමම්ඤ්ඤාභාරද්වාරො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිථා භගවනතං ගාථාය අජ්ඣාසාසි.

කෙ භු කමමනතා කසිරනති⁵ භික්ඛු සාලවතෙ තව,
යදෙකකො අරඤ්ඤාසම් රතිං වින්දසි ගොතමාති.⁶

1 අනුච්ඛිකමමානොඉති නැති - මජ්ඣ. PTS 2. භවෙ - ස්‍යා. 3. "පස" ඉති නැති - මජ්ඣ. ස්‍යා, PTS, 4. සාරියනති - මජ්ඣ. 5. වින්දති ගොතමාති - මජ්ඣ. ස්‍යා, PTS.

7. 2. 6.

පච්චනික සූත්‍රය.

202. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි වූ ජේතවන නම් වූ අනේපිටු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක.

එකල්හි පච්චනිකසාහ නම් බමුණෙක් සැවැත්නුවර වෙසෙයි. ඉක්බිති පච්චනිකසාහ බමුණාහට “මම මහණ ගොසුම්හු වෙත එළඹෙන්නෙමි නම් මැනවි. මහණ ගොසුම් යමක් යමක් ම කියන්නේ ද, මම ඔහුගේ ඒ ඒ වදනට ම විරුද්ධ වන්නෙමි”යි මේ අදහස විය.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අබ්බස සක්මන් කරණ සේක. එවිට පච්චනිකසාහ බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කර එළඹියේ ය. එළඹ සක්මන් කරණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනුව සක්මන් කරමින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “ශ්‍රමණයෙනි දහම් දෙසනු මැනවැ”යි මෙය කීය.

[භගවත්හු.]

පච්චනිකසාහ වූ කිලිට්ඨිත් ඇති කරණුහනරියකරණය බහුල කොට ඇති පුද්ගලයා විසින් සුබැසි දහම මොනවට නො දනහැක්කේ ය.

යමෙක් සිතේ අප්‍රසාදය ද බද්ධවේරය ද දුරු කොට සාරමය බැහැර කොට (සිටියේ ද) හෙ තෙමේ ඒකාන්තයෙන් සුබැසි දහම දැන ගන්නේ ය.

මෙසේ වදනු කල්හි පච්චනිකසාහ බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස ඉතා මැනවි. ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා!

7. 2. 7.

නවකමික සූත්‍රය.

203. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල් දනව්වෙහි එක්තරා වනලාභැබෙහි වැඩවසන සේක.

එකල්හි නවකමිකභාරද්වාජ බමුණු තෙමේ ඒ වනලාභැබෙහි කථික කරවයි. නවකමිකභාරද්වාජ බමුණු තෙමේ එක්තරා සල්ලාකක්-මුල උඩුකය කෙළින් තබා (කම්මහනට) අභිමුඛ කොට සිහි එළවා පලක් බැඳ වැඩහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැක්කේ ය. දැක ඔහුට “මම වතාහි කථික කරවමින් මේ වනලාභැබෙහි සිත් අලවමි. මේ මහණගොසුම් තෙමේ කුමක් කරවමින් සිත් අලවා දෑ”යි මේ අදහස විය.

ඉක්බිති නවකමිකභාරද්වාජ බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

මහණ, ඔබවහන්සේ විසින් මේ සල්ලෙතෙහි නිතම් කථිකනයෝ කරණු ලැබෙද්ද? ගෞතමයෙනි, යම් හෙයකින් මේ වෙනෙහි හුදෙකලා ව ඇල්ම විදිහි ද? (එහෙයින්) මෙසේ විචාරමි.

ත¹ මෙ වතසමිං කරණීයමපි උච්ඡින්නමුලං මෙ වතං විසුකං,
සොහං² වතෙ නිබ්බතපො විසල්ලො එකො රමෙ අරතීං විපපභායාති.

එවං වුතෙන තවකමමිකභාරදොථො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං, එතද්වොච:
අභිකක්කන්තං හො ගොතමි -පෙ- උපාසකං මං භවා ගොතමො ධාරෙහු
අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ඩුපෙතං සරණං ගතන්ති.

7. 2. 8.

කට්ඨභාරසුභතං.

204. එකං සමයං භගවා කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤතරසමිං
වතසණ්ඛො.

තෙන බො පත සමයෙන අඤ්ඤතරසා භාරදොථගොන්තාසා
බ්‍රාහ්මණසා සමිහුලො අනෙතවාසිකා කට්ඨභාරකා³ මාණවකා යෙන සො⁴
වතසණ්ඛො තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිතො අද්දසංසු භගවන්තං තසමිං
වතසණ්ඛො නිසින්නං පලලඛකං ආභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතීං
උපට්ඨපෙඤා.

දිසවාන යෙන භාරදොථගොන්තො බ්‍රාහ්මණො තෙනුපසඛකමිංසු.
උපසඛකමිතො භාරදොථගොන්තං බ්‍රාහ්මණං එතද්වොචුං: යග්ගෙ භවං
ජාතෙය්⁵ අසුකසමිං වතසණ්ඛො සමණො⁶ නිසින්නො පලලඛකං ආභුජ්ඣා
උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතීං උපට්ඨපෙඤාති.

අථ බො භාරදොථගොන්තො බ්‍රාහ්මණො තෙහි මාණවකෙහි සද්ධිං යෙන
සො වතසණ්ඛො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතො අද්දසා බො භගවන්තං
තසමිං වතසණ්ඛො නිසින්නං පලලඛකං ආභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය
පරිමුඛං සතීං උපට්ඨපෙඤා. දිසවාන යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛක-
මිතො භගවන්තං ගාථාති අජ්ඣාසාසි:

ගමහිරරුපෙ බහුභෙරවෙ වතෙ සුඤ්ඤං අරඤ්ඤං විජ්ජං විගාහිය,
අනිඤ්ජමානෙන සිතෙන⁷ වග්ගුතා සුචාරුරුපං⁸ වත භික්ඛු ක්කායසි.

න යථා ගීතා න පි යථා වාදිතං එකො අරඤ්ඤ වතමසිතො මුනි,
අචේත්තරුපං පටිභාති මං ඉදං යදෙකකො පිතිමතො වතෙ වසෙ.

මඤ්ඤමහං⁹ ලොකාධිපතී සභව්‍යතං¹⁰ ආකඛමානො තිදිවං අනුත්තරං,
කසවා භවං චිත්තමරඤ්ඤමසිතො තපො ඉධ කුඛබ්බි¹¹ බ්‍රහ්මපත්තියාති.

1. න ව මෙ - සිමු 1. සා. 2. සොහං - PTS. 3. කට්ඨභාරකා කාම - සිමු 1. 2. 4 සොහි
තපි - මජ්ඣ. 5. ජාතෙය්‍යාසි - මජ්ඣ. 6. සමණො ගොතමො - සා. 7. තිතෙන -
සා. 8. සුඤ්ජරුපං - අට්ඨ: 9. මඤ්ඤානං - PTS. 10. ලොකාධිපතී සභව්‍යතං - සිමු 1.
ලොකාධිපතී සභව්‍යතං - PTS. මජ්ඣ. සා. 11. කුඛබ්බි - මජ්ඣ.

මෙම වෙනෙහි කටයුත්තක් නැත. මාගේ කෙලෙස්වනය මුලුසුන් කරණ ලද්දේ ය. පහ ව ගිය (කෙලෙස්) කටු ඇත්තේ ය. ඒ මම නිකෙලයි ව පහ ව ගිය (රුහාදි) හුල් ඇති ව (ප්‍රාන්තසෙතසුන්හි හා භාවනාවෙහි) තොරැල්ම වෙසෙසින් පහ කොට මේ වෙනෙහි එකලාව සිත් අලවා වෙසෙමි.

මෙසේ වදාළ කල්හි තවකම්මකභාරදාජ. බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය: භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවි ගිහියෙන් සරණ ගිය මා උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා.

7. 2. 8.

කට්ඨභාරසූත්‍රය

204. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල්දනවිවෙහි එක්තරු වතලාහැබෙක වැඩවසන සේක.

එකල්හි එක්තරු භාරදවාජගෝත්‍ර බමුණකුගේ අතාවැසි වූ දර ගෙනෙත බොහෝ මාණවකයෝ ඒ වතලාහැබ වෙත එළඹියහ. එළඹ ඒ වතලාහැබෙහි පලක් බැඳ උඩුකය කෙළින් තබා අභිමුඛ කොට සිහි එළවා වැඩහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුටහ. දෑක භාරදවාජගෝත්‍ර බමුණා වෙත එළඹියහ. එළඹ භාරදවාජගෝත්‍ර බමුණාහට “භවත් තෙමේ දන්තේ ද? අසවල් වතලාහැබෙහි මහණෙක් පලක් බැඳ උඩුකය කෙළින් තබා සිහිය අභිමුඛ කොට එළවා හුන්තේ ය”යි මෙය කීහ.

ඉක්බිති භාරදවාජගෝත්‍ර බමුණු ඒ මණෙටුන් සමග ඒ වතලාහැබ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ වතලාහැබෙහි පලක් බැඳ උඩුකය කෙළින් තබා අභිමුඛ කොට සිහි එළවා වැඩහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැක්කේ ය. දෑක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කීය;

ඉමණ්‍යෙති, හිස් වූ, ජනයාගෙන් තොර වූ, අරණ්‍යයට පිවිස ගැඹුරු සවභාවය ඇති බොහෝ සෙයින් බිය එළවන මේ වෙනෙහි තොසැලෙත ස්ථිර වූ මනහර සිරුරෙන් යුක්ත ව ඒකාන්තයෙන් සොදුරු සවභාවය ඇති ධ්‍යාන කෙරෙහි.

යම් තැනෙක ගි ගැසුම් තැද්ද, යම් තැනෙක වැසුමෙකුත් තැද්ද, (එබඳු වූ මේ) වෙනෙහි සඵලමුනි තෙමේ හුදෙකලා ව ව්‍යාප්තසුන් ඇසුරු කෙළේ ය. යම් හෙයකින් එකලා ව ම තුටුසින් ඇති ව වෙනෙහි වෙසෙන්නේ ද, (එහෙයින්) මෙකරුණ පුද්ගමයක් සේ මට වැටහෙයි.

ලොකාධිපති බ්‍රහ්මයා හා සහභාවය වූ නිරුත්තර බහිලොව පනමින් (වෙනෙහි වෙසෙහි යයි) මම හඟිමි. (තැනහොත්) භවත් කුමක් හෙයින් ජනයා කෙරෙන් තොර වූ වනය ඇසුරු කෙළේ ද? බ්‍රහ්මලෝකෝත්පත්තිය පිණිස මෙහි තපස් කෙරෙහි ද?

[භගවා:]

යා කාචී කඛිං අභිනඤ්ඤා වා අනෙකධාතුසු පුඤ්ඤාදසිතා,
අඤ්ඤාණමුලපභවා පඡපජිතා සබ්බා මයා බන්ධනිකතා¹ සමුලිකා.

සඨානං අකඛිං අසිතො අනුපයො සබ්බෙසු ධම්මෙසු විසුඛදස්සනො,
පපුසාස සම්මොඛිමනුත්තරං සිවං ක්කායාමහං බ්‍රාහ්මණ² රහො විසාරදෙති.

එවං චුත්තො භාරථාර්ගොත්තො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච:
අභිකක්කන්තං හො ගොතම, -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු
අඡ්ඡතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

7. 2. 9.

මාතුපොසකසුන්තං

205. සාවභජීයං—

අථ බො මාතුපොසකො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමි.
උපසඛිකමිතා භගවතා සඤ්ඤා සම්මොදි. සම්මොදනීයං කථං සාරණීයං
විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නො බො මාතුපොසකො
බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච. අහං හි හො ගොතම ධම්මෙත භික්ඛං
පරියෙසාමි. ධම්මෙත භික්ඛං පරියෙසිත්වා මාතෘපිතරෙ පොසෙමි. කච්චාහං
හො ගොතම එවංකාරී කිච්චකාරී හොමිති?

තග්ග නිං බ්‍රාහ්මණ එවංකාරී කිච්චකාරී හොසි³. යො බො බ්‍රාහ්මණ
ධම්මෙත භික්ඛං පරියෙසති. ධම්මෙත භික්ඛං පරියෙසිත්වා මාතෘපිතරෙ
පොසෙති. බහුං⁴ සො පුඤ්ඤං පසවතිති.

[භගවා:]

යො මාතරං වා⁵ පිතරං වා මචේවා ධම්මෙත පොසති,
තාය තං පාරිවරියාය මාතෘපිතුසු පණ්ණිතා,
ඉධෙව තං පසංසන්ති පෙච්ච සග්ගෙ පමොදතිති.

එවං චුත්තො මාතුපොසකො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච:
අභිකක්කන්තං හො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු
අඡ්ඡතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

1 බන්ධනිකතා - ස්‍යා. 2 බ්‍රහ්ම - මජ්ඣ. ස්‍යා. 3 අහංසි - සිවු 1.2. ස්‍යා. 4 බහු - PTS. 5 මාතරං - මජ්ඣ. ස්‍යා. PTS

[භගවත්හු:]

යම්කිසි අභිනන්දනසවරූප තෘෂණයක් හෝ අනෙකසවහාවාලම්බණ-
යන්හි වූ නිරතුරු ඇසුරු කළ තානාප්‍රකාර සෙසු කෙලෙස් හෝ ඇද්ද,
අවිද්‍යාව මූලප්‍රභවය කොට ඇති අවිද්‍යාමූල සහිත වූ ඒ සියලු තෘෂණවෝ මා
විසින් තසත ලදහ.

බමුණ, ඒ මම තෘෂණ රහිත වූයෙමි තෘෂණාව ඇසුරු නො කෙළෙමි
උපගත රහිත වූයෙමි සියලු ධර්මයන්හි විශුද්ධිදර්ශන ඇත්තෙමි වෙමි. ඒ
මම නිරුත්තර වූ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ සම්මෝඛියට පැමිණ විශාරද ව රහසිගතව ධ්‍යාන
කෙරෙමි.

මෙසේ වදල කල්හි භාරදවාප්ගෝත්‍ර බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට
මෙය සැල කෙළේ ය: භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි ... භවත්
ගෞතමයන් වහන්සේ අද පවත් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය මා උපාසකයකු
කොට දරණ සේක්වා.

7. 2. 9.

මාතුපොසක සුත්‍රය

205. සෑමැත්තුවර—

එකල්හි මාතුපොසක බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලභියේ ය.
ඵලභි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටුවියයුතු සිහිකටයුතු
කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් මාතු-
පොසක බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේය. භවත්
ගෞතමයෙනි, මම වතාහි දූහැමින් හික්කාව සොයමි. දූහැමින් හික්කාව
සොයා මවුපියන් පුසිමි. භවත් ගෞතමයෙනි, කීව් මම මෙසේ කරන්නෙමි
කිසි කරන්නෙකිමි වෙමි ද?

[භගවත්හු:]

බමුණ, මෙසේ කරණ තෝ ඵ්කාන්තයෙන් කිසි කරන්නෙහි. බමුණ,
යමෙක් දූහැමින් හික්කාව සොයා ද, දූහැමින් හික්කාව සොයා මවුපියන් පුසි ද,
හෙ තෙමේ බොහෝ පින් රැස් කෙරෙයි.

යම් මිනිසෙක් මවන් පියාන් දූහැමින් පුසි ද, මවුපියන් කෙරෙහි වූ ඒ
මෙහෙ කිරීම හේතු කොට ගෙන පණ්ඩිතයෝ මේ ලොවිහි ම ඔහු පසසත්.
පරලොව සවගීයෙහි සතුටු වෙයි.

මෙසේ වදල කල්හි මාතුපෝසක බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට
මෙය සැල කෙළේ ය: භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. ... භවත්
ගෞතමයන් වහන්සේ අද පවත් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය මා උපාසකයකු
කොට දරණ සේක්වා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

7. 2. 10.

භික්ඛකසුතනං.

206. ආවජ්ජියං—

අථ ඛො භික්ඛකො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම් උපසඛකමිති; භගවතා සද්ධිං සමොදි. සමොදනීයං කථං සාරුණීයං චිතියාරොචා, එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිනො, ඛො භික්ඛකො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: අහමි ඛො¹ හො ගොතම භික්ඛකො හමමි භික්ඛකො ඉධ තො කිං තානාකරණන්ති?

[භගවා:]

ත තෙන භික්ඛකො හොති යාවතා භික්ඛතෙ පරෙ,
විසුං ධම්මං සමාදය භික්ඛු හොති ත තාවතා.

යොධ පුඤ්ඤඤච පාපඤ්ච බාහිනා² බ්‍රහ්මවරියවා³,
සඛ්ඛාය ලොකෙ වරති ස වෙ භික්ඛුති වුච්චති.

එවං වුතෙන භික්ඛකො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: අභික්ඛන්තං හො ගොතම, -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතය්සෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

7. 2. 11.

සඛ්ඛාරවසුතනං.

207. ආවජ්ජියං—

තෙන ඛො පන සමයෙන සඛ්ඛාරවො⁴ තාම බ්‍රාහ්මණො ආවජ්ජියං පටිච්ඡති. උදකසුද්ධිකො උදකෙන පරිසුද්ධිං⁵ පච්චෙති. සායපාතං⁶ උදකො-රොගණානුයොගමනුසුතො, විහරති.

අථ ඛො ආයසමා ආනිකො පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙති; පනත්චිවරමාදය සාවජ්ජිං පිණ්ඩාය පාවිසි. සාවජ්ජියං පිණ්ඩාය වරිති; පච්ඡාභතො පිණ්ඩාපාත-පටිකකන්තො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකමිති; භගවන්තං අභිවාදෙති; එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිනො, ඛො ආයසමා ආනිකො භගවන්තං එතදවොච: ඉධ හන්තෙ සඛ්ඛාරවො⁴ තාම බ්‍රාහ්මණො සාවජ්ජියං පටිච්ඡති, උදකසුද්ධිකො උදකෙන පරිසුද්ධිං⁵ පච්චෙති සායපාතං⁶ උදකොරොගණානුයොගමනුසුතො, විහරති. සාධු හන්තෙ භගවා යෙන සඛ්ඛාරවසු බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඛකමතු අනුකම්පං උපාදයාති. අධිවාසෙසි භගවා භුණ්තිභාවෙන.

අථ ඛො භගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙති; පනත්චිවරමාදය යෙන සඛ්ඛාරවසු බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඛකම්. උපසඛකමිති; පඤ්ඤානො ආසනෙ නිසීදි.

1. අහමි - සිවු. 1, 2 සො. 2. පවාහෙති - සො. 3. බ්‍රහ්මවරියං - මජ්. සිවු. 1. PTS. සො. 4. සඛ්ඛාරවො - සො. 5. සුද්ධිං - සිවු. 1. 2. PTS. සි 1, 2. 6. සායංපාතං - සිවු. 1.

7. 2. 10.

හික්කක සූත්‍රය

206. සැවැත්නුවර—

එකල්හි හික්කක බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටුවියයුතු හිතකටයුතු කපාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් හික්කක බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේය. භවත් ගෞතමයෙනි, මමත් හික්කකයෙක්මි. භවත් තෙමේත් හික්කකයෙකි. මෙහි ලා අප දෙදෙනාගේ කිනම් වෙනසක් ද?

[භගවත්හු:]

මෙරමා සිහා යන මෙතෙක් වේ ද, එපමණෙකින් හික්කකයෙක් නො වේ. දුර්ගතිය වූ අකුලබලය සමාදන් ව (සිටියේ) ඒ තාක් හික්කක නම් නො වේ.

මේ සස්තෙහි යමෙක් පිණ ද පව ද බැහැර කොට චුසු බහිරු ඇත්තේ නුවණින් දැන ලොව්හි හැසිරේ ද, හෙ තෙමේ ඒකාන්තයෙන් හික්කක යයි කියනු ලැබේ.

මෙසේ වදාළ කල්හි හික්කක බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිව්‍යයා කොට සරණ ගිය මා උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා.

7. 2. 11.

සඬහාරව සූත්‍රය

207. සැවැත්නුවර—

එකල්හි සඬහාරව නම් බමුණෙක් සැවැත්නුවර වෙසෙයි. ජලයෙන් ශුද්ධිය වේ යයි අදහන්නේ ජලයෙන් පිරිසිදු බව පතයි. උදය සවස දිගට බැසීම් චිත්තයෙහි යෙදුනේ වෙසෙයි.

ඉක්බිති ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරණුවෝ පෙරවරා හැඳ පෙරව පාසිවුරා ගෙන සැවැත්නුවරට පිඬු පිණිස පිවිසියහ. සැවැත්නුවර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිස පාතයෙන් වැලකුනාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්න. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කළහ: “වහන්ස, මෙහි සඬහාරව නම් බමුණෙක් සැවැත්නුවර වෙසෙයි. ජලයෙන් ශුද්ධිය වේ යයි අදහන්නේ ජලයෙන් පිරිසිදු බව පතයි. උදය සවස දිගට බැසීම් චිත්තයෙහි යෙදුනේ වෙසෙයි. වහන්ස, භාග්‍යවත්හු අනුකම්පා පිණිස සඬහාරව බමුණාගේ නිවෙස්ත වෙත එළඹෙන සේක්වා. ඒ මැනවි”යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිශ්ශබ්ද භාවයෙන් ඉවසා වදාළ සේක.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරා හැඳ පෙරව පාසිවුරා ගෙන සඬහාරව බමුණාගේ නිවෙස්ත වෙත එළඹී සේක. එළඹ පණවන ලද අස්තෙහි වැඩහුන් සේක.

අථ බො සඛ්‍යාරවො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්.
උපසඛකම්නි භගවතා සද්ධිං සම්මොදි. සම්මොදනීයං කථං සාරුඤ්ඤං
විනිසා රොති. එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නං බො සඛ්‍යාරවං
බ්‍රාහ්මණං භගවා එතදවොච: සචං කිර තං බ්‍රාහ්මණ උදකසුද්ධිකො
උදකෙත පරිසුද්ධිං පච්චෙයි. සායපාතං උදකොරොහණානුයොගමනුසුතෙනා
විහරසිති.

එවං හො ගොතමානි¹

කිම්පත තං බ්‍රාහ්මණ අත්ථවසං සම්පසාමානො උදකසුද්ධිකො උදකෙත
පරිසුද්ධිං² පච්චෙයි. සායපාතං උදකොරොහණානුයොගමනුසුතෙනා විහර-
සිති?

ඉධ මෙ හො ගොතම යං දිවා පාපකම්මං කතං හොති, තං සාය
තහානෙත³ පවාහෙමි. යං රතනිං පාපකම්මං කතං හොති, තං පාන⁴
තහානෙත පවාහෙමි. ඉමං බ්‍රාහ්මණ හො ගොතම අත්ථවසං සම්පසාමානො
උදකසුද්ධිකො උදකෙත පරිසුද්ධිං පච්චෙමි. සායපාතං උදකොරොහණානු-
යොගමනුසුතෙනා විහරමිති.

[භගවා:]

ධම්මො රහදෙ බ්‍රාහ්මණ සිලුතිජො,
අනාච්ඤා සබ්බි සතං පසඤ්ඤා,
යත්ත වෙදගුණො සිතාතා
අනුලලගන්නා'ව කරනති පාරනති.

එවං ධුතෙන සඛ්‍යාරවො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: අභිකකන්නං
හො ගොතම, -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනග්ගෙ
පාණ්ණපෙතං සරණං ගතනති.

7. 2. 12.

බොමද්දසසුත්තං

208. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සංගෙකසු විහරති බොම-
ද්දසසු නාම සකාසානං නිගමො. අථ බො භගවා පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙති:
පත්තච්චරමාදය බොමද්දසසු නිගමං⁵ පිණ්ඩාය පාවිසි.

තෙන බො පත සමයෙන බොමද්දසසුකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා සභායං
සන්නිපතිතා නොනති කෙතචි දෙව කරඤ්ඤෙන. දෙවො ච එකමෙකං
ථුසායති.

අථ බො භගවා යෙන සා සභා තෙනුපසඛකම්. අද්දසංසු බො
බොමද්දසසුකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා භගවන්තං දුරතොච අගච්ඡන්තං. දිස්වාන
එතදවොචු: කෙ ච මුණ්ඩාකා සමණකා කෙ ච සභාධම්මං ජාතිස්සන්තිති?

අථ බො භගවා බොමද්දසසුකෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ ගාථාය අජ්ඣාසාසි.

1. ගොතම - මජ්ඣ. PTS. 2. උදකසුද්ධිං - මජ්ඣ. PTS. 3. සායපාතානො - මජ්ඣ.
සෘ. 4. පානං - මජ්ඣ. සෘ. PTS. 5. නාම නිගමං - සිද්ධ. I.

එකල්හි සඛාරව බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු සිති කවියුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් සඛාරව බමුණාට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. බමුණ, සැබැව්? තෝ ජලයෙන් ගුද්ධය වේ යයි අදහන්නෙහි ජලයෙන් පිරිසිදු බව පතයි ද? උදය සවස දිගට බැසීම චුතයෙහි යෙදුනෙහි වෙසෙයි ද?

භවත් ගෞතමයෙනි, එසේ ය.

බමුණ, තෝ කිතම් ආනිසංසයක් දක්මින් ජලයෙන් පිරිසිදු වේ යයි අදහන්නෙහි ජලයෙන් පිරිසිදු බව පතයි ද? උදය සවස දිගට බැසීම චුතයෙහි යෙදුනෙහි වෙසෙයි ද?

භවත් ගෞතමයෙනි, මෙහි මා විසින් දහවල් යම් පථිකමෙක් කරණ ලද්දේ වේ ද, සවස නැමෙන් එය පා කොට හරිමි. ඊ යම් පථිකමෙක් කරණ ලද්දේ වේ ද, උදය නැමෙන් එය පා කොට හරිමි. භවත් ගෞතමයෙනි, මම මේ ආනිසංසය දක්නෙම් ජලයෙන් ගුද්ධය වේ යයි අදහන්නෙම් ජලයෙන් පිරිසිදු බව පතමි. උදය සවස දිගට බැසීම චුතයෙහි යෙදුනෙම් වෙසෙමි යි.

[භගවත්හු:]

වේදයෙහි පරතෙරට ගිය ආයතියේ යම් තැනෙක ජානකය කළාහු තොතෙන් සිරුරු ඇතිව ම නිවන් නමැති පරතෙරට ඒකාන්තයෙන් යෙද් ද, බමුණ, ධර්මය තෙමේ සිල් නමැති තොට ඇති වෙසෙසින් පහන් වූ උතුම් සහසුරාමයන් විසින් පසස්නා ලද (එබඳු) ජලාසයෙකි.

මෙසේ වදාළ කල්හි සඛාරව බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය මා උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා යි.

7. 2. 12.

බොමදුස්ස සූත්‍රය

208: මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍ය ජනපදයෙහි ශාක්‍යයන්ගේ බොමදුස්ස නම් නිකම්ගමිහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරා හැඳ පෙරව පාසිටුරා ගෙන බොමදුස්ස නිකම්ගමට පිටු පිණිස පිවිසි සේක.

එකල බොමදුස්ස නිකම්ගමවාසී බමුණුගෘහාචාර්යෝ කිසියම් කටයුත්තක් සඳහා සභායෙහි රැස්වූවාහු වෙති. ඒ ස්ථාන ද එකිළිනි පොදු හෙළයි.

එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ සභාව වෙත එළඹි සේක. බොමදුස්සක බමුණුගෘහාචාර්යෝ වසින්තා වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුර දී ම දුටහ. දෑක නිෂ්ඨිත මුඩුමහණහු කවරහු ද, කවර කෙනෙක් සභාධර්මය දන්නාහු දැ යි මෙය කීහ.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බොමදුස්සක බමුණුගෘහාචාර්යන්ට ගාථා-යෙන් වදාළ සේක:

තෙසං සභා යත්ථ න සන්ති සන්තො සන්තො න තෙ යෙ න වදන්ති ඛම්මං,
රුහඤ්ච දෙසඤ්ච පභාය මොහං ධම්මං වදන්තාව්¹ හවන්ති සන්තොති.

එවං වුත්තෙ බොමදුස්සකා මූහමණ්ණගහපතිකා හගවන්තං එතදවොචුං:
අභික්ඛන්තං හො ගොතම අභික්ඛන්තං හො ගොතම. සෙය්‍යථාපි හො
ගොතම, නික්ඛාජ්ඣනං වා උක්ඛාජ්ඣය පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලුක්ඛ
වා මග්ගං ආවිජ්ඣෙය්‍ය, අක්ඛිකාරෙ වා තෙලපජ්ජානං ධාරෙය්‍ය වක්ඛුමන්තො
රූපානි දක්ඛිනති. එවමෙවං හොතා ගොතමෙන අත්තෙකපරියායෙන ධම්මො
පකාසිතො. එතෙ මයං හවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාම ධම්මඤ්ච භික්ඛු-
සංඛික්ඛාම. උපාසකෙ තො හවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ඣතග්ගෙ පාණ්ණපෙතෙ
සරණං ගතෙති.

උපාසකවග්ගො දුතියො.

තනුඥානං:

කසි උදයො දෙවතිතො අඤ්ඤතර මහාසාලං
මාතස්ථාභිඤ්ච පච්චතීකඤ්ච නවකමචකධ්මභාරකං²
මාතුපොසකො³ භික්ඛකො සංඛාරවො බොමදුස්සෙන ද්වාදසාති.

මූහමණ්ණසංයුතනං සමන්තං.

8. වඛනීසසායුතනං

1. වඛනීසවග්ගො

8. 1. 1.

නික්ඛගහසුතනං.

209. එවං මෙ සුතනං: එකං සමයං ආයස්ථා වඛනීසො ආලච්ඡිං විහරති
අග්ගාලවමෙ වෙතිසෙ ආයස්ථා නිග්ගාඛකපොසන උපජ්ඣායෙන සද්ධං.
තෙත බො පත සමයෙන ආයස්ථා වඛනීසො නවො හොති අචිරපබ්බජිතො
ඔසියසකො විහාරපාලො.

අථ බො සම්බුද්ධා ඉත්ථෙයො සමලඛකරිත්වා යෙන අග්ගාලවකො
ආරුමො⁴ තෙත්තපසංඛිකම්සු, විහාරපෙක්ඛිකායො. අථ බො ආයස්ථො
වඛනීසස්ස තා ඉත්ථෙයො දිස්වා අතභිරති උපපජ්ජති, රුහො විතතං
අනුභංසෙති.

අථ බො ආයස්ථො වඛනීසස්ස එතදහොසි. අලාභා වත මෙ, න වත
මෙ ලාභා. දුලලඛං වත මෙ, න වත මෙ සුලලඛං. යස්ස මෙ අතභිරති
උප්පන්නා, රුහො විතතං අනුභංසෙති. තං කුතෙත්ථ ලඛ්‍යා යමෙව පරෙ
අතභිරති විතොදෙත්වා අභිරති උප්පාදෙය්‍ය. යනත්තාහං අත්තනාව
අත්තනො අතභිරති විතොදෙත්වා අභිරති උප්පාදෙය්‍යන්ති.

1. වදන්තාව - මජ්ඣ. සූ. සිටු 1 2. නවකමචකධ්මභාරං - මජ්ඣ. 3 මාතුපොසකං -
මජ්ඣ. 4. සෙසාරාමො - සිටු. 1.2. සූ. PTS

යම් නැතෙක සතපුරුෂයෝ තැද්ද, තෙල සහායෙන් නොවේ. යම් කෙනෙක් ධර්මය නො කියද්ද, ඔහු සතපුරුෂ නොවෙයි. රුහය ද, ද්වේශය ද, මෝහය ද දුරු කොට ධර්මය දේශනා කරන්නෝ ම සත්පුරුෂ වෙති.

මෙසේ වදාළ කල්හි බොමදුස්සක බමුණුගැහැවියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කළහ. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම්සේ යටිහුරු වූවක් උඩුහුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැසුනු දෙයක් විවර කරන්නේ හෝ වේ ද, මංමුලා වූවකුට මහ කියා දෙන්නේ හෝ වේ ද, ඇස් ඇත්තෝ රූප දක්නාහසි අඳුරෙහි තෙල්පහනක් දරන්නේ හෝ වේ ද, එපරිද්දෙන් ම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් නියරින් ධර්මය ප්‍රකාශ කරණ ලද්දේ ය. මේ අපි භවත් ගොසුම්හු ද, දහම ද, බික්සහන ද සරණ යමු. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය අප උපාසකයන් කොට දරණ සේක්වා යි.

උපාසක වර්ගය දෙවෙනි යි.

එහි උද්‍යානය:

කසි, උදය, දේවතිත, අඤ්ඤතරමභාසාල, මානස්සධි, පච්චනික, තවකමම, කට්ඨහාරක, මාතුපොසක, භික්ඛක, සභිගාරව, බොමදුස්ස සුත්‍රය යි සූත්‍ර දෙළොසෙකි.

මූලාශ්වාස සංයුතය නිමිසේ ය.

8. වඛනීයසංයුතය

1. වඛනීයවග්ගිය

8. 1. 1.

නික්ඛන්තසුත්‍රය

209. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක ආයුෂමත් වඛනීය තෙමේ අලවිකුටර අග්නාලවමෙහිය විහාරයෙහි උපාධ්‍යාය වූ ආයුෂමත් නිශ්‍රොධකස්ස තෙරුන් සමග වැඩ වෙසෙයි. එකල්හි ආයුෂමත් වඛනීය තෙමේ අලුත පැවිදි වූ වෙහෙර තවතිත වෙහෙර රක්තා තවකයෙක් වෙයි.

ඉක්බිති බොහෝ සක්‍රීය සැරසි වෙහෙර දක්නා කැමැත්තාහු අග්නාලවක-ආරාමය කරා පැමිණියහ. එකල්හි ආයුෂමත් වඛනීයහට ඒ යන්ත්‍රීන් දක අනභිරතිය උපදියි. රුහය (කුසල්) සිත වනසයි.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඛනීයහට “යම්බදු මට අනභිරතිය උපන්නී ද, රුහය සිත වනසා ද, ඒකාන්තයෙන් (එය) මට අලාභයෙක. ඒකාන්තයෙන් එය මට ලාභයෙක් නො වේ. මට ඒකාන්තයෙන් දුර්භාගයෙකි. ඒකාන්තයෙන් මට යහපත් භාග්‍යයෙක් නොවේ. යම් හෙයකින් මෙරමා මාගේ අනභිරතිය දුරු කොට අභිරතිය උපදවන්නේ නම් එය මෙහි කොසින් ලැබිය හැකි ද, මම තෙමේ ම තමාගේ අනභිරතිය දුරු කොට අභිරතිය උපදවන්නෙමි නම් මැනැවැ” යි මේ සිත විය.

අථ බො ආයස්මා වඩ්ඪිසො අත්තනාව අත්තනො අතතිරතිං විනොදෙඤ්චා
අභිරතිං උප්පාදෙඤ්චා තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි.

නිකකිනනං වත මං සනනං අගාරස්මානගාරියං,
විතකකා උපධාවනති පගබ්බා කණ්ණනො ඉමෙ.

උග්ගපුත්තා මිභිස්සාසා සිකඛිතා දලුගධම්මිනො,
සමනතා පරිකිරෙස්සුං සහස්සං අපලායිතං.

සවෙපි එත්තනො¹ භියොසා අගමිස්සනති ඉඤ්චියො,
තෙව මං බ්‍යාධිස්සනති ධම්මෙ සමති පතිට්ඨිතං.²

සකඛිති මෙ සුතං එතං බුද්ධස්සාදිච්චබ්බකුතො,
නිබ්බාණගමනං මග්ගං තස්මි මෙ නිරතො මනො.

එවඤ්ඤා මං විහරන්තං පාපිමා³ උපගච්ඡසි,
තථා චෙට්ඨි කරිස්සාමි ත මෙ මග්ගවපි දකඛසිති.

8. 1. 2.

අරති සුතනං.

210. එකං සමයං⁴ ආයස්මා වඩ්ඪිසො ආලුචියං විහරති අග්ගාලවෙ
වෙනියෙ ආයස්මිනා නිග්‍රොධිකපෙසන උපර්ක්කියෙන සද්ධිං. තෙන බො පත
සමයෙන ආයස්මා නිග්‍රොධිකපෙසා පච්ඡාභතනං පිණ්ඩපාතපටික්කනෙන්තා
විහාරං පටිසති සායං වා නිකම්මති අපරප්පුචා කාලෙ. තෙන බො පත
සමයෙන ආයස්මිනො වඩ්ඪිසස්ස අතතිරති උප්පානතා හොති, රුගො
විත්තං අනුඤ්ඤෙති.

අථ බො ආයස්මිනො වඩ්ඪිසස්ස එතදහොසි. අලාභා වත මෙ,
ත වත මෙ ලාභා. දුලලඤ්ඤා වත මෙ, ත වත මෙ සුලලඤ්ඤා. යස්ස මෙ අතතිරති
උප්පානතා, රුගො විත්තං අනුඤ්ඤෙති. තං කුතෙස්මි ලබ්බා යං මෙ පඤ්ඤ
අතතිරතිං විනොදෙඤ්චා අභිරතිං උප්පාදෙස්ස. යනනුකාහං අත්තනාව
අත්තනො අතතිරතිං විනොදෙඤ්චා අභිරතිං උප්පාදෙස්සනති. අථ බො
ආයස්මා වඩ්ඪිසො අත්තනාව අත්තනො අතතිරතිං විනොදෙඤ්චා අභිරතිං
උප්පාදෙඤ්චා තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි.

අරතිඤ්ඤා රතිඤ්ඤා පභාය සබ්බසො ගෙහසිතඤ්ඤා විතකකං,
වතථං ත කරෙස්ස කුභිඤ්ඤා නිබ්බතපො අරතො⁵ ස භි භිකු.

යමිධ පුප්ඵ්විඤ්ඤා වෙහාසං රුපගතඤ්ඤා ජගතොගධං,
කුඤ්ඤා පරිජියති⁶ සබ්බමතිච්චං එවං සමෙච්ච වරන්ති මුතතතා.

1. එත්තනො - සිමු. 1 එත්තකා - ස්. එත්තො - PTS. 2. පතිට්ඨිතො - සිමු. 1. PTS.
ස 1, 2 3 පාපිම - මජ්. PTS. 4. එකං සමයං - පෙ - මජ්. PTS. 5. අත්තනො -
ස්. P11 6 පරිජියති - ස්, සිමු. 1,2.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩවිසස නෙමේ නෙමේ ම තමාගේ අනතිරතිය දුරු කොට අතිරතිය උපදවා ඒ වෙලාවෙහි මේ ගාථා කිය.

ගිහිගෙයින් නික්මුනාවූ ම සස්තට පාමිණියා වූ මා කරු බුහුටි වූ මේ විතකියෝ මාරයා කෙරෙන් ඒකාන්තයෙන් දිව එත්.

උග්‍රපුත්‍ර(රජතා) වූ මහත්දුහු ඇති (බහුශ්‍රීලයෙහි) මොනවට ගික්මුනු දඬි ඇදුරු දුහු දරන්නාවූ පලා නොයන ඔවුන් දහස්හුදු හාත්පස ඊතල විසුරුවන්නාවූ ද. (දක්‍ෂ පුරුෂයාට ඒ සියල්ල මැලකිය හැකිය.)

ඉදිනුදු මේ පමණ (දහස) ටත් වඩා සහිත්‍ර එන්නාවූ ද, සටකිය (ශාසන) බමියෙහි පිහිටි මා නො පෙළන්නාවූ ය.*

සුය්‍යබකු වූ බුදුරජාතන් වහන්සේ සමුවූයෙන් ම මේ නිවන් යන මග මා විසින් අසන ලද්දේ ය. එහි මාගේ සිත ඇලුනේ ය.

පට්ට, ඉදිත් මෙසේ වසන්නා වූ මා කරු පාමිණෙහි ද, මරුව, (තෝ යම්සේ) මා ගිය මගක් නො දක්වෙහි ද, එසේ කරන්නෙමි.

8. 1. 2.

අරති සූත්‍රය

210. එක්කලෙක ආයුෂමත් වඩවිසස නෙමේ අලවිනුවර අග්ගාලව-වෙහිය විහාරයෙහි උපාධ්‍යය වූ ආයුෂමත් නිත්‍රොධිකපා තෙරුන් සමග වෙසෙයි. එකල්හි ආයුෂමත් නිත්‍රොධිකපා තෙරණුවෝ පසුවන පිණිසානගෙන් මැලකුනාවූ වෙහෙරට පිවිසෙති. සවස හෝ පසුදින පිටු සිතන වේලෙහි හෝ නික්මෙති. එකල්හි ආයුෂමත් වඩවිසසට අනතිරතියෙක් උපන්නේ වෙයි. රුගය සිත වතසයි.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩවිසසට “යම්බදු මට අනතිරතියෙක් උපන්නේ ද, රුගය සිත වතසා ද, ඒ මට ඒකාන්තයෙන් අලාභයෙකි. ඒකාන්තයෙන් මට ලාභයෙක් නො වේ. ඒකාන්තයෙන් මට තපුරු ලැබීමෙකි. ඒකාන්තයෙන් මට මනා ලැබීමෙක් නොවේ. යම් හෙයෙකින් මෙරමා අනතිරතිය දුරු කොට අතිරතිය උපද වන්නේ නම් එය මෙහිලා කොසින් ලැබිය හැකි ද, මම තමාගේ අනතිරතිය නෙමේ ම දුරු කොට අතිරතිය උපදවන්නෙමි නම් මැතැවැ”යි මේ අදහස විය. ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩවිසස නෙමේ නෙමේ ම තමාගේ අනතිරතිය දුරු කොට අතිරතිය උපදවා ඒ වෙලාවෙහි මේ ගාථා කිය.

යමෙක් (සස්තෙහි) නො ඇල්ම ද (පස්කම් ගුණයෙහි) ඇල්ම ද ගෙනැගිලින වූ පාපවිතකී ද සජීප්‍රකාරයෙන් දුරු කොට කිසි අරවුණෙක්හි කෙලෙස් නැති මහවනය නො කරන්නේ ද, කෙලෙස්වන නැති තෘෂණාරති නැති හෙ තෙමේ හිකුණු නම් වේ.

මේ ලෝකයෙහි පොළොව ඇසුරු කලා වූ ද, අගස ඇසුරු කලා වූ ද, ලෝකයෙහි ඇතුලත් වූ යම්කිසි රූපයෙක් වේ ද, ඒ සියල්ල සහමුලින් දිරයි. අනිත්‍ය යි. මෙසේ දැන දන්නා ලද අත්බැව් ඇත්තෝ වෙසෙත්.

* දුනුවාසෝ වරකට එක්සාරයක් ම දිවිති. භ්‍රිහු වූ කලී වරකට රූපාරම්භාදි සාර-පසක්ම දිවිති. එහෙත් ඔවුන් දහසකටත් මා පෙළිය නො හැකිය යි යුක්ත යි.

උපධිසු ජනා ගතිතාසෙ දිට්ඨසුතෙ පටිසෙ ව මුතෙ ව,
එත්ථ විතොදය ඡන්දමනෙජො යො එත්ථ න ලිමපති තං මුනිමාහු.

අථ සට්ඨනිසසිතා¹ සවිතකකා* පුට්ඨජනනාය² අධමො නිවිට්ඨා,
න ව වග්ගගතස්ස³ කුභිඤ්චි නො පන දුට්ඨලලහාණී ස භික්ඛු.

දබ්බො විරරතතසමාභිතො අකුහකො නිපකො අපිහාලු,
සන්තං පදං අජ්ඣගමො මුනි පටිච්ච පරිනිබ්බුතො කඛ්ඛති කාලනති.

8. 1. 3.

පෙසලඅතිමඤ්ඤනායුතං

211. එකං සමයං ආයස්මා වඩනීසො ආලචියං විහරති අනුකාලමෙ
වෙතීයෙ ආයස්මතා නිශ්‍රොධිකපෙසන උපජ්ඣායෙන සද්ධිං. තෙන ඛො පන
සමයෙන ආයස්මා වඩනීසො අත්තතො පටිහාණෙන අඤ්ඤා පෙසලෙ
භික්ඛු අතිමඤ්ඤති.

අථ ඛො ආයස්මතො වඩනීසස්ස එතදහොසි. අලාහා වත මෙ න වත
මෙ ලාහා, දුලලඛං වත මෙ න වත මෙ සුලලඛං. යවාහං අත්තතො පටිහාණෙන
අඤ්ඤා පෙසලෙ භික්ඛු අතිමඤ්ඤමිති. අථ ඛො ආයස්මා වඩනීසො අත්තතාච
අත්තතො විපප්පිසාරං උපපාදෙත්වා තායං වෙලායං ඉමො ගාථායො අහාසි.

මානං¹ පජ්ඣස්ස ගොතම, මානපථඤ්ච ජහස්ස,
අසෙසං මානපථස්මිං සමුච්ඡිතො² විපප්පිසාරහුවා³ විරරතතං.

මකෙඛන මකඛිතා පජා මානහතා⁴ තීරයං පපතනති,
සොවනති ජනා විරරතතං මානහතා⁵ තීරයං උපපන්නා.

න හි සොචති භික්ඛු කදචි මග්ගජිනො සම්මාපටිපන්නො,
කිතතිඤ්ච සුඛඤ්ච අනුහොති ධම්මදසොති තමාහු තථන්තං⁶.

තස්මා අබ්බොධි පඨානවා නිවරණානි පහාය විසුද්ධො,
මානඤ්ච පහාය අසෙසං විජ්ජායන්තකතරො සමිතාචිති.

1. සට්ඨනිසසිතා - PTS. සට්ඨිසිතා - සා. සි 1. 2. 2. පුට්ඨජනනාය - සා.
3. වට්ඨගතස්ස - සා. 4. මානසං - සිවු. 1. සා, සි, 2. 5. මානපථමිධිමුඤ්ඤිතො - සා.
6. විපප්පිසාරිහුවා - මජ්ඣ, සා. 7. මානහතා - PTS. 8. පතිතන්තං - මජ්ඣ.
* පචිතකා - සි 1, 2.

ජනයෝ උපධිත්ති ද ආසිත් දුටු රූපයෙහි හා කණින් ආප්පු යබදයෙහි ද ප්‍රතිසංඝිකාන ගති රස දෙකෙහි ද ථොට්ඨබ්බාරම්භයෙහි ද භිජු දිවානු වෙන්. යමෙක් මේ පඤ්චකායෙහි ආශාව දුරු කොට ආශා නැත්තේ මෙහි නො දැලේ ද, ඔහු බ්‍රහ්මිකායෙහි කියත්.

වැලි සාරමුණු ආසුරු කළ බොහෝ වූ අට්ඨවිතකීයෝ ප්‍රජාව කෙරෙහි වැදගත්තාහු වෙත්. කිසිතැනෙක කෙල්ගවනීයට පැමිණියෙක් නො වන්නේ ද, දුර්වල තෙජුල් බණන්තෙක් නොවන්නේ ද, හෙ තෙමේ හික්කු නම් වේ.

පණ්ඩිත වූ දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි සමාතිත සිත් ඇති කුහක නො වූ පරිණතප්‍රඥවත් වූ තාමණා රහිත වූ හික්කු තෙමේ නිවණට පැමිණියේ ය. නිවන් නිසා කෙලෙස් පිරිනිවනින් පිරිනිවියේ සකකිපරිනිවෘණ කාලය අපේක්ෂා කෙරෙයි.

8. 1. 3.

පෙසලඅතිමඤ්ඤානා යුක්තය

211. එක්කලෙක ආයුෂමත් චරිතිය තෙමේ අලුතිනුවර අනාලව-
වෙතිය විහාරයෙහි උපාධ්‍යාය වූ ආයුෂමත් නිත්‍රොධිකප්පතොරුන් සමග වැඩ වෙසෙයි. එකල්හි ආයුෂමත් චරිතිය තෙමේ තමාගේ ප්‍රතිභාතයෙන් අනෙක් ප්‍රියසිල හික්කුන් හෙළා දකියි.

ඉක්කිති ආයුෂමත් චරිතිය හට “යම්බදු මම තමාගේ ප්‍රතිභාතයෙන් අනෙක් ප්‍රියසිල හික්කුන් අවමන් කෙරෙමි ද, ඒ ලට ඒකාන්තයෙන් අලාභයෙකි. ඒ ලට ඒකාන්තයෙන් ලාභයෙක් නො වෙයි. ඒකාන්තයෙන් මා විසින් තපුරක් ලබන ලද්දේ ය. මා විසින් ඒකාන්තයෙන් යහපතෙක් නො ලබන ලද්දේ ය”යි මේ අදහස වී ය. ඉක්කිති ආයුෂමත් චරිතිය තෙමේ තෙමේ ම තමාට විපිළිසර උපදවා ඒ වේලාවෙහි මේ භාජා කී ය.

ශෞතමය, මාතය දුරු කොට, මාතාරම්භය ද බාහාර කරව. මාතාරම්භයෙහි නිරවශේෂයෙන් මුසපත් වූයේ බොහෝ කලක් විපිළිසර ඇත්තෙක් විය.

ගුණමකුබාවින් වැඩුනා වූ සත්තයෝ මාතයෙන් නැසුනාහු නිරයට වැටෙත්. මාතයෙන් විනූම ව නිරයට පැමිණි ඒ සත්තයෝ බොහෝ කලක් ශෝක කෙරෙත්.

(මාගීයෙන් දිනු කෙලෙස් ඇති බැවින්) මහජන නම් වූ මොනවට පිළිපත් මහණ තෙමේ කිසි කලෙකත් ශෝක නො ම කෙරෙයි. කීර්තිය ද සුවය ද අනුභව කෙරෙයි. ස්ථිරසිත් ඇති උන්වහන්සේ ධම්මදහසෙහි කියත්.

එහෙයින් මේ ශාසනයෙහි වේනෝබ්බ නැති ප්‍රධන්වියනීය ඇති (හික්කු තෙමේ) නිවරණයක් දුරු කොට පිරිසිදු වූයේ වෙයි. සියලු මාතය පහ කොට (අතීත්මාගී) විද්‍යාවෙන් (කෙලෙස්) කෙළවර කරන්නෙක් වෙයි. සන්තුන්තෙක් ද වෙයි.

8. 1. 4.

ආනන්දසුත්තං.

212. එකං සමයං ආයස්මා ආනන්දෙ, ඝාචන්ද්‍රියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආශ්මෙ. අථ බො ආයස්මා ආනන්දෙ පුබ්බන්‍යසමයං නිවාසෙත්වා පන්නවිවරමාදය සාවත්ථිං පිණ්ඩාය පාවිසි ආයස්මතා වඩ්ඪිසෙහි පච්ඡාසමිණෙත.

තෙන බො පන සමයෙන ආයස්මතො වඩ්ඪිසස්ස අතභිරති උප්පන්නා හොති, රුගො විත්තං අනුඛංසෙති. අථ බො ආයස්මා වඩ්ඪිසො ආයස්මන්තං ආනන්දං ගාථාය අජ්ඣාසාමි:

කාමරුගෙන ඩය්‍යාමි විත්තං මෙ පරිඛයාති,
සාධු නිබ්බාපනං බ්‍රුහි අනුකම්පාය ගොතමාති.

[ආනන්දො:]

සඤ්ඤය විපරියෙසා විත්තං නෙ පරිඛයාති,
නිමිත්තං පරිවජ්ජෙති සුභං රුගුපසංකිතං.¹

සඬ්ඛාරෙ පරතො පස්ස දුක්ඛතො මා ච අත්තතො,
නිබ්බාපෙති මහාරුගං මා ඩයතිජො පුතපුත්තං.

අසුභාය විත්තං භාවෙහි එකග්ගං සුසමාහිතං,
සති කායගතා න්‍යජ්ඣ නිබ්බිද්ධසුලො භව.

අතිමිත්තඤ්ච භාවෙහි මානානුසයමුජ්ජහ,
තතො මානාතිසමයා උපසන්නො වරියසිති.

8. 1. 5.

සුගාසිතසුත්තං.

213. එකං සමයං භගවා ඝාචන්ද්‍රියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආශ්මෙ. තහු බො භගවා භික්ඛු ආමනෙත්ති භික්ඛුවොති, හදනෙත්ති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොත්ථං භගවා එතදවොච:

චතුති භික්ඛවෙ අභෙගහි සමන්තාගතා වාචා සුභාසිතා හොති නො දුඛාසිතා අනවජ්ජා ච, අනනුවජ්ජා ච විඤ්ඤානං. කතමෙහි චතුති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සුභාසිතං යෙව භාසති නො දුඛාසිතං. ධම්මං යෙව භාසති නො අධම්මං. පියං යෙව භාසති නො අපියං. සච්චං යෙව භාසති නො අලීකං. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ චතුති අභෙගහි සමන්තාගතා වාචා සුභාසිතා හොති නො දුඛාසිතා අනවජ්ජා ච අනනුවජ්ජා ච විඤ්ඤානන්ති.

ඉදමවොච භගවා ඉදං වත්වා² සුගතො අථාපරං එතදවොච සත්ථා:

1. සඤ්ඤිතං - ස්‍යා, සිවු. 1. 2. වච්චාස - සත්ථි.

8. 1. 4.

ආනන්ද සූත්‍රය

212. එක්කලෙක ආයුෂමත් ආනන්දතෙරණුවෝ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬුසිටුහුගේ අරමිති වැඩ වෙසෙති. ඉක්බිති ආයුෂමත් ආනන්දතෙරණුවෝ පෙරවරු හැඳ පෙරව පාසිවුරු ගෙණ ආයුෂමත් වඩ්ඪික නම් පසු මහණහු සමග සැවැත්නුවරට පිටු පිණිස පිවිසියහ.

එකල්හි ආයුෂමත් වචනිකයාට අතහිරිනියෙන් උපන්නේ වේ: රුගය සිත වතසයි. ඉක්බිති ආයුෂමත් වචනික තෙමේ ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවන්ට ගාථායෙන් කී ය:

කාමරුගයෙන් දූවෙමි. මාගේ සිත හාත්පසින් දූවේ. ගෞතමයන් වහන්ස, අනුකම්පා පිණිස (ඒ රුගහින්න) නිවීමේ උපායක් වදාළ මැනව.

[අනඳතෙරණු:]

සංඥ විපයඝාත හේතුවෙන් කොපගේ සිත දූවෙයි. රුගොත්පත්තියට හේතු වූ සුභාරම්භය දුරු කරව.

සංසකාරයන් අනිත්‍යවශයෙන් ද දුක්වශයෙන් ද දකුට, ආත්මවශයෙන් කො දකුට. මහාරුගය නිවව. (එවිට) නැවත නැවත තහනමක් දූවෙයි.

අසුභභාවතාවෙහි එකඟ කොට සමාධි ගත කොට සිත වඩව, තට කාශියා සිතිය ඇති වේවා, නිවේදය බහුල කොට ඇත්තෙක් වෙව.

විදගීතාව ද වඩව, මාතානුසයය උපුටා හරුව. ඒ මාතය දුරු කිරීම හේතුවෙන් උපසාන්තයෙන් ව හැසිරෙන්නෙහි ය.

8. 1. 5.

සුභාසිත සූත්‍රය

213. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි වූ ජේතවන නම් අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිති වැඩ වසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙහි යි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු පින්වතුන් වහන්සැයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇඳවූහ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. මහණෙහි, සිටුඅහෙකින් සමන්විත වදන සුභාසිත වෙයි. දුභිංසිත නො වෙයි. නිරවද්‍ය ද වෙයි. නුවණැත්තන් විසින් උපවාද නො කරණ ලද්දේ ද වෙයි. කවර සිටුඅහෙකින්? යත්: මහණෙහි, මෙහි මහණ තෙමේ සුබ්බාසිත තෙපුල් ම බෙණේ ද, දුබ්බාසිත තෙපුල් නො බෙණේ ද, දූහැමි තෙපුල් ම බෙණේ ද, නො දූහැමි තෙපුල් නො බෙණේ ද, ප්‍රිය තෙපුල් ම බෙණේ ද, අප්‍රිය තෙපුල් නො බෙණේ ද, සැබෑ තෙපුල් ම බෙණේ ද, නො සැබෑ තෙපුල් නො බෙණේ ද, මහණෙහි, මේ සිටු අභිත් සුත් වදන සුභාසිත වෙයි. දුභිංසිත නොවෙයි. නිරවද්‍ය ද වෙයි. නුවණැත්තන් විසින් උපවාද නො කරණ ලද්දේ ද වෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සුගත වූ ශාස්ත්‍රාභිත් වහන්සේ මෙය වදාළ නැවත අන්තර්ගතයකින් ද මෙය වදාළ සේක:

සුභාසිතං උත්තමමාත්‍ර සන්තො ධම්මං භණේ තාධම්මං තං දුතියං,
පියං භණේ තාපපියං තං තතියං සච්චං භණේ තාප්‍රිකං තං චතුස්සන්ති.

අථ බො ආයස්මා වඩිතීඝ්ණා උට්ඨායාසතා එකංසං උත්තරුසභිතං
කරිත්වා යෙන භගවා තෙනඤ්ඤ්‍රිමපණ්ණාමෙත්වා භගවන්තං එතදවොච:
පටිභාති මං භගවා පටිභාති මං සුභතාති.

පටිභාතු තං වඩිතීසාති භගවා අවොච.

අථ බො ආයස්මා වඩිතීසො භගවන්තං සම්මුඛා සරුපාති¹ ගාථාහි අභිත්ථි.

තමෙව වාචං භාසෙය්‍ය යායන්තානං න තාපයෙ,
පරෙ ව ත විහිංසෙය්‍ය සා වෙ වාචා සුභාසිතා.

පියවාචමෙව² භාසෙය්‍ය යා වාචා පටිනඤ්ඤිතා,
යං අනාදය පාපානී පරෙසං භාසතෙ පියං.

සච්චං වෙ අමතා වාචා එස ධම්මො සත්තන්තො,
සච්චෙ අත්ථෙ ව ධම්මෙ ව ආත්‍ර සන්තො පතිට්ඨිතා.

යං බුද්ධො භාසතෙ වාචං ඛෙමං නිබ්බාණපත්තිං,
දුක්ඛස්සන්තකිරියාය සා වෙ වාචාතමුත්තමාති.

8. 1. 6.

සාමිපුභාසුභතං.

214. එකං සමයං ආයස්මා සාමිපුභොතා සාවඤ්ඤිං විහරති
ජෙතවනො අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තෙන බො පන සමයෙත ආයස්මා
සාරිපුත්තො භික්ඛු ධම්මියා කථාය සන්දයොති සමාදපෙති සමුත්තොජෙති
සම්පභංසෙති පොරියා වාචාය විස්සට්ඨාය අනෙළග්‍රාය³ අත්ථස්ස
විඤ්ඤාපතියා. තෙ ව භික්ඛු අට්ඨිකත්වා⁴ මහසිකත්වා සබ්බවේතසො⁵
සමන්තාහරිත්වා ඔභිතසොතා ධම්මං සුණන්ති.

අථ බො ආයස්මා තො වඩිතිසස්ස එතදභොසි. අයං බො ආයස්මා සාරිපුත්තො
භික්ඛු ධම්මියා කථාය සන්දයොති සමාදපෙති සමුත්තොජෙති සම්පභංසෙති
පොරියා වාචාය විස්සට්ඨාය අනෙළග්‍රාය³ අත්ථස්ස විඤ්ඤාපතියා. තෙ ව
භික්ඛු අට්ඨිකත්වා⁴ මහසිකත්වා සබ්බවේතසො සමන්තාහරිත්වා ඔභිතසොතා
ධම්මං සුණන්ති. යත්තූතාහං ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං සම්මුඛා සරුපාති
ගාථාහි අභිත්ථෙවෙය්‍යන්ති.

1. සරුපාති - මජ්ඣ. 2. පියවාච ව - මජ්ඣ, PTS. 3. අනෙළග්‍රාය - මජ්ඣ,
අනෙළග්‍රාය - සා, PTS. 4. අට්ඨිකත්වා - මජ්ඣ, 5. සබ්බවේතසා - මජ්ඣ.

බුද්ධාදි සත්ත්වයෝ උතුම් වූ සුඛාසි තෙපුල් ම කියත්. දූහාමි තෙපුල් ම බණන්තේ ය. නො දූහාමි තෙපුල් නො බණන්තේ ය. ඒ දෙවැන්න ය. ප්‍රිය තෙපුල් ම බණන්තේ ය. අප්‍රිය තෙපුල් නො බණන්තේ ය. එය තෙවැන්න ය. සැබෑ තෙපුල් ම බණන්තේ ය. නො සැබෑ තෙපුල් නො බණන්තේ ය. එය සිවුවැන්න ය.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩිනිස තෙමේ හුතස්තෙන් නැගිට උතුරුසග සිවුර එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිලි බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මට වැටහේ. සුගතයන් වහන්ස, මට වැටහෙයි. මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කෙළේ ය.

වඩිනිස, තට වැටහේවා යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. එකල්හි ආයුෂමත් වඩිනිස තෙමේ සුදුසු ගාථායෙන් ඉදිරියෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ප්‍රශංසා කෙළේ ය:

යම් වදනක් කරණ කොට ගෙණ තමාත් නො තවන්තේ ද, මෙරමාත් නො වෙහෙසන්තේ ද, ඒ වදන ඒකාන්තයෙන් සුභාෂිත නම් වේ. ඒ වදන ම බෙණෙන්නේ ය.

යම් වදනක් ප්‍රිය කරණ ලද ද, යම් වදනක් බණන්තේ අනුන්ට අප්‍රිය පරුස් බස් නො ගෙණ ප්‍රියවදන් ම බෙණේ ද, (එබඳු) ප්‍රියවදන් ම බෙණෙන්නේ ය.

සැබෑ වදන ඒකාන්තයෙන් අමා වදන ය. මේ දහම පැරණි ය. සජ්ජනයෝ සත්‍යයෙහි ද අභියෝගී ද ධර්මයෙහි ද පිහිටියෝ යයි කියත්.

බුදුරජානන් වහන්සේ නිවණට පැමිණීම පිණිස ද දුක් කෙළවර කිරීම පිණිස ද නිතීය වූ යම් වදනක් වදාරණ සේක් ද, ඒ වදන වදන් අතුරෙන් ඒකාන්තයෙන් උතුම්.

8. 1. 6.

ශාපිපුතා සුත්‍රය

214. එක්කලෙක ආයුෂමත් ශාපිපුත්‍ර තෙරණුවෝ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටිනුයේ අරමිහි වැඩ වෙසෙහි. එකල්හි ආයුෂමත් ශාරිපුත්‍ර තෙරණුවෝ පරිපුණ්ණ වූ පළිබෝධ රහිත වූ නිදෙස් වූ නොහිලිනුනු පදබ්‍යාඤ්ඤා ඇති අභියෝගී හැඟීමට සමත් වූ දූහාමි කථායෙන් හිඤ්ඤාත්ත කරුණු දක්වත්, (බවුන්) සමාදන් කරවත්, තෙද ගන්වත්, සතුටු කෙරෙත්. ඒ හිඤ්ඤා ද අභියෝගී කොට මෙතෙහි කොට මුළුසිහින් ඇතුළත් කොට යොමු කළ කන් ඇත්තෝ දහම් අසත්.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩිනිසගට “මේ ආයුෂමත් ශාරිපුත්‍ර තෙරණුවෝ පරිපුණ්ණ වූ වචන ඇති පළිබෝධ රහිත වූ නිදෙස් වූ නොහිලිනුනු පදබ්‍යාඤ්ඤා ඇති අරුත් හැඟීමට සමත් වූ දූහාමි කථායෙන් හිඤ්ඤාත්ත කරුණු දක්වත්, සමාදන් කරවත්, තෙද ගන්වත්, සතුටු කරවත්, ඒ හිඤ්ඤා ද අභියෝගී කොට මෙතෙහි කොට මුළුසිහින් සමතා කොට ගෙණ යොමු කළ කන් ඇති ව දහම් අසත්. මම ආයුෂමත් ශාරිපුත්‍ර තෙරුන්ට සුදුසු ගාථායෙන් ඉදිරියෙහි ප්‍රශංසා කරන්නෙමි නම් ඉතා මැනවැ” යි මේ අදහස වී ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අථ ඛො ආයසමා වචනිසො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරුසඛිතං කරිතො
යෙනායමා සාරිපුතෙනා තෙනඤ්ඤ්ලිමපණාමෙඤා ආයසමනතං සාරිපුතතං
එතදවොච. පටිභාති මං ආවුසො සාරිපුතත, පටිභාති මං ආවුසො
සාරිපුතතාති. පටිභාතු තං ආවුසො වචනිසාති. අථ ඛො ආයසමා වචනිසො
ආයසමනතං සාරිපුතතං සමමුඛා සරුපාති ගාථාති අභිකථවි:

ගමතිරපඤ්ඤා මෙධාපී මග්ගාමග්ගස්ස කොච්ඡෙ,
සාරිපුතෙනා මහාපඤ්ඤා ධම්මං දෙසෙති භික්ඛුතං.

ඤ්ඤාතෙනා'පි දෙසෙති විජාරෙත'පි භාසති,
සාමිකාධිව නිගෙකාසො පටිභාතං උදිරසි¹.

තස්ස තං දෙසයනතස්ස සුණනති මධුරං හිරං,
සරෙන රජනීයෙන සවණීයෙන වග්ගතා,
උදග්ගචිතතා මුදිතා සොනං ඔධෙනාති භික්ඛවොති:

8. 1. 7.

පචාරණස්ථානං.

215. එකං සමයං භගවා සාවතපීයං විහරති පුබ්බාරාමෙ මිශාරමාතු-
පාසාදෙ මගතා භික්ඛුසඛිසෙන සද්ධිං පඤ්චමතෙනාති භික්ඛුසතෙති සබ්බෙහෙව
අරහනෙනාති. තෙන ඛො පත සමයෙන භගවා තදහුපොසථෙ පණණරසෙ
පචාරණාය භික්ඛුසඛිසපරිවුතො අජේකාකාසෙ නිසිනොතා හොති.

අථ ඛො භගවා තුණනිභුතං තුණනිභුතං² භික්ඛුසඛිසං අනුච්චොකෙඤා
භික්ඛු ආමනොසි. හඤ්ඤති භික්ඛවෙ, පචාරයාමි³ වො. න ච මෙ කිඤ්චි
ගරහථ කාසිකං වා වාචසිකං වා 'ති.

එවං වුත්තෙ ආයසමා සාරිපුතෙනා උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරුසඛිතං
කරිතො යෙන භගවා තෙනඤ්ඤ්ලිමපණාමෙඤා භගවනතං එතදවොච: න
ඛො මයං භනෙනා, භගවතො කිඤ්චි ගරහාම කාසිකං වා වාචසිකං වා.
භගවා හි භනෙනා, අනුප්පනතස්ස මග්ගස්ස උප්පාදෙතා, අසඤ්ඤාතස්ස මග්ගස්ස
සඤ්ඤතො, අතකතාසස්ස මග්ගස්ස අතකතා මග්ගඤ්ඤා මග්ගවිදු
මග්ගකොච්ඡෙ. මග්ගානුගා ව භනෙනා, එතරති සාවකා විහරනති පච්ඡා-
සමනනාගතා. අහං ච ඛො භනෙනා, භගවනතං පචාරෙමි. න ච මෙ
භගවා කිඤ්චි ගරහති කාසිකං වා වාචසිකං වා 'ති.

1. පටිභාණමුදිරසි - සෘ 2. තුණනිභුතං - ඡෙසං. සෘ PTS. 3. පචාරමි - ඡෙසං.

ඉක්කිති ආයුෂමත් වඩිනීස තෙමේ හුන්ස්තෙන් නැගිට උත්තරුසඛිය එකස් කොට ආයුෂමත් ශාරීපුත්ත තෙරුන් වෙත ඇදීලී බැඳ ආයුෂමත් ශාරීපුත්ත තෙරණුවන්ට මෙය කී ය. ඇවැත්ති, ශාරීපුත්තයෙනි, මට වැටහෙයි. ඇවැත්ති, ශාරීපුත්තයෙනි, මට වැටහෙයි. “ඇවැත්ති, වඩිනීසයෙනි, තොපට වැටහේවා!”යි. එකල්හි ආයුෂමත් වඩිනීස තෙමේ සුදුසු භාජනයෙන් ඉදිරියෙහි ආයුෂමත් ශාරීපුත්ත තෙරුන්ට ප්‍රශංසා කෙළේ ය.

ගැඹුරු පැණැති නුවණැත්තා වූ මග නොමග දැනීමෙහි දක්ෂ මහත් ප්‍රඥ ඇති ශාරීපුත්තසඨවිරයන් වහන්සේ භික්ෂූන්ට දහම් දෙසත්.

සැකෙවින් ද දේශනා කෙරෙත්, විතරවිසින් ද දේශනා කෙරෙත්. (උන්වහන්සේගේ) මධුර ස්වරය සැලලිකිණියකගේ මෙනි. වැටහීම (මුහුදුරු මෙන්) පැහ තනි.

ඇළුම් කටයුතු වූ ඇසියයුතු වූ සිත්කළු ස්වරයෙන් දහම් දෙසන උන්වහන්සේගේ ඒ මිහිරි තෙපුල් භික්ෂුහු අසත්. ඔදවැසි සිත් ඇත්තාහු ප්‍රමුදිත සිත් ඇත්තාහු කන් යොමු කෙරෙත්.

8. 1. 7.

පචාරණ සූත්‍රය

215. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශැවැත්නුවර සම්පයෙහි සුචාරම නම් මිහාරමාතුපහයෙහි හැම රහත් වූ පන්සියක් පමණ වූ මහත් බික්සහන සමග වැඩවසන සේක. එසමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පුණ්ණරුසි පොහොය වූ එදින (වස් විශුද්ධි) පවුරුණු පිණිස බික්සහන විසින් පිරිවරණ ලද්දහු අබවස වැඩහුන් සේක් වෙති.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හාත්පසින් නිහඩ වූ බික්සහන බලා භික්ෂූන් ඇමතු සේක. මහණෙනි, මම දැන් තොප පවරමි. මාගේ කායික වූ හෝ වෘත්තීය වූ හෝ නිසිවකට තෙපි තො ගරහවූ ද?

මෙසේ වදාළ කල්හි දම්සෙනෙවි ආයුෂමත් ශාරීපුත්ත තෙමේ හුන්ස්තෙන් නැගිට උත්තරුසඛිය එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදීලී බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. වහන්ස, අපි (පිරිසිදුම වූ ආචාර ආච්ච ඇති) භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ කායික වූ හෝ වෘත්තීය වූ හෝ කිසිවකට තො ම ගරහවූ. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වතාහි (කසුප් සම්බුද්ධහුගෙන් පසු) නූපත් මග උපදවන සේක. තො හටගත් මග දනවන සේක. තො දෙසු මග දෙසන සේක. මාගීය දත්තා සේක. මාගීය දත් සේක. මාගීයෙහි දක්ෂ සේක. වහන්ස, මාගීය අනුව හිග ශ්‍රාවකයෝ (බුදුරජානන් වහන්සේට) පසුව (මාගීඤ්ඤයෙන්) සමන්විත වූවෝ දැන් වෙසෙත්. වහන්ස, මම ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පවරමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මාගේ කායික වූ හෝ වෘත්තීය වූ හෝ නිසි වරදකට ගරහන සේක් ද?

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ත ඛොහං තෙ සාරිපුතන කිඤ්චි ගරභාමි කාසිකං වා වාචසිකං වා. පණ්ඩිතො නිං සාරිපුතන, මහාපඤ්ඤා නිං සාරිපුතන, පුට්ඨපඤ්ඤා නිං සාරිපුතන, භාසපඤ්ඤා¹ නිං සාරිපුතන, ජවනපඤ්ඤා නිං සාරිපුතන, නිකඛපඤ්ඤා නිං සාරිපුතන, නිබ්බේඛිකපඤ්ඤා නිං සාරිපුතන. සෙය්ඨාපි සාරිපුතන, රඤ්ඤා වකකවතතිස්ස ජෙට්ඨපුතො පිතරු පවතතිතං වකකං සමමදෙව අනුප්පවතොති. එවමෙව ඛො නිං සාරිපුතන මයා අනුතතරං ධම්මවකකං පවතතිතං සමමදෙව අනුප්පවතොසිති.

නො වෙ කිර මෙ භනො භගවා කිඤ්චි ගරභති කාසිකං වා වාචසිකං වා. ඉමෙසථි භනො භගවා පඤ්චනං භික්ඛුසත්තං ත කිඤ්චි ගරභති කාසිකං වා වාචසිකං වා ති.

ඉමෙසථි ඛොහං සාරිපුතන පඤ්චනං භික්ඛුසත්තං ත කිඤ්චි ගරභාමි කාසිකං වා වාචසිකං වා. ඉමෙසං² හි සාරිපුතන පඤ්චනං භික්ඛුසත්තං සථිඨි භික්ඛු තෙවිජ්ජා, සථිඨි භික්ඛු ජලභික්ඛු, සථිඨි භික්ඛු උභතොභාග-විමුත්තා. අථ ඉතරෙ පඤ්ඤාවිමුත්තාති.

අථ ඛො අයසවා වඩ්ඪිසො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරුසඛිතං කරිතා යෙන භගවා තෙනඤ්ජලිමපණ්ණමෙතො භගවනං එතදවොච: පටිභාති මං භගවා පටිභාති මං සුගතාති. පටිභාතු තං වඩ්ඪිසාති භගවා අවොච. අථ ඛො අයසවා වඩ්ඪිසො භගවනං සමමුඛා සරුපාති ගාථාහි අභිජාචි:

අජ්ජ පණ්ණරසෙ විසුද්ධියා භික්ඛු පඤ්චසතා සමාගතා,
සඤ්ඤාජතඛකිකච්ඡිද අනිසා බිණ්ඪුතඛවා ඉසි.

වකකවතති යථා රුජා අමච්චපරිවාරිනො,
සමනතා අනුපරියෙති සංගරනං මහිං ඉමං.

එවං විජ්ජසඛිතාමං සත්ථාහං අනුතතරං,
සාවකා පඨිරුපාසනති තෙවිජ්ජා මවුභාසිනො.

සබ්බෙ භගවතො පුත්තා පලාපෙත්ථ ත විජ්ජති,
තණ්හාසලායා හතතාරං වජ්ඣෙ අදිව්චබ්බුතනති.

8. 1. 8.

පණ්ණසහස්සසුතනං

216. එකං සමයං භගවා සාව්ඨසීයං විහරති ඡෙතවනො අනාඨපිණ්ඩි-කසෙස ආණ්ඩම මහතා භික්ඛුසංඝොත සද්ධිං අඛිඨතෙලසෙති භික්ඛුසතෙති. තෙන ඛො පත සමයෙන භගවා භික්ඛු නිබ්බාණපටිසංයුතතාය² ධම්මො කථාය සන්දසෙති සමාදපෙති සමුත්තොජෙති සමපහංසෙති. තෙ ව භික්ඛු අට්ඨිකතො මතසිකතො සබ්බවෙනසො සමනතාහරිතො ඔතිතසොතා ධම්මං සුණන්ති.

1. භාසුපඤ්ඤා - සිමු. සී 1, 2. 2. නිබ්බාතසංයුතතාය, මජ්ඣ.

සාරිපුත්ත, තොපගේ කායික වූ හෝ වෘත්තිය වූ හෝ කිසිවකට මම නොමගරහමි. සාරිපුත්ත, තෙපි පණ්ඩිතයෙකු. සාරිපුත්ත, තෙපි මහාපඤ්ඤායෙකු. සාරිපුත්ත, තෙපි ප්‍රථමඤ්ඤායෙකු. සාරිපුත්ත, තෙපි භාග්‍යපඤ්ඤායෙකු. සාරිපුත්ත, තෙපි ජවනපඤ්ඤායෙකු. සාරිපුත්ත, තෙපි තික්ඛපඤ්ඤායෙකු. සාරිපුත්ත, තෙපි නිබ්බේධිකපඤ්ඤායෙකු. සාරිපුත්ත, යම්ගේ සක්විතිරජුගේ දෙවුපුත්ත තෙමේ පියා විසින් පවත්වන ලද අණසක මැනවින් අනුව පවත්වා ද, සාරිපුත්ත, එසෙයින් ම මෙයින් පවත්වන ලද අනුගතර වූ දහම්සක තෙපි මැනවින් ම පවත්වනු ය.

වහන්ස, ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මාගේ කායික වූ හෝ වෘත්තිය වූ හෝ කිසිවකට නොගරහන සේක් නම් වහන්ස, මේ පන්සියක් භික්ෂූන්ගෙන් කායික වූ හෝ වෘත්තිය වූ හෝ කිසිවකට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගරහන සේක් ද?

සාරිපුත්ත, මේ පන්සියක් භික්ෂූන්ගෙන් කායික වූ හෝ වෘත්තිය වූ හෝ කිසිවකට මම නොගරහමි. සාරිපුත්ත, මේ භික්ෂූන් පන්සියය අතුරෙන් භික්ෂූහු සැටකමක් ත්‍රිවිදු ඇත්තෝ ය. භික්ෂූහු සැටකමක් අබිභිඤ්ඤා ඇත්තෝ ය. භික්ෂූහු සැටකමක් උභයොභාග (අරුපාවචර සමාපතතියෙන් රූපකයින් හා අග්‍රමානියෙන් තාමකයින් හා) විමුක්ත ය හ. වැලි කෙස්සෝ ප්‍රඥවිමුක්ත ය හ. (තෙවිජ්ජාදිභාවයට නොපැමිණි රහත්හ.)

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඛ්ඛිස තෙමේ හුතරතෙන් නැතිව උත්තරසංඛය එකක් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිලි බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මට වැටහේ. සුගතයන් වහන්ස, මට වැටහේ ය” යි මෙය සැල කෙළේ ය. වඛ්ඛිස, තව වැටහේවා යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. ඉක්බිති ආයුෂමත් වඛ්ඛිස සථවිර තෙමේ සුදුසු ගාථායෙන් ඉදිරියෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ප්‍රශංසා කෙළේ ය:

සංයෝජන තම් වුද බබ්බත තම් වුද කෙලෙස් සිද්ධි පුත් රහිත වු ක්‍ෂය කළ පුතර්භව ඇති සාමි වු පන්සියක් භික්ෂූහු අද පුණ්ණරුසි පොහෝ දිනෙහි විශුද්ධිපවාරණය පිණිස රැස් වූහ.

සක්විතිරජ තෙමේ ඇමැති සමූහයා විසින් පිරිවරණ ලදුව සතර සසුරු හිමි කොට ඇති මේ පොළොව හාත්පස යම්ගේ පිළිවෙලින් පරිගමනය කෙරේ ද-

එසේ ම ත්‍රිවිදු ඇති මරු නැසුවා වු ශ්‍රාවකයෝ දිනු සංක්‍රාම ඇති නිරුත්තර වු සත්ත්වයා නම් බුදුරජානන් වහන්සේ පයඝ්‍රීපාසනය කෙරෙත්.

සියල්ලෝ ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පුත්තු ය. මෙහි හිත් ප්‍රභූලෙක් නැත. තෘණශලයය නසන සුයඝ්‍රීබ්බු වූ සථිකයන් වහන්සේ වදිමි.

8. 1. 8.

පශ්ඨෙසහසා සූත්‍රය

216. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිති මහත් බිත්තභග්‍ය අබ්බෙලෙස් භික්ෂූන් දහස සමග වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිවණ පිළිබඳ දහම්කථාවෙන් භික්ෂූන්ට කරුණු දක්වන සේක. (මවුත්) සමාදන් කරවන සේක. තෙදගන්වන සේක. සතුටු කරණ සේක. ඒ භික්ෂූහු ද අභිචන් කොට මෙතෙහි කොට වූ එයින් මනා කොට ගෙන යොමු කළ කන් ඇති ව දහම් අසත්.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අප්ඵ බො ආයසමනො වඛනීසස ඵතදහොසි: අයං බො භගවා භික්ඛු නිබ්බාණපටිසංයුතතාය ධම්මියා කථාය සන්දසෙය්ති සමදපෙති සමුතොජේති සමපහංසෙති. තෙ ව භික්ඛු අට්ඨිකත්වා මතසිකත්වා සබ්බවෙනසො සමත්තාහරිත්වා ඔතිතසොතා ධම්මං සුණන්ති. යනන්තානං භගවන්තං සමමුඛං සරුපාති ගාථාති අභිත්ථවෙය්සන්ති. අප්ඵ බො ආයසමා වඛනීසො උට්ඨායාසනා ඵකංසං උත්තරාසඛිතං කරිත්වා යෙන භගවා තෙනඤ්ජලීපණ්ණමේත්වා භගවන්තං ඵතදවොච: පටිභාති මං භගවා, පටිභාති මං සුගතාති. පටිභාතු තං වඛනීසාති භගවා අවොච. අප්ඵ බො ආයසමා වඛනීසො භගවන්තං සමමුඛං සරුපාති ගාථාති අභිත්ථවි:

පරෙසහස්සං භික්ඛුතං සුගතං පසිරුපාසති,
දෙසෙනතං විරජං ධම්මං නිබ්බාණං අකුතොහයං.

සුණන්ති ධම්මං විමලං සම්මාසමුද්ධිදෙසිතං,
සොහති වත සමුද්ධො භික්ඛුසඛිසපුරකඛිතො.

නාගතාමොසි භගවා ඉසීතං ඉසීසත්තමො,
මහාමෙසොච හුත්වාන සාවකො අභිවස්සති.

ද්වාවිහාර නික්ඛමම සඤ්ඤස්සතකම්මසා¹,
සාවකො තෙ මහාවීර පාදෙ වඤ්ඤි වඛනීසොති.

කීනත්තු තෙ වඛනීස ඉමා ගාථායො පුබ්බෙ පරිචිතකකිතා උදුහු ණතසොච තං පටිභන්තීති?

ත බො මෙ භතෙන ඉමා ගාථායො පුබ්බෙ පරිචිතකකිතා. අප්ඵ බො ණතසොච මං පටිභන්තීති.

තෙන හි තං වඛනීස භික්ඛුසාසොමන්තාය පුබ්බෙ අපරිචිතකකිතා ගාථායො පටිභන්තීති.

ඵචං භතෙනති බො ආයසමා වඛනීසො භගවතො පටිසසුත්වා භික්ඛුසාසොමන්තාය භගවන්තං පුබ්බෙ අපරිචිතකකාති ගාථාති අභිත්ථවි:

උමමග්ගපථං² මාරස්ස අභිභූය්ස විරසි පභිජ්ජ ඛලාති³,
තං පස්සථ ඛනිපමුඤ්ඤකරං අසිතං භාගසො පටිභජ්ජං.

1. සඤ්ඤස්සතකම්මසා - සසා. 2. උමමග්ගපථං - සි 1, 2. 3. ඛලාති - සසා.

ඉක්බිති වඩවිස තෙරුන්ට “මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිවන් පිළිබඳ දැනුම් කථායෙන් භික්ෂූන්ට කරුණු දක්වන සේක. (මවුන්) සමාදන් කරවන සේක. තෙද ගන්වන සේක. සතුටු කරණ සේක. ඒ භික්ෂූහු ද අභිවත් කොට මෙනෙහි කොට මුළුසිතින් සමනාකොටගෙන යොමු කළ කන් ඇති ව දහම් අසත්. මම සුදුසු ගාථායෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට හමුවෙහි ප්‍රශංසා කරන්නෙමි නම් මැනවැ”යි මේ අදහස වී ය. ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩවිස සථවිර තෙමේ හුතස්තෙන් නැගිට උත්තරාසඛගය එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිලි බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මට වැටහේ. සුගතයන් වහන්ස, මට වැටහේ” යි මෙය සැල කෙළේ ය. වඩවිස, තට වැටහේවා! යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩවිස සථවිර තෙමේ සුදුසු ගාථායෙන් හමුවෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ප්‍රශංසා කෙළේ ය:

අ රුදහසක් පමණ භික්ෂූහු (කොසිත්තන් තියක් නැති බැවින්) අකුතොභය වූ නිමිල වූ නිජාණ ධර්මය දේශනා කරණ බුදුරජානන් වහන්සේ පසිරුපානතය කෙරෙත්.

සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් දෙසෙන නිමිල වූ ධර්මය අසත්. බික්සහන විසින් පෙරවූ කරණ ලද සම්බුදුරජානන් වහන්සේ ඒකානතයෙන් ගොබතා සේක.

භාග්‍යවතුන් වහන්ස, (මුඛවහන්සේ) නාග තම් වන සේක. (විපසී ඇදි බුද්ධ) සෘෂිත් අතුරෙන් සත් වැනි සෘෂිවන සේක. නොහොත් (ප්‍රත්‍යක්‍ෂබුද්ධාදි) සෘෂින්ට අභිලේෂ්ඨ සෘෂි වන සේක. මහාමෙඝයක් මෙන් වී සවිචන් (සදහම් වැස්සෙන්) තෙමන සේක.

මහාචරියන් වහන්ස, මුඛවහන්සේගේ ශ්‍රාවක වූ වඩවිස තෙමේ ශාක්‍යාන් වහන්සේ දකිනු කැමැත්තෙන් දිවා විහරණයෙන් නික්ම අවුත් (මුඛවහන්සේගේ) සිරිපා වදිසි.

කීමෙන් ද? වඩවිස, මේ ගාථාවෝ තා විසින් පෙර සිතන ලද්දහු ද? නැත හොත් තට (අවසථාවශයෙන්) එකෙණෙහි ම (වැටහෙද්ද?)

වහන්ස, මේ ගාථාවෝ මා විසින් පෙර සිතන ලද්දහු නො ම වෙති. වැලි (අවසථාවශයෙන්) එකෙණෙහි ම (මට වැටහෙත්.)

වඩවිස, එසේ වී තම් පෙර කලපතා නොකරණ ලද ගාථාවෝ බෙහෙවින් ම තට වැටහෙත්වා.

ආයුෂමත් වඩවිස සථවිර තෙමේ වහන්ස, එසේ යයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා පෙර කලපතා නොකරණ ලද ගාථායෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට බෙහෙවින් ප්‍රශංසා කෙළේ ය:

මාරයාගේ කෙලෙස් පිඩා තමාහි උමං මැඩ (රාගාදී පඤ්ච) ඩිලයන් හිඳ හැසිරෙන සේක. කෙලෙස් බැලුම් මුදු ලත රාගාදියෙන් අතීති වූ ධර්මය කොටස් වශයෙන් බෙදන්නා වූ ඒ කථාගතයන් වහන්සේ දකිවු.

මසස්ස භි¹ නිත්ථරණ්ථං අනෙකච්ඡිතං මග්ගං අක්කාසි,
තස්මිං භෙ² අමනෙ අක්කාතෙ ධම්මද්දසා සීතා අසංභීරා.

පජ්ජොතකරො අතිවිජ්ඣා ධම්මං³ සබ්බධර්මිනිතං⁴ අතික්කමමද්දස,
ඤ්ඤා ව සච්ඡිකත්වා ව අග්ගං සො දෙසසි දසඤානං⁵.

එවං සුදෙසිතෙ ධම්මෙ කො පමාදෙ විජානනං⁶,
තස්මා භි තස්ස භගවතො සාසනෙ අප්පමනෙතො සද්ද නමස්සමනුසිනෙබ්බි.

8. 1. 9.

කොණ්ඩඤ්ඤසුභගං.

217. එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති චෙථවනෙ කලඤ්ඤා-
නිවාපෙ. අථ බො ආයස්මා අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤා¹ සුචිරස්සෙව යෙන
භගවා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්ත්වා භගවතො පාදෙසු සිරසා නිපතීත්වා
භගවතො පාදානි මුඛෙන ව පරිවුලබ්බි. පාණීනි ව පරිසම්බාහති. නාමඤ්ඤ
සාවෙති “කොණ්ඩඤ්ඤසුභං භගවා කොණ්ඩඤ්ඤසුභං සුගතා”ති.

අථ බො ආයස්මා වඛ්ඪිසස්ස එතද්දසොසි. අයං බො ආයස්මා අඤ්ඤා-
කොණ්ඩඤ්ඤා සුචිරස්සෙව යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්ත්වා
භගවතො පාදෙසු සිරසා නිපතීත්වා භගවතො පාදානි මුඛෙන ව පරිවුලබ්බි.
පාණීනි ව පරිසම්බාහති. නාමඤ්ඤ සාවෙති “කොණ්ඩඤ්ඤසුභං භගවා
කොණ්ඩඤ්ඤසුභං සුගතා”ති. යනන්තො ආයස්මන්තං අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤා
භගවතො සම්මුඛා සරූපානි ගාථානි අභිත්ථවෙය්‍යන්ති.

අථ බො ආයස්මා වඛ්ඪිසො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරාසඬගං කරිත්වා
යෙන භගවා තෙතඤ්ඤා² පණ්ණාමෙත්වා භගවන්තං එතද්දවොච: පටිභානි මං
භගවා පටිභානි මං සුගතාති. පටිභානු තං වඛ්ඪිසාති භගවා අවොච.

අථ බො ආයස්මා වඛ්ඪිසො ආයස්මන්තං අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤා භගවතො
සම්මුඛා සරූපානි ගාථානි අභිත්ථවි.

බුද්ධානු බුද්ධා සො ථෙරො කොණ්ඩඤ්ඤා තිබ්බතික්කමො,
ලාභී සුබවිගාරානං විවෙකානං අභිණ්ණසො.

1. ‘භි’ ඉති නාස්මි - මජ්ඣ. 2. තස්මිං වෙ - මජ්ඣ. සා. 3. ධම්මං ඉති නාස්මි - මජ්ඣ., PTS. 4. සබ්බධර්මිනිතං - සා. 5. දසඤානං සා. PTS. 6. විජානනං ධම්මං - මජ්ඣ., PTS. 7. අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤා - මජ්ඣ., PTS.

වතුරොස නිත්තරණය පිණිස අනේකවිධ වූ මාතිය වදාළ සේක. උන්-
වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද ඒ අමාතයෙහි උන්වහන්සේගේ ශ්‍රාවකයෝ
අසංහාරිය ව (රාගාදියෙන් හැකිළිය නො හැකිසේ තහවුරුව) පිහිටි
යෝ ය.

ඥානාලෝකය පහළ කළ බුදුරජානන් වහන්සේ ධර්මය අවබෝධ කොට
සියලු දෘෂ්ටිසථානයන්ගේ හෝ විඥනස්ථිතීන්ගේ ඉක්මිම දුටු සේක. දූත
ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට උන්වහන්සේ උතුම් ධර්මය දශාඨියන්ට හෙවත් පස්වග මහ-
ණ්ණන්ට දෙසූ සේක.

මෙසේ ධර්මය මොහොවට දේශනා කොට ඇතිකල්හි ධර්මය දූත ගන්ත-
වුන්ගේ කවර ප්‍රමාදයක් ද, එහෙයින් (තථාගතයන් වහන්සේට) තමසකාර
කරමින් ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සස්තෙහි අප්‍රමාදී ව හැම කල්හි පිළි-
වෙළිත් හික්මෙන්නේ ය.

8. 1. 9.

කොණ්ඩඤ්ඤාසුත්තය

217. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහභූමිර සම්පයෙහි
කලඤ්ඤානිවාස නම් වූ වේඵවනාරාමයෙහි වැඩවසන සේක, එකල්හි
ආයුෂමත් අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤා තෙරණුවෝ බොහෝ කලෙකින් ම
භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ
පාමුල හිසින් වැටී භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පා මුවෙන් සිඹිත්. අතින් ද
පිරිමදිත්. “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මම කොණ්ඩඤ්ඤා යෙමි. සුගතයන්
වහන්ස, මම කොණ්ඩඤ්ඤායෙමි”යි තම ද අස්වත්.

එකල්හි ආයුෂමත් වඩිනිස තෙරුන්ට “මේ ආයුෂමත් අඤ්ඤා-
කොණ්ඩඤ්ඤා තෙරණුවෝ බොහෝ කලෙකින් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත
එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාමුල හිසින් වැටී භාග්‍යවතුන්
වහන්සේගේ පා මුවෙන් සිඹිත්. අතින් ද පිරිමදිත්. “භාග්‍යවතුන් වහන්ස,
මම කොණ්ඩඤ්ඤායෙමි. සුගතයන් වහන්ස, මම කොණ්ඩඤ්ඤායෙමි”යි
තම ද අස්වත්. මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුවෙහි සුදුසු ගාථායෙන්
ආයුෂමත් අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤා තෙරුන්ට පසසන්නෙමි තම ඉතා යෙහෙකැ”යි
මේ අදහස විය.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩිනිස සථවිර තෙමේ සුතස්තෙන් තැහිට උග්ගරා-
සභග එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිලි බැඳ භාග්‍යවතුන්
වහන්සේට “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මට වැටහේ. සුගතයන් වහන්ස, මට
වැටහේ”යි මෙය සැළ කෙළේ ය. වඩිනිස, තට වැටහේවා!යි භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ වදාළ සේක.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩිනිස සථවිර තෙමේ සුදුසු ගාථාවලින් භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ හමුවෙහි අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤා තෙරණුවන් පැසසී ය.

(බුදුහුට පසුව වතුරායඝීසත්‍යය අවබෝධ කළ බැවින්) බුද්ධානුබුද්ධ
වූ බහල වීර්‍යය ඇති ඒ කොණ්ඩඤ්ඤා තෙරණුවෝ සුබවිහරණ ඇති
විත්තවිවේකයන් නිතර ලිඛනසුල්ලහ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

යං සාවකෙන පතතබ්බං සඤ්ඤාසනකාරිනා,
සබ්බස්ස නං අනුපපතනං අපමන්තස්ස සිකිතො.

මහානුභාවො තෙවිජ්ජො වෙනොපරියායකොවිදො,
කොණ්ඩකොද්දො බුද්ධියාදො¹ පාදො චන්දනි සඤ්ඤොති.

8. 1. 10

මොග්ගල්ලානසුතනං.

218. එකං සමයං භගවා රුජගහෙ විහරති ඉසිහිලීපසෙය් කාලසිලායං මහතා භික්ඛුසංඝෙකත සද්ධිං පඤ්චමනෙතති භික්ඛුසතෙති සබ්බගෙව අරහතෙතති. තෙසං සුදං ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො වෙනසා විතතං සමනෙතසති විපපමුතනං නිරූපයිං².

අථ බො ආයස්මතො වඩ්ඛිසස්ස එතදහොසි: අයං බො භගවා රුජගහෙ විහරති ඉසිහිලීපසෙය් කාලසිලායං මහතා භික්ඛුසංඝෙකත සද්ධිං පඤ්චමනෙතති භික්ඛුසතෙති සබ්බගෙව අරහතෙතති. තෙසං සුදං ආයස්මා මහා-මොග්ගල්ලානො වෙනසා විතතං සමනෙතසති විපපමුතනං නිරූපයිං². යනනුත්තාහං ආයස්මතනං මහාමොග්ගල්ලානං භගවතො සමමුඛා සරූපාති ගාථාති අභිත්ථවෙය්සන්ති.

අථ බො ආයස්මා වඩ්ඛිසො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරුසංඝං කරිත්වා යෙන භගවා තෙනඤ්ජලීං පණ්ණමෙත්වා භගවන්තං එතදවොච: පටිභාති මං භගවා පටිභාති මං සුගතාති. පටිභාතු තං වඩ්ඛිසාති භගවා අවොච. අථ බො ආයස්මා වඩ්ඛිසො ආයස්මතනං මහාමොග්ගල්ලානං භගවතො සමමුඛා සරූපාති ගාථාති අභිත්ථවි:

තගස්ස පසෙය් ආසීනං මුනිං දුක්ඛස්ස පාරගුං,
සාවකා පසිරූපාසන්ති තෙවිජ්ජො මච්චුභාසිතො.

තෙ වෙනසා අනුපරියෙති³ මොග්ගල්ලානො මහිද්ධිකො,
විතතං තෙසං සමනෙතසං විපපමුතනං නිරූපයිං.

එවං සබ්බබ්ගසම්පන්නං මුනිං දුක්ඛස්ස පාරගුං,
අතෙකාකාරසම්පන්නං පසිරූපාසන්ති ගොතමන්ති.

8. 1. 11.

ගග්ගග්ගසුතනං.

219. එකං සමයං භගවා වම්පායං විහරති ගග්ගග්ගස්ස පොකකරණියා නිරො මහතා භික්ඛුසංඝෙකත සද්ධිං පඤ්චමනෙතති භික්ඛුසතෙති සත්තති ව උපාසකසතෙති⁴ අතෙකෙති ච දෙවතාසහසෙති. නායස්සදං භගවා අතිරොචති වණ්ණෙකත වෙව යසසා ව⁵.

1 බුද්ධසාවකො, PTS. 2 නිරූපයිං - සිමු. 12. 3 අනුපරියෙසති - සසා. 4 සත්තති ව උපාසකාසතෙති ඉති දිස්සන්ත - මජ්ඣ. PTS. 5 යසෙත - සිමු. 1.

ආයාආයනකාරී වූ ශ්‍රාවකයකු විසින් යමක් ලැබියයුතු ද අප්‍රමාදී ව තික්මෙන්තා වූ උත්වහන්සේ විසින් ඒ සියල්ල ලබන ලදී.

මහත් අනුභාව ඇති ත්‍රිවිද්‍යා ඇති චේතෝපරියක්‍යයෙහි දක්‍ෂ වූ බුද්ධිපුත්‍ර වූ කොණ්ඩඤ්ඤ තෙරණුවෝ ආයාආයන් වහන්සේගේ සිරිපා වදිත්.

8. 1. 10.

මොහගලානසුත්‍රය

218. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි ඉසිහිලිපට්‍ඨපස කථගල්තලාවෙහි හැම රහත් වූ භික්ෂූන් පන්සියක් පමණ වූ, මහත් බික්සහන සමග වැඩ වසන සේක. ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ තමසිතින් ඒ භික්ෂූන්ගේ සිත වෙසෙසින් මිදුනේ ද උපධි රහිතදැයි සොයත්.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩිතසතෙරුන්ට “මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි ඉසිහිලිපට්‍ඨපස කථගල්තලාවෙහි හැම රහත් වූ භික්ෂූන් පන්සියක් පමණ වූ මහත් බික්සහන සමග වැඩවසන සේක. ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ තමසිතින් ඒ භික්ෂූන්ගේ සිත වෙසෙසින් මිදුනේ ද උපධි රහිතදැයි සොයත්. මම සුදුසු ගාථායෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුවෙහි ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරුන් පසසන්තෙමි තම මැනවැ”යි මේ අදහස විය.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩිතස සථවිර තෙමේ හුතස්තෙන් තැගිට උත්තරානඛගය එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදීලී බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මට වැටහේ. සුගතයන් වහන්ස, මට වැටහේ”යි මෙය සැල කෙළේ ය. වඩිතස, තට වැටහේවා! යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩිතස සථවිර තෙමේ සුදුසු ගාථායෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුවෙහි ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරුන් පැසසී ය.

ත්‍රිවිද්‍යා ඇත්තා වූ කෙලෙස් මරා තැසූ ශ්‍රාවකයෝ පට්‍ඨපස වැඩහුන් දුක් කෙළවරට පැමිණී සම්බුදු මුනිහු පශුච්ඡායනය කෙරෙත්.

මහත් සෘණී ඇති මුගලන් තෙරණුවෝ සච්චන්ගේ සිත (කෙලෙසුන්ගෙන්) මිදුනේ ද, උපධි රහිත දැයි සොයමින් තම සිතින් ඔවුන් ලුහුබැඳ යෙත්.

මෙසේ සියලු ගුණාඛගයන්ගෙන් යුත් දුක් කෙළවරට පැමිණී නොයෙක් අයුරෙන් පිරිසුන් සම්බුදු මුනි වූ ගෞතමයන් වහන්සේ පශුච්ඡායනය කෙරෙත්.

8. 1. 11.

ගහගණසුත්‍රය

219. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මමසානුවර සම්පයෙහි ගහගණ පොකුණුතෙර පන්සියක් පමණ වූ බික්සහන ද සන්සියක් උවසුවන් ද නොයෙක් දහස්ගණන් දෙවියන් ද සමග වැඩවසන සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශරීර වණියෙන් ද, යශසින් ද, ඔවුන් අභිබවා බබලන සේක.

අථ බො ආයසමනො වඛනීසසං එතදහොසි: අයං බො භගවා වච්ඡායං විහරති ගග්ගරුය පොකබරණීයා තීරෙ මහතා භික්ඛුසබ්බෙසන සද්ධිං පඤ්චමනෙතති භික්ඛුසතෙති සත්තති ව උපාසකසතෙති අනෙකෙහි දෙවතාසහසෙසති. තාසංසුදං භගවා අභිරුචති විශේණෙන වෙව යසසා ව යනනුතාහං භගවතනං¹ සම්මුඛා සරුපාය ගාථාය අභිත්ථෙය්‍යන්ති.

අථ බො ආයසමා වඛනීසො උට්ඨායාසතා එකංසං උත්තරුසඛං කරිත්වා යෙන භගවා තෙනඤ්ජලිමංණාමෙත්වා භගවතනං එතදවොච: පටිභාති මං භගවා පටිභාති මං සුගතාති. පටිභාතු තං වඛනීසාති භගවා අවොච.

අථ බො ආයසමා වඛනීසො භගවතනං¹ සම්මුඛා සරුපාය ගාථාය අභිත්ථි:

විද්‍යෙ යථා විගතවලාහකෙ තහෙ
විරුචති විතමලො² ව භාණ්ඩමා,
එවමපි අඛනිරස තං මහාමුනී
අභිරුචසි යසසා සබ්බලොකන්ති.

8. 1. 12.

වඛනීසසුතනං.

220. එකංසමයං භගවා ඝාච්ඡජීයං විහරති ඡෙතවනො අනාථ-
පිණ්ඩකස්ස ආරුමෙ. තෙන බො පත සමයෙන ආයසමා වඛනීසො අවිර-
අරහතතප්පතො හොති³ විමුක්තිසුඛ⁴ පටිසංවෙදී. තාසං වෙලායං ඉමා
ගාථායො අභාසි.

කාවෙය්‍යමත්තා විවරිමහ පුබ්බෙ ගාමි ගාමං පුරුපුරං,
අථද්දසාම සම්මුඛං සද්ධා තො උදපජ්ජථ*.

සො මෙ ධම්මදෙසෙසි ඛක්ඛායතතඛාතුයො⁵,
තස්සාහං ධම්මං සුත්වාන පබ්බජිං අතභාරියං.

ඛත්තනං වත අත්ථාය බොධිං අජ්ඣගමා මුනී,
භික්ඛුතං භික්ඛුනීතඤ්ච යෙ නියාමගතද්දසා.

සවාගතං වත මෙ ආසි මම බුද්ධස්ස සන්තිකෙ,
නියෙසා විජ්ජා අනුප්පත්තා කතං බුද්ධස්ස සාසනං.

පුබ්බෙතිවාසං ජාතාමි දිබ්බවක්ඛං විසොධිතං,
තෙවිජේජා ඉද්ධිප්පත්තොලභි වෙතොපරියාය කොවිදෙති

වඛනීසවග්ගො පඨමො.

1. භගවතො - PTS. 2. විගතමලො - මජ්ඣ. 3. ඝාතී - මජ්ඣ., PTS.

4. විමුක්තිසුඛං - මජ්ඣ., සිවු, 1.2. ස්‍යා. 5. ඛණ්ඩ ආයතනාහි ඛාතුයො ව - PTS, ස්‍යා.

* උපපජ්ජථ - මජ්ඣ., ස්‍යා, සිවු. 1.2.

එකල්හි ආයුෂමත් වඩ්ඪිස තෙරුන්ට “මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වච්චානුවර සම්පයෙහි ගග්ගර පොතුණුතෙර පත්සියක් පමණ වූ ඛික්සකත ද සත්සියක් උවසුවන් ද තොයෙක් දහස්ගණන් දෙවියන් ද සමග වැඩවසන සේක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශරීර වණ්ණයෙන් ද යශසින් ද ඔවුන් අභිබවා බබලන සේක. මම සුදුසු ගාථායෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට හමුවෙහි ප්‍රශංසා කරන්නෙමි නම් මැනවැයි මේ අදහස විය.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩ්ඪිස සථවිර තෙමේ සුතස්තෙන් තැහිට උතතරු-සඬගය එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදීලී බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මට වැටහේ, සුගතයන් වහන්ස මට වැටහේ” යි මෙය සැළ කෙළේ ය. වඩ්ඪිස, තට වැටහේවා! යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩ්ඪිස සථවිර තෙමේ සුදුසු ගාථායෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ඉදිරියෙහි පැසසී ය:

පහ ව ගිය වලාකුළු ඇති අහස්හි සඳුන් නිමිල වූ හිරුත් යම්සේ බබලද්ද, මහාමුනි වූ බුදුරජානන් වහන්ස, මුඛවහන්සේ ද, එසේ ම යශසින් සියලු ලෝකයා අභිබවා බබලන සේක.

8. 1. 12.

වඩ්ඪිසසුත්‍රය

220. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අන්තපිටුහිවුහුගේ අරමිනි වැඩවසන සේක. එකල්හි ආයුෂමත් වඩ්ඪිසසථවිර තෙමේ රහත්බවට පැමිණී තොබෝකල් ඇත්තේ වේ. විමුක්තිසුවය විදිනේ ඒ වේලාවෙහි මේ ගාථා කී ය.

පෙර කවිකිරීමෙන් මත් ව ගමන් ගම ද නුවරින් නුවර ද හැසුරුනෙමු. ඉක්බිති බුදුරජානන් වහන්සේ දුටු වෙමු. (එයින්) අපට ශ්‍රද්ධාව උපති.

ඒ බුදුරජානන් වහන්සේ සකාකියතතඛාතුන් ප්‍රකාශ කෙරෙමින් මට දහම් දෙසු සේක. මම උන්වහන්සේගේ ධර්මය අසා සත්තෙහි පැවිදි වීම.

යම් කෙනෙක් නියාමධර්මයට පැමිණියෝ ද, නියාමධර්මය දක්නෝ ද බොහෝ වූ ඒ භික්ෂූන්ට ද භික්ෂුණීන්ට ද වැඩ පිණිස මුනිත්‍රයන් වහන්සේ බුද්ධිමයට පැමිණී සේක.

මට ඒකාන්තයෙන් යහපත් ඊමෙක් විය. මා විසින් බුදුරජානන් වහන්සේ සම්පයෙහි ත්‍රිවිද්‍යාවේ ලබන ලදහ. සඵලයන් වහන්සේගේ ශාසනය කරණ ලද්දේ ය.

පෙර විසූ කදපිළිවෙල දැනිමි. දිවැස වෙසෙසින් පිරිසිදු කරණ ලද්දේ ය. ත්‍රිවිද්‍ය ඇත්තෙමි සාද්ධිවිධඥනයට පැමිණියෙමි චේතෝපරියක්‍ෂණයෙහි දක්‍ෂ වූයෙමි වෙමි.

වඩ්ඪිස වගීය පළමුවැනි යි.

තමුඥානං:

නිකඛනතං අරතී වෙව පෙසලං අතිමඤ්ඤතා,
 අතඤෙන සුභාසිතා සාරිපුතත පවාරණා,
 පරෙසහස්සං කොණ්ඩඤ්ඤා මොග්ගල්ලානෙන ගග්ගරා
 වච්ඡිසෙන ආදසාති.

වච්ඡිසංයුතතං සමතතං.

9. වතසංයුතතං

1. වතවග්ගො

9. 1. 1.

විවෙකසුතතං

221. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං අඤ්ඤතරො භික්ඛු කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤතරස්මිං වතසණෙකි. තෙන ඛො පන සමයෙන සො භික්ඛු දිවාවිහාරගතො පාපකො අකුසලෙ විතතෙක විතතෙකති ගෙහනිස්සිතෙ.

අථ ඛො යා තස්මිං වතසණෙකි අභිවජ්ඣා දෙවතා තස්ස භික්ඛුනො අනුකම්පිකා අත්ථකාමා තං භික්ඛුං සංවෙජ්ඣකාමා යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භා තං භික්ඛුං ගාථාති අජ්ඣාසාසි:

විවෙකකාමොසි වතං පවිට්ඨො අථ තෙ මනො නිවජ්ජරතී බභිඤ්ඤා,
 ජනො¹ ජතස්මිං විතයස්ස ජන්දං තතො සුඛි ගොහිසි විතරගො.

අරතීං පජ්ඣාසි සතො² භවාසි සතං තං සාදයාමසෙ³,
 පාතාලරජො හි දුතතරො⁴ මා තං කාමරජො අවාහරී.

සකුණො යථා පංසුකුණිකො⁵ විධුතං⁶ පාතයති සිතං රජං,
 එවං භික්ඛු පධාතවා සතීමා විධුතං පාතයති සිතං රජනති.

අථ ඛො සො භික්ඛු තාය දෙවතාය සංවෙජ්ඣතො සංවෙගමාපාදීති.

9. 1. 2.

උපට්ඨානසුතතං

222. එකං සමයං අඤ්ඤතරො භික්ඛු කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤතරස්මිං වතසණෙකි. තෙන ඛො පන සමයෙන සො භික්ඛු දිවාවිහාරගතො සුපතී. අථ ඛො යා තස්මිං වතසණෙකි අභිවජ්ඣා දෙවතා තස්ස භික්ඛුනො අනුකම්පිකා අත්ථකාමා තං භික්ඛුං සංවෙජ්ඣකාමා යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසඛකම්.

1. භො ජනො. සභා 2. සො සතො - PTS. 3. සාරයාමසෙ - මජ්ඣං, සභා, PTS.
 සී. 1. 2. 4. දුරාභ්ගාමා - PTS. 5. පංසුකුණිකො - මජ්ඣං, 6. විධුතං - PTS.

එහි උද්‍යෝගය:

නිකඛනත, අරති, පෙසල, අතිමඤ්ඤා, ආනන්ද, සුභාසිත, සාරිපුත්ත, පචාරණ, පරෙසහස්ස, කොණ්ඩඤ්ඤා, මොග්ගල්ලාන, ගග්ගර, වචනීය යයි සූත්‍ර දෙළසෙකි.

වචනීය සංයුතය නිමිසේ ය.

9. වනසංයුතය**1. වනවග්ගීය****9. 1. 1.****විවෙකසූත්‍රය.**

221. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක එක්තරා මහණෙක් කොසොල් දනව්වෙහි එක්තරා වනලාභාබෙක වෙසෙයි. එකල්හි ඒ මහණ තෙමේ පස්කම්සුව ඇසුරු කළ ලාමක අකුසල් සිතිවිලි සිතයි.

ඉක්බිති ඒ වනලාභාබෙහි අභිගාමික වූ, ඒ මහණහට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති ඒ දෙව් තෙමේ ඒ මහණහට සංවේග දනවනු කැමැත්තේ ඒ මහණහු වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ මහණහට ගාථායෙන් කී ය:

විවේකය කැමැති ව වනයට පිවිසියේ වෙති ය. එහෙත් ඔබගේ සිත පිටත හැසිරෙයි. ජනයෙක් වූ ඔබ අත්‍යජනයා කෙරෙහි ඡ්ඤාදර්ශය දුරු කරව. එහෙයින් පහ ව ගිය රූග ඇත්තේ සැප ඇත්තෙක් වන්නෙහි ය.

අනතිරතිය දුරු කරව. සිති ඇත්තෙක් වෙව. ඔබ සිති ඇත්තෙකැ යි, නොහොත් ඒ සත්පුරුෂධර්මය යයි අදහමු. පාතාලසංඛිතාන කෙලෙස්-රජස තරණය කිරීමට දුෂකර ම ය. කාමරූගරජස ඔබ (අපායට) නො ගෙලාවා.

පස් තැවරුණා වූ පක්ෂියෙක් (පියාපත්) සලමින් (ශරීරයෙහි) ඇලුනු දුවිලි යම් සේ ගෙලා ද, එසේ ම ප්‍රබන් වීර්‍යය ඇති සමාතිමත් වූ මහණ තෙමේ (සංකප්පානස) ඇසුරු කළ (කෙලෙස්) රජස් සලමින් ගෙලයි.

ඉක්බිති ඒ මහණ තෙමේ ඒ දේවතාවා විසින් සංවේගයට පමුණුවන ලද්දේ සංවේගයට (ඔතප්පියට) පැමිණියේ ය.

9. 1. 2.**උපට්ඨාන සූත්‍රය**

222. එක්කලෙක එක්තරා මහණෙක් කොසොල් දනව්වෙහි එක්තරා වනලාභාබෙක වෙසෙයි. එකල්හි ඒ මහණ තෙමේ දිවා විහාරයට ගියේ නිදයි. ඉක්බිති ඒ වනලාභාබෙහි අභිගාමික වූ, ඒ මහණහට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති ඒ දෙව් තෙමේ, ඒ මහණහට සංවේග දනවනු කැමැත්තේ ඒ මහණහු වෙත එළඹියේ ය.

උපසඛකම්මා නං භික්ඛුං ගාථාහි අජ්ඣාසාසි:

උට්ඨෙහි භික්ඛු කිං සෙසි¹ කො අඤ්ඤා සුපිනෙන² තෙ,
ආතුරස්ස හි කා³ නිද්දා සලලවිඳාස්ස රුප්පතො.

යාය සඤ්ඤා⁴ පබ්බජිතො අගාරස්මානගාරියං,
තඤ්ඤෙව සඤ්ඤා චූඤ්ඤෙහි මා නිද්දාය වසභිග්ගිති.

අනිච්චා අඤ්ඤා කාමා යෙසු මඤ්ඤා⁵ව චූඤ්ඤා,
බඤ්ඤා⁶ චූඤ්ඤා අසිතං කස්මා පබ්බජිතං තපෙ.

ජන්දරාගස්ස විනයා අවිජ්ජාසමතිකකමා,
තඤ්ඤාණං පරමවොදනං⁷ කස්මා පබ්බජිතං තපෙ.

හෙතා⁸ අවිජ්ජා විජ්ජාය ආසවානං පරිකඩ්ධා,
අසොකං අනුපායාසං කස්මා පබ්බජිතං තපෙ.

ආරඤ්ඤායං පභිතතනං නිච්චං දලුහපරකකමං,
නිබ්බාණං අභිකම්බනතං කස්මා පබ්බජිතං තපෙති.

9. 1. 3.

කස්සපගොතනසූතනං.

223 එකං සමයං ආයස්මා කස්සපගොතනො කොසලෙසු විහරති
අඤ්ඤාතරස්මිං වතසංගේඛි. තෙන බො පන සමයෙන ආයස්මා කස්සප-
ගොතනො දිවා විහාරගතො අඤ්ඤාතරං වෙතං⁹ ඔවදති.

අථ බො යා තස්මිං වතසංගේඛි අභිවජ්ඣා දෙවතා ආයස්මිනො කස්සප-
ගොතනය්ස අනුකම්පිකා අත්ථාකාමා ආයස්මනං කස්සපගොතනං සංවෙ-
ජේතුකාමා යෙනායස්මා කස්සපගොතනො තෙනුපසඛකම්මි. උපසඛකම්මා
ආයස්මනං කස්සපගොතනං ගාථාහි අජ්ඣාසාසි:

හිරිදුග්ගවරං වෙතං අප්පසඤ්ඤං අවෙතසං,
අකාලෙ ඔවදං භික්ඛු මඤ්ඤා¹⁰ව පටිභාති මං.

සුණාති¹¹ න විජ්ජානාති ආලොකෙති න පස්සාති,
ධව්වස්මිං හඤ්ඤාමානස්මිං අත්ථං බාලො න බුජ්ඣති.

සවෙපි දස පඤ්ඤාතෙ ධාරස්සස්ස කස්සප,
තෙව දක්ඛිති¹² රුපානි වතඬු හි'ස්සා න විජ්ජාතිති.

අථ බො ආයස්මා කස්සපගොතනො තාය දෙවතාය සංවෙජ්ඣො
සංවෙගමාපාදීති.

1. යසා - සා. 2. සුපිනෙන - PTS. 3. තෙ - සිමු සා. 4. සද්ධාය - මජ්ඣ. PTS. 5. බසකිසු - මජ්ඣ. සා. PTS. 6. පරමොදනං - මජ්ඣ. සා. පරිසොදනං - PTS. සි 2. 7. ජෙනා - මජ්ඣ. 8. ජෙනා - සා. PTS මජ්ඣ. 9. පුණ්ණාති - PTS 10. දක්ඛිති - සිමු

එළඹ ඒ මහණගට ගාථායෙන් කිය.

මහණ, නැගිටුව, කිම, නිදහි ද? නිදීමෙන් නොපටි කිනම් වැඩෙක් ද? කෙලශාකුර වූ (අවිද්‍යා විෂ පෙවූ තෘෂ්ණා) ශල්‍යයෙන් විදින ලද ගැටෙන්නාවූ නොපටි කවර නින්දෙක් ද?

යම් ප්‍රඥාවෙකින් හිඟගෙන් තික්ම පැවිදි වූයෙහි ද, ඒ ප්‍රඥාව ම වඩව. නින්දට වසන නො වව.

නුවණ මද වූ පෘථග්‍යත තෙමේ යම් කාමයන්හි මුසපත් වූයේ ද, ඒ කාමයෝ අතිතායත. අටුවායත. සකකියන්හි මද්‍යතා වූ තෘෂ්ණාදූෂිත අතීශ්‍රිත වූ පැවිද්දකු කුමක් හෙයින් (දිවාසවප්‍රතය තෙමේ) තවත්තේ ද,

ජන්‍යුගය වැනසීමෙන් ද, අවිද්‍යාව ඉක්ම වීමෙන් ද ඒ වතුසාන්‍යයනය පරම පවිත්‍ර වූයේ වෙයි. (එබඳු) පැවිද්දකු කුමක් හෙයින් තවත්තේ ද,

මාගීඥන විද්‍යාවෙන් අවිද්‍යාව බිඳ ආසුරයන් න්‍යය කිරීමෙන් නිශ්ශාකි වූ උපායාස රහිත වූ පැවිද්දකු කුමක් හෙයින් තවත්තේ ද,

සම්පූර්ණ විශ්‍රාම ඇති නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති නිතර දැඩි පැරකුම් ඇති නිවණ පතන පැවිද්දකු කුමක් හෙයින් තවත්තේ ද.

9. 1. 3.

කසුපගොතන සූත්‍රය.

223. එක්කලෙක ආයුෂමත් කසුපගොතන සථවිර තෙමේ කොසොල් දනව්වෙහි එක්තරු වතලාහැබෙක වෙහෙයි. එකල්හි ආයුෂමත් කසුපගොතන සථවිර තෙමේ එක්තරු මුවවැද්දකුට අවවාද කෙරෙයි.

ඉක්බිති ඒ වතලාහැබෙහි අභිගාමික වූ ආයුෂමත් කසුපගොතන තෙරුන්ට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති ඒ දෙව් තෙමේ ආයුෂමත් කසුපගොතන තෙරුන්ට සංවේග දනවනු කැමැත්තේ ආයුෂමත් කසුපගොතන තෙරුන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂමත් කසුපගොතන තෙරුන්ට ගාථායෙන් කිය:

පථිත දුගීයෙහි හැසිරෙණ නුවණ නැති (කරුණු නොකරුණු | දැනීමෙහි සමත්) සිත් නැති මුවවැද්දකුට නොකල්හි අවවාද කරණ මහණ තෙමේ අනිබාලයකු මෙන් මට වැටහේ.

(නොපයේ බණ) අසයි. (එහෙත් අරුත්) නො දනී. (පුහුණුත් ඉදහසෙන් දිලෙන පටඇඟිලි) බලයි. (එහි කරුණු) නො දකී. බණ කියන කල්හි අඥන තෙමේ අරුත් අවබෝධ නො කෙරෙයි.

පින්වත් කසුප, ඉදින් ඇඟිලි පහන් දශයක් දරන්නෙහි නමුත් (හෙතෙ) රූපයන් නොම දක්නේ ය. යම් හෙයකින් ඔහට පැණැස නැද්ද (එහෙයිනි).

ඉක්බිති ආයුෂමත් කසුපගොතන සථවිර තෙමේ ඒ දේවතාවා විසින් සංවේගයට (මනස්සිකයට) පමුණුවන ලද්දේ සංවිග්න වී ය.

9. 1. 4.

සමබ්බුලාසුතනං.

224. එකං සමයං සමබ්බුලා භික්ඛු කොසලෙසු විහරන්ති අඤ්ඤා-
තරස්මිං වතසණේඛි අථ ඛො තෙ භික්ඛු වසාං චුන්දා¹ තෙමාසඨවයෙන
වාරිකං පකකම්භු. අථ ඛො යා තස්මිං වතසණේඛි අභිවන්දා දෙවතා
තෙ භික්ඛු අපස්සන්ති පරිදෙවමානා තායං වෙලායං ඉමං ගාථාං අභාසි:

අරති විය මෝජ්ජ² බායති බහුකෙ දිස්වාන විවිතෙන ආසනෙ,
තෙ විතතකථා බහුසුතා කෝමෙ ගොතමසාවකා ගතාති.

උචං චුතෙන අඤ්ඤාතරු දෙවතා තං දෙවතං ගාථාය අජ්ඣහාසි:

මගධං ගතා ඡකාසලං ගතා එකච්චියා පන වජ්ජිභූමියා,
මගා³ විය අසඬ්ඛවාරිතො අනිකෙනා විහරන්ති භික්ඛවොති.

9. 1. 5.

ආනන්දසුතනං.

225. එකං සමයං ආයස්මා ආනන්දෙ, කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤා-
තරස්මිං වතසණේඛි.

තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා ආනන්දෙ අතිවෙලං හිඨිසඤ්ඤාතති-
බහුලො විහරති.

අථ ඛො යා තස්මිං වතසණේඛි අභිවන්දා දෙවතා ආයස්මතො ආනන්දස්ස
අනුකම්පකා අත්ථකාමා ආයස්මන්තං ආනන්දං සංවෙජ්ජකාමා යෙනායස්මා
ආනන්දෙ තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්න්තා ආයස්මන්තං ආනන්දං ගාථාය
අජ්ඣහාසි:

රුක්ඛබ්බුලගහණං පසකකිය නිබ්බාණං හදයස්මිං ඔපිය,
කාය⁴ භොතම මා ව⁵ පමාදෙ කිං තෙ බිලිබිලිකා කරිස්සන්ති.

අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ තාය දෙවතාය සංවෙජ්ජතො සංවෙගමාපාදීති,

7 1. 6..

අනුරුද්ධසුතනං.

226. එකං සමයං ආයස්මා අනුරුද්ධො කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤා-
තරස්මිං වතසණේඛි.

අථ ඛො අඤ්ඤාතරු තාවතිංසකාසිකා දෙවතා ජාලිනී නාම
ආයස්මතො අනුරුද්ධස්ස පුරාණදුතිසිකා යෙනායස්මා අනුරුද්ධො තෙනුප-
සඬකම්. උපසඬකම්න්තා ආයස්මන්තං අනුරුද්ධං ගාථාති අජ්ඣහාසි:

තත්ථ විතතං පණ්ණිංඛි යත්ථ තෙ චුසිතං පුරෙ,
තාවතිංසෙසු දෙවෙසු සබ්බකාමසම්ඤ්ඤා,
සුරත්ථතො පරිචුතො දෙවකඤ්ඤාති⁶ සොභසීති.

1. චුන්දා - මජ්ඣ. 2. මෝජ්ජ - සං. 3. මිගා - සිමු, මිකකථා - සං.
4. කායී - සිමු. 5. මා - මජ්ඣ. සං. 6. අදවගෙණති - සං.

9. 1. 4.

සමබ්‍රලා සූත්‍රය.

224. එක්කලෙක බොහෝ භික්ෂුහු කොසොල් දනව්‍යවහි එක්තරා ව්‍යාසංයුක්තයෙක වෙසෙත්. ඉක්බිති ඒ භික්ෂුහු වස් එළඹුණාහු තෙමස ඇවෑමෙන් වාරිකාවට ගියහ. එකල්හි ඒ ව්‍යාසංයුක්තයෙහි අභිගාහිත වූ ඒ දෙව් තෙමේ ඒ භික්ෂුන් නො දක්නේ හඬමින් ඒ වෙලාවෙහි මේ ගාථාව කී ය:

හිස් වූ බොහෝ අසුන් දැක මව අද අරතියක් මෙන් වැටහෙයි. විසිතුරු කපා ඇති බහුග්‍රාහ වූ ඒ මේ ගොසුම් සච්චෝ කොහි වැඩියාහු ද.

මෙසේ කී කල්හි එක්තරා දෙවියෙක් ඒ දේවතාවාට මේ ගාථාව කී ය:

ඇතැම් කෙනෙක් මගට දනව්වට වැඩියහ. (ඇතැම් කෙනෙක්) කොසොල් දනව්වට වැඩියහ. (ඇතැම් කෙනෙක්) වැදෑරට අභිමුඛ ව (වැඩියහ.) භික්ෂුහු ඇල්මක් නැති ව හැසිරෙන්නාහු ගෙයක් නැති ව මුවන් මෙන් වෙසෙත්.

9. 1. 5.

ආනන්ද සූත්‍රය.

225. එක්කලෙක ආයුෂ්මත් ආනන්ද සථවිර තෙමේ කොසොල් දනව්‍යවහි එක්තරා ව්‍යාසංයුක්තයෙක වෙසෙයි. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද සථවිර තෙමේ අභිමුඛ කාලයක් ගිහියන් කෙරෙහි හැඟවීලී (ඇවෑමින් නොහඬව යතාදි නැලවීලී) බහුලකොට ඇති ව වෙසෙයි. ඉක්බිති ඒ ව්‍යාසංයුක්තයෙහි අභිගාහිත වූ අනඳ තෙරුන්ට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති දෙව් අනඳ තෙරුන් සංවික්ත කරවනු කැමැත්තේ අනඳ තෙරුන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරුන්ට ගාථායෙන් කී ය.

රාක්ෂ්‍යල් සෙනසුන්හි විසීමට පිවිස නිවණ ලෙහි බහා ගෙණ (වෙසෙන) නුඹවහන්සේට (ගිහියන් සමග කරණ මේ) බිඳිබිඳි කපාට කුමක් කෙරේ ද? ගෞතමයන් වහන්ස, පමා නොවනු මැනව. ධ්‍යාන කරණු මැනව.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් ආනන්ද සථවිර තෙමේ ඒ දේවතාවා විසින් සංවේගයට පමුණුවන ලද්දේ සංවික්ත වී ය.

9. 1. 6.

අනුරුද්ධ සූත්‍රය.

226. එක්කලෙක අනුරුද්ධ සථවිර තෙමේ කොසොල් දනව්‍යවහි එක්තරා ව්‍යාසංයුක්තයෙක වෙසෙයි. එකල්හි ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරුන්ගේ පෙරඅත්බවිහි බිරියක් වූ තච්චිසාදිසි ජාලිනී නම් එක්තරා දෙවියුවක් ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරුන් වෙත එළඹියා. එළඹ ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරුන්ට ගාථායෙන් කී වූ ය.

පෙර යම් දෙවිලොවෙක නුඹවහන්සේගේ විසීම වී ද, එහි සිත පිහිටුවනු මැනව. සියලු කාමයෙන් සමාදාන වූ තච්චිසා දෙවියන් කෙරෙහි දෙවහනක් විසින් පෙරවූ කරණ ලද ව, පිරිවරණ ලද ව. බැබළුනු,

දුග්ගතා දෙවකඤ්ඤායො සකකායස්මිං පභිට්ඨිතා,
තෙ වාපි දුග්ගතා සත්තා දෙවකඤ්ඤාපි පභිතාති.

ත තෙ සුඛං පජානන්ති යෙ ත පස්සන්ති නන්දනං,
ආවාසං තරදෙවානං තිදසානං යසස්සිතන්ති.

[අනුරුඥො:]

ත නිං බාලෙ විජානාසි යථා අරහතං චචො,
අනිච්චා සබ්බෙ සංඛාරා උපපාදව්‍යධම්මිනො,
උපපජ්ඣා තීරුජ්ඣන්ති තෙසං වූපසමො සුඛො.

තඤ්ඤති පුතාවාසො දෙවකායස්මිං¹ ජාලිනී,
විකම්භො ජාතිසංඝාරො තඤ්ඤති පුතබ්බතවාති.

9. 1. 7.

නාගදත්තසුත්තං.

227. එකං සමයං ආයස්මා නාගදත්තො කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤා-
තරස්මිං ව්‍යාසණේධි. තෙන බො පන සමයෙන ආයස්මා නාගදත්තො
අතිකාලෙන ගාමිං පවිසති, අතිදිවා පවිසකමිති. අථ බො යා තස්මිං
ව්‍යාසණේධි අභිවත්ථා දෙවතා ආයස්මතො නාගදත්තස්ස අනුකම්පිකා අත්ථකාමා
ආයස්මන්තං නාගදත්තං සංවෙජ්ඣකාමා යෙතායස්මා නාගදත්තො තෙනු-
පසඛකමිති. උපසඛකමිත්වා ආයස්මන්තං නාගදත්තං ගාථාති අජ්ඣන්තාසි:

කාලෙ පටිස්සා² නාගදත්ත දිවා ච ආගන්ත්වා අතිවෙලවාට්ඨි,
සංසට්ඨා ගහවෙට්ඨි සමානසුඛදුක්ඛො.

භායාමි නාගදත්තං සුප්පගබ්බං කුලෙසු විනිබ්බං,³
මා හෙව ච චූර්ඤ්ඤා ඛලුචතො අත්තකස්ස වසමෙසිති.⁴

අථ බො ආයස්මා නාගදත්තො තාය දෙවතාය සංවෙජ්ඣො සංවෙග-
මාපාදිති.

9. 1. 8.

කුලඝරණීසුත්තං.

228. එකං සමයං අඤ්ඤාතරො භික්ඛු කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤා-
තරස්මිං ව්‍යාසණේධි. තෙන බො පන සමයෙන සො භික්ඛු අඤ්ඤාතරස්මිං
කුලෙ අතිවෙලං අජේඣාගාලුත්තප්පතො විහරති.

අථ බො යා තස්මිං ව්‍යාසණේධි අභිවත්ථා දෙවතා තස්ස භික්ඛුනො
අනුකම්පිකා අත්ථකාමා තං භික්ඛුං සංවෙජ්ඣකාමා යා තස්මිං කුලෙ
කුලඝරණී තස්සා වණණං අභිනිමිතිත්වා යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසඛකමිති.
උපසඛකමිත්වා තං භික්ඛුං ගාථාති අජ්ඣන්තාසි:

තදීතිරෙසු සණ්ඨාතෙ සභාසු රට්ඨාසු ව,
ජනා සඛගම්ම මනෙතන්ති මඤ්ච තඤ්ච කිම්නතරන්ති.

1. දෙවකායස්මිං - මජ්ඣ. සං. 2. පටිස - මජ්ඣ. 3. විනිබ්බං - PTS.
4. වසං උපට්ඨති - මජ්ඣ.

දෙවනතෝ (ප්‍රතිපත්ති දුර්ගතියෙන්) දුර්ගතය. සත්කායයෙහි පිහිටියෝ ය. දෙවනතන් විසින් පතන ලද ඒ සත්කායෝ ද දුර්ගතය.

යම් කෙනෙක් පිරිවර - යශ්ඨ ඇති තිදස්වැසි දේවපුරුෂයන්ගේ නද්‍රව්‍යය නොදකිද්ද ඔහු සුවය නොදනිත්.

[අනුරාධා:]

බාලතාතාත්වය, “සිංහල සංස්කාරයෝ අනිත්‍යය. ඉපදීම හා නැසීම සමභාව කොට ඇත්තා. ඉපිද නිරුඳි වෙත්. ඔවුන්ගේ සංහිදීම සුව ය” යන රහතුන්ගේ වදන පරිදි තෝ නොදන්නහු.

එම්බා ජාලිනි, දන් දේවකායෙහි නැවත විසීමෙන් (මට) නැත. ඉපදීම යයි කියන ලද සංසාරය කම්බි වූයේ ය. දන් පුනර්ථයෙන් (මට) නැත.

9. 1. 7.

නාගදත්ත සූත්‍රය.

227. එක්කලෙක ආයුෂමත් නාගදත්ත සථවිර තෙමේ කොසොල් දනව්වෙහි එක්තරා වනලාභාබේක වෙසෙයි. එකල්හි ආයුෂමත් නාගදත්ත සථවිර තෙමේ ඉතා කල්හි ගමට පිවිසෙයි. ඉතා දවල් පෙරළා එයි. ඉක්බිති ඒ වනලාභාබේක අභිගාමීන වූ ආයුෂමත් නාගදත්ත තෙරුන්ට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති ඒ දෙව් ආයුෂමත් නාගදත්ත තෙරුන් සංවිග්න කරවනු කැමැත්තේ ආයුෂමත් නාගදත්ත තෙරුන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂමත් නාගදත්ත තෙරුන්ට ගාථායෙන් කී ය:

නාගදත්ත, අලියම් කාලයෙහි (පිඬු පිඬු) පිවිස වෙලාව ඉක්මවා හැසිරෙන සුළු වූයෙහි ගිහියන් හා හැනුනෙහි ඉතා දවල් පෙරළා අවුත් (ගිහියන් හා) සමාන සුවදක් ඇත්තෙහිය.

ඉතා බුහුටි වූ කුලයන්හි බැඳුනා වූ නාගදත්ත (මහණනු ගැණ) බමි. බලවත් වූ මාත්‍යුරු වූ මරාගේ වශයට නොම පැමිණෙව.

ඉක්බිති ආයුෂමත් නාගදත්ත සථවිර තෙමේ ඒ දේවතාවා විසින් සංවේගයට පමුණුවන ලද්දේ සංවිග්න වී ය.

9. 1. 8.

කුලකරණී සූත්‍රය.

228. එක්කලෙක එක්තරා මහණෙක් කොසොල් දනව්වෙහි එක්තරා වනලාභාබේක වෙසෙයි. එකල්හි ඒ මහණ තෙමේ එක්තරා කුලයක් කෙරෙහි අභියෝග ඇතුළත් බවට පැමිණියේ අභිමානකාලයක් වැඩ වෙසෙයි.

ඉක්බිති ඒ වනලාභාබේක අභිගාමීන වූ ඒ මහණට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති ඒ දෙව් ඒ මහණ සංවිග්න කරවනු කැමැත්තේ ඒ කුලයෙහි ඒ කුලගෙහඹු වෙස් ගෙණ ඒ මහණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ මහණට ගාථායෙන් කී ය:

ගං තෙර ද, විඛා සංහිදුවන තැන ද, සභායෙහි ද, විවිධෙහි ද ජනයෝ මුළු දී මා ගැණ ද, නුඹ වහන්සේ ගැණ ද කථා කෙරෙත්. කුමන හේතු ද?

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

බහු භි සද්ද පච්චුභා ඛමිතබ්බා තපසසිනා,
ත තෙන මඞ්ඛු භොතබ්බං ත භි තෙන කිලියාති.

යො ව සද්දපරිත්තාසී වතෙ වාතමිගො යථා,
ලුහවිනෙතාති තං ආහු නාසස සමපජ්ජතෙ වතනති.

9. 1. 9.

වජ්ජිපුතනසුතනං.

229 එකං සමයං අඤ්ඤාතරො වජ්ජිපුතනකො භික්ඛු වෙසාලියං විහරති අඤ්ඤාතරසමී වතසණෙඛි. තෙන ඛො පත සමයෙන වෙසාලියං¹ සබ්බරතතිවාරො² භොති. අථ ඛො සො භික්ඛු වෙසාලියං තුරියතාලුහ-වාදිතනිගොසසද්දං සුඤ්ඤා පරිද්දෙවිමානො තායං වෙලායං ඉමං ගාථං අභාසී:

එකකා මයං අරඤ්ඤා විහරාමි අපවිඤ්චා³ වතසමී දුරුකං,
එතාදිසිකාය රතතියා කො සු නාම අමෙහි⁴ පාපියොති.

අථ ඛො යා තසමී වතසණෙඛි අභිවජ්ඣා දෙවතා තසස භික්ඛුතො අනුකම්පිකා අත්ථකාමා තං භික්ඛුං සංවෙජ්ජතුකාමා යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසඞ්ඛාමි. උපසඞ්ඛාමිතා තං භික්ඛුං ගාථාය අජ්ඣාසාසී:

එකකො⁵ තං අරඤ්ඤා විහරාසි අපවිඤ්චා වතසමී දුරුකං,
තසස තෙ බහුකා පිහයනති තෙරසිකා විය සග්ගගාමිතනති.

අථ ඛො සො භික්ඛු තාය දෙවතාය සංවෙජ්ජතො සංවෙගමාපාදිති.

9. 1. 10.

සජ්ඣායසුතනං.

230. එකං සමයං අඤ්ඤාතරො භික්ඛු භක්ඛාසලෙසු විහරති අඤ්ඤාතරසමී වතසණෙඛි. තෙන ඛො පත සමයෙන සො භික්ඛු යං සුදං පුබ්බෙ අතිචලං සජ්ඣායබහුලො විහරති. සො අපරෙත සමයෙන අපොසායසුකෙකා තුණ්හිභුතො සංකසායති⁶.

අථ ඛො යා තසමී වතසණෙඛි අභිවජ්ඣා දෙවතා තසස භික්ඛුතො ධම්මං අසුණන්ති යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසඞ්ඛාමි. උපසඞ්ඛාමිතා තං භික්ඛුං ගාථාසි අජ්ඣාසාසී:

කසමා තුවං ධම්මපදාති භික්ඛු නාසියසි භික්ඛුහි සංවසනෙතා,
සුඤ්ඤා ධම්මං ලහතිපපසාදං දිට්ඨං ව ධම්මං ලහතිපපසංසනති.

අහු පුරෙ ධම්මපදෙසු ජ්ඣෙයා ව විරාගෙන සමාගමිමා,
යතො විරාගෙන සමාගමිමා යං නිඤ්ඤි දිට්ඨං ව සුතං මුතං වා⁷,
අඤ්ඤාය නිකෙඛපතමාහු සනෙතාති.

1. වෙසාලියං වජ්ජිපුතනකො - මජ්ඣ. 2. සබ්බරතතිවාරො - කසපි 3 අපවිඤ්චා ව - සසා. 4 නාමසමාසි - මජ්ඣ. 5 එකකො - සසා, මජ්ඣ. 6 සකසායති - සසා. 7. සුතං ව මුතං. PTS

තපස්වීහු විසින් ඉවසියයුතු වූ ප්‍රතිලෝමශබ්දයෝ බොහෝහ. ඒ තපස්වීහු විසින් නිතෙද නො වියයුතුයි. එයින් නො ම කිලිපි වේ.

යමෙක් වෙනෙහි වාතමාගයකු මෙන් ශබ්දයෙන් තැති ගන්නාසුලු වේ ද, ඔහු ලුහු සිත් ඇතිකරයි කියත්. ඔහුගේ චුතය නොසැපයේ.

9. 1. 9.

වජ්ජපුත්තසූත්‍රය.

229. එක්කලෙක එක්තරු වජ්ජපුත්තක මහණෙක් විසල්පුර සම්පයෙහි එක්තරු වතලාභාබෙක වෙසෙයි. එකල්හි විසල්පුරයෙහි සචරිකෙළියෙක් වෙයි. ඉක්බිති ඒ මහණ තෙමේ විසල්පුරයෙහි තැළු තුරුයෙහි හා වාසු වෙණෙහි හා ගොස හා හඬ අසා හඬමින් ඒ වේලායෙහි මේගාථාව කී ය :

අපි වෙනෙහි පියත ලද දරකඩක් මෙන් මෙබඳු රැකෙහි එකලාවමෝ අරණෙහි වසමිහ. කවරෙක් නම් අප වරු අතිය ය පාපඇතියෙක් වේ ද?

ඉක්බිති ඒ වතලාභාබෙකි අධිගාභීත වූ ඒ මහණහට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති ඒ දෙවි ඒ මහණහට සංවේග දනවනු කැමැත්තේ ඒ මහණහු වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ මහණහට ගාථායෙන් කී ය:

තෙපි වෙනෙහි දූ දරකඩක් මෙන් අරණෙහි එකලා ව වසව. ඒ තොපට දෙවිලොව යන්නවුන් ට (කැමති වන්නා වූ) නිරිසතුන් මෙන් බොහෝ දෙනෙක් කැමැති වෙති.

ඉක්බිති ඒ මහණ තෙමේ ඒ දේවතාවා විසින් සංවේගයට (ඔතප් බියට) පමුණුවන ලද්දේ සංවිනෝ වූයේ ය.

9. 1. 10.

සප්පකායසූත්‍රය.

230. එක්කලෙක එක්තරු මහණෙක් කොසොල් දනව්වෙහි එක්තරු වතලාභාබෙක වෙසෙයි. එකල්හි ඒ මහණ තෙමේ පෙර අතිමාත්‍රකාලයක් හැදෑරීම් බහුල කොට ඇත්තේ වෙසෙයි. (එහෙත්) හෙ තෙමේ පසුකලෙක උත්සාහ රහිත වූයේ කල් ගෙවයි.

එකල්හි ඒ වතලාභාබෙකි අධිගාභීත වූ ඒ දෙවි ඒ මහණහුගේ ධර්මය නො අසන්නේ ඒ මහණහු වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ මහණහට ගාථායෙන් කී ය.

මහණ, නුඹ වහන්සේ භික්ෂුන් සමග වෙසෙමින් කුමක් හෙයින් ධර්මපදයන් නොහදරන්නහු ද? ධර්මය අසා පැහැදීම ලබයි. ඉහාතමයෙහි ම පැසැසීම ද ලබයි.

යම්කාක් ආයතීමාගීය හා එක් වුවමෝ ද, (ඊට) පෙර ධර්මපදයන්හි ඡන්ද්‍රගය වී ය. යම් හෙයෙකින් ආයතීමාගීය හා එක් වුවමෝ ද (එහෙයින්) යම් කිසි ඇසින් දුටු රූපයෙක් හෝ කණින් ඇසූ ශබ්දයෙක් හෝ කයින් පහස්තා ලද සප්පට්ඨයෙක් හෝ වේ ද, (ඒ සියල්ල අනිත්‍යාදි වශයෙන්) දූත දුර ලීම කළමිහ. ආයතීයෝ එය කියත්.

9. 1. 11.

අයොනිසොසුතනං.

231. එකං සමයං අඤ්ඤාතරො භික්ඛු කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤාතරස්මිං වතසණේඛි. තෙන ඛො පන සමයෙන සො භික්ඛු දිවා විහාරගතො පාපකෙ අකුසලෙ විතකෙක විතකෙකති. සෙය්‍යපිදං: කාමවිතකකං බ්‍යාපාද-විතකකං විහිංසාවිතකකං.

අථ ඛො යා තස්මිං වතසණේඛි අභිවජ්ඣා දෙවතා තස්ස භික්ඛුතො අනුකම්පිකා අත්ථකාමා තං භික්ඛුං සංවෙජ්ඣකාමා යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්චා තං භික්ඛුං ගාථාති අජ්ඣන්‍යාසි:

අයොනිසො මනසිකාරා සො විතකෙකති ඛජ්ජසි,
අයොනිසො¹ පටිනිස්සජ්ජ යොනිසො අනුච්චින්නය².

සත්ථාරං ධම්මමාරබ්‍හං³ සඬ්ඝං සිලානි අත්තතො⁴,
අධිගච්ඡසි පාමොජ්ජං පිතිසුඛමසංසං,
තතො පාමොජ්ජබහුලො දුක්ඛස්සන්නං කර්‍යසාසිති.

අථ ඛො සො භික්ඛු තාය දෙවතාය සංවෙජ්ඣතො සංවෙගමාපාදීති.

9. 1. 12.

මජ්ඣන්තිකසුතනං.

232. එකං සමයං අඤ්ඤාතරො භික්ඛු කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤාතරස්මිං වතසණේඛි. අථ ඛො තස්මිං වතසණේඛි අභිවජ්ඣා දෙවතා යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්චා තස්ස භික්ඛුතො සන්නිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

ඕතෙ මජ්ඣන්තිකෙ කාලෙ සන්නිසිවෙසු⁵ පකඛිසු,
සණ්තෙව බ්‍රහ්මාරඤ්ඤං⁶ තං හයං පටිභාති මනති.

[භික්ඛු:]

ඕතෙ මජ්ඣන්තිකෙ කාලෙ සන්නිසිවෙසු⁵ පකඛිසු,
සණ්තෙව බ්‍රහ්මාරඤ්ඤං⁶ 'සා රතී පටිභාති මනති.

9. 1. 13.

පාකතිද්දියසුතනං.

233. එකං සමයං සම්බහුලා භික්ඛු කොසලෙසු විහරන්ති අඤ්ඤාතරස්මිං වතසණේඛි, උභාතා උත්තලා වපලා මුඛරා විනිණ්ණවාවා මුට්ඨස්සානිතො අසම්පජාතා අසමාහිතා විබ්‍රහ්මන්තවිත්තා පාකතිද්දියා.

අථ ඛො යා තස්මිං වතසණේඛි අභිවජ්ඣා දෙවතා තෙසං භික්ඛුතං අනුකම්පිකා අත්ථකාමා තෙ භික්ඛු සංවෙජ්ඣකාමා යෙන තෙ භික්ඛු තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්චා තෙ භික්ඛු ගාථාති අජ්ඣන්‍යාසි:

1. අයොනි. - PTS. 2. අනුච්චින්නය - මජ්. 3. ධම්මං ආරබ්භ - සිවු. ස්‍යා. 4. සිලානි-වතනස්සා. - සිවු 5. සකතිසිත්තසු - සිවු. 6. මහාරඤ්ඤං - සී 1, 2.

9. 1. 11.

අසොනිසො සුත්‍රය.

231. එක්කලෙක එක්තරා මහණෙක් කොසොල් දනව්වෙහි එක්තරා වතලාහැබෙක වෙසෙයි. එකල්හි ඒ මහණ තෙමේ දිවා විහාරයට ගියේ ලාමක අකුසල විතකීයන් (කාමවිතකීය, ව්‍යාපාද විතකීය, විහිංසා විතකීය) විතකීය කෙරෙයි.

ඉක්බිති ඒ වතලාහැබෙහි අධිගාහිත වූ ඒ මහණගට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති ඒ දෙව් ඒ මහණගට සංවේග දනවනු කැමැත්තේ ඒ මහණහු වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ මහණගට ගාථායෙන් කී ය:

නුතුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් ඒ තෙපි පාපවිතකීයන් විසින් කනු ලබනු. නුතුවණින් මෙනෙහි කිරීම බැහැර කොට නුවණින් මෙනෙහි කරව.

ශාය්‍යාන් වහන්සේ ද ධර්මය ද සබ්බසාදා නමාගේ සිල් ද ආරාම ඒකාන්තයෙන් ප්‍රමෝද්‍යයන් ප්‍රීතිය හා සුවත් ලබව. එයින් ප්‍රමෝදය බහුල කොට ඇතිව දුක් කෙළවර කරන්නහු ය.

ඉක්බිති ඒ මහණ තෙමේ ඒ දේවතාවා විසින් සංවේගයට පවුණුවත ලද්දේ සංවිග්න වූයේ ය.

9. 1. 12.

මජ්ඣනිකසුත්‍රය.

232. එක්කලෙක එක්තරා මහණෙක් කොසොල් දනව්වෙහි එක්තරා වතලාහැබෙක වෙසෙයි. එකල්හි ඒ වතලාහැබෙහි අධිගාහිත වූ ඒ දෙව් ඒ මහණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ මහණහුගේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

සිව්මද්දහතෙහි පක්‍ෂීන් ඉසඹු ලතකල්හි මහවනය. (මහත්සේ) හඬ තගන්නාක් මෙනි. එය මට බියක් ව වැටහේ.

[භික්ෂු:]

සිව්මද්දහතෙහි පක්‍ෂීන් ඉසඹු ලතකල්හි මහවනය මහත් සේ හඬ තගන්නාක් මෙනි. එය මට සිත් පිණවත්තක් ව වැටහේ.

9. 1. 13.

පානතිඤ්ඤසුත්‍රය.

233. එක්කලෙක උඩනු වූ නැඟු මානනල ඇති වපල වූ රථ වචන ඇති දොඩලෙ වූ මූලා සිහි ඇති මනා නුවණ නැති නො එකඟ සිත් ඇති නො සන්සුන් සිත් ඇති පියවි ඉදුරන් ඇති බොහෝ භික්ෂූහු කොසොල් දනව්වෙහි එක්තරා වතලාහැබෙක වෙසෙත්.

එකල ඒ වතලාහැබ අරක් ගත් ඒ භික්ෂූන්ට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති ඒ දෙව් ඒ භික්ෂූන්ට සංවේග දනවනු කැමැත්තේ ඒ භික්ෂූන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ භික්ෂූන්ට ගාථායෙන් කී ය:

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සුඛජීවිතො පුරෙ ආසුං භික්ඛු ගොතමිසාවකා,
අනිව්ජා පිණ්ඩමෙසනා අනිව්ජා සයනාසනං,
ලොකෙ අනිව්චතං ඤාතො දුක්ඛස්සන්තං අකංසු තෙ.

දුප්පොසං කතො අතතාතං ගාමෙ ගාමණීකා වීය,
භූතො භූතො නිපජ්ජන්ති පරානාරෙසු මූව්ජනා.

සඛ්ඤ්ඤා අඤ්ඤා¹ කතො ඉධෙකච්ච වදුමහං,
අපච්චිඤා² අනාථා තෙ යථා පෙතා තථෙව තෙ.

යෙ ඛො පමත්තා විහරන්ති තෙ මෙ සක්ඛිය භාසිතං,
යෙ අපමත්තා විහරන්ති නමො තෙසං කඤ්ඤිතන්ති.

අථ ඛො තෙ භික්ඛු තාය දෙවතාය සංවෙජ්ජනා සංවෙගමාපාදනති.

9. 1. 14.

පදුමපුස්පසුතතං.

234. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං අඤ්ඤාතරෙ භික්ඛු කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤාතරස්මිං වතසණ්ඨෙඛි. තෙන ඛො පත සමයෙන සො භික්ඛු පච්ජාභාතං පිණ්ඩපාතපටික්ඛකන්තො පොකබරණීං ඕගාගොතො පදුමං උපසිඛිකති.

අථ ඛො යා තස්මිං වතසණ්ඨෙඛි අබ්වජ්ඣා දෙවතා තස්ස භික්ඛුතො අනුකම්පිකා අත්ඤාතො තං භික්ඛුං සංවෙජ්ජතුකාමා යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්තො තං භික්ඛුං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

යලේතං වාරිජං පුප්ඵං අදින්නං උපසිඛිකසි,
එකබ්ගලේතං ථෙය්‍යාතං ගඤ්ඤෙතො'හි මාරිසාති.

[භික්ඛු:]

ත හරුමි ත හඤ්ජාමි ආරු සිඛිසාමි වාරිජං,
අථ කෙන නු වණේණෙන ගඤ්ඤෙතො'ති වුච්චති.

[දෙවතා:]

යථායං භිසානී² ඛණ්ති පුණ්ඩරිකානි හඤ්ජති,³
එවං ආකිණ්ණකම්මන්තො කසලා එසො න මූච්චතීති.

ආකිණ්ණප්ලඤ්ඤා පුරිසො ධාතීවෙලං'ව මිකඛිතො,
තස්මිං මෙ චචනං තස්මි තඤ්ඤා අරහාමී⁴ චත්තවෙ.

අනබ්ගණස්ස පොසස්ස නිච්චං සුවිගවෙසිතො,
වාලුගගමිත්තං පාපස්ස අබ්භාමිත්තං'ව⁵ බායතීති.

1. අපච්චිඤා. - ස්‍යා. 2. භාසානි - ස්‍යා. 3. භුඤ්ජති - PTS. 4. නඤ්ඤාතො - මජ්ඣ. 5. වා - PTS.

පෙර ආශා රහිත ව පිටු සොයන ආශා රහිත ව සෙනසුන් සොයන ගොසුම්සවු වූ මහණනු සුවදිවි ඇති වූහ. ඔහු ලොව අතිශ් බැව් දැන දුක් කෙළවර කළහ.

මම සමකයාට ඇඳිලි බැඳ කියමි. මෙහි ඇතැම්හු ගමනි නිජිත ගම් දෙවුවන් මෙන් තමන් දුකසේ පෝෂණය කළ හැක්කවුන් කොට අත්ගෙවල පුතපුතා බුද්ධත් ඉසපත් ව ගොවිත්. ස්වතන්ත්‍ර බැහැර වූ ඔහු අසරණයෝ ය. සොහොනෙහි දමන ලද මළසිරුරු බඳු වෙත්.

යම් කෙනෙක් ප්‍රමතන ව වෙසෙත් නම් මා විසින් ඔවුන් සඳහා කියන ලදී. යම් කෙනෙක් අප්‍රමතන ව වෙසෙත් නම් මම ඔවුන්ට තමසකාර කරමි.

ඉක්බිති ඒ භික්ෂුහු ඒ දේවතාවා විසින් සංවේගයට පමුණුවන ලද්දහු සංවේගයට පැමිණියහ.

9. 1. 14.

පසුමුසුක සූත්‍රය.

234. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක එක්තරු මහණෙක් කොණොල් දනව්වෙහි එක්තරු වනලාභාබෙක වැඩ වෙසෙයි. එකල්හි ඒ මහණ පසුබත පිණිසානයෙන් වැළකුනේ පොකුණට බැස පිටුමක් සිටී.

ඉක්බිති ඒ වනලාභාබ අරක්ගත් ඒ මහණගට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති ඒ දෙවි ඒ මහණගට සංවේග දනවනු කැමැත්තේ ඒ මහණනු වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ මහණගට ගාථායෙන් කී ය.

තො දෙන ලද යම් ඒ පිටුමක් සිටීහි ද, මෙය සොරකම් අතුරෙන් එක් කොටසෙකි. නිදුසානත් වහන්ස, (එහෙයින්) ගනුදෙන (සුවද සොරෙක්) වෙහි ය.

[භික්ෂු:]

මේ පිටුම ගෙණ තො යෙමි. තො කබමි. දුර සිට සිඹිමි. එසේ ඇති කල කිනම් කරුණෙකින් ගනුදෙන යයි කියනු ලැබේ ද,

[දෙවි:]

යම් ඒ තවුසෙක් නෙලුම්ල කණී ද, පිටුම් හෙළා ද, මෙසේ අපිරිසිදු කමානහ ඇති මේ තවුස් කුමක් හෙයින් ගනුදෙන යයි තො කියනු ලැබේ ද.

ඒ පුරුෂ තෙමේ බොහෝ පව් ඇත්තෙකි. කිරි මව හැඳිවන උච්චාරපසායා(ලිලිච්ඡා) දියෙන් ගැවසී ගත්තාක් මෙන් (රුගදෙණාදියෙන්) වැකුණෙකි. ඔහු කෙරෙහි මාගේ බසෙක් නැත. ඔබට තම් කියන්නට තිසි වෙමි.

කෙලෙස් තැති නිතර සවිත්‍ර වූ ශීලසමාධි ආදී ඥානයන් සොයන්නා වූ සුද්ධාලයාට පාපය පිළිබඳ වලග පමණ වූ (ඉතා මඳ) දෙෂය පවා වලා පටලයක් පමණ වුවක් මෙන් වැටහේ.

[භික්ෂු:]

අඬා මං යකඩ ජාතාසි අපො මං¹ අනුකම්පසි,
පුත්‍රපි යකඩ වජ්ජාසි යද පසාසි ඵද්දිසන්ත්.²

[දෙවතා:]

තෙව තං උපජ්චාමි³ ත පි තෙ භතකාමාසෙ⁴,
තීමෙව භික්ෂු ජාතෙය්‍ය යෙන ගවේජය්‍ය සුගගතින්ති.

අථ බො සො භික්ෂු තාය දෙවතාය සංවෙජ්ඣො සංවෙගමාපාදීති.

ව්‍යවග්ගො පඨමෙ⁵.

කත්තුඤ්ඤානං:

විවෙකං⁶ උපට්ඨානඤ්ඤා කසාපගානෙන්තං⁷ සම්බුද්ධා
ආනන්දො අනුරුඤ්ඤා නාගදත්තඤ්ඤා කුලසරණී

වජ්ජපුත්තො ව⁸ වෙසාලී සජ්ඣායෙන්⁹ අයොනිසො
මජ්ඣනිකාලමහි පාකතිඤ්ඤා පදුමපුප්පථන චුද්දස භවෙති.

ව්‍යාසංයුක්තං සමන්තං.

10. යකඩසංයුක්තං

1. ඉන්ද්‍රකවග්ගො

10. 1 1

ඉන්ද්‍රකසුත්තං.

235. ඵලං මෙ සුතං: ඵකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති ඉන්ද්‍රකුමෙ
පබ්බතෙ ඉන්ද්‍රකසුත්තං යකඩසුත්තං භවතෙ. අථ බො ඉන්ද්‍රකො යකෙබ්‍යා යෙන
භගවා තෙනුපසම්බන්ධි. උපසම්බන්ධිභි භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

රුපං ත ජීවන්ති වදන්ති බුද්ධා කථං නිසං වින්දති¹ මං සරීරං,
කුතසු අට්ඨි යකපිණ්ඩමෙති කථං නිසං සජ්ජති ගම්හරස්මිනාති.

[භගවා:]

පඨමං කලලං හොති කලලා හොති අබ්බුදං,
අබ්බුද ජායතෙ පෙසි පෙසි නිබ්බන්තති සතො,
සතා පසාබා ජායන්ති කෙසා ලොමා නබා² පි ව.

යඤ්චස්ස භුඤ්ජන්තෙ³ මාතා අන්තං පානඤ්ඤා භොජනං,
තෙන සො තත්ථ යාපෙති මාතුකුචජිගතො තරුණි.

1. මෙ - මජ්ඣං. 2. ඵද්දිසං - සිවු. PTS. 3. උපජ්චාමි - සිවු. PTS. 4. භතකාමාසෙ -
සිවු - භද්දකාමාසෙ - සා, සතකාමාසෙ - PTS. 5. විවෙකඋපට්ඨානඤ්ඤා - PTS, සහ.
6. නගානන්තො ව - PTS. 7. ව ඉති නන්ති, PTS. 8. සජ්ඣායෙන් ව - PTS.
9. භුඤ්ජති - මජ්ඣං, සහ.

[භික්ෂු:]

යක්කං, මා ඒකාන්තයෙන් පිරිසිදු ය සි දන්නෙහි ය. මට අනුකම්පා කෙරෙහි. යම් කලෙක වෙබන්දක් දක්නෙහි නම් යක්කං, නැවතත් කියන්නෙහි ය.

[දෙව්:]

මහණ, කොප නිසා නො ම ජීවත් වමිහ. කොපගේ බැලියමේ නො ද වමිහ. යම් කම්මෙකින් සුගතියට යන්නේ ද, (එය) කො ම දන්නෙහි ය.

ඉක්කිති ඒ මහණ තෙමේ ඒ දේවතාවා විසින් සංවේගයට පමුණුවන ලද්දේ සංවේගයට පැමිණියේ ය.

ව්‍යාකරණය පළමුවැනි සි.

එහි උද්‍යානය:

විවෙක, උපට්ඨාන, කසාපගොතන, සමභුලා, ආතඤ්ඤ, අනුරුඬා, නාගදත්ත, භූලසරණී, වජ්‍රපුත්ත, සජ්ඣාය, අයොනිසො, මජ්ඣනික, පාකතිඤ්ඤ, පද්මපුප්ඵ යන සූත්‍ර භූමිකාවකි.

ව්‍යාකරණය නිමිසේ ය.

10. යක්කසංයුතය

1. ඉන්ද්‍රිය වර්ගය

10. 1. 1.

ඉන්ද්‍රියසූත්‍රය.

235. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි ඉන්ද්‍රියවර්ෂයෙහි ඉන්ද්‍රිය යක්කයාගේ භවනයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල ඉන්ද්‍රිය යක්ක තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගෞරවයෙන් කී ය.

බුදුවරයෝ රූපය ජීවය සි තොතිසත්. (එසේ නම්) මේ සත්‍යය තෙමේ මේ සිරුර කෙසේ නම් ලබා දේ? මොහුගේ ඇට හා අක්මාව සිතා සිටින ඒ ද? මේ තෙමේ කෙසේ නම් මවුකුස ලැගේ ද?

[භගවත්හු:]

පළමු කොට කලලරූපය වේ. කලලයෙන් අබ්බුදය වේ. අබ්බුදයෙන් ජේසිය හට ගනී. ජේසියෙන් සත නම් ජේසිච්චෙක් හට ගනී. ඒ සතයෙන් පිලක පසෙක් හට ගනී. ඉන් පසු කෙස් ද ලොම් ද නිය ද හට ගනී.

ඔහුගේ මව යම් අහරකුත්, බොන දෑකුත්, බොජුනකුත් වලද ද, මවුකුසට පැමිණි ඒ සත්‍යය තෙමේ ඒ ආහාර පානාදියෙන් එහි දී යැපේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

10. 1. 2.

සකකපුතනං.

236. එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති ගිජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ.
අථ බො සකකතාමකො යකෙබ්බා යෙන භගවා තෙනුපසඬිකමි.
උපසඬිකමිත්වා භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣහාසි:

සබ්බගත්ථ*පපතීනස්ස විපමුත්තස්ස තෙ සතො
සමණස්ස න තං සාධු යද්දඤ්ඤමනුසාසතීති.

[භගවා:]

යෙන කෙනවි වණ්ණණෙන සංවාසො සකක ජායති,
න තං අරහති සපඤ්ඤා මනසා අනුකම්පිතුං.

මහසා වෙ පසතොතන යද්දඤ්ඤමනුසාසති,
න තෙන හොති සංයුතොතා සානුකම්පා¹ අනුරුපාති.

10. 1. 3.

සුවිලොම පුතනං.

237. එකං සමයං භගවා ශයාසං විහරති ධම්මිත්තමකෙව සුවිලොමස්ස²
යකබ්බස්ස භවතෙ. තෙන බො පත සමයෙන බරො ව යකෙබ්බා සුවිලොමො
ව යකෙබ්බා භගවතො අවිදුරේ අතිකකමන්ති.

අථ බො බරෙ යකෙබ්බා සුවිලොමං යකබ්බං එතදවොච: එසො සමණොති.

තෙසො සමණො, සමණකො එසො. යාව ජානාමි යදි වා සො සමණො
යදි වා පත සො සමණකොති. අථ බො සුවිලොමො යකෙබ්බා යෙන භගවා
තෙනුපසඬිකමි. උපසඬිකමිත්වා භගවතො කායං උපනාමෙසි.

අථ බො භගවා කායං අපනාමෙසි.

අථ බො සුවිලොමො යකෙබ්බා භගවන්තං එතදවොච: භායසි මං
සමණොති.

[භගවා:]

න බ්බාහන්තං ආට්ඨසො භායාමි. අපි ව තෙ සම්ඵස්සො පාපකොති.

[සුවිලොමො:]

පඤ්ඤාං තං සමණ පුච්ඡස්සාමි. සවෙ මෙ සමණ³ න බ්බාකරිස්සාසි
විත්තං වා තෙ බිපිස්සාමි. හදයං වා තෙ ඵාලෙස්සාමි. පාදෙසු වා ගහෙත්වා
පාරගඞ්ඤාය බිපිස්සාමිති.

[භගවා:]

න බ්බාහන්තං ආට්ඨසො පස්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බභවකෙ
සස්සමණත්වාහමණියා පජාය සදෙවමනුස්සාය, යො මෙ විත්තං වා බිපෙය්ස,
හදයං වා ඵාලෙය්ස. පාදෙසු වා ගහෙත්වා පාරගඞ්ඤාය බිපෙය්ස. අපි ව නං
ආට්ඨසො පුච්ඡ යද්දකඞ්ඤිති.

1. සානුකම්පා-මජ්ඣ. ස්‍යා. 2 සුවිලොමස්ස - PTS. 3. සමණ ඉති නාස්මි-මජ්ඣ. PTS

* යක - සි 1, 2

10. 1. 2.

සකඛසුත්‍රය.

236. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි ගිජුඤ්චපච්චෙහි වැඩ වසන සේක එකල සකඛ නම් යක්‍ෂයෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය.

අනුත්ථ අනුශාසනා කෙරෙහි යන යමෙක් වේ ද, සියලු තත්ති ප්‍රතිණ වූ කෙලෙස්ගැට ඇති වෙසෙසින් මිදුනු ශ්‍රමණ වූ ම කොපට එය නොමැත.

[හඟවත්හු:]

එම්බා සක්ක, යම්කිසි කාරණයෙකින් සංවාසය හෙවත් භික්‍ෂුධර්මය හට ගණී ද, සුප්‍රාඥ තෙමේ එයට සිතීන් අනුකම්පා කරන්නට නොතිබී යි.

එහෙත් පහන් සිතීන් අනුත්ථ අනුශාසනා කෙරෙහි යන යමෙක් වේ ද, එයින් බැඳීමෙන් නො වේ. එය අනුකම්පාව යි. කරුණාව යි.

10. 1. 3.

සුච්ඡ්‍රොම සුත්‍රය.

237. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගයාවට නුදුරෙහි සුච්ඡ්‍රොම යක්‍ෂයාගේ භවනයෙහි ධර්මිකමසවයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි බර-යක්‍ෂ තෙමේ ද, සුච්ඡ්‍රොම යක්‍ෂ තෙමේ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නුදුරෙහි ගමන් කෙරෙත්.

ඉක්බිති බරලොම යක්‍ෂ තෙමේ “මේ ශ්‍රමණයෙකැ”යි සුච්ඡ්‍රොම යක්‍ෂයාට මෙය කී ය.

මේ ශ්‍රමණයෙක් නො වේ. මේ ශ්‍රමණකයෙකි, හෙ ශ්‍රමණයෙක් ඥානානුභවයෙන් ශ්‍රමණකයෙක් ඥාන ගණිමි. ඉක්බිති සුච්ඡ්‍රොම යක්‍ෂ-තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කය එළඹීය.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කය (මදක්) ඉවත් කළ සේක.

ඉක්බිති සුච්ඡ්‍රොම යක්‍ෂ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය. මහණ, මා කෙරෙත් සියවෙහි ද?

[හඟවත්හු:]

ඇවැත්නි, මම හා කෙරෙත් නො බිම්. එහෙත් තගේ පහසු ලාමකය.

[සුච්ඡ්‍රොම:]

මහණ, හා ප්‍රහයක් විවාරන්නෙමි. මහණ, ඉදින් මට නොවිස-දන්තෙහි නම් හාගේ සිහ හෝ වික්‍ෂේප කරන්නෙමි. හාගේ හාදය හෝ පලන්නෙමි. දෙපා ගෙණ හෝ ගත පරතෙර දමන්නෙමි යි.

[හඟවත්හු:]

ඇවැත්නි, යමෙක් මාගේ සිහ හෝ වික්‍ෂේප කරන්නේ ද, හාදය හෝ පලන්නේ ද, දෙපා ගෙණ හෝ ගත පරතෙර දමන්නේ ද, දෙවියන් සහිත මරාත් සහිත බලුන් සහිත ලොවිහි මහණ බලුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත පුජායෙහි එබින්දකු මම නොම දකිමි. ඇවැත්නි එහෙත් තෝ යමක් කැමැත්තෙහි නම් අස.

“අථ බො උච්ච්ඤාමො යකෙඛා භගවතනං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:”¹

රුගො ව දෙසො ව ඉතො නිදානා අරතී රතී ලොමහංසො ඉතොජා,
ඉතො සමුට්ඨාය මනොවිතකකා ඉමාරකා ධම්මමිවොස්සජනතී.

[භගවා:]

රුගො ව දෙසො ව ඉතො නිදානා අරතී රතී ලොමහංසො ඉතොජා,
ඉතො සමුට්ඨාය මනොවිතකකා ඉමාරකා ධම්මමිවොස්සජනතී.

සෙනහජා අතතසමතුතා නිග්‍රොධසොච ඛකිජා,
පුටු විසතතා කාමෙසු මාලුවා’ව² විතතා³ වතෙ.

යෙ නං පජානන්ති යතො නිදානං තෙ නං විතොදෙනති සුඤ්ඤාහි යකඛ,
තෙ දුතතරං ඔසමිමං තරන්ති අභිණ්ණපුබ්බං අපුතබ්බාචායාති.

10. 1. 4.

මණ්හඤ්ඤාසුතනං.

238. එකං සමයං භගවා මනඛෙසු විහරති මණ්මාලකො⁴ චෙතියෙ
මණ්හඤ්ඤා යකඛස්ස භවතෙ. අථ බො මණ්හඤ්ඤා යකෙඛා යෙන
භගවා තෙහුපසඛකම්. උපසඛකම්භා භගවතො සනතිකෙ ඉමං ගාථං
අභාසි:

සතීමතො සද හඤ්ඤා සතීමා සුඛමෙධති,
සතීමතො සු වෙ සෙයෙසා වෙරා ව පරිමුච්චති.

[භගවා:]

සතීමතො සද හඤ්ඤා සතීමා සුඛමෙධති,
සතීමතො සු වෙ සෙයෙසා වෙරා න පරිමුච්චති.

යස්ස සබ්බමහොරතනං අභිංසාය රතො මනො,
මෙනං සො සබ්බභුතෙසු වෙරං තස්ස ත කෙතචිති.

10. 1. 5.

සානුසුතනං.

259. එකං සමයං භගවා සාධනීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩි-
කස්ස ආරාමෙ. තෙන බො පත සමයෙන අඤ්ඤාහරිස්සා උපාසිකාය සානු⁵
නාම පුතො යකෙඛන ගතීතො හොති. අථ බො සා උපාසිකා පරිදෙවමානා
තායං චෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි:

වාතුඤ්ඤා පඤ්චදස්සි යා ව⁶ පකඛස්ස අට්ඨමි,
පාටිහාරිපකඛස්ස අට්ඨමිහසුසමාගතං⁷,
උපොසථං උපවසන්ති බ්‍රහ්මචරියං චරන්ති යෙ.

1. “ ” අනතරිතපාඨො න දිස්සතෙ - මජ්ඣිම, සෘ. PTS. 2. ව ඉති නාමි - සෘ. 3. විසතතා - සෘ. 4. මණ්මාලකො - මජ්ඣිම. 5. සානු - සී. 1. 6. යා ව - සී. 1. 7. අට්ඨමිහසුසමාගතං - PTS, සී. 2.

ඉක්බිති සුවිලාම යක්ෂ තෙමේ ගාථායෙන් කී ය:

රාගයත් දොෂයත් කුමක් මූලහේතු කොට ඇත්ද? (කුසල් දහමිනි) තො ඇල්මත් (පස්කමිනි) ඇල්මත් ලොමුදහ ගැණුමත් කුමකින් හට ගත්තෝ ද? ගම් දරුවන් (අල්ලා ගත්) කවුඩකු (බැහැර කරන්නාක්) මෙන් විතකියෝ කොතැනින් ඉපිද කුසල් සිත බැහැර කෙරෙත් ද,

[භගවත්හු:]

රාගයත් දොෂයත් මේ අත්බව මූලහේතු කොට ඇත. අරතියත් රතියත් ලොමුදහ ගැණුමත් මෙයින් ම හට ගත්තේය. විතකියෝ මෙයින් හට ගෙණ ගම් දරුවන් කවුඩකු (බැහැර කරන්නාක්) මෙන් කුසල් සිත බැහැර කෙරෙත්.

අත්බාවින් හට ගත් විතකියෝ තාමණියෙන් හට ගත්තෝ ය. නුගරුක්කි අරථ මෙනි. බොහෝ වූ විතකියෝ කාමව්‍යතූන්හි වෙසෙසින් ඇලුනාහු ය. වෙනෙහි ගැවසී ගත් මාලුවා වැලක් මෙනි.

යක්ෂය, අසව යම් කෙනෙක් ඒ අත්බවත් ඊට යමක් මූලහේතු වේ නම් එයත් දැනද්ද, ඔහු එය දුරු කෙරෙත්. ඔහු තරණය කිරීමට දූෂකර වූ තරණය තො කලුපිරු මේ වතුරෝෂය තැවත නුපදීම සදහා තරණය කෙරෙත්.

10. 1. 4.

මණිහරුසුත්‍රය.

238 එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මගද දනව්වෙහි මණිමාලික වෙහියෙහි මණිහරු යකුගේ භවතයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල මණිහරුදාසය තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගය කී ය:

සිහි ඇත්තාහට හැමකල්හි යහපත වේ. සිහි ඇත්තේ සුවය වඩයි. සිහි ඇත්තහුගේ (සවහාවය) හැමකල්හි ශ්‍රේෂ්ඨ ය. චෛරයෙන් ද මිදෙයි.

[භගවත්හු:]

සිහි ඇත්තාහට හැමකල්හි යහපත වේ. සිහි ඇත්තේ සුවය වඩයි. සිහි ඇත්තාගේ (සවහාවය) සැකෙල්හි ශ්‍රේෂ්ඨ ය. (එහෙත් එපමණකින්) චෛරයෙන් තො මිදේ.

යමකුගේ සිත මුළු රුදෙවෙහි අභිංසාවෙහි ඇලුනේ ද, හෙ තෙමේ සියලු තත්ත්වයන් කෙරෙහි චෛත්‍රිය වඩයි. ඕනට කිසිවකු හා චෛරයෙන් තැත.

10. 1. 5.

සානුසුත්‍රය.

239. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬුසිටුහුගේ අරමිනි වැඩ වසන සේක. එකල්හි එක්තරා උව්චසියකගේ සානු නම් පුහෙක් යකකු විසින් ගන්නා ලද්දේ වෙයි. ඉක්බිති ඒ උව්චසිය හඩන්නී ඒ වෙලායෙහි මේ ගාථා කීවුය:

තුද්ධවක්කි ද පසලොස්වක්කි ද අඛමසක් පිළිබඳ වූ යම් අටවකෙකුදු වේ නම් එවක්කි ද ප්‍රාතිහායකී පක්ෂයෙහි ද යම් කෙනෙක් අභවාඛගයෙන් සමනාගත වූ පෙහෙවස් වෙසෙද්ද, බහිසර හැසිරෙද්ද,

න තෙහි යකඩා කිලනති ඉති මෙ අරභනං සුතං,
සාදාති අජ්ජ පසාමි යකඩා කිලනති සානුතාති.

[යකෙබා:]

වාතුඤ්ඤාසිං පඤ්චදසිං යා ව පකඩස්ස අධම්මි,
පාවිභාරියපකඩඤ්ඤා අධම්මසුසංගතං,
උපොසථං උපවසන්ති බ්‍රහ්මචරියං චරන්ති සෙ.

න තෙහි යකඩා කිලනති සානු තෙ අරභනං සුතං,
සානුං පබ්බඤ්ඤා චජ්ජාසි යකඩානං චචනං ඉදං:

“මාකාසි පාපකං කමමං ආච්චි¹ වා යදි වා රහො,
යඤ්ඤාච්චි² පාපකං කමමං කර්ණසි කරොසි වා,
න තෙ දුක්ඛා පමුත්තංචී උපපට්ඨාසි පලායතො”ති.

[සානු:]

මහං වා අමම රොදන්ති යො වා ජීවං න දිස්සති,
ජීවන්තං අමම පස්සන්ති කසමා මං අමම රොදන්ති?

[උපාසිකා:]

මහං වා පුත්තං³ රොදන්ති⁴ යො වා⁵ ජීවං න දිස්සති,
යො වා කාමෙ චජ්ඣානං⁶ පුත්තංගච්ඡන්තෙ ඉධ,
තං වාසි පුත්තං රොදන්ති පුත්ත ජීවං මතො හි සො.

කුක්කුලා⁷ උබ්බතො තාත කුක්කුලං⁸ පතිකුම්භස්සි,
තරකා උබ්බතො තාත තරකං තතිකුම්භස්සි.

අභිධාවථ හඳුං තෙ කස්ස උජ්ඣාපයාමස්ස,
ආදිත්තා නීහට්ඨං⁹ හණ්ඩං පුත්ත ඛයතිකුම්භස්සිති.

10. 1. 6.

පියඛකරසුතනං.

240. එකං සමයං ආයස්මා අනුරුඳ්‍ධා ඝාටකේයං විහරති ජෙතවනෙ
අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තෙන බො පන සමයෙන ආයස්මා අනුරුඳ්‍ධො
රතනියා පච්චිසසමයං පච්චුට්ඨාය ධම්මපදානි භාසති. අථ බො පියඛකරමාතෘ
යකඛිති පුත්තකං එවං තොසෙසි:

මා සඳුං කරි පියඛකර භික්ඛු ධම්මපදානි භාසති,
අපි ව ධම්මපදං විජානිය පටිපඤ්ඤාම භික්ඛාය තො සියා.

පාණෙසු ව සංයමාමසෙ සමපජානමුසා ත හණ්ඩාමසෙ,
සිකෙබ්බෙ සුසිලමත්තතො¹⁰ අපි මුඛෙවම පිසාටියොනියාති.

10. 1. 7.

පුත්තබ්බසුසුතනං.

241. එකං සමයං හගවා ඝාටකේයං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩ-
කස්ස ආරාමෙ.

1. ආච්චි - PTS. 2. සමෙ ව - මජ්ඣ., සමෙ ව - සො., PTS. 3. පුත්තං - PTS.
4. රොදන්ති - මජ්ඣ., සො PTS. 5. සොච්චි. සිමු. පසාමා - PTS. 6. චජ්ඣානං - PTS.
7. කුක්කුලා - සිමු. 8. කුක්කුලා - සිමු. 9. නීහට්ඨං - මජ්ඣ., නිකතං - සො., PTS.
10. සුසිලමත්තතො - මජ්ඣ., සො., PTS.

යක්කයෝ ඔවුන් හා නො කෙළිති යන රහතුන්ගේ බස මා විසින් අසන ලදී. ඒ මම දැන් දනිමි. සාත්‍ය සම්ම යක්කයෝ කෙළිත්.

[යක්කයා:]

තුදුස්වක්ති ද පසළොස්වක්ති ද අඛමසක් පිළිබඳ යම් අට්ටකෙක් වේ නම් එදින ද ප්‍රාතිහායාං පක්කයෙහි ද, යම් කෙනෙක් අභට්ඨකයෙක් සමනාගත වූ පෙහෙවස් වෙසෙද්ද බ්‍රහ්මසර හැසිරෙද්ද,

ඔවුන් හා යක්කයෝ නො කෙළිති යන රහතුන්ගේ වදන තී විසින් අසන ලදී. මෑතවි.

“හමුවෙහි හෝ ඉදින් රහසෙහි හෝ පච්ඡිකම් නො කරව. යම් පච්ඡිකමක් කරන්නෙහි ද, (යම් පච්ඡිකමක්) කෙරෙහි ද, අහසට පැන කැසී පලායන්නා වූ ද, තට ඒ දුකින් මිදීමෙන් තැන”. මේ යකුන්ගේ වදනැයි පිබිදියා වූ සාත්‍යගට කියව.

[සාත්‍ය:]

මෑතියනි, (මිනිස්සු) මල එකකු නිසා හෝ හඬති. මෑතියනි, යමෙක් ජීවත්වන්නේ නො පැණේ නම් (ඔහු නිසා ද හඬති.) මෑතියනි, ජීවත් වන්නා වූ මා දකිමින් කුමක් හෙයින් හඬව?

[උචාසි:]

පුත, මල එකකු නිසා හෝ (මිනිස්සු) හඬති. යමෙක් ජීවත් වන්නේ (තමුන්) නො පෙණේ නම් (ඔහු නිසා ද හඬති) පුත, යමෙක් කාමයන් දුරු කොට (පැවිදි ව) කැවන මෙහි පැමිණේ නම් ඔහු නිසා ද හඬති. හෙ කෙමේ ජීවත් වන්නේ තමුන් මළේ ම ය.

පුත, හුණුඅඵතීරයෙන් ගොඩනගන ලද්දේ (නැවතත්) හුණුඅඵ තීරයට වැටෙන්නට කැමැත්තෙහි ද? පුත, තීරයෙන් ගොඩ නගන ලද්දේ (නැවතත්) තීරයට වැටෙන්නට කැමැත්තෙහි ද?

යන්නේ මෑතව. තොපට වැඩෙක් වේවා. කහට දෙස් නගවමො ද? දවෙන ගෙයින් තෙරපූ බඩු නැවත දවන්නට කැමැත්තෙහි ද?

10. 1. 6.

පියඛකර සූත්‍රය.

240. එක්කලෙක අනුරුද්ධ තෙරණුවෝ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඩු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වෙසෙති. එකල අනුරුද්ධ තෙරණුවෝ ඊ අලුයම් වේලෙහි නැගිට දහම්පද බෙණෙති. ඉක්බිති පියඛකරමව වූ යකිත්ත කුමාපුතු මෙසේ කැළවූවා ය.

පියඛකර, ශබ්ද තොකර, භෞත හෙමේ දහම්පද බෙණෙයි. ඉදින් දහම්පදයක් දූත පිළිපදිමු නම් (එය) අපට හිත පිණිස වන්නේ ය.

ප්‍රාණීන් කෙරෙහි සංයත වමු. දූත දූත මුසාබස් තො බෙණෙමු. තමන්ගේ පවිත්‍ර ශීලයෙහි හික්මෙමු. (එසේ කල්හි) යෙහෙක, පිසාව-යෝජිතයන් මිදෙන්නෙමු වමු.

10. 1. 7.

පුනබ්බසු සූත්‍රය.

241. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඩු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක.

තෙන බො පන සමයෙන භගවා භික්ඛු නිබ්බාණපටිසංයුත්තාය ධම්මාකථාය සඤ්ඤෙති සමාදුපෙති සමුත්තොජෙති. සමපහාසෙති. තෙ ව භික්ඛු අට්ඨකභ්වා¹ මහති කභ්වා සබ්බවෙනසො සමන්තාහරිභ්වා ඔතිතසොභා ධම්මං සුණන්ති.

අථ බො පුත්තබ්බසුමානා යකඛීති පුත්තකෙ එවං තොසෙසි:

තුණති උත්තරිකෙ හොති තුණති හොති පුත්තබ්බසු,
යාචාහං බුද්ධසෙට්ඨස්ස ධම්මං භොසාමි සඤ්ඤො.

නිබ්බාණං භගවා ආහ සබ්බගන්ථපපමොචනං,
අතිවෙලා ව මෙ හොති අසම්මං ධම්මෙ පියායනා.

පියො ලොකෙ සකො පුත්තො පියො ලොකෙ සකො පති,
තතො පියතරු² මය්හං අස්ස ධම්මස්ස මය්හනා.

න හි පුත්තො පති වාපි පියො දුක්ඛං පමොචයෙ,
යථා සද්ධම්මසවණං³ දුක්ඛං මොචෙති පාණීතං.

ලොකෙ දුක්ඛපරෙතස්මිං ජරාමරණසංයුතෙ⁴,
ජරාමරණමොක්ඛාය යං ධම්මං අභිසම්බුද්ධං⁵,
තං ධම්මං සොතුම්ච්ඡාමි තුණති හොති පුත්තබ්බසුති.

[පුත්තබ්බසු:]

අමම⁶ න බ්‍යාහරිස්සාමි තුණතිභූතායමුත්තරා,
ධම්මමෙව නිසාමෙහි සද්ධම්මසවණං² සුබං.

සද්ධම්මස්ස අනඤ්ඤාය අමම දුක්ඛං වරාමසෙ,
එස දෙවමනුස්සානං සමුල්ලභානං පහඞ්කරො,
බුද්ධො අන්තිමසාරිරො ධම්මං දෙසෙති වක්ඛමාති.

[පුත්තබ්බසුමානා:]

සාධු බො පණ්ඩිතො තාම පුත්තො ජාතො උරෙසයො,
පුත්තො මෙ බුද්ධසෙට්ඨස්ස ධම්මං සුද්ධං පියායති.

පුත්තබ්බසු සුඛි හොති අජ්ජාගමති සමුය්හනා,
දිට්ඨාති අරියසම්මානි උත්තරං පි සුණාතු මෙති.

10. 1. 8.

සුදත්තසුත්තං.

242. එකං සමයං භගවා ඤජග්ගෙ විහරති සීතවනෙ. තෙන බො පන සමයෙන අනාඨපිණ්ඩිකො ගහපති රාජගහං අනුපපන්නො හොති. කෙතච්ඡෙව කරණීයෙන. අස්සොසි බො අනාඨපිණ්ඩිකො ගහපති බුද්ධො කීර ලොකෙ උපපන්නාති. තාවදෙව ව⁷ පන භගවන්තං දස්සනාය උපසඞ්කම්තුකාමො අහොසි⁸.

1. අට්ඨං. සාභා - මජ්ඣං. 2. පියතරං, සිමු, සා. 3. සද්ධම්මසවණං - මජ්ඣං, සා, සිමු. 4. ජරාමරණසංයුතෙ - සිමු, PTS. 5. අභිසම්බුද්ධං - මජ්ඣං - සා. 6. අමමා - මජ්ඣං, 7. ව ඉති කප්ථි - PTS. 8. නොති - මජ්ඣං.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිවණ පිළිබඳ දහම් කථාවෙන් භික්ෂූන්ව (කරුණු) දක්වා වදාරණ සේක. (කරුණු) ගන්වන සේක. තෙද ගන්වන සේක. සතුටු කරවන සේක. ඒ භික්ෂූහු ද අනිවන් කොට මෙනෙහි කොට මුළුසිතින් මොහොවට ගෙන යොමු කළ කන් ඇති ව දහම් අසන්.

ඉක්බිති පුනබ්බසුමවු යැකිති කුඩාපුතුන් මෙසේ නැලවු:

බුද්ධශ්‍රේෂ්ඨ වූ ශාසනයන් වහන්සේගේ ධර්මය මම යම්කාක් අසන්නෙමි ද, උත්තරිකාවෙහි, ඒකාක් නිශ්ශබ්ද වව. පුනබ්බසුව, නිශ්ශබ්ද වව.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හැම ගැටෙන් මිදීම නම් වූ නිවණ වදාරණ සේක. මේ දහමි මාගේ පැතීම ප්‍රමාණානික්‍රාන්ත වෙයි.

ලොවිහි සියපුත් තෙමේ ප්‍රිය වෙයි. ලොවිහි සිය හිමි තෙමේ ද ප්‍රිය වෙයි. මේ දහම තෙමීම එයටත් වඩා මට ඉතා ප්‍රිය වෙයි.

සදහම් ඇසීම යම් සේ සත්‍යයා දුකින් මුද ද, ප්‍රියපුත්‍රයා ද ප්‍රියහිමියා ද (එසේ) දුකින් නො ම මුදයි.

දුකින් පිහින වූ ජරාමරණයෙන් සුඛය වූ ලොවිහි ජරාමරණයෙන් මිදීම පිණිස යම් ධර්මයක් අවබෝධ කරණ ලද්දේ ද, ඒ ධර්මය අසන්නට කැමැත්තෙමි. එම්බා පුනබ්බසු, නිශ්ශබ්ද වව.

[පුනබ්බසු:]

මැනියෙහි, (මම) නිහඬ වෙමි. මේ උත්තරාව ද නිහඬ ය. දහම ම අසනු මැනවි. සදහම් ඇසීම සුව ය.

මැනියෙහි, සදහම නො දැන්මෙන් දුකසේ හැසිරෙමු. ප්‍රභාකර වූ පසැස් ඇති පැසුලු අත්බැව් දරණ මේ බුදුරජානන් වහන්සේ අතිශයින් මුළා වූ දෙවිමිනිසුන්ට දහම් දෙසන සේක.

[පුනබ්බසුව:]

උපන්නා වූ උරහොව්න පුත් තෙමේ පණ්ඩිත වූයේ ම මැනවි. මාගේ පුත් තෙමේ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ බුදුරජානන් වහන්සේගේ පිරිසිදු දහම පතයි.

එම්බා පුනබ්බසු, සුවපත් වව. මම අද (සසරින්) ගොඩ නැගුනෙමි වෙමි. ආයඝිත්තයෝ දක්නා ලදහ. මාගේ උත්තරාව ද අසාවා.

10. 1. 8.

සදහන සූත්‍රය.

242. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි වූ ශිවචනායෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි අනාඨපිණ්ඩික ගෘහපති තෙමේ කිසියම් කටයුත්තක් සදහා රජගහනුවරට පැමිණියේ වෙයි. අනාඨපිණ්ඩික ගෘහාචී තෙමේ බුදුරජානන් වහන්සේ ලෝපහල වූ සේකැයි ඇසී ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැනීම පිණිස එකෙණෙහි ම එළඹෙනු කැමැත්තේ ද විය.

අථ බො¹ අනාථපිණ්ඩකස්ස ගහපතියස්ස එතදහොසි: අකාලො බො අජ්ඣ භගවතතං දස්සනාය උපසඬකමිතුං. සෙවදනාහං කාලෙන භගවතතං දස්සනාය උපසඬකමියාමිති, බුද්ධගතාය සතියා නිපජ්ජ රතතියා සුදං තිකඛතනුං උට්ඨාසි පභාතනති මඤ්ඤමානො. අථ බො අනාථපිණ්ඩකො ගහපතී යෙන සිව්විකථාරො² තෙනුපසඬකමි. අමනුස්සා ථාරො විවරිංසු.

අථ බො අනාථපිණ්ඩකස්ස ගහපතියස්ස තගරමහා නිකමනතස්ස ආලොකො අනතරධාසි. අකුකාරෙ පාතුරහොසි. භයං ඡමතිතතතං ලොමහංසො උදපාදි. තතොව³ පුත නිවතතිතුකාමො අහොසි. අථ බො සිව්වකො⁴ යකෙබ්බා අනතරගිතො සද්දමනුස්සාවෙසි:

සතං හජ්ඣ සතං අස්සා සතං අස්සතරි⁵ රථා,
සතං කඤ්ඤාසහස්සාති ආමුතතමණිකුණ්ඩලා,
එකස්ස පදච්ඡිහාරස්ස කලං තාග්ගනති සොලසිං.

අභිකකම ගහපතී, අභිකකම ගහපතී, අභිකකමනං තෙ සෙයෙසා තො⁶ පටිකකමනනති.

අථ බො අනාථපිණ්ඩකස්ස ගහපතියස්ස අකුකාරෙ අනතරධාසි, ආලොකො පාතුරහොසි. යං අහොසි භයං ඡමතිතතතං ලොමහංසො සො පටිපපස්සමති.

දුතියමපි බො -පෙ-

තුතියමපි බො⁷ අනාථපිණ්ඩකස්ස ගහපතියස්ස⁸ ආලොකො අනතරධාසි, අකුකාරෙ පාතුරහොසි, භයං ඡමතිතතතං ලොමහංසො උදපාදි. තතොව පුත නිවතතිතුකාමො අහොසි තුතියමපි බො සිව්වකො යකෙබ්බා අනතරගිතො සද්දමනුස්සාවෙසි:

සතං හජ්ඣ සතං අස්සා සතං අස්සතරි රථා,
සතං කඤ්ඤාසහස්සාති ආමුතතමණිකුණ්ඩලා,
එකස්ස පදච්ඡිහාරස්ස කලං තාග්ගනති සොලසිං.

අභිකකම ගහපතී, අභිකකමම ගහපතී, අභිකකමනං තෙ සෙයෙසා තො පටිකකමනනති.

අථ බො අනාථපිණ්ඩකස්ස ගහපතියස්ස අකුකාරෙ අනතරධාසි, ආලොකො පාතුරහොසි. යං අහොසි භයං ඡමතිතතතං ලොමහංසො සො පටිපපස්සමති. අථ බො අනාථපිණ්ඩකො ගහපතී යෙන සිතවතා⁹ තෙනුපසඬකමි. තෙන බො පත සමයෙත භගවා රතතියා පච්චුසසමයං පච්චුට්ඨාය අජේඛාකාසෙ වඩකමති. අද්දසා බො භගවා අනාථපිණ්ඩකං ගහපතීං දුරතොව ආගච්ඡන්තං. දිසවාත වඩකමා, ඔරොතිවා පඤ්ඤානො ආසනෙ නිසීදි. නිසජ්ජ බො භගවා අනාථපිණ්ඩකං ගහපතීං එතදවොච: එහි සුද්දග්ගාති.

1. අථස්ස - මජ්ඣ, PTS. 2. සිතවතථාරො - සී 1. 2. 3. තතොව - ස්‍යා, PTS.
4. සිව්වකො. 5. අස්සතරි - PTS. 6. න - PTS. 7. තොති නාථි - PTS. 8. ගහපතියස්ස නාථි - PTS. 9. සිතවතං යෙත භගවා - මජ්ඣ.

ඉක්බිති අනේපිඩු ගැහැවිහට මේ අදහස විය: භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැනීම පිණිස එළඹෙන්නට අද නොකල් ය. දැන් මම ගෙට කල් ඇති ව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දකිනු පිණිස එළඹෙන්නෙමිසි බුදුන් කෙරෙහි ගිය සිහි ඇතිව හොත්තේ ය. අලුයම යයි හඟිමින් රෑ තුන්සලක් නැගී සිටියේ ය. එකල්හි අනාථපිණ්ඩක ගැහැවි තෙමේ සොහොන්දොර වෙත පැමිණියේ ය. අමනුෂ්‍යයෝ දොර විවර කළහ.

ඉක්බිති අනේපිඩු ගැහැවියෙකු නුවරින් නික්මෙද්දී එළිය අතුරුදන් විය. අඳුර පහළ විය. බිය නැති ගැණුම් ලොබුදහ ගැණුම් පහළ විය. එයින් ම පෙරළා යනු කැමැත්තේ ද විය. එකල්හි සිවක යක්‍ෂ තෙමේ අතුරුදන් වූයේ (මතු දැක්වෙන) ශබ්දය ඇස්වී ය:

සියක්දහසක් ඇත්තු ද, සියක්දහසක් අස්තු ද, සියක්දහසක් අශ්වනරියෝ ද, සියක්දහසක් රිය ද, මිණිකොඩොල් අබරණින් සරසන ලද සියක්දහසක් කන්‍යාවෝ ද (යමකුට ලැබුණාහු ද, ඒ ලාභයෝ බුදුන් දක්නට යන්නහුගේ) එක්පියවරක සොළොස්වැනි කලාවෙන් කලාවටත් නො අගිත්.

ගැහැවියෙකි, ඉදිරියට යව. ගැහැවියෙකි, ඉදිරියට යව. නොපහේ ඉදිරියට යාම මැනවි. ආපසු යාම නොමැනවි.

ඉක්බිති අනේපිඩු ගැහැවිහට අඳුර අතුරුදන් විය. එළිය පහළ විය යම් බියෙක් නැති ගැන්මෙක් ලොබුදහ ගැන්මෙක් වී නම් එය සන්සිඳිනි.

දෙවන වට ද ...

තෙවන වට ද අනේපිඩු ගැහැවිහට එළිය අතුරුදන් විය. අඳුර පහළ විය. බිය නැති ගැණුම් ලොබුදහ ගැණුම් පහළ විය. එයින් ම පෙරළා යනු කැමැත්තේ ද විය. තෙවන වට ද සිවක යක්‍ෂ තෙමේ අතුරුදන් වූයේ (මතු දැක්වෙන) ශබ්දය ඇස්වී ය:

සියක්දහසක් ඇත්තු ද, සියක්දහසක් අස්තු ද, සියක්දහසක් අශ්වනරියෝ ද, මිණිකොඩොල් අබරණින් සරසන ලද සියක්දහසක් කන්‍යාවෝ ද, (බුදුන් දක්නට යන්නහුගේ) එක් පියවරක් පිළිබඳ සොළොස්වැනි කලාවෙන් කලාවකුදු නො අගිත්.

ගැහැවියෙකි, ඉදිරියට යව. ගැහැවියෙකි, ඉදිරියට යව. නොපහේ ඉදිරියට යාම මැනවි. ආපසු යාම නොමැනවි.

ඉක්බිති අනේපිඩු ගැහැවිහට අඳුර අතුරුදන් විය. එළිය පහළ විය. යම් බියෙක් නැති ගැන්මෙක් ලොබුදහ ගැන්මෙක් වී නම් එය සන්සිඳිනි. ඉක්බිති අනේපිඩු ගැහැවි තෙමේ ශීතවනය වෙත එළඹියේ ය.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රෑ අලුයම නැගීමට අබවස සක්මන් කරණ සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එන්නා වූ අනේපිඩු ගැහැවියු දුර දී ම දුටු සේක. දැක සක්මනින් බැස පැතවූ අසුතෙහි වැඩහුන් සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩහිඳ අනේපිඩු ගැහැවිහට “සුදත්ත, (වේගී) එව”යි මෙය වදාළ සේක.

අථ ඛො අනාථපිණ්ඩිකො ගහපති නාමෙන මං භගවා ආලපනීති¹
නතෙව භගවතො පාදෙසු සිරසා නිපතීතා භගවන්තං එතදවොච: කථි
භනෙත භගවා සුඛමසසිඤ්ඤාති²?

[භගවා:]

සබ්බදා ටො සුඛං සෙති බ්‍රාහ්මණො පරිනිබ්බුතො,
යො න ලිට්ඨති කාමෙසු සිතිභූතො නිරුපධි.

සබ්බො ආසත්තියො ඡෙත්වා විතෙසා හදයෙ දුරං,
උපසන්නො සුඛං සෙති සන්තිං පප්පසා වෙනසොති.³

10. 1. 9.

පඨමසුක්ඛා සුත්තං.

243. එකං සමයං භගවා රාජගෘහ විහරති වෙඨවනෙ කාලංක-
නිවාමෙ. තෙන ඛො පත සමයෙන සුක්ඛා භික්ෂුනී මහනියා පරිසාය
පරිවුතා ධම්මං දෙසෙති.

අථ ඛො සුඛකාය භික්ෂුනියා අභිප්පසන්නො යකෙඛා රුජගගෙ රථිකාය
රථිකං සිඛ්ඤාටකෙන සිඛ්ඤාටකං උපසඬකමිත්වා තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො
අභාසි:

කිමෙම කතා රුජගගෙ මනුස්සා මඩ්ඛිතාව සෙසා⁴,
යෙ සුක්ඛං ත පසිරුපාසනති දෙසෙනතිං අමිතං පදං.

තඤ්ච පත අප්පට්ඨානීයං අසෙවකකමොජ්චං,
පිට්ඨනති මඤ්ඤා සප්පඤ්ඤා වලාහකමිථගුති.⁵

10. 1. 10.

දුතියසුක්ඛා සුත්තං.

244. එකං සමයං භගවා රුජගගෙ විහරති වෙඨවනෙ කාලංක-
නිවාමෙ. තෙන ඛො පත සමයෙන අඤ්ඤාතරො උපාසකො සුක්ඛාය
භික්ෂුනියා භොජනං අදාසි. අථ ඛො සුක්ඛාය භික්ෂුනියා අභිප්පසන්නො
යකෙඛා රුජගගෙ රථිකාය රථිකං සිඛ්ඤාටකෙන සිඛ්ඤාටකං උපසඬකමිත්වා
තායං වෙලායං ඉමං ගාථාං අභාසි:

සුඤ්ඤං චිත පසවි බහුං සප්පඤ්ඤා චතායමුපාසකො,
යො සුක්ඛාය අදාසි භොජනං සබ්බගජේති විප්පමුත්තායාති⁶.

1. ආලපනීති භජයා උදෙසනාති - මජ්ඣ. 2. සුඛං වසිඤ්ඤාති - සා. 3. වෙනසා - මජ්ඣ.
4. සෙසා - මජ්ඣ., අට්ඨකර යෙ - PTS 5. වලාහකමිථ පසාදනා - මජ්ඣ., සා.,
6. විප්පමුත්තියං - මජ්ඣ., සිද්ධි, 1. 2. PTS.

එකල්හි අනේපිඩු ගැහැව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තමන් මෑ අමතන සේකැ යි එහි ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාලක හිසින් වැටී භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, කීම්? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සුවයේ සැතපුනු සේක් දැයි මෙය සැල කෙළේ ය.

[හඟවත්හු:]

යමෙක් කාමයන්හි නොතැවරේ ද, (කෙළෙස්හිහි නැති බැවින්) සිහිල් වූයේ ද, උපති රහිත ද පිරිනිව්‍යාස වූ (ඒ සමීණාසුව) බවුණු තෙමේ හැමකල්හි ඒකාන්තයෙන් සුවයේ ගොවී.

සියලු තෘෂණාවන් සිදු හෘදය ඇසුරු කළ විඩාව දුරු කොට සිත්හි සන්සිදීමට පාමණ උපයානත වූයේ සුවයේ ගොවී.

10. 1. 9.

පබ්බසුක්කා සුත්තය.

243. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වූ වේඵවතාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි සුක්කා මෙහෙණ මහත් පිරිසක් විසින් පිරිවරණ ලද්දී දහම් දෙසයි. ඉක්බිති සුක්කා මෙහෙණ කෙරෙහි බෙහෙවින් පහන් යක්‍ෂයෙක් රජගහනුවර විටියෙන් විටියට මංසකියෙන් මංසකියට එළඹ ඒ වෙලාවෙහි මේ ගාථා කී ය:

යම් කෙනෙක් නිවන්පදය දෙසන්නා වූ සුක්කා මෙහෙණ වෙත නො එළඹෙද්ද, රජගහනුවර (වෙසෙන) මේ මිනිස්සු කුමක් කෙරෙද්ද? සුරූපානන්‍ය කළවුන්සේ ගොවිත්.

ඇසිලෙන් තෘප්තියට නො පාමණෙන සවභාවයෙන් ම මිහිරි වූ ඕෂ්ප්-ගුණවත් වූ ඒ දහම වලාකුළු අතරෙන් නික්මෙන දිය බොහ මහියන් මෙන් හුවණැත්තන් බොත්තාක් මෙනි.

10. 1. 10.

දුතියසුක්කා සුත්තය.

244. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වේඵවතාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි එක්තරු උවසුවෙන් සුක්කා මෙහෙණහට බොදුනක් දිනී. ඉක්බිති සුක්කා මෙහෙණ කෙරෙහි බෙහෙවින් පහන් යකෙක් රජගහනුවර විදියෙන් විදියට මංසකියෙන් මංසකියට එළඹ ඒ වෙලාවෙහි මේ ගාථාව කී ය:

යමෙක් සියලු කෙළෙස් ගැටෙන් මිදුනු සුක්කා මෙහෙණහට බොදුනක් දුන්නේ ද, ඒකාන්තයෙන් හුවණැති මේ උවසු තෙමේ බොහෝ වූ ම පින් රැස් කෙළේ ය.

10. 1 11.

වීරාසුතතං.

245. එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති ටෙඨචනෙ කලඤ්ඤානිවාසෙ. තෙන බො පඤ්ඤානං අඤ්ඤානරො උපාසකො වීරාය භික්ඛුනියා විවරං අද්දසි. අථ බො වීරය භික්ඛුනියා අභිප්පසනො යකෙබ්බා රාජගහෙ රජිකාය රජිකං සිඛ්ඤාටකෙන සිඛ්ඤාටකං උපසඛිකම්භා තායං වෙලායං ඉමං ගාථං අභාසි:

පුඤ්ඤං වත පහවි බහුං සප්පඤ්ඤා වතායමුපාසකො,
යො වීරාය අද්දසි විවරං සබ්බයොගෙහි විප්පමුත්තායාති.

10. 1. 12.

ආලවකසුතතං.

246. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ආලවීයං විහරති ආලවකස්ස යකඛස්ස භවතෙ. අථ බො ආලවකො යකෙබ්බා යෙන භගවා තෙඤ්ජපසඛිකම්. උපසඛිකම්භා භගවනතං එතදවොච: නිකම්ම සමණාති, සාධා-වුසොති භගවා නිකම්ම. පච්ඤ සමණාති, සාධාවුසොති භගවා පාවිසි.

දුතියමපි බො ආලවකො යකෙබ්බා භගවනතං එතදවොච: නිකම්ම සමණාති. සාධාවුසොති භගවා නිකම්ම. පච්ඤ සමණාති. සාධාවුසොති භගවා පාවිසි. තතියමපි බො ආලවකො යකෙබ්බා භගවනතං එතදවොච: නිකම්ම සමණාති. සාධාවුසොති භගවා නිකම්ම. පච්ඤ සමණාති. සාධා-වුසොති භගවා පාවිසි. චතුර්ථමපි බො ආලවකො යකෙබ්බා භගවනතං එතදවොච: නිකම්ම සමණාති. න ඛවාහං ආවුසො නිකම්මස්සාමි. ය තෙ කරණීයං තං කරොහිති.

[ආලවකො:]

පඤ්ඤානං තං සමණ පුච්ඡස්සාමි. සචෙ මෙ ත ඛ්‍යාකරිස්සාසි, විතතං වා තෙ බිපිස්සාමි. හදයං වා තෙ ඵාලෙස්සාමි. පාදෙසු වා ගනෙඤ්ඤා පාරගඛ්ඤාය බිපිස්සාමිති.

[භගවා:]

ත ඛවාහං තං ආවුසො පස්සාමි සද්දෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුභවකෙ සස්සාණෙඤ්ඤාභවණීයා පජාය සද්දෙවචිත්‍රස්සාය, යො මෙ විතතං වා බිපෙය්‍ය හදයං වා ඵාලෙය්‍ය පාදෙසු වා ගනෙඤ්ඤා පාරගඛ්ඤාය බිපෙය්‍ය, අපි ව භා. ආවුසො පුච්ඡ යද්දකඛිකම්භි.

අථ බො ආලවකො යකෙබ්බා භගවනතං ගාථාය අජ්ඣාභාසි¹:

කිං සුඛ විතතං පුරිසස්ස සෙට්ඨං කිං සු සුචිණ්ණං සුඛමාවහාති,
කිං සු හවෙ සාදුතරං² රසානං කථං ජීවී ජීවිතමාසු සෙට්ඨන්ති?

1 අථ - 32- අජ්ඣාභාසි ඉති නන්ති - මජ්ඣං. භා. PTS. 2. සාදුතරං - සා.

10. 1. 11.

විෂයානුසාරය.

245. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි කලාපකනිවාස නම් වූ වේඵලනාරාමයෙහි වැඩ වසන සේක එකල්හි එක්තරා උවසුවෙක් විශ් මෙහෙණභට සිවුරක් දිනි. ඉක්බිති විරු මෙහෙණ කෙරෙහි බෙහෙවින් පහන් යකෙක් රජගහනුවර විදියෙන් විදියට මංසකියෙන් මංසකියට එළඹ ඒ වේලාවෙහි මේ ගාථාව කී ය

යමෙක් සියලු යෝගවලින් මිදුනු විරු මෙහෙණභට සිවුරක් දුන්නේ ද, ඒකාන්තයෙන් නුවණැති මේ උවසු තෙමේ බොහෝ වූ ම පින් රැස් කෙළේ ය.

10. 1. 12.

ආලවක සූත්‍රය.

246. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අලමුනුවර සමීපයෙහි ආලවක යකුගේ භවනයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි ආලවක යක්ඛ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය. මහණ, නික්මෙව යි. ඇවැත්නි මැනවැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නික්මුනු සේක. මහණ, පිවිසෙව යි. ඇවැත්නි, මැනවැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිවිසි සේක.

දෙවන වට දු ආලවක යක්ඛ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය. මහණ, නික්මෙව යි. ඇවැත්නි, මැනවැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නික්මුනු සේක. මහණ, පිවිසෙව යි. ඇවැත්නි, මැනවැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිවිසි සේක. තෙවන වට දු ආලවක යක්ඛ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය. මහණ නික්මෙව යි. ඇවැත්නි, මැනවැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නික්මුනු සේක. මහණ පිවිසෙව යි. ඇවැත්නි, මැනවැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිවිසි සේක. සිවුවන වට දු ආලවක යක්ඛ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය. මහණ නික්මෙව යි. ඇවැත්නි, මම තො නික්මෙන්නෙමි. තා විසින් යමක් කටයුතු නම් එය කරව යි.

[අලමු:]

මහණ, තොපගෙන් පැණයක් විවාරන්නෙමි. ඉදින් මට (එය) තො විසඳන්නෙහි නම් තාගේ සිත හෝ වික්ෂේප කරන්නෙමි. තාගේ හෘදය හෝ පලන්නෙමි. පා ගෙණ ගහපරතෙර හෝ දමන්නෙමි.

[භගවත්:]

ඇවැත්නි, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොව මහණ-බමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජාවෙහි යමෙක් මාගේ සිත හෝ වික්ෂේප කරන්නේ ද, හෘදය හෝ පලන්නේ ද, පා ගෙණ ගහපරතෙර හෝ දමන්නේ ද, එබන්දකු මම තො දකිමි. වැලි දු ඇවැත්නි, තෝ යමක් කැමැත්තෙහි ද (එය) විවාරව යි. ඉක්බිති ආලවක යක්ඛ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථාවකින් කී ය:

මේ ලොව සත්තයාට කීමෙක් ශ්‍රේෂ්ඨ ධනය වේ ද? කීමෙක් මැනවින් පුරුදු කරණ ලද්දේ සුව එළුවා ද? රසයන් අතුරෙන් කුමක් ඉතා මිනිසු ද? කෙසේ ජීවත්වන්නහුගේ ජීවිතය ශ්‍රේෂ්ඨ යයි කියද්ද?

[භගවා:]

සද්ධිං විතතං පුරිසස්ස සෙට්ඨං ධම්මො සුච්ඡේදනො සුඛමාවහාති,
සච්චං භවෙ සාදුතරං රසානං පඤ්ඤාපිං¹ ථිවිතමාහු සෙට්ඨනති.

[ආලවකො:]

කථං සු තරති ඔසං කථං සු තරති අණණං,
කථං සු දුතඛං අවෙති කථං සු පරිසුජ්ඣති.

[භගවා:]

සද්ධිය තරති ඔසං අපමාදෙන අණණං,
විරියෙන දුතඛං අවෙති පඤ්ඤාය පරිසුජ්ඣති.²

[ආලවකො:]

කථං සු උභතෙ පඤ්ඤං කථං සු විඤ්ඤෙ ධනං,
කථං සු කිත්ථං පපෙයාති කථං මිත්තාති ගජති,
අසමා ලොකා පරං ලොකං කථං ථෙව්ව න සොචති?

[භගවා:]

සද්දුහානො අරහතං ධම්මං නිබ්බාණපතතියා,
සුසංසුතා³ උභතෙ පඤ්ඤං අපමනෙහා විචිතකණො.

පභිරුපකාරී⁴ ධුරවා උට්ඨානා විඤ්ඤෙ ධනං,
සච්චෙන කිත්තිං පපෙයාති දදං මිත්තාති ගජති.

යසෙසතෙ චතුරෙ ධම්මා සද්ධස්ස සරමෙසිනො,
සච්චං ධම්මො⁵ ධිති වාගො ස වෙ පෙච්ච න සොචති,
අසමා ලොකා පරං ලොකං ථවං පෙච්ච න සොචති.

ඉඛස අඤ්ඤාපි පුච්ඡස්ස පුථු සමණවුහමණො,
යදි සච්චා දමා⁶ වාගා ඛත්තා භියෙසාධි විජ්ජති.

[ආලවකො:]

කථං හු දැති පුච්ඡෙය්‍යං පුථු සමණවුහමණො,
සො'හං⁷ අජ්ජ පජානාමි යො අත්ථො සම්පරාසිකො.

අත්ථාය චත මෙ බුද්ධො වාසායාලුච්චිමාගමා⁸,
සො'හං⁷ අජ්ජ පජානාමි යත්ති දින්නං මහපථලං.

1 ථිවි.-මජ්ඣ., සිවු. 1. 2. 2. පරිසුජ්ඣති - සි. 1. 3. සුසංසුතං - මජ්ඣ., සෘ. 4. පභිරුප-
කාරී - සෘ. PTS. 5. දුමො - PTS. 6. ධෘමො - මජ්ඣ. 7. සො'හං - මජ්ඣ., සෘ. PTS. 8. වාගතො - PTS.

[භගවත්හු:]

මෙලොව සත්ත්වයාට ශ්‍රද්ධාව ශ්‍රේෂ්ඨ ධර්මය වේ. දහම මැනවින් පුරුදු කරණ ලද්දේ සුව ඵලවසි. රසයන් අතුරෙන් සත්‍යය ඒකාන්තයෙන් ඉතා මිනිරි ය. නුවණින් ජිවත්වන්නහුගේ ජිවිතය ශ්‍රේෂ්ඨ යයි කියත්.

[අලච්:]

ඕසය කෙසේ තරණය කෙරේ ද? අණ්ඩය කෙසේ තරණය කෙරේ ද? දුක කෙසේ ඉක්මවා ද? කෙසේ පිරිසිදු වේ ද?

[භගවත්හු:]

ශ්‍රද්ධාවෙන් ඕසය තරණය කෙරේ. අප්‍රමාදයෙන් අණ්ඩය තරණය කෙරේ. විශ්වයෙන් දුක ඉක්මවයි. ප්‍රඥාවෙන් පිරිසිදු වේ.

[අලච්:]

නුවණ කෙසේ ලබා ද? ධර්මය කෙසේ ලබා ද? කෙසේ කීර්තියට පැමිණේ ද? කෙසේ මිත්‍රයන් සපයා ගනී ද? මෙලොවින් පරලොවට පැමිණ කෙසේ ශෝක නො කෙරේ ද?

[භගවත්හු:]

නො පමා වූ නුවණැත්තේ රහතුන්ගේ ධර්මය අදහන්නේ අසනු කැමැත්ත හේතු කොට ගෙන නිවණට පැමිණීම පිණිස ප්‍රඥාව ලබයි.

සුදුසු කටයුතු කරණ බහා නො තැබූ ධුර ආති උත්තරවීර්‍ය ආත්තේ ධර්මය ලබයි. සත්‍යවචනය කරණකොට ගෙන කීර්තියට පැමිණේ. දන් දෙන්නේ මිත්‍රයන් බැඳ ගනී.

හිතියෙහි වෙසෙන ශ්‍රද්ධා ආති යමකුහට සත්‍යයත්, ධර්මයත්, ධාර්මිකත්, ත්‍යාගයත් යන මේ සිවු දහමු වෙන් නම් හෙ තෙමේ පරලොවට පැමිණ ඒකාන්තයෙන් ශෝක නො කෙරෙයි. මෙලොවින් පරලොවට පැමිණ මෙසේ ශෝක නො කෙරෙයි.

සත්‍යයටත්, ඉන්ද්‍රියදමනයටත්, ත්‍යාගයටත්, කෘතතියටත් අධික වූ යමක් මෙලොව ඉදිත් ආත්තේ නම් (ඒ කුමායි) බොහෝ වූ අතෙක් මහණබමුණන් ද විවාරව යි.

[අලච්:]

සාමපරාධික වූ ද (දූෂිතවර්තකවූ ද) යම් අතීතයක් වේ නම් (එය) ඒ මම අද දනිමි. (එහෙයින්) දන් බොහෝ වූ මහණබමුණන් කුමකට විවාරත්-නෙමි ද,

ඒකාන්තයෙන් මට වැඩ පිණිස බුදුරජානන් වහන්සේ විසීම පිණිස අලච් නුවරට වැඩිසේක. යමකුට දෙන ලද්ද මහත්ඵල වේ නම් එය මම අද දනිමි.

සො අහං විවරියාමි ගාමා ගාමං පුරු පුරං,
තමස්සමානො සමුද්ධං ධම්මස්ස ව සුධම්මතනාති.

ඉද්දකචගෙහො පසිමො.

තනු(ඥානං):

ඉද්දකො යක්ඛ සුචි ව මෂ්ඨගඤ්ඤ ව සානු¹ ව,
පියඛකර පුතඛකපු සුදුහෙතා ව දො සුක්කා පීරු ආලුචකෙන² දොදසාති.

යක්ඛසංයුතනං සමතනං.

11. සකකසංයුතනං

1. සුචිරචගෙහා

11. 1. 1.

සුචිරසුතනං.

247. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා ඝාටිකපීයං විහරති ජෙතවනො
අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තනු බො හගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති.
හදනෙනාති තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චස්සොත්ථං. හගවා එතදවොච:

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ අසුරා දෙවෙ අභිසංසු. අථ බො භික්ඛවෙ සකෙකා
දෙවාතමිඤ්ඤ සුචිරං දෙවපුතනං ආමනෙතසි. එතෙ තාත සුචිර, අසුරා දෙවෙ
අභියනති. ගච්ඡ, තාත සුචිර, අසුරෙ පච්චුය්‍යාහිති. එවං හඤ්ඤං තවාති බො
භික්ඛවෙ සුචිරො දෙවපුතෙනා සකකස්ස දෙවාතමිඤ්ඤ පටිසසුත්වා පමාදං
ආපාදෙයි.

දුතියමපි බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවාතමිඤ්ඤ සුචිරං දෙවපුතනං
ආමනෙතසි: එතෙ තාත සුචිර, අසුරා දෙවෙ අභියනති. ගච්ඡ තාත සුචිර,
අසුරෙ පච්චුය්‍යාහිති. එවං හඤ්ඤං තවාති බො භික්ඛවෙ සුචිරො දෙවපුතෙනා
සකකස්ස දෙවාතමිඤ්ඤ පටිසසුත්වා දුතියමපි³ පමාදං ආපාදෙයි.

තතියමපි බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවාතමිඤ්ඤ සුචිරං දෙවපුතනං
ආමනෙතසි: එතෙ තාත සුචිර, අසුරා දෙවෙ අභියනති. ගච්ඡ තාත සුචිර,
අසුරෙ පච්චුය්‍යාහිති. එවං හඤ්ඤං තවාති බො භික්ඛවෙ සුචිරො දෙවපුතෙනා
සකකස්ස දෙවාතමිඤ්ඤ පටිසසුත්වා තතියමපි⁴ පමාදං ආපාදෙයි.

අථ බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවාතමිඤ්ඤ සුචිරං දෙවපුතනං ගාථාය
අජ්ඣාසාසි:

1 සාණු - සිමු. 2. වීර ආලුචිති - මජ්ඣං. 3. දුතියමපිති කප්ථි PTS, 4. තතියමපිති කප්ථි. PTS.

ඒ මම (බුද්ධසුබුද්ධතාව නිසා) බුදුරජානන් වහන්සේ ද, (බමුණුබමුණාව නිසා) බමුණ ද (සබ්බසුභසබ්බතාව නිසා) සබ්බසා ද වදිමින් ගමන් ගමනුවරින් නුවර හැසිරෙන්නෙමි.

ඉන්ද්‍රිය වර්ග පළමුවැනි යි.

එහි උද්‍යතය:

ඉන්ද්‍රිය, සකක, සුචි, මණිහරු, සානු, පියඬකර, පුතබ්බසු, සුදත්ත ය, සුතකාසුත්‍ර දෙක ය, විරාසුත්‍රය, ආලවක සුත්‍ර යයි දෙළොසෙකි.

යකඩ සංයුතතය නිමිසේ ය.

11. සකකසංයුතතය

1. සුචිර වර්ගය

11. 1. 1.

සුචිර සුත්‍රය.

247. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු ශිවුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙහි යි හිඤ්ඤාත් ඇමතු සේක. වහන්සා යි ඒ හිඤ්ඤා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක.

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. අසුරයෝ දෙවියන් ඉදිරියට පැමිණියාහු ය. මහණෙනි, එකල්හි ශක්‍රදේවේන්ද්‍ර තෙමේ සුචිර දෙවිපුත්‍ර ඇමති ය:- “පුත, සුචිර, මේ අසුරයෝ දෙවියන් ඉදිරියට පැමිණෙති. පුත සුචිර, යා. අසුරයන් පෙරළා ඉදිරියට යව” යි. මහණෙනි, සුචිර දෙවිපුත් තෙමේ “එසේ ය, මුඛට වැඩෙක් වේව” යි සක්දෙවිඳුට පිළිවදන් දී (ගමන) පමා කෙළේ ය.

මහණෙනි, දෙවන වට දු සක්දෙවිඳු තෙමේ සුචිර දෙවිපුත්‍ර ඇමති ය: “පුත, සුචිර, මේ අසුරයෝ දෙවියන් ඉදිරියට පැමිණෙති, පුත, සුචිර, යා. අසුරයන් පෙරළා ඉදිරියට යව” යි. මහණෙනි, සුචිර දෙවිපුත් තෙමේ “එසේ ය, මුඛට වැඩෙක් වේව” යි සක්දෙවිඳුට පිළිවදන් අස්වා දෙවන වට දු (ගමන) පමා කෙළේ ය.

මහණෙනි, තෙවන වට දු ශක්‍රදේවේන්ද්‍ර තෙමේ සුචිර දෙවිපුත්‍ර ඇමති ය: “පුත, සුචිර, මේ අසුරයෝ දෙවියන් ඉදිරියට පැමිණෙති. පුත සුචිර, යා. අසුරයන් පෙරළා ඉදිරියට යව” යි. මහණෙනි, සුචිර දෙවිපුත් තෙමේ “එසේ ය මුඛට වැඩෙක් වේව” යි සක්දෙවිඳුට පිළිවදන් අස්වා තෙවන වට දු (ගමන) පමා කෙළේ ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති ශක්‍රදේවේන්ද්‍ර තෙමේ සුචිර දෙවිපුත්හට ගාථායෙන් කී ය:

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අනුට්ඨං අවායමං¹ සුඛං යත්‍රාබ්ගච්ඡති,
සුචීර තත්ථ ගච්ඡාහි මඤ්ච තතේව පාපයාති.

[සුචීරො:]

අලසස්ස² අනුට්ඨානා ත ව කිච්චාති කාරයෙ,
සබ්බකාමසම්ඥාස්ස තමෙම සත්ත වරං දිසාති³.

[සකෙකා:]

යත්ථාලසො අනුට්ඨානා අවචන්තං⁴ සුඛමෙධති,
සුචීර තත්ථ ගච්ඡාහි මඤ්ච තතේව පාපයාති.

[සුචීරො:]

අකමුක්ඛා⁵ දෙවසෙට්ඨ සත්ත විජ්ඣෙමු යං සුඛං,
අසොකං අනුපායාසං තමෙම සත්ත වරං දිසාති.

[සකෙකා:]

සවෙ අහි අකමෙමන කොචි කුචි ත ජීවති,
නිබ්බාණස්ස හි සො මග්ගො සුචීර තත්ථ ගච්ඡාහි
මඤ්ච තතේව පාපයාති

සො හි නාම භික්ඛවෙ, සකෙකා දෙවාතමිඤ්ඤ සකං පුඤ්ඤඵලං
උපජීවමානො දෙවානං තාවතිංසානං ඉක්ඛරියාධිපච්චං රජ්ජං කාරෙන්නො⁶
උට්ඨානවිරියස්ස වණ්ණවාදී භවිස්සති. ඉධ බො තං භික්ඛවෙ සොහෙථ,
යං භූමො ඵචං ස්වාකතානෙ ධම්මවිනයෙ පබ්බජ්ජා සමානා උට්ඨභෙය්‍යාථ
සට්ඨෙය්‍යාථ වායමෙය්‍යාථ අපපතස්ස පතතියා අනගිගතස්ස අබ්ගමාය
අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියායාති.

11. 1. 2.

සුසීමසුත්තං.

248. ඵකං සමයං භගවා සාවන්ථීයං විහරති ජේතවනෙ අනාඨ-
පිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර බො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති,
හදන්තෙති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොස්සං. භගවා ඵතදවොච:

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ අසුරා දෙවෙ අභියංසු. අථ බො භික්ඛවෙ
සකෙකා දෙවාතමිඤ්ඤ සුසීමං⁷ දෙවපුත්තං ආමනෙතසි: ඵතෙ තාත
සුසීම, අසුරා දෙවෙ අභියන්ති. ගච්ඡ තාත සුසීම, අසුරෙ පච්චුය්‍යාතිති.
ඵචං හඤ්ඤාමාති බො භික්ඛවෙ සුසීමො දෙවපුත්තො සත්තස්ස දෙවා-
තමිඤ්ඤ පටිඤ්ඤා පමාදං ආපාදෙසි.

1. අවායමං - සාජ්චි. 2. අලසස්ස - ඔජ්ජ, අලසවායං - සො. 3. දිසාති - PTS.
4. අවචන්තසුඛමධති - සො. 5. අසාමිඤ්ඤා - PTS. 6. කාරෙන්නො - PTS.
7. සුසීමං - සො.

(කාසිකවීර් වශයෙන්) තො තැනි සිටුවන් (වෛතසික වීර් වශයෙන්) වැයම් තො කරණුයේ යම් තැනෙක්හි සුඛයට පැමිණේ ද, සුචිර, එහි යා. මා ද එහි ම පමුණුව සි.

[සුචිරදෙවිපුත්:]

උත්තානවීර්යය තැත්තේ අලස වන්නේ ය. කිසි කිසක් තො ද කරන්නේ ය. (එබත්දෙක්) සියලු කාමයෙන් සමාදායෙන් වන්නේ තම් සක්දෙවිදුති, ඒ උත්තමයථානය මට කියනු මැනවි සි.

[සක්දෙවිදු:]

උත්තානවීර්ය තැත්තා වූ අලසපුදාලයෙක් යම් තැනෙක අත්තනායෙන් සුඛයට පැමිණේ ද, තොහොත් අතිශයින් සැපයේ වැඩේ ද, සුචිර, එහි යා. මා ද එහි ම පමුණුව සි.

[සුචිර:]

ශත්‍රුදේවේන්‍ද්‍රය, කම් තො කිරීමෙන් යම් සැපතක් ලබමෝ ද, ශත්‍රුදේවේන්‍ද්‍රය, ශෝක තැනි දැඩි ආයාස තැනි ඒ උතුම් මග කියනු මැනවි.

[සක්දෙවිදු:]

කිසි පුදාලයෙක් කිසි තැනෙක්හි ජීවත් නොවේ ද, (කාසි වණික් අදි) කම් තො කිරීමෙන් පැමිණිය යුතු එබඳු තැනෙක් ඉදින් ඇත් ද, ඒ මග නිව්ණයාගේ (මග) ම ය. සුචිර, එහි යා. මා ද එහි ම පමුණුව සි.

මහණෙනි, ඒ සක්දෙවිරජ තෙමේ තම් සිය පින්පල නිසා ජීවත් වන්නේ තව්තිසා වැසි දෙවියන් පිළිබඳ ඉසුරු බව හා අබිපති බව ඇති රජය කරන්නේ උත්තානවීර්ය පිළිබඳ ගුණ කියන්නෙක් වෙයි. මහණෙනි, තෙපි මෙසේ ස්වාකායාන ශාසනයෙහි පැවිදි වූවහු ම මේ සත්තෙහි තො පැමිණි ගුණයකට පැමිණීම පිණිස ද, අවබෝධ නොකළ දහමක් අවබෝධ කිරීම පිණිස ද, පසක් තො කළ දහමක් පසක් කිරීම පිණිස ද යම් වීර්යයෙකින් උත්සාහ කරන්නහු ද, ස්වත්ත කරන්නහු ද, වැයම් කරන්නහු ද, මේ සත්තෙහි ලා ඒ වීර්යය හොබවේ ය.

11. 1. 2.

සුසීම සුත්‍රය.

248. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන තම් වූ අනේපිඬු සිටුවුනේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි සි භික්ෂූන් දැමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු වහන්සා සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි: අසුරයෝ දෙවියන් අභිමුඛව ගියහ. මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙවිරජ සුසීම දෙවිපුතු ඇමති ය: “පුත, සුසීම, මේ අසුරයෝ දෙවියන් ඉදිරියට පැමිණෙති. පුත, සුසීම යා. අසුරයන් බලා නැඟ යා” සි. මහණෙනි, සුසීම දෙවිපුත් තෙමේ ‘එසේ ය. මුඛට මැනවෙක් වේව’ සි සක්දෙවිරජුහට පිළිවදන් දී (ගමන) පමා කෙළේ ය.

දුතියමිධි බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ සුසිමං දෙවපුත්තං
ආමනෙතසි. -පෙ- දුතියමිධි පමාදං ආපාදෙයි.

තතියමිධි බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ සුසිමං දෙවපුත්තං
ආමනෙතසි -පෙ- තතියමිධි පමාදං ආපාදෙයි. අථ බො භික්ඛවෙ සකෙකා
දෙවානම්ඤ්ඤ සුසිමං දෙවපුත්තං ගාථාය අර්ඤ්ඤාසි:

අනුට්ඨං අවායමං සුඛං යත්‍රාධිගමිත්ති,
සුසිම තත්ථ ගමිත්ති මඤ්ඤ තත්ථෙව පාපයාති.

[සුසිමො:]

අලසස්ස අනුට්ඨානා න ව කිච්චාති කාරයෙ,
සබ්බකාමසම්ඤ්ඤාය තමෙම සකක වරං දිසාති.

[සකෙකා:]

යත්ථාලසො අනුට්ඨානා අවට්ඨනං සුඛමෙධිති,
සුසිම තත්ථ ගමිත්ති මඤ්ඤ තත්ථෙව පාපයාති.

[සුසිමො:]

අකමමුතා දෙවසෙට්ඨ සකක විඤ්ඤායං සුඛං,
අසොකං අනුපායාසං තමෙම සකක වරං දිසාති.

[සකෙකා:]

සවෙ අත්ථි අකමෙමන කොචි කුචි ත ජවති,
තිබ්බාණස්ස හි සො මග්ගො සුසිම තත්ථ ගමිත්ති
මඤ්ඤ තත්ථෙව පාපයාති.

සො හි තාම භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ සකං පුඤ්ඤථලං උප-
ජ්චමානො දෙවානං තාවතීංසානං ඉස්සරියාධිපථවං රජ්ජං කාරෙතො
උට්ඨානවීරියස්ස වණ්ණවාදී භවිස්සති. ඉධ බො තං භික්ඛවෙ සොහෙථ, යං
තුමෙත ථවං සවාතකාතෙ ධම්මවිනයෙ පබ්බජිතා සමානා උට්ඨභෙග්ගාථ
ඤ්ඤාසාථ වායමෙග්ගාථ අපපත්තස්ස පතතියා අනගිගතස්ස අගිගමාය
අසමිත්තතස්ස සමිත්තිරියායාති.

11. 1. 3.

ධජගහපුත්තං.

249. එකං සමයං භගවා ඤාචන්දියං විහරති ඡෙතචනො අනාථපිණ්ඩි-
කස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර බො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති. හදනොති
තෙ භික්ඛු භගවතො පඨවස්සොස්සං. භගවා එතදවොච:

දෙවන වට ද සක්දෙවිරජ සුසීම දෙවිපුත්තු ඇමැතිය. ... දෙවන වට ද පමා කෙළේ ය.

මහණෙනි, තෙවන වට ද සක්දෙවිරජ සුසීම දෙවිපුත්තු ඇමැතිය තෙවන වට ද පමා කෙළේ ය මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙවිරජ සුසීම දෙවිපුත්තුව ගාථායෙන් කී ය.

(කාසික වීර්‍ය වශයෙන්) නො නැගී සිටුවෙන් (වෛතසික වීර්‍ය වශයෙන්) වැයම් නො කරණුයේ යම් තැනෙක්හි සුබයට පැමිණේ ද, සුචිර, එහි යා. මා ද එහි ම පමුණුව සි.

[සුසීම:]

උත්තරවීර්‍ය නැත්තේ අලස වන්නේ ය. කිසි කිසක් නො ද කරන්නේ ය. (එබැව්දක්) සියලු කාමයෙන් සමාධායෙන් වන්නේ නම් ඒ උත්තරවෛර්‍යය වෙත කියනු මැනවි සි.

[සක්දෙවිදු:]

උත්තරවීර්‍ය නැත්තා වූ අලස පුද්ගලයෙක් යම් තැනෙක ඒකාන්ත සුබයට පැමිණේ ද, නොහොත් අනිශ්චිත් සැපයේ වැඩේ ද, සුසීම, එහි යා. මා ද එහි ම පමුණුව සි.

[සුසීම:]

ශක්‍ර දේවේන්‍ද්‍රය, කම් නොකිරීමෙන් යම් සැපතක් ලබමෝ ද, ශක්‍ර-දේවේන්‍ද්‍රය, ශෝක නැති දැඩි ආයාස නැති ඒ උතුම් මහ කියනු මැනවි.

[සක්දෙවිදු:]

කිසි පුද්ගලයෙක් කිසි තැනෙක්හි ජීවත් නො වේ ද, (කාමිවණික් ආදී) කම් නොකිරීමෙන් පැමිණිය යුතු එබඳු තැනෙක් ඉදින් ඇත් ද, ඒ මහ නිජාණයාගේ (මග) ම ය. සුසීම, එහි යා. මා ද එහි ම පමුණුව සි.

මහණෙනි, ඒ සක්දෙවිරජ නම් සිය පිත්තල නිසා ජීවත් වන්නේ තව්තිසාවැසි දෙවියන් පිළිබඳ ඉසුරු බව හා අධිපති බව ඇති රජය කරන්නේ උත්තරවීර්‍යය පිළිබඳ ගුණ කියන්නෙක් වෙයි. මහණෙනි, තෙව් මෙසේ සවාකබාහු වූ ශාසනයෙහි පැවිදි වූවහු ම මේ සස්තෙහි නො පැමිණි ගුණයකට පැමිණීම පිණිස ද, අවබෝධ නො කළ දහමක් අවබෝධ කිරීම පිණිස ද, පසක් නොකළ දහමක් පසක් කිරීම පිණිස ද, යම් වීර්‍යයෙකින් උත්සාහ කරන්නහු ද, සටනක කරන්නහු ද, වැයම් කරන්නහු ද, මේ සස්තෙහි ලා ඒ වීර්‍යය ගොබ්බේ ය.

11. 1. 3.

බජ්ගහ සූත්තය.

249. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්කුමර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුවුනේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි යි හිසුන් ඇමතු සේක. ඒ හිසුනු වහන්සැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ දෙවාසුරසඛ්භාමො සමුපබ්බුලො අහොසි. අථ බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ දෙවෙ තාවතීංසෙ ආමනෙතයි: සවෙ මාරිසා දෙවානං සඛ්භාමගතානං උපපජ්ජය්‍ය භයං වා ඡමතිතතනං වා ලොමහංසො වා මමෙව තස්මිං සමයෙ ධර්මං උලොකෙය්‍යාථ. මමං හි වො ධර්මං උලොකය්‍යතං යං භවිස්සති භයං වා ඡමතිතතනං වා ලොමහංසො වා, සො පභිසිස්සති.

නො වෙ මෙ ධර්මං උලොකෙය්‍යාථ, අථ පජාපතීස්ස දෙවරුර්ඡස්ස ධර්මං උලොකෙය්‍යාථ. පජාපතීස්ස හි වො දෙවරුර්ඡස්ස ධර්මං උලොකය්‍යතං යං භවිස්සති භයං වා ඡමතිතතනං වා ලොමහංසො වා, සො පභිසිස්සති.

නො වෙ පජාපතීස්ස දෙවරුර්ඡස්ස ධර්මං උලොකෙය්‍යාථ, අථ වරුණස්ස දෙවරුර්ඡස්ස ධර්මං උලොකෙය්‍යාථ. වරුණස්ස හි වො දෙවරුර්ඡස්ස ධර්මං උලොකය්‍යතං යං භවිස්සති භයං වා ඡමතිතතනං වා, ලොමහංසො වා, සො පභිසිස්සති.

නො වෙ වරුණස්ස දෙවරුර්ඡස්ස ධර්මං උලොකෙය්‍යාථ, අථ ඊසානස්ස දෙවරුර්ඡස්ස ධර්මං උලොකෙය්‍යාථ. ඊසානස්ස හි වො දෙවරුර්ඡස්ස ධර්මං උලොකය්‍යතං යං භවිස්සති භයං වා ඡමතිතතනං වා ලොමහංසො වා, සො පභිසිස්සති.

තං බො පත භික්ඛවෙ සකකස්ස වා දෙවානම්ඤ්ඤස්ස ධර්මං උලොකය්‍යතං, පජාපතීස්ස වා දෙවරුර්ඡස්ස ධර්මං උලොකය්‍යතං, වරුණස්ස වා දෙවරුර්ඡස්ස ධර්මං උලොකය්‍යතං, ඊසානස්ස වා දෙවරුර්ඡස්ස ධර්මං උලොකය්‍යතං, යං භවිස්සති භයං වා ඡමතිතතනං වා ලොමහංසො වා, සො පභියෙථාපි නොපි පභියෙථ. තං කීස්ස හෙතු? සකෙකා හි භික්ඛවෙ දෙවානම්ඤ්ඤ අභිතරුගො අභිතදෙසො අභිතමොහො භීරුව්ඡමති¹ උත්තාසි පලාසීති.

අහං ව බො භික්ඛවෙ එවං වදාමි: සවෙ භූමිකාං භික්ඛවෙ අරඤ්ඤගතානං වා රුකබ්බුලගතානං වා සුඤ්ඤානාරගතානං වා උපපජ්ජය්‍ය භයං වා ඡමතිතතනං වා ලොමහංසො වා, මමෙව තස්මිං සමයෙ අනුස්සරෙය්‍යාථ: “ඉතිපි සො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරථි සභා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා”ති මමං හි වො භික්ඛවෙ අනුස්සරතං යං භවිස්සති භයං වා ඡමතිතතනං වා ලොමහංසො වා, සො පභිසිස්සති.

නො වෙ මං අනුස්සරෙය්‍යාථ, අථ ධම්මං අනුස්සරෙය්‍යාථ: “සවාකබ්බානො භගවතා ධම්මො සන්ධිධම්මො අකාලිකො එතිපසිකො ඔපනසිකො² පච්චත්තං වෙදිතඤ්ඤා විඤ්ඤාති”ති. ධම්මං හි වො භික්ඛවෙ අනුස්සරතං යං භවිස්සති භයං වා ඡමතිතතනං වා ලොමහංසො වා, සො පභිසිස්සති.

1. භීරුඡමති - PTS. සභා: මජ්ඣං. 2. ඔපනොසිකො - මජ්ඣං.

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. දෙවියන්ගේ හා අසුරයන්ගේ යුද්ධයක් එක්තැන් වැදගත්තේ ය. මහණෙනි, එකල්හි සක් දෙව් රජ තව්තිසාවැසි දෙවියන් ඇමති ය: භවත්ති, ඉදින් යුද්ධයට ගිය දෙවියන්ට බියෙක් හෝ තැති ගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ උපදනේ නම්, එකල්හි මාගේ ධර්මාග්‍රය ම ඇස් තහා බල ව. මාගේ ධර්මාග්‍රය බලන්නා වූ තොපට යම් බියෙක් හෝ තැති ගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ වන්නේ නම් එය පහ වන්නේ ය.

ඉදින් මාගේ ධර්මාග්‍රය හො දක්නහු නම්, එකල්හි පජාපති දෙවරජුගේ ධර්මාග්‍රය බලව. පජාපති දෙවරජුගේ ධර්මාග්‍රය දක්නා තොපට යම් බියෙක් හෝ තැති ගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ වන්නේ නම්, එය පහ වන්නේ ය.

ඉදින් පජාපති දෙවරජුගේ ධර්මාග්‍රය හො දක්නහු නම්, එකල්හි වරුණ දෙවරජුගේ ධර්මාග්‍රය බලව. වරුණ දෙවරජුගේ ධර්මාග්‍රය දක්නා තොපට යම් බියෙක් හෝ තැති ගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ වන්නේ නම්, එය පහ වන්නේ ය.

ඉදින් වරුණ දෙවරජුගේ ධර්මාග්‍රය හො දක්නහු නම්, එකල්හි ජසාන දෙවරජුගේ ධර්මාග්‍රය බලව. ජසාන දෙවරජුගේ ධර්මාග්‍රය දක්නා වූ තොපට යම් බියෙක් හෝ තැති ගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ වන්නේ නම්, එය පහ ව යන්නේ ය.

මහණෙනි, සක්දෙවරජුගේ ඒ ධර්මාග්‍රය බලන්නවුන්ට හෝ, පජාපති දෙවරජුගේ ධර්මාග්‍රය බලන්නවුන්ට හෝ, වරුණ දෙවරජුගේ ධර්මාග්‍රය බලන්නවුන්ට හෝ, ජසාන දෙවරජුගේ ධර්මාග්‍රය බලන්නවුන්ට හෝ යම් බියෙක් හෝ තැති ගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ වන්නේ නම්, එය පහ වන්නේ ද, නොද පහ වන්නේ ය. ඒ කවර හෙයින්? යත්: මහණෙනි, සක්දෙවරජ පහ නොවූ රාග ඇත්තේ ය. පහ නොවූ ද්වේෂ ඇත්තේ ය. පහ නොවූ මෝහ ඇත්තේ ය. බිය වන සුලු ය. තැති ගන්නා සුලු ය. ත්‍රස්ත වන සුලු ය. පලායන සුලු ය. (එහෙයින්).

මහණෙනි, මම ද මෙසේ කියමි. මහණෙනි, ඉදින් අරණ්‍යයකට ගියා වූ හෝ රාක්ෂ්‍යලොකට ගියා වූ හෝ ශුන්‍යාගාරයකට ගියා වූ හෝ තොපට බියෙක් හෝ තැති ගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ උපදනේ නම්, එකල්හි “ඒ භාග්‍යවත් තෙමේ මේ කරුණෙහුද අතීත ය, සම්මානසම්මුඛ ය, විදුමවරුණ-සම්පන්න ය, සුගත ය, ලොකවිද්‍ය ය, අනුත්තරපුරිසදම්මසාරපි ය, දෙව් මිනිසුන්ට ශාසනා ය, බුද්ධ ය, භාග්‍යවත් ය”යි මා ම සිහි කරව. මහණෙනි, මා සිහි කරන්නා වූ තොපට යම් බියෙක් හෝ තැති ගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ වන්නේ නම්, එය පහ ව යන්නේ ය.

ඉදින් මා සිහි නොකරන්නහු නම්, එකල්හි “ධම්ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සාකකාත ය, සන්ධික ය, අකාලික ය, එහිපසිකය, ඔපතසික ය, නුවණැත්තවුන් විසින් සිය සතන්හි ලා දනුයුත්තේය”යි ධම්ම සිහි කරව. මහණෙනි, ධම්ම සිහි කරන්නා වූ තොපට යම් බියෙක් හෝ තැති ගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ වන්නේ නම්, එය පහ ව යන්නේ ය.

තො වෙ ධම්මං අනුස්සරෙය්‍යාථ, අථ සඛ්‍යං අනුස්සරෙය්‍යාථ: “සුපච්ච-පනේතා හගවතො සාවකසඛෙසා. උජ්ජපච්චනේතා හගවතො සාවකසඛෙසා. ඤ්ඤපච්චනේතා හගවතො සාවකසඛෙසා. සාමිච්චපච්චනේතා හගවතො සාවකසඛෙසා. යදිදං චත්තාරි පුරිසසුගානි, අට්ඨපුරිස පුග්ගලා, එස හගවතො සාවකසඛෙසා ආහුතෙය්‍යො පාහුතෙය්‍යො දුක්ඛණේය්‍යො අඤ්ජලිකරණීයො අනුත්තරං පුඤ්ඤකේඛත්තං ලොකස්සා’ති. සඛ්‍යං හි වො භික්ඛවෙ අනුස්සරතං යං හවිස්සති හයං වා ඡ්චහිත්තතං වා ලොමහංසො වා සො පභිසිස්සති.

තං කිස්ස හෙතු? තථාගතො හි භික්ඛවෙ අරහං සම්මාසම්බුද්ධො චිත්තරාගො චිතදෙසො චිතමොහො අභීරු අච්ඡල්හී අනුත්‍රාසී අපලායීති.

ඉදමවොච හගවා. ඉදං වත්ථා සුගතො අථාපරං එතදවොච සන්ධා:

අරඤ්ඤ රුක්ඛමූලෙ වා පුඤ්ඤගාරෙව¹ භික්ඛවො,
අනුස්සරෙථ සම්බුද්ධං හයං තුම්හාක² තො සියා.

තො වෙ බුද්ධං සරෙය්‍යාථ ලොකජෙට්ඨං කරසහං,
අථ ධම්මං සරෙය්‍යාථ නිය්‍යානිකං සුද්දෙසිතං.

තො වෙ ධම්මං සරෙය්‍යාථ නිය්‍යානිකං සුද්දෙසිතං,
අථ සඛ්‍යං සරෙය්‍යාථ පුඤ්ඤකේඛත්තං අනුත්තරං.

එවං බුද්ධං සරන්තාතං ධම්මං සඛ්‍යඤ්ච භික්ඛවො,
හයං වා ඡ්චහිත්තතං වා ලොමහංසො ත හෙස්සතිති.

11. 1. 4

වෙපච්චනිසුත්තං.

250. එකං සමයං හගවා ඤාච්ඡද්ධං විහරති ඡේතවග්ගො අනාථ-පිණ්ඩිකස්ස ආරුමෙ. -පෙ- හගවා එතදවොච:

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ දෙවාසුරසඛිතාමො සමුපබ්බුලොහො අයොසි. අථ ඛො භික්ඛවෙ වෙපච්චනි අසුරිඤ්ඤ අසුරෙ ආමනෙතසි: සචෙ මාරිකා දෙවා-සුරසඛිතාමෙ³ සමුපබ්බුලොහො අසුර ජිනෙය්‍යං, දෙවා පරජෙය්‍යං.⁴ යෙන තං⁵ සකකං දෙවාහමිඤ්ඤ කණ්ඨපඤ්චමෙහි⁶ බක්ඛිතෙහි බක්ඛිතා මම සන්තිකෙ ආනෙය්‍යාථ අසුරපුරන්ති.

සකකා පි ඛො භික්ඛවෙ දෙවාහමිඤ්ඤ දෙවෙ තාවතීංසෙ ආමනෙතසි:

1. වා - PTS. 2. තුම්හාකං - PTS. 3. දෙවාසං අසුරසඛිතාමෙ - මෙසං. PTS.
4. පරජිනෙය්‍යං - මෙසං ස්‍යා 5. තං - ස්‍යා PTS. මෙසං. 6. කණ්ඨපඤ්චමෙහි - PTS.

ඉදින් ධර්මය සිහි නො කරන්නහු නම්, එකල්හි “භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝයා තෙමේ සුප්‍රච්ඡින්න ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝයා තෙමේ උත්තරාසන්න ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝයා තෙමේ ඤාය-ප්‍රච්ඡින්න ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝයා තෙමේ සාමිච්ඡින්න ය. යම් මේ පුරුෂයෙකු සතරෙක් වේ ද, පුරුෂපුද්ගලයෝ අවදෙතෙක් වෙද්ද, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ මේ ශ්‍රාවකසංඝයා තෙමේ ආනුකූලයා ය, පානුකූලයා ය, දක්ඛිණෙයා ය, අක්ඛිණෙයා ය, ලෝකයාගේ නිරුත්තර පින්කෙතය” යි සංඝයා සිහි කරව. මහණෙනි, සංඝයා සිහි කරන්නා වූ තොපට යම් බිග්ගෙක් හෝ තැනි ගැන්මෙක් හෝ ලොවුදහ ගැන්මෙක් හෝ වන්නේ නම්, එය පහ ව යන්නේ ය.

ඒ කවර හෙයින්? යත්: මහණෙනි, අතීත වූ සම්මාසම්මුඛ වූ තපාගත-යන් වහන්සේ වතාහි පහ වූ රුග ඇත්තාහ. පහ වූ චේත ඇත්තාහ. පහ වූ මෝහ ඇත්තාහ. තොබාතසුල්ල හ. තො තැනිගන්නා සුල්ල හ. ත්‍රස්ත-තොවන සුල්ල හ. පලාතොයන සුල්ල හ. (එහෙයින්.)

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ හේක. සුගත වූ ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙය වදාරා තැවත තෙල අත් ගාවාළ ද වදාළ හේක:

මහණෙනි, අරණ්‍යයෙහි දී හෝ රුක්මුල දී හෝ ඉත්තාගාරයෙහි දී හෝ බුදුරජානන් වහන්සේ සිහි කරන්නේ ය. (එවිට) තොපට බිග්ගෙක් තො වන්නේ ය.

ඉදින් ලෝකපෝෂ වූ තරලෝභ වූ බුදුරජානන් වහන්සේ සිහි නො කරන්නහු නම්, එකල්හි තෙතොසිණික වූ සුද්දේශිත වූ ධර්මය සිහි කරන්නේ ය.

ඉදින් තෙතොසිණික වූ සුද්දේශිත වූ ධර්මය සිහි නො කරන්නහු නම්, එකල්හි නිරුත්තර පුණ්‍යකෛත්‍ර වූ සංඝයා සිහි කරන්නේ ය.

මහණෙනි, මෙසේ බුදුරජානන් වහන්සේ ද, ධර්මය ද, සංඝයා ද සිහි කරන්නාවුන්ට බිග්ගෙක් හෝ තැනි ගැන්මෙක් හෝ ලොවුදහ ගැන්මෙක් හෝ තොවන්නේ ය යි.

11. 1. 4.

වෙපච්ඡති සුත්‍රය.

250. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේඛිලු සිවුහුගේ අරමිහි වැඩවසන හේක ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළ හේක:

මහණෙනි, පෙර වූ වක් කියමි. දෙවියන් හා අසුරයන්ගේ සුඛයෙක් එක්තැන් වැද සිටියේ ය. මහණෙනි, එකල්හි වෙපච්ඡති අසුරිඳු අසුරයන් ඇමති ය: “හවන්ති, ඉදින් දෙවොසුරඤ්චාලෙක් එළඹ සිටි කල්හි අසුරයෝ දිනන්නාහු නම්, දෙවියෝ පරදින්නාහු නම්, ඒ සක්දෙවිඳු ගෙල පස් වැනි කොට ඇති බැඳුමෙන් බැඳ අසුරපුර මා වෙතා ගෙන එව” යි.

මහණෙනි, සක්දෙවි රජ ද තව්නිසා වැසි දෙවියන් ඇමති ය:

සචෙ මාරිසා දෙවාසුරසඛනාමෙ සමුපබ්බලො දෙවා ජිනෙය්‍යං, අසුරා පරාජෙය්‍යං. යෙන තං වෙපචිතති. අසුරිඤ්ඤා කණ්ඨපඤ්ඤමෙහි බකිනෙහි බකිනා මම සනතිකෙ ආනෙය්‍යාථ සුධම්මං සභනති¹.

තස්මිං බො පත භික්ඛවෙ සඛනාමෙ දෙවා ජිනිංසු. අසුරා පරාජිංසු. අථ බො භික්ඛවෙ දෙවා තාවතිංසා වෙපචිතති. අසුරිඤ්ඤා කණ්ඨපඤ්ඤමෙහි බකිනෙහි බකිනා සකකස්ස දෙවානම්ඤ්ඤා සනතිකෙ ආනෙය්‍යං සුධම්මං සභං.

තත්‍ර සුදං භික්ඛවෙ වෙපචිතති අසුරිඤ්ඤා කණ්ඨපඤ්ඤමෙහි බකිනෙහි බකිනා සකකස්ස දෙවානම්ඤ්ඤා සුධම්මං සභං පච්ඡිසන්නාඤ්ච නික්ඛමන්නාඤ්ච අසඛනාහි ඵරුසාහි වාමාහි අනෙකාසනි, පරිභාසති.

අථ බො භික්ඛවෙ මානලී සඛනාහකො සකකස්ස දෙවානම්ඤ්ඤා ගාථාය² අර්ඛනාසි:

භයා භු මථවා³ සකක දුබ්බලා⁴ නො තිතික්ඛසි,
සුඤ්ඤො ඵරුසං වාමං සමමුඛා වෙපචිතතිනොති.

[සකෙකා:]

තාහං භයා ත දුබ්බලා බමාමි වෙපචිතතිනො,
කථඤ්ඤි මාදිසො විඤ්ඤා බාලො පටිසංයුජෙති.

භියො බාලා පභිජෙය්‍යං⁵ නො වස්ස පටිසෙධකො
තස්මා භූසෙන දණ්ඨෙන ධිරො බාලං නිසෙධයෙති.

ඵතදෙව අහං මඤ්ඤා බාලස්ස පටිසෙධනං,
පරං සංකුපිතං ඤ්ඤා යො සකො උපසම්මතිති.

[මානලී:]

ඵතදෙව තිතික්ඛාය වජ්ජං පස්සාමි වාසව,
යද තං මඤ්ඤති බාලො භයා ම්‍යංසං තිතික්ඛති,
අර්ඝ්ඤාරුහති⁶ දුමමධො ගො' ව භියො පලාසිතනති.

[සකෙකා:]

කාමං මඤ්ඤතු වා මා වා භයා ම්‍යංසං තිතික්ඛති,
සද්දන්තරො අත්ථා බන්තො භියො න විජ්ජති.

යො හවෙ බලවා සන්තො දුබ්බලස්ස තිතික්ඛති,
තමාහු පරමං බන්තං නිව්චං බමති දුබ්බලො.

අබලනතං බලං ආහු යස්ස බාලබලං බලං,
බලස්ස⁷ ධම්මගුහනස්ස පටිවත්තා න විජ්ජති.

තස්සෙව තෙන පාපියො යො භුද්ධං පටිකුර්ඤ්ඤති,
කුද්ධං අපටිකුර්ඤ්ඤන්තො සඛනාමං ජෙති දුජ්ජයං.

උභින්නමත්ථං වරති අත්තනො ව පරස්ස ව,
පරං සංකුපිතං ඤ්ඤා යො සකො උපසම්මති.

1. සුධම්මසභනති - මජ්ඣ. 2. ගාථාහි - මජ්ඣ. 3. මසවා - මජ්ඣ. සභා.

4. දුබ්බලොසා - සභා. 5. පභිජෙය්‍යං - PTS. සී. 1, 2. 6. අර්ඝ්ඤාරුහති - සභා.

7. බලස්ස - සභා.

පින්වත්, ඉදින් දෙව්පුරසංග්‍රාමයක් එළඹ සිටි කල්හි දෙවියෝ දික්කනු නම්, අසුරයෝ පරදන් නානු නම්, ඒ වෙළඳිනන් අසුරිඳු ගෙල පස් වැනි කොට ඇති බැමිමෙන් බැඳ සුබමා සභාවට මා වෙත ගෙන එව සි.

මහණෙනි, ඒ යුධයෙහි දෙවියෝ දිනුන. අසුරයෝ පැරදුනහ. මහණෙනි, එකල්හි තවතිසා වැසි දෙවියෝ වෙළඳිනන් අසුරිඳු ගෙල පස්වැනි කොට ඇති බැඳමෙන් බැඳ සක්දෙවිඳු සම්පයෙහි සුබමා සභාවට ගෙනහ. මහණෙනි, එහිදී ගෙල පස්වැනි කොට ඇති බැඳමෙන් බඳනා ලද වෙළඳිනන් අසුරිඳු සුබමා සභාවට පිවිසෙන්නා වූ ද නික්මෙන්නා වූ ද සක්දෙවිඳු හට අසහන වූ පරාම වචනයෙන් ආභෝග කෙරෙයි, පරිභව කෙරෙයි.

මහණෙනි, ඉක්බිති මාතලී රියැදුරු තෙමේ සක්දෙවරජහට ගාථායෙන් කී ය:

සක්දෙවිඳුනි, වෙළඳිනන්ගේ පරාජයේ ඉදිරියෙහි අසමන් බියෙන් ඉවසහි ද? නොහොත් දුබල බැවින් ඉවසහි ද?

[සක්දෙවිඳු:]

මම වෙළඳිනන්ගේ (පරාජයේ) බියෙන් නො ඉවසමි. දුබලබැවින් ද නො ඉවසමි. මා වැනි නුවණැත්තෙක් (එබඳු) බාලයකු හා කෙසේ තම ප්‍රතිවිරුද්ධව සටන් කරන්නේ ද?

වළකන්නෙක් ඉදින් නො වන්නේ හම් අඟුනගේ බොහෝ සෙයින් බිඳෙන්නානු ය. එහෙයින් නුවණැත්තේ දැඩි වූ දණ්ඩනයෙන් අඟුනා වළකන්නේ ය.

සතුරු ඉතා කිපියනු දෑහ යමෙක් සිහි ඇත්තේ සංසිද්දේ ද, මම මේ සංසිද්ධ ම අඟුනා වැළැක්වීම ය යි හඟිමි.

[මාතලී:]

මේ තෙමේ මට බියෙන් ඉවසා යයි අඟුන තෙමේ යම් කලෙක ඒ ඉවසීම හඟි ද, සක්දෙවිඳුනි, ඉවසීම පිළිබඳ මේ දෙමස ම දකිමි. පලා යන ගොණකු (යට කර ගෙන යන) ගවමුලක් මෙන් නුවණ මඳ තැනැත්තේ බොහෝ සෙයින් (ඉවසන්නනු) යට කර ගෙන යයි.

[සක්දෙවිඳු:]

මේ තෙමේ මට බියෙන් ඉවසා යයි ඒකාන්තයෙන් හඟිවා හෝ, නො හඟිවා හෝ, සමාජීයෝ සමාජීය පරම කොට ඇත්තාහ. ඉවසීමට වඩා උතුම් අත්‍යාජීයෙක් තැන.

යමෙක් ඒකාන්තයෙන් බලවත් වූයේ ම දුබලයාට ඉවසා ද එය උතුම් ඉවසීම යයි කියත්. දුබල තෙමේ තිතර ඉවසයි.

අඟුනබලය යමකුගේ බලය වේ ද, බලයක් නො වූ ම එය බල යයි කියත්. ධර්මයෙන් සංවෘත වූ (කෘතන්ති) බලයට ප්‍රතිවක්‍තෘ වූවෙක් හෙවත් එය අබිබවා කියන්නෙක් තැන.

යමෙක් කිපියකුට පෙරළා කිපේ ද, එයින් ඔහුට ම නො යහපත වේ. කිපියකුට පෙරළා නො කිපෙන්නේ නො දිනිය හැකි වූ සටන දිනයි.

මෙරමා කිපියනු දෑහ යමෙක් සිහි ඇත්තේ සංසිද්දේ ද, (හෙ තෙමේ) තමහට ද මෙරමාහට ද (යන) දෙපසට ම වැඩ සාදයි.

උභින්නං තිකිච්ඡන්තානං¹ අත්තනො ව පරස්ස ව,
ජනා මෙඤ්ඤන්ති බාලොති යෙ ධම්මස්ස අකොච්ඡති.

සො හි තාම භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤෙ සකං පුඤ්ඤඵලං උප-
ථවමානො දෙවානං තාවතීංසානං ඉස්සරියාධිපච්චං රජං කාරෙනො
බන්තිසොරච්චස්ස වණ්ණවාදී භවිස්සති “ඉධ බො තං භික්ඛවෙ සොහෙථ,
යං තුලො ඵලං ස්වාකානො ධම්මචිතයෙ පබ්බජිතා සමානා ඛමා ව
භවෙය්‍යාථ සොරතා වා”ති.

11. 1. 5.

සුභාසිතජයසුත්තං.

251. එකං සමයං භගවා ඝාචජ්ඣයං විහරති ජෙතවනෙ අතාඨපිණ්ඩි-
කස්ස ආරාමෙ. -පෙ- භගවා එතදවොච:

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ දෙවාසුරසඛ්භාමො සමුපබ්බුලොහා අහොසි. අථ බො
භික්ඛවෙ වෙපවිතති අසුරිඤෙ සක්කං දෙවානම්ඤං එතදවොච: හොතු
දෙවානම්ඤං, සුභාසිතෙන ජයොති. හොතු වෙපවිතති, සුභාසිතෙන ජයොති.

අථ බො භික්ඛවෙ දෙවා ව අසුරා ව පාරිසජ්ජ ශ්වෙත්තං: ඉමෙ තො
සුභාසිතං දුබ්භාසිතං² ආජානිස්සන්ති.

අථ බො භික්ඛවෙ වෙපවිතති අසුරිඤෙ සක්කං දෙවානම්ඤං එතදවොච:
භණ් දෙවානම්ඤං, ගාඨන්ති.

ඵලං වුතො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤෙ වෙපවිතති. අසුරිඤං
එතදවොච: තුලො ඛෙවන්³ වෙපවිතති, පුබ්බදෙවා. භණ් වෙපවිතති,
ගාඨන්ති. ඵලං වුතො භික්ඛවෙ වෙපවිතති අසුරිඤෙ ඉමං ගාථං අහාසි:

භියො බාලා පභිජ්ජෙය්‍යං තො වස්ස පටිසෙධකො,
තස්මා භුසෙන දණ්ඨෙන ධිරො බාලං නිසෙධයෙති.

භාසිතාය බො පත භික්ඛවෙ වෙපවිතතිතා අසුරිඤෙන ගාථාය අසුර
අනුමොදිංසු. දෙවා තුණ්හි අහෙසුං.

අථ බො භික්ඛවෙ වෙපවිතති අසුරිඤෙ සක්කං දෙවානම්ඤං එතදවොච:
භණ් දෙවානම්ඤං, ගාඨන්ති. ඵලං වුතො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤෙ
ඉමං ගාථං අහාසි:

එතදෙව අහා මෙඤ්ඤ බාලස්ස පටිසෙධනං,
පරං සංකුපිතං ඤාතො යො සතො උපසම්මතිති

භාසිතාය බො පත භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤෙන ගාථාය දෙවා
අනුමොදිංසු. අසුර තුණ්හි අහෙසුං.

1. තිකිච්ඡන්තං නං - PTS 2. සුභාසිතදුබ්භාසිතං - මජ්ඣං. 3. ඛෙවන් PTS.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

යම් කෙනෙක් ධර්මයෙහි අදක්ෂ වෙද්ද, ඒ ජනයෝ තමහට ද මෙරමාහට ද (යන) දෙපසට ම වැඩ සිදුත්තනු අඟහ යයි හඟිත්.

මහණෙනි, ඒ සක්දෙවිරජ් කෙනෙම වතාහි සිය පින්පල නිසා ජවත් වන්නේ තවතිසාවැසි දෙවියන් පිළිබඳ ඉසුරු හා අධිපතිවෙ ඇති රජය කරන්නේ ඉවසීමේ හා සුරත බැවිහි ගුණ කියන සුල්ලෙක් වෙයි. මහණෙනි, තෙපි මෙසේ සවාක්කාන වූ ශාසනයෙහි පැවිදි වූවනු ම යම් ක්ෂමායෙකින් ඉවසන්නනු මෘදුබැව් ඇත්තනු වත්තනු තම් මේ ශාසනයෙහි ලා ඒ ගුණය හොබවේ ය.

11. 1. 5.

සුභාෂිතජය සූත්‍රය.

251. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි ජේතවන තම් වූ අනේපිඬු සිවුහුගේ අරම්හි වැඩවසන සේක. ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදල සේක.

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. දෙවාසුරසංග්‍රාමයෙක් එළඹ සිටියේ වී ය. මහණෙනි, එකල්හි වෙපවිතති අසුරිඳු සක්දෙවිඳුහට “දෙවිඳුනි, සුභාෂිතයෙන් ජය වේවා” යි මෙය කී ය. “වෙපවිතති, සුභාෂිතයෙන් ජය-වේවා” යි (සක්දෙවිරජ් කී ය).

මහණෙනි, ඉක්බිති දෙවියෝ ද, අසුරයෝ ද මොහු අපගේ සුබැසි දුබැසි දුන ගන්නාහු යයි පාරිඡද්දන් (විනිසකරුවන්) තැවූ හ.

මහණෙනි, ඉක්බිති වෙපවිතති අසුරිඳු සක්දෙවිඳුහට “දෙවිඳුනි, ගාථාවක් කියව” යි මෙය කී ය.

මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි සක්දෙවිඳු වෙපවිතති අසුරිඳුහට වෙපවිතති, මෙහිලා තෙපි පළමුදෙව් වව. (එහෙයින්) වෙපවිතති, ගාථාවක් කියව යි මෙය කී ය. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි වෙපවිතති අසුරිඳු මේ ගාථාව කී ය:

වළකන්නෙක් ඉදින් නොවන්නේ තම් අඟහයෝ බොහෝ සෙයින් බිඳෙන්නාහු ය. (වැහසෙන්නාහු ය). එහෙයින් නුවණැත්තේ දැඩි වූ දණ්ඩනයෙන් අඟහසා වළකන්නේ ය.

මහණෙනි, වෙපවිතති අසුරිඳු විසින් ගාථාව කියන ලද කල්හි අසුරයෝ සතුටු වූහ. දෙවියෝ නිහඬ වූහ.

මහණෙනි, ඉක්බිති වෙපවිතති අසුරිඳු සක්දෙවිඳුහට දෙවිඳුනි, ගාථාවක් කියව යි මෙය කී ය. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි සක්දෙවිඳු කෙනෙම මේ ගය කී ය:

සතුරු ඉතා කිපියනු දුන යමෙක් සිහි ඇත්තේ සංසිද්දේ ද, මම මේ සංසිද්දීම ම අඟහසා වැලැකීම යයි හඟිමි.

මහණෙනි, සක්දෙවිඳු විසින් ගාථාව කියන ලද කල්හි දෙවියෝ සතුටු වූහ. අසුරයෝ නිහඬ වූහ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුලත් කර ඇත.

අථ බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ වෙපච්ඡතීං අසුරිඤ්ඤ එතද-
වොච: හණ වෙපච්ඡතී ගාථන්තී. එවං ට්‍රිතේන භික්ඛවෙ වෙපච්ඡතී
අසුරිඤ්ඤ ඉමං ගාථං අභාසී:

එතදෙව තිතික්ඛාය වජ්ජං පස්සාමි වාසව,
යද්‍ය නං මඤ්ඤති බාලො හයා මසායං තිතික්ඛති,
අජ්ඣාරුහති දුමෙමධො ගෝ'ව භික්ඛො පලායිතන්තී.

භාසිතාය බො පත භික්ඛවෙ වෙපච්ඡතීතා අසුරිඤ්ඤ ගාථාය අසුරු
අනුමොදිංසු. දෙවා තුණ්හි අගෙසුං.

අථ බො භික්ඛවෙ වෙපච්ඡතී අසුරිඤ්ඤ සක්කං දෙවානම්ඤ්ඤ එතදවොච:
හණ දෙවානම්ඤ්ඤ ගාථන්තී.

එවං ට්‍රිතේන භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ ඉමං ගාථායො අභාසී:

කාමං මඤ්ඤතු වා මා වා හයා මසායං තිතික්ඛති,
සද්දත්ථපරමා අත්ථා ඛන්තො භියෙසා න විජ්ජති.

යො හවෙ බලවා සන්තො දුබ්බලස්ස තිතික්ඛති,
තමාසු පරමං ඛන්තං නිව්චං බමෙති දුබ්බලො.

අබලන්තං බලං ආහු යස්ස බාලබලං බලං,
බලස්ස ධම්මගුණස්ස පරිවන්තා න විජ්ජති.

තස්සෙව තෙන පාපියො යො කුඛං පටිකුඤ්ඤති,
කුඛං අපපටිකුඤ්ඤන්තො සම්භාමං ජෙති දුජ්ජයං.

උභින්නාමත්ථං වරති අත්තතො ව පරස්ස ව,
පරං සම්බුද්ධිං ඤාතො යො සතො උපසම්මති.

උභින්නං තිතිවජ්ජන්තානං අත්තතො ව පරස්ස ව,
ජනා මඤ්ඤති බාලොති යෙ ධම්මස්ස අකොට්ඨති.

භාසිතාසු බො පත භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ ගාථාසු දෙවා
අනුමොදිංසු. අසුරු තුණ්හි අගෙසුං.

අථ බො භික්ඛවෙ දෙවානඤ්ඤ අසුරුනඤ්ඤ පාරිසජ්ජා එතදවොචු:
භාසිතා බො වෙපච්ඡතීතා අසුරිඤ්ඤ ගාථායො. තා ව බො සද්දත්ථාවචරු
සසත්ථාවචරු¹ ඉති භණ්ඨිතං ඉති විග්ගහො ඉති කලහො. භාසිතා බො පත²
සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ ගාථායො. තා ව බො අද්දත්ථාවචරු අසත්ථාවචරු
ඉති අභණ්ඨිතං ඉති අවිග්ගහො ඉති අකලහො. සක්කස්ස දෙවානම්ඤ්ඤ
සුභාසිතෙන ජයොති.

ඉති බො භික්ඛවෙ සක්කස්ස දෙවානම්ඤ්ඤ සුභාසිතෙන ජයො අගොසීති.

1 සත්ථාවචරු. PTS. 2. 'පත' ඉති න දිස්සතෙ. මජ්ඣං, ඝා, PTS.

මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙව්දු වෙපවිතති අසුරිදුහට වෙපවිතති, ගාථාවක් කියවයි මෙය කී ය. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි වෙපවිතති අසුරිදු මේ ගය කී ය:

මේ තෙමේ මට බියෙන් ඉවසා යයි අඟුන තෙමේ යම් කලෙක ඒ ඉවසීම හඟී ද. සක්දෙව්දුනි, ඉවසීම පිළිබඳ මේ දෙය ම දකිමි. පලා යන ගොණකු (යට කර ගෙණ යන) ගව මුළුත් මෙන් නුවණ මද තැනැත්තෙක් බොහෝ සෙයින් (ඉවසන්නාවු) යට කර ගෙණ යයි.

මහණෙනි, වෙපවිතති අසුරිදු විසින් ගාථාව කියන ලද කල්හි අසුරයෝ සතුටු වූහ. දෙවියෝ නිහඬ වූහ.

මහණෙනි, ඉක්බිති වෙපවිතති අසුරිදු සක්දෙව්දුහට දෙව්දුනි, ගාථාවක් කියව යි මෙය කී ය.

මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි සක්දෙව්දු මේ ගාථා කී ය:

මේ තෙමේ ඒකාන්තයෙන් මට බියෙන් ඉවසා යයි හඟීවා හෝ, තොහඟීවා හෝ, සමානාදියේ සමානාදිය පරම කොට ඇත්තාහ. ඉවසීමට වඩා උතුම් අත් අරුතෙක් තැන.

යමෙක් ඒකාන්තයෙන් බලවත් වූයේ ම දුබලයාට ඉවසා ද, එය උතුම් ඉවසීම යයි කියත්. දුබල තෙමේ නිතර ඉවසයි.

අඟුනබලය යමකුගේ බලය වේ ද, බලයක් නොවූ ම එය බලය යි කියත්. ධර්මයෙන් සංවෘත වූ (කෘතන්ති) බලයට ප්‍රතිවක්‍ෂණය වූවෙක් හෙවත් එය අබිබවා කියන්නෙක් තැන.

යමෙක් කිපියකුට පෙරළා කීපේ ද එයින් ඔහුට ම නොයහපත වේ. කිපියහුට පෙරළා නොකීපෙන්නේ නොදිනිය හැකි වූ සටන දිනයි.

මෙරළා කිපියහු දූත යමෙක් සිහි ඇත්තේ සංසිද්දේ ද, (හෙ තෙමේ) තමනට ද මෙරළාහට ද යන දෙපසට ම වැඩ සාදයි.

යම් කෙනෙක් ධර්මයෙහි අදක්‍ෂ වෙද්ද, ඒ ජනයෝ තමනට ද මෙරළාහට ද යන දෙපසට ම වැඩ සදන්නාවු අඟුන යයි හඟිත්.

මහණෙනි, සක්දෙව්දු විසින් ගාථා කියන ලද කල්හි දෙවියෝ සතුටු වූහ. අසුරයෝ නිහඬ වූහ.

මහණෙනි, ඉක්බිති දෙවියන්ගේත් අසුරයන්ගේත් පාරිශ්‍රදයෝ (විනිසකරුවෝ) මෙය කීහ. වෙපවිතති අසුරිදු විසින් ගාථාවෝ කියන ලදහ. ඒ ගාථාවෝ වතාහි සද්දණ්ඩයන් ඇසිරි ඇතියහ. සහසත්‍රයන් ඇසිරි ඇතියහ. හණ්ඩන මෙසේය, විග්‍රහ මෙසේය, කලහ මෙසේය කියායි. සක්දෙව්දු විසින් ද ගාථාවෝ කියන ලදහ. ඒ ගාථාවෝ වතාහි දඩුමුගුරු සහිත පාවතුම් ඇත්තවූන් පිළිබඳ නොවෙත්. අවි සහිත පාවතුම් ඇත්තවූන් පිළිබඳ නොවෙත්. අහණ්ඩන මෙසේය, අවිග්‍රහ මෙසේය, අකලහ මෙසේය කියායි. (එහෙයින්) සක්දෙව්දුහට සුභාෂිතයෙන් ජය වෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ සක්දෙව්දුහට සුභාෂිතයෙන් ජය විය.

11. 1. 6.

කුලාවකසුතනං.

252 ආවජ්ඣයං-

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ දෙවාසුරසඛිතාමො සමුපබ්බුලොහා අහොසි. තස්මිං
බො පත භික්ඛවෙ සඛිතාමෙ අසුරා ජිනිංසු. දෙවා පරාජංසු.

පරාජිතා ව¹ බො භික්ඛවෙ දෙවා අපායංසෙව උත්තරෙන මුඛා,
අභියංසෙව නෙ අසුරා. අථ බො භික්ඛවෙ සන්නො දෙවානම්ඤෙ මානලී-
සඛිතාහකං භාජාය අජ්ඣිභාසි:

කුලාවකා මානලී සිමබ්ලිසමිං ඊසාමුබෙන පරිවජ්ජයස්ස,
කාමං වජාම අසුරෙසු පාණං මාසිමෙ දිජා විකුලාවකා² අහෙසුනති.

ඵවං හඤ්ඤානවාති බො භික්ඛවෙ මානලී සඛිතාහකො සකකස්ස දෙවා-
නම්ඤස්ස පටිසසුචා සහස්සසුතනං ආජඤ්ඤරථං පච්චුදවනෙනසි.

අථ බො භික්ඛවෙ අසුරානං ඵතදහොසි: පච්චුදවනො බො දුති සකකස්ස
දෙවානම්ඤස්ස සහස්සසුතො ආජඤ්ඤරථො. දුතියමිධි බො දෙවා අසුරෙති
සඛිතාමෙස්සනතිති භිතා අසුරපුරමෙව පාවිසිංසු.

ඉති බො භික්ඛවෙ සකකස්ස දෙවානම්ඤස්ස ධම්මෙනෙව ජයො අහොසි.

11. 1. 7.

නදුබභියසුතනං.

253 ආවජ්ඣයං-

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ සන්නස්ස දෙවානම්ඤස්ස රහොනගස්ස පටිසලුචි-
තස්ස ඵවං වෙතසො පරිචිතකෙකා උදපාදි: යොපි මෙ අස්ස පච්චජචිකො³
තස්ස පාහං න දුබ්බෙත්ථනති.

අථ බො භික්ඛවෙ වෙපචිතති අසුරිඤෙ සකකස්ස දෙවානම්ඤස්ස වෙතසා
වෙතොපරිචිතකකම්ඤ්ඤාය යෙන සකකො දෙවානම්ඤෙ තෙනුපසඛිකමි.

අඤ්ඤා බො භික්ඛවෙ සකකො දෙවානම්ඤෙ වෙපචිතතිං අසුරිඤං දුරතොව
ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන වෙපචිතතිං අසුරිඤං ඵතදවොච: තිට්ඨ වෙපචිතති
ගතිතොසිති.

යදෙව තෙ මාරිස පුබ්බෙ විතනං තදෙව චං මාරිස පභාසිති⁴. අපස්ස
ච මෙ වෙපචිතති අදුබ්භායාති.

1. 'ව' ඉති නච්චි - PTS 2. විකුලා වා - සං. 3. සුපච්චිකො - ලෙඡ. 4. තදෙව
චං මා පජභාසිති - මජ්ඣ., චං මාරිස ජභාසිති - සං. තදෙව චං මා පභාසිති - PTS.

11. 1. 6.

කුලාවක සූත්‍රය.

252 සැවැත්නුවර—

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. දෙවාසුරසංග්‍රාමයෙක් එළඹ සිටියේ විය. මහණෙනි, ඒ සංග්‍රාමයෙහිදී අසුරයෝ දිනූහ. දෙවියෝ පැරදුහ.

මහණෙනි, දෙවියෝ පැරදුනාහු උතුරුදිග බලා පලා ගියාහු ම ය. අසුරයෝ ඔවුන් ළඟ බැඳ ගියාහු ම ය. මහණෙනි, එකල්හි සක්දෙව්දු මාතලී රියදුරුහට ගාථායෙන් කීය:

මාතලී, හිඹුල්වෙතෙහි (ගුරුඵ) කැදලී වේ. (ඔවුන්) රියහිසින් දුරු කරව. ඒකාන්තයෙන් අසුරයන් කෙරෙහි ප්‍රාණය හරිමු. මේ පක්ෂිහු (ගුරුඵ පොව්වෝ) තහමක් තට කැදලී ඇති වෙත්වා යි.

මහණෙනි “එසේය, මුඛට සෙනෙක් වේව”යි මාතලී රියාදුරු සක්දෙව්දුහට පිළිතුරු දී සහසුසුකත ආජන්‍යරථය වටාලා පැදූවී.

මහණෙනි, එකල්හි අසුරයන්ට මේ සිත විය. දන් සක්දෙව්දුගේ සහසුසුකත ආජන්‍යරථය වටා වැටින. (එහෙයින්) දෙවනවට දු දෙවියෝ අසුරයන් හා යුද කරන්නාහ යි ඔහුට පැමිණියාහු අසුරපුරට ම පිවිසිය හ. මහණෙනි, මෙසේ සක්දෙව්දුහට දූහැමින් ම ජය වී ය.

11. 1. 7.

නිදුබන්ධ සූත්‍රය.

253 සැවැත්නුවර—

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. එකලා වූ විවේකයෙන් යුත් සක්දෙව්දුහට “මාගේ යම් පසම්තුරෙක් වන්නේ තම් ඔහුටද මම ද්‍රෝහ නොකරන්නෙමි”යි මෙබඳු චිත්තපරිවිතකීයෙක් පහළ විය.

මහණෙනි, එකල්හි වේපච්ඡානි අසුරිඳු තමසිතින් සක්දෙව්දුගේ චිත්තපරිවිතකීය දූත සක්දෙව්දු වෙත එළඹියේ ය.

මහණෙනි, සක්දෙව්දු එන්නා වූ වෙපච්ඡානි අසුරිඳු දුරදී ම දැක්කේ ය. දූත වේපච්ඡානි අසුරිඳුහට “වෙපච්ඡානි සිඛුව (කෝ) ගන්නා ලද්දෙහිය”යි මෙය කී ය.

නිදුකාතෙනි, පෙර මුඛව යම් සිතෙක් වී ද, නිදුකාතෙනි, මුඛ ඒ සිත ම පහ කළහු ද? වෙපච්ඡානි, මට ද්‍රෝහ නොකරණ. බවට දිවුරව.

යං මුසාභණ්ණො පාපං යං පාපං¹ අරිසුපවාදිනො,
 මිත්තදුන්නො ච යං පාපං යං පාපං අකතඤ්ඤානො,
 තමෙව පාපං ථුසති² යො තෙ දුබ්භෙ සුජල්පතිති.

11. 1. 8.

වෙරොචනඅසුරිඤ්ඤාසුතනං.

254 සාවකථායං—

තෙන ඛො පන සමයෙන භගවා දිවාචිහාරගතො හොති පටිසලලීනො.
 අථ ඛො සමන්තා ව දෙවාතමිඤ්ඤ වෙණ්වනො ව අසුරිඤ්ඤ යෙන භගවා
 තෙත්‍රපසංඛිකමිංසු. උපසංඛිකමිත්වා පච්චෙකං ආරාමාහා අට්ඨංසු. අථ ඛො
 වෙරොචනො අසුරිඤ්ඤ භගවතො සනතිකෙ ඉමං ගාථං අහාසි:

වායමෙපෙව සුරිසො යාව අත්ඨස්ස නිප්ථදා,
 නිප්ථන්තසොතිනො අත්ථා³ වෙරොචනවචො ඉදන්ති.

[සකෙකා:]

වායමෙපෙව සුරිසො යාව අත්ඨස්ස නිප්ථදා,
 නිප්ථන්තසොතිනො අත්ථා³ බන්තාහි භියෙසා න විජ්ජතිති.

[වෙරොචනො:]

සබ්බෙ සත්තා අත්ථජාතා තත්ථ තත්ථ යථාරහං,
 සංයොගපරමානෙව සමෙහාගා සබ්බපාණීනං,
 නිප්ථන්තසොතිනො අත්ථා³ වෙරොචනවචො ඉදන්ති.

[සකෙකා:]

සබ්බෙ සත්තා අත්ථජාතා තත්ථ තත්ථ යථාරහං,
 සංයොගපරමානෙව සමෙහාගා සබ්බපාණීනං,
 නිප්ථන්තසොතිනො අත්ථා බන්තාහි භියෙසා න විජ්ජතිති.

11. 1. 9.

අරඤ්ඤායනනිඤ්ඤාසුතනං.

255. සාවකථායං—

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ සම්බසුලා ඉසයො සීලවනොතා කල්‍යාණධම්මා
 අරඤ්ඤායනෙන පණ්ණකුට්ඨිසු සම්මන්ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ සකෙකා ව
 දෙවාතමිඤ්ඤ වෙසවිනති ව අසුරිඤ්ඤ යෙන තෙ ඉසයො සීලවනොතා
 කල්‍යාණ ධම්මා තෙත්‍රපසංඛිකමිංසු.

අථ ඛො භික්ඛවෙ වෙසවිනති අසුරිඤ්ඤ අවලීයො⁴ උපාහනා ආරො-
 හිත්වා බහං ඔලුගෙහනා ජනෙනා ධාරියමානෙන අගඤ්ඤාරෙන අස්සමං
 පටිසිත්වා තෙ ඉසයො සීලවනොතා කල්‍යාණධම්මෙ අපබ්බාසමිත්වා කරිත්වා
 අතිකාමි.

1. 'පාපං' ඉති හස්ති - සසා. 2. ථුසතු - මජ්ඣ. - සසා. 3. නිප්ථන්තසොතිනො අත්ථා -
 මජ්ඣ. - PTS 4. පටලිපයා - මජ්ඣ.

බොරු කියන්නාහට යම් පවෙක් වේ ද, ආයෙඝාපවාද කරන්නාහට යම් පවෙක් වේ ද, මිත්‍රද්‍රෝහියාට යම් පවෙක් වේ ද, අකාතඥයාට යම් පවෙක් වේ ද, සක්දෙව්දුනි, යමෙක් මුඛට ද්‍රෝහ කෙරේ නම් එබඳු පවක් ම (හෙ තෙමේ) සපයී කෙරෙයි (ලබයි).

11. 1. 8.

වෙරොවන අසුරිය සුත්‍රය.

254 සැවැත්තුවර—

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිවාච්ඡාරණයට වැඩි සේක් පිළිසලන ඇතිසේක. ඉක්බිති සක්දෙව්දු ද වෙරොවන. අසුරිය ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹිය හ. එළඹි වෙත වෙත දොරබා ඇසුරු කොට සිටියහ. එකල්හි වෙරොවන අසුරිය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කීය:

අභීතිෂ්‍යතරිය තෙක් පුරුෂ තෙමේ වැයම් කරන්නේ ම ය. අභීයෝ නිෂ්පතරිය නිසා හොබනසුලු වෙත්. මේ වෙරොවන අසුරියගේ බස යි.

[සක්දෙව්දු:]

අභීතිෂ්‍යතරිය තෙක් පුරුෂ තෙමේ වැයම් කරන්නේ ම ය. අභීයෝ නිෂ්පතරිය නිසා හොබනසුලු වෙත්. ඉවසීමට වඩා වැඩිසිටි අරුතෙක් තැන. (මේ සක්දෙව්දුගේ බසයි.)

[වෙරොවන:]

සියලු සත්‍යයෝ ඒ ඒ තත්ති සුදුසු පරිද්දෙන් හටගත් කටයුතු ඇත්තෝ ය. සියලු සතුන්ගේ සමෝගයෝ සංයෝගය පරම කොට ඇත්තෝ ම ය. අභීයෝ නිෂ්පතරිය නිසා බබලනසුලු වෙත්. මේ වෙරොවන අසුරියගේ බස යි.

[සක්දෙව්දු:]

සියලු සත්‍යයෝ ඒ ඒ තත්ති සුදුසු පරිද්දෙන් හටගත් කටයුතු ඇත්තෝ ය. සියලු සතුන්ගේ සමෝගයෝ සංයෝගය පරම කොට ඇත්තාහු ම ය. අභීයෝ නිෂ්පතරිය නිසා හොබනාහු වෙත්. ඉවසීමට වඩා වැඩිසිටි අරුතෙක් තැන. (මේ සක්දෙව්දුගේ බසයි.)

11. 1. 9.

අරඤ්ඤයනනඉසි සුත්‍රය.

255. සැවැත්තුවර—

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. සිල්වත් කලණදහම් ඇති බොහෝ රුසිහු වතසෙනසුතෙක පන්සල්හි වෙසෙත්. මහණෙනි, එකල්හි සක්දෙව්දු ද වෙරොවන අසුරිය ද සිල්වත් කලණදහම් ඇති ඒ සෘෂිත් වෙත එළඹිය හ.

මහණෙනි, ඉක්බිති වෙරොවන අසුරිය කීප පටක් ඇති වහන් තැගි කඩුව එල්ලා ගෙණ දරණු ලබන ජිත්‍රයෙන් යුක්ත ව ප්‍රධාන දොර-වූවෙත් අසුරුවට පිවිස සිල්වත් කලණදහම් ඇති ඒ සෘෂිත්ට නිගරු කොට නික්ම ගියේ ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අථ බො භික්ඛවෙ සකකා දෙවානම්ඤ්ඤ අට්ඨියො උපාහතා ඔරො-
තිනා ඛග්ගං අඤ්ඤාසං දන්වා ඡතනං අපනාමෙතිං ආරෙතෙව අස්සමං
පවිසිතිං තෙ ඉසයො සීලවනො කල්‍යාණධම්මෙ අනුචාතං පඤ්ඤාප්පිකො
තම්ඤ්ජානො අට්ඨාසි. අථ බො භික්ඛවෙ තෙ ඉසයො සීලවනො කල්‍යාණ-
ධම්මා සකකා දෙවානම්ඤ්ඤ ගාථාය අජ්ඣාසාසිංසු:

ගඤ්ඤා ඉසිනං චිරදික්ඛිතානං¹ කායා වුතො ගවජති ලොඥතෙන,
ඉතො පටිකකම්ම² සහසසතෙනත ගඤ්ඤා ඉසිනං අසුචි දෙවරුජාති.

ගඤ්ඤා ඉසිනං චිරදික්ඛිතානං¹ කායා වුතො ගවජතු³ ලොඥතෙන,
සුචිත්‍රප්පථං සිරසම්මං ව ලොං ගඤ්ඤා එතං පටිකකම්ම හතෙන,
ත හෙජථ දෙවා පටිකකල්‍යාණඤ්ඤාතොති.

11. 1. 10.

ඉසයොසමුද්දාසසුතනං.

256. සාවජජියං—

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ සම්බහුලා ඉසයො සීලවනො කල්‍යාණධම්මා
සමුද්දානිරෙ පණ්ණකුචීසු සමනෙති.

තෙන බො පන සමයෙන භික්ඛවෙ දෙවාසුරසඛයාමො සමුපබ්බුලොහා
අහොසි. අථ බො භික්ඛවෙ තෙසං ඉසිනං සීලවනානං කල්‍යාණධම්මානං
එතදහොසි. ධම්මකා බො දෙවා, අධම්මකා අසුරා. සියා පි තො අසුරතො
හයං. යනානුත මයං සම්බරං අසුරිඤ්ඤ උපසඛකමිතිං අහයදකම්ඤ්ඤ
යාවෙය්‍යාමාති.

අථ බො භික්ඛවෙ තෙ ඉසයො සීලවනො කල්‍යාණධම්මා සෙය්‍යථාපි
තාම බලවා පුරිසො සමම්ඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං
සමම්ඤ්ජෙය්‍ය, එවමෙව සමුද්දානිරෙ පණ්ණකුචීසු අනතරහිතා සමාරය්‍ය
අසුරිඤ්ඤ පමුඛෙ⁴ පාතුරහෙසුං. අථ බො භික්ඛවෙ තෙ ඉසයො සීලවනො
කල්‍යාණධම්මා සම්බරං අසුරිඤ්ඤ ගාථාය අජ්ඣාසාසිංසු:

ඉසයො සම්බරං පනතා යාවනති අහයදකම්ඤ්ඤ,
කාමං කරොති⁵ තෙ දභුං හයය්‍ය අහයය්‍ය වාති.

ඉසිනං අහයං තජ්ඣ දුට්ඨානං සකකසෙවිතං,
අහයං යාවමානානං හයමෙව දදුම් වොති.

අහයං යාවමානානං හයමෙව දදුසි තො,
පටිග්ගණ්ණාම තෙ එතං අකකයං⁶ හොභු තෙ හයං.

යාදිසං වපතෙ ඛිජං තාදිසං හරතෙ එලං,
කල්‍යාණකාරී කල්‍යාණං පාපකාරී ව පාපකං,
පටුතනං තාත තෙ ඛිජං එලං පච්චිත්‍රහොස්සසිති.

1. චිරදික්ඛිතානං - ස්‍යා. 2. පටිකකම්ම - මජ්ඣ. ස්‍යා. PTS. 3. ගවජති - සීමු ස්‍යා
4. සමුඛෙ - මජ්ඣ. 5. කාමං කරොති - සීමු. කරොසි - ස්‍යා. 6. අහයං - ස්‍යා.

මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙව්වරු කීප පටක් ඇති වහනින් බැස කඩුව අත් කෙතකුත්ට දී ඡත්‍රය බඩා තබා දෙව්වරුන් ම අසපුවට පිවිස සිල්වත් කලණදහම් ඇති ඒ සෘෂිත් නමැතින් යටිපුළුඟෙහි බැඳිලි ව සිටියේ ය. මහණෙනි, එකල්හි සිල්වත් කලණදහම් ඇති ඒ සෘෂිහු සක්දෙව්වරුන්ට ගාථායෙන් කීහ.

බොහෝ කලක් මුළුල්ලෙහි සමාදන් වූ චුත ඇති සෘෂිත්ගේ කයින් ව්‍යුත වූ (සිරුරු) ගඳ පුළුඟින් හමයි. ශක්‍රය, මෙයින් ඉවත් වව. දෙව්වරු, සෘෂිත්ගේ (සිරුරු) ගඳ අපවිත්‍ර ය.

බොහෝ කලක් මුළුල්ලෙහි සමාදන් වූ චුත ඇති සෘෂිත්ගේ කයින් ව්‍යුත වූ (සිරුරු) ගඳ පුළුඟින් හමාවා. වහන්ස, මේ ගඳ හිසෙහි (පළුදනා ලද) විසිතුරු කුසුම් ඇති මල්දමක් මෙන් කැමැත්තමු. දෙවියෝ මෙහි පිළිකුල් ය යන හැඟීම් ඇත්තෝ තොම වෙත්.

11. 1. 10.

ඉසයොසමුද්දක සුත්‍රය.

256. සැමැත්තුවර—

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. සිල්වත් කලණදහම් ඇති බොහෝ සෘෂිහු මුහුදුතොර පත්සල්හි වෙසෙත්.

මහණෙනි, එකල්හි දේවාසුරසංග්‍රාමයෙක් එළඹ සිටියේ විය. මහණෙනි, ඉක්බිති සිල්වත් කලණදහම් ඇති ඒ සෘෂිත්ට “දෙවියෝ දූහැමිය හ. අසුරයෝ තො දූහැමිය හ. අපට අසුරයන්ගෙන් බියෙක් විය හෙයි. අපි සම්බර අසුරිඳු වෙත එළඹ අභයදානය යදින්නමෝ තම මැනවැ”යි මේ සිත විය.

මහණෙනි, ඉක්බිති සිල්වත් කලණදහම් ඇති ඒ සෘෂිහු යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළු අතක් දිගු කරන්නේ හෝ වේ ද, දිගු කළ අතක් හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එසෙයින් ම මුහුදුතොර පත්සල්හි අතුරුදන් වූවාහු සම්බර අසුරිඳු ඉදිරියෙහි පහළ වූහ. මහණෙනි, එකල්හි සිල්වත් කලණදහම් ඇති ඒ සෘෂිහු සම්බර අසුරිඳුන්ට ගාථායෙන් කීහ.

සෘෂිහු සම්බර වෙත පැමිණියාහු අභයදානය යදිත්. භය දෙන්නට හෝ අභය දෙන්නට හෝ (සමත් වූ) මුඛව කැමැත්තක් කළ මැනව.

(අපට) විරුඬ වූ ශක්‍රයා සෙවුනා වූ සෘෂිත්ට අභයෙක් නැත. අභය ඉල්ලන්නාවූ තොපට බිය ම දෙමි.

අභය ඉල්ලන්නා වූ අපට බිය ම දෙන්නෙහි ය. තොපගේ මේ කීම පිළිගනිමු. තොපට බිය ක්‍ෂය නො වේවා.

යම් බඳු බිජ්වටක් වපුරු ද, එබඳු පල හැර ගනිමි. යහපත් ක්‍රියා කරණ තැනැත්තේ යහපත් විපාක ලබයි. පාපක්‍රියා කරණ තැනැත්තේ ලාමක-විපාක ලබයි. දරුව, තා විසින් බිජ්වටක් වපුරණ ලදී. එහි එලය විඳිනෙහි ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අථ ඛො භික්ඛවෙ තෙ ඉසයො සීලවනො කල්‍යාණධම්මො ඥාතො, අසුරිඤ්ඤං අභිසම්භාවො¹ සෙය්‍යථාපි තාම බලවා සුරිසො සම්මිඤ්ජනං වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සම්මිඤ්ජෙය්‍ය. එවමෙව සම්බරස්ස අසුරිඤ්ජස්ස පමුඛෙ අනතරංගිතා සමුද්දානීරෙ පණණකුටිසු පාතුරහෙසුං.

අථ ඛො භික්ඛවෙ සම්බරො අසුරිඤ්ජෙ තෙහි ඉසිති සීලවනොති කල්‍යාණධම්මෙති අභිසම්භාවො රතනීයා සුදං තික්ඛතං උබ්බිජ්ජති.²

සුචිරවග්ගො පඨමො.

තත්‍ර, අදානං:

සුචිරං සුසීමිඤ්ඤව වජ්‍යං වෙපවිතතිනො,
සුභාසිතං ජයෙඤ්ඤව කුලාවකං ත උබ්බිසං,
වෙරෙවන අසුරිඤ්ජෙ ඉසයො අරඤ්ඤකඤ්ඤව ඉසයො ව සමුද්දාකාති.

2. සන්තවනවග්ගො

11. 2. 1.

දෙවා[සන්තවනපද]සුතනං.³

257. එකං සමයං භගවා ඤාචන්ද්‍රියං විහරති ජෙනවනො අනාඨපිණ්ඩි-කස්ස ආරාමෙ.

තත්‍ර ඛො -පෙ- භගවා එතදවොච: සක්ඛාස්ස භික්ඛවෙ දෙවානම්ඤ්ජස්ස පුබ්බෙ මිත්‍රස්සභූතස්ස සත්ත වතපදාති⁴ සම්මතාති සමාදින්නාති අහෙසුං, යෙසං සමාදින්නතා සකෙකා සක්ඛතනං අජ්ඣගා.

කතමාති සත්ත වතපදාති? යාවජ්චං මාතාපෙතතිහරො අස්සං. යාවජ්චං කුලෙජෙට්ඨාපවාසී අස්සං. යාවජ්චං සණ්ඨවාචො අස්සං. යාවජ්චං අපිසුණ්වාචො අස්සං. යාවජ්චං විගතමුලමචේරෙන වෙනසා අභාරං අජ්ඣාවසෙය්‍යං, මුත්තවාගො පයභ:පාණී වොස්සග්ගරතො යාවයොගො දුතසංවිහාරතො. යාවජ්චං සච්චවාචො අස්සං. යාවජ්චං අකෙකාධිතො අස්සං. සවෙපි මෙ කොධො උපපජේය්‍ය බිප්පමෙව නං පටිවිනෙය්‍යනති. සක්ඛාස්ස භික්ඛවෙ දෙවානම්ඤ්ජස්ස පුබ්බෙ මිත්‍රස්සභූතස්ස ඉමාති සත්ත වතපදාති සම්මතාති සමාදින්නාති අහෙසුං. යෙසං සමාදින්නතා සකෙකා සක්ඛතනං අජ්ඣගාති.

මාතාපෙතතිහරං ජනතුං කුලෙජෙට්ඨාපවාසිතං,
සණ්ඨං සබ්බසම්භාසං පෙසුණෙය්‍යප්පහාසිතං,
මචේරජිවිතයෙ සුත්තං සච්චං කොධාතිභුං තරං,
තං වෙ දෙවා තාවතියා ආහු උපසුරිසො ඉතිති.

1. අභිසම්භාවො - සිමු. ස්‍යා. PTS. 2. උබ්බිජ්ජති - මජ්ඣ. PTS උබ්බිසි - සි 1, උබ්බිසි - සි 2. 3. වතපදසුතන - මජ්ඣ. 4. වතතපදාති - ස්‍යා.

මහණෙනි, ඉක්බිති, සිල්වත් කලණදහම් ඇති ඒ සෘෂිහු සමබර අසුරිඳුහට සාප කොට යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළු අතක් දිගු කරන්නේ හෝ වේ ද, දිගු කළ අතක් හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එපරිද්දෙන් ම සමබර අසුරිඳුගේ හමුවෙහි අතුරාදන් වුවාහු මුහුදුතෙර පන්සල්හි පහළ වූහ.

මහණෙනි, ඉක්බිති සිල්වත් කලණදහම් ඇති ඒ සෘෂින් විසින් සාප කරණ ලද සමබර අසුරිඳු තෙමේ රු තුන්යලක් තැනි ගෙණ තැනී සිටී.

සුචිර වර්ගය පළමුවැනි යි.

එහි උඤ්ඤාය:

සුචිර, සුසීම, ධජගහ, වෙපච්ඡති, සුභාසිතජය, කුලාවක, තදබන්ධය වෙරොවනඅසුරිඳු, ඉසයොආරඤ්ඤක, ඉසයොසමුද්දක යන සුත්ර දශයෙකි.

2. සහකරු වර්ගය.

11. 2. 1.

දෙවා[සහකරුවන්] සුත්රය.

257. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුවුනේ අරමිහි වැඩවසන සේක:

එහිදී ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. මහණෙනි, පෙර-මිනිස් වූ සක්දෙව්පුත්‍ර විසින් සත්වතපද කෙනෙක් සමාත්තයහ. සමාදන් කරණ ලදහ. ඔවුන් සමාදන් වූ බැවින් ශක්‍ර තෙමේ ශක්‍රබවට පැමිණියේ ය.

කවර සත්වත පද කෙනෙක් ද? යත්: දිවිහිමියෙන් මවුපියන් පුසින්-තෙමේ වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් කුලදෙවුවන් පුදන්නෙමි වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් මිහිරිවදන් ඇත්තෙමි වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් පිසුණුවදන් තැත්තෙමි වන්නෙමි. මුදන ලද ත්‍යාග ඇත්තෙමි, දන් දෙනු පිණිස දෙවූ අත් ඇත්තෙමි, දීමෙහි ඇලුනෙමි, අනුන් විසින් ඉල්ලන්නට සුදුසු වූයෙමි, දානයෙහිත් සංවිභාගයෙහිත් ඇලුනෙමි, දිවිහිමියෙන් පහවූ මසුරු ලිටින් යුත් සිතින් යුක්ත ව ගිහිගෙයි වෙසෙන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් සැබෑ තෙපුල් ඇත්තෙමි වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් ක්‍රෝධ තොකරන්නෙමි වන්නෙමි. ඉදිනු මට ක්‍රෝධය උපදනේ නම් වහා ම එය දුරු කරන්නෙමි යි. මහණෙනි, පෙර මිනිස් වූ සක්දෙව්ජ විසින් මේ සත් ව්‍යාපදයෝ මොනවට ගන්නා ලදහ. සමාදන් කරණ ලදහ. ඔවුන් සමාදන් කරණ ලද බැවින් ශක්‍ර තෙමේ ශක්‍රබවට පැමිණියේ ය.

මවුපියන් පුත්‍රයා කුලදෙවුවන් පුදන මාදු පිය තෙපුල් බණන කේලමින් වැළකුනු මසුරුලෙ දුරුකිරීමෙහි යෙදුනු සැබෑ තෙපුල් බණන ක්‍රෝධය මැඩලන සුළු ඒ මනුෂ්‍ය සත්ත්වයා ඒකාන්තයෙන් සත්පුරුෂයෙකැයි තව්තිසාවැසි දෙවියෝ කියත්.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

11. 2. 2.

[දුතිය] දෙවා[සත්තවතපද]සුතනං.¹

258. ²එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩි-
කස්ස ආරාමෙ තත්‍ර බො භගවා භික්ඛු -පෙ-³ එතදවොච:

සඤ්ඤා භික්ඛවෙ දෙවානම්ඤෙ පුබ්බෙ මනුස්සගුණො සමානො මණො
නාම මාණවො අහොසි. තස්මා මසවාති වුවවති. සකෙකා භික්ඛවෙ
දෙවානම්ඤෙ පුබ්බෙ මනුස්සගුණො සමානො පුරෙ පුරෙ⁴ දුතං අදුසි. තස්මා
පුරිඤ්ඤෙති වුවවති. සකෙකා භික්ඛවෙ දෙවානම්ඤෙ පුබ්බෙ මනුස්සගුණො
සමානො සකකච්චං දුතං අදුසි. තස්මා සඤ්ඤාති වුවවති. සකෙකා
භික්ඛවෙ දෙවානම්ඤෙ පුබ්බෙ මනුස්සගුණො සමානො ආවසථං අදුසි. තස්මා
වාසමොති වුවවති. සකෙකා භික්ඛවෙ දෙවානම්ඤෙ සහස්සමපි අනානං
මුහුතෙතත විනෙතති. තස්මා සහස්සකෙතති වුවවති. සකකස්ස භික්ඛවෙ
දෙවානම්ඤස්ස සුජා නාම අසුරකඤ්ඤ පජාපති. තස්මා සුජමපතීති
වුවවති. සකෙකා භික්ඛවෙ දෙවානම්ඤෙ දෙවානං තාවතියානං ඉස්සරියාති-
පච්චං රජජං කාරෙති.⁵ තස්මා දෙවානම්ඤෙති වුවවති.

සකකස්ස භික්ඛවෙ දෙවානම්ඤස්ස පුබ්බෙ මනුස්සගුණස්ස සත්තවතපදාති
සමත්තාති සමාදින්නාති අහෙසුං. යෙසං සමාදින්නත්තා සකෙකා සකකත්තං
අජ්ඣගා.

කතමාති සත්ත වතපදාති: යාවජ්චං මානාපෙතතිහරො අස්සං. යාවජ්චං
කුලෙජෙට්ඨාපවාසී අස්සං. යාවජ්චං සණ්ඨවාමො අස්සං. යාවජ්චං අපිපුණං-
වාමො අස්සං. යාවජ්චං විගතමලමචෙජ්රෙන වෙනසා අගාරං අජ්ඣාවසෙය්‍යං,
මුත්තවාගො පයතපාණී වොස්සගාරතො යාවයොගො දුතසංවිහාරතො.
යාවජ්චං සච්චවාමො අස්සං. යාවජ්චං අකෙකාධිතො අස්සං. සවෙපි මෙ
කොඛො උපපජෙය්‍ය බ්‍රහ්මචරිං පටිවිතෙය්‍යන්ති. සකකස්ස භික්ඛවෙ
දෙවානම්ඤස්ස පුබ්බෙ මනුස්සගුණස්ස ඉමාති සත්ත වතපදාති සමත්තාති
සමාදින්නාති අහෙසුං, යෙසං සමාදින්නත්තා සකෙකා සකකත්තං අජ්ඣගාති.

මානාපෙතතිහරං ජනතුං කුලෙජෙට්ඨාපවාසිතං
සණ්ඨං සබ්බසම්මාසං පෙසුණෙය්‍යප්පහාසිතං
මචෙජ්රවිතෙය්‍ය සුතනං සච්චං කොඛාභිතුං තරං
තං වෙ දෙවා තාවතියා ආහු සපුරිසො ඉතීති.

11. 2. 3.

මහාලි[සත්තවතපද]සුතනං.⁶

259. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා මහාලියං විහරති මහාවනෙ
කුටාගාරසාලායං. අථ බො මහාලි⁷ ලිච්ඡවි⁸ යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්.
උපසඬකම්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙතො එකමන්තං නිසීදි.

1. සකකාමසුතනං - මජ්. 2. සාවඤ්ඤං - මජ්. 3. -පෙ-, ත දිස්සති.
මජ්., PTS. 4. පුරෙති භජිද්ව චුතතං - ස්‍යා, මජ්. PTS. 5. කාරෙසි - සිඛු.
6. මහාලිසුතනං - මජ්. 7. මහාලි - ස්‍යා. 8. ලිච්ඡවි - මජ්., ස්‍යා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

11. 2. 2.

[දෙවන] දේවා [සත්තවතපද] සූත්‍රය.

258. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජේතවන තම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හිසුන්ට ... මෙය වදාළ සේක.

මහණෙනි, සක්දෙව්‍රජ පෙර මිනිස් වූයේ මහ නම් මාණවකයෙක් වී ය. එහෙයින් “මහවතනු”යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සක්දෙව්‍රජ පෙර මිනිස් වූයේ පළමු පළමු දන් දිනි. එහෙයින් “පුරිඤ්ඤ”යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සක්දෙව්‍රජ පෙර මිනිස් වූයේ සකස් කොට දන් දිනි එහෙයින් “සකක”යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සක්දෙව්‍රජ පෙර මිනිස් වූයේ ආවාස දිනි. එහෙයින් “වාසව”යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සක්දෙව්‍රජ අරුත් දහසකුණු මොහොතින් සිතයි. (දකිසි) එහෙයින් “සහසාසක”යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සක්දෙව්‍රජ හට සුජා නම් අසුර කන්‍යාවක් පජාපති (බිරිඳ) ය. එහෙයින් “සුජවපති” යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සක්දෙව්‍රජ තව්තිසා වැසි දෙවියන් පිළිබඳ ඉසුරු බව හා අධිපති බව ඇති රජය කරයි. එහෙයින් “දෙවානම්ඤ” යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, පෙර මිනිස් වූ සක්දෙව්‍රජ විසින් සත්වතපද කෙනෙක් මොනවට ගන්නා ලදහ. සමාදන් කරණ ලදහ. ඔවුන් සමාදන් කරණලද බැවින් ශක්‍ර තෙමේ ශක්‍රබවට පැමිණියේ ය.

කවර සත්වතපද කෙනෙක් ද යත්: දිවිහිමියෙන් මවුපියන් පුසින්තෙමි වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් කුලදෙවුවන් පුදන්තෙමි වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් මුදුවදන් ඇත්තෙමි වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් පිසුණුබස් නැත්තෙමි වන්නෙමි. මුදන ලද ක්‍යාග ඇත්තෙමි, පවිත්‍ර කරණ ලද අත් ඇත්තෙමි, දන් දීමෙහි ඇළුතෙමි, අනුන් විසින් ඉල්ලන්නට සුදුසු වූයෙමි, දානයෙහි හා සංවිභාගයෙහි ද ඇළුතෙමි, දිවිහිමියෙන් පහ වූ මසුරුමල ඇති සිහින් සුකත ව හිහිගෙයි වෙසෙන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් සබවස ඇත්තෙමි වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් ක්‍රෝධ නොකරන්නෙකිමි වන්නෙමි. ඉදිනුදු මට ක්‍රෝධය උපදනේ නම් වහා ම එය දුරු කරන්නෙමි යි. මහණෙනි, පෙර මිනිස් වූ සක්දෙව්‍රජ විසින් මේ සත්වතපදයෝ මොනවට ගන්නා ලදහ. සමාදන් කරණ ලදහ. ඔවුන් සමාදන් කරණ ලද බැවින් ශක්‍ර තෙමේ ශක්‍රබවට පැමිණියේ යි.

මවුපියන් පුස්තා, කුලදෙවුවන් පුදන, මුදපියතෙපුල් බණන, පිසුණු-බසින් වැළකුනු, මසුරුමල දුරු කිරීමෙහි යෙදුනු, සබවස් බණන, ක්‍රෝධය මැඬලන සුලු ඒ මනුෂ්‍ය සත්ත්වයා ඒකාන්තයෙන් සත්පුරුෂයෙකැයි තව්තිසා වැසි දෙවියෝ කියති.

11. 1. 3.

මහාලී [සත්තවතපද] සූත්‍රය.

259. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර සමීපයෙහි මහවෙතෙහි කුටාගාරශාලාවෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි මහාලී ලිච්ඡවි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

එකමනතං නිසිනො බො මහාලී ලීච්චි හගවනතං එතදවොච: දිට්ඨො, වො¹ හතොන සකෙකා දෙවානමිනෙය්ති. දිට්ඨො මෙ මහාලී සකෙකා දෙවානමිනෙය්ති.

සො හි නුත හතොන සකකපතිරූපකො හවිස්සති. දුග්ගසො හි හතොන සකෙකා දෙවානමිනෙය්ති.

සකකඤ්චාහං මහාලී පජාතාමි, සකකකරණෙ ව ධම්මෙ. යෙසං ධම්මානං සමාදින්නතතා සකෙකා සකකතතං අජ්ඣගා, තඤ්ච පජාතාමි.

සකෙකා මහාලී දෙවානමිනෙය් පුබ්බෙ මනුස්සභූතො සමානො මණො තාම මාණවො අහොසි. තස්මා “මසවාති” වුච්චති. සකෙකා මහාලී දෙවානමිනෙය් පුබ්බෙ මනුස්සභූතො සමානො පුරෙ පුරෙ දතං අදසි. තස්මා පුරිනදෙති වුච්චති. සකෙකා මහාලී දෙවානමිනෙය් පුබ්බෙ මනුස්සභූතො සමානො සකකච්චං දතං අදසි. තස්මා සකෙකාති වුච්චති. සකෙකා මහාලී දෙවානමිනෙය් පුබ්බෙ මනුස්සභූතො සමානො ආවසථං අදසි, තස්මා වාසවොති වුච්චති. සකෙකා මහාලී දෙවානමිනෙය් සහස්සම්පි අත්තං මුහුතෙතන විනෙතති. තස්මා සහස්සකෙකාති වුච්චති. සකකස්ස මහාලී දෙවානමිනෙය් සුජා තාම අසුර-කඤ්ඤ පජාපතී. තස්මා සුජාමතීති වුච්චති. සකෙකා මහාලී දෙවානමිනෙය් දෙවානං තාවතීංසානං ඉස්සරියාඨිපච්චං රජජං කාරෙති. තස්මා දෙවානමිනෙය්ති වුච්චති.

සකකස්ස මහාලී දෙවානමිනෙය් පුබ්බෙ මනුස්සභූතස්ස සත්ත වතපදාති සමතතාති සමාදින්නාති අහෙසුං. යෙසං සමාදින්නතතා සකෙකා සකකතතං අජ්ඣගා.

කතමාති සත්ත වතපදාති: යාවජ්චං මාතාපෙත්තිහරො අස්සං. යාවජ්චං කුලෙපෙට්ඨාපවාසී අස්සං. යාවජ්චං සණ්ඨවාදො අස්සං. යාවජ්චං අපිපුණ්ඨාවාදො අස්සං. යාවජ්චං චිගතමලවෙණරෙන වෙනසා අගාරං අජ්ඣාචසෙය්සං, මුත්තවාගො පයතපාණී වොස්සගාරතො යාවයොගො දතසංචිතාගාරතො. යාවජ්චං සච්චාවාදො අස්සං. යාවජ්චං අකෙකාධිනො අස්සං. සචෙපි මෙ කොධො උපපජේය්ස, ඛිපපමෙව නං පටිච්චෙනෙය්සත්ති.

සකකස්ස මහාලී දෙවානමිනෙය් පුබ්බෙ මනුස්සභූතස්ස ඉමාති සත්ත වතපදාති සමතතාති සමාදින්නාති අහෙසුං. යෙසං සමාදින්නතතා සකෙකා සකකතතං අජ්ඣගාති.

මාතාපෙත්තිහරං ජනතුං කුලෙපෙට්ඨාපවාසිතං
සණ්ඨං සබ්බසම්මාසං පෙසුණෙය්සප්පහාසිතං
මවෙණරචිතෙය් යුත්තං සච්චං කොධාභිභූං තරං
තං වෙ දෙවා තාවතීංසා ආහු සපසුරිසො ඉතීති.

1 දිට්ඨො බො හතොන හගවතා - ම.ජ.ස., දිට්ඨො නො - PTS.

එකත්පසෙක හුන් මහාලී ලිච්ඡවී තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාල කෙළේය: වහන්ස, මුඛවහන්සේ විසින් සක්දෙවිඳු දක්නා ලද්දේද? මහාලී, මා විසින් සක්දෙවිඳු දක්නා ලද්දේ ය.

වහන්ස, හෙ තෙමේ ඒකාන්තයෙන් ශක්‍රපුත්‍රිථක විය හෙයි. වහන්ස, සක්දෙවිඳු දැකීමට දූෂකාර ය. එහෙයිනි.

මහාලී, මම ශක්‍රයා ද දනිමි ශක්‍රකාරක ධර්ම ද දනිමි. යම් දහම් කෙනකුත් සමාදන් වූ බැවින් ශක්‍රයා ශක්‍රබවට පැමිණියේ නම් එ ද දනිමි

මහාලී, සක්දෙවිඳු පෙර මිනිස් වූයේ ම මස නම් මාණවකයෙක් විය. එහෙයින් “මසවනතු” යි කියනු ලැබේ. මහාලී, සක්දෙවිඳු පෙර මිනිස් වූයේ ම පළමු පළමු දන් දිනි. එහෙයින් “පුරිඤ්ඤ” යි කියනු ලැබේ. මහාලී, සක්දෙවිඳු පෙර මිනිස් වූයේ ම සකසා දන් දිනි. එහෙයින් “ශක්‍ර” යි කියනු ලැබේ. මහාලී, සක්දෙවිඳු පෙර මිනිස් වූයේ ම ආවාස දිනි. එහෙයින් “වාසව” යි කියනු ලැබේ. මහාලී, සක්දෙවිඳු අරුත් දහසකුදු මොහොතින් සිතයි. එහෙයින් “සහසාකක” යි කියනු ලැබේ. මහාලී, සක්දෙවිඳුට සුඡා නම් අසුර කන්‍යාව පජාපති බිරිඳ ය. එහෙයින් “සුජාපති” යි කියනු ලැබේ. මහාලී, සක්දෙවිඳු තච්ඡිසා වැසි දෙවියන් පිළිබඳ ඉසුරු බව හා අභිපති බව ඇති රජය කරයි. එහෙයින් “දෙවානම්ඤ” යි කියනු ලැබේ.

මහාලී, පෙර මිනිස් වූ සක්දෙවිඳු විසින් සත්වතපද කෙනෙක් මොනවද ගන්නා ලදහ. සමාදන් කරණ ලදහ. ඔවුන් සමාදන් වූ බැවින් ශක්‍රයා ශක්‍රබවට පැමිණියේ ය.

කවර සත්වතපද කෙනෙක් ද යත්: දිවිහිමියෙන් මවුපියන් ප්‍රසින්නෙම් වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් කුලදෙවුවන් පුදන්නෙම් වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් මුදුවදන් ඇත්තෙම් වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් පිසුණුවදන් නැත්තෙම් වන්නෙමි. මුදන ලද ත්‍යාග ඇත්තෙම්, පවිත්‍ර කරණ ලද අත් ඇත්තෙම්, දීමෙහි ඇලුනෙම්, අනුන් විසින් ඉල්ලන්නට සුදුසු වූයෙමි, දානයෙහි සංවිභාගයෙහිත් ඇලුනෙමි, දිවිහිමියෙන් පහවූ මුසුරුමල ඇති සිතින් යුක්ත ව ගිහිගෙයි වෙසෙන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් සබවස ඇත්තෙම් වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් ක්‍රෝධ නැත්තෙම් වන්නෙමි. ඉදිනුදු මට ක්‍රෝධය උපදනේ නම් වහා ම එය දුරු කරන්නෙමි යි. මහාලී, පෙර මිනිස් වූ සක්දෙවිඳු විසින් මේ සත්වතපදයෝ සමාන්තයහ. සමාදන් කරණ ලදහ. ඔවුන් සමාදන් කරණ ලද වත බැවින් ශක්‍රයා ශක්‍රබවට පැමිණියේ ය.

මවුපියන් පුත්‍රයා, කුලදෙවුවන් පුදන, මුදු පියනෙපුල් බණන, කේලමින් වළකුනු, මුසුරුමල දුරලීමෙහි යෙදුනු, සබවස් බණන, ක්‍රෝධය මැඩලනසුලු ඒ මනුෂ්‍ය සත්ත්වයා ඒකාන්තයෙන් සත්පුරුෂයෙකා යි තච්ඡිසා වැසි දෙවියෝ කියති යි.

11. 2. 4.

දළිඤ්ඤානං.

260 එකං සමයං භගවා ඤජගහෙ විහරති චෙඨඨතො කලඤ්ඤාතිවාපෙ. තත්ත ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු භගවතො පඨවස්සොසුං භගවා එතදවොච: භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතරො පුරිසො ඉමසමිං යෙව රාජගහෙ මනුස්සදළිඤ්ඤො අහොසි, මනුස්සකපණො මනුස්සවරාකො. සො තථාගතප්පවෙදිතෙ ධම්මවිතතො සද්ධං සමාදිසි. සීලං සමාදිසි. සුතං සමාදිසි. වාගං සමාදිසි. පඤ්ඤං සමාදිසි.

සො තථාගතප්පවෙදිතෙ ධම්මවිතතො සද්ධං සමාදිසිති: සීලං සමාදිසිති: සුතං සමාදිසිති: වාගං සමාදිසිති: පඤ්ඤං සමාදිසිති: කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ඣි දෙවානං තාවතීංසානං සහව්‍යතං. සො අඤ්ඤා දෙවෙ අතිරේචති චණ්ණෙන චෙඨ යසසා ච

තත්ත පුදං භික්ඛවෙ දෙවා තාවතීංසා උජ්ඣායනති බියනති විපාචෙනති: අච්ඡරියං චත හො අබ්බතං චත හො අයං භි දෙවපුතො: පුබ්බෙ මනුස්ස-භූතො සමානො මනුස්සදළිඤ්ඤො අහොසි, මනුස්සකපණො මනුස්සවරාකො. සො කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නො දෙවානං තාවතීංසානං සහව්‍යතං. සො අඤ්ඤා දෙවෙ අතිරේචති චණ්ණෙන චෙඨ යසසා වාති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවාතමිත්ඤ්ඤ දෙවෙ තාවතීංසෙ ආමනෙතසි: මා ඛො භූමෙහ මාරිසා එතස්ස දෙවපුත්තස්ස උජ්ඣායිත්ථ. එසො ඛො මාරිසා දෙවපුතො: පුබ්බෙ මනුස්සභූතො සමානො තථාගතප්පවෙදිතෙ ධම්මවිතතො සද්ධං සමාදිසි. සීලං සමාදිසි. සුතං සමාදිසි. වාගං සමාදිසි. පඤ්ඤං සමාදිසි. සො තථාගතප්පවෙදිතෙ ධම්මවිතතො සද්ධං සමාදිසිති: සීලං සමාදිසිති: සුතං සමාදිසිති: වාගං සමාදිසිති: පඤ්ඤං සමාදිසිති: කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නො දෙවානං තාවතීංසානං සහව්‍යතං. සො අඤ්ඤා දෙවෙ අතිරේචති චණ්ණෙන චෙඨ යසසා වාති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවාතමිත්ඤ්ඤ දෙවෙ තාවතීංසෙ අනුතය-මානො තායං චෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි:

යස්ස සද්ධා තථාගතෙ අවලා සුප්පතිට්ඨිතා,¹

සීලඤ්ඤා යස්ස කල්‍යාණං අරියකතං පසංසිතං,

1. සුප්පතිට්ඨිතා - සත.

11. 2. 4.

දළිදද ඉක්‍රමය.

260 එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වූ චේඨව්‍යායාමයෙහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙහි සි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු වහන්සැ සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක: මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. මේ රජගහනුවර ම මනුෂ්‍යදරිද්‍ර (දිළිඳු මිනිසකු) වූ මනුෂ්‍ය කාපණ (මනුෂ්‍යයින්ගේ කරුණාවට භාජන) වූ මනුෂ්‍යවරාක (ලාමක මිනිසකු) වූ එක්තරා පුරුෂයෙක් විය. හෙතෙමේ තපාගතයන් වහන්සේ විසින් වදාළ ශාසනයෙහි ශ්‍රද්ධාව සමාදන් වූයේ ය. ඕලය සමාදන් වූයේ ය. ශ්‍රාතය සමාදන් වූයේ ය. ත්‍යාගය සමාදන් වූයේ ය. ප්‍රඥාව සමාදන් වූයේ ය.

හෙතෙමේ තපාගතයන් වහන්සේ විසින් වදාළ ශාසනයෙහි ශ්‍රද්ධාව සමාදන් ව ඕලය සමාදන් ව ශ්‍රාතය සමාදන් ව ත්‍යාගය සමාදන් ව ප්‍රඥාව සමාදන් ව කාබුන් මරණින් මතු තව්නිසා වැසි දෙවියන්ගේ සහභාවයට, මනා ගති ඇති ස්වභාවිකයෙකුට පැමිණියේ ය. හෙතෙමේ ශරීරවණ්ණයෙන් ද යශසින් ද අන් දෙවියන් ඉක්මවා බබලයි.

මහණෙනි, එහි තව්නිසාවැසි දෙවියෝ නිසු කෙරෙත්, දෙය් කියත්, අවමන් කෙරෙත්: පින්වත්නි, ඒකාන්තයෙන් ආශ්වාසීය. පින්වත්නි, ඒකාන්තයෙන් අද්භූතයි. මේ දෙවිපුත් තෙමේ වනාහි පූර්වයෙහි මිනිස් වූයේ මනුෂ්‍ය දරිද්‍රයෙක් විය. මනුෂ්‍ය කාපණයෙක් විය. මනුෂ්‍ය වරාකයෙක් විය. හෙතෙමේ කාබුන් මරණින් මතු තව්නිසාවැසි දෙවියන්ගේ සහභාවයට මනා ගති ඇති ස්වභාවිකයෙකුට පැමිණියේ ය. හෙතෙමේ ශරීර වණ්ණයෙන් ද යශසින් ද අන් දෙවියන් ඉක්මවා බබලයි.

මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙවිඳු තෙමේ තව්නිසාවැසි දෙවියන් ඇමතිය: පින්වත්නි, තෙපි මේ දෙවිපුත්හට නිසු නො කරවු. පින්වත්නි, මේ දෙවිපුත් තෙමේ පෙර මිනිස් වූයේ තපාගතයන් වහන්සේ විසින් වදාළ ශාසනයෙහි ශ්‍රද්ධාව සමාදන් විය. ඕලය සමාදන් විය. ශ්‍රාතය සමාදන් විය. ත්‍යාගය සමාදන් විය. ප්‍රඥාව සමාදන් විය හෙතෙමේ තපාගතයන් වහන්සේ විසින් වදාළ ශාසනයෙහි ශ්‍රද්ධාව සමාදන් ව ඕලය සමාදන් ව ශ්‍රාතය සමාදන් ව ත්‍යාගය සමාදන් ව ප්‍රඥාව සමාදන් ව කාබුන් මරණින් මතු තව්නිසාවැසි දෙවියන්ගේ සහභාවයට මනාගති ඇති ස්වභාවිකයෙකුට පැමිණියේ ය. හෙතෙමේ වණ්ණයෙන් ද යශසින් ද අන් දෙවියන් ඉක්මවා බබලයි.

මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙවිඳු තෙමේ තව්නිසාවැසි දෙවියන් සතුටු කරමින් ඒ වෙලාවෙහි මේ ගාථාවන් කීය:

යමකුට තපාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාව අවල ව මැනවින් පිහිටියා ද, යමකුගේ යහපත් වූ ඕලය ආයාසිකාන්ත වූයේ *පසන්තා ඡේදේ ද,

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සබ්බෙ පසාදෙ යස්සත්ථ උජ්ඣුතඤ්ච දස්සනං,
 අදළිඤ්ඤාති තං ආත්ත අමොසං තස්ස ජිවිතං.
 තස්මා සඤ්ඤා ධර්මඤ්ච පසාදං ධර්මදස්සනං,
 අනුසුඤ්ඤථ මෙධානී සරං බුද්ධාන සංසතනාති.

11. 2. 5.

ශ්‍රමණෙය්‍යකසුතතං.

261. සාවච්ඡියං—

අථ බො සන්තොකා දෙවානම්ඤ්ඤෙ යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සීතො බො සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤෙ භගවන්තං එතද්වොච: කිනත්තබො භතොන භුමිරුමණෙය්‍යකනාති?

[භගවා:]

ආරුමවෙතො වතවෙතො පොකඛරඤ්ඤා¹ සුනිමමිකා,
 මනුස්සරුමණෙය්‍යස්ස කලං තාග්ගනාති සොළසිං.
 ගාමෙ වා යදි වා රඤ්ඤා නින්නො වා යදි වා ඵලෙ,
 යත් අරහන්තො විහරන්ති තං භුමිං² රුමණෙය්‍යකනාති.

11. 2. 6:

යජමානසුතතං.

262. එකං සමයං භගවා ශ්‍රජග්ගෙ විහරති ගිජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ. අථ බො සන්තොකා දෙවානම්ඤ්ඤෙ යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සීතො බො සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤෙ භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

යජමානානං මනුස්සානං පුඤ්ඤපෙක්ඛාන පාණීනං,
 කරුතං ඔපධිකං පුඤ්ඤං කත්ථ දින්නං මහපථලනාති.

[භගවා:]

වතකාරො ව පටිපන්නා වතකාරො ව ඵලෙ සීතා,
 එස සබ්බෙ උජ්ඣුතො පඤ්ඤාධර්මසමාහිතො.
 යජමානානං මනුස්සානං පුඤ්ඤපෙක්ඛාන පාණීනං,
 කරුතං ඔපධිකං පුඤ්ඤං සබ්බෙ දින්නං මහපථලනාති.

11. 2. 7.

වංශනා සුතතං.

263 සාවච්ඡියං—

තෙන බො පත සමයෙන භගවා දිවා විහාරගතො ගොති, පටිසල්ලිතො. අථ බො සන්තොකා ව දෙවානම්ඤ්ඤෙ බ්‍රහ්මා ව සහමප්ඨානී යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි, උපසඤ්ඤාමිත්වා පච්චෙකං ආරාමාගං නිස්සාය අට්ඨාසු. අථ බො සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤෙ භගවන්තො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

1. පොකඛරඤ්ඤා - කාන්ති. 2. භුමි - කාන්ති.

යමකුට සඛ්‍යයා කෙරෙහි පැහැදීම ඇත් ද, ඥානදර්ශනයක් සාප්පු වූයේ වේ ද, ඔහු නො දිලින්නේදැයි යි (බුද්ධාදි උතුමෝ) කියති. ඔහුගේ ජිවිතය හිස් නො වේ.

එහෙයින් ප්‍රඥා තෙමේ බුදුවරයන්ගේ ශාසනය සිහි කරන්නේ ශ්‍රද්ධාව ද, ශීලය ද, පැහැදීම ද, ධර්මය දැකීම ද, අනුයෝග වශයෙන් පිරිසිදු කරන්නේ ය.

11. 2. 5.

ගුණවත්කම සූත්‍රය

261. සැවැත්තුවර—

එකල්හි සක්දෙවරජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සක්දෙවරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, බිම පිළිබඳ සිත්කළු බව කීමෙන් දෑ”යි මෙය සැළ කෙළේ ය.

[භගවත්හු:]

ආරුමවෛත්‍යයෝ ද, වතවෛත්‍යයෝ ද, මෑතවින් නිව්වන ලද පොකුණු ද මනුෂ්‍ය රමණීයත්වය පිළිබඳ කොළොස් වැනි කලාවෙන් කලාවකුත් නො අහිත්.

ඉදින් ගම්හි හෝ වෙනෙහි හෝ ඉදින් වලබිමිහි හෝ ගොඩබිමිහි හෝ යම් තැනෙක රහත්හු වෙසෙත් ද, ඒ බිම සිත්කළු බව යි.

11. 2. 6.

යජමාන සූත්‍රය

262. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි ගිජුකුළුවෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි සක්දෙව්දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සක්දෙව්දු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කීය:

පින් කැමැති ව යාග කරන්නා වූ උපබිච්ඡාක ඇති පින් කරන්නා වූ මනුෂ්‍යප්‍රාණීන් විසින් කවර කෙනකුන්ට දෙන ලද්ද මහත්ඵල වේද යි.

[භගවත්හු:]

මාගීප්‍රතිපත්තයෝ සිවුදෙන ද, එලස්ථයෝ සිවුදෙන දැයි මේ (අභ්‍යායනී-පුද්ගල) සඛ්‍ය තෙමේ සාප්පු වූයේ ය. ප්‍රඥශීලසමාධිත් සුක්ක ය.

පින් කැමැති ව යාග කරන්නා වූ උපබිච්ඡාක ඇති පින් කරන්නා වූ මනුෂ්‍යප්‍රාණීන් විසින් ඒ සඛ්‍යයාගට දෙන ලද්ද මහත්ඵල වේ.

11. 2. 7.

වඤ්ඤා සූත්‍රය.

263. සැවැත්තුවර—

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිවාච්ඡාරණයට වැඩිසේක් පිළිසලන ඇති සේක. ඉක්බිති සක්දෙවරජ ද සහම්පති බ්‍රහ්ම ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ වෙත වෙත දෙරබා ඇසුරු කොට සිටියහ. එකල්හි සක්දෙවරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කීය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

උට්ඨෙති¹ චීර විජ්තසංඛ්‍යාම පනතභාර අනණ විවර ලොකෙ,
විතතඤ්ච තෙ සුච්ඡිතතං වජ්‍යෙ යථා පණ්ණරසාය රතතිනත්ති.

[භගවා:]

ත ඛො දෙවානම්ඤ්ඤ තථාගතා එවං වජ්ඣතබ්බා. එවඤ්ච ඛො දෙවානම්ඤ්ඤ තථාගතා වජ්ඣතබ්බා:

උට්ඨෙති¹ චීර විජ්තසංඛ්‍යාම සන්ථවාහ අනණ විවර ලොකෙ,
දෙසසු² භගවා ධම්මං අඤ්ඤාතාරො භවිස්සන්තීති.

11. 2. 8.

සකක නමසසන සුතතං³

264. සාවජ්ඣයං—

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ මාතලීසංඛ්‍යාහකං ආමනෙතසි:
යොජෙති සම්ම මාතලී, සහස්සයුතතං ආජඤ්ඤරථං. උය්‍යානභූමිං ගච්ඡාමි
සුභූමිං දස්සනායාති.

එවං භද්දන්තවාති ඛො භික්ඛවෙ මාතලී සංඛ්‍යාහකො සකකස්ස දෙවා-
නම්ඤ්ඤ පටිසසුචා, සහස්සයුතතං ආජඤ්ඤරථං යොජෙච්ඡා සකකස්ස
දෙවානම්ඤ්ඤ පටිවෙදෙසි: සුතෙතා ඛො තෙ මාරිස සහස්සයුතෙතා ආජඤ්ඤ-
රථො යස්සදුති කාලං මඤ්ඤසීති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ වෙජ්‍යන්තපාසාදු ඔරුහන්තො
පඤ්ඤිකො⁴ සුදං පුපුඤ්ඤා නමස්සති. අථ ඛො භික්ඛවෙ මාතලීසංඛ්‍යාහකො
සකකං දෙවානම්ඤ්ඤ ගාථාය අජ්ඣානාසි:

තං නමස්සන්ති තෙවිජ්ජා සබ්බෙ භූමවා ව බතතීයා,
වතතාඤ්ච ව මහාරුජා තිදසා ව යසසිනො,
අථ කො නාම සො යකෙඛා යං ත්වං සකක නමස්සසීති.

[සකෙකා:]

මං නමස්සන්ති තෙවිජ්ජා සබ්බෙ භූමවා ව බතතීයා,
වතතාඤ්ච ව මහාරුජා තිදසා ව යසසිනො.

අභඤ්ච සීලසම්පන්නෙ විරරන්තසමාහිතෙ,
සම්මා පබ්බජිතෙ වජ්‍යෙ බ්‍රහ්මචරියපරායනෙ.

යෙ භගවා, පුඤ්ඤකරු සීලවන්තො උපාසකා,
ධම්මෙන දුරං පොසෙන්නි තෙ නමස්සාමි මාතලීති.

[මාතලී:]

සෙට්ඨා හි කීර ලොකස්මිං යෙ ත්වං සකක නමස්සසි,
අභට්ඨි තෙ නමස්සාමි යෙ නමස්සසි වාසවාති.

[ථෙරු:]

ඉදං වච්ඡාන මසවා දෙවරුජා සුජම්භති,
පුපුඤ්ඤා නමස්සිනා පඬුඛො රථමාරුහීති.

1 උට්ඨෙති - සහ. - PTS. සි1,2. 2. දෙසෙභු - PTS. 3. පඨමසකක - සුතතං, සහ. භගවට්ඨිඤ්ඤා සුතතං. ම.ජ.සං. 4. අඤ්ඤිකා කථා - මජ්ඣ.

වීරයන් වහන්ස, දිනන ලද සඬාම ඇත්තානෙහි, බහා තබන ලද බර ඇත්තවුන් වහන්ස, ණය තැන්පානෙහි, තැනි සිටිනු මැනවි. ලොව හැසිරෙණු මැනවි. මුඛ වහන්සේගේ සිතත් පුණ්ණරුසි රැයක සඳ මෙන් මැනවින් මිදුනේ ය.

[භගවත්තු:]

දේවේන්ද්‍රය, තථාගතයෝ මෙසේ නො ම වැඳිය යුත්තාහ. දේවේන්ද්‍රය, තථාගතයෝ මෙසේ වැඳිය යුත්තාහ:

වීරයන් වහන්ස, විජිතසඬාමයන් වහන්ස, සාභ්ථාගයන් වහන්ස, අණතයන් වහන්ස, තැනි සිටිනු මැනව. ලොව හැසිරෙණු මැනව. භාග්‍ය-වතුන් වහන්ස, ධර්ම දේශනා කරණු මැනව. අවබෝධ කරන්නෝ ඇත.

11. 2. 8.

සත්තනාමයන සුත්තය.

264. සැවැත්තුමර—

මහණෙනි, පෙර වුවත් කියමි. සත් දෙවිඳු මාතලි රියැදුරු ඇමතී ය: සගය, මාතලි, දහසින් යුත් ආජ්ඣාසාරථය යොදව. මනා බිම් වූ උයන්බිම් දක්නට යමු.

මහණෙනි, 'එසේ ය මුඛට යෙහෙක් වේවයි' මාතලි රියැදුරු තෙමේ සත්දෙවිඳුහට පිළිවදන් දී දහසින් යුතු ආජ්ඣාසාරථය යොදා සත්දෙවිඳුහට නිදුකානෙහි, දහසින් යුත් ආජ්ඣාසාරථය යොදන ලදී. එයට දැන් කල් දනුව යි සැල කෙළේ ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති සත්දෙව් රජ වීරයෝත් පහයෙන් බස්නේ බදා-දිලි ව ම හැම දිගුන් තමෙයි. මහණෙනි, එකල්හි මාතලි රියැදුරු සත්දෙව්-රජුට ගාථායෙන් කී ය:

වේදනුය හදරණ සියලු භුලෝකවාසීහු ද, ඝෘත්‍රියයෝ ද, සතරවරම්-දෙව්මහරජු ද, යශස් ඇති දෙවියෝ ද, මුඛ වදිත්. වැලි සත්දෙවිඳුනි, මුඛ යමකු වදනානු තම හේ නිතම සහතිකයක් ද?

[සත්දෙවිඳු:]

ත්‍රිවේදය හදරණ පොළොත්තල වැසි සියල්ලෝ ද ඝෘත්‍රියයෝ ද සිවුවරම් දෙව්මහරජු ද යශස් ඇති දෙවියෝ ද මා තමෙයි.

මම ද ශීලයෙන් සමිකිත වූ බොහෝ කලක් මුළුල්ලෙහි එකඟ කල සිත් ඇති බහිරවිසුමිහි තත්පර වූ පාවිද්දන් මැනවින් වදිමි.

පින් කරණ සිල්වත් වූ ගෘහස්ථ යම් උච්ඡ කෙනෙක් දැහැමින් අභු-දරාවන් ප්‍රසිද්ද, මාතලි, මම ඔවුන් තමෙයි.

[මාතලි:]

සත්දෙවිඳුනි, මුඛ යම් කෙනකුත් වදනානු ද, ඔහු ලොවිහි ශ්‍රේෂ්ඨයෝ ම ය. සත්දෙව් රජුනි, (මුඛ) යම් කෙනකුත් වදනානු ද මම ද ඔවුන් තමෙයි.

[තෙරහු:]

දෙවියන්ට රජ වූ සුජාවගේ සාමියා වූ මහවනතු තම වූ සත්දෙව් රජ තෙමේ මෙය කියා. හැම දිගුන් තමාද රියට තැංගේ ය.

11. 2. 9.

දුතියසකකනමයසන සුතතං.¹265. සාවඤ්ඤියං—²

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්නෙදු මාතලීහභිගාහකං³
 ආමනෙතාසි: යොජෙහි සම්ම මාතලී, සහසංයුතතං ආච්ඤ්ඤරථං. උය්‍යානතුමිං
 ගව්‍යංම සුභුමිං දස්සනායාති.

එවං භග්ගතවාසී බො භික්ඛවෙ මාතලීහභිගාහකො සකකසං
 දෙවානම්නෙදස්ස පටිසසුචා සහසංයුතතං ආච්ඤ්ඤරථං යොජෙඤා සකකසං
 දෙවානම්නෙදස්ස පටිවෙදෙසි: සුතෙතා බො තෙ මාරිස, සහසංයුතතො
 ආච්ඤ්ඤරථො යස්සදති කාලං මඤ්ඤාසීති.

අථ බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්නෙදු වෙජ්‍යතාපාසාදු ඔරොහනෙතා
 පඤ්ඤිකො⁴ සුදං භගවතනං තමස්සාති.

අථ බො භික්ඛවෙ මාතලීහභිගාහකො සකකං දෙවානම්නෙදං ගාථාය
 අජ්ඣාසාසි:

යං හි දෙවා මනුස්සා ච තං තමස්සානි වාසව,
 අථ කො තාම තො යකෙබ්බා යං චං සකක තමස්සාසීති?

[සකෙකා:]

යො⁵ ඉධ සම්මාසම්බුද්ධො අස්මිං ලොකෙ සදෙවකෙ,
 අනොඤාතං සථාරං තං තමස්සාමි මාතලී.

යෙසං රුගො ව දෙසො ව අවිජ්ජා ව විරජ්ජනා,
 බිණ්ණසවා අරහනො තෙ තමස්සාමි මාතලී.

යෙ රුගදෙසවිතයා අවිජ්ජාසමතිකකමා,
 සෙබ්බා⁶ අපචයාරුමා අපමනනානුසිකකරො,
 තෙ තමස්සාමි මාතලී.

[මාතලී:]

සෙට්ඨා හි කීර ලොකස්මිං යෙ චං සකක තමස්සාසි,
 අහමි තෙ තමස්සාමි යෙ තමස්සාසි වාසවාති.

[පෙරා:]

ඉදං වඩාන මසවා දෙවරුජා සුජලපති,
 භගවතනං තමස්සාසි: පමුඛො රථමාරුභිති.

11. 2. 10.

තූතියසකකනමයසන සුතතං.⁷

266. එවං මෙ සුතං:⁸ එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤියං විහරති ජෙතවනෙ
 අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර බො භගවා භික්ඛු ආමනෙතාසි භික්ඛවොති.
 හදනෙතා තෙ භික්ඛු භගවතො පට්ටස්සොස්සං. භගවා එතදවොච:

1. සථාරවඤ්ඤාසුතතං - මජ්ඣ. 2. සාවඤ්ඤියං ජෙතවනෙ - ම, 3. මාතලී. සභිගාහකං.
 කථාච්ච 4. අඤ්ඤරථං කථා - මජ්ඣ. 5. සො - PTS. 6. සෙකකා - මජ්ඣ. සකා.
 7. සභිගවඤ්ඤා සුතතං - මජ්ඣ. 8. සාවඤ්ඤියං ජෙතවනෙ තත්‍ර - පට - එතදවොච - මජ්ඣ.

11. 2. 9.

ද්විතිය සකකනමයන සූත්‍රය

265. සැවැන්තුවර—

මහණෙනි, පෙර වුවක් කියමි. සක්දෙව්දු තෙමේ මාතලි රියැදුරු ඇමතිය: ‘සගය මාතලි, සහසුසුකත ආප්ඤ්ඤාරථය යොදව. මහතර බිම වූ උගන් බිම දක්නට යමු’යි.

“මහණෙනි, මාතලි රියැදුරු තෙමේ ‘එසේ ය, මුඛට මාතැවෙකි’යි පිළිතුරු දී දහසින් යුත් ආප්ඤ්ඤාරථය යොදා සක්දෙව්දුට ‘නිදුකාතෙහි, මුඛගේ දහසින් යුත් ආප්ඤ්ඤාරථය යොදන ලදී. එයට දැන් කල් දනුව’යි සැල කෙළේ ය.

මහණෙනි, එකල්හි සක්දෙව්දු විජයෝත්පහයෙන් බස්නේ බැදිලි වැසිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තමදිසි.

මහණෙනි, එකල්හි මාතලි රියැදුරු තෙමේ සක් දෙව්දුට ගාථායෙන් කී ය:

‘සක්දෙව්දුහි, යම් හෙයෙකින් දෙවියෝත් මිනිස්සුන් තොප වදිද්ද, වැලි ඒ තෙප් යමකු වදිවු තම් හේ කිතම් සතකයෙක් ද?’

[සක්දෙව්දු:]

එම්බා මාතලි, මෙහි දෙවියන් සහිත මේ ලොවිහි යම් සම්මාසම්බුදු කෙනෙක් වෙද්ද, අලාමික තම් ඇති ඒ ශාන්තාත් වහන්සේ තමදිසි.

යම් කෙනකුත් විසින් රුගයන් දෝෂයන් අවිද්‍යාවන් දුරු කරණ ලද්දහු ද, ඔහු සෞඛ්‍ය කළ ආප්‍රව ඇති රහත්හු ය. මාතලි, මම ඔවුන් තමදිසි.

මාතලි, යම් කෙනෙක් රුගදෝෂයන් දුරු කිරීමෙන් අවිද්‍යාව ඉක්මිමෙන් ශෛක්‍ෂ වුවාහු සසරවට තැසීමෙහි ඇලුතාහු තොපයා ව හික්මෙද්ද, මම ඔවුන් තමදිසි.

[මාතලි:]

සක්දෙව්දුහි, මුඛ යම් කෙනකුත් වදනාහු ද, ඔහු ලොවිහි ශ්‍රේෂ්ඨයෝ ම වෙති. සක්දෙව්දුහි, මුඛ යම් කෙනකුත් තමදනාහු තම් මමත් ඔවුන් තමදිසි.

[තෙරහු:]

මෙවන් තම් වූ දෙවියන්ට රජ වූ සුජාවගේ සාමියා වූ සක්දෙව්දු තෙමේ මෙය කියා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තැමැද රියට තැගේ ය.

11. 2. 10.

තනිය සකකනමයන සූත්‍රය

266. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැන්තුවර සමීපයෙහි පේතවන තම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණෙනි’යි හිසසුන් ඇමතු සේක. ඒ හිසසුන් වහන්සැයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

භූතපුබ්බං භීතබ්බෙව සකකකා දෙවානම්නෙ ඡාතලීසඛිතාහකං
ආමනෙසි: යොජෙති සම්ම මාතලී, සහසායුතනං ආජ්ඣාකර්ථං උය්‍යානභූමිං
ගච්ඡාම සුභූමිං දස්සනායාති.

එවං භද්දන්තවාති බො භීතබ්බෙව, මාතලී සඛිතාහකො සකකසා දෙවාන-
ම්නෙසා පටිසසුචා සහසායුතනං ආජ්ඣාකර්ථං යොජෙච්චා සකකසා
දෙවානම්නෙසා පටිවෙදෙසි: සුතෙතා බො තෙ මාරිස, සහසායුතෙතා
ආජ්ඣාකර්ථො, යස්සා¹ දුතී කාලං මඤ්ඤාසීති. අථ බො භීතබ්බෙව සකකා
දෙවානම්නෙ වෙජ්ඣන්තපාසාදා ඔරොහනෙතා පඤ්ඤාලිකො සුදං භීතබ්බසඛිතං
තම්සාති. . අථ බො භීතබ්බෙව, මාතලී සඛිතාහකො සකකං දෙවානම්නෙ
ගාථාසී² අජ්ඣාසාසි:

තං හි එතෙ තමසොගස්ස පුතීදෙහසං තරු,
නිමුග්ගා කුණ්ටසෙමනෙ³ බුප්පිපාසා⁴ සම්පපිතා.

කීන්ත්‍ර තෙසං පිහසසි අනාගාරුත වාසව,
ආචාරං ඉසිතං⁵ බ්‍රාහ්මී තං සුඤ්ඤාම වචො තවාති.

[සකකා:]

එතං තෙසං පිහසාමි අනාගාරුත මාතලී,
යමගා ගාමා පකකමනති අතපෙකකා වජ්ජනති තෙ.

ත තෙසං කොට්ඨ ඔපෙනති ත කුමෙහා⁶ ත බලොපිගං⁷,
පරනිට්ඨිතමෙසානා⁸ තෙත යාපෙනති සුබ්බතා,
සුමන්තමනතිනො ධීරු කුණ්ටිකා සමඤ්චරු.

දෙවා විරුද්ධා අසුරෙහි පුථු ඡවා ව මාතලී,
අවිරුද්ධා විරුද්ධෙසු අතතදණෙසු නිබ්බුතා,
සාදනෙසු අතාදනා තෙ තමසාමි මාතලීති.

[මාතලී:]

සෙට්ඨා හි කිර ලොකසමිං යෙ චං සකක තමසාසී,
අභමිපි තෙ තමසාමි යෙ තමසාසී වාසවාති.

[ථෙරා:]

ඉදං සුචාත මඤ්චා දෙවරුජා සුජම්පති,
භීතබ්බසඛිතං තමසසිචා පමුබො රථමාරුහිති.

සත්තවතවග්ගො දුතීයො.

තත්‍රාද්දනං:

වතපදෙත⁹ තයො වුතතා දඤ්ඤාකුට රුමනෙය්‍යකං,
යජමානකුට වන්දනා තයො සකකතමසානාති.

1. ගාථාය - මජ්ඣ. සං. PTS. 2. කුණ්ටසෙමන - මජ්ඣ. කුණ්ටසෙමන - කස්ථි,
3. බුප්පිපාස - මජ්ඣ. 4. ඉසිතං - PTS. 5. කුමගා - සං. PTS. 6. කලොපිගං -
මජ්ඣ. සං. 7. පරිනිවර්තනමෙසා - සං. 8. දෙව රත - මජ්ඣ. PTS.
9. මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මහණෙනි, පෙර වුවක් කියමි. සක්දෙවිරජ මාතලී රියාදුරා ඇමති ය: “සඟය මාතලී, දහසින් යුත් ආජ්ඣාසාරථය යොදව, මහහර බිම වූ උයන්බිම දක්නට යමු”යි.

මහණෙනි, මාතලී රියාදුරා “එසේ ය. මුඛට මැනවෙක් වේව”යි සක්දෙව්වුට පිළිතුරු දී දහසින් යුත් ආජ්ඣාසාරථය යොදා සක්දෙව්වුට නිදුකානෙනි, දහසින් යුත් මුඛගේ ආජ්ඣාසාරථය යොදන ලද්දේ ය. දුන් එයට කල් දනුව”යි සැළ කෙළේ ය. මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙවිරජ විජයෝත්පභයෙන් බස්නේ බද්දලී ව ම බික්සහන නමිදිසි. මහණෙනි, එකල්හි, මාතලී රියාදුරා තෙමේ සක්දෙව්වුට ගාථායෙන් කී ය:

දුගඳ සිරුර වැහිර ගෙණ හෝතා වූ මේ මනිස්සු මුඛවහන්සේ තමදනාහ. මොහු කුණපයෙහි (මවුකුසා) ගැලුනාහ. සාපිපාසා දෙකින් මඛනා ලද්දහුය.

සක්දෙව්වුනි, ගාගවාස තැනි ඒ තව්සන්ගේ කීනම් ආචාරයක් කැමැත්තෙහි ද? කියනු මැනව. මුඛගේ ඒ වදන අසමු

[සක්දෙව්වු:]

එම්බා මාතලී, ඔහු යම් ගමෙකින් බැහැර යෙත් නම් නිරපේක්ෂක ව යෙත්. ගාගවාස රහිත වූ ඔවුන්ගේ මේ ගුණය කැමැත්තෙමු.

ඔවුන් සතු (ධාන්‍යයක්) කොටුවෙක නො බහත්. සැලෙක්කිදු නො බහත්. පැසෙක්කිදු නො බහත්. මෙරමා නිම වූ බත නොයන්නාහු මනා වුත ඇත්තාහු එයින් යැපෙත්. සුමනතුණ මනතුණය කරන්නාහ. ධාතීසම්පන්නයහ. නියසබ්දයහ. සම ව ගැසිරෙන්නාහ.

එම්බා මාතලී, දෙවියෝ අසුරයන් හා විරුඬියහ. (එසේ ම) බොහෝ මනිස්සු ද (ඔවුනොවුන් හා) විරුඬියහ. (එහෙත් මොහු) විරුඬියන් කෙරෙහි අවිරුඬියහ. ගත් දමු ඇත්තන් කෙරෙහි නිවුහ. ආදන (ග්‍රහණ) සහිතයන් අතරෙහි ආදන රහිතයහ. මාතලී, ඔවුන් නමිදිමි.

[මාතලී:]

සක්දෙව්වුනි, මුඛ යම් කෙනකුත් තමදනාහු නම් ඔහු ලොවිහි ශ්‍රේෂ්ඨයෝ ම වෙති. සක්දෙව්වුනි, මුඛ යම් කෙනකුත් තමදනාහු නම් මමත් ඔවුන් තමිදිමි.

[තෙරහු:]

මසවන් නම් වූ දෙවියන්ට රජ වූ සුජාටගේ සැමියා වූ සක්දෙවිරජ මෙය අසා බික්සහන නැමද රියට නැංගේය.

සත්තවතවතිය ගෙවැනි යි.

එහි උඤ්ඤාය:

වතපද සුත්‍ර තුණය, දළිඟු, රුමණේයාසක, යජමාන, වන්දනා සුත්‍රය, සකකතමයානා සුත්‍ර තුණය යි සුත්‍ර දහයකි.

3. සංකතපඤ්චකං

11. 8. 1.

කුච්චා¹ සුතනං

267. ²ඵචං මෙ සුතනං: ඵකං සමයං භගවා ඝාචජ්ඣියං විහරති ජෙතවනෙන අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ බො සසෙකකා දෙවානම්ඤ්ඤ යෙන භගවා තෙත්තපසඛිකම්. උපසඛිකම්චා භගවනතං අභිවාදෙචා: ඵකමනතං අට්ඨාසි. ඵකමනතං සිතො බො සසෙකකා දෙවානම්ඤ්ඤ භගවනතං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

කිංසු කුච්චා³ සුඛං සෙති කිංසු කුච්චා³ ත සොචති,
කිසසස්ස⁴ ඵකධම්මස්ස වධං රොවෙසි තොතමාති.

[භගවා:]

කොධා කුච්චා³ සුඛං සෙති කොධං කුච්චා³ ත සොචති,
කොධස්ස විසමුලස්ස මධුරග්ගස්ස වාසව,
වධං අරියා පසංසනති තං හි කුච්චා³ ත සොචති ති.

11. 8. 2.

දුබ්බණ්ණිය සුතනං

268. ඝාචජ්ඣියං—⁵

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤානිග්ගේ යතෙබ්බා දුබ්බණ්ණො ඔකොට්ඨකො සසකස්ස දෙවානම්ඤ්ඤ ආසතෙ නිසිනොතා අගොසි. තත්ත සුදං භික්ඛවෙ දෙවා තාවතීංසා උජ්ඣායනති බියනති විපාවෙනති: අච්ඡරියං වත හො, අබ්භුතං වත හො, අයං යතෙබ්බා දුබ්බණ්ණො ඔකොට්ඨකො සසකස්ස දෙවානම්ඤ්ඤ ආසතෙ නිසිනොතා⁶ යථා යථා බො භික්ඛවෙ, දෙවා තාවතීංසා උජ්ඣායනති බියනති විපාවෙනති, තථා තථා සො යතෙබ්බා අභිරුපතරො වෙච්ච හොති දස්සනීයතරො ච පාසාදිකතරො ච

අථ බො භික්ඛවෙ දෙවා තාවතීංසා යෙන සසෙකකා දෙවානම්ඤ්ඤ තෙත්තපසඛිකම්සු. උපසඛිකම්චා සසකකං දෙවානම්ඤ්ඤ ඵතදවොචු: ඉධ තෙ මාරිස අඤ්ඤාතරො යතෙබ්බා දුබ්බණ්ණො ඔකොට්ඨකො තුලිගාකං⁷ ආසතෙ නිසිනොතා. තත්ත සුදං මාරිස දෙවා තාවතීංසා උජ්ඣායනති බියනති විපාවෙනති: අච්ඡරියං වත හො අබ්භුතං වත හො අයං යතෙබ්බා දුබ්බණ්ණො ඔකොට්ඨකො සසකස්ස දෙවානම්ඤ්ඤ ආසතෙ නිසිනොතා. යථා යථා බො මාරිස දෙවා තාවතීංසා උජ්ඣායනති බියනති විපාවෙනති, තථා තථා සො යතෙබ්බා අභිරුපතරො වෙච්ච හොති දස්සනීයතරො ච පාසාදිකතරො වාති. සො හි නුත මාරිසා කොධානකොධා යතෙබ්බා භවිස්සති ති.

1. ජෙතා, සුතනං. - මජ්ඣ. PTS. 2. ඝාචජ්ඣියං ජෙතවනො - මජ්ඣ. 3. ජෙතා - මජ්ඣ. PTS. 4. කිසසස්ස - මජ්ඣ. 5. ඝාචජ්ඣියං ජෙතවනො, තත්ත මො - පෙ - ඵතදවොච - මජ්ඣ. 6. නිසිනොතා හොති. PTS. 7. සසකස්ස දෙවානම්ඤ්ඤ - මජ්ඣ.

3. සකපයාදායකය

11. 8. 1.

කුසා සුත්‍රය

267. මොව්වන් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අන්තර්වූ සිවුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එකල්හි සක්දෙව්දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සක්දෙව්දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් සැළ කෙළේ ය.

ගෞතමයන් වහන්ස, කුමක් දවා සුවසේ වැටේ ද? කුමක් දවා නොසොස්සේ ද? කිනම් එක් දහමක් හුණේ නැත්ම රැස්වෙයි ද?

[භගවත්හු:]

සක්දෙව්දුනි, ක්‍රෝධය දවා සුවසේ වෙසෙයි. ක්‍රෝධය දවා ශෝක නොකෙරේ. විෂ වූ මූල ඇති මිහිරි අග ඇති ක්‍රෝධය නැත්ම ආයාසයේ පසසත්. එය දවා ම ශෝක නොකෙරෙයි.

11. 8. 2.

දුක්ඛණ්ඩය සුත්‍රය

268 සැවැත්නුවර—

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. දුච්ඡේ වූ මිටි වූ එක්තරා යකෙක් සක්දෙව්දුගේ අසුන්හි හුන්නේ විය. මහණෙනි, එකල්හි තච්චිසා වැසි දෙව්දෙයින් “පින්වත්නි, ඒකාන්තයෙන් ආයාසයෙහි. පින්වත්නි, ඒකාන්තයෙන් අදහනයෙහි. දුච්ඡේ වූ මිටි වූ මේ යක්‍ෂ තෙමේ සක් දෙව්දුගේ අස්තෙහි හුන්නේ ය”යි නිකු කෙරෙත්, දෙස් කියත්, අවමන් කෙරෙත්. මහණෙනි, තච්චිසා වැසි දෙව්දෙයින් යම් යම් පරිද්දකින් නිකු කෙරෙත් ද, දෙස් කියද්ද, අවමන් කෙරෙද්ද, ඒ ඒ පරිද්දෙන් ඒ යක්‍ෂ තෙමේ ඉතා විශිෂ්ට රූ ඇත්තේ ද ඉතා දෘකුම්කපු වූයේ ද අතිශයින් ප්‍රසාද එළවන්නේ ද වෙයි.

මහණෙනි, ඉක්බිති තච්චිසා වැසි දෙව්දෙයින් සක්දෙව්දු වෙත එළඹියහ. එළඹ සක්දෙව්දුහට මෙය සැළ කළහ. නිදුකානෙහි, මෙහි දුච්ඡේ වූ මිටි වූ එක්තරා යකෙක් මුඛයේ අස්තෙහි හුන්නේ ය. නිදුකානෙහි, එකල්හි තච්චිසා වැසි දෙව්දෙයින් “පින්වත්නි, ඒකාන්තයෙන් ආයාසයෙහි. පින්වත්නි, ඒකාන්තයෙන් අදහනයෙහි. දුච්ඡේ වූ මිටි වූ මේ යක්‍ෂ තෙමේ සක්දෙව්දුගේ අස්තෙහි හුන්නේ ය”යි නිකු කෙරෙත්. දෙස් කියත්. අගුණ පතුරුවත්. නිදුකානෙහි, තච්චිසා වැසි දෙව්දෙයින් යම් යම් පරිද්දකින් නිකු කෙරෙත් ද, දෙස් කියත් ද, කුගුණ පතුරුවත් ද, ඒ ඒ පරිද්දෙන් ඒ යක්‍ෂ තෙමේ ඉතා මනහර රූ ඇත්තේ ද ඉතා දෘකුම්කපු වූයේ ද අතිශයින් ප්‍රසාද එළවන්නේ ද වේ ම ය. පින්වත්නි, හෙ තෙමේ ඒකාන්තයෙන් ක්‍රෝධය බුද්ධි යක්‍ෂයෙක් වන්නේ ය”යි.

අථ බො භික්ඛවෙ, සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤෙ යෙන සො කොධහකෙකා යකෙකා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්භා එකංසං උතතරුකඬං කරිචා දකඛිණජාණ්ණමණ්ඩලං පඨවියං නිහන්චා යෙන සො කොධහකෙකා යකෙකා තෙතඤ්ජලිං පණාමෙචා තික්ඛතභුං නාමං සාවෙසි: සකෙකා'හං¹ මාරිස දෙවානම්ඤ්ඤෙ, සකෙකා'හං² මාරිස දෙවානම්ඤ්ඤෙති.

යථා යථා බො භික්ඛවෙ, සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤෙ නාමං සාවෙති තථා තථා සො යකෙකා දුබ්බණ්ණතරෙ වෙව අහොසි ඔකොට්ඨකතරෙ ව දුබ්බණ්ණතරෙ වෙව හුචා ඔකොට්ඨකතරෙ ව තතේවතතරධාසිති.

අථ බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤෙ සකෙ අසතෙ නිසිදිචා දෙවෙ තාවතියෙ අනුතයමානො තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි:

ත සුපහතවිතෙතා'ලි තාවතෙතන³ සුචානසො,
ත වො වීරහං කුජකාමි කොධො මෙසි තාවතිට්ඨති.

කුඤ්ඤා'හං⁴ ඵරුසං බ්‍රුමි ත ව ධම්මොති නිත්තයෙ,
සනතිග්ගණකාමි අත්තාතං සමපය්‍යං අත්ථමත්තතොති.

11. 3. 3.

මායාසුතතං⁵

269. ඝාට්ඨකියං⁶—

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ, වෙපචිතති අසුරිඤ්ඤෙ අබාධිකො අහොසි, දුකඛිතො ඛාලුකභිලානො. අථ බො භික්ඛවෙ, සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤෙ යෙන වෙපචිතති අසුරිඤ්ඤෙ තෙනුපසඬකම් හිලානපුච්ඡකො.

අගුසා බො භික්ඛවෙ, වෙපචිතති අසුරිඤ්ඤෙ සකකං දෙවානම්ඤ්ඤං දුරතො'ව අගච්ඡන්තං. දිස්වාත සකකං දෙවානම්ඤ්ඤං එතදවොච: තික්ඛිච්ඡ මං දෙවානම්ඤ්ඤෙති.

වාවෙසි මං වෙපචිතති සම්බරිමායන්ති. ත තාවාහං වාවෙමි යාවාහං මාරිස අසුරෙ පටිපුච්ඡාමිති.

අථ බො භික්ඛවෙ වෙපචිතති අසුරිඤ්ඤෙ අසුරෙ පටිපුච්ඡ: වාවෙමහං මාරිසා සකකං. දෙවානම්ඤ්ඤං සම්බරිමායන්ති. මා බො චං මාරිස වාවෙසි සකකං දෙවානම්ඤ්ඤං සම්බරිමායන්ති.

අථ බො භික්ඛවෙ වෙපචිතති අසුරිඤ්ඤෙ සකකං දෙවානම්ඤ්ඤං ගාථාය අජකිභාසි:

මායාචී⁷ මහවා සකක දෙවරුජා⁸ සුජමපති,
උපෙති තීරයං සොරං ඝමිණිණි'ව සතං සමන්ති.

1. සාවෙති - සිවු. මජ්ඣ. ඝා. 2. සකකාහං - සහ. 3. තාවටෙවත - සහ PTS.
4. කුඤ්ඤා න ඵරුසං බ්‍රුමි - මජ්ඣ. ඝා. PTS 5. සම්බරිමායා සුතතං - මජ්ඣ.
6. සාවඤ්ඤං - පට - හතවා එතදවොච - මජ්ඣ. 7. මායාචී - PTS 8. දෙවරුජා - මජ්ඣ.

මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙව්දු ඒ කෝධහත්ත යකු වෙත එළඹියේ ය. එළඹ උතුරුසඵඵ එකක් කොට දකුණු දණ්ඩල පොළොවෙහි හැත ඒ කොධහත්ත යකු වෙත ඇදීලි බැඳ “නිදුකානෙනි, මම සක් දෙව්දුමි. නිදුකානෙනි, මම සක් දෙව්දුමි”යි තෙවරක් තම ඇස්වී ය.

මහණෙනි, සක්දෙව්දු යම් යම් පරිද්දෙන් තම අස්වා ද, ඒ යක්ෂ තෙමේ ඒ ඒ පරිද්දෙන් අභියසින් දුළුණ් ද, ඉතා මිටි ද වූයේ ය ඉතා දුළුණ් ද, ඉතා මිටි ද වී එහි ම අතුරුදන් විය.

මහණෙනි, එකල්හි සක්දෙව්දු සිය අස්තෙහි හිඳ තව්හියා වැසි දෙවියන් සතුටු කරමින් ඒ වෙලාවෙහි මේ ගාථා කී ය:

තො සැටුනු සිත් ඇත්තෙමි වෙමි. කෝවැටුමෙන් සුවසේ ගෙණ ඉය නො ගෙමි. මම බොහෝ කලක් නොකිපෙමි. මා කෙරෙහි ක්‍රෝධය නො පිහිටයි.

මම කිපියෙමි රථබස් නො බෙණෙමි. දහමබස් පවසමි. අතමාජීය දකිමින් අභියසින් තමා නිගනිමි.

11. 3. 3.

මායා සුත්‍රය

269. සැවැත්නුවර—

මහණෙනි, පෙර වුවක් කියමි. වෛපථිහනි අසුරිදු (ඉසිගණයාගේ සාපයෙන්) හටගත් අබාධ ඇත්තේ දුකට පත්වූයේ දැඩියේ හිලන් වූයේ විය. මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙව්දු තෙමේ හිලන්යේ විමසන්නක් ව වෛපථිහනි අසුරිදු වෙත එළඹියේ ය.

මහණෙනි, වෛපථිහනි අසුරිදු එන්නා වූ සක්දෙව්දු දුර දී ම දැක්කේ ය. දුක සක් දෙව්දුට ‘දේවෙහ්‍යය, මට පිළියම් කරව’යි මෙය කී ය

‘වෛපථිහනි, මා සඹරිමායාව හදරවාලව’යි (සක්දෙව් කී ය.) නිදුකානෙනි, මම අසුරයන් පුළුවන්තා තෙක් නො හදරව’යි වෛපථිහනි කී ය.

ඉක්බිති වෛපථිහනි අසුරිදු “පින්වත්නි, මම සක්දෙව්දු සඹරිමායාව හදරවමි දැ යි අසුරයන් පිළිවිසි ය. නිදුකානෙනි, තෙපි සක් දෙව්දු සඹරිමායාව නො ම හදරවාලවු.”

මහණෙනි, එකල්හි වෛපථිහනි අසුරිදු සක්දෙව්දුට ගාථායෙන් කී ය:

“මහ යහ නම් ඇත්තව, ශක්‍රය, දේවෙහ්‍යය, සුජාවතේ හිමිය, ආයා ඇති පුද්ගල තෙමේ සමබර නම් අසුරයා මෙන් සියවසක් පැසෙන දරුණු තීරයට පැමිණෙයි.

11. 3. 4.

අවචයසුභතං.

270. ¹එකං සමයං භගවා ඤාච්ඡජීයං විහරති ජෛතවනො අනාථ-
පිණ්ඩකස්ස ආණ්ණමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන දො භික්ඛු සමපයොජේසුං.
තත්තෙකො භික්ඛු අවචසරු. අථ ඛො සො භික්ඛු තස්ස භික්ඛුතො සන්තීකෙ
අවචයං අවචයතො දෙසෙති². සො භික්ඛු ත පටිගණ්හාති.³

අථ ඛො සම්මසුලා භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමිසු. උපසඤ්ඤා-
මිණා භගවන්තං අභිවාදෙතා එකමිත්තං නිසිදිංසු. එකමිත්තං නිසිත්තා
ඛො තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොචුං: ඉධ භතෙන දො භික්ඛු සමප-
යොජේසුං. තත්තෙකො භික්ඛු අවචසරු. අථ ඛො සො භගවන්ත භික්ඛු තස්ස
භික්ඛුතො සන්තීකෙ අවචයං අවචයතො දෙසෙති. සො භික්ඛු ත
පටිගණ්හාති.

දො මෙ භික්ඛවෙ බාලා: යො ව අවචයං අවචයතො ත පස්සති, යො
ව අවචයං දෙසෙන්නස්ස යථාධම්මං ත පටිගණ්හාති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ,
දො බාලා. දො මෙ භික්ඛවෙ පණ්ඩිතා: යො ව අවචයං අවචයතො පස්සති,
යො ව අවචයං දෙසෙන්නස්ස යථාධම්මං පටිගණ්හාති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ
දො පණ්ඩිතා.

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවාතමිනෙසු සුඛම්මායං සභායං දෙවෙ
තාවතීංසෙ අනුතයමානො තායං වෙලායං ඉමං ගාථං අභාසි:

කොඛො වො වසමායාතු මා ව මිත්තො හි වො ජරු,
අගරහියං මා ගරහිත් මා ව භාසිත් පෙසුණං,
අථ පාපජනං කොඛො පබ්බතො වාහිමගුනීති.

11. 3. 5.

අනෙකාධිසුභතං.

271. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඤාච්ඡජීයං විහරති ජෛතවනො
අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තෙන⁴ ඛො පන සමයෙන දො භික්ඛු
සමපයොජේසුං --පෙ--.

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවාතමිනෙසු සුඛම්මායං සභායං දෙවෙ
තාවතීංසෙ අනුතයමානො තායං වෙලායං ඉමං ගාථං අභාසි:

මා වො කොඛො අජ්ඣගමි මා ව කුජ්ඣිත් කුජ්ඣිතං,
අනෙකාඛො අවිහිංසා ව අරියෙසු වසති සද,⁵
අථ පාපජනං කොඛො පබ්බතො වාහිමගුනීති.

සන්තප්පඤ්ඤා.

1. ඤාච්ඡජීයං - පප- ආරාමෙ - මජ්ඣං. 2. දෙසසෙ - PTS. 3. සපාටිගණ්හාති -
මජ්ඣං. ත පටිගණ්හාති - සසා. 4. තෙ ඛො භගවා - පප- එතදවොච - මජ්ඣං, සසා,
PTS. 5. අරියෙසු ව පටිපදා - මජ්ඣං.

11. 3. 4.

අවමය සූත්‍රය

270. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිති වැඩ වසන සේක. එකල්හි භික්ෂුහු දෙදෙනෙක් කලහ කළහ. එහි එක් මහණෙක් අභිගවා බිණී. එකල්හි ඒ මහණ ඒ මහණු ලඟ වරද වරද වශයෙන් දෙසයි. ඒ මහණ එය නො පිළිගනී.

ඉක්බිති බොහෝ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹිය හ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකක් පසෙක හුන්හ. එකක්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කළහ: වහන්ස, මෙහි මහණු දෙදෙනෙක් කලහ කළහ. එහි එක් මහණෙක් අභිගවා බිණී. වහන්ස, එකල්හි ඒ මහණ තෙමේ ඒ මහණු ලඟ වරද වරද වශයෙන් දෙසයි. ඒ මහණ තෙමේ එය නො පිළිගනී.

මහණෙනි, මේ බාලයෝ දෙදෙනෙකි: යමෙක් වරද වරද වශයෙන් නො දකී ද, යමෙකුත් වරද දෙසන්නහුගේ යථාධර්මය නො පිළිගනී ද, මහණෙනි, මේ දෙදෙන බාලයෝ යි. මහණෙනි, මේ පණ්ඩිතයෝ දෙදෙනෙකි: යමෙක් වරද වරද වශයෙන් දකී ද, යමෙකුත් වරද දෙසන්නහුගේ යථාධර්මය පිළිගනී ද; මහණෙනි, මේ දෙදෙන පණ්ඩිතයෝ යි.

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි සක් දෙවරජ සුඛමා සභායෙහි තච්ඡිකා වැසි දෙවියන් සතුටු කරවමින් ඒ වෙලාවෙහි මේ ගාථාව කී ය.

ක්‍රෝධය තොපගේ වසයට පාමණේවා. තොපගේ මිත්‍රධර්මයෙහි දිරිමෙක් නො වේවා. තොගැරකියසුච (කෂිණාසුච) පුද්ගලයාට නො ගරහව. කේලාමී නො ද කියව. වැලි ක්‍රෝධය පථිතයක් මෙන් ලාමක ජනයා අභිශයින් මඩි.

11. 3. 5

අනෙකාධි සූත්‍රය

271. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිති වැඩ වසන සේක. එකල්හි භික්ෂුහු දෙදෙනෙක් කලහ කළහ. ... - ...

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. සක්දෙවිඳු සුදම්සෙබෙහි තච්ඡිකා වැසි දෙවියන් සතුටු කරවමින් ඒ වෙලාවෙහි මේ ගාථාව කී ය.

ක්‍රෝධය තෙමේ තොප නහමක් මඩිවා! කීපෙන්තවුන්ට නො ද කීපෙව. ක්‍රෝධ නො කිරීම ද අවිහිංසාව ද හැම කල්හි ආයතීයන් කෙරෙහි පවතී. වැලි ක්‍රෝධය පථිතයක් මෙන් ලාමක ජනයා වෙසෙසින් මඩි.

සකක පසාවක යයි.

තමුඥානං:

කිසි: දුබ්බණ්ඨො මායා අවචයෙන අකොඛනො,
දෙසිතං බුඬසෙට්ඨෙන ඉදං හි සත්තපඤ්චකන්ති.

සත්තසංයුතතං සම්පාතං.

දෙවතා දෙවපුතෙනා ච රූපා මායො ච භික්ඛුනී,
බ්‍රහ්මා බ්‍රාහ්මණ චඛිනීසො චත සකෙඛත වාසවොති.

සගාථවග්ගො නිට්ඨිතො.

එහි උද්දනය:

කිත්වා, දුබ්බණ්ණිය, මායා, අවචය, අනෙකාධත යයි මේ සකකපඤ්චකය බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් දෙශනා කරණ ලදී.

සකක සංයුතතය සමාපත යි.

(සංයුතතනාමාවලිය:)

දේවතා, දේවපුත්ත, (කොසල) රූප, චර, භික්ෂුනී, බ්‍රහ්ම, බ්‍රාහ්මණ, වහිනිස, වත, යකඩ, වාසව (-සකක) යි සංයුතත එකොළොසෙනි.

සභාථවතීය නිමිතේ ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ගාථාදිපාදනුකතමණිකා

අ	පිටිබකාති
අකතං දුක්ඛතං සෙය්‍යො	92, 94
අකමුත්තං දෙවසෙට්ඨි	386, 388
අකමිත්තං අජලිතං	242
අකෙකාධස්ස කුභො කොධො	290
අකෙකය්‍යසඤ්ඤිතො සත්තො	22
අකෙකය්‍යෙ ව පරිඤ්ඤාය	22
අභජාතස්ස වෙ තජ්ඣි	104
අචචතතං මතපුත්තාලිති	236
අචචයං දෙසයනනීතං	44, 46
අචචයනනී අගොරතතා	198
අචචයො වෙ නවිජෙජථ	44
අචෙචනනී කාලා තරයනනී	
රතතියො	6, 120
අච්ඡරගණසංඝස්ථිං	58
අච්ඡෙච්ඡි තණ්හං ගණසංඝවාටි	230
අජ්ජ පණ්ණරතෙ විසුද්ධියා	312
අජෙලකා ව ගාවො ව	144
අජ්ජාපි තෙ ආට්ඨසො සා දිට්ඨි	262
අඤ්ඤාථා සත්තමත්තාතං	44
අඤ්ඤාත ව කෙවලිතං මහෙසිං	
	298, 300, 308
අඤ්ඤා වෙ පුරිසො රුජ	176
අනීතං නානුසොචනනී	10
අත්තාතං ත දදෙ පොසො	82
අත්තාතං වෙ පියං ජඤ්ඤා	136
අථ අග්ගි දිවා රතනීං	88
අථ අනෙතන ජගති	56
අථ සට්ඨිනීසසිතා සචිතකකා	334
අථායං ඉතරා පජා	278
අත්ථස්ස පතත්ථං හදයස්ස සනත්ථං	230
අත්ථාය වත මෙ බුද්ධො	382
අභි නිස්සරණං ලොකෙ	234
අභි සක්කාභුලෙ ජාතො	244
අඬා පජාතාසි මමෙතමායුං	260
අඬා සුසිට්ඨං සුහුතං මම සිද්ධං	300
අඬා මං යකක ජාතාසි	366
අනභගණස්ස පොසස්ස	364
අනතතදස්සි හගවා හමිසම්	260
අනත්ථසංගිතං ඤානො	188

අ	පිටිබකාති
අනාගතපප්පයාය	10
අනිච්චා අක්ඛවා කාමා	354
අනිච්චා වත සංඝාරා	284
අනිමිත්තඤ්ඤා භාවෙහි	336
අතතො වෙ අගං යකක	102
අනුට්ඨිතං අවායාමං	386, 388
අතොමිත්තං නිපුණත්ථදස්සිං	58
අත්තකෙතාසිපත්තායා	136
අත්තලිකවිතරො පාසො	204
අත්තො ජටා ඛති ජටා	26, 294
අකුකාරෙ පුරෙ ගොති	314, 316
අනතං පාතං බාදනීයං	182
අනතදෙ ඛලදෙ ගොති	56
අනතමෙචාහිතජනනී	58, 110
අපාරාතා තෙසං අමිතස්ස ආරා	252
අපුඤ්ඤං පහවී මාරො	208
අපං හි එතං තහි දීඝමායු	258
අපමනෙතා අයං කලී	270, 274
අපමනෙතා උභො අතෙ	160, 164
අපමායු මනුස්සාතං	198
අපමෙය්‍යං පමිතනෙතා	268
අපමෙය්‍යෙ පච්චෙච්ඡනනී	36, 38
අබලතතං බලං ආයු	394, 398
අභයං යාවමිත්තාතං	404
අභිධාවථ හඳුං තෙ	372
අභුඤ්ඤා හිකකිසි හිකඤ්ඤා	18, 20
අච්චවුට්ඨෙය්‍යං පුච්ඡනනී	224
අමනුස්සට්ඨාතෙ උදකං ව සිතං	168
අමම න බ්‍යාහරිස්සාමි	374
අරහිං පජ්ඣාසි සතො හවාසි	352
අරහි විය මෙජ්ජ බායති	356
අරඤ්ඤා රුකකමුලෙ වා	392
අරඤ්ඤා විහරනනාතං	10
අරතනෙත සිතිභුතෙ	318
අරතං සුගතො ලොකෙ	226, 228
අලඬා තත්ථ අස්සාදං	224
අලසස්ස අනුට්ඨාතා	386, 388
අවිහං උපපත්තාසෙ	62, 114
අසත්තා කීර මං ජමමා	314, 316

අ	පිටපිඛනාති
අසලීහෙන විෂඤාන	284
අසුභාය විතතං භාෂවතී	336
අසාමෙධං පුරිසමෙධං	144
අසොයාච ජිණේණා නිබ්බායො	314, 316
අභාසුච සීලසම්පන්න	416
අනු පුරෙ ධම්මපදෙසු ඡන්දො	360

५३

අංකිණප්‍රඥා පුරිකො	364
අංදිතනං කිං දදං අනතං	64
අංදිතතසම්මං අභාරසම්මං	56
අංයාවනං භාරවො මුඛවද්දෙවො	274
අංසුං අංරෙඛියං වණ්ණං	160
අංරභිචිරියං පභිතතතං	354
අංරහථ නිකම්මථ	280, 282
අංරමවෙතසා වතවෙතසා	414
අංරමරෙපා වතරෙපා	60
අංලචිකා ව සොමා ව	246
අංත්‍රනෙයො වෙදගු භාවිතතො	256

3

ඉඩක අකෙයැදි පි පුවත්සු	382
ඉවත්ය බැහැකි ලොකො	76
ඉතිහෙතං විජාතාම	62
ඉතො බහිදා පාසණ්ඩා	244
ඉතිහාමො කිං කසිරු	234
ඉතිපි හි එකවරියා සෙය්සා	158
ඉදං විකාත මිසව	416, 418
ඉදං සුකාත මිසව	420
ඉදං හි ජාතු මෙ දිට්ඨං	278
ඉදංහි තං ජෙතවතං	104, 106
ඉධ ජිහ්විතමාරිතෙ	126
ඉධාගමා විජ්ජුපභා සවණණා	54
ඉද්දකො සකක සුචි ව	384
ඉමිතා පුතිකායෙන	238
ඉසයො සමබරං පනතා	404
ඉසිතං අභයං තත්ථි	404
ඉසාසං බලවිරියසාව	182

c

උගහපුත්තා මතිස්සාසා	332
උච්චාවචෙති වණ්ණනාති	132
උචෙතීති භික්ඛු කිං සෙසි	354

උ	පිටිබඩකාණි
උවෙහි වීර විජිතසඬාම	250, 416
උජ්ඣෝ නාම සො මග්ගො	58
උඬං අධො ව තිරියඤ්ච	222
උපකෝ පලගණො ව	62, 114
උපධිසු ජනා ගඬිකාසෙ	334
උපතියති ජිවිතමපමාසු	4, 104
උභො පුඤ්ඤඤ්ච පාපඤ්ච	136
උභින්නං තිකිච්ඡන්නං	290, 292
උභින්නං තිකිච්ඡන්නානං	396, 398
උභින්නමඤ්චං වරති	292, 394, 398

③

එකකා මෙය අරඳෙදැ	360
එකකො: නිං අරඳෙදැ	360
එකමුලං දර්ථවට්ටං	58
එකේජබ්බං කිසං මීරං	32
එතඤ්ච සමචික්ඛමම	208
එතං තෙසං පිගයාමි	420
එතදෙව අහං මඤ්ඤ	394, 396
එතදෙව තිත්තිකය	394, 398
එතං දළහං බක්ඛිතමාහු ධිරං	144
එතං සමමග්ගතා: යඤ්ඤං	144
එතා හි යජමි:තස්ස	144
එතාහි තිඨි විජ්ජාහි	298
එතද්දජ්ජා දෙය්‍යබමමං	314
එවං බක්ඛා ව ධාතුයො	244
එවං ජර ව මව්චු ව	186
එවඤ්ඤ මං විහරන්තං	332
එවං බමමා අපනකමම	110
එවං බුද්ධං සරන්තා:තං	392
එවං විජ්ජනසබ්බාමං	342
එවං විරතනං බෙමන්තං	206
එවං විහාරී බහුලොධි භික්ඛු	230
එවං සබ්බබ්ග්ගප්පන්තං	348
එවං සුද්දෙසිතෙ ධජමම	316
එවමාදිපිනො ලොකො	56
එවමෙතං තද ආසි	64, 116
එවමෙතං පුරුණානං	64, 116
එවමෙසා කසි කට්ඨා	308
එසා අනතරධායාමි	240
එසුපමා දුමුලි මුග්ගල්කය්‍ය	90
එසො හි තෙ මුග්ගල්කී	
මුග්ගල්කෙවො	256

බ	පිට්ඨකකානි
ඔසං නිමොක්ඛං උපජිතති	10
ඔසංසං භි නිජරණන්තං	346
ක	
කච්චි තෙ කුටිකා නභි	16
කච්චි නිං අනිසො භික්ඛු	102
කති ජ්ඤෙ කති ජභෙ	6
කති ජාගරතං සුභතා	6
කති ලොකසමිං ජිද්දති	80
කති ලොකසමිං පච්ඡෙතා	28, 88
කතිහං චරෙය්‍ය සංඝෙදො	14
කථා දජ්ජා දෙය්‍යධම්මං	312
කථං නිං අනිසො භික්ඛු	104
කථං නු දුති පුච්ඡෙය්‍යං	382
කථං විහාරි බහුලොධ භික්ඛු	230
කථං සු තරති ඔසං	382
කථං සු ලභතෙ පඤ්ඤං	382
කප්පො ච තෙ බභවිතරෙ	
අහොසිං	260
කමමං විජ්ජා ච ධම්මො ච	
	60, 104, 106
කසිරු වෙ කසිරුපෙතං	92, 94
කරණීය මෙතං මුහුත්තෙත	90
කසි උදයො දෙවතිනො	330
කසො කුචං ධම්මපදනි භික්ඛු	360
කසංකො පටිජානාසි	308
කසංචිතො න විජ්ජන්ති	44
කා	
කාමං ඤෙද්දානු වා මා වා	394, 398
කාමරුගෙන ඛයාමි	336
කායගුණො වච්ඡගුණො	308
කායෙන සංවරෙ සාධු	138
කාරයෙ අයුමෙ රමෙම	182
කාලං වොහං න ජානාමි	18, 20
කාලෙ පටිසං නාගදත්ත	358
කාවෙය්‍යමත්තා විවරිත්ත	350
කි	
කිං දදෙ බලදෙ හොති	56
කිං සු අජරසා සාධු	66
කිං සු අලසං අතලසඤ්ච	82
කිං සු ඉසාරියං ලොකෙ	80
කිං සු උප්පත්තං සෙට්ඨං	78
කිං සු උප්පථො අකානො	70
කිං සු ජනෙති පුරිසං	68

කි	පිට්ඨකකානි
කිංසු ජරති කිං න ජරති	80
කිංසු කාමා සුඛං සෙති 76, 88, 422	
කිංසු දුතියා පුරිසස්ස හොති	70
කිංසු නිදුතං ගාථානං	70
කිංසු පටිසනො මිත්තං	66
කිංසු ඛිකුති පාථෙය්‍යං	82
කිංසු මාහා පිතා භාතා	84
කිංසු යාව ජර සාධු	66
කිංසු රථස්ස පඤ්ඤාණං	78
කිංසු ලොකසමිං පච්ඡෙතො	82
කිංසු වජ්ඣ මනුස්සානං	66
කිංසු සංයොජනො ලොකො	72
කිංසු සබ්බං අනුගම්	72
කිංසු සම්බන්ධනො ලොකො	74
කිංසු ගරන්තං වාරෙන්ති	80
කිංසුධ භිතා ජනතා අතෙකා	80
කිංසුධවිත්තං පුරිසස්ස සෙට්ඨං	
	78, 380
කිං සොප්පසි කිනානු සොප්පසි	196
කිට්ඨෙත මෙ අභිගතං	248
කිඤ්චාපි තෙ තං ජලතෙ විමානං	268
කින්නාහං කුටිකං මුමි	16
කිනානු උද්දියං මුණ්ඩාසි	242
කිනානු ජාතිං න රෙවෙසි	240
කිනානු තෙසං පිහයසි	420
කිනානු නිං ගතපුත්තාව	236
කිනානු සත්තො' ති පච්චෙසි	246
කිනානු සත්තරමානො ව	96
කිනානු සිහොව තදසි	202
කිමන්තොමො ත දදෙ	82
කිමෙම කතා රුජග්ග	378
කිසමිං ලොකො සමුප්පන්නො	76
කි	
කිදිසො තෙසං විපාකො	60, 62
කු	
කුකකුලා උබ්බතො තාන	372
කුතො සරු නිවත්තන්ති	30
කුද්ධොහං ථරුසං මුමි	424
කුමහකාරෙ පුරෙ අසිං	64, 116
කුමෙමා ව අභිතාති සකෙ කපාලෙ	14
කුලාකුලං පිණ්ඩිකාය වරන්තො	278
කුලාවකා මාතලී සිඛිලිසමිං	400
කුසලී භාසසි තෙසං	62, 114
කුසො යථා දුග්ගතිනො	92

නම	පිටුවකිනාති
කෙ ව තෙ අතරු සබ්බං	62
කෙනෙයු උඩ්ඞිතො ලොකො	74
කෙනෙයු නියති ලොකො	72
කෙනෙයු පිහිතො ලොකො	74
කෙනෙයු ඛජ්ඣති ලොකො	76
කෙනෙයුබ්බාහතො ලොකො	74
කෙනායං පකතො සතො	246
කෙනාසි දුමමතො තාත	226
කෙනීදං පකතං බිම්බං	244
කෙ හු කමමන්තා කසිරන්ති	320
කෙනෙස යඤ්ඤෙ විපුලො	
ඉහග්ගතො	38
කෙසං දිව්‍යං ව රතො ව	60
කෙසු න මාතං කසිරුප	318
කෙසුධ අරණං ලොකෙ	84
කො	
කොධං ජගෙ විපප්පකෙය්‍ය-	
මාතං	42, 46
කොධං කිඤ්ඤාසුඛං සෙති	78, 88, 422
කොසුධ තරති ඔක්	100
ක	
කතතිස් ජාතිකමපන්නං	130
කතතිස්සො දිපදං සෙට්ඨං	12
කතතිස්සො බ්‍රාහ්මණො වෙස්සො	296
කතතිස්සො සෙට්ඨං ජතෙනසම්	276
ක	
ගඞ්ඞාය සොතස්මිං ගතිත්තාටං	260
ගඤ්ඤා ඉසිතං චිරදික්ඛිතානං	404
ගමනෙත න පභ්‍යතබ්බං	120
ගමතිරං භාසසි වාචං	64
ගමතිරං වාචසි වාචං	116
ගමතිරපඤ්ඤෙ මෙධාචී	340
ගමතිරරුපෙ ඛුහෙරවෙ වතෙ	322
කා	
භාෂාභිනිතමෙම අභොජනෙය්‍යං	
	298, 300, 308
භාමෙ වා යදි වා රඤ්ඤෙ	132, 414
භි	
භිරිදුග්ගචරං වෙතං	354
ච	
චක්කවත්ති යථා රුජා	342
චතුචක්කං නවද්වාරං	30, 120

ව	පිටුවකිනාති
චත්තාරෙ ව පටිපන්නා	414
චත්තාරෙ ලොකස්මිං පජ්ජාතා	28, 88
චජ්ජමස්සො ව වෙණු ව	106
චජ්ජෙ යථා විගතවලාභකෙ	
තභෙ	350
චරන්ති බාලා දුමමො	110
චරකා ඛුහෙරවා ඛුහ	194
චා	
චාතුරුසිං පඤ්ඤෙ	370, 372
චි	
චිත්තස්මිං වසිභුතාමහි	240
චිත්තෙත නියති ලොකො	72
චිරස්සං වත පස්සාමි	1, 104
චො	
චොරං හරන්නං චාරෙන්නි	82
ඡ	
ඡන්දරුගස්ස විතයා	354
ඡන්දෙ නිද්ධං භාථාතං	70
ඡ ලොකස්මිං ඡිද්ධාති	80
ඡස්ස ලොකො සමුප්පන්නො	76
ඡන්ද සොතං පරික්කමම	92, 94
ඡෙ	
ඡෙත්වා බ්ලං ඡෙත්වා පලිසං	48
ඡෙත්වා තද්ධං වරත්තස්සච	30, 120
ඡෙත්වාත මච්චිතො සෙනං	222
ඡ	
ඡය්‍යං න සබ්බෙත නපි හෙමි	
සොතනුං	202
ඡට්ඨා පඤ්ඤා රුජාතො	170
ඡයං වෙ මඤ්ඤති බාලො	292
ඡයං වෙරං පසවති	154
ඡරු අජරකා විතතං	70
ඡා	
ඡාතස්ස මරණං හොති	240
ඡී	
ඡීරන්ති වෙ රුජරථා සුචිත්තා	134
ඡෙ	
ඡෙග්ගච්ඡි නිපකො භික්ඛු	126

ද	පිටිය බිහානි
දුක්කරං දුතතිතිකධාදො	14
දුක්කරං වාපි කණෙනති	90
දුක්කමෙව හි සමොනති	246
දුග්ගතා දෙවකඤ්ඤායො	358
දුග්ගමෙ විසමෙ වා පි	90
දුග්දං දදමානාතං	36
දුපෙසාසං කචා අත්තාතං	118, 364
දුලලහං වා පි ලහනති	90
දුස්සමාදහං වාපි සමාදහනති	90

ද

දුරෙ ඉතො බ්‍රාහ්මණී බ්‍රහ්මලොකො	256
---------------------------------	-----

ඳ

ඳෙව් විරුද්ධා අසුරෙහි	420
ද්වාසතතති ගොතම පුඤ්ඤකමා	258
දො කස්සපා ව මාසො ව	96

ධ

ධජො රථස්ස පඤ්ඤාණං	78
ධඤ්ඤං ධනං රජතං ජාතරූපං	170
ධනඤ්ජානි ව අකෙසාසං	306
ධමමං වරෙ සො'පි සමුඤ්ජනං	36
ධමමො රතඳො බ්‍රාහ්මණ සීලතිස්සො	302, 328

ධි

ධිරො ව විඤ්ඤා අධිගමම භොගෙ	168
---------------------------	-----

න

න අඤ්ඤාත්‍ර භගවතා	64, 114
නගස්ස පස්සො අාසිතං	348
න තං කමමං කතං සාධු	110
න තං දළහං බක්කිනමාහු සිරි	144
න තස්ස පච්ජා න පුරුක්ඛජා	256
න තත්ථ හත්ථිනං භූමි	186
න තෙ කාමා යාති විත්‍රාති	
ලොකෙ	42
න තෙසං කොට්ඨි ඔපෙතති	420
න තෙ සුඛං පජානනති	10, 358
න තෙහි යතනා කිලිනති	372
නත්ථි අත්තසමං පෙමං	12

න

පිටිය බිහානි

නත්ථි කිලිං බ්‍රාහ්මණස්ස	90
නත්ථි දුති පුතාචාසො	358
නත්ථි නිස්සරණං ලොකෙ	232
නත්ථි පුත්තසමං පෙමං	12
න තං බාලෙ විජානාසි	10, 858
නදනති වෙ මහාචරි	202
නදිතිරෙසු සණ්ඨාතෙ	358
නදති පුත්තෙති පුත්තමා	12, 196
නදනා තදති වෙව	24
නද්දිසංයොජනො ලොකො	74
නද්දිසමිඤ්ඤිකො ලොකො	74
නද්දිහවපරිකට්ඨා	4
න පච්චතීකසාතෙන	320
න බ්‍රාහ්මණො සුජ්ඣති කොටි	
ලොකෙ	296
නහං ඵලෙය්‍ය පඨවි චලෙය්‍ය	194
න මජ්ඣො සයාමි තා පි කාවෙය්‍යං	
මහෙතො	202
න මාතකාමස්ස දමො ඉධත්ථි	8, 52
න මාත බ්‍රාහ්මණ සාධු	318
න මෙ මාරිස සා දිට්ඨි	264
න මෙ වතස්මිං කරණීයමෙත්ථි	322
නමො තෙ බුද්ධචරිත්ථු	94, 96
න යත්ථ හිතං නපි යත්ථ වාදිතං	322
න යනති වෙ මහා චරි	230
නයිදං අත්තකතං භිමං	244
නයිදං භාසිතමත්තෙන	44
න වණණරූපෙනතරෙසුජාතො	148
න වෙ සිරි පකුබ්බනති	44
න සනති කාමා මනුජෙසු තිලවා	42
න සබ්බසො මනො නිවාරයො	26
න සුපතතවිත්තොමි	424
න හරුමි න භඤ්ජාමි	364
නහි නුතිමෙස්ස සමණස්ස	304
නහි පුත්තො පතිවාපි	374
නහි මෙයං බ්‍රාහ්මණ	304, 306
නහි සොචති භික්ඛු කදාපි	334

නා

නාගනාමොසි භගවා	344
නාවලානති අනොරතතා	198
නාඤ්ඤාත්‍ර බොජ්ඣංගා තපසා	102
නා ඵුසනතං ඵුසති	24
නාමං විත්තාදො තණ්හා ව	76
නාහං භයා න දුබ්බලා	394

නා	පිටියකිකානි
කාමං සබ්බං අනුභවි	72
කාහු අසාසපසාසාසො	284
නි	
නිකකිනනං අරති වෙව	352
නිකකිනනං වත මං සතතං	332
නිවං උත්තසාමදං විතතං	102
නිඤ්ඤං තඤ්ඤං විජලනිකා	14
නිඤ්ඤං තඤ්ඤං විජලනිකා	14
නිබ්බාණං භගවා ආග	374
නිරයං තීරවණිකයොතිං	62
නෙ	
නෙතං තව පතිරූපං	204
නෙව තං උපජ්ජාම	366
නෙසා සහා යත් තසනති	
සනෙතා	330
නො	
නො වෙ ධම්මං සරෙය්‍යාථ	392
නො වෙ බුද්ධං සරෙය්‍යාථ	392
ප	
පකුටිකො කාතියානො නිගණ්ඨා	126
පටිගච්චෙව තං කසිරු	110
පජේතකකරො අතිවිජ්ඣා ධම්මං	346
පඤ්ඤාමගුණා ලොකෙ	32
පඤ්ඤා ජාගරතං සුතතා	6
පඤ්ඤා ජ්ඤෙ පඤ්ඤා ජ්ඤෙ	6
පඤ්ඤා වෙදා සතං සමං	52
පඤ්ඤා ලොකසමිං පජේතානො	84
පටිසොතගාමිං නිපුණං	248
පථමං කල්පං භොති	366
පණ්ඩිතොති සමඤ්ඤානො	126
පතිරූපකාරී බුරවා	382
පතිරූපකො චෙතනිකාකුණ්ඩලොව	148
පද්මං යථා කොකතදං සුගතං	152
පබ්බතස්ස සුවණ්ණස්ස	212
පමාදමනුසුඤ්ඤානති	46
පරතො ආසිංසරෙ බාලා	62
පරසමනෙසු භොජගසු	62
පරෙසගස්සං භික්ඛුනං	344
පසංසියා තෙපි ගවනති භික්ඛු	42
පසංගාමකායො සුවිමුත්තවිභෙතො	230
පහාසු සබ්බං ත විමානමජ්ඣගා	22

ප	පිටියකිකානි
පහාසු සබ්බං තව මානමජ්ඣගා	42
පතිතමානස්ස ත සනති ගන්තා	28
පහුතහකකං ජාලිතං	132
පා	
පාණෙසු ව සංයමාමසෙ	372
පාපං ත කසිරු වචසා මතසා	24, 54
පාතුරහොසි මගධෙසු පුබ්බෙ	250
පාසාණො සිහො සකලිකා	214
පි	
පියවාචමෙව භාසෙය්‍ය	338
පියො ලොකො සකො පුතෙතා	374
පි	
පුග්ගලො අය්‍යකා ලොකො	188
පුච්ඡාමි තං ගොතමි භුරිපඤ්ඤා	100
පුඤ්ඤං වත පසවි බහුං	378, 380
පුතතා වජ්ඣ මනුස්සානං	68
පුතපපුතං බීරනිකා දුහනති	310
පුතපපුතං වෙව වපනති බීරං	310
පුතපපුතං ජායති මියති ව	310
පුතපපුතං යාවකා යාවයනති	310
පුතබ්බසු සුඛි භොති	374
පුබ්බෙතිවාසං ජානාමි	350
පුබ්බෙතිවාසං යො වෙදි	298, 312
පුරිසස්ස භි ජාතස්ස	270, 274
පු	
පුජනො පුජනෙය්‍යානං	312
පි	
ඵලං වෙ කදලිං හනති	276
බ	
බඤ්ඤාසි මාරපාසෙන	192
බඤ්ඤාසි සබ්බපාසෙති	194
බහුතා, පි බො තං විහජෙය්‍යං	54
බහුතා වත අත්ථාය	350
බහුමපි පලපං ජපං	296, 298
බහු භි සද්ද පච්චුතා	360
බා	
බාලා කුමුදනාලෙති	230
බි	
බීජං උපපාදනං සෙට්ඨං	78

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මු	පිට්ඨකයානි
මුඛානුමුඛො සො ථෙරෙ	346
මුඛො ධම්මදෙසෙසි	240
මු	
මුහම්සනං දෙවදනෙනා	284
හ	
හයා නු මථවා සකක	394
හා	
හායාමි නාගදත්තං	358
හි	
හිකුබු සියා කුසි විමුත්තවිනෙනා	86, 98
හිසොයා පඤ්චසතා සෙබා	278
හි	
හිසොයා බාලා පභිජේය්‍යස්සං	394, 396
හෙ	
හෙතා අවිජ්ජං විජ්ජය	354
හො	
හොගෙ පඤ්චමානෙන	164
ම	
මං නමස්සන්ති තෙවිජ්ජා	416
මකෙකත මකඛිතා පජා	334
මගධං ගතා කොසලං ගතා	356
මච්චුනාබ්‍යාගතො ලොකො	74
මච්චුනා පිහිතො ලොකො	76
මචේජරවිතයෙ සුත්තං	406, 408, 410
මචේජර ව පමාද ව	36, 38
මඤ්ඤමහං ලොකාධිපති	
සගව්‍යතං	322
මතං වා අමම රෙදන්ති	372
මතං වා පුත්ත රෙදන්ති	372
මහභිකා මහාභොගා	30
මතසා වෙ පසන්නෙන	368
මනුජස්ස සද්ද සනිමනො	152
මන්දියා නු බො සෙසි උදුහු	
කාවෙය්‍යමනෙතා	202
මහානුභාවො තෙවිජේජා	348
මහාසමයො පවතස්මිං	48

මා	පිට්ඨකයානි
මාකාසි පාපකං කම්මං	372
මා ජාතීං පුච්ඡ වරණඤ්ච පුච්ඡ	300
මාතරං කුටිකං මුසි	16
මාතරි පිතරි වා පි	318
මාතාපෙතතිහරං ජ නත්තුං	406, 408
මාතං පජ්ඣස්ස ගොතමි	334
මාතං පභාය සුභමාහිතතෙනා	8, 52
මාතො හි තෙ මුහම්ඤ්	
බාරිභාරෙ	302
මා පමාදමනුසුඤ්ඤථ	46
මා මුහම්ඤ් දුරුසමාදහාතො	302
මායාපී මසවා සකක	424
මා සද්දං කරි පියභිකර	372
මු	
මුත්තොහං මාරපාසෙන	192
මුත්තොහං සබ්බපාසෙහි	194
මෙ	
මෙදවණ්ණඤ්ච පාසාණං	224
ය	
යං ඵණ්ඩුකුලස්මිං ජතං ගහිතං	260
යං කිඤ්චි සිටිලං කම්මං	92, 94
යං ව බො සීලසම්පන්නො	132
යං තිං අපායෙසි බුදු මනුස්සො	260
යං බුද්ධො භාසතෙ වාචං	338
යං මුසා භණ්ණො පාපං	402
යං වදන්ති න තං මය්‍යං	212, 224
යං වදන්ති මම ඉදන්ති	212, 224
යං හි කසිරු තං හි වදෙ	44
යං හි දෙවා මනුස්සා ව	418
යං සාවකෙන පත්තබ්බං	348
යජමානානං මනුස්සානං	414
යඤ්ච කරෙහි කායෙන	170
යඤ්චස්ස භුඤ්ජතෙ මාතා	366
යතො යතො මතො නිවාරයෙ	26
යත් ආපො ව පඨවී	30
යත් නාමඤ්ච රූපඤ්ච	26, 64
	116, 296
යත් හෙරවා සිරිංසපා	278
යත්ථාලොකො අනුචාරානා	386, 388
යථා අඤ්ඤතරං ඛිජං	244
යථා තාමං තථා වස්ස	294

ය	පිටිකිඛිකානි
යථා'පි සෙලා විපුලා	186
යථා සාකච්ඡාං පඤ්චං	110
යථා හි අභිගසමාදා	246
යථා හි මෙසො ථනං	184
යනතං ඉසිති පත්තබ්බං	234
යමෙතං වාරිජං පුප්ථං	364
යසං ඵතාදිසං යානං	58
යසං ජාලිනී විසත්තිකා	196
යසං නුත සියා ඵවං	234
යසං සඤ්ඤා තථාගතෙ	412
යසං සබ්බමගොරත්තං	370
යසොතෙ වතුරෙ ධම්මං	382
යසො ව භිතො ත දදති මච්ඡිති	36
යා	
යා කා වි කඤ්ඤා අභිනන්දනා වා	324
යාදිසං වපතෙ තිජං	404
යාය සඤ්ඤා පබ්බජිතො	354
යෙ	
යෙ කෙවි අරියධම්මං	54
යෙ කෙවි බුද්ධං සරණං ගතාසෙ	48
යෙ කෙවි රූපං ඉධ වා හුරං වා	128
යෙ බො පමිත්තා විහරන්ති	118, 364
යෙ ගහට්ඨා පුඤ්ඤකරං	416
යෙ ව කායෙත වාචාය	190
යෙ ව බො අරියධම්මෙ	54
යෙ ව බහනිතා සමුද්ධා	254
යෙ ව සඤ්ඤා නිරුරමා	144
යෙ ව රූපපායං සත්තා	238
යෙධ මච්ඡිතිතො ලොකෙ	60
යෙධ ලොකං මනුස්සත්තං	62
යෙ නං දදන්ති සඤ්ඤාය	58, 110
	112, 114
යෙනං පජාතන්ති යතො	
නිදන්තං	370
යෙන කෙතවි වණෙණෙන	368
යෙ මෙ පටුතෙන සඤ්ඤාපදෙ	98
යෙ රාගදෙසවිත්තා	412
යෙසං ධම්මං අප්පට්ඨිදිතා	8
යෙසං ධම්මං අසමුද්ධා	8
යෙසං ධම්මං සුප්පට්ඨිදිතා	8
යෙසං ධම්මං සුසමුද්ධා	8
යෙසං රාගො ව දෙසො ව	
	26, 294, 418

යෙ	පිටිකිඛිකානි
යෙසමපි සලලං උරසි පට්ඨං	202
යෙහි ජාතෙහි නන්දියං	314, 316
යවායං හිසානි බණ්ඩා	364
යො	
යො අකිකාරෙ තමසි පහඛකරෙ	96
යො අපපද්ධම්මං තරසං දුස්සානි	24
	292
යො ඉධ සමමාසමුද්ධො	418
යො ඉමසමිං ධම්මවිතයෙ	282
යො ව විතෙය්‍ය සාරමං	320
යො ව සද්දපරිත්තාසි	360
යො දුක්ඛමඤ්ඤානි යතො නිදන්තං	214, 216
යො ධම්මවාරි කායෙන	188
යො නිද්දියං පසංසති	270, 274
යො මාතරං වා පිතරං වා	324
යො සීලවා පඤ්ඤවා	
භාවිතතො	100
යො සුඤ්ඤාගෙහානි සෙවති	194
යො හවෙ බලවා සත්තො	394, 398
යො හොති භික්ඛු අරහං කතාසි	28
යං	
රාගො උපපථො අකතාතො	70
රාගො ව දෙසො ව ඉතො	
නිදන්තං	370
රාගො ව දෙසො ව කුතො	
නිදන්තං	370
රූ	
රූකිඛිලගහණං පසකකිය	356
රූ	
රූපං ජරති මච්චානං	80
රූපං ත ජීවන්ති වදන්ති බුද්ධා	366
රූපං වෙදසිතං සඤ්ඤං	206
රූපං සද්ද රසා ගකා	204, 208, 238
ල	
ලොකං හි සො උපාදන්තං	132
ලො	
ලොකෙ දුක්ඛපරෙතසමිං	374
ලොහො දෙසො ව මොහො ව	
	134, 180

ව	පිටිකිකිකානි
වජ්ජපුතො ව වෙසාලී	366
වතපදෙන තයො චුතො	420
වතං යදග්ගි ඛගති	132
වසො ඉසාරියං ලොකෙ	82
ව්	
ව්චං මකඤ්ච පඤ්ඤාය සමමා	80
ව්ඤමෙච්ච පුරිසො	402
වි	
විජ්ජා උපපතතං සෙට්ඨා	78
විජුලො රුජගතියානං	128
විරතො කාමසඤ්ඤාය	100
විරතො මෙජ්ඣා ඛමමා	64, 116
විරියං මෙ ධුරධොරයානං	308
විවෙකං උපට්ඨානඤ්ච	366
විවෙකකාමො'පි වතං පච්චෙට්ඨා	352
විසෙතිගුතො උපසන්නාවිතො	256
වු	
වුට්ඨි අලසං අනලසඤ්ච	84
වෙ	
වෙසාලීයං වතෙ විහරන්තං	52
ස	
සංසරං දිශමුද්ධානං	190
සකුණො යථා පංසුකුණ්ඩිතො	352
සකිකි මෙ සුතං එතං	332
සකිකාරෙ පරතො පසා	336
සකිකිතොතන'පි දෙසෙති	340
සකිකසා අඤ්ඤාලිං කචා	118, 364
සකික පසාදො යසසභා	414
සචෙ අභි අකමෙමන	386, 388
සචෙ එනති මනුස්සපතං	62
සචෙ'පි එතතො භිසෙසා	332
සචෙ'පි දසපඤ්ඤාතො	354
සචං වෙ අමතා වාචා	338
සචෙ මං කෙවලං සබ්බං	200
සචෙ මග්ගං අනුමුද්ධං	224
සචං ඛමෙමා සංගමො	
බ්‍රහ්මවරියං	302
සචෙවන දනො දමසා	
උපෙතො	300
සඤ්ඤාය විපරිසෙසා	336
සතං සහසානං නිරබ්බද්ධං	274
සතං සහසානපි ධුතකානං	240

ස	පිටිකිකිකානි
සතං හභි සතං අසා	376
සනිමතො සද්ද හඤ්ඤා	370
සතතධා මෙ එලෙ මුද්ධා	96
සතතියා විශ මමට්ඨා	24, 102
සතතිසුලපමා කාමා	234
සතො පච්ඤා මිතතං	66
සඤ්ඤාතො අරහතං	382
සඤ්ඤාමයා අනඤ්ඤාය	374
සඤ්ඤා දුතියා පුරිසසා සොති	70
සඤ්ඤා ඛිකිති පාඨෙය්‍යං	82
සඤ්ඤාසීරං තපො වුට්ඨි	308
සඤ්ඤාය තරති ඔසං	382
සඤ්ඤායානං පබ්බජිතො	218
සද්ධිධ විතතං පුරිසසා සෙට්ඨා	78, 382
සබ්බකමම කඛාපපතො	244
සබ්බගන්ථපපතිතසා	368
සබ්බජා විහතා තඤ්ඤා	236
සබ්බද වෙ සුඛං සෙති	378
සබ්බද සිලසමපතො	100
සබ්බා ආසතතියො ඡෙත්වා	378
සබ්බා දිසා අනුපරිගමම වෙතසා	142
සබ්බි මච්ඡරිතා සාධු	54
සබ්බිජරව සමාසෙථ	32, 108
සබ්බෙ භගවතො පුතො	342
සබ්බෙව නිකිපිසානති	284
සබ්බෙ සතො අභ්ථානා	402
සබ්බෙ සතො මරිසානති	178
සබ්බෙ සද්ධිමග්ගො	254
සබ්බො ආදිපිතො ලොකො	242
සමණං මාතා පිතා භාතා	84
සමණීධ අරණං ලොකෙ	84
සමණෙ බ්‍රාහ්මණෙ වාපි	174, 176
සමුද්දො උද්ධිතං සෙට්ඨා	128
සමො විසෙසී'උද්ධා නිකිතො	22
සමිහුලා සමිද්ධා ව	232
සමිධාධෙ වත ඔකාසං	92
සමිධාධෙ වාපි විඤ්ඤාති	92
සමුද්දො දිපදං සෙට්ඨා	12
සහාචරිතො ඡවො සිගාලො	128
සා	
සාධු බො පඤ්ඤාතො නාම	374
සාරතො කාමභොගෙසු	140
සාරිපුතො ව පඤ්ඤාය	60, 106

සි	පිට්ඨකපානි	සො	පිට්ඨකපානි
සිවො බෙමො ව සෙරි ව	128	සෝ අහං විවරිසාමි	384
සි		සොකස්ස මූලං පලිබාය සබ්බං	224
සිලං අජරසා සාධු	66	සොකාවතීණේණා නු වතවති	
සිලං යාව ජරා සාධු	66	කුසායසි	222, 230
සිලං සමාධිං පඤ්ඤාදො	188	සොවතී පුතෙතහි පුතතිමා	12, 196
සිලෙ පතිට්ඨාය තරො සපඤ්ඤා	26, 294	සො ධිරො ධිතිසමානෙතා	222
සි		සො මෙ ධම්මදෙසෙසි	350
සුබ්ථිවිනො පුරෙ අංසුං	116, 364	සොහං එතෙ පජානාමි	64, 116
සුඛිතා වත තෙ මනුජා	98	සෙනහජා අතතසමිතුතා	370
සුණන්ති ධම්මං විමලං	344	සවාගතං වත මෙ අංසි	350
සුණාති ත විජානාති	354	සවාහං අකඤ්ඤා අසිතො	
සුතමෙව මෙ පුරෙ අංසි	52	අනුපයො	324
සුභාසිතං උතතමොසු සනෙතා	338	හ	
සුභාසිතස්ස සිකෙබ්ථ	86	හනතා ලහති හනතාරං	158
සුචීරං සුසිමඤ්ඤොව	406	හි	
සුසුබ්බං වත ජ්වම	208	හිතානුකමපි සමුද්ධො	204
සෙ		හිත්වා අහාරං පබ්බජිතා	30
සෙට්ඨා හි කිර ලොකස්මිං	416, 418	හිත්වා අහං මුහුත්තං දුරුදාහං	302
	420	හිරි තස්ස අපාලමො	58
සෙලං ව සිරසුහව්ව	230	හිරිනිසෙධා තනුයා	16
සෙලෙ යථා පබ්බතමුද්ධනිට්ඨිතො	250		
සෙවෙථ පනතානි සෙනාසනානි	278		

සංස්කෘත නාම මූලික මණිකා

අ	පිටපිකත	ඉ	පිටපිකත
අනෙකාසභාරථාප	288, 290	ඉසිහිලිපයා	220, 222
අග්ගාලවචෙතිය	330, 332	ඉසිපතන	192
අග්ගිකභාරථාප	296, 298	ඊ	
අප්පාල	188, 190	ඊසාන	390
අප්පාලනිශ්‍රොධ	222, 248, 252	උ	
අප්පාසතනු	154, 156, 158	උප්පාසන සංස්කෘත	42
අප්පාසකමචල	130	උතතර	104, 106
අසප්පතන	102	උතතරිකා	374
අසප්පකොණ්ඩසප්ප	346	උදය	310
අතාපපිණ්ඩක	1, 4, 10, 32, 36	උපක	62, 114
	40, 42, 46, 86	උපමාලා	240
104, 106, 108, 130, 196, 200		උපවතන	282
204, 232, 258, 264, 278, 320		උපමාන	312
336, 338, 342, 350, 370, 374		උපාලවණ්ණ	238, 240
376, 378, 384, 386, 388, 392		උරාවෙලා	188, 190, 222, 226
396, 406, 408, 418, 422, 426			242, 252
අනුරුඳ්‍ර	264, 284, 356	එ	
අනුක	194	එකතාලා	306
අකිකමිඤ්ඤ	276	එකසාලා	204,
අකිවන	232, 238, 242, 244, 246	භ	
අභිභූ	278, 280, 282	කකුධ	102, 106
අරතී	226, 230, 232	කතමොරකතිසාක	268
අරුණවතී	278, 282	කපිලවත්ථු	46
අරුණවනතු	278	කපපිත	264
අවිහ	62, 114	කලඤ්ඤකතිවාප	98, 126, 194, 196
අසම	126		220, 286, 288, 292, 296
අසුඤ්ඤකභාරථාප	292		346, 378, 380, 412
අභිංසකභාරථාප	294	කසිභාරථාප	306, 308
ආ		කසාප	64, 86, 116, 264, 354
ආකොටක	126, 128	කසාපගොතන	354
ආනඤ්ඤ	106, 122, 162, 284, 326	කා	
	336, 356	කාතියාන	126
ආභසාර	208	කාමද	90
ආලවක	380	කාසි	154
ආලවී	330, 332, 334, 380, 382	කාලසිලා	220, 222
ආලවිකා	232, 234	කි	
ඉ		කිසාගොතමී	236
ඉඤ්ඤ	366	කු	
ඉඤ්ඤාප	366	කුසිනාරා	282
ඉසිහිලි	348		

කු	පිට්ඨකයානි
කුට්ඨාසාරාලා	54, 206
කො	
කොකතද	52
කොකාලික	268, 270, 272, 274
කොණ්ඩඤ්ඤ	346
කොසල	116, 132, 164, 168, 204 212, 298, 302, 320, 322 352, 354, 358, 364
ක	
කර	368
කෙ	
කෙම	110
කො	
කොමදුසා	328
කොමදුසාක	330
ක	
කග්ගරා	348, 350
කයා	368
කි	
කිජ්ඣකුට	200, 368, 414
කො	
කොතම	26, 50, 76, 80, 100 130, 200, 204, 206, 208, 210, 230, 258
කොසික	220, 222
ක	
කපිකාර	64, 114, 116
ක	
කඤ්ඤ	100, 106
කඤ්ඤමග්ගලික	150
කඤ්ඤනතු	94, 96
කඤ්ඤස	98, 106
කපා	848
කා	
කාලා	240
කි	
කිරා	380

චූ	පිට්ඨකයානි
චූලලකොකතද	54
ඡ	
ඡට්ඨාසාරථාඡ	294, 296
ඡනතු	116
ඡා	
ඡාලිනී	356, 358
ඡෙ	
ඡෙතවත	1, 10, 14, 32, 36, 38 40, 42, 46, 56, 86, 88, 92 104, 108, 130, 196, 200, 204 232, 254, 258, 262, 264, 270 272, 278, 294, 320, 336, 338 342, 350, 372, 384, 386, 388 392, 396, 406, 408, 418, 422, 426
ඡ	
ඡගරසිඛි	168
ඡණ්ණා	226, 230, 232
ඡපොද	18
ඡපොදරාම	18, 20
ඡා	
ඡායන	92, 94
ඡාචනිංස	426
ඡා	
ඡුද්ධ	274
ඡුද්ධචෙට්ඨකමුහම	270
ඡ	
ඡකඛිණාගිරි	306
ඡ	
ඡමලී	88
ඡී	
ඡීඝලට්ඨි	98, 106
ඡෙ	
ඡෙවදනන	276, 284
ඡෙවහින	312
ඡෙව්නමිඤ්ඤ	384, 408
ඡ	
ඡනඤ්ඤානී	286

මා	පිටිකඛ්ඛානී
මාගධ	88, 154, 156, 158
මාස	88
මාණවගාමිය	128
මාතලී	394, 400, 416, 418, 420
මාතලී සංඛ්‍යාතක	394, 400
මාතුපොසක	324
මාතඤ්ඤා	316
මාර	128, 188, 190, 192, 194 196, 200, 202, 204, 206, 208 210, 212, 214, 216, 218, 220 222, 224, 226, 232, 238, 246 344, 428
මි	
මිගදය	102, 192
මිගාරමොතුපාසාද	146, 340
මො	
මොග්ගල්ලාන	264, 270
මොසරුජ	42
ර	
රගා	226 230, 232
ර්	
රුජගහ	18, 20, 48, 98, 104, 126 194, 196, 200, 202, 220, 276 286, 288, 292, 296, 346, 348 366, 368, 374, 378, 380, 412 414
රුහු	94, 96
රේ	
රේභිතසා	118
ව	
වඛ්ඛිස	330, 332, 334, 336, 338 340, 342, 344, 346, 348, 350
වජ්ර	246
වජ්ජපුත්තක	360
වරුණ	390
වසුදත්ත	100, 106
වා	
වාසව	398, 408, 410, 416

වෙ	පිටිකඛ්ඛානී
වෙජ්ජනපාසාද	416
වෙට්ඨි	126, 128
වෙණු	98, 106
වෙදෙහිපුත්ත	154, 156, 158
වෙපච්ඡිති	96, 392, 394, 396 398, 400, 424
වෙරෙවන	402
වෙසාලී	52, 54, 206, 360, 408
වෙච්චන	98, 126, 194, 196, 220 286, 288, 292, 296 346, 378, 380, 412
වෙහලිඛා	64, 116
ස	
සකක	46, 162, 214, 216, 284 328, 386, 388, 390, 392, 396 398, 402, 404, 406, 410, 414 416, 418, 424, 426
සඛ්ඛාරව	326, 328
සඤ්ඤබෙලට්ඨපුත්ත	130
සතුලපකාසික	32, 36, 38, 42 46, 50
සතඛ්ඛුමාර	276
සප්පිනීතිර	276
සමිඤ්ඤි	18, 20, 22, 24, 216, 218
සමිඤ්ඤ	404, 408
සමිඤ්ඤ	278
සතමපච්ඡි	248, 250, 254, 272 284, 414
සහලී	126
සහසසකක	408, 410
සා	
සාකෙත	102
සානු	370
සාරිපුත්ත	106, 122, 124, 270 272, 338, 340
සාවච්ඡි	1, 4, 6, 10, 32, 36, 38 40, 42, 46, 56, 66, 72, 88 90, 92, 94, 96, 98, 100, 102 104, 108, 110, 114, 118, 120 122, 130, 132, 142, 156, 160 166, 168, 176, 178, 180, 184 196, 200, 204, 210, 232, 234 238, 240, 244, 246, 254

සාවළු	පිටස්ඛකාණි	සු	පිටස්ඛකාණි
258, 264, 268, 270, 278, 294		සුදත්ත	376
296, 310, 312, 314, 316, 320		සුඛාවාස	266, 268
324, 326, 336, 338, 340, 342		සුඛික භාරදාජ	296
350, 372, 384, 386, 388, 392		සුඛමො	426
396, 400, 402, 404, 406, 408		සුඤ්ඤිකභාරදාජ	298, 300, 302
414, 416, 418, 422, 426		සුඤ්ඤිකා	298
සි		සුමුභව	102, 106, 266, 268
සිඛ	278, 280	සුරිය	96
සිලාවනි	214, 216	සුම්ර	384, 386
සිව	108	සුසිම	124, 386, 388
සි		සෙ	
සිතවත	374	සෙරි	110, 112
සිවක	376	සෙලා	244
සිසුපවාලා	242, 244	සෙසා	
සිගො	202	සොමා	234
සු		සී	
සුක්කා	378	සිමුච්ඡාන	
සුජම්භති 402, 408, 410, 416	424		
සුජා	408		

පද්‍යානුකූලමණිකා

අ	පිටපි බහාන
අකංසු	116, 364
අකභේධා	324
අකතඤ්ඤානො	402
අකතයොග්ගො	180
අකතභජේථා	180
අකතුපාසනො	180
අකමපිතං	242
අකමුත්තා	386, 388
අකමෙමත	386, 388
අකාලිකො	18, 20, 214, 216, 390
අකාලො	266, 376
අකිලේඪත	62
අකිඤ්චනං	42, 46
අකිඤ්චනො	256
අකිත්තවං	268
අකුතොග්ගං	344
අකුබ්බමොනො	80
අකුසලො	352, 362
අකුභකො	334
අකුජනො	58
අකෙවලං	258
අකොධනො	126, 428
අකොවිදු	290, 396, 398
අකෙකාධනො	406, 408, 410
අකෙකාධො	426
අකෙකාසං	158
අකෙකාසකො	158
අකෙකාසකි	174, 288, 394
අකෙකාසනතං	290
අකෙකාසසි	290
අකබ්බිජිනො	110
අකබ්බං	404
අකබ්බං	70
අකබ්බාඨං	22
අකබ්බාතා	340
අකබ්බාතො	346
අකබ්බාතො	70
අකබ්බාමි	224
අකබ්බිති	194
අකෙකියං සඤ්ඤානො	22
අකෙකියංසමිං	22

අ	පිටපි බහාන
අකෙකියං	22
අකෙකිය	270, 274
අබ්ලො	334
අගති	210, 212, 242
අගමිථ	192
අගරතියං	426
අගාරං	30, 408, 410
අගාරවො	252
අගාරසමා	182, 218, 254, 288, 290, 332, 354
අග්ගං	148, 150, 278, 346
අග්ගආරොත	402
අග්ගපිණ්ඩං	256
අග්ගමකතායති	160
අග්ගභෙසි	156
අග්ගිං	28, 130, 132, 296
අග්ගිහුත්තං	296, 298
අග්ගො	128
අග්ගනාති	36, 38
අග්ගං	42, 104, 244
අග්ගාමිතං	128
අග්ගජාතයං	104
අග්ගච්ඡෙදො	42
අග්ගාතං	212
අග්ගාතො	272, 274
අග්ගසමාඨාරං	246
අග්ගාති	14, 182
අග්ගිරස	250
අග්ගෙති	336
අචලා	412
අචචතබ්බං	258
අචිරඅරහත්තප්පනො	350
අචිරපක්කනතයං	272
අචිරපක්කනො	276
අචිරපක්කනොසු	146
අචිරපබ්බජනො	18, 20, 330
අචිරපපමනො	288, 290, 306
අචෙතසං	354
අචෙලකා	146
අච්චගමො	44

අ	පිට්ඨකකාණි
අවචනං	236, 386, 388
අවටයං	426
අවටයනරී	198
අවටයෙන	272, 274, 356, 428
අවටසරා	426
අවටාධාය	48, 196, 202
අවටුග්ගමම	250
අවෙට්ඨි	382
අවජ්ඣා	182
අවජ්ඣා	392
අවජ්ඣාගණසංකල්පං	58
අවජ්ඣාසංකල්පවිජ්ඣා	10
අවජ්ඣායං	110, 114, 118, 148, 178, 280, 318, 412, 422
අවජ්ඣායංභූතචිත්තජායා	280
අවජ්ඣාදෙසං	152, 316
අවජ්ඣා	62, 64, 114
අවෙජ්ඣා	22, 42, 230
අවෙජ්ඣාරූපං	322
අවෙජ්ඣාදකා	166
අජරතා	66
අජලිතං	242
අජාපයං	212
අජිතං	212
අජිතකම්පනිවජ්ඣා	214
අජිතකම්පනිවජ්ඣා	216
අජෙලකා	144
අජ්ජතං	154
අජ්ජතග්ගො	132, 310, 320, 324, 326, 828, 330
අජ්ඣාගමා	334, 350
අජ්ඣාගමුං	40
අජ්ඣාගා	22, 406, 408, 410
අජ්ඣාතනං	132, 134, 302
අජ්ඣාතනිකා	138
අජ්ඣාගමි	426
අජ්ඣාගාසි	6, 10, 18, 20, 22, 38, 126, 188, 190, 192, 194, 196, 198, 200, 202, 204, 208, 218, 220, 222, 228, 230, 232, 256, 262, 264, 266, 286, 302, 308, 312, 318, 320, 322, 328, 336, 352, 354, 356, 358, 362, 364, 366, 368, 390, 394, 388, 394, 416, 424

අ	පිට්ඨකකාණි
අජ්ඣාගාසි	284
අජ්ඣාගාසි	394, 398
අජ්ඣාගාසි	250
අජ්ඣාගාසි	406, 408
අජ්ඣාගාසි	190, 194, 196, 200, 206, 320, 340, 376
අජ්ඣාගාසි	234, 238, 246
අජ්ඣාගාසි	358
අජ්ඣාගාසි	118, 150, 250, 338, 340, 342, 344, 346, 364, 424
අජ්ඣාගාසි	392
අජ්ඣාගාසි	14, 180, 250, 366
අජ්ඣාගාසි	206, 208, 244, 264
අජ්ඣාගාසි	258, 286
අජ්ඣාගාසි	238, 320, 352, 354, 356, 358, 360, 362, 364
අජ්ඣාගාසි	14, 10, 18, 20, 146, 356
අජ්ඣාගාසි	254, 370
අජ්ඣාගාසි	158, 208, 216, 254, 274, 278, 288, 290, 306, 352, 358, 360, 362, 364, 378, 380, 412, 422
අජ්ඣාගාසි	266
අජ්ඣාගාසි	34
අජ්ඣාගාසි	114, 118, 246
අජ්ඣාගාසි	134
අජ්ඣාගාසි	296
අජ්ඣාගාසි	324
අජ්ඣාගාසි	192, 252, 416, 64, 108, 114, 188, 218, 220, 230, 258, 318, 360, 400
අජ්ඣාගාසි	300
අජ්ඣාගාසි	274
අජ්ඣාගාසි	402, 404
අජ්ඣාගාසි	238
අජ්ඣාගාසි	266, 268, 402, 414
අජ්ඣාගාසි	124
අජ්ඣාගාසි	162
අජ්ඣාගාසි	370
අජ්ඣාගාසි	392
අජ්ඣාගාසි	370
අජ්ඣාගාසි	20
අජ්ඣාගාසි	366

අ	පිටිමිකතානි	අ	පිටිමිකතානි
අට්ඨකතා 204, 206, 210, 338, 342		අත්තමනො	150, 264
	344, 374	අත්තසඤ්ඤානො	194
අඛිතෙළසෙති	342	අත්තසමං	12
අඛිසා	134	අත්තසමතුතා	134 180, 370,
අඛෙසා	140, 174	අත්තා	134 136 138 142, 302,
අඛෙසා	176	අත්තානරකඛිනො	146
අඤ්ඤ	248	අත්තානුභිං	256
අඤ්ඤවං	382	අත්තං 22, 104, 132, 186, 202, 290	
අත්තකාචවරෙ	248		354, 394, 398, 424
අත්තජිනො	100	අත්තකරණෙ	140, 146
අත්තරං	62, 114	අත්තකාමා	352, 354, 356, 358
අතිකාලෙන	358		360, 362, 364
අතිකකතනම, නුසකෙන	262	අත්තකාමො	82
අතිකකතෙනා	226, 228	අත්තවරං	42
අතිකකමං	346	අත්තජාතසස	66
අතිකකමම	206	අත්තජාතා	402
අතිවච	170	අත්තඥා	318
අතිඤ්ඤප්‍රබ්බං	360	අත්තවතී	54
අතිදිවං	358	අත්තවසං	328
අතිඵයෙ	288	අත්තසංහිතං	94
අතිදෙවප්පතෙනා	256	අත්තසස	230, 338, 402
අතිපාතෙය්‍ය	118	අත්තා	202, 394, 398
අතිමඤ්ඤති	334	අත්තානං	408, 410
අතිරච්ඡාතගාමිනො	278	අත්තානිසමයා	160, 164
අතිරෙවති	348, 412	අත්තාය	56, 192, 290, 350, 382
අතිවෙලං	356 358, 360	අත්ති	8, 22, 388
අතිවෙලවාදී	358	අත්තිකා	238
අතිවෙලා	374	අත්ති නු ඛො	134
අතිවිජ්ඣ	346	අත්ති	202
අතිසාරං	140	අත්ති	94, 336
අතිගරිකා	166, 168	අත්ති	160, 338
අත්තිකං	10, 254	අත්තිත	152, 318
අත්තිකසානුසොචනා	10	අත්තිතා	160, 164, 180, 182
අත්තිකා	258		354, 382
අතො	30	අථාපරං	130, 274
අත්තකතං	244	අථො	134
අත්තකාමො	142	අද්දඤ්ඤාචවර	398
අත්තදඤ්ඤප්‍ර	420	අද්දසාතෙන	300
අත්තතා පියතරෙ	142	අද්ද්‍රිද්ද	414
අත්තතො	336	අද්දයාද	132
අත්තතො 104, 126, 132, 136, 186		අද්දින්නං	364
	330, 332, 334, 362, 372, 394	අද්දිසාමාතෙන	380
		අද්දට්ඨ සස	122
		අද්දබ්බතනාසස	156, 158
අත්තමතා	282		

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අ	පිට්ඨකය	අ	පිට්ඨකය
අද්ධතාය	400	අනගිගතස්ස	386, 388
අඤ්ඤා	214, 216	අනනුවර්ණ	336
අඤ්ඤා	210, 346	අනන්තදස්සි	258
අඤ්ඤා	222, 258, 262, 266, 298	අනන්ද	104
	320, 322, 376, 400, 424	අනපච්චා	132
අභිගතා	178	අනපනිතානි	178
අභිගා	378	අනපාසිනී	136, 170
අභිගා	230, 258, 300, 366	අනපෙකතා	420, 144
අභිගානං	190, 254	අනපෙකතිය	32
අභිච්ඡෙදාදි සමානං	258	අනභිරතී	330, 332, 336
අභිච්චා	354	අනභිරතියං	330, 332
අභිමමා	334	අනරියං	90
අභිකුට්ඨතා	234	අනලභිකානා	30
අභිගච්ඡතී	386, 388	අනලසං	82, 84
අභිගතො	248	අනලලගතතා	302, 328
අභිගමො	386, 388	අනවර්ණ	336
අභිගමම	168	අනස්සවා	314
අභිපනනස්ස	136	අනාගතං	10, 254
අභිප්පායං	226	අනාගතප්පජ්ජායං	10
අභිමුච්චෙය්‍ය	212	අනාගාමී	270
අභිමුච්චිතො	208	අනාගාරානං	420
අභිවත්තතී	184	අනාගා	224
අභිවත්තමානෙ	184, 186	අනාථා	118, 364
අභිවත්තා	260, 352, 354, 356	අනාදරො	174
	358, 362, 364	අනාදානා	420
අභිවාසෙති	48, 202	අනාසුභං	1
අභිවාසෙතො	266	අනාලමේඛ	100
අභිකාගතො	18, 20	අනාචටං	100
අභො	222	අනාච්චො	302, 328
අභොමුච්චො	226	අනාසවා	236
අනකොකාසනෙන	290	අනිකාමයං	222
අනකතානස්ස	340	අනිකිප්පිතානි	18, 20
අනගාරියං	182, 218, 254, 288	අනිකො	356
	290, 306, 332, 350, 354	අනිච්චෙදාදි සමානං	258
අනගාරිපුප්පෙය්‍යස්ස	90	අනිච්චතං	116, 364
අනසො	104	අනිච්චා	10, 284, 354, 358
අනභගණස්ස	24, 292, 364	අනිච්ඡා	116, 364
අනච්ඡරියං		අනිඤ්ජමානෙන	322
අනඤ්ඤාපොසි	256	අනිඤ්ඤා	56, 168
අනඤ්ඤාය	374	අනිමිතං	336
අනණ	250, 416	අනිවත්තනං	308
අනනිතා	178	අනිසයිතො	14, 86, 98
අනන්තමනො	158, 286, 288, 292	අනිසං	22, 42
අනන්තසංගිතං	24, 34, 188	අනිසො	102, 256

අ	පිට්ඨකය	අ	පිට්ඨකය
අනුකතනනි	92	අනුබුද්ධො	52
අනුකමපං	316, 326	අනුමුභයෙ	318
අනුකමපා	368	අනුභාවෙන	314
අනුකමපිකා	352, 354, 356, 358 360, 362, 364	අනුභොති	334
අනුකමපිකුං	368	අනුමඤ්ඤා	152
අනුකුලං	144	අනුමොදිකා	264
අනුකතමිතවෙ	44	අනුසුඤ්ඤං	222
අනුගං	186, 170	අනුසුඤ්ඤානි	46
අනුචක්ඛමොකො	320	අනුසුතතා	112
අනුච්ඡිකො	170	අනුරොධවිරොධෙසු	204
අනුච්ඡිකං	386, 388	අනුචතති	110
අනුච්ඡාතා	386, 388	අනුචාතං	404
අනුච්ඡාතං	80	අනුච්චිතතං	362
අනුච්ඡිකා	212	අනුච්චොකෙකා	340
අනුතප්පති	110	අනුසංසති	56, 158, 204, 368
අනුතතරං	130, 192, 254, 288 322, 342, 392	අනුසංසතිං	86
අනුතතරො	390	අනුසිකකරෙ	98, 418
අනුත්‍රස්සං	102	අනුසිකෙක	346
අනුත්‍රාසි	182	අනුස්සරතං	392
අනුදිසා	222	අනුස්සරෙථ	392
අනුඥායා	368	අනුස්සරෙය්‍යාථ	390, 392
අනුඥාසෙති	330, 332, 336	අනුස්සාවෙසි	376
අනුඛාවාම	214, 216	අනුස්සකා	30
අනුඛාවි	18	අනෙකධාතුසු	324
අනුතයමොකො	412, 424, 426	අනෙකපරියායෙන	132, 288, 305
අනුපචිතං	170	අනෙකච්ඡිතං	346
අනුපතනනි	42	අනෙකා	258
අනුපපතනිං	98	අනෙකායනතං	80
අනුපයො	324	අනෙකො	230
අනුපරිගම්ම	142	අනෙජො	256, 284, 334
අනුපරියායති	198	අනෙළගලාය	338
අනුපරියෙති	348, 342	අනොමතාමං	53, 418
අනුපලිතතානි	250	අනතං	116
අනුපලිතො	256	අනතක	190, 192, 204
අනුපවතෙනති	342	අනතකා	188
අනුපායාසං	354, 386, 388	අනතකානි	194
අනුප්පබ්බං	6, 120	අනතකිරියං	120
අනුප්පතතං	106, 348	අනතරධායථ	222
අනුප්පතතයද්ද්වං	134	අනතරධාසි	92, 190, 200, 208 234, 240, 244, 246, 276, 424
අනුප්පතො	374	අනතරධාසිති	4, 86, 192, 194 196, 198, 202, 204, 212, 214 218, 272, 276
අනුප්පදෙසි	288		
අනුප්පතොසු	102		

අ	පිට්ඨකයාහි
අනුරභිතා	266, 278, 282, 404
	406
අනුරභිතො	248, 256, 258, 262
	264, 376
අනුතරු	118
අනුතරුකරා	60
අනුතරෙත	282
අනුතලිකවරෙ	204
අනුතලිකෙව	96
අනුතමදෙහධාරී	28, 100
අනුතමසාරීරෙ	374
අනුතමා	258
අනුතපුරෙ	114
අනුතවාසිකා	322
අනුතො	118, 250, 294
අනුතො අසුඛා	148
අනුතොඡවා	26
අනුඤ්ඤි	144
අනුකාරං	172, 174
අනුකාරතිමසාය	278
අනුකාරෙ	96, 132, 288, 306
	314
	330
අනුකාරො	376
අනුතං	52, 110, 182, 366
අනුතදෙ	56
අනුතපානෙන	184
අනුතසා	172, 174
අනුබොධිං	230
අනුහවි	72
අනුච්චිං	208
අනුච්චිකා	128
අනුඤ්ඤං	222
අපකකමම	110, 188
අපකකමෙ	224, 226
අපවසාරුමා	418
අපචිතා	318
අපවෙය්‍යානං	312
අපතනං	52
අපතාමෙසි	368
අපනීයති	314
අපබ්‍යාමකො	402
අපරං	250
අපරජ්ජ	332
අපරභුං	270

අ	පිට්ඨකයාහි
අපරභුං	188
අපරා	32, 274
අපරාජ්ජසම්පං	48
අපරාපරා	160
අපරිපුණ්ණසා	252
අපරිපුණ්ණසාමානෙ	166
අපරිපුණ්ණසා	22
අපරිචිතකතිතා	344
අපරෙත	268, 360
අපලාසි	182
අපච්චා	118
අපසානනි	356
අපාගතං	44, 46
අපායා	48
අපායංසෙවම	400
අපායෙසි	258
අපාලලෙඛා	58
අපිපුණ්වාමො	406, 408, 410
අපිසුදං	206, 218, 248
අපිභාලු	334
අපුඤ්ඤං	208
අපුඤ්ඤං	242
අපුත්තකං	168, 170
අපුත්තමාය	310, 370
අපුත්තාගමනං	42
අපෙකකා	144
අපෙතසොකො	202, 250
අපෙමං	224
අපෙති	224
අපාං	4, 104, 198, 258
අපාකසිරෙත	118
අපාකසමිං	36
අපාකා	138, 140, 146
අපාජානනා	240
අපාච්ඡාදකානො	290, 394, 398
අපාච්ඡාදො	244, 284
අපාච්ඡාතො	226
අපාච්චානිකං	378
අපාච්චාදිතා	8, 10
අපාතිට්ඨං	1
අපාතිට්ඨිකෙන	222
අපාතිට්ඨං	100
අපාතිසො	252

අ	පිටිබිකානි
අපතනමානසො	220
අපතනස්ස	386, 388
අපද්‍රව්‍යපදෙසිනං	24
අපද්‍රව්‍යස්ස	24, 292
අපනනපානගොජනෙ	172
අපපඤ්ඤං	354
අපපබ්බාති	16
අපමනකස්ස	164, 348
අපමනෙතො	8, 46, 52, 164, 216
	218, 220, 270, 274, 282, 288
	290, 346, 382
අපමඤ්ඤං	354
අපමාදං	46, 160, 164
අපමෙය්‍යං	268
අපරජකබ්භානිකා	192, 250
අපරජකෙබ්බ	250
අපරිඤ්ඤා	364
අපසාදං	320
අපසාරිතෙ	300
අපසාණකෙ	300
අපසාහාරං	32
අප්පිවේණි	122, 126
අප්පියො	134, 136
අපෙකච්චානි	250
අපෙකච්චෙව	144, 250
අපෙකඤ්ඤා	288
අපොසස්සකකතාය	248
අපොසස්සකතො	360
අථාසුචිතාරාය	132, 134, 178, 180
අබ්බො	274
අබ්බං	398
අබ්බාලස්ස	122
අබ්බුධා	92
අබ්බුදෙ	274
අබ්බුස්ස	30, 120, 220, 222
අබ්බසුඤ්ඤාසි	254, 288, 290, 306
අබ්බනිතො	254
අබ්බසමං	184
අබ්බමතනං	364
අබ්බාහතො	74
අබ්බුතං	110, 114, 118, 148, 178
	280, 318, 412, 422
අබ්බුතච්චනජානා	318
අබ්බුය්‍යාතො	156

අ	පිටිබිකානි
අබ්බුය්‍යාසි	154, 156
අබ්බුසස්සකමානො	124
අබ්බග්ගමනසො	174, 176
අබ්බතෙතන	14
අභ ණිනෙතන	290
අභබ්බො	224
අභයං	404
අභයදකම්භං	404
අභස්සථ	222
අභාසි	4, 6, 8, 144, 268, 276, 280
	284, 332, 334, 356, 360, 378
	380, 398, 424, 426
අභිකම්බනාං	354
අභිකම්බනා	354
අභිකතනං	132, 288, 290, 296
	306, 320, 322, 324, 330
අභිකතනවණ්ණං	1, 4, 18, 20
	36, 98, 126, 270, 272
අභිකතනාය 1, 4, 18, 21, 36, 86	
	88, 92, 98, 102, 108, 126, 270
	272
අභිකකම	376
අභිකකමනං	376
අභිජ්ජානති	358
අභිජානං	130
අභිජානාමි	280
අභිඤ්ඤා	254, 288, 290, 298
	306, 312
අභිණ්ණසො	316
අභිජ්ජවා	338, 340, 342, 344, 346
	348, 354
අභිධාච්ච	372
අභිතතං	52
අභිතඤ්ඤා	324
අභිතඤ්ඤං	282
අභිතිනනාමේය්‍ය	224
අභිතිමමිතිතවා	190, 194, 206, 210
	214, 266, 358
අභිතිමමිතෙය්‍යාම	262
අභිපසනෙතො	106, 378, 380
අභිපසනනා	286
අභිභුය්‍ය	344
අභිමුද්දති	186, 426

අ	පිට්ඨකානි
අභිසංසු	384, 386
අභිසංසෙවච	400
අභිරතී	332
අභිරතො	70
අභිරමාමසෙ	238
අභිරුපතරෙ	422
අභිරුපෙ	174
අභිවය්‍ය	184
අභිවය්‍යති	184, 344
අභිවාදෙති	176, 316
අභිවාදෙත්වා	2, 20, 34, 142, 144
	146, 164, 170, 176, 272, 276
	326, 408, 414, 426
අභිවාජය	184, 186
අභිවිභවච	124
අභිසපිතො	406
අභිසමෙවච	184
අභිසමුද්ධො	130
අභිරු	182, 392
අභුක්ඛා	18, 20
අභොජනෙය්‍ය	298, 300
අමකසෙ	98
අමෙවපරිවාරිතො	342
අමෙවුධෙය්‍ය	224
අමෙව්ඡරී	174, 176
අමඤ්ඤං	258
අමතං	378
අමතංදද්‍යෙ	56
අමතගාමිතිං	224
අමතපථලා	308
අමතා	338
අමතෙ	346
අමතසිකරුතො	148
අමතාපා	48, 50, 150, 202
අමනුස්සට්ඨානෙ	166, 168
අමනුස්සො	232, 246
අමරං	188
අමරණං	198
අමිභෙතන	110
අමුළුගස්ස	122
අමොසං	414
අමොවසී	258
අමුඤ්ඤො	98

අ	පිට්ඨකානි
අමම	372, 374
අමඤ්ඤ	192, 350
අමෙත	290
අයො	230
අයොතිසො	362
අය්‍යකා	178
අය්‍ය	238
අරකො	332
අරකඛිතො	136
අරඤ්ඤං	322
අරඤ්ඤකුටිකාය	116
අරඤ්ඤගතානං	390
අරඤ්ඤගතනෙ	402
අරඤ්ඤ 8, 10; 132, 322, 360	392, 414
අරණ	84
අරතී	322, 332, 352
අරති 102, 104, 234, 356, 370	14
අරතී	14
අරහං	18, 20, 28, 216, 218
	226, 228, 278, 282
	302, 312, 390, 39
අරහතං	10, 254, 288, 290
	306, 358, 370, 382
අරහති	126, 234, 368
අරහතනමය්‍යං	146
අරහතනං	94
අරහාමි	364
අරියං	162
අරියකතනං	412
අරියගරතී	270, 274
අරියධම්මං	54
අරියමග්ගො	14
අරියචුත්තං	182
අරියසම්මානි	374
අරියා 78, 88, 90, 286, 422	402
අරියුපවාදිතො	290
අරොසෙතො	318
අලං	208, 288, 290, 306
අලඤ්ඤ	230
අලඤ්ඤා	224
අලසො	388
අලාහා	332, 334

අ	පිටිකඩකානි
අලිකං	336, 338
අලොච්ඡපං	32
අවංසිරො	90
අවකඛිනනි	220
අවච	270
අවාපුරං	250
අවායාමං	386, 388
අවාහරි	352
අවිකම්පමානා	256
අවිජාතවණ්ණසතං	226
අවිතකකකාසි	230
අවිපලුත්ථිතතස්ස	122
අවිජා	26, 78, 294, 418
අවිජාගතො	258
අවිජාසමිතිකකමා	354
අවිදුරෙ	22, 116, 200, 206, 214 216, 218, 224, 226, 368
අවිඤ්ඤා	82
අවිරුඳ්වා	420
අවිභිඤ්ඤාමො	48, 50, 202
අවිභිංසා	426
අවිතද්දෙසො	390
අවිතමොගො	390
අවිතරගො	390
අවේකකියු	250
අසංයමො	80
අසංසට්ඨො	122
අසංසයං	362
අසංභිතං	346
අසඛිතරාතො	230
අසඛිතවාරිතො	356
අසච්ඡිකතස්ස	386, 388
අසච්ඡාමං	46
අසඤ්ඤාතස්ස	310
අසඤ්ඤාතා	148
අසතං	36
අසතතං	36, 58
අසත්ථාචාරං	398
අසතෙත	118
අසනෙතා	56
අසපුරිසො	166
අසබ්බාති	288, 292, 394
අසමාතිතස්ස	8, 52
අසමාතිතා	116, 362

අ	පිටිකඩකානි
අස්මපජාතා	116, 362
අසමුච්ඡා	8
අසසිත්ථ	378
අසලීතෙන	284
අසස්සතඤ්ඤාචසමානං	258
අසාතා	48, 50, 202
අසිකම්මො	180
අසිතං	344, 354
අසිහපිතබාසිභාසිතා	118
අසිතො	244, 324
අසුකො	266
අසුචි	404
අසුඳ්වා	188, 250
අසුභො	190, 336
අසුරකඤ්ඤා	408, 410
අසුරපුරං	392, 400
අසුරා	384, 386, 394, 396, 398
අසුරිඤ්ඤා	396, 398, 396, 402, 406 424
අසුරෙඤ්ඤා	400
අසෙබෙන	182
අසෙවකකං	378
අසෙසං	26, 30, 116, 296
අසොකං	354, 386, 388
අසොචං	212
අසොචමානො	224
අසොචාපයං	212
අසමි	188, 258
අසෙව	258
අසා	400
අසාං	406, 408, 410
අසාකායො	138
අසාතරි	376
අසාද්ධියං	46
අසාද්ධො	174
අසාපිට්ඨි	174
අසාමං	402, 404
අසාමෙචං	144
අසාරතනෙන	178
අසාවණ්ණා	192, 250
අසාවො	12
අසාදං	224

අ	පිට්ඨකයාහි	ආ	පිට්ඨකයාහි
අසාදනා	224	ආයං	222, 230
අසාසපසායො	284	ආසානං	320
අසුතපුබ්බො	248	ආසානෙත්වා	272
අසුත්ථ	282	ආවරිතවතං	316
අසුමුඛො	38, 142	ආවරිතෙ	318
අසුමහ	282	ආචාරං	420
අසෙසා	16	ආවිභක්ඛි	126
අසෙසාසි	154, 156, 288, 292	ආවිභක්ඛිතුං	18, 20
	374	ආජඤ්ඤාරථො	416
අගනං	12	ආජානාමි	22
අගගො	274	ආජානියාහි	396
අගාරියං	66	ආජානියො	12, 50, 300
අභිකාය	132, 134, 140, 178, 180	ආජානියවතා	50
අභිංසකො	294	ආජානෙය්‍යං	22, 248
අභිංසාය	370	ආජායරෙ	62
අනුචා	116, 334	ආනාපිනො	214, 216
අනු	284, 360	ආනාපි	26, 216, 218, 220, 254
අහෙස්සං	40		288, 290, 294
අහෙස්සානො	14	ආතුරස්ස	354
අහොරතතා	198	ආදප්පි	240
අහොසි	398, 404, 410	ආදාය	136, 236, 238, 288, 406
අභං	224		326, 336
ආ		ආදිකල්‍යාණං	192
ආකඛ්ඛිති	220	ආදිච්චබ්බුතො	332
ආකඛ්ඛිමානො	322	ආදිච්චො	28, 88, 124, 128, 208
ආකාසගතං	124	ආදිත්තපිඤ්ඤො	198
ආකාසානඤ්චායතනං	282, 284	ආදිත්තත්ථිං	56
ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං	282, 284	ආදිත්තා	372
ආකිණ්ණකම්මනො	364	ආදිමුග්ගවරිතකා	94
ආකිණ්ණප්‍රදො	364	ආදීනවො	18, 20, 214, 216
ආකිරතෙ	92	ආදීපිනො	242
ආගච්ඡන්තං	328, 376, 474	ආතපියාමි	226
ආගච්ඡන්තියො	230	ආතෙය්‍යථ	394
ආගච්ඡන්තො	266	ආපජ්ජන්ති	138, 140
ආගච්ඡිං	230	ආපදසු	148
ආගච්ඡියා	180, 184, 258	ආපනො	184
ආගඤ්ඤි	318	ආපාදි	68, 352, 354, 358, 358
ආගනො	208, 216, 218, 270		360, 362, 366
ආගනනාරො	240	ආපාදං	764
ආගමනාය	258	ආපාදෙසි	384, 386, 388
ආගමො	382	ආපො	30
ආගමො	198	ආබාධිකො	370
ආගමම	28, 80, 244	ආබාධො	312
		ආභා	12, 28, 88

ආ	පිටක ඛනාති
ආභාති	28, 88
ආභුජිකා	502, 320, 323
ආමකාති	17
ආමනකයාමි	282
ආමනෙතසි	10, 222, 264, 272 278, 480, 282, 312, 336, 340 384, 386, 383, 392, 412, 416
ආමලකමනනියො	272
ආමසං	128
ආමුත්තම ණිකුණ්ඩලා	367
ආමොදමානො	184
ආයතනං	214
ආයතනා	244
ආයතීකං	256
ආයන්ති	22
ආයසං	144
ආයසමා	18, 20, 216, 218, 220 264, 284, 288, 338, 340, 344 350, 354, 356, 358
ආයාමනං	274
ආයාතු	426
ආයාම	266, 278
ආයු	4, 198
ආයුත්තා	128
ආයුපාලයං	152
ආයුපපමාණං	274
ආයුතාමි	1
ආමයා	114
ආරඤ්ඤං	226
ආරඤ්ඤිවරියො	100, 122, 294
ආරඤ්ඤ	94, 124, 126, 268, 276 284, 362
ආරභථ	280, 282
ආරු	364
ආරුමචෙත්තා	414
ආරුමරොපා	60
ආරුමෙ	1, 4, 10, 130, 196, 200 204, 232, 258, 264, 278, 320 384, 386, 388, 392, 396, 408 418
ආරුපපට්ඨාසිනො	238, 240
ආරුයා	250
ආරුති	416, 418
ආරොහිගං	160

ආ	පිටක ඛනාති
ආරොචෙමි	184
ආරොපෙය්‍ය	286
ආරොපෙය්‍යාමි	286
ආරුහෙය්‍ය	172
ආරොහිකා	402
ආලපති	378
ආලයරතා	248
ආලයරාමා	248
ආලසංමුද්දිකා	248
ආලසො	386
ආලය්‍යං	80
ආලොකෙති	354
ආලොකො	376
ආලොලෙචා	312
ආවසනෙත්තා	80
ආවසථං	408, 410
ආවතං	188
ආවතාති	380, 382
ආවාසං	358
ආවුතා	248
ආවුතං	60, 104
ආවුසො	1, 4, 18, 20, 102, 104 118, 240, 270, 280, 368, 380
ආසං	234
ආසජ්ජ	132, 208, 224
ආසනනියො	378
ආසනා	168, 218, 272, 338, 340 342, 344, 346
ආසයො	70, 82
ආසවානං	354
ආසාදෙතබ්බං	44
ආසි	284, 350
ආසිංසරෙ	62
ආසිතං	348
ආකච්ච	184
ආනරිතං	220, 222
ආනරෙය්‍යං	220
ආනාරෙ	308
ආනු	144, 338, 360, 380, 384 406, 410, 414
ආනුභිං	256
ආනුකෙය්‍යො	256, 392

ඉ	පිට්ඨකයානි
ඉඛ්ඤ	312, 382
ඉච්ඡි	372
ඉච්ඡා	82, 120
ඉච්ඡාගතං	118
ඉච්ඡාධුමාසිනො	74
ඉච්ඡාතං	270 272
ඉච්ඡාබ්ඛා	82, 312
ඉච්ඡාලොභං	30
ඉච්ඡාචිතයාය	76
ඉච්ඡසං	314
ඉච්ඡෙ	302
ඉච්ඡිකිති	312
ඉඤ්ඤ	194
ඉඤ්ඤාමි	240
ඉඤ්ඤතං	200
ඉඤ්ඤාසිකා	304, 306
ඉතරු	296
ඉති අකලහො	398
ඉති අභණ්ඩතං	398
ඉති අවිග්ගහො	398
ඉති කලහො	398
ඉති භණ්ඩතං	398
ඉති විග්ගහො	398
ඉති හිතිහං	278
ඉතතරං	148
ඉතතරදසසකෙන	148
ඉත්ථතතාය	254, 288, 290, 306
ඉත්ථාගාරං	112 164
ඉථිභාවො	234
ඉථිසො	330, 232
ඉථි	158
ඉථිමලං	70, 80
ඉදං	4
ඉදපපච්චයතා	248
ඉදනි	358
ඉදහං	20
ඉද්ධානුභාවං	26
ඉද්ධිපාද	212, 240
ඉද්ධිපපතො	350
ඉද්ධිමා	112
ඉද්ධියා	200
ඉද්ධො	266
ඉධෙකච්ච	366
ඉඤ්ඤිලං	46

ඉ	පිට්ඨකයානි
ඉඤ්ඤගුහො	274
ඉඤ්ඤසංචරො	108
ඉඤ්ඤානි	48
ඉඤ්ඤපසමෙ	92
ඉරියාපථො	82, 88
ඉරියති	100, 250
ඉසකො	402, 404, 404
ඉසි	126, 342
ඉසිහිලිපසො	348
ඉසිසංඝනිසෙවිතං	60, 104
ඉසිසත්තමො	344
ඉසි	58
ඉසාත්ථං	182
ඉසාරියමදමත්තානං	184, 186
ඉසාරියං	80
ඉසාරියාසිපච්චං	386, 388, 408
	410

ජ

ජදිසං	116
ජසා	308
ජසාමුඛෙන	400

උ

උක්කාමුඛෙ	124
උක්කාජෙරුය් 132, 288, 306, 330,	
උග්ගච්ඡෙය්	228,
උග්ගණ්ඨාථ	94
උග්ගතෙ	196
උග්ගතෙජො	96
උග්ගපුත්තා	332
උච්චාකුලිතතං	160
උච්චාවචා	124, 190, 226
උච්චාවචෙසි	132
උච්චාරපසාචකමමං	118
උච්චත්තමුලං	322
උජ්ඣං	302, 320, 322
උජ්ඣකං	48
උජ්ඣකො	58
උජ්ඣතං	414
උජ්ඣතො	414
උජ්ඣපට්ඨකො	392
උජ්ඣ	336
උජ්ඣාපයාමසෙ	372
උජ්ඣායනති	280, 412, 422

උ	පිට්ඨකයාති
උජ්ඣායනනියො	44
උජ්ඣායින	412
උඤ්ඤතබ්බා	13
උඨාතා	382
උඨාතවිරියාබිගනස්සා	40
උඨාතවිරියස්සා	386, 388
උඨාතඤ්ඤං	196
උඨාතපෙච්ඡා	214, 146, 168
උචෙඨති	250, 318, 354, 416
උච්ඡෙය්‍යාථ	386, 388
උඬ්ඞිතො	74
උණං	228
උණ්ණාදකං	310
උතතමා	338
උතතරං දිසං	222
උතතරස්සං	268
උතතරා	374
උතතරාසඬං	146, 150, 250, 338
	340, 342, 344, 346, 424
උතතරී	6
උතතරීං	258
උතතරීතරං	150
උත්තං	102
උත්තාසි	180, 390
උදකසුඤ්ඤිකො	326, 328
උදකා	224
උදකානුගතනානි	250
උදකෙ	250, 300
උදකොඤ්ඤානුයොගං	326, 328,
උග්ගචිතතා	340
උදපඡ්ඡථ	350
උදපාදි	134, 136, 138, 148, 150
	160, 188, 212, 216, 218, 248,
	376, 400
උදපාතං	60
උදගිතං	128
උදයබ්බයං	86, 98
උදරෙ	308
උදතං	38, 40, 50, 150, 281
උදතෙසි	152, 286
උදිරසි	340
උදුලබ්බරදණං	214, 216
උද්දියා	242
උඬං	222

උ	පිට්ඨකයාති
උඬ්ඞිකං	166
උඬ්ඞිච්ඡානුකුච්චං	182
උඬ්ඞිතා	116, 362
උඬ්ඞිරච්ඡා	224
උඬ්ඞිරෙය	274
උද්දියති	206, 218
උත්තලා	116, 362
උපකඬ්ඞිති	92
උපකණ්ණකෙ	158
උපකප්පති	158
උපකකමෙත	228, 274
උපකකමෙය්‍යාම	228
උපකකිලිඨචිතොතත	320
උපකකිලිච්ඡා	286
උපගච්ඡති	332
උපගමම	28, 238
උපච්චිතා	18, 20
උපච්චග්ගං	62, 114
උපඡ්චමානො	386, 388
උපඡ්චාම	366
උපඡ්ඣායෙත	330, 332, 334
උපඨානො	312
උපඨාතං	266, 268
උපඨාතපෙච්ඡා	302, 320, 322
උපඨාතසු	298, 300
උපඬ්ඞිං	114
උපඬ්ඞිකායෙත	280
උපාතිච්චෙනා	258
උපෙති	134, 174, 176, 270, 274
	424
උපෙතො	300
උපදංසෙති	190
උපධාමනනි	332
උපධිං	214, 216
උපධිසංඛයෙ	226, 244
උපධිති	12, 196
උපතාමෙසි	368
උපනියාය	162, 164, 266, 278
	296
උපනිෂ්ඨිති	4, 10, 104
උපපඤ්ඡති	174
උපපඡ්ඡරෙ	62
උපපන්නාපො	114
උපපනො	272, 274, 412

උ	පිට්ඨකානි
උපමං	274
උපයන්ති	144
උපරිපාසාදවරගතො	140, 142
උපරිමෙන	280
උපරිවෙහාසං	258, 262
උපරුඤ්ඤිති	26, 30, 64, 116, 196
	198
උපලබ්භති	246
උපලාපෙනුං	186
උපවදෙය්‍ය	14
උපවසන්ති	370
උපසංඛිකමතු	326
උපසංඛිකමි	4, 18, 146, 200, 202
	214, 218, 220, 222, 224, 270
	272, 276, 286, 288, 322, 328
	352, 354, 356, 358, 360, 362
	368, 376, 380, 408, 414, 424
උපසංඛිකමිතුං	224, 376
උපසංඛිකමිතුකාමො	374
උපසංඛිකමිඤ්ඤාම	222, 266, 278
උපසංඛිකමව	32
උපසන්නවිනේනා	256
උපසන්නස්ස	290
උපසන්නො	336, 378
උපසමෙන	54, 60
උපසමපඡ්	254, 288, 290, 306
උපසමපදං	288, 290, 306
උපසමමති	290, 394, 396, 398
උපසිඛිකති	364
උපස්සායං	56, 60
උපච්ඡායෙථ	300
උපාදානකනිකානං	204, 206
උපාදානං	132
උපාදාය	204, 206, 316, 326
උපායකං	132, 310, 322, 324
	326, 328
උපායකසකෙහි	348
උපායකෙ	330
උපායකො	64, 116, 150, 378
	380
උපායිකාය	370
උපාහතා	402, 404
උපොසිථං	370
උප්පව්ව	372

උ	පිට්ඨකානි
උපපජ්ජමානා උපපජ්ජන්ති	132, 134
උපපජ්ජමානො	180
උපපජ්ජි	272
උපපජ්ජිකුකාමො	242
උපපජ්ජිකා 10, 358, 390, 406, 410	
උපපතනං	78
උපපතිනෙසු	102
උපපථො	70, 80
උපපන්නො	374
උපපලාති	250
උපපලිනිසං	250
උපපලො	374
උපපාවකෙහි	304
උපපාදවයධමමිතො	10, 284, 358
උපපාදෙකුකාමො	190, 194, 200
	232, 238
උපපාදෙභා	332, 334
උබ්බිග්ගං	102
උබ්බිජ්ජති	406
උබ්භතො	372
උභතොභාගවිමුක්තො	342
උභයෙන	152
උභින්නං	116, 290, 394, 398
උමමග්ගත්ථං	344
උමමාදං	228
උය්‍යාතභූමිං	416, 418
උරගො	130, 132
උරසා	230
උලොකයනං	390
උලොකෙය්‍යථ	390
උසුයා	230
උසුසුකං	184
උසුසුකකථානෙසු	30
උසුසුසාති	228
උසොසාලනිකාය	304
උලාරු	160
උලාරෙ	138, 140
උභ්‍යව්ව	48
ඵ	
ඵකකා	360
ඵකකො	320, 360
ඵකච්චරෙ	18, 20
ඵකග්ගං	336
ඵකඛගං	364

ඵ	පිට්ඨකොති	ඔ	පිට්ඨකොති
ඵකචරං	32	ඔචරකං	145
ඵකච්චියා	356	ඔච්ඡේණං	148
ඵකච්චො	170	ඔජවං	378
ඵකත්තං	92	ඔඤ්ඤං	140
ඵකධම්මස්ස	72, 76, 88, 286	ඔතරිකුං	224
ඵකපුත්තං	304	ඔතාරුපෙච්චා	224
ඵකභත්තං	10	ඔතිණේණං	74
ඵකමත්තං	4, 6, 20, 140, 142 144, 146, 154, 156, 158, 160 170, 216, 218, 270, 272, 276 286, 294, 306, 312, 318, 408 410, 414, 426	ඔත්තපෙ	278
ඵකමාසිතං	102, 144, 236	ඔදකං	198
ඵකමුලං	58	ඔදකවත්ථවසනා	148
ඵකමේතං	194, 200, 274, 276	ඔධෙන්නි	340
ඵකරුක්ඛිකා	194	ඔපඬිකං	414
ඵකංසං	146, 150, 250, 346	ඔපනසිකො	18, 20, 214, 216, 390
ඵකසත්තං	226	ඔපිය	356
ඵකසාට්ඨා	146	ඔපලාපෙති	300
ඵකාසත්තස්ස	86	ඔපෙතති	420
ඵකිකා	240	ඔභාසයං	258, 268
ඵඤ්ඤාලසම්මං	258	ඔභාසෙත්වා	4, 18, 20, 36, 50 270, 272, 276
ඵඤ්ජඛිකං	32	ඔමච්චො	24, 102
ඵඤ්ජඛේසක	32	ඔරොහනෙත්වා	416
ඵතදන්නිකා	236	ඔරොහිත්වා	142, 376, 404
ඵතාදිසො	256, 284	ඔරොහෙය්‍ය	174
ඵත්තකෙ	114	ඔලග්ගෙත්වා	402
ඵදිසං	366	ඔලුඛා	214, 216
ඵඛති	314, 370, 386, 388	ඔවදං	354
ඵචංකුාසිං	230	ඔවදති	354
ඵචරුපං	258, 266, 280, 318	ඔසඬිතාරකා	124
ඵචංචිහාරි	230	ඔසාජනති	370
ඵසථ	230	ඔසාජ්ජෙය්‍යං	156, 158
ඵසත්තං	420	ඔහාරිතං	144
ඵහිපසසිකො	18, 20, 214, 216 390	ඔහාසිසාමි	148
ඔ		ඔතිතහාරා	134
ඔකලොපත්වා	214, 216	ඔතිතසොත්තං	204, 206, 210, 338 342, 344, 374
ඔකාසං	92	ඔතිය්‍යකො	330
ඔකොට්ඨකො	172, 422, 424	ක	
ඔභාගෙත්වා	364	කංසපාති	194
ඔඝං	1, 10, 100, 370, 382	කකතට්ඨකං	224
ඔඝතිණේණං	256	කකතට්ඨකො	224
ඔඝතිණේණං	6	කඬිති	126, 334
		කඬිතා	324

ක	පිටසඛකානි	ක	පිටසඛකානි
කච්ඡ	222	කසිරනති	32
කච්ඡ	98	කසිරා	24, 92, 182, 220
කටුකපථලං	110	කසිරාථ	4, 104, 120, 312
කටුකා	40, 58, 202	කරණියං	184, 254, 288, 290
කට්ඨභාරකා	322		306, 322, 380
කට්ඨා	300 308	කරසු	218
කට්ඨෙත	224, 226	කරිසුති	282
කඤ්ජය	224	කරෙය්‍ය	332
කණ්ඨකං	166 168	කරොතං	414
කණ්ඨපඤ්චමෙහි	392, 394	කරොනෙතා	388
කණ්ඨතො	332	කලං	36, 38, 376, 414
කණ්ඨවතනතිං	132	කලලං	366
කතකරණියා	134	කලහං	126
කතකිච්ච	318	කලායමිතනියො	272
කතයොග්ගෙ	118, 182	කලී	274
කතහතො	118, 182	කලෙබරෙ	120
කතාචී	28	කලාණං	136, 170, 178, 404, 412
කතීහං	14	කලාණකාරී	404
කතුපාසනො	118, 182	කලාණධමො	216, 402, 404
කතතබ්බං	198	කලාණමිතො	154
කථං ජීවිං	78	කලාණසම්පවඛකස්ස	160, 162
කථං ජීවිජීවිතං	380	කලාණසම්පවඛකො	154
කථං කුසිං	230	කලාණතභායො	154
කථං හු	382	කචී	70
කථං විධං	100	කසනති	310
කථං විහාරී	230	කසමුක්ඛකිලිට්ඨො	296
කථං සු	382	කසසු	308
කථං භිනාම	280	කසාමිව	16
කථා	280	කසිං	308
කථාය	280, 538, 342, 344, 374	කසිචා	308
කදරියො	174	කසිචාත	308
කදුමමකඛිතෙහි	210	කසිරවුතනිකෙ	172
කපාලෙ	14	කසිරෙත	172
කපටිකකෙසමසු	148	කසකවණණ	210
කපොති	48	කසකො	308
කපොපා	258	කභාපණසතං	152
කමණ්ඩුලං	290	කා	
කමනියානි	42	කාකො	224
කමමං	60, 92, 104, 110, 372	කාජං	312
කමමකරා	142, 168, 170	කදලිං	27
කමමනාං	320	කාණ	172
කමමනො	306	කානිවිකානිවි	224
කමමවිවට්ටන	158	කාපුරිසො	168
කමමාරාද්‍රාණාරියා	194	කාමං	218, 398, 400, 404

කා	පිටප්පිඨානි
කාමගුණෙහි	10, 148, 150
කාමගුණානං	168
කාමිභෙධපරිසුට්ඨිතානං	184, 186
කාමච්ඡෙද්‍ය	182
කාමතණ්හා	238
කාමනීද්‍යනං	140
කාමබ්‍රහ්මඛලද්ධා	242
කාමිභොගිතා	146, 148
කාමිභොගෙසු	140
කාමරතීයයා	232
කාමරජො	352
කාමරුගප්පභාණාය	24, 102
කාමිරාගෙන	336
කාමවිතකකං	362
කාමසංකූලය	100
කාමසංකූලය	230
කාමසුඛං	144
කාමගෙභු	140
කාමා	20, 42, 216, 234, 354
කාමාධිකරණං	140
කාමාලයෙ	58
කාමෙ	18, 20, 24, 54, 92, 214, 216, 372
කායගහා	336
කායගුහෙතා	308
කායං	302, 320, 322, 368
කායසම්ප්ප්‍රපිකූලයායනනං	210, 212
කායා	404
කාසිකං	340, 342
කායො	134, 210, 212, 272
කාරකො	244, 246
කාරාඤ්ඤානං	250
කාරෙභුං	212
කාලං	20, 126, 416, 220, 418
කාලකතා	178
කාලකතො	118, 166, 168, 272
කාලකෙසො	20
කාලා	6, 120
කාලිකං	18, 20, 214, 216
කාලිකා	20
කාලො	8, 18, 20, 278
කාවෙය්‍යමිභතා	350

කා	පිටප්පිඨානි
කාවෙය්‍යමිභතා	202
කාසිකවඤ්ඤානං	146
කාහසි	232
කි	
කිංදදෙ	56
කිංසුඛ	380
කිලිකරො	169
කිලිවානි	386, 388
කිලෙඡත	62, 248
කිඤ්චතං	24, 208
කිඤ්ඤලේචා	300
කිතවිසොච	44
කිතතයෙ	424
කිතතිං	334, 382
කිනාහු	420
කිබ්බිසි	126
කිමිනතරං	358
කිලමිති	310
කිලමිථො	248
කිලියසති	360
කිසං	32
කිවදිසං	274
කු	
කුභකුචචුපසනතං	298, 300
කුභකුරං	314
කුභකුලා	372
කුච්ඡං	240
කුජකුති	290
කුජකුතං	426
කුඤ්ඤරො	280, 282
කුටාගාරසාලායං	408
කුටිකා	16, 24
කුටාරි	270, 274
කුණපසම්මං	420
කුණි	172
කුතොන්ද්‍යතා	370
කුද්‍යවනං	120
කුඳො	132, 424
කුනානදීතං	198
කුපිතො	286, 288, 292
කුප්පති	230
කුබ්බතං	36

කු	පිට්ඨකතානි	කො	පිට්ඨකතානි
කුබ්බනති	220	කොධනනෙකා	324, 422
කුබ්බෙථ	32, 108	කොධසා	286
කුමාරකා	224, 370	කොධානිභුං	406, 408, 410
කුමාරිකායො	224	කොධො	290, 302, 406, 408
කුමාරිවණ්ණසතං	226		410, 424, 426
කුමුදනාලෙහි	230	කොපනනරො	44, 46
කුමුදෙ	274	කොමාරි	12
කුමනකාරහාජනානි	178	කොලට්ඨිමනිකියො	272
කුමනකාරෙ	64, 116	කොලමනිකියො	272
කුමො	420	කොවිදෙ	340, 350
කුමොච	14	කොසකො	270
කුරානෙ	136	කොසකොට්ඨාගාරං	164
කුලඝරණී	358	කොසලීකා	194
කුලපුත්තා	254, 288, 290	ඛ	
කුලාකුට්ඨං	278	ඛග්ගං	402, 404
කුලාමකා	16	ඛජ්ජනි	362
කුලෙ	358	ඛඤ්ජා	172
කුලෙජෙට්ඨාපමාසි	406, 408, 410	ඛණ්ඩි	364
කුසලං	198	ඛතො	202
කුසලකිරියාය	184, 186	ඛතනියා	30, 54, 84, 112, 130
කුසලා	302		416
කුසලී	62, 114	ඛතනියකුමාරො	180, 182
කුසලො	28, 44	ඛතනියමහාසාලකුලෙ	174
කුසො	92	ඛතනියමහාසාලා	134
කුහනං	296	ඛතනියො	12, 24, 130, 132, 276
කු		ඛතනිං	296, 394, 398
කුචංච	140	ඛතනිසොරච්චං	182
කුචාගාරසාලා	52	ඛතතා	382, 391, 398, 402
කෙ		ඛකුජා	370
කෙවලං	200, 258	ඛකා	234
කෙවලකප්පං	1, 18, 20, 36, 88	ඛකායගතධාතුයො	350
	98, 102, 108, 126, 270, 272	ඛතො	396
	276	ඛමාමි	394
කෙවලපරිපුණ්ණං	192	ඛමිතබ්බා	360
කෙවලා	208	ඛරු	48, 50, 202
කෙවලිතං	298, 300	ඛලිකා	314
කෙවලො	212	ඛලොපියං	420
කෙසං	134	ඛා	
කෙසා	366	ඛාණ්ඩං	230
භකා		ඛාදථ	230
භොටො	420	ඛාදනා	314
භොද්දුකො	128	ඛාදනිය	182, 288
		ඛාග්ගි	356, 364

බා	පිට්ඨකානි	භ	පිට්ඨකානි
බාරිභාරො	302	ගමිතීරරුපෙ	322
බාරිච්චිධං	146	ගමිතීරො	248
බි		ගය්‍යකං	258
බිභෙතා	24, 292	ගරහති	340, 342
බිපං	140	ගරහිඪ	426
බිපිසාමි	368, 380	ගලගලායනො	194
බිපෙය්‍ය	368	ගවෙසනො	
බිපං	406, 408, 410	ගවෙසසි	236
බිපාතරං	274	ගහට්ඨා	416
බි		ගහපති	106, 374, 376, 378
බිණපුතබ්බාවා	342	ගහපතිමහාසාලකුලෙ	174
බිණා	254, 288, 290, 306	ගහපතිමහාසාලා	134
බිණාසවො	28, 100, 280, 412	ගහපතිමහාසාලෙ	140
	422	ගහිනො	370, 400
බිරතිකා	310	ගහිතභාවං	258
බිරමිනො	198	භා	
බෙ		භාථාහිනිතං	298, 300
බෙහතං	298, 300, 310	භාථාහි	188, 208, 322, 338, 342
බෙමං	224		344, 346, 352, 354, 358, 420
බු		භාධං	230 314,
බුට්ඨපාසා	430	භාධති	30
භ		භාමණිකා	118, 364
භබ්‍යාය	258	භාමවරොත	178
භජ්‍යං	184	භාමා	220, 424
භණ්ඩකවාරි	230	භාමාභාමං	350, 384
භණ්ඩා	126, 128	භාරවො	274
භණ්ඩාවරිඨා	130	භාවො	78, 84, 144
භණ්ඩා	130	භාහාපෙඪා	312
භතා	356	භි	
භති	36, 186	භිඤ්ඤා	140
භතතානි	18, 20, 152	භිරං	340
භබ්‍යාසෙ	334	භිරි	128
භජ්‍යති	380	භිරිදුග්ගවරං	354
භජ්‍යා	28	භිරාතපුච්ඡකො	424
භකිකේතො	364	භිලි	96
භබ්‍යො	404	භිහිතං	146
ගමිතීරසමිං	366	භිහිතසද්දාතතිබහුලො	356
ගබ්‍යො	276	භි	
ගමනීයො	198	භිතා	322
ගමනො	118	භු	
ගමිසානි	178	භුතො	164
ගමිතීරපඤ්ඤා	340	භෙ	
		භෙධං	138, 140

භූමි	පිටිකමනාති	ව	පිටිකමනාති
ගෙහනිසංඝිකො	352	වණ්ඩාලපුත්තකුසෙ	186
තෙහසිකං	332	වණ්ඩාලපුත්තකුසො	296
භූමා		වතුච්ඡායං	30, 120
ගොණං	314	වතුගුණං	48, 202
ගොතමො	204, 206, 208, 310	වතුජායමානං	282, 284
320, 322, 324, 326, 328, 330		වතුද්දිසා	186, 298
ගොතමසාවකා	116, 356, 364	වතුපදං	12
ගොතමසාසනෙ	98	වතුරඛනිතිං	154, 156
ගොතනපටිසාරිතො	276	වජ්ජිමො	28, 88, 128
ගොතෙනත	60, 164	වජ්ජො	350, 416
ගොපානසිවච්ඡෙකා	214, 216	වජ්ජා	116, 362
ගොමිකෙ	12, 196	වරං	36, 40, 52
ගොසමිතං	12	වරකා	194
ගොහි	12	වරණං	300
ඝ		වරණාභිභූ	120
ඝට්ඨෙය්‍යාථ	386, 388	වරතො	278
ඝෛතා	366	වරමානො	254
ඝරමෙසිතො	382	වරාමසෙ	374
ඝරා	314	වරිභබ්බං	198
ඝා		වචති	118, 258
ඝාණං	210	වචනධම්මඤ්ඤාදව	258
ඝාණසම්මාසංඝිකුසුණායනතං	210	වලෙය්‍ය	194
ඝාසවජාදො	172	චා	
භූ		චාගං	412
භූරාභූරාපය්‍යාති	216	චාගා	382
භූමා		චාතුරුසිං	370
භූරා		චාතුරාමසංචිතො	126
භූරා		චාරා	148
භූරා		චාරිකං	192
භූරා		චාවෙතුකාමො	232, 246, 238
භූරා		චි	
භූරා		චිච්චිපායති	302
භූරා		චිතං 14, 26, 52, 168, 180, 218	
භූරා		248, 270, 272, 274, 294, 330	
භූරා		332, 336, 356, 368 380, 416	
භූරා		චිතකාථා	354
භූරා		චිතකමි	234
භූරා		චිතකමිතොප	228
භූරා		චිතකමුපසමිසං	86
භූරා		චිතකමුපසමි	90
භූරා		චිත්තාති	42
භූරා		චිත්තොති	408
භූරා		චිත්තොතිතාතං	404

ම	පිට්ඨකයානි	ප	පිට්ඨකයානි
විරරතනං	51, 334	ජලුභිඤ්ඤ	342
විරරතනසමාතිනෙ	416	ජායා	136, 170
විරරතනසමාතිනො	334	ජී	
විරසං	1, 104, 268	ජිජ්ජනෙ	26, 296
චු		ජිද්දති	80
චුතො	404	ජිජුති	74, 270, 274
චෙ		ජිජුතමාරිතෙ	126
චෙතං	354	ජිත්තගන්ථං	22, 42
චෙතසති	220	ජෙ	
චෙතසා	58, 110, 142, 170, 182	ජෙත්වා	30, 38, 48, 90, 120, 378
188, 218, 220, 258, 318, 348		ජෙත්වාන	144, 222, 224, 230
400, 406, 408, 410		ජේ	
චෙතොපරිවිතකකං	188, 218, 220	ජගතොගඛං	332
258, 318, 400		ජග්ගං	202
චෙතොපරියකොවිදෙ	264	ජඛිතමානං	160
චෙතොපරියාය	350	ජච්චා	296
චෙතොපරියායකොවිදෙ	348	ජජ්ජරරථකෙන	116
චෙතොවිමුතතිං	220	ජඤ්ඤ	110, 136, 320
චො		ජට්ඨස්සවෙන	214, 216
චොදකො	122	ජට්ඨා	294, 296
චොදෙනති	304	ජට්ඨිතා	294
චොරා	82	ජට්ඨිඨා	146
චොලං	62	ජතං	258
ජ		ජතනා	80
ජට්ඨං	230	ජතපදං	148
ජඛෙඛති	300	ජතපදජ්ඣාචරියසප්පනානං	184
ජතනං	404		186
ජතතිංසති	270	ජතපදෙසු	114
ජතතිංසතිපඤ්ච	274	ජතා	224, 258, 290, 334, 358
ජතෙනත	402		398
ජජුං	32, 42, 334, 352	ජතාධිප	158, 174, 176
ජජුජං	42	ජතෙනසම්මං	276
ජජුරාගසා	354	ජතෙති	68
ජජුචිතසා	42	ජතෙසුතා	220
ජජෙ	70, 360	ජනනු	40, 214, 216
ජතො	18, 20	ජපං	296
ජමති	390	ජප්පසි	256
ජමජනනං	190, 194, 200, 232	ජමෙඛානදං	124
238, 246, 376, 390, 392		ජමමා	314
238, 246, 376, 390, 392		ජයං	154, 292
ජවො	128	ජයො	396, 398
ජසු	76	ජරා	66, 186, 426
		ජරාධම්මා	162

ප	පිටුවකි	පි	පිටුවකි
ජරාමරණං	184	ජිකල්පා	36
ජරාමරණමොක්කාය	374	ජිග්‍රහණය	128
ජරාමරණසංක්‍රමණ	374	ජිණ්ණ	214, 216, 314
ජරුපනිකයා	4, 104	ජිතො	29, 222, 230
ජලං	220	ජිනිං	394
ජලකෙ	268	ජිතං	214, 216
ජලයාමි	302	ජිතා	194, 210, 302
ජලිකානුභාවො	258	ජිතා සමථියා විඤ්ඤාණායතනං	210
ජලකපඤ්ඤා	122, 342	ජි	
ජලො	118	ජියති	118
ජහකො	136	ජිකික	102
ජහනති	6, 120	ජිරති	80, 258
ජහස්ස	334	ජිරනති	134
ජහෙ	6	ජිමං	372
ජා		ජිමගාහං	156
ජාගරතං	6	ජිමති	198, 386, 388
ජාගරො	82, 84	ජිමනනං	156, 158, 372
ජාතරුපං	170	ජිමලොකෙ	40
ජාතරුපරජතං	146	ජිමිතං	4, 104, 132, 178, 198
ජාතයා	134, 198, 270, 274		220, 222, 414
ජාතවෙදො	300	ජිමිතා	170
ජාතෙති	314	ජිමිජිමිතං	380
ජාතො	240, 374	ජි	
ජාති	254, 288, 290, 306	ජිතිකිර	220
ජාතිකකයං	298, 312	ජිතිති	298, 300
ජාතිජරං	258	ජෙ	
ජාතිජරාභිභූතං	250	ජෙග්‍රහණ	126
ජාතිබලො	162	ජෙය්‍යපුත්තො	342
ජාතිපට්ඨං	182	ජෙය්‍යභාතරං	316
ජාතිමා	124, 298, 298	ජෙය්‍යමති	318
ජාතිසමයනං	130	ජෙති	290, 394, 398
ජාතිසංසාරං	282	ජෙතං	186
ජාතිසංසාරො	358	ජෙතාන	236
ජාතිනිතං	84	ජො	
ජාතකො	152	ජොති	302
ජාතාති	188, 190, 202, 214	ජොතිජොතිපරායණො	170, 174
	318	ජොතිධානං	302
ජාතෙමු	28, 80, 88, 308	ජොතිතමපරායණො	170, 174
ජාලං	90, 98	ක	
ජාලිතං	132	කකා	76, 78, 88, 286, 422, 428
ජාලිති	356	කාතං	92
ජායති	118, 258, 300, 310	කාතරකො	100, 222
ජායනෙ	270, 274		

කා	පිට්ඨකතාති	ත	පිට්ඨකතාති
කාය	356	නණ්ඨාසලලන	74
කායං	230	තතියජ්ඣාතං	282, 284
කායති	110	තතේවනතරධාසි	188, 194
කායනොතා	46	තත්‍රස්සදං	280
කායිනො	44, 268	තථාගතපථවෙදිතෙ	412
කායි	86, 98, 222	තථාගතො	204, 392
කා		තථාධොනෙනත	194
කාණ්දස්සතං	100	තදනුතතරං	290, 306
කාණ්චති	234	තදනුරූපාය	150
කාතා	130	තදපෙය්‍යමානං	168
කාතීමජ්ඣෙ	34, 108	තදනුපොසථෙ	116, 340
කාතියඛිං	168	තදනිසංසො	86
කාතියාලොතිතා	288	තද්දහයං	244
කාතෙය්‍යං	118	තනුයා	16
කායපටිපනොතා	392	තජ්ඣි	14, 24, 80
ක		තපං	52, 188
කච්ඡිතමඤ්ච	368	තපනං	28
ක		තපති	28, 88
කපෙසුං	396	තපසා	102
කාතං	132, 158, 234, 310	තපසි	52
කි		තපෙ	354
කිතචිතතස්ස	284	තපො	70, 80, 128, 308, 322
කිතතතා	90	තපොකමා	188
කිතො	27, 188, 272, 276, 280	තපොකරං	296
ක		තපො ජිගුල්ඡාය	126
කංසපිරිංසපා	194	තපොදං	20
කයාමානො	102	තප්පයති	184
කයතිභුං	372	තමං	124, 172
කයතිනො	336	තමසි	96
කසෙ	132	තමා	172
කහති	56, 132, 166	තමො	238
ත		තමොකනිකො	236
තං කියා නෙභු	390, 392	තමොජොතිපරායණො	170, 172
තං තදෙව	320	තමොතමපරායණො	170, 172, 174
තනතාය	106	තරති	100, 382
තවසාරං	134, 180	තරමාතරූපෙ	96
තඤ්ඤාණං	354	තරයන්ති	6, 120
තඤ්ඤි	22	තරෙය්‍ය	8
තණ්ඨකතියො	248	තසථාවරෙසු	256
තණ්ඨා	68, 196	තා	
තණ්ඨාධිපතනා	52	තාණා	4, 104, 194
		තාදි	126
		තාදිසිකා	240, 288

නා	පිට්ඨකයානි	තු	පිට්ඨකයානි
නාපයෙ	338	තුලං	232
නායනගාථා	94	තෙ	
නාලං	212	තෙජසා	132
නාලව්ජායං	118	තෙජසි	132
නාලාවඤ්චි	132	තෙජො	30
නාවතිංසකාසිකා	10, 356	තෙජොධාතුං	258, 262
නාවතිංසා 242, 406, 410, 412, 422		තෙතඤ්ජලිං	146
නාවදෙව	374	තෙලපජ්ජොතං	132, 288, 306, 330
ති		තෙවිජ්ජා	264, 340, 348, 416
තිකිච්ඡ	424	තෙවිජ්ජො	298, 348, 350
තිකිච්ඡනතං	290	තො	
තිකඛතතුං	286, 376, 406, 424	තොසෙසි	372, 374
තිකඛපඤ්ඤා	122, 342	ථ	
තිකඛිඤ්ඤා	250	ථතයං	184
තිණණ්ණ	116	ථතෙති	278
තිතිකඛති	398	ථලං	184
තිතිකඛා	292	ථලෙ	224, 414
තිත්ථකරු	130	ථා	
තිදසා	416	ථාමො	148
තිද්දිවං	176, 322	ථි	
තිපකඛවසනං	166	ථිතමිදධං	182
තිබ්බගාරවා	62	ථිනො	230
තිබ්බා	50, 202	ථි	
තිලලං	58	ථිඤ්ඤාපනීතානි	142
තිමිරසිතතතං	222	ථෙ	
තිරව්ජාතයොනිං	62	ථෙය්‍යානං	364
තිරියං	118, 222	ථෙය්‍යන	44
තිලකානතා	304	ථෙරෙ	314
තිලවාගො	274	ඳ	
තිලා	304	ඳකඛකම්මකාරපුනෙතන	124
තිව්සාබං	214, 216	ඳකඛනානි	330
තිරෙ	222, 348	ඳකඛසි	212, 224, 240, 332
තු		ඳකඛිණං	166, 222, 256
තුච්ඡකොට්ඨසම්	304	ඳකඛිණජාණමණිලං	146, 250
තුට්ඨි	90		424
තුණති අතෙසුං	396	ඳකඛිණ	36, 38, 312
තුණති	292, 374, 398	ඳකඛිණෙන	196, 202
තුණතිභාවෙන	326	ඳකඛිණෙය්‍යො	40, 256, 300, 392
තුණතිභුතො	226, 312, 318, 360	ඳකඛිතායෙ	48
තුරියතාමුතවාදිතනිගෙසාසසද්දං		ඳකඛිති	354
	360	ඳකඛිනානි	132, 824, 288, 306
තුරියෙන	238		
තුසිතා	242		

ද	පිට්ඨකපාඨ
දජ්ජා	36, 58, 110, 312
දට්ඨෙය්‍ය	118
දණ්ඩකජ්ජිකා	142
දණ්ඩා	314
දණ්ඩක	394, 396
දත්තා	404
දදමානං	174, 176
දද්ධි	168, 174
දදිත්වා	310
දදෙ	82
දද්දුලුමානං	232
දත්තවතා	50
දත්තසා	290
දත්තා	190
දත්තෙති	230
දත්තො	50, 126, 256, 300
දට්ඨො	334
දමසා	300
දමො	52
දරං	378
දසඛානං	346
දසපඤ්ජානෙ	354
දසමො	10, 24
දසා ව දසවා දස	278
දසසනාය	374, 376, 416, 418
දසසනීයතරෙ	422
දසසනීයො	174
දතරු	214, 216, 238
දතරෙ	18, 20, 130, 146
දතරෙති	132
දළහං	144
දළහධමමො	118
දළහපරකකමො	296
දළිඤ්ඤ	174
ද	
දතබ්බං	180
දහාරං	184
දතුං	401
දනං	36, 110, 180, 410
දනපති	112, 310
දනසංචිභාගරතො	406, 408, 410
දයකො	112
දයාද	132, 166
දාරං	36, 416

ද	පිට්ඨකපාඨ
දරුකං	360
දරුජං	44
දරුණෙ	184
දරුදහං	302
දරුසමාදහානො	302
දරෙසු	144
දරෙති	314
දසා	142, 170
දසකමමකරපොර්සෙ	166
දී	
දීවජරෙ	36, 38
දීජා	400
දීට්ඨං	126, 278, 360
දීට්ඨධමමිකං	160
දීට්ඨසුතෙ	334
දීට්ඨි	264, 274
දීට්ඨිගතං	258
දීට්ඨිසු	214
දීට්ඨි	160, 360
දීට්ඨධමමෙම	62, 164
දීට්ඨවධමමෙම	288, 290, 306
දීට්ඨො	410
දීනනං	56, 180, 182, 312, 382
දීපදං	12
දීඛංයොගං	62
දීඛවකඛුං	350
දීඛො	192, 194
දීවසසන්නතො	302
දීවා	28, 358
දීවාදීවසා	164, 168, 176, 184
දීවාරතීං	28, 88
දීවාචිතාරගතො	266, 268 352, 354
	362, 402, 414
දීවාචිතාරුය	234, 246
දීස	386
දීසමපති	158
දීසා	58, 222 888
දීසාවත	266, 322, 328, 356, 376
	424
දීසාති	372
දීසාමානෙන	280
දී	
දීසං	190, 198, 210, 258, 274
දීසරතනං	114, 140

දී	පිට්ඨකයානි	දී	පිට්ඨකයානි
දීඝෙන අඤ්ඤා	148	දුප්පාසං	118, 364
දීපදෙ	56	දුබ්බණ්ණනරො	424
දීගිත්ථ	112	දුබ්බණ්ණියං	428
දී		දුබ්බණ්ණ	172, 422
දුක්ඛතං	92	දුබ්බලො	398
දුක්ඛතකාරිතා	136	දුබ්බලාසා	394
දුක්ඛාරං	14, 24, 36	දුබ්බිජාතං	64, 116
දුක්ඛාරකාරිකාය	188	දුබ්බගො	196
දුක්ඛං	24, 26, 42, 54, 100, 154, 158, 214, 216, 246, 374, 382	දුබ්බතී	156, 158
දුක්ඛතො	336	දුබ්බාසිතං	270, 274, 336, 396
දුක්ඛපරෙතයමිං	374	දුබ්බත	402
දුක්ඛචිතයො	42	දුබ්බතයා	400
දුක්ඛස්ස	116, 338, 348	දුම්මතො	188, 190, 192, 194, 196, 200, 202, 214, 218, 222, 226, 234, 246
දුක්ඛස්සන්තා	282, 362, 364	දුම්මෙධා	54, 110
දුක්ඛා	26, 32, 50, 202, 374	දුම්මෙධිතො	46
දුක්ඛිතො	270, 424	දුම්මෙධො	394, 398
දුක්ඛී	188, 190, 192, 194, 196, 200, 202, 214, 218, 234, 246	දුරනුබොධො	248
දුක්ඛෙ	74	දුරන්තයො	36
දුග්ගතා	358	දුරභිසම්භවං	234
දුග්ගතී	62	දුල්ලඤ්ඤා	332, 334
දුග්ගමෙ	90	දුල්ලහං	90
දුග්ගභිතො	92	දුච්ඡාතවණ්ණසතං	228
දුග්ගෙ	182	දුච්ඡාද්දපයෙ	250
දුච්චරිතං	136, 138, 172, 174	දුග්ගතී	24, 292
දුජ්ජයං	290, 394, 398	දුග්ගමාදහං	90
දුජ්ජහං	82	දුග්ගසුගෙන	316
දුජ්ජාතං	146, 148	දුග්ගිලෙ	180
දුට්ඨාතං	404	දුග්ගතී	310
දුට්ඨිලලහාණී	334	දු	
දුතියං	376	දුරතො	222, 230, 266, 376, 400
දුතියජ්ඣාතං	282, 284	දුරෙ	126
දුතතරං	100, 370	දුගරං	66
දුතතරො	352	දෙ	
දුතතිනිකං	14	දෙද්දො	304
දුග්දං	36	දෙය්‍යං	38
දුග්දසිකො	172	දෙය්‍යධම්මං	312
දුග්දසො	248, 410	දෙව	152
දුපණ්ණං	304	දෙවකඤ්ඤායො	358
දුප්පතා	304	දෙවකායං	54
දුපපඤ්ඤාන	148	දෙවකායයමිං	358
දුපපඤ්ඤාචං	144		
දුපපර්මට්ඨං	92		

දෙ	පිට්ඨකනාමි	ද්ව	පිට්ඨකනාමි
දෙවතා 1, 4, 10, 18, 20, 22, 34		දාර්ශනං 266, 268, 402, 414	
36, 38, 40, 100, 144, 352,		දාසනනති 258	
354, 356, 358, 360, 362, 364		දච්ඡි	
428		දච්ඡනා 212	
දෙවතාසහසෙති 348		දච්ඡවට්ඨං 58	
දෙවපුත්තපටිසාය 124		දච්ඡහසාසකවත්තුං 266	
දෙවපුත්තො 86, 88, 98, 100, 102		ධ	
104, 108, 110, 114, 116, 118,		ධංකං 370	
120, 128, 412, 428		ධජයං 390	
දෙවමනුස්සානං 192, 374, 390		ධජජා 87	
දෙවමානුසා 58, 110		ධඤ්ඤං 170	
දෙවමානුසෙ 276		ධඤ්ඤසමං 12	
දෙවරුජා 310, 416, 418, 424		ධනං 12, 132, 170, 390	
දෙවරොකාහිතජ්ඣිකො 128		ධනපරුජයො 270, 274	
දෙවසිකං 152		ධනසුඛානං 186	
දෙවසෙට්ඨ 386, 388		ධනුස්සානො 118	
දෙව්වා 22, 208, 242, 392, 396,		ධනෙත 104, 186	
398, 404, 406, 410, 412, 418		ධමමානාය 194	
දෙව්වානං 256, 286, 288, 398		ධමමං 36, 54, 64, 114, 192, 200	
410, 412		204, 206, 210, 230, 234, 280	
දෙව්වානම්ඤ්ඤ 284, 384, 386, 388		288, 290, 326, 330, 336, 338	
398, 402, 404, 410, 416, 424		340, 342, 344, 346, 350, 360	
426		362, 374, 378, 382, 390, 392	
දෙව්වාසුරසංකාමො 290, 392, 396		416	
404		ධමමගුහනාය 394, 398	
දෙසයනාය 340		ධමමචකං 342	
දෙසයයස්ස 416		ධමමචරියා 186	
දෙසිතං 428		ධමමචාරි 188	
දෙසෙනාය 426		ධමමට්ඨා 60	
දෙසෙනාතිං 378		ධමමනා 254	
දෙහං 114		ධමමදසානං 414	
දෙ		ධමමදසො 334	
දෙණපාකසුදං 152		ධමමදෙසනාය 192	
දෙසං 330		ධමමද්දසා 346	
දෙසගරු 44, 46		ධමමනි 188	
දෙසො 26, 134, 180, 294, 370		ධමමපදං 40	
418		ධමමපද්දති 360, 372	
ද්ව		ධමමරුජෙත 60, 104	
ද්විකුලපඤ්ඤා 234		ධමමලභිසා 40	
ද්විකාර 250		ධමමචිතයං 18, 20, 396, 412	
ද්විසාචරිට්ඨං 58		ධමමසමයං 48	
ද්වාරං 250, 376		ධමමසවණාය 20, 22	
		ධමමසාරි 302	
		ධමමනි 424	

බ	පිටපත්	න	පිටපත්
බමමයා	204, 206, 210, 280, 388 342, 344 374	නඩතලං	210, 308
බමමි	280	නඩතලිසා	190
බමමො	54, 60, 78, 104, 132 134, 160, 162, 180, 214 248, 288, 298, 300, 302 328, 330, 338, 382, 390	නඩතනි	304
බා		නඩිරසෙසව	288, 290
බාතිවෙලං	364	නජානාමි	18, 20
බාතුයො	244	නජා	222, 248
බාරයනෙතන	146	නට්ඨා	302
බාරසියසති	354	නජිපුතනසමෙත	24
බාරියමානෙත	166, 402	නදනති	202
බාරෙතු	132, 310, 322, 324, 326 328, 330	නදිතිරෙපු	358
බි		නද්ධිං	30, 120
බිති	382	නද්ධි	12, 24, 196
බිතිසමපනෙතා	222	නද්ධං	358
බිතිමා	300	නද්ධනවතෙ	10
බි		නද්ධනා	12, 24, 196
බිතරෙ	304	නද්ධි	102
බිතරෙ	46, 110, 160, 164, 168 186, 222, 394, 396	නද්ධි	102, 236
බු		නද්ධිජාතයා	104
බුතතකානං	238, 240	නද්ධිනපටිකම්මො	100
බුතාථ	280, 282	නද්ධියං	314
බුරබොරයා	308	නද්ධිනවපටිකම්මයා	4
බුරවා	382	නපටිබුච්චි	68
බු		නපාකානති	14
බුචංචු	258	නපපජ්ජනති	10
බුමාසිතනනං	222	නපපටිගණනාති	288
බුමාසිතො	74	නපපටිගණනාමි	290
බුමො	78, 302	නපපබුජ්ඣනති	8
බො		නහං	124, 186
බොරයාවතා	50	නමති	168
බොරයො	50	නමියා	318
න		නමියාති	418
නනකතතානං	128	නමියාමානො	384, 404
නබා	366	නමියොග්ගං	420
නබ්වාහං		නබ්විපපතතා	128
නගරමතා	376	නමෙය්	214, 216
නගය්	348	නමො	94, 118, 286, 364
නගො	128	නගනති	230
		නගමානානං	230
		නරකා	372
		නරදෙව්නං	358
		නරුසහං	392
		නරෙ	26, 130, 132, 148, 174 176, 366
		නලාටිකං	214, 216

න	පිට්ඨකයානි	නි	පිට්ඨකයානි
තලාටේ	216	නික්කුල්ලං	132, 288, 306, 330
තලභෙය්‍යං	208	නික්කමෙති	332
තවඤ්ඤං	30, 120	නික්කන්තං	332
තව්ඤ්ඤි	402	නික්කමන්තං	394
තවො	130	නික්කමන්තංසං	376
ත සංකෙත	202	නික්කමථ	28, 282
තසන්තරි	104	නික්කමිත්තං	224
තසොවති	76	නික්කමම	314
තසානි	56, 84, 248	නික්කමෙත්තරි	314
තගනුත	126	නික්කිත්තදණ්ඩං	256
තගාපෙත්තං	312	නික්කිත්තං	206
තගායෙය්‍ය	166	නික්කිත්තො	124
තභිංසෙ	140	නික්කිපිස්සන්තරි	284
තලං	276	නික්කිප්පගාමිතං	170
තලාංගං	280, 282	නික්කෙප්පං	360
තලො	10, 228	නිග්ගච්ඡති	158
නා		නිග්ගණ්ඨං	126, 146
නාගනාමො	344	නිගමො	328
නාගමො	198	නිග්ගොධස්සං	370
නාගච්ඡතං	50	නිග්ගොසො	340
නාගො	50, 256	නිවයං	136, 170, 178
නාග්ගන්තරි	376, 414	නිවච්ඡති	302
නාච්චයන්තරි	198	නිවච්ඡික්කං	152
නාඤ්ඤාමු	22	නිවච්ඡමාගිත්තන්තො	302
නාඤ්ඤාමු	102	නිවෙට්ඨං	264
නාධිගච්ඡාමි	222	නිව්ඡරති	194, 352
නාධිගච්ඡෙය්‍ය	278	නිව්ඡරණ්ඨං	346
නාධිසසි	360	නිදං	70
නානාතිත්ථිසංසංචකං	126	නිදං	14, 24, 80, 354
නානුප්පත්තරි	202	නිදංකිලුමිථපච්චිතොදනං	118
නානුසංචන්තරි	10	නිදං	308
නානුසන්තං	24	නිදංමුඛො	202
නාතිත්තරි	102, 104	නිදං	16
නාමං	64, 72, 116, 146, 294, 346	නිදං	274
නාමගොතනං	80	නිදං	270, 274
නාමරූපෙ	22, 42	නිදං	182
නාමෙත	378	නිපකො	26, 126, 278, 294, 334
නාරං	132	නිපඤ්ඤා	118, 364
නාලපි	318	නිපත්තං	78
නාවඤ්ඤාය්‍ය	130, 132	නිපතිත්තං	318, 346, 378
නාවමඤ්ඤාය්‍ය	132	නිප්පණ්ණදස්සිං	58
නාමං	194	නිප්පණො	248
නාසිංසති	120	නිප්පද්‍ය	402
නාලකොදනපරමන්තං	152	නිප්පන්තගොගිතො	402

නි	පිට්ඨකනානි	නි	පිට්ඨකනානි
නිපෙඨායෙතො	184, 186,	නිලාලෙතො	214, 216
නිබ්බතනනි	366	නිවත්තනනි	30
නිබ්බතපො	322, 332	නිවත්තිතුකාමො	300, 318
නිබ්බාණං	40, 72, 74, 248, 336	නිවාරෙති	174
	344, 354, 356, 374	නිවාසෙති	142, 144, 154, 156
නිබ්බාණගමනං	332		208, 232, 238, 296
නිබ්බාණපටිසංයුත්තාය	210, 342		306, 326, 328, 336
	344, 374	නිවිට්ඨා	38, 334
නිබ්බාණපතනියා	92, 338, 382	නිවිට්ඨාසෙ	128
නිබ්බාණාභිරතො	70	නිවුතං	268
නිබ්බාපෙති	336	නිවෙසනං	326, 312
නිබ්බිජ්ජ	224	නිවෙසයෙ	186
නිබ්බිජ්ජාපෙථ	230	නිසජ්ජ	376
නිබ්බිද්ධනුලො	336	නිසභො	50, 168
නිබ්බුතා	44, 420	නිසගවතා	50
නිබ්බුය්‍යාමි	1	නිසාමෙති	374
නිබ්බජ්ජනියා	224, 226	නිසින්නො	20, 140, 144, 146
නිබ්බධිකපඤ්ඤා	122, 342		150, 160, 190, 194, 200
නිබ්බොගො	314		216, 218, 270, 276, 286
නිමිත්තං	336		322, 324, 326, 340, 410
නිමුග්ගපොසිති	420		422, 424, 426
නිමුග්ගා	420	නිසෙධි	220
නිමොක්ඛං	4, 10	නිසෙධියෙ	394, 396
නිම්මාණරතීතො	242	නිසාරණං	232, 234, 258
නියාමගතද්දසා	350	නිසාය	112, 262, 268, 414, 318
නියසාතයාමි	238	නිහතො	188, 190, 192, 194, 204
නියසානිකං	392	නිහනි	146, 250, 324
නිරග්ගලං	144	නි	
නිරතො	242	නිවතරං	262
නිරබ්බුදනං	258	නිවාකුලීතො	300
නිරබ්බුද්ද	274	නිවෙ	170
නිරයං	36, 172, 174, 178	නිශති	72
	270, 272, 274, 334	නිශමානං	258
නිරුමිසො	116	නිශරෙ	8
නිරුරමා	144	නිවරණානි	334
නිරුසො	256	නිහරෙථ	56
නිරුජ්ඣනනි	10, 284, 358	නෙ	
නිරුජ්ඣං	348	නෙක්ඛං	124
නිරුජ්ඣකො	256	නෙතවෙ	196
නිරුජ්ඣි	378, 12	නෙතතානි	48
නිරුජ්ඣි	196	නෙතො	316
නිරුද්ධං	240	නෙමි	198
නිරුද්ධනිසසිතං	162	නෙරසිකා	360
නිරුද්ධො	248	නෙවජ්ඣගා	142

නො	පිට්‍ඨකයානි	ප	පිට්‍ඨකයානි
තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං		පච්චස්සොසුං	10, 192, 198, 222
	282, 284		278, 336, 384, 386, 388, 418
තෙසාදකුලෙ	172	පච්චාජානො	172, 174
තෙසාසති	230	පච්චිත්ත	170
නො		පච්චුඨාය	18, 20, 372, 376
තොපරුජ්ඣති	198	පච්චුත්තරිත්තා	18, 20
ප		පච්චුදවතො	400
පංසුකුණ්ණිතො	352	පච්චුදවතොසි	400
පකඨායො	310	පච්චුපට්ඨිතං	180, 182
පකතං	244	පච්චුපට්ඨිතො	142
පකතො	246	පච්චුපපනොත	10
පකමපිතො	242	පච්චුය්‍යාසි	154, 156
පකපොයුං	194	පච්චුය්‍යාසි	384, 386
පකරොති	126	පච්චුසමිති	304, 306
පකාසති	28	පච්චුසසමයං	18, 20, 124, 196
පකාසිතො	132, 228, 306, 330		372, 376
පකිරෙති	184	පච්චුහා	360
පකකතො	216	පච්චෙකං	266, 268, 316 402
පකකමතෙ	132		414
පකකමනති	420	පච්චෙකමුගමා	266, 268
පකකානි	178	පච්චෙකමුගමුතො	266
පකකාමි	168, 214, 218, 272	පච්චෙති	24, 292, 326
පකකසා	370	පච්චා	256
පකකිගතො	172	පච්චානුභාසිතී	232
පකකාලෙතා	196	පච්චාගතං	232, 142, 144, 154
පකකිතො	302		156, 246, 326, 332, 364
පකකිපු	14, 362	පච්චාසං	140
පච්චුමනනරිකායං	240	පච්චාසමණෙන	336
පච්චකජාතං	30, 120	පච්චාසමනනාගතා	340
පගබ්භා	332	පච්චමා	282
පගගණ්ණාති	256	පච්චමො	118
පගගරිංසු	272	පච්චපිතා	324
පච්චකෙකාසති	290	පච්චගනති	314
පච්චති	158, 170	පච්චගෙ	4, 6, 104, 120
පච්චතනං	18, 20, 214, 216, 390	පච්චා	26, 70, 248, 278, 294, 334
පච්චභිකො	400	පච්චානනති	358, 370
පච්චනිකායං	320	පච්චාපති	408
පච්චනුගොනොත	146	පච්චලිතො	242
පච්චනුගොයාසි	242, 404	පච්චොතකරො	346
පච්චභාසි	10, 20, 108, 128, 188	පච්චොතසා	284
	232, 238	පච්චොතා	28, 88
පච්චසිකො	184, 272	පච්චොතො	32, 82, 84
පච්චලද්ධංසු	92	පච්චොයනො	226

ප	පිට්ඨකයානි	ප	පිට්ඨකයානි
පඤ්ඤාමගුණා	32	පරිසං	26, 296
පඤ්ඤාබහවිපපඨිණේ	182	පරිසේ	334
පඤ්ඤාබහසමනනාගතො	182	පරිච්ච	244, 250, 334
පඤ්ඤාබ්බිකේත	238	පරිච්චසමුපපාදො	248
පඤ්ඤා ව අජසතානි	142	පරිච්ඡන්තා	132, 288, 306
පඤ්ඤා ව උරබ්බසතානි	142		330
පඤ්ඤා ව උසගසතානි	142	පරිජාතනානි	130
පඤ්ඤා ව චච්ඡතරසතානි	142	පරිකිට්ඨානි	314
පඤ්ඤා ව චච්ඡතරීයතානි	142	පරිකැඳිතා	338
පඤ්ඤාදසිං	370	පරිනිසංසර්	320, 362
පඤ්ඤාපඤ්ඤා	58	පරිපඤ්ඤාම	372
පඤ්ඤාමනෙහති	340, 348	පරිපදං	120
පඤ්ඤාවේද	52	පරිපදා	44
පඤ්ඤාසතා	268, 278	පරිපනනා	414
පඤ්ඤාසාරං	208	පරිපාදෙසි	168
පඤ්ඤාසාරෙය්‍යකා	208	පරිපුච්ඡාමි	424
පඤ්ඤාසංකප්පි	182	පරිපසංකප්පි	312, 376
පඤ්ඤාසංකප්පිණේ	230	පරිහර්	344
පඤ්ඤාලිකො	404, 416, 418	පරිහරණිකා	290
පඤ්ඤා 26, 188, 294, 382, 412		පරිහාණේත	334
පඤ්ඤාතො	326, 376	පරිහානි 14, 150, 322, 338, 340	
පඤ්ඤාපෙත්වා	202	342, 344, 346, 348, 354, 362	
පඤ්ඤාපෙම්	120	පරිහානං	340
පඤ්ඤාචතා	148	පරිමලො	202
පඤ්ඤාචනනං	100	පරිමේසෙති	290
පඤ්ඤා 34, 70, 84, 108, 218, 308		පරිච්ඡන්තා	394, 398
පඤ්ඤාකඛිකාසා	252, 182	පරිච්ඡති	316, 326
පඤ්ඤාජිවි	78, 382	පරිච්ඡානං	24, 292
පඤ්ඤාණං	78	පරිච්ඡේදයං	406, 408
පඤ්ඤාච්ඡන්තො	342	පරිච්ඡේදෙති	416, 418
පඤ්ඤාසමා	12	පරිසංයුජේ	394
පඤ්ඤාසමපනනතරං	252	පරිසංයුජිකාතො	248
පඤ්ඤාසීලසමානිතො	144	පරිසල්ලානාමුට්ඨිකො	146
පඤ්ඤා	368, 380	පරිසල්ලිකො 266, 268, 402, 414	
පරිකඛිකාම	404	පරිසෙධකො	392, 396
පරිකුජ්ඣිකා	290, 394, 398	පරිසෙධනං	394 396
පරිකකමති	358	පරිසෙවති	110
පරිකකමනං	376	පරිසොතගාමිං	248
පරිකකමම	404	පරිසුත්තා 20, 152, 218, 280, 312	
පරිකකුලසඤ්ඤාතො	404	344, 384 386, 400, 416	
පරිගච්චෙව	110	පඨමජ්ඣානං	282, 284
පරිගණ්ඨානි	426	පඨමානිකාමුද්දො	188, 190, 248
පරිග්ගහෙසි	316	පරිමිංසිතා	66, 82, 84
		පඨමිමණ්ඩලං	184 186

ප	පිට්ඨකයානි
පඨවියං	18, 20, 146, 226, 250 324
පණ්ණාසකො	14, 116, 150, 250 340, 342, 344, 346, 424
පණ්ණාසක	80, 270, 274, 302, 320 322
පණ්ණාසක	242, 356
පණ්ණාසක	150
පණ්ණාසක	248
පණ්ණාසක	402 404 406
පණ්ණාසක	166
පණ්ණාසක	416
පණ්ණාසක	116 340 342
පණ්ණාසක	248
පණ්ණාසක	60, 104, 122, 126, 136 164, 184, 186, 342, 374
පණ්ණාසක	124
පණ්ණාසක	374
පණ්ණාසක	256
පණ්ණාසක	18, 20
පණ්ණාසක	58, 110, 136, 170 178
පණ්ණාසක	116
පණ්ණාසක	26, 294
පණ්ණාසක	222, 332
පණ්ණාසක	22, 182, 338, 358
පණ්ණාසක	370
පණ්ණාසක	158
පණ්ණාසක	194, 204, 214
පණ්ණාසක	382
පණ්ණාසක	148
පණ්ණාසක	92
පණ්ණාසක	184
පණ්ණාසක	110
පණ්ණාසක	214, 310
පණ්ණාසක	226
පණ්ණාසක	144, 154, 156, 208, 282, 230, 256, 296, 306, 326, 328, 336
පණ්ණාසක	206, 404
පණ්ණාසක	106, 234, 348
පණ්ණාසක	138
පණ්ණාසක	186, 386, 388
පණ්ණාසක	186
පණ්ණාසක	118

ප	පිට්ඨකයානි
පණ්ණාසක	160
පණ්ණාසක	164
පණ්ණාසක	222, 230, 312
පණ්ණාසක	358
පණ්ණාසක	58
පණ්ණාසක	378
පණ්ණාසක	4, 34, 86, 92, 218, 270, 272
පණ්ණාසක	160
පණ්ණාසක	376
පණ්ණාසක	118
පණ්ණාසක	300
පණ්ණාසක	236
පණ්ණාසක	200
පණ්ණාසක	272, 274
පණ්ණාසක	272
පණ්ණාසක	250
පණ්ණාසක	250
පණ්ණාසක	14
පණ්ණාසක	274
පණ්ණාසක	334, 352
පණ්ණාසක	242
පණ්ණාසක	92
පණ්ණාසක	298, 300
පණ්ණාසක	232
පණ්ණාසක	278
පණ්ණාසක	110
පණ්ණාසක	60, 182
පණ්ණාසක	90
පණ්ණාසක	324 378
පණ්ණාසක	296, 332
පණ්ණාසක	234
පණ්ණාසක	372
පණ්ණාසක	8
පණ්ණාසක	254, 288, 306
පණ්ණාසක	350
පණ්ණාසක	18, 20, 216, 288, 354
පණ්ණාසක	386, 388, 396
පණ්ණාසක	288,, 290, 306
පණ්ණාසක	130
පණ්ණාසක	184, 230, 276
පණ්ණාසක	250
පණ්ණාසක	212
පණ්ණාසක	96, 374

ප	පිටසමුකානි
පහඹුනා	238
පහසාරං	264
පහානං	376
සහාසවණණා	128
පභිජ්ජ	344
පභිජ්ජංසු	272
පමජ්ජනති	138
පමත්තබ්බු	224, 234
පමතො	8, 42, 50
පමාදකොකාලිකත්ඤ්ඤා	274
පමාදච්ඡාරං	266
පමාදෙ	80, 346, 356
පමාසිතං	268
පමුඛො	416, 418
පමුඛවති	26, 32, 34, 70, 108, 308
පමුඤ්ඤා	94
පමුත්තො	278
පමුදිනා	124
පමොකං	4
පමොවතං	120, 308
පමොවසිත්ථ	258
පමොවෙති	374
පමොදති	188, 324
පයතපාණි	406, 408, 410
පයුත්තනානි	306
පයිරුපාසනති	342, 348, 378
පයිරුපාසිතුං	266
පයිරුපාසිය	98
පරං	142, 398
පරකතං	244
පරකකමම	92
පරකකම	92, 110
පරතො	336
පරත්ථ	38
පරමං	296, 394, 398
පරමනිපච්චාකාරං	318
පරමවොදානං	354
පරමමරණා	172, 014, 412
පරමති	36, 58, 110
පරලොකවජ්ජනාදස්සාමිතො	250
පරලොකසමිං	58, 100, 136, 170
	178
පරවාදෙසු	8
පරසමහතෙසු	62

ප	පිටසමුකානි
පරසා	398, 394
පරගාරෙසු	118, 314, 364
පරුජ්ඣො	154
පරුජංසු	394
පරුයණං	68
පරිකමමානි	142
පරිකස්සාති	72, 82,
පරිකිරොය්ඤං	332
පරිකතියං	166, 274, 196
පරිකතියා	354
පරිකතීණං	170
පරිකතීණභවසංඝෙය්ඤාජනා	134
පරිකෙලසං	240
පරිණහං	170
පරිවරිස්සාමි	296
පරිවාරයමානා	10
පරිවාරසිස්සනති	148
පරිවාරෙම	226
පරිවිතා	212
පරිවුමති	318, 346
පරිවච්ඡෙ	82
පරිජාතනති	84
පරිජියති	332
පරිඤ්ඤා	22
පරිබාහති	336
පරිණාමං	300
පරිදෙවමානො	260
පරිදෙවමානා	356, 370
පරිනිවසිතං	120
පරිනිබ්බාණසමයො	282
පරිනිබ්බාණෙත	284
පරිනිබ්බාසි	284
පරිනිබ්බුතො	14, 220, 222, 334
	378
පරිපඤ්ඤා	80
පරිපුණ්ණ සමකප්පො	150
පරිබාහිරා	230
පරිබ්බජනති	144
පරිබ්බජෙ	24, 102
පරිබ්බජකා	146
පරිබ්බාජො	92
පරිභවෙ	130, 132
පරිභාසකා	60
පරිභාසති	174, 288, 292, 394

ප	පිට්ඨකයානි	ප	පිට්ඨකයානි
පරිභොගං	166	පලාපෙත්ථ	342
පරිභොතබ්බා	130	පලායකො	372
පරිච්ඡිකං	302, 320, 322	පලාසි	180, 390
පරිච්ඡව්වති	370	පලාසිතං	394, 398
පරියතතං	54	පලිබ්‍යය	224
පරියන්තං	114	පලිසං	48
පරියාදුතං	274	පලලඛකං	172, 174, 302, 320, 322
පරියාදිසිත්‍වං	156, 158	පවජමානානං	78
පරියාපුණ්ණං	94	පවත්තසිසාංගි	152
පරියාපුණ්ණිත්‍වං	152, 314	පවත්තිතං	342
පරියායං	258	පවදනං	78
පරියායෙත	34, 40, 54, 162	පවසකො	66
පරියෙසමේතා	22	පවසාකො	184
පරියෙසාම	316	පචාරණංය	340
පරියෙසිත්‍වං	324	පචාරයාමි	340
පරියොසානකල්‍යාණං	192	පචාරෙමි	340
පරිවජ්ජයස්ස	400	පචාගෙත්‍වං	148
පරිවජෙජ්ජති	186	පචාගෙමි	328
පරිවජෙජ්ජති	336	පච්චේදා	256, 352
පරිවාරජන්තා	148	පච්චේදිකං	128
පරිවාරණං	58	පච්චිකේතං	122
පරිවාරිකො	74	පච්චිකි	330, 358
පරිචිතකතිතං	344	පච්චිකන්තං	394
පරිචිතකොකා	134, 136, 138, 160	පච්චිකිත්‍වං	402, 404
	188, 212, 216, 218, 248, 400	පච්චිකා	358
පරිවුකො	20, 22, 124, 200, 204	පච්චිකිත්‍වං	10, 128, 160, 164
	316 356	පච්චිකන්තං	80
පරිවෙසනං	306	පච්චිකන්තා	38
පරිසම්බන්ධති	318, 346	පච්චිකන්තා	134
පරිසා	290	පච්චිකන්තා	32
පරිසායං	150, 202	පච්චිකන්තං	238
පරිසිඤ්චිත්‍වං	18, 20	පච්චිකන්තං	114
පරිසුඤ්චිත්‍වං	192	පච්චිකන්තං	360
පරිසුඤ්චිත්‍වං	302, 326, 328	පච්චිකන්තා	88, 160, 164, 188
පරිසුඤ්චිත්‍වං	6, 382		286, 422
පරියොසං	168	පච්චිකන්තං	412
පරිභායන්තා	192, 252	පච්චිකන්තං	270, 274
පරිභිකො	220	පච්චිකන්තං	356
පරුපවාදං	40	පච්චිකන්තං	302, 328
පරුප්‍රාකවජ්ජනිලොමං	146	පච්චිකන්තං	256
පරෙසං	338	පච්චිකන්තං	258
පරෙසං	330	පච්චිකන්තං	154, 324
පරෙසසභායං	344	පච්චිකන්තං	378, 380
පලපං	296	පච්චිකන්තං	132

ප	පිට්ඨකකාණි	පා	පිට්ඨකකාණි
පසාඛා	366	පාතනභානෙන	328
පසාදං	360, 414	පාතකති	352
පසාදෙති	270, 272	පාතාලං	58
පසාරිතං	248, 258, 262, 264, 266, 278, 282, 404, 406	පාතාලරජො	352
පසාරෙය්‍ය	248, 256, 258, 262, 264, 266, 278, 282, 404, 406	පාතාලේ	330
පසිදුනති	144, 244	පාතුරහොසි	248, 256, 258, 262, 264, 376
පසුතං	30	පාථෙය්‍යං	82
පසෙතදිපමුඛානං	148	පාදනී	346
පසෙති	354, 426	පාදසි	312
පසෙස	250	පාදේ	196, 220, 228
පසෙසන	196	පාදේ පාදං	196, 202
පහාය	8, 24, 144, 282, 332, 334	පානං	182, 366
පහාසි	22, 400	පාපං	24, 40, 54, 126, 136, 158, 202, 208, 274, 326, 402
පභිතතතං	354	පාපකං	30, 258, 270, 372, 404
පභිතතතා	214, 216	පාපකමමං	328
පභිතතතො	100, 216, 218, 220, 254, 288, 290, 296	පාපකමමනා	178
පභිතමානස්ස	28	පාපකාරී	404
පභිණං	100	පාපගරතී	122
පභිණානී	182	පාපවෙනසං	134, 180
පභිණො	182	පාපජනං	426
පනිසිස්සති	390, 392	පාපමිත්තො	154
පනුතං	186	පාපය	386, 388
පනුතජාතරුපරජනෙ	140, 174	පාපසංඝකපො	174
පනුතඛතඛඤ්ඤ	140, 174	පාපසමපචඤ්ඤා	154
පනුතචිතතුපකරණේ	140, 174	පාපසභායො	154
පනුතභතඛං	132	පාපිච්ඡා	270, 272
පහොනති	186	පාපිමා	128, 188, 190, 192, 194, 196, 200, 202, 204, 206, 208, 210, 212, 214, 216, 218, 220, 222, 224, 226, 230, 232, 238, 246
පා		පාපියො	32, 108, 144, 290, 360, 394, 398
පාකතිඤ්ඤා	116, 362	පාපුණේය්‍ය	228
පාචනං	308	පාමොජ්ජං	362
පාචනකට්ඨිං	210	පාමොජ්ජබහුලො	362
පාචිතාරියපකඛං	370	පායසං	298
පාණං	400	පායාසො	296
පාණානං	160	පාරං	8, 52, 98, 230, 302, 328
පාණිතං	14, 36, 58, 102, 110, 136, 170, 178, 374, 414	පාරගඛාය	368, 380
පාණිතා	152	පාරගතො	60
පාණිති	318, 316		
පාණුපෙතං	132, 310, 320, 322, 324, 326, 328		

පා	පිට්ඨකයානි	පි	පිට්ඨකයානි
පාරගාමිකො	224	පිසාවගණසෙවිතං	58
පාරගුං	348	පිසාවගොතිසා	372
පාරභගමා	52	පිහසනති	360
පාරිවරියාය	324	පිහිනො	74
පාරිසුරියා	252	පිලකා	272
පාරිසර්ජා	398		
පාරුතං	298	පි	
පාලයං	128	පිණෙති	166
පාවකං	132	පිතිහකඛා	208
පාවිසිංසු	400	පිතිමනො	322
පාසණ්ඩං	242	පිතිසඤ්ජනනං	60, 104
පාසණ්ඩා	244	පිතිසුඛං	362
පාසාණං	224	පිතිසොමිතසාරානා	124
පාසාදං	172, 250		
පාසාදිකො	174	පු	
පාසාදිකතරෙ	422	පුකකුසකුලෙ	172
පාසො	202	පුග්ගලො	172, 174
පාහුණකාති	208	පුවස්	22, 300, 380
පාහුණෙය්‍යො	392	පුවස්සු	382
පි		පුවස්තො	102, 308
පිඛිගලා	304	පුවස්සය්‍යාසි	18, 20, 22
පිණ්ඩං	208, 214	පුඤ්ඤං	36, 38, 60, 66, 136, 170
පිණ්ඩපාතෙත	168		256, 324, 326, 376, 414
පිණ්ඩසෙතා	116, 364	පුඤ්ඤකමමා	178, 258
පිණ්ඩපාතපටිකකනෙතා	142, 144	පුඤ්ඤකරු	416
	154, 156, 326, 332, 364	පුඤ්ඤකිරියාය	184, 186
පිණ්ඩාය	142, 154, 208, 232, 326	පුඤ්ඤකිරියාසු	160, 164
	328, 336	පුඤ්ඤකෙතනං	392
පිණ්ඩකාය	278	පුඤ්ඤධාරු	184
පිණ්ඩා	62	පුඤ්ඤපෙතනං	414
පිතා	84, 228, 314	පුඤ්ඤපාපඵලපතා	178
පිපාසා	36	පුඤ්ඤඵලං	386, 388
පිපාසිකො	258	පුඤ්ඤභාගා	278
පියං	30, 136, 146, 336, 338	පුඤ්ඤඵපාකො	114
පියඛකරමාතා	372	පුඤ්ඤති	4, 6, 58, 104, 110, 112
පියකරු	374		120, 136, 170, 178
පියවාමා	338	පුටං	312
පියායති	374	පුට්ඨං	28, 80, 88
පියායනා	374	පුට්ඨා	224
පියාරිතනං	188	පුණ්ඩරිකාති	250, 364
පියසාතරුපං	230	පුණ්ඩරිකිතිං	250
පියො	136, 142, 374	පුණ්ඩරිකො	374
පිටනති මඤ්ඤ	378	පුණ්ණං	30, 120
පිට්ඨෙය්‍ය	166	පුතානා	68, 132, 314, 342

ප්‍ර	පිට්ඨකිකානි
පුත්තරුපෙන	314
පුත්තසමං	12
පුත්තසමිංධසයනං	146
පුත්තිමං	12, 196
පුච්ඡ	420
පුච්ඡත්තකාය	334
පුච්ඡත්තං	268
පුච්ඡද්දිසං	416
පුච්ඡසෙකෙකු	122, 342
පුච්ඡත්තා	82
පුච්ඡමණ්ඩ්‍රාග්ගමණේ	382
පුච්ඡිං	332
පුච්ඡි	370
පුත්තනිවත්තිකුකාමො	376
පුත්තපුත්තං	310
පුත්තපුත්තායනනං	80
පුත්තබ්‍රාවො	358
පුත්තාවාසො	358
පුපථං	364
පුබ්බං	272
පුබ්බජේ	12
පුබ්බකභසමයං	142, 144, 154
	156, 208, 232, 238, 246
	256, 296, 306, 326, 328, 336
පුබ්බදෙවං	396
පුබ්බාපයමානො	18, 20
පුබ්බෙ	412
පුබ්බෙතිවංසං	298, 312, 350
පුරකකතො	356
පුරතො	248, 266
පුරත්ථං	256
පුරත්තිමං දිසං	262
පුරත්තිමසමුද්දං	118
පුරුණං	258
පුරුණතිත්ථකරො	92
පුරුණදුතිසිකා	356
පුරුපුරං	350, 384
පුරිමං දිසං	222
පුරිසදන්නං	52
පුරිසදමමසාරම්	390
පුරිසධොරයනං	52
පුරිසනාගං	52
පුරිසනිසගං	52
පුරිසමෙධං	144

ප්‍ර	පිට්ඨකිකානි
පුරිසපුගානි	392
පුරිසසිහං	52
පුරිසාජානීයං	52
පුරිසො	16, 146, 158, 176, 184
	248, 258, 262, 274, 278, 364
	366, 402, 404, 406, 412
පුරෙ	116, 264, 314, 356, 860
	364
පුරෙපුරෙ	408, 410
පු	
පුර්වකෙය්‍යානං	312
පුර්වනනි	100
පුර්වෙ	182
පුර්වතො	312
පුතිකායෙන	238
පුතිදෙහසයා	420
පුරෙසි	310
පෙ	
පෙකකමානො	4, 6, 104, 120
පෙච්ච	188, 324, 382
පෙතා	118, 364
පෙමං	12
පෙසලා	272
පෙසි	366
පෙසුණං	426
පෙසුණේය්‍යප්පහාසිනං	406, 408
	410
පෙය්‍යා	142, 170
පො	
පොකකරකුකු	414
පොකකරණි	166, 224
පොරියා	338
පොසති	82, 84, 324
පොසො	60, 104, 132, 158, 186
ඵ	
ඵණො	194
ඵරුයං	292, 394, 424
ඵලං	276, 404
ඵලෙය්‍ය	194, 228
ඵය්‍යා	208
ඵය්‍යායනනානං	206

එ	පිට්ඨකයානි	බ	පිට්ඨකයානි
එණිතස්ස	312	බහිඤා	244, 302, 352
එලං	308	බහිඤාරකොට්ඨකේ	146
එලපාවතං	308	බහිසොහමානා	148
එලෙය්‍ය	368, 380	බහුං	296 378, 380
එලො	302	බහුකා	360
එ		බහුජතසුඛං	192
එතො	266	බහුජතස්ස	130
එ		බහුජතභිතාය	192
එවො	272	බහුතරා	140
එසති	32, 36, 402	බහුදකඛා	18, 20, 214, 216
එතනතං	24	බහුදෙවරතනිං	196
එතායති	190, 194, 200, 276, 328	බහුනතං	254, 350
එසායති	240	බහුතෙරවෙ	322
එඤා		බහුලං	124
එඤ්ඤා	150, 204, 210, 212	බහුලිකතා	212
	238	බහුලො	230
බ		බහුලිකරියාති	162
බජ්ඣති	76	බහුසුතා	354
බඤ්ඤා	190	බහු	14, 194, 230, 264, 360
බඤ්ඤවරො	258	බහුපායා	18, 20, 214, 216
බඤ්ඤා	42, 192, 194, 394	බා	
බකං	240	බාධසිසාංඝී	204
බකති	82	බාලකාතං	314
බකිතං	74, 144	බාලබලං	394, 398
බකිපමුඤ්ඤකරං	344	බාලො	14, 158, 270, 290
බකිපිතො	144		292, 354, 398
බකිනා	392, 394	බාහං	248, 256, 258, 262, 264
බබ්බරං	144		266, 278, 282, 404, 406
බලං	394, 398	බාහිනා	256, 326
බලකායො	112	බාහිර	138
බලදො	56	බාහිරේසු	119
බලප්පනො	248, 284	බාහිරිලානො	270, 424
බලවා	258, 262, 264, 266, 278	බි	
	282, 394, 404, 406	බිලං	244
බලවා සනො	398	බිලං	48
බලවීරියං	182	බිලභිගද්ධියං	166, 168
බලිවඤ්ඤා	12, 206, 308	බිලානි	344
බලිවඤ්ඤාණං	206	බිලුමනනියො	272
බසවනනාපාතං	80	බිලිබිලිකා	356
බසවාබාධො	172	බි	
බහි	294	බීජං	78, 244, 310, 404
බහිජට්ඨං	26	බීජානි	40

මු	පිටිබිකා හි
බුද්ධිමති	354
බුද්ධිමත	140
බුද්ධිමතය	376
බුද්ධිමතයාගේ හිමිකම්	96
බුද්ධිමතය	250
බුද්ධිමතය	348
බුද්ධිමතය	374
බුද්ධිමතය	280, 282
බුද්ධිමත	94
බුද්ධිමත	200
බුද්ධිමතය	414
බුද්ධිමත	346
බුද්ධිමත	78, 92, 128, 196, 244, 258, 338, 374, 382, 390

ॐ

බෙදුම්පත්, 272

କରିବ

බොජ්ඩ්ඩ්	102
බොඩ්	188, 350
බොඩ්ඩ්	304

62

බැංග්ලාදේශය	268
බර්මා	324

ଉତ୍ତର

බසාකතෝ	270
බසාකරියාසි	368, 380
බසාකරෝග්‍යාසි	180
බසාධිසියාති	218
බසාධිසියානරි	332
බසාපාදවිතකතාං	362
බසාපාදෝ	182
බසාමමතෝ	120
බසාහරියාමි	374

৩

මුහාරඤ්ඤං	14, 362
මුහභපභත්ති	302, 322
මුහභවරියං	92, 162, 192, 198
	254, 288, 302, 306, 370
මුහභවරියපරිඥාසාතං	254, 288
	290, 306
මුහභවරියචා	326
මුහභවරියසම්මං	278

මු	පිටියකිනාති
මුහුවාරි	64, 116
මුහුවාරිතං	10
මුහුවදෙවො	274
මුහුවසඤ්චමං	284
මුහුවපථං	256
මුහුවපරිසා	280
මුහුවපරිසාය	280
මුහුවපාරිසර්ජනං	280
මුහුවපාරිසර්ජෙජ්	280, 282
මුහුවහකෙධා	256
මුහුවලොකෙ	248, 258, 262, 264
	278, 280, 282
මුහුවා	250, 264, 266, 274, 276
	284, 414, 428
මුහුවාසනං	284
මුහුවුකො	248, 256, 258, 262, 280
මුහුවුපපහති	258

ॐ३

ප්‍රාභවණකුමාරො	180
ප්‍රාභවණගහපතිකා	112, 208, 328
	330
ප්‍රාභවණතාමෝ	204, 208
ප්‍රාභවණමහාසාලකුලේ	174
ප්‍රාභවණමහාසාලා	134
ප්‍රාභවණවණණං	214
ප්‍රාභවණී	256, 286
ප්‍රාභවණෝ	174, 176, 186, 216, 258
	258, 296, 302, 322, 324, 326
	328, 378

ॐ

මුළු	16, 58, 302, 424
බැහැර	354

හතළිසො 10, 12, 27, 32, 146
188, 190, 192, 200, 202, 206
212, 214, 222, 226, 262, 264
266, 268, 272, 280, 282, 286
288, 310, 312, 336, 340, 346
368, 378, 386, 388, 392

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

හ	පිටිබිඛානි
හභව	1, 4, 10, 18, 20, 22, 34
	142, 144, 146, 148, 150, 152
	156, 164, 170, 186, 188, 190
	192, 194, 200, 202, 204, 206
	208, 210, 212, 214, 216
	218, 220, 222, 226, 232, 248
	258, 262, 264, 266, 268, 272
	274, 276, 278, 280, 282, 284
	286, 288, 292, 296, 298, 306
	316, 318, 320, 322, 324, 326
	328, 338, 340, 342, 344, 346
	348, 368, 370, 374, 376, 378
	380, 386, 388, 390, 392, 402
	406, 408, 412, 416, 418, 426
හභව	64, 116
හජති	58, 110
හක්කති	364
හක්කාමි	364
හක්කද්දමානසමි	354
හක්කද්දමානෙ	124
හට්ඨං	232
හණ	320, 396, 398
හණං	27, 274, 292
හණාමසෙ	372
හණේ	114, 338
හණඛිං	372
හණඛිනනං	290
හණඛිසි	290
හණඛිනං	80
හතකාමහසෙ	366
හතතභොගො	166, 168
හතතසම්මදෙ	14
හතතා	78
හතතානිහාරෙ	152
හදනන	192, 336, 386, 412
හදනෙන	384, 388
හද්දං	370
හද්දනනව	384, 400
හද්දසුගං	278
හද්දෙත	18, 20, 214, 216
හද්දා	16
හයං	4, 6, 11, 104, 190, 200
	232, 362, 376, 390, 392, 404
හයතජ්ජිකා	112

හ	පිටිබිඛානි
හය්හරවසද්දං	206, 218
හයා	278, 394, 398
හරිකා	168
හරියා	68
හරෙ	182
හරයාසි	180
හවං	130, 136, 264, 298, 300
	312, 314, 322, 324, 326, 330
	366
හවනෙ	368, 380
හවනෙතා	214, 216
හවබ්බකිනං	62, 64, 114
හවලොහජ්ජං	224
හවසොතානුසාරිසු	30
හවිසානි	30, 386, 388, 390, 392
	410
හසමනි	302
හා	
හාගසො	344
හාහිනෙයොසා	156, 158
හාණ්ණමා	350
හාතා	84
හාතුවච්ච	168, 170
හායාමි	236, 358, 368
හාරථාජගොතෙතා	292, 302, 306
හාවනාය	90
හාවයං	26, 294
හාවයෙ	6
හාවිතතෙතා	100, 256
හාවිතතතානං	64, 116
හාවිතා	212
හාවෙහි	336
හාසති	184, 286, 336, 340, 372
හාසමානසා	282
හාසිතං	264, 282, 364
හාසිතා	280
හාසිහාසු	398
හාසිතථ	426
හි	
හිංසකං	284
හිකං	324
හිකති	314
හිකිවෙ	10, 192, 280, 282, 340
	384, 386, 388, 390, 392, 396
	398, 402, 404, 416, 424, 426

කි	පිට්‍රසංඛ්‍යාති	භූ	පිට්‍රසංඛ්‍යාති
තික්කසි	18, 20	භූසං	132, 226, 228
තික්කසු	18, 20	භූසා	202
තික්කු 6, 14, 18, 20, 22, 24, 26		භූසේන	394, 396
28, 98, 102, 104, 126, 130		භූ	
132, 192, 206, 208, 230, 256		භූතපුබ්බං	10, 112, 118, 168, 278
270, 272, 274, 278, 282, 294			384, 386, 390, 392
320, 322, 326, 332, 334, 336			396, 400, 402, 404
338, 342, 352, 354, 358, 360			412, 416, 424, 426
362, 366, 426		භූතා	284
තික්කුනී 232, 234, 238, 246, 378		භූතපථ්වනතී	66, 82, 84
428		භූමි	186
තික්කු තික්කු	208	භූමිගතං	186
තික්කුසංඛ්‍යං 132, 288, 290, 306		භූමිරුමණේය්‍යකං	414
330, 420		භූරිපෑඤ්ඤා	310
තික්කුසංඛ්‍යපරිච්ඡේදො	340, 344	භූ	
තික්කුසත්තං	342	භූභාවා	354
තික්කු 10, 94, 134, 142, 144		භූදතං	178
154, 192, 198, 204, 206		භූදතධම්මො	134
210, 214, 216, 218, 222		භූදතපරියොසානානී	178
272, 278, 282, 326, 338		භූදසිභූං	186
344, 356, 360, 364, 374		භූදා	412
386, 388, 408, 426		භූමි	202
තිඤ්ඤෙන	258	භූරවා	194, 278
තිඤ්ඤය	206	භූවා	
තිශ්‍යො	18, 198, 398	භූගෙ	138, 140, 164
තිශ්‍යොසොච්ඡේදනාය	280, 344	භූජනං	174, 176, 184, 366, 378
තිසානී	364	භූජනීයං	288
භි		භූජීයසීයං	84
භිතා	80, 400	භූතො	288, 308
භිශ්‍යො	20, 394, 402	භූතොතො	214, 216
භිරු	390	භූ	
භිරුච්ඡමනී	180	භික්ඛිතො	364
භූ		භික්ඛිත	334
භූජඛගමං	132	භිගා	98, 356
භූඤ්ඤාති 166, 168, 240, 300		මග්ගං	132, 188, 212
භූඤ්ඤාමානාතං	10		224, 310, 330, 332
භූඤ්ඤාසු	232, 308	මග්ගකොවිදො	340
භූතතාථී	152	මග්ගජ්ඣො	334
භූභා	56, 118	මග්ගඤ්ඤා	340
භූභාත	18, 20	මග්ගතො	374
භූභා භූභා	364	මග්ගවිදු	340
භූතොතො	300	මග්ගානුගා	340
භූමො	416		

ම	පිට්ඨකානි
මග්ගාමග්ගසං	340
මඩකු	360
මඩකුභුතො	226
මවු	332
මවුතො	22, 90, 222, 236
	280, 282
මවුධෙය්‍යං	42, 62, 114
මවුචුබං	110
මවුරුඤ්ඤා	358
මවුච්ඡායං	98
මවුච්ඡායිකො	242, 348
මච්චො	70, 136, 324
මච්ඡරි	36, 174
මච්ඡරිකො	60
මච්ඡා	140
මච්ඡරං	58, 110
මච්ඡරු	36, 38
මච්ඡරච්ඡිකො	406, 408, 410
මජ්ඣනි	138, 140
මජ්ඣනිකො	14, 362
මජ්ඣනිකාච්ඡාදනං	228
මජ්ඣකා	280
මජ්ඣකාලංකාරං	192
මජ්ඣකාසිතා	302
මඤ්චකො	222
මඤ්ඤාති	158, 208, 292, 398
මඤ්ඤාමානො	376
මණි	124, 190
මණිකුණ්ඩලෙසු	144
මණ්ඩලි	96
මතං	372
මතෙසු	36
මතතං	152
මතනිකාකුණ්ඩලො	148
මතකො	24, 102
මබ්භිතා	378
මබ්භරං	340
මබ්භරග්ගසං	78, 88, 286, 422
මතපිකාරු	192, 362
මතපිකාරුකො	148
මතාපා	178
මතාපපරිසරනං	150
මනුජා	98
මනුසංකපණේ	412

ම	පිට්ඨකානි
මනුසංකමා	258
මනුසංකමයෙ	184
මනුසංතනං	62
මනුසංදර්ශිණො	412
මනුසංභුතො	412
මනුසංභුතො සමානො	408, 410
මනුසංරුමණෙත්තසං	414
මනුසංවරුකො	412
මනුසංසිද්ධො	132
මනුසංසො	232, 246
මනො	26, 90, 102, 210, 212
	224, 242, 278, 308
	332, 352, 370
මනොජට්ඨා	32
මනොනිවාරණං	32
මනොරමා	204, 238
මනොවිතකතා	370
මනොසමේයං විඤ්ඤාණායතනං	210, 212
මනනසුද්ධෙන	186
මනනා	110
මනනිනො	186
මනෙනනති	358
මනෙනති	186
මන්දියං	202
මන්දො	110, 310, 354
මරණං	178, 220, 240
මරණතනං	178
මරණධම්මො	162, 178
මරණපරිසොසානා	178
මරියංනති	178
මලාභිභු	36, 58, 110
මහග්ගතො	38
මහතියා	200, 204, 316, 378
මහතනං	194, 206, 210, 218
මහභිකා	30, 134
මහභිකො	140
මහතනනෙතන	160
මහතනතරු	270, 274
මහතො මහනො	200
මහපථලං	92, 180, 182, 312
	382, 414
මහබ්බයෙ	184
මහලලිකා	178

ම	පිට්ඨකයානි
මහසංගි	152
මහාඥවංසකො	190
මහාජනකායො	144
මහානුභාවතරෙ	266
මහානුභාවතා	280
මහානුභාවො	266, 348
මහාපඤ්ඤා	122, 342
මහාපථං	110
මහාබ්බිතබ්බෙය්	184
මහාබ්බිතමුත්තො	194
මහාභයහෙරවසඤ්ඤා	218
මහාභොගා	30, 134
මහාමත්තා	186
මහාමුනි	194, 350
මහාමෙසො	344
මහායඤ්ඤා	144
මහාරජකෙඛ	250
මහාරමා	144
මහාරගං	336
මහාරජ 130, 134, 136, 138, 140	
142, 146, 148, 150, 160	
178, 180, 182, 184	
මහාරජා	416
මහාවතෙ	408
මහාපීඨ	202, 230
මහාසමිකො	48
මහිං	342
මහිංචිවණ්ණසංඝං	228
මහිංචිකතා	280
මහිංචිකතරෙ	266
මහිංචිකො	266, 348
මහිංචියා	332
මහෙසකානි	20, 22
මහෙසිං	58, 298, 300

මා

මාගරහිත්	426
මාණවකා	322
මාණවකෙහි	322
මාණවො	408, 410
මාතරං 16, 256, 310, 316, 324	
මාතාපිතරෙ	166, 324
මාතාපෙත්තිගරෙ	64, 116, 406
	408, 410
මානියා	128

මා	පිට්ඨකයානි
මාතුබුච්ඡිගතො	366
මාදිසො	394
මාතං 8, 28, 42, 318, 334	
මාතකාමසං	8, 52
මාතගජ්ඣසං	28
මාතත්ථකියං	316
මාතනං	126
මාතපථං	334
මාතමුහණා	318
මාතභතා	234
මාතසං	214
මාතානුසං	336
මාතානිසමයං	336
මානුසං 54, 62, 114, 136	
මානුසකෙ 18, 20, 214, 216	
මායා	28
මායාචී	424
මාරදිට්ඨිගතං	246
මාරසිතරෙ	226, 230
මාරධෙය්‍යං 208, 226, 228	
මාරනුදො	244
මාරපාසප්පසාසිතං	62, 114
මාරපාසෙත	192
මාරබ්බිතමුත්තො	192
මාරබ්බිතා	44
මාරවසං	242
මාරවසානුගා	190
මාරිස 1, 4, 32, 258, 264, 266	
364, 416, 418, 422, 424	
මාලං	404
මාලාගකුච්චිලෙපතසං	172, 174
මාලිවා	370
මාලිතෙන	404
ම	
මගා	140
මුච්ඡාදිට්ඨි	174
මිත්තං	66
මිත්තඤ්ඤා	402
මිත්තාමච්චා	288
මිලායති	228
මි	
මියති	118, 258, 310
මියමානො	174, 176

මු	පිට්ඨකයානි	මො	පිට්ඨකයානි
මුඛරු	116, 362	මොසව්ඡරු	126
මුඛෙත	270, 274, 318, 346	මොහතං	58
මුග්ගමිතරියො	272	මොහො	134, 180
මුච්චති	76, 364	ය	
මුච්ඡතා	118, 140	යකපිණ්ඩො	366
මුඤ්ඤායා	82, 96	යකඛිනී	372, 374
මුට්ඨස්සතිනො	116, 362	යකෙකා	58, 110, 222, 368 376, 378, 380, 416 418, 422, 424
මුණ්ඩකො	300	යග්ගෙ	184, 322
මුණ්ඩො	300, 312	යජන්ති	144
මුතං	360	යජමානස්ස	144, 312
මුතහතා	332	යඤ්ඤාභ්වාය	142
මුතතවාගො	406, 408, 410	යඤ්ඤාබ්භිතං	146
මුතෙතා	16, 188, 194, 244	යඤ්ඤාපථීතො	300
මුදිතා	340	යඤ්ඤා	38, 114
මුදිඤ්ඤො	250	යතහතං	26
මුද්	80, 224	යතොනිදතං	214, 216
මුද්ධාවසින්නතං	184, 186	යථා අකුසලං	44
මුනි	92, 194, 298 300, 312, 322 334, 350	යථා කථං පත	1
මුසාහණතො	402	යථා කම්මං	178
මුසාපාදස්ස	278	යථා ධම්මං	426
මුහං මුහං	202	යථාධොතෙත	208
මුහුතෙතන	408, 410	යථාපථව්වයං	166
මු		යථාබාලං	44
මුලං	224	යථාමුලං	44
මුසිකා	304	යථාඤ්ඤා	402
මුලස්ස	132, 288, 306, 330	යදකඛිනි	380
මෙ		යනානුත	300, 316, 346, 348
මෙසො	184	යමෙකසාලානා	282
මෙතතං	370	යමලොකං	62
මෙට්ඨතා	116	යමස්ස	40
මෙට්ඨතාධම්මා	64	යසසා	220, 348, 412
මෙදවණ්ණං	224	යසස්සිතං	130, 132, 368
මෙධාච්චි	46, 56, 144, 340, 414	යා	
මෙධාච්චිනී	158	යාවකා	310
මො		යාවන්ති	404
මොකකසි	194, 204, 210, 224	යාවමානානං	174, 176, 404
මොච්ඤ	82	යාවඤ්ඤා	310
මොදරෙ	62	යාවගොගො	406, 408, 410
මොතං	8, 52	යානු	30, 58, 120
මොමුහා	242	යානං	58
		යානදෙ	56

යා	පිටිබ්බකානි	ර	පිටිබ්බකානි
යානහොගො	166	රතී	14, 62, 362
යානිකතා	212	රතො	90, 370
යාපෙතති	10, 366, 420	රතතකිකාරතිමිසායං	194, 210
යාමා	242	රතතිඤ්චං	100
යාවර්ථං	406, 408, 410	රතතිඤ්චකකයො	70, 80
යාවතකං	106	රතතිසා	1, 4, 18, 20, 196
යාවසුභාසිතං	110, 114, 118		270, 272, 278, 360
			372, 376, 406
ප්‍ර		රතතා	60, 90
ප්‍රගං	308	රථකායං	156, 158
ප්‍රගතබ්බලං	308	රථකාරකුලෙ	172
ප්‍රඤ්ඤං	98	රථකුබ්බරං	193
ප්‍රඤ්ඤථ	280, 282	රථිකාය රථිකං	378, 380
ප්‍රත්තං	406, 408, 410	රථො	58, 246
ප්‍රඤ්ඤං	38, 180	රමති	320
යො		රමතී	268
යොගං	22, 114	රමතියා	166
යොගකෙබ්බාසිචාතතං	308	රසා	150, 204, 208, 238
යොජෙති	416, 418	රහඳො	302, 328
යොත්තං	308	රහො	86, 372
යොනිසො	60, 104, 192, 362	රහොගහසා	134, 136, 138, 160
යොබ්බතෙන	18, 20, 214, 216		212, 216, 218, 248, 400
ර		ර්	
රකං	132	රුගදෙසපරිකම්ණං	62, 114
රකකා	314	රුගදෙසපරෙතෙති	248
රකකා	138	රුගදෙසවිතයා	418
රකකිතතො	278	රුගපාසෙත	226
රකකිතො	136, 138, 164	රුගරතො	248
රකෙබ්බයා	138	රුගපසංතිතං	336
රජං	92, 352	රුගො	26, 70, 294, 330, 332
රජතං	170		336, 370, 418
රජතියෙන	340	රුජකරණියානි	184
රජො	24, 292	රුජකුලෙ	186
රජොජලං	148	රුජකොසං	170
රජුං	132, 158, 212, 386	රුජගතියාතං	128
	388, 408, 410	රුජදණෙතිත	132
රජුජිති	144	රුජබානියා	278, 282
රඤ්ඤා	142, 156, 158, 278, 342	රුජතොපුරං	166, 168
රට්ඨං	310	රුජරථා	134
රට්ඨවතො	30	රුජා	78, 112, 130, 132, 134, 136
රණං	268		138, 140, 146, 150, 152, 154
රණඤ්ඤා	98		156, 158, 160, 182, 278, 342
රතතං	66		428
රතී	242, 278, 320, 332	රුමණෙය්‍යකං	414

රු	පිට්ඨකයානි
රුක්ඛමූලගතානං	390
රුක්ඛමූලගහණං	356
රුක්ඛමූලෙ	234, 298, 392
රුච්චති	122
රුදුමානා	142
රුදුමුඛි	236
රුප්පතො	354

රු	පිට්ඨකයානි
රුපගතො	332
රුපවතී	238
රුපසක්ඛය්‍ය	26, 296
රුපසක්ඛය්‍යජනාතිගො	100
රුපානි	132, 218, 288, 306, 330
	354
රුපියසා	166, 168
රුප්පගා	238, 240

රෙ	පිට්ඨකයානි
රෙචගෙ	240
රෙචෙපි	88, 240, 286
රෙදන්ති	372
රෙරුචං	54
රෙසකො	158, 174
රෙසෙතාරං	158
රෙසෙසි	290

ල	පිට්ඨකයානි
ලජ්ජි	138
ලභ්‍රිකොජනො	152
ලභ්‍රි	132, 310
ලභ්‍රිත	132
ලපසිසාමි	54
ලබ්‍රති	34, 62, 172
ලබ්‍රා	330, 332
ලභ්‍රිසා	138, 140
ලභ්‍රෙය්‍යං	178, 288, 306
ලබ්‍රතරෙ	202
ලහුකෙත	118
ලහුචිත්තෙත	360

ලා	පිට්ඨකයානි
ලාහා	216, 218, 332, 334
ලාභී	174, 346

ලි	පිට්ඨකයානි
ලිඤ්චි	408, 410
ලිඤ්චි	334, 378

ලු	පිට්ඨකයානි
ලුකො	10, 228
ලුඥෙත	258

ලී	පිට්ඨකයානි
ලීඛං	52
ලීඛපාපුරණො	314
ලීඛො	314

ලො	පිට්ඨකයානි
ලොකෙ	1, 28, 32, 36, 58, 84
	104, 114, 116, 146, 202, 214
	216, 226, 228, 232, 284, 286
	300, 326, 364, 368, 374, 380
	416

ලොකජෙට්ඨං	392
ලොකධාතු	46
ලොකනිරුධං	120
ලොකනිරුධගාමිතිං	120
ලොකනතඤ්ඤා	120
ලොකපරිජායං	44
ලොකවිදු	120, 390
ලොකසමුදයං	120
ලොකාධිපතී	322
ලොකානුකම්පාය	192
ලොකාමිසං	4, 6, 104, 120, 208
ලොභො	80, 134, 180
ලොමං	194, 240
ලොමහංසං	190, 194, 200, 232
	238, 246, 284

ලොමඤ්චිජානො	96, 302
ලොභසුඤ්ඤා	148
ලොභිකං	228, 272
ලොභිකමලං	172
ලොභිකමලා	172

ච	පිට්ඨකයානි
චක්ඛති	258
චග්ගගතස්ස	334
චග්ගතා	322, 340
චග්ගො	10
චඛිතීසො	428
චචනං	22, 266, 264, 370
චචනක්ඛමො	122
චචිග්ගතො	308
චචො	10, 358, 420
චචෙත්ථා	310

ව	පිටුවකොණ
වජ්‍යනී	420
වජ්‍යං	264, 394, 398
වජ්‍යංසි	366, 372
වජ්‍යභූමියා	356
වට්ටං	30
වණ්ඩකො	174, 176, 184
වණ්ණං	160, 190, 286, 358
වණ්ණදෙය	56
වණ්ණධාතු	238
වණ්ණෙනිහා	124, 190
වණ්ණපොකකරතාය	174
වණ්ණරූපෙන	148
වණ්ණවාදී	112, 386, 388
වණ්ණණ්ඩ	132
වණ්ණණා	124
වතං	92, 360
වතපදනී	406
වතසීලවතනං	260
වතිතං	260
වතනති	30, 306
වතනමානමිති	234
වතනවෙ	364
වතනා	122
වතදෙය	56
වතභොගො	166
වතභොගාසනානි	182
වතසා	172, 174
වජ්‍ය	66
වජ්‍යකතා	212
වක්ඛා	130, 336
වක්ඛාත	418
වද්දකුල	62, 80
වද්දනා	330
වද්දනාති	100, 212, 224, 302, 330
වද්දනාතිපි	28
වද්දනානො	130
වද්දමිතිපි	28
වද්දෙය්‍ය	28, 130, 184
වද්දෙති	22
වධං	76, 240, 280
වතං	132, 352
වතවෙනා	414
වතථං	332

ව	පිටුවකොණ
වතනනං	58
වතවෙකිගතා	236
වතමසසිතො	322
වතසකෙතන	428
වතසණ්ඩ	302, 320, 322, 350 354, 356, 358, 360, 362, 364
වජ්‍යති	344
වජ්‍යනමා	416
වපතෙ	404
වපිනා	308
වපසු	308
වපපකාලෙ	306
වසධමමා	282
වසසා	18, 214, 216
වසො	70, 178
වසොගතං	314
වසොගුණො	6, 120
වරං	386, 388
වරතනං	30, 120
වලාහකං	378
වසං	358
වසමනිනා	72
වසගො	226
වසඛිතා	270
වසඛිමි	354
වසලී	286
වසවතනි	62
වසවතනිනො	242, 258
වසානුගො	14
වසිභුතා	240
වසුකිරා	184
වසෙ	278, 322
වසො	82
වසාං	356
වසාති	310
වසාසතං	118, 198
වසාසතජලී	118
වසාසතසංඝසානි	170, 274
වසාසතසංඝසානසංඝ	274
වසාසතානි	170, 274
වසාසතානුකො	118
වසාසතානුකො	170, 274

වා	පිට්ඨකයාහි	වි	පිට්ඨකයාහි
වාචං	64, 116, 126, 270, 274 280, 336, 338, 394	විජයා	236
වාචසිකං	340, 342	විජාතවණණසතං	228
වාචාය	136, 138, 174	විජාතා	158
වාචාහි	288, 394	විජාතනං	230, 346
වාචෙමි	424	විජාතනා	36
වාජපෙය්‍යං	144	විජාතාහි	354
වාතමිගො	360	විජාතාසි	10, 22
වාතෙහි	312	විජාතිය	372
වාදං	286	විජාතියාසි	286
වාදිතං	322	විජාතසඛාම	250, 416
වායමෙථ	402	විජාතාචි	202
වායමෙය්‍යාථ	386, 388	විජාතී	16, 28, 70, 102, 104 342, 354, 382, 394, 398
වායතො	224	විජාතා	60, 78, 104, 350
වායො	30	විජාතවරණසම්පන්නො	276, 296 298, 390
වාජිජං	364	විජාතයනාකරො	334
වාළග්ගමිත්තං	364	විජු	278
වාසවො	428	විජුපභාසවණණං	54
වාසාය	382	විජුමාලිසතකකකු	184
වි		විජුලලතා	194
විකප්පයෙ	268	විකුසුණං	222
විනිණ්ණවාචා	116, 362	විකුසුණංඥාඥායතනං	282, 284
විකුලාවකා	400	විකුසුලනියා	338
විකම්ණා	358	විකුසුලෙකුං	280
විගතමුලමචේරෙත	406, 408, 410	විකුසුලෙය්‍යාසි	280
විගතලොමහංසො	278	විකුසු	168, 394
විගතවලාගකෙ	124, 350	විකුසුහි	18, 20
විගතා	100	විතකකා	332
විගතො	204	විතකෙකහි	382
විගාහිය	322	විතතා	370
විවකකණො	382	විත්තං	78, 222, 230, 380, 382
විවකක්‍රිකමාය	200, 204, 206, 218	විජාරෙත	18, 20, 22, 340
විවර	416	විදිනා	28, 142, 144, 188, 214 216, 232, 246
විවරියාමි	384	විද්ධා	212, 268
විවරිමා	350	විධවා	304
විවාරණං	72, 74	විධාවති	68
විවිකිව්ජා	182	විධුතං	352
විවිතාහි	270, 274	විධුමො	256
විවිතෙ	104	විධුපිතා	28
විවෙය්‍ය	40	විදො	124
විජවයෙ	26, 294	විතාය	354
විජකුසු	258		
විජතං	322		
විජලහිකා	14		

පි	පිටියබ්බානි	පි	පිටියබ්බානි
විනයනානි	42	විමුතතිසුඛපටිසංවෙදී	350
විනයය	76, 214, 216	විමුතතො	226, 244, 278
විනයස්ස	352	විමොකෙඛා	284
විනයසුනි	248	වියඤ්ඤානං	70
විනිපාතං	172, 174	වියඤ්ඤානෙන	148
විනිබ්බානං	358	විරජං	344
විතෙය්‍ය	36, 58, 110, 320, 378	විරතො	64, 100, 116, 126
විනොදය	334	විරුගතිසසිතං	162
විනොදෙඛා	330, 332	විරුගො	248
විනොදෙනති	370	විරුජිතා	26, 294, 418
විඤ්ඤානි	270, 274, 310, 366	විරුජිය	30
විඤ්ඤානෙ	382	විරියං	308
විඤ්ඤෙර	132	විරියෙන	14
විඤ්ඤම	224	විරුඛා	420
විඤ්ඤමු	386, 3 8	විරුඛානි	244
විපච්චති	208	විරොචති	34, 108, 124, 202, 350
විපරිග්ගෙසා	336	විලිඛනො	226
විපස්සකො	234	විලුපනො	158
විපාකාවසෙසෙන	168	විලුප්පති	158
විපාකො	60, 62, 140	විච්ඡුයෙ	80
විපාචෙනති	280, 412, 422	විචතනකඛ්ඛං	232
විපුලො	128 144	විචරෙය්‍ය	132, 288, 306, 330
විප්පජ්ගෙය්‍ය	42, 46	විචරි	300
විප්පටිපඡ්ඡනති	138, 140	විචිතො	202, 356
විප්පටිසාරං	334	විවිධා	144
විප්පටිසාරී	168	විවේකං	4
විප්පටිසාරො	334	විවේකච්චිතී	232
විප්පමුතො	8, 52, 204	විවේකකාමො	352
විප්පමුතොසි	94	විවේකනිසසිතං	162
විප්පසනො	58, 110, 182	විසං	426
විප්පහාණෙන	72, 74	විසතතිනං	44, 104, 202
විප්පහාය	322	විසතො	370
විපථ ඤානානි	224	විසතතිකං	1, 62, 64, 114, 116
විබ්භතනවිතො	116, 362	විසමං	110
විභජෙය්‍යං	54	විසමුලස්ස	78, 88, 286, 422
විමලා	48	විසමෙ	16, 38
විමානං	22, 268	විසලො	322
විමුහුතං	42, 52	විසයො	186
විමුහුතවිතො	86, 98	විසාරදො	202, 324
විමුහුති	192	විසිද්ධි	14
විමුහුතිකඛ්ඛෙන	182	විසුඡකිති	14, 62, 104, 228
විමුහුතිඤ්ඤාදස්සනකඛ්ඛෙන	182	විසුඤ්ඤාසං	324
විමුහුතිඤ්ඤාදස්සනසමපනාතරං	252	විසුඤ්ඤා	342
විමුහුතිසමපනාතරං	252	විසුඤ්ඤා	334, 336

වි	පිටපතකි	වි	පිටපතකි
වික්‍රමය	228	විසති අබ්‍යුද	274
වික්‍රමය	322	විසති අභය	274
වික්‍රමයකි	224	විසති උපලා	274
වික්‍රමයකි	224	විසති කුමුද	274
වික්‍රමයකි	350	විසති බාරිකො	274
වික්‍රමය	326	විසති නිරබ්‍රද	274
වික්‍රමය	338	විසති පුරුකිරිකා	274
වික්‍රමය	90	විසති සොගනිකා	274
වික්‍රමය	148		
වික්‍රමය	126	වි	
වික්‍රමය	254	විවිධ 6, 290, 326, 364, 408	
වික්‍රමය	76		410
වික්‍රමය	236	විවිධය	282, 284
වික්‍රමය	8	විවිධය	216
වික්‍රමය	20, 130, 146	විවිධ 12, 78, 308	
වික්‍රමය	164	විවිධ 298	
වික්‍රමය	163	විවිධ 20, 22, 206, 214, 216	
වික්‍රමය	196, 332	විවිධ 258, 270, 274, 286, 288	
වික්‍රමය	330	විවිධ 324, 354, 398	
වික්‍රමය	330	විවිධ 356	
වික්‍රමය	254, 278, 288, 290, 306	විවිධ 84, 254, 288, 290	
වික්‍රමය	294	විවිධ 356	
වික්‍රමය	362	විවිධ 134	
වික්‍රමය	338	විවිධ 120	
වික්‍රමය	248		
වික්‍රමය	282	වි	
		විවිධ 254, 288, 290, 306	
		විවිධ 10, 284, 358	
		වි	
		විවිධ 418	
		විවිධ 172	
		විවිධ 40	
		විවිධ 256, 258, 300	
		විවිධ 50, 152, 202	
		විවිධ 300	
		විවිධ 18, 20, 214, 216	
		විවිධ 390	
		විවිධ 298, 312	
		විවිධ 202	
		විවිධ 44, 46, 154	
		විවිධ 402	
		විවිධ 96	
		විවිධ 10, 152, 216, 332	
		විවිධ 334, 356, 360, 370	
		විවිධ 378, 380, 412, 424, 426	

වෙ	පිට්ඨකිකානි
වෙය්‍යාකුණාරො	180, 182
වෙය්‍යො	296
වෙය්‍යාසං	18, 20, 256, 270, 332
වෙහාසඛගමො	118
වෙහාසට්ඨං	186
වෙඵං	276
වෙඵරියො	124

වො	පිට්ඨකිකානි
වොරොපෙසි	168
වොලොකෙසි	250
වොසිතො	298, 312
වොය්‍යාග්ගපරිණාමිං	162
වොය්‍යාග්ගරතො	406, 408, 410
වොසසඤ්ජ	194
වොහරෙය්‍ය	28
වොහාරමනෙතන	28
ව්‍යාකාරිසසති	150
ව්‍යාකාරෙති	18, 20,
ව්‍යාධිධම්මො	162
ව්‍යාධිතා	162

ස	පිට්ඨකිකානි
සංකසංයනි	360
සංකුපිතං	394, 396
සංජ්ඣතො	304
සංදය්‍යානි	210
සංයමොමසෙ	370
සංයමො	40, 302
සංයුජේ	136
සංයුතං	30
සංයුතො	368
සංයොගපරමො	402
සංජ්ඣතං	42, 46
සංවඤ්ඤානි	250
සංවරො	138
සංවසංයො	360
සංවාසො	368
සංවිකො	96, 302
සංවිජ්ජති	186
සංවිජ්ජමානා	170, 174,
සංවිනාසී	80
සංවුතො	138
සංවේගං	352, 354, 356, 358
	360, 362, 364, 366

ස	පිට්ඨකිකානි
සංවෙජ්ඣො	352, 354, 358
	360, 362, 366
සංවෙජේභුකාමිං	352, 354, 356
	358, 360, 362
සංවෙජේඛා	264, 268, 282
සංවෙජේය්‍ය	256
සංවෙජේති	280
සංවොහාරෙත	148
සංසට්ඨා	358
සංසාරං	190
සංසාරං	68
සංසිද්ධි	1
සකං	136, 386, 388
සකමාතුනිවෙසනං	256
සකලිකා	214
සකුණී	82
සකුණො	352
සකකකරණො	410
සකකච්චං	408, 410
සකකතො	312
සකකතනං	406, 408, 410
සකකඛා	252
සකකතාමකො	368
සකකපඤ්චකං	428
සකකපතිරූපකො	410
සකකරෙය්‍යානං	312
සකකසෙවිතං	404
සකකායදිට්ඨිප්පතාණාය	24
සකකායසමිං	358
සකකාරො	276
සකකොමි	18, 20, 278
සකකිං	222, 230
සකකාකුලෙ	244
සකා	64, 116
සකිලසම්භාසං	206, 408, 410
සකිලප්පානං	14
සකිකමතානි	182
සකිකමෙය්‍ය	174
සකිකය්‍යාරං	92
සකිකය්‍යාරසමාචාරො	128
සකිකිලිට්ඨං	92
සකිකුපිතං	290, 298
සකිං	22
සකිලිකාති	144

ස	පිට්ඨකයානි
සඛ්ඛාදාං	274, 278
සඛ්ඛාරා	10, 282, 284, 358
සඛ්ඛිකෙත්තන	22, 340
සගාමෙයො	116
සගාරවො	318
සග්ගං	46, 160, 172, 174 310, 412
සග්ගසංවත්තනිකං	166
සග්ගගාමිනං	360
සග්ගපරායණා	36
සග්ගාපායං	298, 312
සඛිං	62, 114
සඛිගමො	64, 116
සඛිගාතිගො	6
සඛිගාමගතානං	390
සඛිගාමෙ	154, 158, 394
සඛිගාමෙසුං	154, 156
සඛිගාමෙසානති	400
සඛිගමම	358
සඛිගාගකං	416
සඛ්ඝං	42, 362, 392
සඛ්ඝාවිං	48, 202
සඛ්ඝාවිපාරාගො	312
සඛ්ඝිනො	130
සච්චං	22, 78, 224, 228, 302 308, 382, 406, 408, 410
සච්චවාමො	406, 408
සච්චවාදී	126
සච්ඡිකානා	192
සච්ඡිකාචා	254, 288, 290, 306 346
සච්ඡිකරොථ	192
සච්ඡිකිරියාය	386 388
සච්චාතං	82, 84
සච්ඡතෙ	70, 80
සච්ඡිකො	204
සච්ඡායබහුලො	360
සඤ්චරති	278
සඤ්චිකෙය්‍යං	224
සඤ්චිනානාති	224
සඤ්චතෙති	340
සඤ්චායති	114
සඤ්ඤපෙභුං	150
සඤ්ඤය	336

ස	පිට්ඨකයානි
සඤ්ඤවිඤ්ඤාණසංඛ්ඛායා	4
සඤ්ඤවෙදසිතනිරොධං	282
සඤ්ඤාප්පනබ්බිතවර්ද	342
සඤ්ඤාප්පන විපපමොක්ඛා	2 78
සට්ඨිතිසසිතා	334
සණ්ඨෙ	362
සණ්ඨානො	358
සණ්ඨාසි	152
සණ්ඨං	406, 408, 410
සණ්ඨවාමො	406, 408
සතංකඤ්ඤසංඝ සෑනාති	376
සතංසංඝසානං	258, 270, 274
සතා	98
සති	218, 308
සඤ්චං	24, 54, 100, 230, 278 352
සතො	24, 44, 46, 48, 50 102, 196, 208, 290 352, 368, 374, 398
සතො සමපජානො	202
සත්තානබ්බතාදාං	168
සත්තවා	96
සත්තමාසිකො	304
සත්තවතපදාති	408, 410
සත්තා	25, 34, 108, 138, 140 178, 192, 230, 238 358, 402
සත්තියා	24, 32, 102
සත්තියුලුපමා	234
සත්ථං	220, 222
සත්ථමලං	80
සත්ථවාහං	342
සත්ථා	4, 86, 126, 128 130 186, 216, 218, 232, 274 276, 284, 336, 390, 392
සත්ථපදෙ	98
සත්ථදසානකමසතා	344
සත්ථවණ්ණහතො	126
සත්ථසාසනකාරිතා	348
සත්ථො	66
සද්දණ්ඩාවචරා	398
සද්දත්ථපරමා	394, 398
සදෙවකෙ	252, 286, 300 368, 380, 418

ස	පිටියිඛිකානි
සදෙවමනුසංය	252, 286, 300
	368, 380
සද්දපරිත්තාසී	360
සද්දමනුසංයවෙසී	376
සද්දහානො	38, 382
සද්ද	150, 204, 208, 210
	238, 360
සද්ධමම	32, 34, 108
සද්ධමමගරුතො	254
සද්ධමමසවිණං	374
සද්ධා	40, 46, 76, 82, 350
	354, 382, 412, 414
සද්ධාසීරං	808
සද්ධාසිකො	184, 272
සද්ධො	80, 174, 176, 184
සනතෙ	14
සනත්තතො	36, 338
සනමාතො	24
සනතරමාතො	96
සනත්තසාමි	240
සනත්තසෙය්‍යං	194
සනත්තානකං	16
සනති	4, 28, 40, 192, 288
සනතිකෙ	4, 12, 224, 226, 254
	268, 276, 288, 292
	294, 402, 414, 426
සනත්තියාමි	1
සනත්තපෙකෙඛා	4, 6, 104, 120
සනතුටෙය්‍යා	122
සනෙතා	36, 40, 134, 170, 248
	256, 330, 338, 360, 394
සන්ථවං	32, 34, 76, 108
සන්ථාරො	304
සන්දසෙය්‍යති	204, 206, 338, 342
	344, 374
සන්ද්වට්ඨිකො	18, 20, 214, 216, 390
සන්ධාය	118, 364
සන්ධුපායති	302
සන්ධායතිනා	154, 156
සන්ධායනාමි	424
සන්ධිපතිනා	46, 328
සන්ධිසිනෙතසු	314
සන්ධිසිවෙසු	14
සන්ධිසිකො	70

ස	පිටියිඛිකානි
සන්තිසිකො	293
සපකෙසුද්ද	26
සපදනං	254, 296
සපරිග්ගහං	56
සපසු	490
සපකෙසුද්ද	294, 368, 378, 380
සපරුජවණණං	194
සපසුත්තං	194
සපපිනා	296
සපපුරිසො	166, 406, 408, 410
සබ්බකමමකඛයපාතො	244
සබ්බකාමසමිඳ්ධියා	386, 388
සබ්බගන්ථපමොචනං	374
සබ්බගන්ථපාතිතයා	368
සබ්බගන්ථෙති	378
සබ්බඛගසමපනනං	348
සබ්බවෙකසො	204, 338, 342
	344, 374
සබ්බවසීතිනං	346
සබ්බත්ථ	138, 236, 238
සබ්බදදො	56
සබ්බදුක්ඛපාතාණාය	240
සබ්බදුක්ඛා	34, 70, 108, 308
සබ්බධි	8, 52, 94
සබ්බතික්කමො	346
සබ්බතිවෙසනෙසු	22, 42
සබ්බතිස්සග්ගා	102
සබ්බපාණීනං	402
සබ්බපාසසිති	192, 194
සබ්බබ්බනමුත්තා	240
සබ්බගුතානුකමපි	202
සබ්බසොගෙති	380
සබ්බරත්තිවාරො	360
සබ්බලොකං	350
සබ්බවිදුං	58
සබ්බවෙරහයාතිත	220
සබ්බසබ්බාරසමිථො	248
සබ්බාකාරවරුපෙතෙ	284
සබ්බාභිභු	244
සබ්බා දිසා	142
සබ්බපටිතං	196
සබ්බපටිපටිතිස්සග්ගො	248
සබ්බි	32, 34, 108, 134, 302
සබ්බසාද්දනං	192

ස	පිට්ඨකයාති	ස	පිට්ඨකයාති
සමුග්ගකෙ	252, 256, 300, 368	සමසං	286, 288, 292, 306, 322, 332
	380		346, 348, 352, 354, 356, 358
සමුග්ගචාරයෝ	216, 218		360, 362, 364, 366, 368, 370
සගා	328, 330		374, 378, 380, 384, 386, 388
සගාධම්මං	328		392, 406, 408, 426
සමං	8, 16, 110	සමයෙත	38, 140, 142, 144, 146
සමඛ්ඤිතුකා	10, 148		148, 152, 200, 202, 204, 206
සමචරියා	186		208, 210, 214, 216, 220, 222
සමචරියාය	176, 184		259, 266, 268, 270, 286, 312
සමචින්නෙසුං	226		316, 320, 322, 326, 340, 342
සථෙරීචිතො	290		350, 352, 354, 356, 358, 360
සමජ්ඣගං	158		362, 364, 370, 374, 376, 378
සමඤ්චරා	420		390, 402, 404, 414
සමඤ්ඤායො	126	සමලඛකරිකා	330
සමඤ්චරෙ	212	සමලෙභි	250
සමඤ්ඤං	28	සමාගතා	342
සමණ	103, 194, 204, 210, 212	සමාගමිතා	360
	224, 226, 292, 308	සමාවරෙ	132
සමණකා	328	සමාදායෙති	204, 206, 210, 338
සමණමුග්ගචරිකාදික			342, 344, 374
වණ්ණික සාවකාතං	112	සමාදහාසු	48
සමණමුග්ගචරිකා	130	සමාදය	326
සමණී	242	සමාදින්නතතා	406, 408, 410
සමණුපාසනස්ස	86	සමාදින්නාති	406, 408, 410
සමනනාති	406, 408, 410	සමාදිසි	412
සමතික්කමම	208	සමාදිසිකා	412
සමතික්කමං	240	සමාධික්කමෙකත	182
සමධිගය්‍යා	160	සමාධිසම්පන්නතරං	252
සමනතරා	284	සමානසුඛදුක්ඛො	358
සමනුඤ්ඤා	4, 86, 276	සමාපජ්ඣී	282, 284
සමනුපය්‍යති	126	සමාපජ්ඣීකා	258, 262
සමනතචකත්‍රු	250	සමාපතති	238
සමනතකො	250	සමාපන්නං	262
සමන්නා	298, 342	සමාරකෙ	252, 286, 300, 368, 380
සමන්නාගතො	18, 20, 118, 182	සමාසෙථ	32, 108
සමන්නාගරිකා	204, 206, 210	සමාභිගො	100
	338, 342, 344, 374	සමිතාවි	120, 334
සමනෙතසං	348	සමුග්ගතා	374
සමනෙතසති	348	සමුච්ඡිතො	334
සමපටිතා	10, 148, 420	සමුඤ්ඤානං	36
සමසං	1, 98, 102, 108, 116, 126	සමුට්ඨාය	370
	146, 194, 196, 200, 202, 204	සමුපොතාපෙති	204, 206, 210, 338
	208, 212, 214, 216, 220, 222		342, 344, 374
	232, 248, 258, 264, 278, 282	සමුද්දාහිතෙ	404, 406

ස	පිට්ඨකයානි
සමුද්දරමා	12
සමුද්දෙ	118, 128
සමුපබ්බුලො	180, 182, 390, 392 396, 404
සමුපපනො	76, 246
සමුසසයං	384
සමුලං	30, 120, 220, 222, 324
සමුහතා	238
සමෙව	202, 332
සමෙත	38
සමොදකං	250
සමොදහං	14
සමොධාතං	160
සමපවුරු	202
සමපජානමුසා	140, 372
සමපජානො	24, 48, 50, 54, 196
සමපජාති	222, 230
සමපඤ්චාසති	302
සමපනො	298
සමපසොජේසුං	426
සමපරාසිකං	66, 136, 160, 170 178
සමපරායො	60, 62, 198
සමපරෙනෙ	258
සමපලිභග්ගෙහි	224
සමපසාං	60, 104, 132, 186, 424
සමපසාසනං	298, 300
සමපසාමානො	328
සමපහංසෙති	204, 206, 210, 338 342, 344, 374
සමපාදෙථ	282
සමපුච්ඡ	314
සමථලං	134, 180
සමථසො	368
සමබ්බිකො	74
සමබ්බිකායං	424
සමබ්බිකො	424
සමබ්බුලා	32, 116, 126, 142, 144 154, 156, 206, 214, 224, 356 362, 402, 404, 426
සමබ්බිකාපටිපනො	94
සමබ්බා	14
සමුද්ධිමහනං	258

ස	පිට්ඨකයානි
සමුද්දො	12, 28, 58, 204, 284 314
සමොධිං	324
සමානානි	224
සමනෙක්ඛයසුං	224
සමතුක්ඛි	290
සමතුතං	244
සමොගා	402
සමොති	246
සමමග්ගතා	144
සමමදක්ඛය	290
සමමදක්ඛයසු	8
සමමදක්ඛයවිමුක්තා	134
සමමදෙව	132, 254, 288, 290, 306
සමමනති	402, 404
සමමපාධානා	192
සමා ආච්චං	164
සමාකමහතං	162
සමාදිට්ඨිං	162
සමාදිට්ඨිපුරෙච්චං	58
සමාපටිපනො	334
සමාපාසං	144
සමාචාරං	162
සමාචාරායං	162
සමාසමිකපං	162
සමාසඤ්චං	162
සමාසමාධිං	162
සමාසමුද්දො	18, 20, 216, 254 278, 280, 282, 390, 392, 418
සමාසමුද්ධිදෙසිතං	344
සමාසමොධිං	130
සමික්ඛිතං	248, 258, 262, 264 266, 278, 284, 404, 406
සමික්ඛෙය්‍ය	256, 258, 262, 264 266, 282, 404, 406
සමුඛා	150, 344, 346, 348, 394
සමුඛිභුතෙ	280
සමුඛිති	246
සමුද්දානං	374
සමෙය්‍යං	44
සමොදනීයං	130, 286, 294, 312 324, 328
සමොදි	130, 286, 294 312, 324, 328

ස	පිටියි ඩිකාහි	ස	පිටියි ඩිකාහි
සමමොහං	44, 46	සංභසීලොකධාතුං	280
සං	285	සංචාරිකෙන	128
සංනාසනං	116, 364	සංභායො	66
සංයම්	202	සා	
සරං	414	සාකච්ඡාය	148
සරණං	94	සාකච්ඡාචිත්තාය	110
සරිකෙඛා	126, 132, 288, 290 306, 310, 322, 324 326, 328, 330	සාකච්ඡො	110
සරති	230	සාතනං	34, 108
සරදසමයෙ	124	සාතොදකා	166
සරනානානං	342	සාන්තං	192
සරං	12, 30, 32, 290	සාණං	166
සරංජිකා	290	සාණසංචිතිවන්තො	210
සරිරං	134, 366	සාදයාමසෙ	352
සරිරනතිමධාරිතං	64, 116	සාදනෙසු	420
සරුපාති	338, 340, 342 344, 346, 348	සාදයනෙතන	146
සරෙන	280, 340	සාදුතරං	78, 380, 382
සරෙය්‍යාථ	392	සාධාමුසො	380
සලං	194, 202	සාධු	22, 138, 374
සලලිච්ඡාසා	354	සාධුසම්මතා	130
සලලිච්ඡිතගතො	152	සාපතෙය්‍යං	166, 168, 170
සලලෙත	74	සාමඤ්ඤං	14, 92
සමණීයෙන	340	සාමඤ්ඤප්පත්තා	126
සමිතකකා	334	සාමෙයිකං	220
සමිපාකො	62	සාමිච්චිපටිපන්නො	392
සසංඛාර නිග්ගහ්‍යාමාරිතවතං	52	සායනීයං	288
සසඤ්ඤාමහි	120	සායනනසමයං	148
සසන්තොවචරං	398	සායපාතං	326
සසල්ලා	202	සායනහාතෙන	328
සසිල්ලං	298	සාරතතරතනා	144
සසසතො	264	සාරතනා	140
සසසමණමුහමණීයා	252, 286 300, 368	සාරපිං	58
සසසුදො	158	සාරමං	320
සහපරිනිබ්බාණං	284	සාරමහබ්බුලෙන	320
සහබ්බජං	36	සාරාණීයං	130, 286, 294, 312 324, 328
සහව්‍යානං	322, 412	සාරීරිකා	202
සහසං	278, 332, 408, 410	සාලමුලෙ	238
සහසසකඛතං	266	සාලරුකඛමුලෙ	320
සහසසතෙහානං	404	සාලවතෙ	282, 320
සහසසයාගිතං	36, 38	සාවකසුතං	278
සහසසසුත්තං	400, 416, 418	සාවකසමොසා	392
		සාවකො	208, 220, 280

සා	පිට්ඨකයානි	සි	පිට්ඨකයානි
සාවෙති	318, 346, 424	සිසං	190, 214, 216, 300
සාසපමනනී	272	සිහසමෝ	128
සාසනෙ	220, 346	සිහසෙය්‍යා	48, 196, 202
සාහු	16	සි	
සාමිකා	340	සුකරො	20, 22
සි		සුකුසලසම්පගම්.	124
සිකති	176	සුකං	378
සිකතො	348	සුඛං	136, 154, 230, 256, 270
සිකතිතබ්බං	162		274, 286, 334, 358, 370, 374
සිකෙබ්බං	214, 216		378, 380, 382, 386, 388, 422
සිකෙබ්බං	86	සුඛං සෙති	76
සිඛි	282	සුඛච්ඡිනො	116, 364
සිගාලො	128	සුඛදො	56
සිඛ්‍යාටකෙන සිඛ්‍යාටකං	378, 380	සුඛඵලං	56
සිඛ්‍යාමි	364	සුඛමිපාකං	166
සිතං	352	සුඛමිභාරාතං	346
සිතො	322	සුඛාච්ඡාති	4, 6, 104, 126
සිප්පිලො	92	සුඛිකා	98
සිතාතා	302, 328	සුඛි	38, 304, 352
සිතාතමනොදකං	70, 80	සුමුමො	24, 292
සිතෙහං	244	සුඛෙති	116
සිමබ්බිසමි.	400	සුඛො	10, 284
සියා	392	සුගතස්සස්ස.	40
සිරසා	230, 318, 346, 378	සුගතිං	172, 174, 412
සිරිංසපා	278	සුගතො	130, 168, 190, 192, 194
සිවං	324		196, 200, 202, 212, 214, 226
සි			228, 250, 274, 312, 336, 390
සිතස්ස	84		392
සිතිතුතො	256, 378	සුග්ගතිං	34, 108, 178, 366
සිතොදකා	166	සුචරිතං	136, 138, 172, 174
සිද්ධි	100	සුචාරුරුපං	322
සිලං	104, 148, 188, 412, 414	සුචිතවෙසිනො	364
සිලකබ්බෙන	182	සුචිණ්ණො	78, 382
සිලතිච්ඡො	302, 328	සුචිතා	134
සිලබ්බා	62	සුචිත්තප්පථං	404
සිලවති	158	සුචිරසොභ	346
සිලවනො	218, 402, 404	සුචෙතසො	8, 52, 86, 98
	406, 416	සුජල්මසි	418
සිලසමාසිතා	90	සුජා	302, 410
සිලසමස් නනාකරං	252	සුජාතො	148
සිලසමස් නොනා	132, 416	සුජ්ඣිනනි	60, 104, 188
සිම්පිකා	310	සුඤ්ඤං	322
සිම්පිකාභාරං	376	සුඤ්ඤගෙහානි	194
		සුඤ්ඤමහාරනනි	196

සු	පිට්ඨකානි	සු	පිට්ඨකානි
සුඤ්ඤාගාරෙ	392	සුපභිට්ඨිකා	412
සුඤ්ඤාගාරගතො	194	සුඵසසිතං	234
සුණන්ති 204, 338, 340, 344, 374		සුබ්බතා	420
සුතං 1, 130, 200, 202, 204, 214		සුමුගමානං	266
220, 222, 232, 248, 258, 276		සුගහියා	158
278, 282, 286, 320, 332, 360		සුභාවිතං	52
364, 372, 412, 418, 426		සුභාසිතං 36, 40, 148, 178, 320	336, 338, 396
සුතවා	184, 298	සුභාසුභං	190
සුත්තපඤ්ඤා	258	සුගුමං	416, 418
සුත්තා	6, 8	සුභො	124
සුත්වා	360	සුමනො	110
සුත්වාන	360	සුමනන්තමන්තිනො	420
සුදං	418	සුමෙධො	28, 120, 268
සුදන්තො	126, 302	සුසිට්ඨං	300
සුදස්සනමාණව	152	සුරියසමා	12
සුදුක්කරං	90	සුරියෙ	196
සුදුත්තරං	62, 114	සුලභං	216, 218, 332, 334
සුදුබ්බුධං	64, 116	සුලභං	136
සුදෙසිතං	392	සුචණ්ණං	212
සුද්දකුලොරො	180, 182	සුචණ්ණජනො	148
සුදො	296	සුචණ්ණපබ්බතස්සා	212
සුභං	374	සුචාතයො	226, 228, 424
සුභසංඛාරපුඤ්ජො	246	සුචිත්තං	320
සුභාවාසො	268	සුචිඤ්ඤපයෙ	250
සුද්ධං	188, 296, 302	සුචිමුත්තං	52, 416
සුද්ධිමග්ගං	188	සුචිමුත්තචිත්තො	230, 256
සුඤ්ඤා	188	සුචිලිත්තා	148
සුධම්මතං	384	සුසංවුත්තා	190
සුතිමමිතා	414	සුසංවුත්තනො	126
සුතිගතං	56	සුසංඤ්ඤාතානං	148
සුන්හාතා	148	සුසමාරභං	212
සුඤ්ඤිකාය	298	සුසමාහිතා	218, 336
සුපට්ඨනො	392	සුසමාහිතනො	8, 52
සුපණ්ණං	468	සුසමුධො	248
සුපභ්	352	සුසමුච්ඡා	8
සුපභිත්වා	166	සුසිද්ධිනො	182
සුපරිකමමකනො	124	සුසිලො	256
සුපිනෙත	354	සුසු	20, 238
සුපුප්පිතග්ගං	238	සුසුකාලකෙසො	214, 216
සුපුප්පිතසාලරාකිමුලෙ	238	සුසුඛං	208
සුපෙ	202	සුසුතානා	48
සුපොරිසො	198	සුස්සානානි	10
සුපපගබ්බං	358	සුස්සසා	12, 382
සුපපට්ඨිද්දිගා	8		

සූ	පිටිබ්බකානි	සො	පිටිබ්බකානි
සුසුතං	300	සොකාවතීණො	222, 230
සු		සොගතීකො	274
සුකරං	314	සොවති 34, 108, 196, 286, 308	334, 382, 422
සුච්චොම	368	සොවෙය්‍යං	148
සුපහතච්චෙනා	424	සොණ්ඩිකාකිලණ්ණං	194
සුරො	158	සොණො	190
සො		සොතං	92, 210, 340
සොබා	90, 278, 418	සොතසමාපනනං	278
සොට්ඨි	78, 380, 382	සොතසමාපනනං	210
සොට්ඨිසමිකපෙසා	174, 176	සොදුං	374
සොට්ඨිතනං	168	සොතනං	304
සොතකා	166	සොතතුං	202
සොති 154, 286, 378		සොතී	98, 102
සොතුකාරකා	60	සොපං	202
සොතො	120	සොපසි	196
සොතං 154, 156, 230, 236, 280		සොහති	344
	282	සොහෙථ	386, 388, 396
සොතාසනානි	278	සොරච්චං	308
සොමානං	222	සොරතා	390
සොය්‍යථාපි 118, 124, 132, 166		සොවකිකා	166
172, 174, 178, 190, 224, 228		සොසාමි	374
248, 258, 262, 264, 266, 274		සොලසිං	376, 414
278, 282, 288, 302, 306, 330		සොලසිං කලං	376
	342, 404	සොනහරා	370
සොය්‍යථාපි නාම	406	සොකතො	218, 316, 386, 388
සොය්‍යපීඨං	130, 362		396
සොය්‍යරෙ	378	සොගතං	258, 250
සොය්‍යාවසථපද්ධිපෙය්‍යසා	174	සොකාරෙ	250
සොය්‍යා 32, 40, 108, 144, 314		හ	
	370, 376	හංසා	268
සොලං	224, 230	හඤ්ඤරෙ	144
සොලා	186	හච්චකෙසො	210
සොලෙ	250	හතරානිසු	126
සොවති	194	හතපුතතා	236
සොවෙථ	24, 278	හතීකායං	156, 158
සොසාති	154	හතීකනිකිං	172, 174
සො		හතීපදං	160
සොකං	258	හතීසුභානි	186
සොකතාසනො	254	හතීරතතො	178
සොකපට්ඨෙවදුකනිදෙවනසු		හතීරුච්චණං	190
පායාසධිමමා	162	හතී	376
සොකපරෙතසා	222	හතෙත	298
සොකමෙඤ්ඤි	34, 108	හදයං	202, 228, 302, 368, 380

භ	පිට්ඨකිකානි	භි	පිට්ඨකිකානි
භද්දසසානුපතනිං	86	භිද්දවනනපසෙස	212
භනතාරං	158, 342	භිරඤ්ඤසස	166, 168
භනති	276	භිරඤ්ඤසුචණ්ණං	186
භනනිං	158	භිරි	24, 308
භඤ්ඤ	266	භිරි	56
භඤ්ඤනි භික්ඛවෙ	282	භිරිනිසෙධො	16, 300
භරනති	166, 310	භි	
භරනො	80	භිතජ්චං	182
භරුයාමි	238	භිතනනරුපා	52
භරිතො	10, 228	භිලෙ	198
භවෙ 134, 380, 382, 394, 398		භිලෙයා	198
භව්‍යසෙසං	298, 300	භු	
භා		භුතතා	132
භාතවෙ	312	භුරං	22, 42, 128
භානිං	222	භෙ	
භාසපඤ්ඤා	342	භෙට්ඨිමෙත	280
භාසුපඤ්ඤා	122	භෙතුං	244
භි		භෙතුභසිතා	244
භිංසනති	134, 180	භෙසසති	392
භිතානුකමපි	204	භො	
භිතාය	192, 372	භොතබ්බං	360
භිනිං 18, 20, 30, 214, 302		භොති	374
භිද්දවනනං	212	භොතිසි	352